

ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ

ತೆಲುಗು ಮೂಲ:
ಡಾ. ಎನ್. ಗೋಪಿ

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ:
ಡಾ. ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ

2019

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠ
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

PRAJAKAVI VEMANA

Publisher : Mahayogi Vemana Peetha
Karnataka University Dharwad
Publicity : Director, Prasarang,
Karnataka University Dharwad - 580003
First Edition : 2019
© : Publisher
Copies : 1000
Pages : xxiv + 400
Price : Rs. 800/-
Book Size : Demi 1/8
Paper Used : 70GSM N.S.Maplitho
Cell : 9449800216

ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠ
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ
ಪ್ರಚಾರಕರು : ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ,
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - 580003
ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ: 2019
ಹಕ್ಕುಗಳು : ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಪ್ರತಿಗಳು : 1000
ಪುಟಗಳು : xxiv + 400
ಬೆಲೆ : ರೂ.800/-
ಪುಸ್ತಕದ ಆಕಾರ : ಡೆಮಿ 1/8
ಬಳಸಿದ ಕಾಗದ: 20ಜಿಎಸ್‌ಎಂ., ಎನ್.ಎಸ್.ಮ್ಯಾಪ್‌ಲಿಥೋ
ಮೊ. : 9449800216

ಮುದ್ರಕರು :

ತ್ವರಿತ ಮುದ್ರಣ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ಕಾಗದಗೇರಿ ಓಣಿ, ಗದಗ - 582 101
Email : chaitanyaoffset@gmail.com
Mobile : 8884495331, 9448223602

ಕುಲಪತಿಗಳ ನಲ್ಲಡಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳ ಗುರಿ ಸಂಗ್ರಹಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಂಚುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ಇವುಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಮನುಕುಲದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಏಳ್ಗೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೋಘ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸರ್ವಜ್ಞನಂತೆ ತೆಲುಗಿನ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಜನಪರ ಕವಿ. ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯದಿಂದ ಗಹನವಾದ ವಿಷಯದವರೆಗೆ ಜನಹಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಸಾರಿದ ಸಂತ ಕವಿ. ಈ ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂತರೊಂದಿಗೆ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹದಿನಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾದ ಈ ತೆಲುಗು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ “ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ” ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ ಗ್ರಂಥ. ಉಸ್ತಾನಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ 1979 ರಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಂಶೋಧಕರು ತೆಲುಗು ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿರುವ ಪ್ರೊ. ಎನ್.ಗೋಪಿಯವರು.

ಮೂಲತಃ ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಭೋನಗಿರ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ರೊ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರೈಸಿ ಪದವಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಯನ್ನು ಉಸ್ತಾನಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಡೆದಿರುವರು. ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನಂತರ ತೆಲುಗು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೈದರಾಬಾದದ ಉಪ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಐವತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಒಂದು ನೂರಾ ಐವತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪ್ರೊ. ಎನ್.ಗೋಪಿಯವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ “ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ” ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾದದ್ದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೂಲ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರದಂತೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತರ್ಜುಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಒಂದು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾದ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ. ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿಂತಕರು, ಸಮಾಜಪರ ಚಿಂತನೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರಿಂದ

ತರ್ಜುಮೆಯಾದ ಈ ಗ್ರಂಥ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಸೇರಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿರುವ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನರ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಜನರ ತನು,ಮನಗಳನ್ನು ಸಂತ್ಯೇಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನರ ಬಗೆಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಲು ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠವು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠವು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು, ಇದೇ ರೀತಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಧಾರವಾಡ

1.04.2019

ಪ್ರೊ. ಪ್ರಮೋದ ಭೀ. ಗಾಯಿ

ಕುಲಪತಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ

ಸಂಯೋಜಕರ ಮಾತು

“ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ”, ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ. ಇದರ ಸಂಶೋಧಕರು ತೆಲುಗು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಇದರ ನಿವೃತ್ತ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳು. ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಮೂಲತಃ ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯದ ನೆಲಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೋನಗೀರ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರು ಜನಿಸಿದ್ದು, ಜೂನ್ 25, 1948 ರಂದು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರೈಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಉಸ್ತಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿ.ಎ., ಎಮ್.ಎ.ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾದ ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರು, ವೇಮನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನರ ಬಗೆಗಿನ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಂಡವು. ‘ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಉಸ್ತಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಡಾಕ್ಟರೇಟ ಪದವಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿತು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಐವತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಇವರು, ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದು ಕವಿತಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು, ಐದು ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರಲ್ಲದೆ, ಏಳು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಐದು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರಲ್ಲದೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ, ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಳು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನರನ್ನು ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಪ್ರೊ. ಎನ್.ಗೋಪಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವೇಮನರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವೇಮನರ ಬಗೆಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಉಚಿತ ಊಟ, ಉಪಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿಯನ್ನು ಸಹ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ‘ವೇಮನ ಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರ’ವೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜೀವಾತ್ಮದ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಕೈಗೆಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ದೊರೆತವರು ತ್ರಿಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರಾದ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು

ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುವ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು, ಮೂರು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಶಾಸನ ಪರಿಚಯ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ನಾಲ್ಕು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಇವರ ‘ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ’, ಜನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ‘ಶಾಸನ ಸಂಗ್ರಹ’, ‘ಮಣಿಹ’, ‘ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು’, ‘ಕಮ್ಮಡಿ’, ‘ಕಿರಿಯಹಾರ’, ‘ಗಿಣಿ ಹೇಳಿದ ಪೋಲಿ ಕಥೆಗಳು’, ‘ಮುನಿಕಾನ್’, ‘ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು’, ‘ಹಂಪಿಯಿಂದ ಹರಿದ್ವಾರದವರೆಗೆ’, ‘ಶತಪತ್ರ’, ‘ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ನಿಘಂಟು’, ‘ಮಲಿಪೋತ’ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ., ಮತ್ತು ಹದಿನೈದು ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ನೂರಾರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವಿಗಳೂ ಆದ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ತೆಲುಗಿನ ‘ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ’ ಎಂಬ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವರ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್.ವೈ.ನಿರ್ಮಲಾರವರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಈ ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವಿಗಳೂ ಆದ ಮತ್ತು ವೇಮನ ಪೀಠದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿರುವ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ, ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಪುಣ್ಯಮಗಳು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಡಾ. ಎಸ್.ಎನ್.ಅಮಾತೆಪ್ಪನವರ, ಶ್ರೀ. ಆರ್.ಟಿ.ಜಂಗಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಆರ್. ಆರ್. ಸಾವಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಹೃದಯ ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಪ್ರಮೋದ ಭೀ. ಗಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರಾಗಿರುವ ಪ್ರೊ. ಹೊನ್ನು ಸಿದ್ದಾರ್ಥ ಅವರಿಗೂ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಡಿಟಿಪಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ, ಪ್ರಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತವರಿಗೆ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಧಾರವಾಡ
28.03.2019

ಡಾ. ಎಚ್. ಬಿ. ನೀಲಗುಂದ,
ಸಂಯೋಜಕರು,
ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠ, ಕವಿವಿ, ಧಾರವಾಡ

ಅನುವಾದಕನ ಅರಿಕೆ

ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ಅವರು ಡಾ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರ ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿಕೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಇದು ಡಾ. ಎನ್. ಗೋಪಿಯವರ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ನಿಬಂಧ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ನಿಬಂಧ ಏಳು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ವೇಮನಗೋಪಿ ಎಂಬ ಅಡ್ಡಹೆಸರು ಬರುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೋಪಿಯವರು ತಮ್ಮನ್ನು ವೇಮನನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿ ನಾನು ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಓದಿ ನಂತರ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧ ಅನುವಾದಗೊಂಡ ನಿದರ್ಶನ ನನ್ನ ಮುಂದಿಲ್ಲ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದೇ? ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದೇ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಪೀಠದವರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೂಲಲೇಖಕರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು.

ಮೂಲಲೇಖಕರ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನನ ಜೀವನ, ಸಾಧನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಚಿಂತನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಪರಿಚಯ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಆಕರಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿಬಂಧದ ಅನುವಾದ ವೇಮನನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಸಕ್ತರಿಗೂ, ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದ ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ರುದ್ರಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಂದವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪುಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಬೆರಳಚ್ಚು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್.ವೈ. ನಿರ್ಮಲಾ ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನಪೀಠಕ್ಕೆ, ಅದರ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಎಚ್.ಬಿ. ನೀಲಗುಂದ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಪ್ಪುಗಳಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಮರುಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು
೧-೩-೨೦೧೯

-ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದ ಪೀಠಿಕೆ ಮನದೊಳಗಿನ ಮಾತುಗಳು

ಸಮಜಾಯಿಸಿ:

ಉಸ್ಮಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಈ ನಿಬಂಧ, ನನ್ನ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರಮದ ಫಲ. ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಳಕಳಿ, ಉತ್ಸಾಹ, ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರ ಫಲಿತವೆಂದರೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಮುಗಿಯದ ಅಸಂತ್ಯಷ್ಟಿ. ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದ ಗುರಿ, ಇನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟೋ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಆಗಿದೆ ನನ್ನ ಕೃಷಿ; ಪರಿಶ್ರಮಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. “ವೇಮನನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಗಾದೆಮಾತು. ಆದರೆ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ, ನಿಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾಲವಿನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಇಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾದ, ತುಂಬಾ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಏಳು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಲೋಪಗಳಿದ್ದರೂ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಪ ಬರದಂತೆ, ಇರದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನಾದರೂ, ನಾನು ದೂರದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸೂಕ್ತವಾದ, ತಕ್ಕದಾದ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲದೇ, ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಾರದೆ ಹೋದೆನು”.

ಈ ಮಾತುಗಳು ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರ ವಿನಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಅಗಮ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ವೇಮನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಿಕ್ಕನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಎರಡು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು, ವೇಮನನ ಕಾಲ, ದೇಶಗಳನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

೨. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹೊರತು ಆತನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

೧. ವಾಸ್ತವವೇ, ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಓಡಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗ-

ಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನ ಕನಿಷ್ಠ ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು ಇರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನುಳಿದು, ಬೇರೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಕಾಲವೇನು? ಬ್ರೌನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ, ಮದರಾಸು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲದೆ ತಂಜಾವೂರು ಸರಸ್ವತಿ ಮಹಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಎಂಬುದು ಜನಶ್ರುತಿ. ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಆ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಯಾರಿಂದ ಬಂದವು - ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡಬಲ್ಲಂಥ ಬೇಕಾದ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಲೀ, ಇತರ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಾಗಲೀ, ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಈ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದ ಹೊರತು ಈ ಒಂದು ಕಗ್ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲಾರೆವು.

ರಾಯಲಸೀಮೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಹೇಗೆ ಬಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ? ಇರುವ ದಂತಕಥೆಗಳಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ದಂತಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಂತಕಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ದಂತಕಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಡೀಕರಿಸಿದ ನಂತರವೂ ಅವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಚರಿತ್ರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೂ ಅನುಮಾನವೇ?

ನಿಜಕ್ಕೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದದ್ದೇ ನಮಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಚರಿತ್ರೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕುರಿತು, ಹಲವಾರು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ನಡುವೆ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಾನೀಕ, ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಕುರಿತು ನಮಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು. ಇಂದಾದರೂ ನಾವು ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಬೇಕು. ಇದು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಳ್ಳಿಗಳ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಕಾವಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜವಹರ್ ಭಾರತಿ ಕಾಲೇಜಿನವರು “ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಾನೀಕ ಚರಿತ್ರೆ”ಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು, ಇತಿಹಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾಡುವಂಥದಲ್ಲ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಅಗಾಧವಾದ ಜೀವನ. ಈ ಜೀವನವೂ ಸಹ ವೇಮನನಿಂದ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು. ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಳವಾದ ಪರಿಚಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೇಮನನು ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ

ಆತನ ಕಾಲ, ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದ ಹೊರತು, ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದೊರೆತ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ವೇಮನನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

೨. ಅನೇಕಾನೇಕ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವುಗಳಿಂದ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೂ ವೇಮನನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಖಚಿತವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಮುಖಗಳಾಗಿ ಸಾಗಿದ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿಗಾದರೂ ವೇಮನನಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ವೇಮನನನ್ನು ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಡುವುದು ಅಥವಾ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದರ, ನಿರೂಪಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಒಬ್ಬ ಕವಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶವಿರಬೇಕು ನಿಜ. ಆದರೆ ವೇಮನನಂಥವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಕ್ತ? ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ, ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹೇಳಿದವನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ತಾಪತ್ರಯ ಪಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನವಿರುತ್ತದೆಯೆ ಎಂಬುದೂ ಸಂದೇಹವೇ.

ಒಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ಯಾವ ಮತ, ಧರ್ಮ-ದವನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಸಕಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಶೋಧಕನಾದವನು ಆದಷ್ಟು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡರೂ ಹಲವಾರು ಆತಂಕಗಳು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛ ಪ್ರವರ್ತನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಿತ ದಾರ್ಶನಿಕನಾದ ಬೆಟ್ಟಿಂಡ್ ರಸ್ಸಲ್ “Democracy and Scientific Technique” ಎಂಬ ತನ್ನ ಲೇಖನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

“All activities must not be systematised or controlled. Some part of life perhaps the most important - must be left to the spontaneous action of individual impulse, for where all in system, there will be mental and spiritual death”.

ಸಂಶೋಧಕನಾದವನು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ-ಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಅದು ಎದುರಿಲ್ಲದ ಕೊನೆಯ ನಿರ್ಣಯ-ವಾಗಬಾರದು. ವೇಮನನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು

ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿ. ವೇಮನನನ್ನು ಮಾನವತಾವಾದಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಇಬ್ಬಂದಿ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಅದೇ ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಈ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹೃದಯರೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಆಗಬೇಕಾದ ಅಧ್ಯಯನ

ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗದ ಕದಲದ ಜಡಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಮೈಲಿಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದಿನವರ ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಮತ್ತಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿನಯ ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ ನನ್ನ ಧ್ಯೇಯ. ವೇಮನನಲ್ಲಿರುವ ಕಗ್ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲುಗೊಂಡು ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ವಿಷಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಲೋಪಗಳನ್ನು, ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಯಾರೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ವೇಮನನ ಅಪುಕಟಿತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿವೆ. ನನಗೆ ದೊರಕಿದಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿವೆ. ಆರಂಭಕಾಲದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ವೇಮನನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿರುವುದು ಐವತ್ತಾರು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಒಂದೇ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗಿವೆ. (ಡಿ.೧೭೩೦, ಡಿ.೧೭೩೧; ಡಿ.೧೭೬೦, ಡಿ.೧೭೬೧) ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆಂಟು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿರುವಂತೆ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದೆರಡು ನನಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು, ತಿರುಪತಿಯ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಬ್ರೌನ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ, ಪದ್ಯ ಸೂಚಿಕೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಗದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಕೆಲವು ಇರಬಹುದು. ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಹಲವಾರು ಮಂದಿಯ ಸ್ವಂತ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಇರಬಹುದು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಇಡೀ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಚೆರಾಕ್ಸ್ ಅಥವಾ ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿಯೇ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದಾಗ ವೇಮನನ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ಯಾರೀಸ್‌ನ ನೇಷನಲ್ ಬಿಬ್ಲಿಯೊತಿಕಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅದರ ಮೈಕ್ರೋಫಿಲಮ್

ಪಡೆದು ನನಗೆ ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಿತ್ರರಾದ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಗೋರೆ ಅವರ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ “ವೇಮನಯೋಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ” ವಸ್ತುವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಫಲಪ್ರದವಾದರೆ ಮುಂದೆ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಸ್ವಾರ್ಥಪರರೂ, ಪರಿಶ್ರಮಶೀಲರೂ ಮತ್ತು ವಿಷಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಾದವರ ಪರ್ಯವೇಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದಿತ ಮುದ್ರಣ ಪ್ರಕಟವಾದರೇ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಗ್ಗಂಟುಗಳು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು; ಎರಡನೆಯ ಘಟ್ಟ

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆ ತೆಲುಗು ನನ್ನ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ತುಂಬಾ ಗರ್ವಪಡುತ್ತೇನೆ. ಕಲ್ಲುಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಜನಾಂಗವು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಂತ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ ಮಹಾಕವಿ ವೇಮನ. ನೀತಿಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿಸಿದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ ವೇಮನ. ಸುದೀರ್ಘ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಔಷಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ವೈದ್ಯನಾಗಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ನಾವಿಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ ದರ್ಶನವಿರುತ್ತಾನೆ.

ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಷಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕೋಟಿ ಕೈಗಳೆತ್ತಿ, ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಕೊರಳುಗಳಿಂದ ಸಾರಿದ ವೇಮನನಂಥ ಸಾಹಸಿಗಳು, ಯಾವುದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಮಗೆ ಅಪರೂಪವಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ದಿಕ್ಕುಗಳು ಮೊಳಗುವಂತೆ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಬೊಬ್ಬೆಹಾಕಿದ ಸುಕುಮಾರಹೃದಯ, ಹೃದಯಾಂತರಾಳದೊಳಗಿನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಾತುಗಳ ಮಂದಾರಗಳು ವೇಮನನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ. ವೇಮನನ ಕಾಠಿನ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಮನವಿ. ವೇಮನನು ಶಾಪಗಳನ್ನಿಡುವ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿಯಲ್ಲ. ಖಂಡನೆಗೆ ಮತ್ತು ಬೈಗುಳಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಆತುರ ನಮಗೆ. ವೇಮನನ ಖಂಡನೆ ಅಹಂಕಾರ ರಹಿತವಾದುದು; ಸಹೇತುಕವಾದುದು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಧುರ್ಯ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆ, ಸಮಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗಳು ತುಂಬಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವಾಮನ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ವೇಮನನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು, ಅಭಿಮಾನಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದೇ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ವೇಮನನು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಭವಿಸದೇ, ಆತನ ಚಿಂತನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ತತ್ವದಿಂದ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ತೋರಿದರೆ ಅದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತೆಲುಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವೇಮನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಘಟ್ಟ ಈಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. 'ಕವಿತ್ವ ತತ್ವ' ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಿ.ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿಯವರು ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದದ್ದು ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಾದರೂ, ಆ ದಿನ ಇಂದು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಪಂಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಗರಿಗೆದರಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ದನಿಯನ್ನು ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಆಧುನಿಕರನ್ನು ವೇಮನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ವೇಮನನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕರು ಇಂದು ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರದವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ "ವೇಮನಯೋಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಕೇಂದ್ರ"ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯವಾಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತ್ರಿಪುರನೇನಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರರಾವು ಅವರು "ವೇಮನ ವಿಕಾಸಕೇಂದ್ರ"ವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯುನೆಸ್ಕೋ ಅವರಿಗಾಗಿ, ಕ್ಯಾಲಿಪೋರ್ನಿಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್.ಆರ್.ಎಲ್. ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೆಲುಗೋಡು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರಂ ವೆಂಕಟರೆಡ್ಡಿಯವರು ವೇಮನನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಡುವೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ವೇಮನ ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಬೆಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬಾರ್ ಆಲೀ ಎಂಬ ಮಹಮದೀಯ ಭಕ್ತನು 'ವೇಮನನ ಆಶ್ರಮ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಂಗೂನಿನಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಸಮಾಜಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುಗರ ಪತ್ರಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಚಲನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಂತೋಷ ಪಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಗಳೇ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ನಿಂತು ಅಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ವೇಮನನ ಬಗೆಗಿನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಂಥವಲ್ಲ. ನಿಷ್ಣಾಳಿಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೊರತೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಗೆ ಅಂಕುರಾರ್ಪಣೆಯೂ ಆಗಿದೆ.

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇಮನನನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂಬ ಬೊಬ್ಬೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ವೇಮನನನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ರೀತಿಯೂ ವೇಮನನ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂಥ, ಬೆಳೆಸುವಂಥದ್ದಾಗಿಲ್ಲ. ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದವರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ. ವೇಮನನ ಜಯಂತಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ 'ವೇಮನ ಪೂಜೆ', 'ವೇಮನ ಭಿಕ್ಷೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಚಂದಾಗಳನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಏಕೆ? ಅಂದರೆ "ಕುಲಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ"

(ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೨೮) ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕುಲಗಳು ಬೇಡವೆಂದು ಗಂಟಲು ಹರಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದವನ ಬಗ್ಗೆ ಇದಂಥ ಅಪಚಾರವೋ ಸಹ್ಯದಯರೇ ಹೇಳಬೇಕು. ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದವನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸನ್ನಾಹಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೇಮನನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿತವನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಅನಗತ್ಯ. "ಕಾಯಗಿಂತಲೂ ತೊಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ" ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ವೇಮನನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ, ವೇಮನನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ವೇಮನನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯೇ. ಆ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪಂಡಿತರು ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿರಂತರ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ತಡೆಯಬಲ್ಲರು? ಇವು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು, ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದೈಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು, ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ತುಂಬಾ ಇದೆ.

ವಿರೋಧಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಸತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಜರುಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇಮನನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅನಗತ್ಯ. ಆ ಕೊರತೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆಯೇ ಇದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ. ಯಾವ ಚಳುವಳಿಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ, ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನಾದರೂ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸುವುದು ಇದೇ. ಇದು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯನ್ನು, ಭಾವಾವೇಶವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಎತ್ತಿ ತೋರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಹ್ಯದಯರು ಮಾಡಬೇಕು. ಸಕಲ ಮತ ಸಾಮರಸ್ಯ, ಸಕಲ ನೀತಿಸಾರ, ಹರಿತವಾದ ತರ್ಕ, ಅಪಾರವಾದ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಜನರಂಜಕ ಶಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಒಂದೇ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿದ ಅಡುಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು.

ನಿವೇದನೆ; ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗಿರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಭಿಮಾನ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಸಂತೋಧನೆಗೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದೆ. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಕಿರುನಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಸರೆಯನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಡಾ. ಸಿ. ನಾರಾಯಣರೆಡ್ಡಿಯವರು. ಸಂತೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದವರು ಉಸ್ತಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ತೆಲುಗು ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಡಾ. ಬಿ. ರಾಮರಾಜು ಅವರು.

ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಪರೂಪವಾದ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ "ಅಮುದ್ರಿತವಾದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೋಧಿಸಿದ ಹೊರತು ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತೋಧನೆ ಎಂಥದ್ದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಡಿಬಿಟ್ಟವರು ಶ್ರೀ ಆರುದ್ರ ಅವರು. ಮದರಾಸ್ ಓರಿಯಂಟಲ್

ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರೌನ್ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿರುವ ಕಾಗದದ ನಕಲು ಪ್ರತಿಗಳಿವೆ. ಮದರಾಸಿಗೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಹೋಗಿ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರ ಪಾಠಾಂತರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂರುಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಕಾರ್ಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದುಕೊಂಡೆ. ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ವೇಮನನ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳೂ ನನ್ನ ಬಳಿ ಇವೆ ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಪಾಠಾಂತರಗಳೊಂದಿಗಿನ ಆ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆರುದ್ರ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಾಗ ಅವರು 'Go ahead' ಎಂಬ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ಈ ಧೈರ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಂಜಾವೂರು ಸರಸ್ವತಿ ಮಹಲ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಐದು ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲದ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಕಾಕಿನಾಡ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ (ಹಿಂದಿನ ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು)ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏಳು ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆತವು. "ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದ, ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ, ಜನರ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಾ. ಬಿ. ರಾಮರಾಜು ಅವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಆಗ ಇಲ್ಲ ಇನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲ ಎಂದನ್ನಿಸಿತು. ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ ದಿಕ್ಕು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತಿಳಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಅರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂದನ್ನಿಸಿತು.

ಈ ಪದ್ಯಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು, ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನಗಳ ಗಣಿಯನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಎದುರಾದಂತಾಯಿತು. ನನ್ನ ಇದುವರೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹಗಳಿಂದ ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಸ್.ಎಂ. ಕತ್ತಿಯವರ 'An introduction to Indian textual criticism' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂತು. ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಗ್ರಂಥ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಆ ಗ್ರಂಥದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಮಾಡಿದ ಕೃಷಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಕರಿಸಿತು. ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಯಿತು.

ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಈ ನಿಬಂಧಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅದೇ ಮೊದಲ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಇದೇ ನನ್ನ ಇಡೀ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನನ್ನ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಬಲವನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವು ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ತೊಂಬತ್ತು ಸಂಕಲನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಬಲ್ಲವನಾದೆ. ತುಂಬಾ ಹಿಂದಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೈಬ್ರರಿಗಳು ಸಹಾ ತಮ್ಮ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿದವು. ಲೈಬ್ರರಿಗಳವರೆಗೂ ಬಾರದೆಯೇ ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋದ ಸಂಕಲನಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಂಕಲನಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಅವರ ಮನೆಯ ಅಟ್ಟವೇರಿ ಹುಡುಕುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸಂಕಲನಗಳು ಲಂಡನ್ನಿನ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ-ನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆತವು.

ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಮೌಲಿಕವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದವರು ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬರಾವು ಮತ್ತು ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಅವರುಗಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೃಷಿ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ವೇಮನನಲ್ಲಿನ ಕವಿಯನ್ನು, ಪ್ರಜಾಕವಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಪರಿಚಯಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ನನ್ನ ಧ್ಯೇಯ. ಈ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಾಯಗಳೂ ಆ ದಿಸೆಯತ್ತಲೇ ನಡೆದಿವೆ.

ವಿಷಯ ಶೇಖರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳೆಂದರೆ; ಮದ್ರಾಸು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಕೆನ್ನೆಮರಾ ಲೈಬ್ರರಿ, ಅಡಯಾರ್ ಥಿಯಾಸಾಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಲೈಬ್ರರಿ, ಪೆರಿಯಾರ್ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ರೇಷನಲಿಷ್ಡ್ ಪೋರಮ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಮದ್ರಾಸ್ ಆರ್ಟ್ಸ್, ಕಾಕಿನಾಡ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ತಂಜಾವೂರು ಸರಸ್ವತಿಮಹಲ್, ತಿರುಪತಿ ಓರಿಯಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ವೇಟಪಾಲೆಂ ಸರಸ್ವತಿನಿಕೇತನಂ, ರಾಜ ಮಂಡ್ರಿ ಗೌತಮಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ವೀರೇಶಲಿಂಗಂ ಹಿತಕಾರಿಣಿ ಸಮಾಜ, ವಿಜಯವಾಡ ರಾಮಮೋಹನ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಕಾವಲಿ ಜವಹರ್ ಭಾರತೀ ಲೈಬ್ರರಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯಾಂಧ್ರ ಭಾಷಾನಿಲಯ, ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಆಂಧ್ರಭಾಷಾ ನಿಲಯ, ಸ್ಟೇಟ್ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಸಿಟಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಉಸ್ಮಾನಿಯಾ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಲೈಬ್ರರಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಮ್ಯಾನೂಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಕಿಯಾಲಜಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ - ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರಗಳು ಮರೆಯಲಾದದ್ದು.

ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಎಲ್ಲರ ನೆರವು ಕೇವಲ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ದಿನಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತು. ನನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತವರು ಮ್ಯಾಟ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರ ಪ್ರಕಾಶ್. ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಸಾಲದು ಎಂಬ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ "ನಾವಿದ್ದೇವೆ" ಎಂದು ತಾವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೂರಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟವರು ಮಿತ್ರರಾದ ಜಯಸೂರ್ಯ, ಮೂರ್ತಿ ಅವರುಗಳು.

ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಾಗಲೆಲ್ಲ ಕಂಚಿನ ಕಂಠದಿಂದ ಮೊಳಗುತ್ತಾ, ಜೇನುನೋಣಗಳಂಥ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ನನ್ನತ್ತ ಹಾಯಿಸಿ, ನನ್ನ ಭಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಜೀವವನ್ನು ತೇದವರು ಬಂಗೋರೆ; ತಾವು ಲಂಡನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂನಿಂದ ತರಿಸಿದ ಬ್ರೌನ್ ಸಂಪಾದಿಸಿ ೧೮೨೯ರ ಕಾಲದ ವೇಮನನ ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದ ಜೆರಾಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಸೂಚನೆ ನನಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದೆ.

ಎರಡು ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ನಾನು ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು, ತಾವೇ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ನನಗೆ ಜೊತೆಯಾದವರು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರ ಎಂ.ಹರಿದಾಸು, ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಯಜಾರಿ ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಾಕರವನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿದವರು ನಾದೆಳ್ಳ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಅವರು. ಬ್ರೌನ್ ನಿಫಂಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಮಿತ್ರ ವಿ. ಚಿಂಚಯ್ಯ (ಕಾವಲಿ) ತಮ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಎಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆತರೂ, ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಮದ್ರಾಸು, ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ತೆಲುಗು ಪಂಡಿತರು ತೀರ್ಥಂ ಶ್ರೀಧರಮೂರ್ತಿ, ವಿಶ್ವನಾಥಂ ಅವರುಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಅನುಕೂಲ ವಾತಾವರಣ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು.

ಸಮಾಚಾರ ನಿಧಿ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು (ಆಂಧ್ರಪ್ರಭ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರದಿಗಾರರು) ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹ ಬಂದರೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ದಾರಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು, ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ದ್ರಾವಿಡನಾಡು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ಅನ್ನಾದೊರೈ ಅವರು ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬಿ. ಪ್ರಭಾಕರ್ ಅವರು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿ ನೀಡಿದರು. ಜಿ.ಎಸ್.ಆರ್.ಎಲ್. ಮೂರ್ತಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳು ಓದಿದ್ದು ಒಂದು ಅನುಭವ. ಓದಿದ ಕೂಡಲೇ ಅರ್ಥವಾಗದ ಪದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಕುಸ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊಸ ಹೊಸ ಹೂಗಳು ಸ್ಫುರಿಸಿದ್ದವು. ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು, ನನ್ನ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಓದಿ ನೀಡಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಚೇಕೂರಿ ರಾಮರಾವು ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ 'ವೇಮನ ಕವಿತೆ' ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದಿ ಹಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವರು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿದೆ. ಡಾ. ಚಲ್ಲಾ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ, ಡಾ. ಭದ್ರರಾಜು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ರೆಡ್ಡಿ, ಡಾ. ತೂಮಾಟ ದೋಣಪ್ಪ, ಡಾ. ತಂಗಿರಾಲ, ಶ್ರೀರಾಂಭಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಶ್ರೀ ನೇದನೂರಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಕಾಳೋಜಿ, ಕೆ. ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ, ದೇವಿಪ್ರಿಯ, ಪಿ. ಚೆನ್ನಕೇಶವರೆಡ್ಡಿ ಮುಂತಾದವರು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಳ ಮತ್ತು ವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಸೇವಕರಂತೆ ನನಗೆ ನೆರಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ನನ್ನ ಸೋದರ ಚಿ|| ವೆಂಕಟೇಶಂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಶ್ರೀಮತಿ ಅರುಣ. ಶುದ್ಧಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವರು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾರೆಡ್ಡಿ. ಬಾಲ್ಯಮಿತ್ರ ಸತ್ಯಾರಾಂ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವಲ್ಲಿನಿಂದ ನಾಮಪದ ಸೂಚಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾದವರು ಜೆ. ಸುಲೋಚನಾ. ಎಂ.ಎ. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ನಿರ್ವಾಹಕರು. ಒಂದು ಬಾರಿ ನಾಲ್ಕುನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಟ್ರಾವೆಲ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ಆಗಿ ನೀಡಿದವರು ಉಸ್ತಾನಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯು.ಜಿ.ಸಿ. ಯೂನಿಟ್‌ಯವರು. ನನಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಸದುಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀ ಪಿ.ವಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವು ಅವರು. ಅನೇಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು, ನನ್ನ ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದ ಮಿತ್ರರು, ಶ್ರೀ ಜಿ. ಚಂದ್ರಾರೆಡ್ಡಿ, ಎ.ಸಿ. ಮುತ್ತಾ, ಸತ್ಯಂ ಸಾರ್, ರಾಮಾನುಜಂ ಅವರುಗಳು ಈ ನಿಬಂಧದೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಓದಿ, ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪರ್ಯವೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಡಾ. ಅಮರೇಶಂ ರಾಜೇಶ್ವರ ಶರ್ಮರು. ನನ್ನ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಈ ನಿಬಂಧದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅನಿತರವಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಸಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವರು ಕವಿಮಿತ್ರರಾದ ಟಿ. ಗೌರಿಶಂಕರ್. ನಾನು ಬಯಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ಆಪ್ತರಾದ ಶೀಲಾ ವೀರಾಜು ಅವರು.

ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ಪದ್ಮಾವತೀ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಯಜಮಾನರಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್. ಮುದ್ರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಚೀಮಕುರ್ತಿ ಶೇಷಗಿರರಾವು ಅವರು.

ಇಷ್ಟು ಮಂದಿಯ ಸಹೃದಯರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಬೆಂಬಲ, ಸಹಾಯ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಕೃಷಿ ಕೇವಲ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಾ ಈ ನಿಬಂಧವು ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

೧೯೮೦

-ಎನ್. ಗೋಪಿ

ವಿಷಯ ಸೂಚಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ಒಂದು

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ

1-60

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು; ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು

ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರತಿಗಳು, ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿಗಳು

ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರತಿಗಳು, ಕಾಕಿನಾಡ ಪ್ರತಿಗಳು

ಹೈದರಾಬಾದೀ ಪ್ರತಿಗಳು

ಕಾಗದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ; ಬ್ರೌನ್ ಬರೆಯಿಸಿದ್ದು

ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು, ಪ್ರತಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ.

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆ-ಪರಿಷ್ಕರಣೆ-ಬ್ರೌನ್ ಕೃಷಿ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಯಾವುವಲ್ಲ?

I ಉಪೋದ್ಧಾತ II ಈ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃಷಿ

III ಮುದ್ರಿತ, ಅಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ನಡೆದ ಹಾನಿ

(ಅ) ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳು (ತಾಳೆಗರಿ, ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು)

(ಆ) ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳು ೧) ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಮುದ್ರಣ

೨) ಬಂದರು ಪ್ರತಿ

IV ಕಂದಾದಿ ಪದ್ಯಗಳು

V ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ

VI ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ

VII ನೂತನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ-ಆಶು ಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ವೇಮನನು ಆಶು ಕವಿಯೇ?

ಅಧ್ಯಾಯ ಎರಡು

ವೇಮನ ಕಾಲ, ಪ್ರಾಂತ್ಯ

61-117

I ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಭ್ರಾಂತಿ

(ಅ) ಕೋಮಟಿ ವೇಮನ್ನನ ಕಥೆ.

(ಆ) ಗೊಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗೋಸಾಯಿ ಕಥೆ

(ಇ) ವೇಮನನ ವೇಶ್ಯಾಲೋಲತ್ವ

(ಈ) ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆ

(ಉ) ವೇಮನನ ಪವಾಡ-ಮಹಿಮೆಗಳು

ಉ (೧) ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದವರೂ ಕಾಸು ತಾಮ್ರವೇ

ಉ (೨) ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಬೆಳೆ

ಉ (೩) ತುಂಟಾಟಗಳ ಅಂತರಾರ್ಥ

ಉ (೪) ವೇಮನನ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ನಾನ

II ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ವೇಮನ ಕಾಲ.

III ದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಾದ-ವಿವಾದಗಳು.

(ಅ) ಕೊಂಡವೀಡಿನ ವಾದ (ಆ) ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಪದ್ಯ

III (೧) ತುಂಗ ವೇಮನ III(೨) ಅವತಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ

III (೩) ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರ ಪದ್ಯ III(೪) ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಶಬ್ದಗಳು

III (೫) ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಸಕ್ತಿ

IV ವೇಮನನ ಪ್ರಾಂತ್ಯ

V ಸಾರಾಂಶ

ಅಧ್ಯಾಯ ಮೂರು

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ

118-185

I ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆ

೧) ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಗಾಲ

೨) ತಂಜಾವೂರು ೩) ಮಧುರ ೪) ಗೋಲ್ಕೊಂಡ

೫) ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು

II ವಿವಿಧ ಮತಗಳ ಪತನದ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲ

೧) ಮತಾವೇಶ ೨) ಡಾಂಭಿಕ ಗುರುಗಳೂ

೩) ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಮತಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ೪) ಬಸವಿಯರು

೫) ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ೬) ರಸವಾದ

೭) ಮಹಮದೀಯ ಮತದ ಪ್ರಭಾವದ ಛಾಯೆ

III ಗ್ರಾಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಡಕು

- ೧) ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾತಾವರಣ ೨) ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ
೩) ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ ೪) ಬಡತನ ೫) ಸಾಲಸೋಲಗಳು

IV ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

V ಆತ್ಮಚರಿತೆಯ ತುಣುಕುಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ನಾಲ್ಕು

ವೇಮಣ್ಣನ ವೇದಾಂತ

186-230

I ವೇಮನನ ವೇದಾಂತ

- ೧) ಅದ್ವೈತ ೨) ಮಾಯ ೩) ವೀರಶೈವ ೪) ಲೋಕಾಯತ ಧೋರಣೆ
೫) ಸೂನ್ಯತ ವೇಮನನ ಮತ

II ಮಾನವತಾವಾದಿ

- ೧) ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ
೨) ಸರ್ವಮಾನವ ಸಮಾನತೆ (೧) ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ (೨) ಅಸ್ವಶೃತೆ
೩) ನೈತಿಕ ಬೋಧನೆ ೪) ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಖಂಡನೆ
೫) ನಾಳೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆಯ ನೆರಳು ೬) ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ ಐದು

ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತ್ವ

231-297

I ಅನಾದರಣ

- ೧) ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಬರಹಗಳು
೨) ದೇಶೀಯರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ವೈಖರಿ

II ಕೀರ್ತಿ ವಿಸ್ತೃತಿ

- ೧) ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ವೇಮನ
ಅ) ವೇಮನ ಪದ್ಧಿಯಮ್
ಆ) ವೇಮನ ಪದ್ಧಿಯಮ್
ಇ) ವೇಮಣ್ಣ
೨) ಸಂಸ್ಕೃತ - ವೇಮಗೀತ
೩) ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ
೪) ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಿಂದಿ, ಉರ್ದು ಅನುವಾದಗಳು

III ಕವಿತ್ವ ತತ್ತ್ವವಿಚಾರ

- ೧) ಪ್ರತಿಭೆ
೨) ವಸ್ತು
೩) ಕವಿ ನಿರ್ದೇಶ
೪) ಶ್ರೋತು
IV ವೇಮನನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ
೧) ಪದ ಸಂಯೋಜನೆ ೨) ಪದಬಂಧಗಳು
೩) ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು
೪) ರೂಪಾಂತರಗಳು ೫) ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಶೇಷಗಳು

IV ರಚನಾ ಶಿಲ್ಪ

- ೧) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ೨) ಒಂದೇ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು
೩) ಪುನಃ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ೪) ಮೂರು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು
೫) ವ್ಯರ್ಥಪದಗಳು

V ಆಟವೆಲದಿ

- ೧) ಆಟವೆಲದಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ೨) ಪದಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ
೩) ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಯೋಗ (ಧ್ವನಿಸಂಯೋಗ) ೪) ಯತಿ

VI ಮಕುಟಾರ್ಥ

- ೧) ಅರ್ಥ ನಿರ್ಣಯ ೨) ವೇಮ
೩) ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ

VII ವೇಮಣ್ಣನ ಸೂಕ್ತಿಗಳು

VIII ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ಆರು

ಪ್ರಜಾಕವಿತೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿನ ಮಣಿಗಳು

298-355

- ೧) ಟಾವೋ ಮತಸ್ಥಾಪಕ ೨) ತಿರುವಳ್ಳವರ್ ೩) ಕಬೀರು ೪) ಅರುಣಗಿರಿನಾಥ
೫) ಗುರುನಾನಕ್ ೬) ಸರ್ವಜ್ಞ ೭) ಪೋತಲೂರಿ ವೀರಬ್ರಹ್ಮ
೮) ಯಾಗಂಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ೯) ದೂದೆಕುಲ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ, ೧೦) ಭದ್ರಾದಿ ರಾಮದಾಸು
೧೧) ತುಕಾರಾಂ ೧೨) ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ೧೩) ಗುರುಜಾಡ ೧೪) ಕಾಳೋಜಿ

ಅನುಬಂಧಗಳು

357-373

- ೧) ವೇಮನನ ಚಿತ್ರಗಳು
- ೨) ಕಟಾರುಪಲ್ಲೆ ವೇಮನನ ಸಮಾಧಿ

ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು

374-400

- ಅ) ವೇಮನ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳು
- ಆ) ವೇಮನನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಆಧುನಿಕ ಕವಿತೆಗಳು
- ಇ) ವೇಮನ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ಗ್ರಂಥಗಳು

■ ■

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು - ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಗಳು

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದವನೂ, ಮಹನೀಯನೂ ಆದ ಸಿ.ಪಿ. ಬ್ರೌನ್ ಮಹಾಶಯನಿಗೆ ಕೈ ಎತ್ತಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ತಾಳಪತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ ಶುದ್ಧಪಾಠವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆತನು ಮಾಡಿರುವಂಥ ಕೃಷಿ ಅನಿತರ ಸಾಧ್ಯವಾದುದು.

ಮದರಾಸಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಸಂಪುಟಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹದಿನಾರು ಕಾಗದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರೌನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದುವೇ ಆಗಿವೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ತಂಜಾವೂರು ಸರಸ್ವತೀ ಮಹಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಪ್ರತಿಗಳೂ, ಕಾಕಿನಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಇವೆ.

ತಾಳೆಗರಿ ಪ್ರತಿಗಳು

ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಡಿ.ನಂಬರ್	ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರತಿಯ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳು
೧.	ಡಿ. ೧೭೨೮	೮೭೮	ನಾದೆಂಡೆಗೋಪಾಲಯ್ಯನು ಬರೆದುಕೊಂಡ ವೇಮಾರ್ಥಿ ಪದ್ಯಗಳು	ಪದ್ಯ ಲೇಖಕನು ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಜವಾಡಪುರ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.
೨.	ಡಿ. ೧೭೨೯	೧೦೦೯	ವೇಮನ್ನವರ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿ	೧೭೩೦ನೇ ನಂಬರ್‌ನ ಪ್ರತಿ. ಇದು ಒಂದೇ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ.
೩.	ಡಿ. ೧೭೩೦	೫೫೭	ಬೆಜವಾಡವರ್ಣನ ಪ್ರತಿ	ತುಂಬಾ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ.
೪.	ಡಿ. ೧೭೩೧	೨೪೬	ಕೊಡೆದನ ಕೋಮುಟ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿ	ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗದ್ಯಲು ಹತ್ತಿದೆ.
೫.	ಡಿ. ೧೭೩೨	೭೯೦(೩)	ರಂಗಾರಾವು ಕಳಿಸಿದ ಬಿಜಾಬಸಪ್ಪ ಕರಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿ	ಸ್ವಾಲ್ಪಿತ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಇದೆ.
೬.	ಡಿ. ೧೭೩೩	೭೮೫	ವೇಮನ ಚೆನ್ನ ಪದ್ಯಾಲು	ತಾರಣ ಸಂ ಪುರ್ವಾಗೃತಿರ ಶಂ ೧೫, ಭಾನುವಾರ ಬರೆದ ಪ್ರತಿ.
೭.	ಡಿ. ೧೭೩೪	೨೯೩	ಮಾಜೇಟ ಸರ್ವೇಶಲಿಂಗನ ಕರಲಿಖಿತ ಖಾಸಾ ದಸ್ತೂರಿಯು ಬರೆದುಕೊಂಡ ವೇಮಯ ಪದ್ಯಾಲು	
೮.	ಡಿ. ೧೭೩೮	೧೨೩	ವೇಮಯ ದೇವರ ನೀತಿ ಶತಕ ಪ್ರತಿ (ಜ್ಞಾನ)	
೯.	ಡಿ. ೧೭೩೯	೩೫೪	ದರಿಶಿ ಅಗ್ರಹಾರದ ವಾಸಿಗಳಾದ ದರಿಶಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ವೇಮನ ಶತಕಂ ಪುಸ್ತಕ	ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ 'ಗರುಡಾಚಲ ವಿಲಾಸ' ಎಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ರಾಮ ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಇದೆ.
೧೦.	ಡಿ. ೧೭೪೦	೪೫೯	ಬ್ರೌನ್ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ	ನೋಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದು ತಿಳಿಯದು.

ಪುಸ್ತಕ
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು

ಕ್ರ.ಸಂ

ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಡಿ.ನಂಬರ್	ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರತಿಯ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳು
೧೧.	೧೮೯	ಕೋದಂಡ ರಾಮಯ್ಯನ ತಂದ ಪ್ರತಿ	
೧೨.	೪೯೮	ಗೋಪಾಲನ ಶೇಷಯ ವೇಮನ ಪದ್ಯಪಂಚ ಶತಕ.	
೧೩.	೧೦೮(೪)	ವೇಮಯ ಪದ್ಯಗಳು	೧೭೩೪ನೆಯ ಪ್ರತಿಗೆ ಇದು ಮಾತೃಕೆ. ಇದನ್ನು ಬರೆದ ಆರು ದಿನಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು.
೧೪.	೧೦೮೩	ಮಾಜೇಟ ಸರ್ವೇಶಲಿಂಗಂ ಬರೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರತಿ	ಇದನ್ನು ಭಟ್ಟಪೆರ್ತೋಲು ವೆಂಕಟ್ರಾಯಡು ಬರೆದಿದ್ದು ಅಂದರೆ ಸರ್ವಪಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಚೆರೀ ಗೂಡೂರಲ್ಲಿರುವ ಓದಿನ ಅಯ್ಯಗಳು ಬರೆದಿದ್ದು.
೧೫.	೩೦೮	ವೇಮನ ಶತಕಂ (ಲೆಡಿಯವರ ಪದ್ಯಗಳು)	
೧೬.	೬೦೫	ಗೂಡೂರು ಪ್ರತಿ	
೧೭.	೧೯೪	ದರ್ಶಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನ ವೇಮನ ಶತಕಂ	
೧೮.	೩೦೦	ವೇಮಯ ಶತಕ	
೧೯.	೩೮೦	ವೇಮನ ಪುಸ್ತಕ	
೨೦.	೩೦೯	ವೇಮನ ಶತಕ	
೨೧.	೫೫೯	ವೇಮನ ಶತಕ	
೨೨.	೫೦೩	ವೇಮನ ಶತಕ	
೨೩.	೧೫೨	ಕೌಂಗೋಲು ಸುಬ್ಬಯ್ಯಗೌಡ	೧೮೩೩ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್‌ರ ಕೈಗೆ ಇದು ಸೇರಿತು. ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾಮಿಳ್ಳೆ ದೊರೆವು ಗ್ರಾಮದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿ ದೊರೆತ ಪುಸ್ತಕ
೨೪.	೩೨೩	ಮಾಮಿಳ್ಳೆ ದೊರೆವು ಪ್ರತಿ	
೨೫.	೧೧೨	ಗಣಪವರದ ಪ್ರತಿ	ತುಂಬಾ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ.
೨೬.	೨೦೦		
೨೭.	೧೮೨		
೨೮.	೧೪೯		
೨೯.	೧೯೬		

ಪುಸ್ತಕ
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು
ಬಿಟ್ಟು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಡಿ.ನಂಬರ್	ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರತಿಯ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳು
೩೧.	ಡಿ.೧೭೬೧	೬೦೦	ಯದ್ವಪೂಡಿ ಚಿನ್ಮರಾಜನು ಬರೆದ ಪ್ರತಿ	ಇದು ಡಿ. ೧೭೬೦ರ ಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮರ್ಘಚಿಲ್ಲಯ್ಯ ಕೊಮಾರುಡು ಸರ್ವೇಶ ಲಿಂಗಾನಿಕಿ ಯದ್ವಪೂಡಿ ಚಿನ್ಮರಾಜನು ತ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಂಗಾನು ವೇಮನ ಶತಕ ನಾಲ್ಕುವೊಂದಲವಖ ಪದ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ನ್ನಾನು ವ್ರಾತಿಯಿಚೆನು.
೩೨.	ಡಿ.೧೭೬೩	೪೦೧	ವೀಕಾರ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ	ಕೆಲವು ಗರಿಗಳು ಇಲ್ಲ.
೩೩.	ಡಿ.೧೭೬೪	೯೩	ವೇಮನ ಚರಿತ್ರೆ ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ	ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದರೂ ಪದ್ಯಗಳೇ ಇವೆ.
೩೪.	ಡಿ.೧೭೬೫	೩೦೯ ^೫	ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ	ಕಂಠಂ ಮಹಂತಿ ವೆಂಕಯ್ಯನ ಬರಹ ಪುಲಿಚೆರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಜೇಟ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ ಬರೆದಿದ್ದು.
೩೫.	ಡಿ.೧೭೬೬	೫೦೧	ವೇಮನ ಚರಿತ್ರೆ ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ	
೩೬.	ಡಿ.೧೭೬೭	೩೨೦	ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ	
೩೭.	ಡಿ.೧೭೬೮	೯೧	ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಪ್ರತಿ	
೩೮.	ಡಿ.೧೭೬೨	೫೦೫	ಪುಲಿಚೆರಿ ಪ್ರತಿ	
೩೯.	ಡಿ.೧೮೮೧	೪೪೬	ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು	
೪೦.	ಡಿ.೮೮೩೨	೭೦೨		
೪೧.	ಡಿ.೨೯೪೧	೯೯೭		
೪೨.	ಡಿ.೨೯೫೦	೧೦೦೦		
೪೩.	ಡಿ.೨೯೮೪	೧೦೦		
೪೪.	ಡಿ.೧೮೩೦	೧೦೦೦		
೪೫.	ಡಿ.೧೮೩೧	೪೪೬		
೪೬.	ಡಿ.೧೮೩೩	೭೦೨		
೪೭.	ಡಿ.೧೭೭೧	೧೫೨		

ತಂಜಾವೂರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು^೬

ಕ್ರ.ಸಂ	ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪದ್ಯಸಂ.	ಪ್ರತಿ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷ
೧.	ಎಂ.೪೦೬	೩೪೦	ವೇಮನ ಕವಿಯ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿ	ತೆಲುಗು ಲಿಪಿ ೨೩ ಗರಿಗಳು, ಅಪೂರ್ಣ
೨.	ಎಂ.೪೦೭	೧೭೦		ಅತ್ಯಂತ ಶಿಥಿಲ ಪ್ರತಿ
೩.	ಎಂ.೪೦೮	೩೦೦		'ಗಜೇಂದ್ರ ಮೇಕ್ಷಮು' ಎಂಬ ವಚನ ಪ್ರತಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ.
೪.	ಎಂ.೪೫೭	೨೧೫ ^೭	ವೇಮನಕೃತ ವೈರಾಗ್ಯಕಥನಮ್	ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕಾರ್ಥಿರಾಮ ವಿವರವೇಮ ಎಂದು ಮಕುಟವಿದೆ. ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿದೆ
೫.	ಎಂ.೩೫	೭೦	ಪ್ರತಿ ಹೆಸರು	
ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು^೮				
ಕ್ರ.ಸಂ	ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪದ್ಯಸಂ.	ಪ್ರತಿ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷ
೧.	೧೮೫/೯	೨೭೧	ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು	ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ತುಂಬಾ ಹಳೆಯದು. ಬರಹ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.
೨.	೧೪/೯	೨೬೦	ಚಿಕ್ಕ ಸೈಬು ಪ್ರತಿ	ಪದ್ಯಗಳು; ವೇಮನಯಗಾರು ಚೆಪ್ಪಿನ ಲೋಕನೀತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಕಾಳೆಗರಿಗಳು ಅಪರೂಪ.
೩.	೭೫/೯	೧೨೩		ಅತ್ಯಂತ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.
೪.	೨೯/೭	೧೯೫	೨೨ ಗರಿಗಳು	ಸ್ವಾಲ್ಪಿತೃಗಳು ತುಂಬಾ ಇವೆ.
೫.	೧೯/೯	೫೧೩	೧೪೭ ಗರಿಗಳು	ಸುಂದರವಾದ ಬರಹ ಕೊನೆಯ ಗರಿಗಳು ಇಲ್ಲ.
೬.	೧೭೨/೯	೧೧೦೬		ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ವಿಷಯಾನುಸಾರವಲ್ಲ. 'ಇದನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಕೃಷ್ಣಮ' ಏಕಮ ಸಂ...ಎಂದಿದೆ. ಸ್ವಾಲ್ಪಿತೃ ಪೂರ್ಣ.

ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು^೯

ಕ್ರ.ಸಂ	ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಷಡ್ಭಸಂ.	ಪ್ರತಿ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷ
೧.	೨೨೯೧		ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು	ಕೇವಲ ಆರಗಂಗಿಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಸಮಗ್ರ. ಸಮಗ್ರವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದವೋ ತಿಳಿಯದು. ಈಗ (ಒಂದು ಪಾದ, ಎರಡು ಪಾದಗಳಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವ ಗರಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆ. ೬೬ ಪದ್ಯಗಳು ಏಳು ಗರಿಗಳಿವೆ ತುಂಬಾಶಿಥಿಲ ಅಸಮಗ್ರ.
೨.	೧೪೯೭	೮೩	ವೇಮನ ಪದ್ಯಲು	
೩.	೮೪೩	೯೪	ಅಸಮಗ್ರ.	

ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳು^{೧೦}

ಕ್ರ.ಸಂ	ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಷಡ್ಭಸಂ.	ಪ್ರತಿ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷ
೧.	೩೮೪೦	೧೬೧	ನಾಗಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗಿ ಪ್ರತಿ	ಅಸಮಗ್ರ.
೨.	೩೮೬೬	೧೦೮೫	ನಾಗಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗಿ ಪ್ರತಿ	ಈ ಪ್ರತಿ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನದಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆತಿವೆ ಎಂದು ಪರಾ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ವಾಸ್ತವವಲ್ಲ.

೮
೯
೧೦
೧೧
೧೨
೧೩
೧೪
೧೫
೧೬
೧೭

ಕಾಗದ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು ಬೈಸ್ ಬರೆಯಿಸಿದ್ದು.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಷಡ್ಭಸಂ.	ಪ್ರತಿ ಹೆಸರು	ವಿಶೇಷ
೧.	೧೭೩೧	೧೧೬೫	೧೮೪೨ರ ಪ್ರತಿ	ಇದೇ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.
೨.	೧೭೨೨	೧೧೬೫	೧೮೪೨ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿ	ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಅಕಾರಾದಿ ಸೂಚಿ ಇದೆ.
೩.	೧೭೨೩	೧೧೧೬	ಬೆಂಚೆ ಮೂಡಿಲಂಕ ಪ್ರತಿ	ಇದು ಬೆಂಚೆಮೂಡಿಲಂಕ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ ಇದು ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿ. ಅಕಾರಾದಿ ಇದೆ.
೪.	೧೭೨೪	೩೦೬	'೧' ತಾಳೆಗರಿಯ ಪ್ರತಿ	
೫.	೧೭೨೫	೮೬೯	ಇದು '೧' ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿ	
೬.	೧೭೨೬	೬೮೬	೧೮೪೨ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿ	
೭.	೧೭೨೭	೬೭೫	ಬೆಂಚೆಮೂಡಿಲಂಕ ಪ್ರತಿ	
೮.	೧೭೩೫	೧೧೧೬	ಬೆಂಚೆಮೂಡಿಲಂಕ ಪ್ರತಿ	
೯.	೧೭೩೬	೨೫೨		ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆ ಕೃತಿಗಳೂ ಇವೆ.
೧೦.	೧೭೩೭	೧೧೬೪	೧೮೪೨ ಕಾಲದ್ದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿ.	ಬೆಂಚೆಮೂಡಿಲಂಕ ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ತಾಳೆಗರಿಯ ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿ ಇದು. ೧೮೩೯ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು.
೧೧.	೧೭೬೨	೧೧೫೪		ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೊಡಪ್ಪ ಶತಕಮು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ಇವೆ.
೧೨.	೧೭೬೯	೯೩೬		ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕರಣಗಳು; ಅಕಾರಾದಿಸೂಚಿ
೧೩.	೧೭೭೦	೯೧೯	ಬೈಸ್ ಗ್ರಂಥ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ	
೧೪.	೧೭೭೩	೩೨೩೮	ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಂಥ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ	
೧೫.	೧೭೭೪	೧೩೦೦		ಭಾಗವತದೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಕಲನವಿದೆ.
೧೬.	೧೮೩೩	(?)		ಇದು ಐದು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸಂಪುಟ ಮಾತ್ರ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿ.

೧೮
೧೯
೨೦
೨೧
೨೨
೨೩
೨೪
೨೫
೨೬
೨೭

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯತೆಂಟು ತಾಳಪತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಂದವಾದ ಬರವಣಿಗೆಯಿರುವ ಲಿಪಿಕಾರರಿಂದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂಥವೇ ಮೇಲಿನ ಹದಿನಾರು ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು. ಮುಖ್ಯತೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೬೦೬೧, ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವೇಮನನ ಇಡೀ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯತೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ರಾಶಿ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೫೮೫೨. ಅಂದರೆ ಬ್ರೌನ್ ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಲ್ಪವಷ್ಟೇ.

ಈ ಮುಖ್ಯತೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹದಿನಾರು ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಈ ಹದಿನಾರು ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮುಖ್ಯತೆಂಟು ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳು ದೊರೆತಾಗ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳು ಅಗತ್ಯವಾದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ನಾನು ತಂಜಾವೂರು ಕಾಕಿನಾಡ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂಥವಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇದೆ. ಈ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೂ, ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ, ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಲು ಬ್ರೌನ್ ಮಾಡಿದ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮ-ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಹೊರತು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅವಗಾಹನೆ ಆಗುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಬ್ರೌನ್ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ೧೮೨೪ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಓದಿಕೊಂಡರು^೧. ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದೇ ತಡ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಅವರು ಮಚಲಿಪಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಾವಿದ್ದ ಜಾಗದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಡಪ, ನೆಲ್ಲೂರು, ಗುಂಟೂರು ಮತ್ತು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿದರು^೨. ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬ್ರೌನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದು ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆತಂಥವು. ಉದಾ: ಗೂಡೂರು ಪ್ರತಿ. ಗೂಡೂರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ನೆಲ್ಲೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಮಿಳ್ಳೆದೊರವು ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ (ಡಿ.೧೭೫೬)ಯೂ ಸಹ ನೆಲ್ಲೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಕಡಪ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ (ಡಿ.೧೭೨೮) ಕಡಪದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆತಿದೆ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಬಗೆಯದು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಾ ದೂರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂಥವು. ಪೂರ್ವ ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಂಡಮೂರಿಲಂಕ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ (ಡಿ.೧೭೫೫) ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ

ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪೆನುಗೊಂಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ^೩. ಒಂಗೊಲು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದರ್ಶಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು, ಪೂರ್ವ ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾನಂಗ ಸೇರಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು (ಡಿ.೧೭೫೪) ಬ್ರೌನ್ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ತಮಿಳುದೇಶದಲ್ಲಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಆಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರುವಂಥವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದರೆ ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರತೀರದ ಪ್ರದೇಶಗಳು. ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಿಂದ ನೆಲ್ಲೂರಿನವರೆಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದ್ಯೋಗದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಡಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತೆಲಂಗಾಣ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೊರೆತಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ನೂರರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕೆಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.೧೭೪೪ ನಂಬರಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೧೫೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಎಂದರೆ ಡಿ.೧೭೬೮. ಇದರಲ್ಲಿ ೯೧ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು

ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಬರೆಯಿಸಿದುವೇ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರತಿ ಡಿ.೧೭೭೩ ಇದರಲ್ಲಿ ೩೨೩೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಡಿ.೧೭೨೪ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂನ್ನೂರ ಆರು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸುವಾಗ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು.

- ೧) ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು. ಸಂಖ್ಯೆ ಡಿ.೧೭೨೩, ಡಿ.೧೭೨೪ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೭೨೭
- ೨) ವಿಷಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು. ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಡಿ.೧೭೨೧ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೭೨೨, ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನುಳ್ಳಂಥದ್ದು ಡಿ.೧೭೩೭
- ೩) ಯಥಾ ಮಾತೃಕೆಯಂತೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಂಥವು ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ತೆಲುಗು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟುವಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕ-ಗ-ಲ ವರ್ಣಕ್ರಮದಂತೆ ಅಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ,

ನೀತಿ, ಅಧಿಕ್ಷೇಪ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಂತಹವು ಇವೆ ಎಂದೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವಾಗ ಮಾಲೆಗಳು (Garland) ಶತಕಗಳು (Centuries) ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ- ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ^{೧೪}. ಈ ರೀತಿ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿವೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ನಮಗೆ ಹೊಸದಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಿರ್ಮುಷ್ಠವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಬ್ರೌನ್ ಅವರೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು.

ತಾವು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ೩೨೩೮ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. (ಒಂದು ಸಂಪುಟವನ್ನು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಗೆ) ಐದು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿದರು. (ಡಿ.೧೭೭೩ ಸಂಪುಟ ೧, ೨, ೩, ೪, ೫) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ, ನೀತಿ, ಅಧಿಕ್ಷೇಪ, ಮಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾದುವು. ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸೇರದಂತಹ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು 'ಇತರೆ' ಎಂಬ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಪ್ರಥಮ ಗ್ರಂಥ (First book) ದ್ವಿತೀಯ ಗ್ರಂಥ (Second book) ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. "ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡ ಮೊದಲನೆಯ ಗ್ರಂಥ ಇದೇ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಾ. ಕೊತ್ತಪ್ಪಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರರಾವು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ^{೧೫}. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಐದು ಸಂಪುಟಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಉಳಿದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ೧೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ (ಡಿ.೧೭೭೪). ಇದನ್ನು ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು Verses of Vemana ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಓದುಗರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ ಸೂಚಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಂತರದ ಸಂಪಾದಕರು, ಮುದ್ರಕರೂ ಪಾಲಿಸದೇ ಹೋಗಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ^{೧೬}.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ

ಡಿ.೧೭೩೫ ನಂಬರಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೧೧೬ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳು ಉಳಿದ ಯಾವ ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬ್ರೌನ್ ಬರೆಯಿಸಿದ ಅನೇಕ ಲಿಖಿತ(ಕಾಗದ) ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಏಕೈಕ ಮಾತೃಕೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಒಂದು ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ತಾವು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಡಿ.೧೭೩೫ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಪೆನುಗೊಂಡೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಯಜಮಾನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬ್ರೌನ್‌ರಿಗೆ ನೀಡದಿದ್ದ ಕಾರಣ^{೧೭} ಅವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಸಿದರು. ಡಿ.೧೭೩೫ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಬರೆಯಿಸಿದರು (ಡಿ.೧೭೩೫). ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದೆರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಿ.೧೭೩೫ ಪ್ರತಿಗೆ ಡಿ.೧೭೩೫ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಯ ಪುತ್ರಿಕೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಡಿ.೧೭೩೧ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೭೩೨ ನಂಬರಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಒಂದು ಮಾತೃಕೆಯಿಂದ ಬಂದಂಥವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಇವು ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ೧೮೪೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿರುವಂಥವೇ. ಡಿ. ೧೭೩೧ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರೌನ್ ತಮ್ಮ ಷರಾ ಬರೆಯುತ್ತಾ "ಇದು ಒಬ್ಬ ಕವಿ, ಪಂಡಿತನಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. "ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಗಿದೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. "The volume contains 1165 stanzas, selected out of...." ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ೩೦೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಡಿ. ೧೭೩೨ ನಂಬರಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ "ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾದ ಪ್ರತಿ"^{೧೮} ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ "ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದವು"

ಎಂಬುದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇನ್ನು ೨೦೦೦ ಪದ್ಯಗಳು ಉಳಿದುಹೋಗಿವೆ. ಅವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗದ, ಮಾರ್ಮಿಕ (ಒಗಟಿನಂಥ) ಪದ್ಯಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ "This is the new edition of Vemana 1842" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಸಹ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯಾವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೊಸದೋ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ, ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ^{೧೯}. ಇಲ್ಲಿ ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ, ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಕ್ರಮ ಮಾತ್ರವೇ

(order of poem). ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯಾ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗೂ ಅನೇಕ ತಾಳಪತ್ರ ಮಾತೃಕೆಗಳಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಈ ಪದ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಅನುಕ್ರಮ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಬದಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಮುಂದೆ ನೀಡಿರುವ ಕಾರಣಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ದೋಹದ ಮಾಡಿವೆಯೋ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು.

೧) ಲೇಖಕರ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತಾಳಪತ್ರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲುಂಟಾದ ದೋಷಗಳು ಉದಾ: ಒಮ್ಮೆ ಬರೆದಂಥ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬರೆದಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಪದ್ಯಗಳು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿರುವುದು.

೨) | ಶ್ರೀಕರಮುಗ ವೇಮನ..... || ಶಿವಕವಿಗಳಿಗೆ ನವಕವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳೂ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕ್ರಮಭೇದಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರತಿಯ ಮೊದಲಿಗೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ, ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ನಂಬರುಗಳ ಕ್ರಮ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ.

೩) ಇತರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸುವಾಗ, ತಾಳೇಗರಿಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, ಗರಿಗರಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಗರಿ(ಎಲೆ)ಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬರೆಯುವವರಿಗೆ ಹಂಚಿದ ಕಾರಣ, ಬರೆದ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಬೆರೆಸಿದ ಕಾರಣ ಮೂಲಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕ್ರಮವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ನಾವು ಕೆಲವು ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಮಾತೃಕೆಗಳು	ಪುತ್ರಿಕೆಗಳು	ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿ
೧.	ಡಿ.೧೨೧೮ ತಾಳೆಗರಿ ಪ್ರತಿ	ಡಿ.೧೨೨೫ ಕಾಗದಪ್ರತಿ	
೨.	ಡಿ.೧೨೪೪ ತಾಳೆಗರಿ ಪ್ರತಿ	ಡಿ.೧೧೨೦ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿ	
೩.	ಬೆಂಡಮೂಲಿಲಂಕಪ್ರತಿ	ಡಿ.೧೨೩೫ ಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿ	ಡಿ.೧೨೧೯ ^೯
		ಇವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಖಿತ ಕೃತಿ	ಡಿ.೧೨೨೨
			ಡಿ.೧೨೨೩
			ಡಿ.೧೨೬೨
			ಡಿ.೧೨೩೨(?)

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ-ಬ್ರೌನ್ ಕೃಷಿ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ೧೮೨೪ರಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಕೂಡಲೇ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಆತನ ಆಸಕ್ತಿ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ, ಆತನ ಅಧಿಕಾರವು ಚೊತೆಯಾಯಿತು. ಆಗ ಬ್ರೌನ್ ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದರು. ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಂದ ಬಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಕೈ ಸೇರಿದುವು. ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ, ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ, ನೆಲ್ಲೂರು, ಗುಂಟೂರು, ಕಡಪ, ಮದರಾಸುಗಳಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಬ್ರೌನ್^{೧೦} ೧೮೨೪ರ ನವೆಂಬರ್ ವೇಳೆಗೇ ಹದಿನೈದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದು “An index to the verses of Vemana...Musulipatam Nov-1824”^{೧೧} ರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆ ಎಂಥವು ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದುವು. ಅಕ್ಷರ ಸ್ವಾತಿತ್ಯಗಳು, ಭಂದೋಭಂಗ, ಅರ್ಥಾನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಕಾರಿಣ್ಯ ಮೊದಲಾದವು ಕಗ್ಗಂಟಾಗಿದ್ದವು. ಯಾವ ಎರಡು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ೨೦೦ರಿಂದ ೮೦೦ರ ವರೆಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ^{೧೨}. ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಒಂದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬ್ರೌನ್ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವೂ, ಸ್ವಾತಿತ್ಯಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿದ್ದ ಪಾಠವನ್ನು ಒಂದು ಹಾದಿಗೆ ತರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಂತೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ೧೮೨೪ರಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಹದಿನೈದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂಭತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು^{೧೩}. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪರ್ಯವೇಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಕಲ ಮಾಡಿಸಿದರು^{೧೪}.

(Theming the place each verse occupies in each of nine collected manuscript copies, compiled under the direction of Charles Philp Brown, Civil Service)

ಒಂದೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದ್ಯ, ಯಾವ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ಪುತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಇದು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಇದರ ಫಲಿತವಾಗಿಯೇ ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಮೊದಲ ಸಂಪುಟ ಹೊರಬಂದಿತು. ಮತ್ತೆ ಒಂದು ದಶಕದ ನಂತರ ಅಂದರೆ ೧೮೩೯ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅನೇಕ

ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಕರಗಳಾದ ಒಂಬತ್ತು ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅತಿ ಕಷ್ಟವೆಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಬ್ರೌನ್‌ರು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಈಗ ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಚ್ಯ ಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಲೀ ತಿರುಪತಿಯ ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇವೆಯೇ? ಇರುವುದಾದರೆ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಯಾವ ರೀತಿಯದು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ದೊರೆಯುವ ಇಂಥ ಚೆದುರಿಹೋಗಿರುವ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಗಳ ದಾರಿ ಬುತ್ತಿ ಇದ್ದ ಹೊರತು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಎಂಥದು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಈ ಹದಿನಾರು ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಸಂಜ್ಞೆ/ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೨}. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಾಳೇಗರಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಇವೆ^{೨೩}. ಈ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂದು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

C=D. 1728 D=D. 1733; Y

Y=D. 1771 N=D. 1765

F=D. 2949 K=D. 1741

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೂ ಈ ರೀತಿ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳು ಕೇವಲ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವು, ಯಾರಿಂದ ಬಂದವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ: K=D1741 “ಕೋದಂಡರಾಮನು ತಂದ ಪ್ರತಿ, ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ‘K’ ಎಂದು ಸಂಕೇತ ನೀಡಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ‘C’ ಕಡಪ ಪ್ರತಿ ‘Y’ ಯಾನಂನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿ, ‘G’ ಗುಂಟೂರಿನಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿ. ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು^{೨೪}. ಉದಾ: ‘B’=ಕನಕಾದ್ರಿ .....ದ್ವಿಪ್ರತಿ ‘D’=ರಂಗರಾಯನ ತಾಳೇಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ, ‘E’ ರಂಗರಾಯನದೇ ಎರಡನೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ‘F’=ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಕಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿ. ‘R’=ದಭಾ ಕಡಪ ಪ್ರತಿ^{೨೫}. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇತರ ವಿವರಗಳು ಯಾವುವು ತಿಳಿದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ A = “ವೆಂಕಟಶಿವನ ಪ್ರತಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೬}. ಈಗ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಇರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೧೧೫೫ ಪದ್ಯಗಳು ಇದ್ದುವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. C = ಇದು ಡಿ.೧೭೨೮ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಡಪ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೮೭೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. A ಮತ್ತು C ಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಂಪಾದಿತಗೊಂಡ ಪ್ರತಿಯೇ ‘B’ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪದ್ಯಗಳೇ ಮತ್ತೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ

ಬಂದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೇ ‘B’. ಇದಕ್ಕೆ ಕನಕಾದ್ರಿ ಪ್ರತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಸರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦೨೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೭} ಇನ್ನು ‘Q’ ಪ್ರತಿ ಡಿ.೧೭೨೪ನೇ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಗೆ ಮಾತೃಕೆ^{೨೮} D ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೭೮೫ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇದು ಡಿ.೧೭೩೩ ನಂಬರಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು F=೨೯೪೯ ಎಂದೂ Y=೧೭೭೧ ಎಂದೂ N=೧೭೬೫ ಎಂದೂ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೯೯೭, ೧೫೨, ೩೦೯ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇದೇ ವಿಧವಾಗಿ E ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೫೭೨ ಪದ್ಯಗಳೂ G ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೮೭೫ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. H ಎಂಬ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಹ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ^{೨೯}. V ಮತ್ತು Q ಎಂಬ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಲಾಗಿ, ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಅವು ಡಿ.೧೭೮೭ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೭೫೨ ನಂಬರಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ನಮಗೆ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ^{೩೦}. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಂಡದ್ದು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಕೈಗೆ ಸೇರುತ್ತಲೇ ಒಂದು ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ ಎದುರಾದಂತಾಯಿತು. ಯಾವುದನ್ನು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರತಿ ಎಂದು, ಯಾವುದನ್ನು ಕವಿಯ ಪಾಠ, ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬುವುದು, ಭಾವಿಸುವುದು ಎಂಬುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು. ಯಾವುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ ಯಾವುದು, ಯಾವುದು ಅರ್ವಾಚೀನ ಪ್ರತಿ ಎಂಬುದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು ೧) ವೇಮನನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಕಥಾಕಾವ್ಯವಾಗಿರದೇ ಮುಕ್ತಕಗಳಾದ ಪದ್ಯಗಳಾಗಿರುವುದು. ೨) ಇದು ಒಬ್ಬ ಕವಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ, ಈತನ ಪದ್ಯಗಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ಮೌಖಿಕ ಪ್ರಚಾರದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ^{೩೧}. ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಳಕಿನಂತೆ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿರುವ ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲನೆಯದು ಯಾವುದು ಕೊನೆಯದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಕಾವ್ಯದಂತೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಬಯಸದ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನೂ ಸಮೀಪಿಸಿದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಶತಕಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಲ್ಲ. ಶತಕಗಳಿರುವ ಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಮ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗದು. ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಕಾವ್ಯಪೀಠಿಕೆ, ಇತಿವೃತ್ತ ರಚನಾ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವೇಮನನು ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಕುಳಿತು ಬರೆದಂಥವಲ್ಲ. ಊರೂರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಆತನು ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇ ಈ ಪದ್ಯಗಳು.

ವೇಮನಪದ್ಯಮುಲು.

THE VERSES

OF

VEMANA,

MORAL, RELIGIOUS AND SATIRICAL

Translated

By CHARLES PHILIP BROWN,

OF THE MADRAS CIVIL SERVICE.

MADRAS

PRINTED AT THE COLLEGE PRESS.

1849.

ಬ್ರೌನ್ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಅನಿರ್ಮುಖನಿಂದ ಮುದ್ರಣವೆಸಗಿತು

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಅನಿರ್ಮುಖನಿಂದ ಬ್ರೌನ್ ಫಿಲ್ಪ್ಸ್ - ಮದ್ರಾಸ್ ಮುದ್ರಣ

ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಸಿ. - ಮದ್ರಾಸ್ ಮುದ್ರಣ

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಭಿರುಚಿ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಲಿತವಿಲ್ಲದ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿಗೆ (ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ) ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಶ್ರೀಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

ಬ್ರೌನರು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಹದಿನಾರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂಭತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಒಂಭತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳೆಂದರೆ A, B, C, E, G, H, J, T [?] ಎಂಬ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವದಲ್ಲಿ ಐದನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಏಳುನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂಭತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪುನರಾವೃತ್ತವಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾ ಆ ಎಲ್ಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ನೂರು ಪದ್ಯಗಳವರೆಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು^{೩೭}.

ಉದಾ:

B J E T G H A ? C

ಈ ರೀತಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂಭತ್ತು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಐದು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು^{೩೮}.

ಪ್ರಕರಣ ೧-೫ ೧೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳ ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು^{೩೯}

ಪ್ರಕರಣ ೬ ೨೦೦ ಪದ್ಯಗಳು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು

ಪ್ರಕರಣ ೭ ೨೦೦ ಪದ್ಯಗಳು ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು

ಪ್ರಕರಣ ೮ ೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳು ಗೂಢಾರ್ಥತತ್ವ (ಬೆಡಗಿನ ಪದ್ಯಗಳು)

ಪ್ರಕರಣ ೯ ೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳು ನೀತಿಗೆ ಉಳಿದ ವಿಷಯ(ಸಾಮಾನ್ಯ)ಗಳು

ಒಟ್ಟು ೨೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳು

ಈ ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಆಯ್ದು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಿರುಪಯೋಗವೆಂದು ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಇವು 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿಸದೇ ಹೋಗಬಹುದು' ಎಂದೂ ಕೈಬಿಟ್ಟರು^{೪೦}. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲದ, ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾದ ಅನ್ವಯಾರ್ಥ ಹೊಂದದ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿದರು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವನ್ನು (ಮಾರ್ಮಿಕ (mystic) ಪದ್ಯಗಳನ್ನು) ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಆ ಪದ್ಯಗಳು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರುನೂರು ತೊಂಬತ್ತಮೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಪೋರ್ಟ್‌ಸೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕಾಲೇಜ್‌ನವರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ೧೮೨೭ರ ಜುಲೈ ೨೩ನೆಯ ತಾರೀಖು ಕಾಲೇಜು ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾದ ಹೆಚ್. ಹಾರ್ಕೆನ್ಸ್ ಅವರು ಚೀಫ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು^{೪೧}. ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜ್ ಬೋರ್ಡ್ ವತಿಯಿಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಮುದ್ರಣ ಹಲವು ಬಗೆಗಳಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ. ಬ್ರೌನ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಗ್ಲೋಸೋರಿಯಲ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ (Glossarial Index) ಪದ್ಯಗಳ ಮೊದಲ ಚರಣಗಳ ಅಕಾರಾದಿ ಸೂಚಿಕೆ (Index to first lines) ಮತ್ತು ಪದ್ಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನರು ತಮ್ಮ ಲಘುವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು, ಪದ್ಯಗಳ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ

ಬ್ರೌನ್ ತಮ್ಮ ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟ ಹೊರತಂದ ಮೇಲೆಯೂ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ೧೮೩೦ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ತಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಒಂಭತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗದೆ, ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬ್ರೌನರಿಗೆ ಬೇಸರ ತರಿಸಿತು^{೪೨}. ನಂತರ ೧೮೩೪ರಲ್ಲಿ ಪೆನುಗೊಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು^{೪೩}. ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಮಾಲೀಕನು ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಆ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಹೆಸರು 'ಬೆಂಡಮೂರಿ ಲಂಕಪ್ರತಿ'. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಿದೆ. ೧೭೩೫ ನಂಬರಿನ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗೆ ಇದು ಮಾತೃಕೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೧೧೬ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇದರ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಡಿ.೧೭೩೭, ಡಿ.೧೭೬೨, ಡಿ.೧೭೨೨ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೭೨೧) ನಂತರದ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಬೋರ್ಡ್‌ನವರು ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐದುನೂರು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕುನೂರು ಐವತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು ಕಾಣದಾದವು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತವು. ಆಗ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮೊದಲಿಟ್ಟರು^{೪೪}.

೧೮೨೯ರ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವುದರ ಹಿಂದೆ ಬ್ರೌನ್ ತುಂಬಾ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇಷ್ಟು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗ್ರಂಥವಾದಾಗ್ಯೂ ಆ ಗ್ರಂಥ ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂಭತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೆ ಆರು ಪ್ರತಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅಂದರೆ ೧೮೨೪ರಿಂದ ೧೮೨೯ರ ವರೆಗೆ ಕೃಷಿಮಾಡಿ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು

ಹೊರತಂದರು. ಈ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಕೇವಲ ಒಂದು "ಆಯ್ದು ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನ"ವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರು. 'ಸಂಕಲನ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಕರೆದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಾವು ಮುಂದೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಲಿರುವ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯದ ರೂಪುರೇಷೆಗಳು ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದುದು - ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ವೇಮನನ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋದರು. ಅವರ ಬಳಿ ಆಗಿದ್ದ ಹದಿನಾರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಸೇರಿದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆ ದೊರೆಯದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆತವು. ದೊರೆತಂಥ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಾಠಾಂತರಗಳೂ ದೊರೆತವು. ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೫೦೦ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತು. ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿದವು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತಕ್ಕೇರಿದವು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ೧೧೬೪ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ೧೮೩೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು^{೪೫}. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಬರಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಈ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ^{೪೬}. ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ೪೭೧ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದು^{೪೭}, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧ ಪಾಠವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದು ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ವಿಶೇಷ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾದ ಪದ್ಯಗಳು, ಈ ಹಿಂದೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ವಿಭಾಗಗಳಾದ ಮತ, ನೀತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿದೆ. ಈ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ, ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಹೇಳಿರುವ ಸಂಘಟನೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ೧೮೩೪ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಂಡಿತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಪಂಡಿತನು ಅ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ತಿದ್ದಿದನು. ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾದಗಳ ಬದಲಾಗಿ ತಾನೇ ಸ್ವಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತದಿಂದ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು^{೪೮}. ಆ ವೇಳೆಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿತ್ತು. ಬ್ರೌನ್ ಆ ಪಂಡಿತನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರು.

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿದರು. ಸುಮಾರು ಮುವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಳೇಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ, ತೀವ್ರವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿದುಬಂದ ಅಂಶಗಳಿವು.

೧) ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ನಲವತ್ತು ಮಾತ್ರವೆ.

- ೨) ಪದ್ಯಗಳು ಅತ್ಯಾಧಿಕವಾಗಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ಅಂದರೆ ಹದಿನೈದು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪದ್ಯಗಳು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ.
- ೩) ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಎರಡು ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವೆ.
- ೪) ಒಂದು ನೂರು ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ^{೩೧}.

೧೮೩೯ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಬಂದ ನಂತರವೂ ಬ್ರೌನ್ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊಸ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಂಡಮೂರಿ ಪ್ರತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ ಎರಡು ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳನ್ನು (ಡಿ.೧೭೨೧-೧೭೨೨) ೧೮೪೨ರಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಬ್ರೌನ್ ತಾವು ಕನಸು ಕಂಡ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪಾದಿತ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ತರಲಾರದೆ ಹೋದರು.

ಇದುವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕವಿಪಾಠವನ್ನು(ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು) ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೂ ಕೇವಲ ಎರಡು ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಮಾತ್ರವೇ. ಎಲ್ಲಾ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಾಗ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ೧) ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದವು. ೨) ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು, ಯಾವುವು ವೇಮನನವಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅವರು ತಮಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ - ಇವು ಬ್ರೌನ್ ಅವರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಲ್ಲ, ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನುಳ್ಳ

ರಸಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಕ್ತಕ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ ನೀತಿಬೋಧಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ, ಸುಲಭ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಬಾರದ ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವೇಮನನ ಭಾವನೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು, ಪ್ರಚಲಿತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ವಾದ ವಿವಾದಗಳ ಗೊಡವೆಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ವೇಮನನನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವುದು ಪಂಡಿತಮಂಡಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಗಮನಿಸಿದ್ದರೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ವೇಮನನ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಬ್ರೌನರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಿಯಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತೆಲುಗು ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದು, ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದಂತೆಯೇ. “ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು, ಯಾವುವಲ್ಲ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬ್ರೌನ್‌ರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗದು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಾಗ ಸುಮತಿ, ಭಾಸ್ಕರ, ತಿರುಮಲೇಶ ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದವರು ಬ್ರೌನ್ ಅವರೇ. “ಇದು ವೇಮನನ ಪದ್ಯದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಕವಾದ ಕಂದಪದ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬ್ರೌನ್ ಉದಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೮೯೨ರಿಂದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ೧೮೮೦ರವರೆಗೆ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ, ನಡುವೆಯೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂಬುವು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದು. ೧೮೩೯ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಹೊರಬಂದ ನಂತರ, ಇನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ತಮ್ಮ ಕನಸನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ತೆಲುಗರಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತೆಲುಗು ಪ್ರಜೆಗಳು ಬ್ರೌನರಿಗೆ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಋಣಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು? ಯಾವುವಲ್ಲ

ಉಪೋದ್ಘಾತ

“ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ವೇಮನನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?”

“ಈ ಪದ್ಯ ವೇಮನನದು ಅಲ್ಲ ಎಂದನ್ನಿಸುತ್ತದೆ”

“ಖಚಿತವಾಗಿ ಈ ಪದ್ಯ ವೇಮನನು ಹೇಳಿದ್ದೇ”

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವುದು ಸಹಜ, ಸಾಧಾರಣ. ವೇಮನನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ವೇದಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತ ಆತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೇಮನನ ಧೋರಣೆ, ದೃಷ್ಟಿ ಏನು - ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಪಂಡಿತರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಿಶ್ಲೇಷಕರು ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ; ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಮಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಾದಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ವೇಮನನದಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಪಾಯ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದವರಿಗಲ್ಲಾ ಈ ಅಪಾಯ ಎದುರಾಗಿವೆ. ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಇದರ ಗೊಡವೆಯೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ವೇಮನನ ಅಂಕಿತವಿದ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಗ್ಗುವ ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ವೇಮನನ ಪದ್ಯವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ, ಮನಸಾರೆ ಹಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವೇಮನನು ನುಡಿದ ಮಾತೇನೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವರಿಗೆ ಎದುರಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು? ಅವನಲ್ಲದವು ಯಾವುವು - ಎಂಬ ಜಟಿಲವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವೇ ಇಲ್ಲವೇ? ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ವೇಮನನ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ ಎಂಥದು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಎಂಬುವು ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು, ಆಧಾರಗಳ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸಾಧನಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿವೆಯೇ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಮಾಡಲಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿಯಾದರೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದೇನೆ.

II ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನ :

ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ “ಯಾವುವು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು, ಯಾವುವಲ್ಲ” ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಾಡಿದೆ. ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ‘ವೇಮನನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವಿತ ಚರಿತ್ರಮು-ಬೋಧನಲು’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಶ್ರೀ ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಾವು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (ಪು.೧೧-೧೨).

“ಯಾವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಾದರೂ ಅಂತಃಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಲ್ಪಿತ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂಬ ವಾದವಿರುವುದರಿಂದ ಅಂತಃಪರೀಕ್ಷೆ, ಬಾಹ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಭೇದ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಃಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ

ಸತ್ಯವನ್ನು ರುಜುವಾತು ಮಾಡುವುದು. ಬಾಹ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಇತರರ ಬರಹಗಳು, ಮಾತುಗಳು, ನಿರರ್ಶನಗಳನ್ನು ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸುವುದು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಬಾಹ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅನುವಾಗುವ ಹತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನುನುಸರಿಸಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ^{೩೦}. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದ್ಯಗಳ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರತಿ ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟರವರೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ೧೮೨೫ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ದೊರೆ ಭಿನ್ನದೇಶ(ರಾಜ್ಯ)ಗಳಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅಕಾರಾದಿಯಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ ಸೂಚಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇಂದಿಗೆ ನೂರು ವರ್ಷದಷ್ಟು ಹಿಂದಿನದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿವೆ. ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಗುಲಾಭಿಮಾನು’ ‘ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಕಥೆಗಳು’, ಅವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರೂ ಸೇರಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಬೈರಾಗಿ ವೇದಾಂತಗಳು ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಐವತ್ತೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ, ಕಾಕಿನಾಡದ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಐದು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ, ಪರಿಶೋಧಕ ಮಹಾಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿನ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಪದ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ. ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರುವುದನ್ನು, ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡದ್ದು ಆಗಿದೆ - ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದವುಗಳನ್ನು, ಅವು ಯಾವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಯಾ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ”.

ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ‘ಕವಿಯ ಪಾಠ’ವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಅವು: ೧) ೧೯೨೨ರ ವೇಳೆಗೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ, ಅದುವರೆಗೆ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ಪಠ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಬ್ರೌನ್ ದೊರೆಗಳ ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದ ಪಾಠ.

೨) ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಎರಡು ಮೂರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕು ಮತ್ತು

೩) ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳು.

ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೀ ವಂಗೂರಿಯವರ ತರ್ಕ ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳಾದುದರಿಂದ, ಆ ಆವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಂಜಸ. ಆದರೆ ಬ್ರೌನರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ವೇಮನನವೇ ಎಂಬುದಾಗಿ

ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುವಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಕಲಿತವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪದ್ಯಗಳೇ ಹೊರತು, ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರೌನರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಪಾದಿತ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೇ ಹೊರತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದುದೂ ಅಧಿಕೃತವಾದುದೂ ಅಲ್ಲ.

ಇನ್ನು, ಒಂದು ಪದ್ಯ ಎರಡು ಮೂರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ವೇಮನನದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ. ವಂಗೂರಿಯವರು ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿರುವಾಗ ಕೇವಲ ಎರಡು ಮೂರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಆಧಾರಪಡಲಾಗದು. ಮೇಲಾಗಿ ಆ ಎರಡು ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳ ಮಹತ್ವವೇನು? ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪದ್ಯತಿಯಾವುದು - ಎಂಬುದು ಕೂಡಾ ಚರ್ಚನೀಯ ಅಂಶಗಳು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪದ್ಯತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ.

ವಂಗೂರಿಯವರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು 'ವೇಮನ' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಏಳು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮೌಲಿಕವಾದುದು; ವಿಪುಲವಾದುದು; ಇಂಥ ಗ್ರಂಥ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಇನ್ನೂ ತೆರೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಶರ್ಮರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ತಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಪ್ರತಿಭೆ ಅವರದು.

ಉಪೋದ್ಘಾತವಾದ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ "ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಆತನ ವಿವಿಧ ಧೋರಣೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೆ ನಮಗೆ ಕೆಲವು ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು: ಆತನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು, ಅಲ್ಲದವು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು".

"ವೇಮನ" ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ನೆರವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸುಮಾರು ಒಂಭತ್ತು. ಅವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರಂ'ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡವು. ಪಾಠ ಭೇದಗಳುಂಟಾದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದ ಮುದ್ರಾಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರ್ಮರ ವೇಮನ ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ಬಂದರಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕವೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರಗ್ರಂಥ. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಶರ್ಮರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಹೋದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ:

- ೧) ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ತೊಲಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.
- ೨) ಪದ್ಯಗಳ ರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ಪಾಠಾಂತರಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದುದರಿಂದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯೆಂದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.
- ೩) ಖಚಿತವಾದ ಕಾರಣ ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಆಟವೆಲದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯಗಳು, ಅಂದರೆ ಕಂದ, ಚಂಪಕಮಾಲೆ ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ವಚನಗಳನ್ನು ವೇಮನನು ಬರೆದುದೆಂದು ನಂಬಬಾರದು.
- ೪) ಮೂಲಪಾಠವನ್ನು (ಕವಿಯ ಪಾಠ) ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ೫) ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿನ ಆತುರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥ ಕೆಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಥಭಾವಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಪಡಬಾರದು. ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಪದ್ಯರಚನಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಮುದ್ರಿತ, ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರು. ಸಹೇತುಕವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವೂ ಮೌಲಿಕವೂ ಆದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ ಮೇಲಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಯಾವೊಂದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚ್ಯಲಿಖಿತ ಭಂಡಾಗಾರದಲ್ಲಿನ ಐವತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಂಪುಟಗಳಿಂದಲೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆಟವೆಲದಿಗಳಲ್ಲದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಂಬಲಾಗದೆಂದು ಹೇಳಿದ ಶರ್ಮರೇ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಂದಾದಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಪಾಠವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಯೂ ಕೂಡಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ಬಂದರ್ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರತಿಯಿಂದಲೇ, ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಠಾಂತರವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವ್ ಅವರಂತೆ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಳೆಯದಾದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಪಾದಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಪಾದಿತ ಸಂಕಲನದ

ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಅವರೇ ಆ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳಿದ್ದರೂ, ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಮುದ್ರಣವೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ” (ಪು.೨೦). ಬ್ರೌನ್ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲಾಭಿಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು, ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ ಬಂದರು ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಕೂಡಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳಷ್ಟೆ ವೇಮನನದಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಅಂದಾಜು ಲೆಕ್ಕವೇ ಹೊರತು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಲ್ಲ.

III ಮುದ್ರಿತ ಅಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಆದ ಹಾನಿ

೧) ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳು (ತಾಳೆಗರಿ, ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು)

ಬ್ರೌನ್ ತಮಗೆ ದೊರೆತ ತಾಳಪತ್ರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: They proved to be full of errors of every kind, in orthography, metre and meaning; no two copies followed the same arrangement and they varied extent from two to eight hundred epigrams^{೫೪}.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿದ ಲಿಪಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪಂಡಿತರಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಭಾಷಾಪರಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರೂ ಸಹಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಲಿಪಿದೋಷಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲೇಖಕರು ಮಾಡುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿಂದು, ದುರ್ಲಿಪಿ, ವಿಸರ್ಗ, ದೀರ್ಘಕಾ
ಶೃಂಗ, ಪಂಕ್ತಿಪದ, ಭೇದ ದೂಷಣಂ
ಹಸ್ತ, ವೇಗಜಂ ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಂ
ಕ್ಷಂತು ಮಹಾರ್ಥ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸಜ್ಜನಾ^{೫೫}

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬರಹ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅಕ್ಷರಸ್ಥಾಪನೆಗಳೂ ಕೂಡಾ ಒಂದು ಕ್ರಮಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ‘ಸ’ ಬಂದಿರುವೆಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ‘ಶ’ಕಾರವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪದದ ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವರಗಳಾದ ಆ, ಇ ಗಳು ಬದಲಾಗಿ ವ್ಯಂಜನಗಳಾದ ‘ಯ’, ‘ಯಿ’ಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಉ, ಓ ಸ್ವರಗಳ ಬದಲಾಗಿ ‘ವು’ ‘ವೋ’ ಎಂಬ ವ್ಯಂಜನವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಕಟರೇಫ ಅಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೆ. ಶ ಮತ್ತು ಷ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಊಷ್ಮಗಳು. ಅವುಗಳಿಗಿರುವ ಉಚ್ಚಾರಣಾ ಸಾಮ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೆಲಂಗಾಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ‘ಶ’ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ‘ಷ’ಕಾರ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಕ್ಕೂ ಬದಲಾಗಿ ವ್ಯಂಜನವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಲಿಪಿಕಾರರ ಮೇಲೆ, ಅವರ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಗಾಢವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿದವರು ಪಂಡಿತರಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರರ್ಶನವಾಗಿ ನೀಡಬಹುದು.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಸಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆಟವೆಲದಿಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಒಂದು ಆಟವೆಲದಿಯ ಪಾದ, ನಂತರದ ಪಾದ ತೆಟಗೀತಿಯದು, ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಪಾದಗಳು ಆಟವೆಲದಿಯವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಬಹಳಷ್ಟಿವೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿನ ದಟ್ಟವಾದ ಪೊದರುಗಳಂತೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಪೊದರುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಉದ್ಯಾನವನದಂತೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪದ್ಯ ಸಂಕರ ಈ ಎರಡು ಪದ್ಯಭೇದಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತರಲ, ಮತ್ತಕೋಕಿಲ ಭಂದಸ್ತುಗಳೂ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಪಾಮರರಾದ ಲಿಪಿಕಾರರು, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು “ಅಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ”ಯಾದರೂ ತುಂಬಾ ಕೆಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೂ ಹಿಂತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳಾಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯೆ. ಹೇಳಬಹುದಾದ ಒಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ-ತಮ್ಮ ಪರಿಮಿತ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಪಿಕಾರರಿಗೂ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ತಾವು ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ತಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

ವ್ರಾತ ತಪ್ಪುವಲನ ವಾಚಕುಲಲಗಕ |

ತಪ್ಪುಗಲ್ಲೇನೆನಿ ತಗಿನಯಡಲ

ವಲಯುನಕ್ಷರಮುಲು ವರ್ಣಂಚಿ ವ್ರಾಯುಡಿ |

ಸುಕವುಲೈನವಾರು ಸುರುಚಿರಮುಗಾ

(ಡಿ.೧೨೨೮)

ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕುಟ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇದು ಉಳಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಇದೂ ಕೂಡಾ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಲಿಪಿಕಾರರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಇಂಥ ‘ಸ್ವಂತ ಕವಿತೆ’ಕ್ಕೆ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಲಿಪಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ‘ಕೈಚಳಕ’ವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೆಟ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅನುಭವ ವೇದ್ಯ. ತಾಳೆಗರಿಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅನೇಕ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂದರ್ಭವೊದಗಿದಾಗ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕಾಗದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಎಂಥೆಂಥವು ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೋ ನೋಡಿದರೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಮ್ಮದು ಕುಲಾನಂದನ ತಿಯೋಜ್ಯೋತಿ ತ್ರಿಯೋಕ ಬಹಮನೀ

ತೀರತೋ ಮಕ್ಕಾ ಪವಿತ್ರಂ ಗೋವು ಮಾಂಸ ಪಾಪ ವಿಮೋಕ್ಷಣಂ

ಬಲಹೀಲಾ ಹೋಯಿಲತಾ ಮಹಮದ್ ರಸುಲ್ಲಲ್ಲಾ |

ಕಹೋ ವಿರಪರ ವೇಮೋ

(೧೨೨೫-೯೨)

– ಇಂಥ ಕಾಲಕಸವೂ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಬಿಸಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

III ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳು :

ಎ. ವಾವಿಳ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಕೊನೆಯ ಮುದ್ರಣ^{೫೬}

ವಾವಿಳ್ಯ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ, ತುಂಬಾ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ೧೯೨೨ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೨೨೦೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಬಂದರು(ಮಚಿಲೇಪಟ್ಟಂ)ದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಇದು ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಪೀಠಿಕೆ, ಶೇಷಾದ್ರಿರಮಣ ಕವಿಗಳ 'ವೇಮನ ಜೀವಿತಮು' ಇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವರ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ವಾವಿಳ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಮುದ್ರಿಸಿದ 'ವೇಮನನ ಪದ್ಯಮುಲು' ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪಂಚಾಗ್ನುಲ ಆದಿನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೋಪಗಳು, ಅಜ್ಞಾನ ದೋಷಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪದ್ಯದ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿವೆ. "ಒಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕಾದ ಪದ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದುದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಪಾದಕರೇ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವಾಗ "ಗೊಂದಲ"ಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಒಂದೇ ಪದ್ಯ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಮುದ್ರಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ಅಂತಹ ಕಡೆ ಆ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೨೦೮ ಪದ್ಯಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಸಂಪಾದಕರು ಪರಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾತ್ರ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಇದರಲ್ಲಿ ೨೨೧೮ ಪದ್ಯಗಳೇ ಇವೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಸಂಪಾದಕರ, ಕರಡಚ್ಚು ನೋಡುವವರ ಅವಜ್ಞತೆಯಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ.

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇಮನನ ೬೯೩ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವರು ೧೧೬೪ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಆನಂತರ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ

೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ ಬಂದರು ಮುದ್ರಣ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಪುಸ್ತಕ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನ ಇದೆ. ವಾವಿಳ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನಾಲಯದ ಸಂಕಲನ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಕಲನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ ಸಂಕಲನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾವಿಳ್ಯ ಅವರ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕೃತೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಆಧಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ತೆಲುಗಿನ ಆದಿಕವಿ ನನ್ನಯನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನಾದ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟನು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾನೆ - ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತೆಲುಗರು, ನಾಮ ಮಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲ. ವಾವಿಳ್ಯ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಹೆಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಎಂಬ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ನಾನು ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಾವು ಯಾವ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳದಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಸಂತೋಧಕರಿಗೆ ಶ್ರಮ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾವಿಳ್ಯ ಅವರು ಹೆಸರು ಹೇಳದೆಯೇ ಮುದ್ರಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ಆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ಪದ್ಯಗಳು, ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತಾಳೇಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಗದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನವೇ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಡಿ.೧೨೧, ಡಿ.೧೨೩, ಡಿ.೧೨೫, ಡಿ.೧೨೮ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೨೫ ನಂಬರುಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನವೇ. ಬ್ರೌನ್ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರವರೆಗೆ ಇದೆ.

ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವರು ಪಂಡಿತರು, ಅವರಿಗಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿ, ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗೆಗಿನ ವಿಧೇಯತೆ ಮುಂತಾದುವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಸೊನ್ನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ಘನತೆ ಇವರದು. ಇವರ ಕೈಚಳಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಕಾಲುಗಳು ಮುರಿದು ಕುಂಟತೊಡಗಿವೆ. ಪಾಠವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ತಿದ್ದುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯವಾದ, ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವೇಮನನ ಕವಿತೆ ತನ್ನ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಂತಃಸತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಾವಿಳ್ಯ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೋ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಆಕರಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾಠ	ವಾವಿಳ್ಳ ಆವೃತ್ತಿ ಪಾಠ
೧ ಈತಗಿಂಜವಂಟಿ ಯಿಸುಮಂತ ಯೋನಿಕಿ/ ಆಶಪಡುನು ನರುಡು ಅವನಿಲೋನ/ತೋಯಜಾಕ್ಷುಲಮಾಯ ತೋಯನೆವ್ವರಿವಶಮು ಡಿ.೧೭೨೫	೧ ಈತಗಿಂಜವಂಟಿ ದೆರಿಗಿಯು ದಾನಿಕೇ/ ಯಾಸಪಡುನುಮೂರ್ಖಡವನಿ ಲೋನ/ ದೋಯಜಾಕ್ಷಿಚೂಸಿ ತೊಲಗಂಗ ವಶಮೌನೇ (II)
೨ ಗಾಡ್ಡೆಮೇನಿ ನಿಂಡ ಗಂಧಂಬು ಬೂಸಿನ ಯೇಮಿ ಯೆರುಗಲೇಕ ಯೆಗಿಶಿ ತನ್ನು/ ನೀಡು ಕಾನಿ ದಾನಿಕಿಷ್ಟಮೀಲಾಗುರಾ ಡಿ.೧೭೨೧	೨ ಗಾಡ್ಡೆಮೇನಿ ನಿಂಡಗಾಧಂಭುಬೂಸಿನ/ ಬೂದಿಲೋನಬಡನು ಬೊರಲು ಮರಲ/ ಮೋಟುವಾರಿಸೊಗಸು ಮೋಸ್ತರಿಯ್ಯದಿ ಸುಮಾ (೨೬)
೩ ಮಂತ್ರಮೆಲ್ಲ ಮರಚಿ ಮಧುರಾ ಧರಮುದಲ್ಲ/ ನೇವಿಧಮುನ ಭಕ್ತುಡೇಮಗು ನಿನ್ನು/ ಯೋನಿ ಜೂಚಿ ಪರಮಯೋಗಂಬು ಮರತುರಾ ಡಿ.೧೭೨೧-೭೩	೩ ಮಂತ್ರಮೆಲ್ಲ ಮರಚಿ ಮಧುರಾಧರಮು ಗೋಲಿ/ ಎಟ್ಟು ಮೊಹಕು ಡೊಡ ನೆಣುಗಗಲಡು/ ಊವಿದ ಜೂಚಿ ಪರಮಯೋಗಂಬು ಮರಚನು
೪ ಉತ್ತತ್ತಿ ಶೂದ್ರಂಡು ವುತ್ರವುತ್ರಮುಡೆಟು ಸತಿಕಿ ಶೂದ್ರತ್ತಂಬು ಸರ್ವದಾನು ತಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರಾಲು ತಾನೆಟ್ಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಡಿ.೧೭೨೩	೪ ಉದಯ ಮಂದು ಶೂದ್ರುಡುತ್ತ ಮೊತ್ತಮುಡೆಟು ಸತಕಿ ಶೂದ್ರತ್ತಮು ಸತ್ಯಮೇ ಕದಾ ತಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಮಯ್ಯ ತಾನೆಟ್ಟು ಬಾಪಡು
೫ ಚಾರ್ವಾಕ ಮತಮುನ ಜಗತಿಲೋ ಭವಕೋಟಿ/ ಶಕ್ತಿಶೈವಂಬನಿ ಚೆಲಗಿ ಯುಂಡಿ/ ಚಂಡಾಲಸೇವಕು ಚೆಲುವಂದಿ ಚೆಡುದುರು (೧೭೨೩)	೫ ಚಾಲಾದಯ್ಯ ಯಿಂಕ ಚಾರ್ವಾಕ ಮತರಲಿ/ ಶಕ್ತಿಶೈವ ಮನಚು ಚಾಲನಮ್ಪಿ/ ಸರಶಿ ಮಿಗಿಲಿಚೆಡುನು ಚಂಡಾಲ ಸೇವಚೇಲಿ
೬ ವೆರಿನಕೈಲವಲೆನು ವೇದಮುಲು ಜದಿವೇರು/ ವೇದಸಾರಮಂತ ವೇಮನ ಯೆಣುಗುನು (೧೭೨೧)	೬ ವೇನವೇಲು ಚೇರಿ ವೆಣ್ಣಿ ಕುಕ್ಕಲ ವಲೆ/ ಅರ್ಥಹೀನ ವೇದ ಮಹಚು ಚುಂಡು/ ಕಂಠ ಶೋಷಕಂಟೆ ಕಲೆಗಡಿ ಫಲಮೇಮಿ?
೭ ಸ್ವಾನುಭೂತಿ ಲೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಾಸನಲಚೇ/ ಸಂಶಯಂಬು ಚೆಡದು ಸಾಧನಕು/ ಚಿತ್ರದೀಪಮೆಂದು ಚೀಕಟಿ ಚೆಡನಟ್ಟು (೧೭೬೯)	೭ ಸ್ವಾನುಭೂತಿ ಲೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಸನಲಂದು/ ಸಂಶಯಂಬು ಲೇನಿಸಾಧನಮುನ/ ಚೆಲಗು ದೀಪಮಟ್ಟು ಚಿತ್ಸ್ವರೂಪ ಮುನಂದು(೧೭೭)

೮ ಇಂಚುಕಂತ ಯೋನಿ ಕೀಗೆಡು ಜನಲು/ಕಂಚುಮುಕಡ ಪಿಲ್ಲಿಗಾಚುನಟ್ಟು ಪಂಚಬಾಣುನಿಂಟ ಬಾನಿಸ ಕೊಡುಕುಲು (೧೭೨)	೮ ಇಂಚುಕಂತ ಸುಖಮೆ ಯೀರೇಡು ಜಗಮುಲು/ ಕಂಚಮುನಕು ಬಿಲ್ಲಿ ಕೊಲಿಚಿನಟ್ಟು/ ಪಂಚಬಾಣು ಬಾರಿ ಬಡಲುಚು (೪೦೬)
೯ ಪಡುಚು ನಿಚ್ಚುವಾನಿ ಪದ್ಯಮಿಚ್ಚಿನವಾನಿ/ ಕಡುಪು ಚಲ್ಲಚೇಸಿ ಘನತಜೇಸಿ/ ನಡುವ ನೇರನಿವಾಡು ನಾಬುಲ್ಲ ಗುಡವನಾ (ಡಿ ೧೭೨೩)	೯ ಪಡುಚುನಿಚ್ಚಿತನಿ ಬತ್ತೆಮಿಚ್ಚಿನವಾನಿ/ ಗಡುಪು ಚಲ್ಲಚೇಸಿ ಘನುತ ಜೇಸಿ/ ನಡುಪ ನೇರನತಡು ನಾಲಿ ಮುಚ್ಚೇ ಗದಾ (೧೧೪೮)

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಈ ಸಂಕಲನದ ಮುಕ್ತಾಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ತಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟಂಥವು. ವೇಮನನೇ ಬರೆದ ಪದ್ಯಗಳೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಖಚಿತವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾದೋಷಗಳು ಇವೆ. ಅಶ್ಲೀಲ ಪದ್ಯಗಳೂ ಸಹಾ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇವು ಮಾಪನಗಳಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು “ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಈ ರೀತಿ ಇರಲಾಗಿ, ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ‘ಗುಜಿಲಿ’ ಪ್ರತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ “ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ”ದ ನವನಾಗರೀಕರ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ವೇಮನನ ಸ್ವಭಾವ, ಮತ, ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ, ಅರ್ಥ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಅನರ್ಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡದೆ ತಿದ್ದಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಪಾಠಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ (ವೇಮನ ಪು.೯) - ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು ಅಚ್ಚಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನವೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದಾಗಲೇ ಈ ದುರವಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಲಿಪಿಕಾರನ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅವರ ಸ್ವಂತ ಮಾತುಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಿಂದ, ಪಂಡಿತರ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಭಾವಗಳು ಬಂದಾಗ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಗರಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡಿದ, ಆತನ ಕವಿತಾಮೂರ್ತಿಯ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆಗಳು ಚೆದುರಿ ಹೋಗಿವೆ.

‘ತಿದ್ದುಪಡಿ’, ‘ಪರಿಷ್ಕರಣೆ’ಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ, ಇನ್ನು “ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳ ಪಾಪ” ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಹೋಗಿದೆಯೋ ನೋಡೋಣ.

ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿಹೋಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಪದ್ಯಗಳು, ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಐವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅವರೇ ಬರೆಯಿಸಿದ ಹದಿನಾರು ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ತಾಳಪತ್ರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ‘ಬಂದರು’

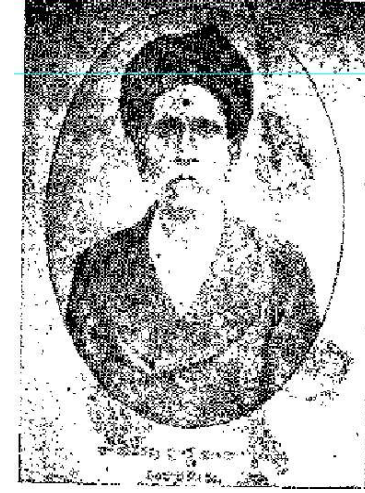
ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಬೌದ್ಧಮತಮುವಾರು ಬುದ್ಧಿ ದೈವಂಬನಿ
ಹೆಚ್ಚು ತಕ್ಕವಾಡಿ ತುಚ್ಛಮತಿನಿ
ಗಾಡೆಲ ಗುಮಿವಲೆ ಗ್ರಕ್ಕನ ಬಡುದುರು (೭೧)

ಯಾವುದೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಇವು ವೇಮನನ ಪದ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದ ಇವು ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿರಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಇಂಥವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರವಿದೆ. ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮುದ್ರಾಂಶದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸಂಪಾದಕರು ಅಷ್ಟು ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ನಂಬಲಾಗದು. ಇಂಥ ಪದ್ಯಗಳು ಮುಂದೆ ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಿರುವ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವೇಮನನವೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಇರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳ, ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಅಭ್ಯಂತರವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಿ. ಬಂದರು(ಮಚಲಿಪಟ್ಟಂ) ಪ್ರತಿ

‘ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರಮು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಾಯವರಪು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಎಂಬ ಬಂದರಿನ ವಾಸ್ತವ ವಿಶೇಷಕೃಷಿಯ ಫಲಿತವಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಪೋಲೀಸು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಆಗಿ ಸೇರಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿ ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. “ಪುರಾತನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೂಡಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು” ಪ್ರಜಾಹಿತತೀಲಿ ಈತನು. ಬಂದರಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಾಂತಾಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಶ್ರೀಲಂಕ ರಾಮಯೋಗಿಯವರ ಬಾಯಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ರಾಮಯೋಗಿ ಅವರ ಬಳಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ದೊರೆಯಿತು. ೧೨೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯೊಂದಿಗೆ^೨ ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ ತಾಳಪತ್ರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಬ್ರೌನ್ ಶೇಖರಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಬೇರಾವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಇಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರತಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆಫೀಸಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ರಜೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿನ ಮಂಡೂರಿ ವೀರಯೋಗಿ, ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿನ ಪೆರಂಬಾಕ ಮುನಿಯಾಚಾರಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಿದ್ಧಯೋಗಿ, ಮಂಡೂರುನಲ್ಲಿನ ಕನಗಾಲ ವೀರಯೋಗಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಅನೇಕ ತಾಳೇಗರಿಗಳಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೇ ಕೊಂಡವೀಡು, ಕರ್ನೂಲುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ‘ಕಂಪೈಲ್’ ಮಾಡಲಾಗಿ ೪೦೩೫ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವು ಬಹುಶಃ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ

ಬಂದರು ಪ್ರತಿ
ರಾಯವರಪು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ

ತಾಳೇಗರಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಿದು. ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರು ಮಾಡಿದ ಅಪಾರವಾದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರೆ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆತನು ನಡೆಸಿದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲೀ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ನಂತರ ಈತನನ್ನೇ ಮುಖ್ಯನೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ‘ಸಂಪಾದನೆ’ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ನಾದೆಳ್ಳು ಪುರುಷೋತ್ತಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು. ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ಕೃಷಿಯ ಫಲ ಜನರಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುನ್ನವೇ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯ ಕಾಲಧರ್ಮ ಹೊಂದಿದರು. ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರಿತ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯ ಮಗ ರಾಯವರಪು ಕುಮಾರಯ್ಯ ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದು ಮುನ್ನೂರು ಐವತ್ತು ಪುಟಗಳ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿ “ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರಮು” ಎಂಬ ಮುಖಪುಟಗಳ ವಚನ ಭಾಗವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಐದು ಪುಟಗಳಷ್ಟು ‘ತಪ್ಪೋಲೆ’ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರಮು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮುಖಾಸೀನನಾದ ವೇಮನನ ರೇಖಾಚಿತ್ರವಿದೆ. ೪೦೩೫ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆ, ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ ಘನತೆ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರದೇ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು

ಅದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣ(ಮದರಾಸು)ದಲ್ಲಿನ ಮುತ್ಯಾಲ ನರಸಿಂಹ ಯೋಗಿ ಎಂಬುವರು 'ವೇಮನ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಪದ್ಯಮುಲು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ೩೦೦೨ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟೇ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಂದು ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ ಟಿ.ಗೋಪಾಲಯ್ಯ(ಮದರಾಸು) ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು'. ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನೇದನೂರಿ ಗಂಗಾಧರಂ ಅವರು ಐದು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವವರೆಗೆ ಬಂದರು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ ಸಂಪಾದಿತ ಗ್ರಂಥವೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. 'ಪೀಠಿಕೆ'ಯಂತಹ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಆತನಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ೧. ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ೨. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳು "ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪುಗಳು" ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಾದೆಳ್ಳು ಪುರುಷೋತ್ತಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಕೊಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಪರಿಷ್ಕರಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಂಥವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಶ್ಲೀಲ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಒಪ್ಪುಗಳಾಗಿ ತಿದ್ದುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಹ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕುರಿತು "ಬಂದರಿನವರು ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ, ಆತನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡಂತಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ನನಗನಿಸಿದಂತೆ ವೇಮನನವಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಅನೇಕ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಬ್ರೌನ್ ದೊರೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ವೇಮನ ತನ್ನ "ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು 'ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು'ನಲ್ಲಿರುವ ತಾಳಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ (೧೮೫೧೯, ೧೨೧೯೨)ಯೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬೇರೆಯ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ಇತರ ತಾಳಪತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ಬಂದರ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ವಿಶ್ವಕರ್ಮ'ರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸಂದೇಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಯಾವ ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಾರು ಪದ್ಯಗಳು ವಿಶ್ವಕರ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ^{೪೦}. ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಅವು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ಪದ್ಯಗಳ ತೀರು ಕೂಡಾ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಂಗೂರು

ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಕುಲಸ್ಥರಾದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಲಾಭಿಮಾನದಿಂದಲೇ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಂಥವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುವು. ಆದ ೧) 'ಶಿವಕವುಲುಕು ನವಕವುಲಕು' ೨) 'ಶ್ರೀ ಕರಂಬುಗ ವೇಮನ ಚೆಪ್ಪಿನಟ್ಟಿ' - ಎಂಬ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೈವಸ್ತುತಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ಲೆಕ್ಕಿಸಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯ ವೇಮನನದಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಪದ್ಯವಿದು.

ಶ್ರೀಮದುಮಾಪತಿ ಯಗುನಾ

ಸ್ವಾಮಿಕಿ ದಾಸುಂಡ ಸಂಗಜಮುಲು ಪೊಗಡಗನ

ವೇಮನ ಯನೆಡು ಧೀರುಡು

ನೇಮಂಬುನ ಚೆಪ್ಪೆ ದೀನಿ ನಿಕ್ಕಮು ವೇಮಾ

ಈ ಪದ್ಯ ವೇಮನದಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

IV ಕಂದಾದಿ ಪದ್ಯಗಳು

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗಾದರೂ ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯುವುದು 'ಆಟವೆಲದಿ' ಛಂದಸ್ಸು. ವೇಮನನ ಕವಿತೆಗೆ ಆಟವೆಲದಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವಂಥ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಯಾವ ಕವಿಗೆ ಯಾವ ವೃತ್ತದೊಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಈತನ ಪದ್ಯಗಳು ಇರುವುದೆಲ್ಲಾ ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ಈತ ಆಟವೆಲದಿಯ ರಚನಾಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿರುವ ಸಹಜತೆಯೇ ಕಾರಣ. ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವೆಲದಿಯೇ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಂದ, ತೇಟಗೀತಿ, ಸೀಸ, ಉತ್ಪಲಮಾಲ, ಮತ್ತಕೋಕಿಲ, ಉತ್ಸಾಹ, ಸೀಸಮಾಲಿಕೆ ಧೃವಕೋಕಿಲ, ಮಧುರಗತಿರಗಳೆ, ದ್ವಿಪದ, ಹಾಡು(ತತ್ತ್ವಪದ) ಅಂತ್ಯನಿಯಮ ಘಟಿತ ಚಿತ್ರಪದ, ವಚನ ಮೊದಲಾದುವು ಇವೆ.

ಆಟವೆಲದಿ ಛಂದೋರೂಪದೊಂದಿಗೆ ವೇಮನನು ಬಳಸಿರುವ ಇತರ ಛಂದೋರೂಪಗಳೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವಿದೆ, ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆಟವೆಲದಿಗಳಲ್ಲದ ಪದ್ಯಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ನಾನು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ೧) ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಬರೆಯಿಸಿದ ಹನ್ನೆರಡು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಗಳು ೨) ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಲು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಕೊನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೩) ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ ಬಂದರು ಪ್ರತಿ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ತಾಳಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಇವು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಆಟವೆಲದಿಯ ನಂತರ ಕಂದಪದ್ಯಗಳೇ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಂತರ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೌನ್ಸರು ಬರೆಯಿಸಿದ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು: ಬೌನ್ಸರು ಬರೆಯಿಸಿದ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು ಅವರು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ನಕಲು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಕಂದಪದ್ಯಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು	ಕಂದಪದ್ಯಗಳು
ಡಿ. ೧೭೧೧	೧೧೬೫	೧೧೬
ಡಿ. ೧೭೧೩	೧೧೬೬	೧೫೯
ಡಿ. ೧೭೧೪	೩೦೬	೪೬
ಡಿ. ೧೭೧೫	೮೬೯	೧೧೪
ಡಿ. ೧೭೧೬	೬೮೬	೮
ಡಿ. ೧೭೧೭	೬೭೫	೭೫
ಡಿ. ೧೭೩೫	೧೧೪೬	೫೬
ಡಿ. ೧೭೩೬	೨೫೨	೩೮
ಡಿ. ೧೭೬೯	೯೩೬	೧೦೭
ಡಿ. ೧೭೭೩	೩೨೩೮	೧೩೧
ಡಿ. ೧೭೭೨	೧೧೫೪	೨೬
ಡಿ. ೧೭೭೦	೯೧೯	೯

ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಕಂದಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ನಾಲ್ಕುಮಾತ್ರ ಉಳಿದ ಎಂಟು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ನೂರರ ಒಳಗೇ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಅಂದರೆ ೧೫೯(ಡಿ.೧೭೩೫)ನಲ್ಲಿ ಡಿ.೧೭೭೦ದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಮಾತ್ರವೇ ಇವೆ. ಬೌನ್ಸ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಂದ ಪದ್ಯದ ಸಂಖ್ಯೆ ಮುನ್ನೂರ ಐವತ್ತು ಮಾತ್ರವೇ. ಅಂದರೆ ಬೌನ್ಸ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೧೦ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ಉಳಿದ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ;

ಸೀಸ ಪದ್ಯ	:	೨೪
ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ	:	೮
ಚಂಪಕಮಾಲೆ	:	೪
ಮತ್ತಕೋಕಿಲ	:	೧
ಹಾಡುಗಳು	:	೫
ದ್ವಿಪದ	:	೧
ಗೀತೆ	:	೪

ಒಂದು ಪದ್ಯ ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಂದರು ಪ್ರತಿ

ತೇಟ ಗೀತೆ	:	೩೨೪
ಸೀಸಪದ್ಯ	:	೨೮
ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ	:	೮
ಚಂಪಕಮಾಲೆ	:	೮
ವಚನಗಳು	:	೩
ಮತ್ತಕೋಕಿಲ	:	-
ಉತ್ಸಾಹ ವೃತ್ತಗಳು	:	-
ಹಾಡುಗಳು	:	೨
ಅಂತ್ಯನಿಯಮ ಘಟಿತ ಚಿತ್ರಪದ	:	೧
ಸೀಸ ಮಾಲಿಕೆ	:	೧
ಮಧುರಗತಿ ರಗಳೆ	:	೧
ತತ್ತ್ವಪದ	:	೧

ವಾವಿಳ್ಳೆ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿ :

ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೭೧೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೩೨೪ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಂದಪದ್ಯಗಳು ಶೇಕಡ ಹನ್ನೆರಡಷ್ಟು ಇವೆ. ಉಳಿದ ಭಂದೋರೂಪ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

ತೇಟಗೀತೆ	೧೫೬
ಸೀಸ ಪದ್ಯಗಳು	೧೦
ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ	೨
ಚಂಪಕಮಾಲೆ	೨
ಹಾಡುಗಳು	೧
ಮತ್ತಕೋಕಿಲ	೩

ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಂದಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಂದಪದ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಡಿ.೧೭೩೫ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಆಟವೆಲದಿಗಳಲ್ಲದ ಬೇರೆಯ ಭಂದೋರೂಪಗಳಿವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಗಳು ನಡುವೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವಂಥವಲ್ಲ.

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಕಂದಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇದಾಂತವಿಷಯಪರವೇ ಆಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ನಡಿಗೆ ಸುಗಮವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

‘ಕಂದಗಳ ಕವಿಚೌಡಸ್ಸ’ನಲ್ಲಿರುವ ನಿಧಾನನಡಿಗೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಟವೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿರುವ, ಅಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮನನಮಾಡಿ ರಚಿಸಿದಂತಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

ದೇಹಾಭಿಮಾನಮುಂಡಗ

ಮೋಹಾದುಲು ಜನನವಾರ್ಧಿಮುಂಚುನು ಕಲಗಾ

ನೀಹಾರಿ ವಿಷಯ ಭಾವನ

ಕೂಹಾದುಲು ಬೋಲು ಮೇಲುಕೊನ್ನನು ವೇಮಾ

(ಡಿ.೧೨೧೧-೧೨) ಪಾಠಾಂತರಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದೇ ಪದ್ಯ(ಡಿ.೧೨೨೩-೨೪೪) ಮತ್ತು (ಡಿ.೧೮೩೫-೨೪೪) ಇತರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ.

ಅವದನ್ಯುಡೈನಗಾನೀ

ಕುಲವಲಯಪತಿ ನಿವರಮೈನ ಕೊಲುವಗು ಮೇಲೇ

ಯುವರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಮಿಚ್ಚಿನ

ನವಿವೇಕುಲ ಕೊಲ್ಲು ಟೆಲ್ಲ ಯಥಮಮು ವೇಮಾ ಡಿ.೧೨೨೨-೧೧೩

ಚಿತ್ತಮು ಪ್ರತಿಮಲ ಕೈವಡಿ

ಚಿತ್ತಮುನ ವಿಕಲ್ಪಮರಸಿ ಸ್ಥಿರತರ ಬುದ್ಧಿನ್

ಚಿತ್ತುನು ತೆಲಿಸಿವಾಡೇ

ಯಿತ್ತರಿ ಸುಜ್ಞಾನಿಯಂಡೈ ಯಿಹಮುನ ವೇಮಾ ಡಿ.೧೨೨೫-೧೧೨

ಶ್ರೀಮುಖ ಪತಿ ಯಂಶಂಬುನ

ತಾಮರಸಖಂಡೆಂಡ ನೆಕ್ಕಿ ತಗುಚನು ವೇಳನ್

ಶೀಮಾ ಭೂಮುಲು ದರಿಗಿನ

ಸಾಮಜಪತಿ ವಾರಿ ಭಂಗಿ ಜನುರಾ ವೇಮಾ ಡಿ.೧೨೨೩-೧೦೨೩

ಇದೇ ಪದ್ಯ ಪಾಠಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.೧೨೨೫-೧೦೫ರಲ್ಲಿದೆ.

“ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಇಂದಿಗೆ ಕಂದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಮನನವೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.” (ವೇಮನ ಪು.೧೩) ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂದಪದ್ಯಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ, ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಮತ್ತೆಕೋಕಿಲ ಕೂಡಾ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕಂಜಜುಂಡು ವ್ರಾಯ ಚೆಲ್ಲು ಕರ್ತಯಂದು ರಂತಕುನ್

ಕಂಜಯೋನಿ ನೆತ್ತಿ ಶೂಲಿಕೈ ವೆಲುಂಗು ಜಕ್ಕಗಾ

ಕುಂಜಮೋನಿ ಶಾರ್ಜಿ ನೆತ್ತಿಕರ್ಮ ವ್ರಾಯು ಟೆಲ್ಲುರೋ

ಕಂಜ ಚಾರಡ ನಾಥುದೊಡುಗಾ ನೆಱುಂಗು ವೇಮನೇ

ಡಿ.೧೨೨೨-೫೧೫, ಡಿ.೧೨೨೩ III 1353

ಇದು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮೊಸರನ್ನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಬಿದ್ದ ಭತ್ತದಂತಿದೆ. ಮಕುಟವಿರುವ ಪಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ವೇಮನನ ಆಟವೆಲದಿಗೆ ಮೂರೇ ಪಾದಗಳು. ಈ ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆತನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅನಂತಾರ್ಥವು ಬೀಜದೊಳಗೆ ಆಲದಮರ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ‘ವೇಮಾ’ ಎಂಬ ಮಕುಟದ ತುಂಡಿನಿಂದ ಕೂಡಾ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪುಟ್ಟ ಮಕುಟವನ್ನು ವಿನಾಯಿಸಿದರೆ ೩ ೩/೪ ಪದಗಳ ಪದ್ಯಗಳು. ಇಂತಹ ಪದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಾಲ್ಕುನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೯೯% ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮನನ ಭಾವ ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಬೇಕಾದದ್ದೇ. ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ವೇಮನ ಸಾಧಿಸಿದ ಹಿಡಿತ ಆ ರೀತಿಯದು. ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಅಪ್ಪಡಿವಿ ವಹ್ನಗ ಗಗವಯ್ಯಾಖ್ಯಲೆನ್ನೋ

ಪರಗಾನು ಪ್ರಮಾಣಮುಬಟ್ಟಿ ಬಯಲು

ಕಾರ್ಮಿಕಾಣ ವಮಾಯಕಾಖ್ಯಲು ದಲಂಪ

ಪರಗಾನು(೯ಎ) ಪ್ರಮೇಯಮು ಬಯಲು ವೇಮಾ

ಡಿ.೧೨೨೨-೮೪)

- ಇಂಥ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳೆಂದು ಅನುಮಾನಿಸಬಹುದು.

ಸ್ವಭಾವರೀತ್ಯಾ ವೇಮನನು ಆಶುಕವಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದಲೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಕಂದ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಭಂದೋರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ವೇಮನ ಕೃತವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶೈಲಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದೋರೂಪದ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಸುಪರಿಚಿತವಾದ ವೇಮನನ ಶೈಲಿಯ, ನಾವು ಹುಡುಕಿದರೂ ಕಂದಾದಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ಕವಿಗೆ ಎರಡು ಶೈಲಿಗಳಿರುವುದು ಅಸಂಭವ. “ಶೈಲಿ ಕವಿಯ ಮುಖದಂತಹುದು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು. ಬೇರಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೇದ ಕಾಣಿಸಿದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಆ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯ ಸಹಜ ಮುದ್ರೆ ಗೋಚರಿಸದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸು ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆ ಅಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ; ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಂತೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಪೌಂಡತನ ಬೆಳೆಯಬಹುದೇ ಹೊರತು ಕವಿಯ ಸ್ವಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಶೈಲಿವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮೌಲಿಕವಾದ ಭೇದಗಳುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ವೇಮನನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಒಂದು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದನೆ

ಮಾಡಿದ ಬ್ರೌನ್ ದೊರೆ ಮಾಡಿದ ಸುದೀರ್ಘ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಥನದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಭಾಂಡದಂಥ ಒಂದು ಫಲಿತವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ನಲವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಪ್ಪದ ಕಂಡುಬರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅರವತ್ತು. ಅವು ಯಾವುವೋ ಅಲ್ಲ, “ಉಪ್ಪು ಕಪ್ಪುರಂಬು” ಮೊದಲಾದ ಅನುನಿತ್ಯವೂ ಜನರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪದ್ಯಗಳೇ. ಈ ಪದ್ಯಗಳು ವೇಮನನವೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಾದ-ಚರ್ಚೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಶೈಲಿಯೇ ವೇಮನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂದ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಛಂದೋರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೇಮನ ಕೃತವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಆಗುವ ನಷ್ಟವೇನಿಲ್ಲ.

ವೇಮನ ಕೃತವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಹಾಡುಗಳು ತತ್ಪ ಪದ್ಯಗಳು ಇವೆ. ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಾಡುಗಳಂತಹವೂ ಇವೆ. ಇವು ಮಾತ್ರ ವೇಮನನವೇ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ‘ಕೈವಾಡ’ವಿದೆ. ಆಟವೆಲದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅಪ್ರಯತ್ನ ಗಮನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿದೆ.

ಉದಾ : ನೋಡಿ

ವೇದಮು ಲನ್ನಿಯು ವಾದಮು ಸುಮ್ಮೀ
ವಾದುಲ ನೋಟಿಕಿ ಬೂದಿಯೆ ಸುಮ್ಮೀ
ವೇದಮು ಗೆಲೈನು ವೇಮನ ಸುಮ್ಮೀ
ಮೋದಮು ದೆಲ್ಲಗ ಮುಖ್ಯಮು ಸುಮ್ಮೀ

ಡಿ.೧೭೨೫-೫೬೭ ಮತ್ತು ೧೭೭೩-೧೧

ವೇದಮು ಶಾಸ್ತ್ರಮು ವಾದಮು ಸುಮ್ಮೀ
ವೇದಮು ನೋಟಿಕಿ ಬೂಡಿದ ಸುಮ್ಮೀ
ವೇದಾತೀತುಡು ವೇಮನ ಸುಮ್ಮೀ
ವಿಸುವಕ ವೆದಕಿನ ಕಂದುರು ಸುಮ್ಮೀ
ಚೆಪ್ಪಿನ ಯವ್ವರು ಶಾಯರು ಸುಮ್ಮೀ

೧೭೬೯-೧೫೪

ವೇದಾತೀತುಡು ವೇಮನರಾ | ವೇಮನ ಮಾಟಲು ವೇದಮುರಾ
ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಮು ವಾದಮುರಾ | ವಾದುಲ ನೋಳ್ಳನು ಬೂದಿಯೆರಾ
ವಿಸುವಕ ಚದಿವಿನ ವಿಂದುರುರಾ | ವಿನ್ನವಾರು ಕನಕೆನ್ನರುರಾ
ಕನ್ನನೆ ಚಿಪ್ಪಗ ಗಡುಗಡುರಾ | ಚೆಪ್ಪಿನ ನೆವ್ವಡು ಚೇಯುಡುತಾ
ಚೇಸಿನವಾಡೇ ಸಿದ್ಧುಡುರಾ | ಸಿದ್ಧುಲ ಮಾಟ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮುರಾ
ಚಾತರ ಚಾತರ ಚಾತರರಾ | ಚಾತಾತೀತುಡು ವೇಮನರಾ |

ಬಂದರು ಪ್ರತಿ.೩೬೮೭

ಆಟವೆಲದಿ ದೇಶೀಯ ಛಂದೋರೂಪ. ಹೆಸರಿಗೆ ಹಾಡು ಅಲ್ಲವಾದರೂ ತಾಳಲಯಾತ್ಮಕ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ

ಆಟವೆಲದಿಯ ನೆರಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವೇಮನನ ಬಾಯಿಂದ ಹಾಡುಗಳು ಹೊಮ್ಮುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಪದಗಳ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಮುಖ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

V ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ :

ವೇಮನಕೃತ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು, ಯಾವುವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾದರೆ, ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರು ಸಾವಿರವನ್ನು ಮೀರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತನೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ, ಐದು ಸಂಪುಟಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ, ಬರೆಸಿಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೩೨೩೮ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದಗಳಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದ ಪದ್ಯವೇ ಪುನರಾವೃತ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆರುನೂರ ತೊಂಬತ್ತು ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಬ್ರೌನ್‌ರು ಮತ್ತೆ ೧೮೩೯ರಲ್ಲಿ ೧೧೬೪ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಬ್ರೌನ್‌ರ ನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನವಾದ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಲಂಡನ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರೆಸ್, ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಅವರು ೧೮೪೩ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರ ಒಂದು ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇವೆ. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ದೇಶೀಯರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಮುದ್ರಣ ೧೮೫೨ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೧೬೪ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಭಾಕರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೧೧೬೪ ಪದ್ಯಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ, ಅಂದರೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಸರಿಹೊಂದಿದರೂ, ಅದರ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಅಲ್ಲ. ೧೮೭೬ರಲ್ಲಿ ವಾವಿಳ್ಳು ಪ್ರಕಾಶನದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ೧೧೭೨ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಸಂಕಲನ ೧೮೮೩ರ ಬ್ರೌನ್ ಆವೃತ್ತಿಯ ‘ನಕಲು’. ಬ್ರೌನ್ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಡಿ.೧೭೩೭ ಸಂಖ್ಯೆ ತಾಳಪತ್ರಗ್ರಂಥ ಇದಕ್ಕೆ ಮಾತೃಕೆ. ಪಮ್ಮಿ ತ್ಯಾಗರಾಯಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪನಿ ಚೆನ್ನಪುರಿಯವರು ೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ ೧೧೭೨ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಿಕ್ಕಿರಿಸಿದಂತೆ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿರುವ ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೆಂಟು ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೈಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಾಗಿ ಹೊರಬಂದವು. ಕಂಬಂಪಾಟಿ ವೆಂಕಟರತ್ನಂ ಅವರು ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ೧೧೭೨ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನವೂ ಕೂಡಾ ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿಯ ಕಾಪಿಯೇ. ೧೯೦೩ರಲ್ಲಿ “ವೇದಾಂತಂ” ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವೇಮನನ ಐದುನೂರು ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದವರು ಜ್ಞಾನಾನಂದಯೋಗಿ,

ಇದರಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಪೀಠಿಕೆಯೂ ಇದೆ. ಮುತ್ತಾಲ ನರಸಿಂಹಯೋಗಿಯ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ “ವೇಮನ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಪದ್ಯಮುಲು” ಎಂಬ ಸಂಕಲನ ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ೩೦೦೩ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದು ಇದು ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಂದರು ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಕಲಿತವಾಗಿ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥ ಇದೆ. ನಂತರ ಆರ್. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಾರಾವು, ಮೈಲಾಪುರ್ ಮದರಾಸು ಅವರು ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು, ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯವಾರು ೧೯೧೨ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು, ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರು ೧೯೧೩ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯು ಸಹಾ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರಕಾಶನದವರು ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ತಂದರು. ಇವುಗಳ ನಂತರ ಅತ್ಯಪೂರ್ವವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರು ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ೪೦೩೫ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವಾದ ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಿರತ್ನಾಕರಂ ಹೊರತಂದರು. ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆವೃತ್ತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಕಲನವಿದು. ಈ ಸಂಕಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ೧೯೧೫ ಮತ್ತು ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಸಾಂಬಶಿವರಾವು^{೫೯}, ೧೯೧೫ ರಲ್ಲಿ ಕರೂರು ಬಂಗಾರಯ್ಯ^{೬೦}, ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ರೆಂಟಾಲ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಾರಾವು^{೬೧}, ೧೯೨೧ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯವಾರು^{೬೨}, ಮೊದಲಾದವರು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಲನಗಳ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ನನಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವದರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪುಟಗಳು, ಕೆಲವದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದ ಪುಟಗಳು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಪುಟಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಮುದ್ರಣ ಹೊರಬಂದಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ ಲಭಿಸಿದೆ. ಇದು ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿತು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಆ ಸಂಕಲನದ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಂಕಲನ ೧೯೬೦ರವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ೧೯೨೫ ಅನಂತರ ೧೯೨೮^{೬೩} ೧೯೨೯, ೧೯೩೨^{೬೪} ೧೯೩೩^{೬೫} ೧೯೩೪^{೬೬} ೧೯೩೫^{೬೭} ೧೯೩೬^{೬೮} ೧೯೩೭^{೬೯} ೧೯೩೮^{೭೦} ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೫೦೦, ೧೨೭೭(?) ೧೨೦೦, ೧೦೦೦, ೧೨೦೦, ೩೨೦೦(?) ೧೧೧೬(?) ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನೇದನೂರಿ ಗಂಗಾಧರಂ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ೫೦೦೦ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಅದ್ದೇಪಲ್ಲಿ ಅಂಡ್ ಕೋ ರಾಜಮಂಡ್ರಿಯವರು ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ^{೭೦} ಈಗಲೂ ಹಲವಾರು ಸಂಕಲನಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ.

ಮೇಲಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿ, ಬಂದರು ಪ್ರತಿ ಮತ್ತು ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಪ್ರತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ೧೮೨೯ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಹೊರಬಂದ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನವುಗಳನ್ನೇ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಸುಮಾರು ನೂರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಯಾವುದೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನವೂ ಕೂಡಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. “...ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನವಶ್ಯಕವಾದ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಚಿಕ್ಕದೇ ಆದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ”^{೭೧}.

ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದ ಯಾರೂ ಸಹಾ ತಮ್ಮ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ನೆರವಾದ ಆಕರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ಹಲವು ಸಂಪಾದಕರಿಗಾದರೂ ಆಕರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು, ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಹ ಬ್ರೌನ್ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಸಾಲನ್ನಾದರೂ ಬರೆಯದೆ ಹೋದರು. ಇವರುಗಳು ಯಾವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸದೇ ಕೇವಲ ಜನ ಬಾಯಲ್ಲಿರುವ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದರೇ ಅದೂ ಇಲ್ಲ.

ಬಹುಪಾಲು ಸಂಕಲನಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಆಕರಗಳೆಂದರೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ತಾಳೇಗಿರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿರುವ ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಏಳು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾದವು. ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಐದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ತುಂಬಾ ಮೌಲಿಕವಾದವು. ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ಕೇವಲ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಬಂದರಿನ ಪ್ರಕಟವಾದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೂ, ಆಕರವೂ ಆದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂದು ನಮಗೆ ಅಲಭ್ಯ. ಆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ. ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಪದ್ಯಗಳು ಬೇರೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಂದರುಪ್ರತಿ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ೨೫, ೩೪, ೩೭, ೬೮, ೬೯, ೭೩, ೭೪, ೧೦೩, ೨೬೬, ೧೧೧೨, ೧೧೬೯, ೧೨೧೧, ೧೨೧೨, ೨೭೮೪, ೩೫೩೯ ಮತ್ತು ೪೦೩೫ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪದ್ಯಗಳು (ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ).

ಹಾಗೆಯೇ ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ೧೭೧೬, ೧೪೯೪, ೧೪೯೫, ೨೫೦೭, ೨೬೭೭, ೧೬೯೯, ೧೩೯೯ ಮತ್ತು ೧೮೦೧ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ವೇಮನನ ಕಾಲದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಮಹಮದಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳಾವುವು ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. “ಉಪ್ಪು ಕಪ್ಪುರಂಬು” ಮುಂತಾದ ಬಹಳ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಅವು ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆಯದಂಥ ಪಾಠಭೇದಗಳೊಂದಿಗೆವೆ. ೪೧೩/೪೦೮ ನಂಬರ್‌ನ ತಾಳಪತ್ರ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಮುನ್ನೂರು ಪದ್ಯಗಳು ಮಕುಟ ಭೇದದೊಂದಿಗೆ ಇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಮಕುಟ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿವರಿವೇಮ’, ಇನ್ನೂ ಬ್ರೌನರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಕಿನಾಡದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಈ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಉಳಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸುಮಾರು ಐದುನೂರು ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಲೆಬುಡವಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯಗಳೂ ಕೆಲವಿವೆ. ಎರಡೂವರೆ ಪಾದಗಳ ಪದ್ಯಗಳು, ಎರಡು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿಹೋಗಿ ಪಾಠ ಹಾಳಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಅರ್ಥ ಅನ್ಯವಾಗದ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪಾಠಪರಿಷ್ಕರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಇಂತಹ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡದೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇಮನ ಪದ್ಯದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸೇರಿದಂಥವೇ. ಹೀಗಾಗಿ ವೇಮನನವೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦೦ಕ್ಕೆ ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಲೆಕ್ಕವೂ ಸಹಾ ಅಂದಾಜು ಹಾಕಿರುವಂಥದೇ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪಾಠಭೇದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪಾಠವನ್ನು ಹಲವಾರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಸಂಪಾದಕರ ಪರಿಷ್ಕರ್ತರ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣಾಲಯದವರ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಎಂಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ.

VI ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ

ಯಾವುದೇ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವಾಗ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪ್ರಾಚೀನಪ್ರತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಂಪಾದಕರು ಮಾಡುವ ಮೊದಲ ಕೆಲಸ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡು: ೧) ಈ ಅನೇಕ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸ್ವಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಅಥವಾ ಕವಿಯೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿ ಒಂದಾದರೂ ಇರಬೇಕು. ಇದು ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೨) ಕವಿಯೇ ಬರೆದ ಪ್ರತಿ ದೊರೆಯದಾಗ, ದೊರೆತಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಆಕರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿ.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಆಂತರಿಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿರಳವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಎರಡು ಬಗೆ: ೧) ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಪಿಕಾರರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳು. ೨) ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ತುಲನೆಯಿಂದ ವಿಧಾಂಸರು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ, ಪ್ರಾಚೀನವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ದಿನಾಂಕ ದಾಖಲಿಸಿರುವ ವಿವರಗಳು ದೊರೆತರೆ ಅದು ಸಂಶೋಧಕನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲ. ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ದಿನಾಂಕಗಳ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ತುಂಬಾ ವಿರಳ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ, ಇನ್ನು ದೊರೆಯಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು, ಅದರಲ್ಲೂ ವೇಮನನಂಥ ಆಶುಕವಿಯ ಮೂಲಪಾಠ ನಿರ್ಣಯ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯ.

ಈ ಹೇಳಿದ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಹಲವಾರು ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಒಂದು ಮೂಲಪ್ರತಿ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ವೇಮನನು ಒಂದು ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಕುಳಿತು ಬರೆದ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಇವು. ತನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಅನ್ನಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಶುವಾಗಿ ಹೇಳಿದಂಥವು. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಅನೇಕರೆಂದು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂಥವು - ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವರೋ ಅಥವಾ ವೇಮನನ ಶಿಷ್ಯರೋ ತಾಳೆಗರಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದುಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಅದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ಪಾಠಭೇದಗಳಿಂದಲೋ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆದಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಬರೆದಂಥವೇ ಮುಂದೆ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನವಾಗಿ, ಒಂದು ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು, ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗಳು, ಪ್ರತಿಗೆ ಪ್ರತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಇನ್ನು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡ ಲಿಪಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಪಂಡಿತರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ.

ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪ್ರತಿಗಳ ಕಾಲಕ್ರಮ ನಿಶ್ಚೇಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇನ್ನು ದೊರೆತಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತಿಗಳು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿರುವಂಥವಾದರೂ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇನ್ನು ನಮಗಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ದಿನಾಂಕ ನಮೂದಾಗಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು. ಈಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದು ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಅವನು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ

ದಾಖಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಾಖಲೆಯು ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ತೀರಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಆತಂಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಅರವತ್ತಮೂರು, ಅವುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅರವತ್ತಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಏಳೋ-ಎಂಟೋ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೆ ಲಿಪಿಕಾರರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೧. ಡಿ.೨೯೫೦	ವಿರೋಧಿ ಸಂ ಭಾದ್ರಪದ ಶು ೮ ಆದಿವಾರ	೬ ಜನವರಿ ೧೮೨೯
೨. ಡಿ.೧೭೩೦	ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ೨೧-೧೪ ಚವತಿ ಭಾನುವಾರ	೭ ಮಾರ್ಚ್ ೧೮೨೬
೩. ಡಿ.೨೯೪೯	ತಾರಣ ಸಂ ಭಾದ್ರಪದ ಬಹುಳ	೧೨ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೮೨೪
೪. ಡಿ.೧೭೪೫	ತಾರಣ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಬ.೯ ಜಯವಾರ	೧೪ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೮೨೪
೫. ಡಿ.೧೭೬೪	ಶ್ರೀಮುಖ ನಾಮ ಸಂ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು ೧೫ ಸೋಮವಾರ	೮ ನವೆಂಬರ್ ೧೮೧೩
೬. ಡಿ.೧೭೨೮	ಸಾಧಾರಣ ನಾಮ ಸಂ ನಿಜಆಷಾಡ ಶು ೧೨ ಶುಕ್ರವಾರ	೨೩ ಜುಲೈ ೧೭೯೦
೭. ಡಿ.೧೭೩೩	ಪ್ರಚೋತ್ತಮ ಸಂ. ವೈಶಾಖ ಶು ೭ ಶುಕ್ರವಾರ	೨೪ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೬೯೧

ಮೇಲಿನ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರತಿಗಳು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಐದನೆಯದು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನ ಸೇರಿದ್ದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.೧೭೩೩ರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೇ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ತುಂಬಾ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಬರೆದವನು “ಬಿಜಾ ಬಸಪ್ಪ ಕರಲಿಖಿತಂ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೭೮೫ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೭೪ ಕಂದಪದ್ಯಗಳು, ೩ ಸೀಸ ಪದ್ಯಗಳು, ಒಂದು ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತ, ಒಂದು ಉತ್ಪಲಮಾಲ, ಒಂದು ಪಂಚಚಾಮರ ಮತ್ತು ಒಂದು ಹಾಡು ಇವೆ.

ವೇಮನನ ಕಾಲದೇಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪಾಠ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಾಠಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾಠ

೧. ಊರು ಕೊಂಡವೀಡು ಉನಿಕ ಪಶ್ಚಿಮ
ವೀಧಿ/ ಮೂಕಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಮೊದಟಿ
ಇಲ್ಲು/ಎಡ್ಡೆರೆಡ್ಡಿ ಕುಲಮದೇಮನಿತೆಲ್ಲದು.

೨. ಪರಗರಾಯನಿ ಕುಲಬಾಚನಿ ಧನಮೆಲ್ಲ/
ಭಟುಲಪಾಲು ಕಮಲಪಾಲು ತಲಪ/

ಪ್ರಾ.ಹ.ಪಾ

ಊರು ಕೊಂಡವೀಡು ಉನಿಕ ಪಶ್ಚಿಮ
ವೀಧಿ/ ಮೂಕಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಮೊದಟಿಇಲ್ಲು/
ಅರಣಮಾಡಬಯಲು ಅದಿಮುಕ್ತಿ
ಮಾರ್ಗಮೋ (೧೯)

ಪರಗರಾಯನಿ ಮಂತ್ರಿ ಬಾಚನ್ನ
ಧನಮೆಲ್ಲ/ ಭಟಕರಿ ಯಾಚಕ

ಒನರ ಹೀನ ಜನುನಿಧನಮು
ದಾಯಾದುಲ/ ಪಾಲು ಜಾರಕಾಂತ
ಪಾಲು ವೇಮ.

೩. ಮಕ್ಕಾಕುಬೋನೇಲ ಮಗುಡತಾ
ರಾನೇಲ/ ಯೇಕ ಮೈನ-ಚಿತ್ತಮೆಂದು
ಗಲದು/ ಅನ್ನಿಟ ಪರಿಪೂರ್ಣಡಲ್ಲಾ
ಮಹಮ್ಮದು

ಪರುಲಪಾಲು/ ಪರಗ ಪ್ರಬಂಧ
ಕವಿಪಾಲು ದಯಾಳುಲ/ಪಾಲು
ಜಾರಸ್ತ್ರೀಲಪಾಲು ವೇಮ(೬೯೮)
ಮಕ್ಕಾಕು ಬೋನೇಲ ಮರಿ ತಿರಿಗಿ
ರಾನೇಲ/ ಯೇಕಮೈನಕರ್ತಯಂದು
ಲೇದೋ/ ಅನ್ನಿಂಟ ಪರಿಪೂರ್ಣಡಲ್ಲಾ
ಮಹಾತ್ಮುಂಡ.(೧೧೦)

VII ಹೊಸ ಆಕರಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ:

ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ:

ಇದುವರೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು :

೧. ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಪದ್ಯಗಳು ಕಂದಾದಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.

೨. ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ತಾಳೆಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಯನ್ನು, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದು.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಪಾಠ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳು, ಆಕರಗಳು ಸಾಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರದೆ ಇವೆ. ಇವು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೌಲಿಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸತ್ಪಲಿತಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮ, ವಿಧಾನ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಖಚಿತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ; ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳು ನಮಗೆ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದೇನು ವೇಮನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿರುವುದಂಥದ್ದೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳಿಲ್ಲ. ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳು ಮುಕ್ತಕಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳು ಆದವು ಎಂಬುದಾದರೆ ಶತಕಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೇಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವ, ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಸುಮತಿ ಶತಕಕಾರನಿಗೂ, ಕವಿ ಚೌಡಪ್ಪನಿಗೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಲಿಲ್ಲ. ಒದಗಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳಿಲ್ಲ. ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳು ಭಾರತದ ರಚನಾ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಯಾವುದೋ ಭಂಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಮಾಣ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಥಾಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಬೇರೆಯವರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತುರಿಸುವುದು ಅನಾದಿಯಾದ ಆಚಾರ, ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ ಸಹ ಈ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವಂಥವೇ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಒಳಗಡೆಯೇ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಪುರಾಣಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾಳಿದಾಸ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮವರು ವೇಮನನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ”^{೨೩}.

“ವೇಮನನನ್ನು ಮಾತ್ರ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ಕಾಳಿದಾಸಾದಿ ಕವಿಗಳ ಕವಿತ್ವ ಪದ್ಧತಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ ಕವಿ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಇದೆ. ವೇಮನನ ಅಭಿನ್ನತ್ವ ಅಥವಾ ಆತನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಯಾವುದು? ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೇಮನನ ಕವಿತೆಯ ಜೀವನಾಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಯಾವುದೋ, ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ವಭಾವ ಯಾವುದೋ, ಅದರ ಮೂಲಕಾರಣಗಳು ಏನು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಷ್ಟರವರೆಗೆ ವೇಮನನು ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿರುವನೇ ಹೊರತು ಕುಳಿತು ಬರೆದವನಲ್ಲ.

“... ಮತ್ತೆ ವೇಮನನು ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವನಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು”^{೨೪} ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನದು ‘ಮಾತಿಗೆ’ ಸಿಕ್ಕ ಪದ್ಯಗಳೇ ಹೊರತು ‘ಬರಹಕ್ಕೆ’ ಸಿಗುವ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲ”^{೨೫}. ವೇಮನನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು “ಹೇಳುವು”ದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನಯ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತು ರಚಿಸದೆ, ಬರೆಯದೇ ಇರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆತನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಅಡಗಿದೆ. ಆತನು ಆಶುವಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರೋ ಅಥವಾ ಅನುಚರರೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೋ, ಅಥವಾ ಆಗಲೇ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೋ, ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಕೇಳಿ ತದನಂತರ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವುದು, ಅಥವಾ ವೇಮನನಿಂದಲೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಊಹೆಯು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರೆ ವೇಮನನ ಕವಿತ್ವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ‘ಊಹೆ’ಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ”.

ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಾದರೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧನ ಭಾಷೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿತು, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಭೇದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ

ಅದರಲ್ಲಿಯುಂಟಾಗುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭಾಷೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೆಂದರೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಅದೆಷ್ಟು ಹಳೆಯದೋ ಅಷ್ಟು ಹಳೆಯದು. ಮಾನವನ ಸ್ವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವರಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಬಾಯಿ, ನಾಲಗೆ ಮೊದಲಾದವು ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಾಧನೆಗಳು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ‘ಧ್ವನಿಭಾಷೆ’ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಒಂದೇ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಮಾನವನು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲ. ಅನಂತವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಉಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುವ ಸಾಧನಗಳು ಆತನ ಬಳಿಯಿಲ್ಲ. ಮರೆವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದು. ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ, ಮರೆತು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದವು. ಭಾಷೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದಾದರೂ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕು ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಬರವಣಿಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಧ್ವನಿಗಳಿಗೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಗೂ ಬರವಣಿಗೆಗೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಚಿಹ್ನೆಚಿಹ್ನೆ ಸಂಬಂಧವೇ ಹೊರತು, ಬೇರಾವ ನಿಯತ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆಯೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅದು ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಧ್ವನಿ, ಕಾಕು ಸ್ವರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಛಾಯಾಮಾತ್ರ ರೂಪವಾಗಿಯೇ ನಾವು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಉಚ್ಚಾರಣಾ ರೀತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಹಿಡಿತವಿರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಓದುವಾಗ ಈ ಅಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬರವಣಿಗೆ ಭಾಷೆಗಿಂತಲೂ ಅಸಮಗ್ರವಾದಾಗ್ಯೂ ಭಾಷೆಗಿಲ್ಲದ ಸೌಕರ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಗಿದೆ. ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆ ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಯಾರ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬರವಣಿಗೆಯ ವಿಧಾನ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಹೊರತು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತುಗಳು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಬರವಣಿಗೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾಡಲಾರದ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅಂದರೆ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆ ಹಾಗಲ್ಲ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬರವಣಿಗೆಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಭಾವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ. ಅದು ಲಿಖಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬಹುದು. ನುಡಿರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷೆಯಾಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಅಲಿಖಿತ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಭಾಷೆ ಭಾವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾದರೆ, ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನವನ ಮುಖಯಂತ್ರ ಒಂದು ಸಾಧನ. ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರವಣಿಗೆ ಊರುಗೋಲಾದರೆ, ಆ ಬರವಣಿಗೆ ಎದುರುಗಡೆ ಇಲ್ಲದವರೊಂದಿಗಾಗಲೀ, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರೊಂದಿಗಾಗಲೀ ಮಾತಾಡುವ ಮೌನಭಾಷೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

೧) ಅಲಿಖಿತಭಾಷೆ ಮತ್ತು ೨) ಲಿಖಿತ ಭಾಷೆ ಎಂದು. ಇದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು.

ಭಾಷೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಾ|| ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೨೩}. ಭಾಷೆಗೆ ಮತ್ತು ಆಶು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತಾಡುವವನಿಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಶು ಕವಿತೆಯು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಂಥದಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಶುಕವಿತೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಬರುವಂಥದ್ದು.

“ಬರವಣಿಗೆ ಕವಿತೆಗೆ ಅಕ್ಷರರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕವಿತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ^{೨೪}” ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಶುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ‘ಕವಿತೆ’ ಕಾವ್ಯವೆಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

೧) ಆಶುಕವಿತೆ ಎಂದರೆ ಕವಿತೆಯ ರಚನೆಗೂ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಆಶುಕವಿ ಕವಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗಲೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೇಳುತ್ತಲೇ ರಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

೨) ಆಶುಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ಒಂದು ಪಾದ ಒಂದು ಘಟಕ(unit). ಆಯಾ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಂಚನ್ನು ಪೋಣಿಸಿದಂತೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು, ಸಲೀಸಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ಇದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಜನ. ಪದ(word) ಎಂದರೆ ಆಶುಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಧ್ವನಿಗಳ ಸಂಪುಟ. ಅಕ್ಷರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನವಿಲ್ಲದ ಗಾಯಕನು ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಧ್ವನಿಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ^{೨೫}.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶುಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಪಾದವು ವಿಶ್ರಾಂತಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಮುರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಶುಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ^{೨೬}.

೩) ಆಶುಕವಿತೆಯು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಪದನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿನ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಬಿಗಿ ನುಡಿಕಟ್ಟಿನ ಪದ್ಧತಿ^{೨೭}.

ಆಶುಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೆ ನೆರವಾಗುವ ನುಡಿಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾದ ರಚನಾಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಆಶುಕವಿ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪದ್ಧತಿ ಬಹುಮುಖಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕವಿತ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ, ರಚಿಸಿದ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಹಾಡೋ, ಪದ್ಯವೋ ರಚನೆಯಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಇದೇ ಅದರ ಲಕ್ಷಣ ಕೂಡಾ. ಅಚಂಚಲವಾದ ಈ ನುಡಿಗಳು ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಮಾತುಗಳೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ರಚನಾಸೂತ್ರಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರದೇ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಇವು ಆಶುಕವಿತೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪ (ತೆಲುಗುಲೋ ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣುವಾಲ ಸ್ವರೂಪಂ) ಎಂಬ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಆಶುಕವಿತೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದು, ಅವರ ‘ಆಶುಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ. ಅವರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮೂಲವಾದ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಸಿಲಾರ್ಡ್ ಅವರು ಸಿಂಗರ್ ಆಫ್ ಟೇಲ್ಸ್ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವೂ ಸಹ ನನಗೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದೆ.

ಲಿಖಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆಶುವಾಗಿ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. (ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟ ಕವಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರು) ಅದೂ ಇದೂ ಒಂದೇನಾ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣ ರಾವು ಅವರೇ ಮುಂದುವರಿದು ಈ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ:

“ಆಶು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಲಿಖಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಎರಡೂ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗಗಳವರಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಬರವಣಿಗೆ ಅಗ್ರಕುಲದವರ ವಿದ್ಯೆಯಾದರೂ, ಅತ್ತ ಅಗ್ರಕುಲದವರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಇತ್ತ ನಿಮ್ಮವರ್ಗದವರಾದ ಪರಿಶಿಷ್ಟವರ್ಗದವರೂ ಸಹಾ ಆಶು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅವರವರ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿ, ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಆಗುವವರೆಗೆ ಇತ್ತ ಓದುಬರಹ ಬಂದವರೂ ಬಾರದವರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಆಶುಸಂಪ್ರದಾಯದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಡಿತ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾವ್ಯರಚನೆ, ಗ್ರಂಥ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಂಡಿತರ ಲಿಖಿತ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅತ್ತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹಾಡು-ಹಾಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಾಗ

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಇಬ್ಬಂದಿಯುಂಟಾಗದು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ “Literature” ಎಂಬ ಪದ Letter (ಲಿಖಿತಾಕ್ಷರ) ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಆಶುಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು oral literature ಎಂದು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಪದಗಳಿಂದ ಒಂದು ಹೊಸ ಪದಬಂಧವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು^{೪೦}.

ವೇಮನನು ಆಶುಕವಿಯೇ?

ವೇಮನನ್ನು ಕುರಿತ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗದೆ ಉಳಿದಿರುವಾಗಲೇ, ವೇಮನನ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ(ಲಿಖಿತ) ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಇಡಿಯಾಗಿ ಸಾಲದೇನೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರಾವುದಾದರೂ ಹೊಸ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕೇನೋ ಎಂದನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಕಗ್ಗಂಟು ಎಂದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಬರೆದಿಡದಿರುವುದು. ಆದ್ಯಂತಸಹಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ರೂಪ ನಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಆಶುಕವಿತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಜ್ಞಾಪನಶಕ್ತಿಯ ಬಲಹೀನತೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ, ಅಥವಾ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬರೆಯುವುದರಿಂದ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಪಾಠಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಗಳಾವುವೂ ವೇಮನ ಬರೆದುವಲ್ಲ. ಆತನ ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದವು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ದೇಶದೆಲ್ಲೆಡೆ ದೊರೆಯುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಚರ್ಚಿಸಿದ ಆಶುಕವಿತಾ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಶುಕವಿತಾ ಲಕ್ಷಣ, ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಡಿಪಾಯ ಅಂದಿನ ಪಂಡಿತರ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆತನು ಬರೆದದ್ದು ಹಾಡುಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಆತನು ಬಳಸಿದ್ದು ಆಟವೆಲದಿ ಛಂದಸ್ಸು. ಅದು ದೇಶೀಯ ಛಂದಸ್ಸು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಶುದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ ತೊಂಭತ್ತು ಭಾಗ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ವೇಮನನು ಬಳಸಿದ ಆಟವೆಲದಿ ಆಶುಕವಿಗಳಿಗೆ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಂಥದ್ದು. ಅದೇ ವಿಧವಾಗಿ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನುಡಿಕಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ, ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಆಧರಿಸಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಆಶುಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಂದಾಜು ಹಾಕಬಹುದು.

ಆಶುಕವಿಗಳ ಕಾಲ ಅವರು ವಾಸಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳ ನಿರ್ಣಯವೂ ಸಹ ಕಷ್ಟವೇ. ಅವರು ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ

ಅವರು ವಾಸಿಸಿದ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾದ ಆಶುಕವಿಗಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲ ವಾಸವಿದ್ದ, ತಿರುಗಾಡಿದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನ ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ, ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಪದಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆತನು ರಾಯಲಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಶುಕವಿತಾ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಅ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಪಾಠಾಂತರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಶುಕವಿತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧಕರ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಮೂಲದಿಂದ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಥವಾ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪಾಠಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂಲಪಾಠಕ್ಕೆ ಪುತ್ರಿಕೆಗಳಾಗಿ ಭಾವಿಸದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಪಾಠವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪಟ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ, ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿದುದನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದೇ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಹುಪಾಠಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂಥ ಲಿಖಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇರುವುದರಿಂದ, ವೇಮನನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವೇಮನ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಹತ್ತಿರದವನು ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಆತನು ಈ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದವನು. ಲಿಖಿತ, ಅಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಆತನ ಸ್ಥಾನ ಏನು? ಎಲ್ಲಿ? ಆತನು ಮೇಲಿನಿಂದ(ಲಿಖಿತ) ಕೆಳಗಡೆಗೆ (ಅಲಿಖಿತ) ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೋ? ಅಥವಾ ಕೆಳಗಡೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವನೇ? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದಲೇ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ^{೪೧}.

ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಲಿಖಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರೆದು ಅಗತ್ಯವಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಬೆರೆತು ಹೋಗಿ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಶೇಷಗಳಿಂದ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ತಾಳೇಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ನಂತರ, ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆದರೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ತೃಪ್ತಿ ನನಗೆ ಉಳಿದಿದೆ.

ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಗಿರಿಸಿ, ತಾಳೇಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಏನೇನು ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕು. ವೇಮನನ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು(ಆಟವೆಲದಿ) ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಬೈರಾಗಿ, ಗೋಸಾಯಿಗಳ ಗುಂಪು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೇ ಇದು? ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ, ಪುನರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಹೊಸ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದರೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾಠನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಅಷ್ಟು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಠಾಂತರವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪಾಠವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಆಶುಕವಿತಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಶೈಲಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನನಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ. ಕಂದಾದಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವೇಮನನೇ ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು 'ವೇಮನನ ಶೈಲಿ' ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಮಾಪನಗಳಿಂದ ಅಳೆದು (ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಯಗಳು ಮೊದಲಾದ) ವೇಮನನಿಂದ ರಚಿತವಾದುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡದ್ದು ವೇ ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಕರಗಳು, ದಾಖಲೆಗಳು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಸೋಪತ್ತಿಕ ನಿರೂಪಣೆಗಳು, ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಡಿ.೧೭೨೧ರಿಂದ ೧೭೭೪ವರೆಗೆ
- ೨) ಈ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಓರಿಯಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ತರಲಾಗಿದೆ. ಡಿ.೧೭೩೯ ಡಿ. ೧೭೬೯ ನಂಬರುಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಗಳು ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ೨೯೪೯, ೨೯೫೦ ನಂಬರ್‌ಗಳಿಂದ ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಹ ಬ್ರೌನ್ ಅವರೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು ಎಂಬ ದಾಖಲೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ. ಮುವತ್ತೆಂಟು ಇದ್ದ ತಾಳೇಗರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕರವರೆಗೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅಂದರೆ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಭಿಸಿವೆ.
- ೩) ಲೈಬ್ರರಿಯ ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೯೫ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.
- ೪) ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನೂರಹನ್ನೊಂದು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ೫) ಕೆಲವು ತಾಳೇಗರಿಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ೨೪೦ ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇವೆ.
- ೬) ಈ ಪ್ರತಿಗಳು ರಾಜಾ ಶರಭೋಜಿ ಸರಸ್ವತಿ ಮಹಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ, ತಂಜಾವೂರ್‌ನಲ್ಲಿವೆ.
- ೭) ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹದಿನೈದು ಅಲ್ಲ. ಅದು ಮುದ್ರಣದೋಷ. ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು ೨೧೫.
- ೮) ಈ ಪ್ರತಿಗಳು ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನವರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಈಗ Andhra Pradesh State Government Museum and Research Institute ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿದೆ.
- ೯) ಈ ಮೂರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಡಾ. ಬಿ. ರಾಮರಾಜು ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು.
- ೧೦) ಈ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮಹಬೂಬ್ ನಗರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಮ್ಮಾಬಾದ್ ನಿವಾಸಿ ನಾಗಲಿಂಗ ಯೋಗಿಯವರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದು.
- ೧೧) .....in the year 1824 when i first read vamaana my learned assistant. Venkatasiva Sastry interpreted it fully... Brown Ditionary notes . p. 312 . no.D1391.Vol.3.
- ೧೨) ...these were collected from Bellary, Cuddapa, Madras, Vizagapatam. Preface - D.1773 Vol.4. After collecting such copies were to be found at Masulipatam where I was then stationed or gradually procured others from Vizegapatam, Nellore, Guntur, Cuddapa and Madras - preface versers of Vemana (printed in 1829).
- ೧೩) The original MS was found at Penugonda, I had this copy made in Feb.1824. on MS.No.D.1735.
- ೧೪) A miscellaneous collection of unconnected verses like the present in generally denominated a Satakam which answers to the garland or centuries composed by English poets in old days: being a series of verses which are similar in metere subject and chorus. They are generally numbered in separate hundreds, but it appeared unnecessary to retain either that arrangement or that

title in the present volume. Which more nearly resembles the Anthologies collected in Greek and Latin literature. - Verses of Vemana. Preface (1829).

- ೧೫) ಸಿ.ಪಿ. ಬ್ರೌನ್ - ಡಾ|| ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರರಾವು. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ೧೯೬೩
- ೧೬) ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕರಾದಿ ಕ್ರಮಸೂಚಿಯಿಲ್ಲ.
- ೧೬a) The original MS was found at Penugonda and owner was not wishing to lend it, I had this copy made in Feb.1824 - Notes MS by Brown No.D.1735.
- ೧೭) A new edition, enlarged and corrected by the aid of numerous manuscripts D.1722
- ೧೮) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾತೃಕೆಗಳು, ಪುತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವಾದರೂ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತದೆ.
- ೧೯) ಡಿ.೧೭೬೨, ಡಿ.೧೭೭೨, ಡಿ.೧೭೮೧ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಮೂಲಪ್ರತಿಯಿಂದ ಬಂದವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ.
- ೨೦) Such an enquiry in the year 1824 regarding Telugu, made me acquainted with verses collected in the present volume, Several manuscripts of VEMA or VEMANA (for both names are used) were put in to my hands, which I perused and translated in such hours of leisure as my public commitments allowed..... After collecting such copies to be found in Masulipatam, where I was then stationed I gradually procured others from Vizagapatam. Nellore, Cudappa and Madras.
- ೨೧) No.D.3098 Government Oriental Manuscripts Library Madras.
- ೨೨) ....They proved to be full of errors of every kind in orthography, metre and meaning.
- ೨೩) ..... no two copies followed the same arrangement and they varied in extent from two to eight hundred epigrams.
- ೨೪) About six of the manuscripts of Vemana. I now possess have not been read or examined - C.P. Brown. D-1773.Vol.III.
- ೨೫) Meantime I persisted in reading and translating all the manuscripts of Vemana that I could collect and when I had gone through the whole I formed an edition of the work arranged in nine books. June 1828 sketch of the origin of my Dictionary No.D.1391, Vol.9.
- ೨೬) ಪದ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಾಗಿದೆ. (ಡಿ.೩೦೯೮, ಡಿ.೩೦೯೯) ಇದು ಅತಿ ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

- ೨೭) ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೆ ಈ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳು ಕೆಲವು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಸಂಶೋಧಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ(?) ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಹೊರಬಂದಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಸತ್ಯ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾಗುತ್ತದೆ. (ಉದಾ. E,F ಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ) ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಬ್ರೌನ್ ಬಳಸಿದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿವು A, B, C, D, E, G, H, F, K, Y, R, N, Q, V. (N= ಇದು ನಕಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥ. V=ಇದು ವೀಕಾರ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ).
- ೨೮) G.H.
- ೨೯) An index to the Verses of Vemana D.3098
- ೩೦) An index to the Verses of Vemana D.3090
- ೩೧) "A is Venkatsiva's original copy" D.3098. ವೆಂಕಟಶಿವ(ತಿಪ್ಪಾಭಟ್ಟರ ವೆಂಕಟ ಶಿವಶಾಸ್ತ್ರಿ) ಬಂದರಾನಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಬ್ ಜಡ್ಡಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮರ್ಥನಾದ ವಿದ್ವಾಂಸ. ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್‌ಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದವರು. ೨೦. ಡಿ. ೩೦೯೦.
- ೩೨) This supplement contains such verses as were excluded from the MS 'B' which I adopted as the basis of my edition. It is compiled from manuscripts 'A' and C.D. 1773 Vol.5.
- ೩೩) Copied from MS 'Q' (IETT. Vdl.387.part II-VI) D.1724
- ೩೪) ಅಕ್ಷರಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯ 'D' 3090 "Lost" D.3090.
- ೩೫) ಕೆಲವು ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲೆ "ಇದನ್ನು ಶೀತಾ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವವರು ಇದುವರೆಗೆ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
- ೩೬) It is perhaps impossible to meet with a complete copy of this poet a manuscript of antiquity. The principal copies from which this Edition is compiled are nine. D.1773 Vol.4.
- ೩೭) ..... few of these copies contain about hundred verses none comes upto seven hundred; the number, that I have succeeded in collecting is 2100..... D.1773 Vol.4.
- ೩೮) D.3090
- ೩೯) D.3090
- ೪೦) The two, last of these from more than half the work, but are omitted in the present volume because of interest and utility - Verses of Vemana, 1829.
- ೪೧) 'ಬ್ರೌನ್ ಲೇಖಲು' ಬಂಗೋರೆ. ೧೯೭೬. ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ತಿರುಪತಿ.
- ೪೨) My first edition of Vemana with english translation was printed at Madras, 1829 MDCCXXIX D-3101 Vol.1.

- ೪೩) New Verses of Vemana found in copies produced in 1830 and which can not be traced and not satisfactorily adjusted. D.1773, Vol.4.
- ೪೪) The original MS found at Penugonda and the owner not willing to sell it. I had this copy made in Feb.1834
- ೪೫) About 50 copies were given to me and 450 disappeared. After ten years I discovered these rolled up an waste paper in library. I then took steps to publish Vemana. The book became popular among the who were learning either Telugu or English. It was Juvenile effort and I have since remodelled serval pages - Litreary life of Charles Philp Brown. C.P. Brown, London 1872 page 17. 'ಬ್ರೌನ್ ಲೇಖನ'
- ೪೬) That was merely a selection D. 3101 Vol.1.
- ೪೭) ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯಾ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಯೋಗಿ ವೇಮನ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ಅವರು ಪುನಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿರುವ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು (ವೇಮನ ಪದ್ಯಾಲು-ಪು.X I-XXXIV)
- ೪೮) The second edition printed in 1839. Thousand years letter, is only an extended selection with the text occasionally amended D.3101, Vol.1.
- ೪೯) ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಪದ್ಯಗಳು ವೇದಾಂತದ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವೇ ಆಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.
- ೫೦) ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆವೆಂದು ಹೇಳಿರುವವನು, ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ "ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್" ಒಬ್ಬನೇ. ಆದರೆ ಈ ನಡುವೆ ಆ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು, ಲಂಡನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಲೈಬ್ರರಿಯಿಂದ ಮೈಕ್ರೋಫಿಲಂ ಮಾಡಿಸಿ ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಯೋಗಿ ವೇಮನ ತೆಲುಗು ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದವರು ೧೯೮೦ರ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (ನೋಡು: ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು). ಇದರ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ, ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಹೆಸರೂ ಹೇಳದಂತೆ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಎರಡು ಮೂರು ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಹೊರಬಂದಿದೆ. ಅವು ೧೮೭೯ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾದ ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಕಂಭಂ ಪಾಟಿ ವೆಂಕಟರತ್ನಂ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮುದ್ರಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಎಂಟು ಪದ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ (ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಳು ಪದ್ಯಗಳು, ತೃತೀಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯ) ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.
- ೫೧) In the year 1839 of delivered the present volume to a learned brahmin, who undertook to prepare a new edition, but he disappointed me; for the attempted to expurge every rustic phrase and malignat rhyme even striking out whole lines and substituted others of his own composing. He went through only about a quarter of the work for and on (?): finding what he had done I put stop to his edition and dismissed him. D.3101, Vol.1.

- ೫೨) More than thirty manuscripts (total) were examined and exactly collected for this new edition, but there are only about forty verses which occur in all these. Most of them were found in less than 15 manuscripts. Some only in two or three: and a few, about a hundred rest on only a single authority D.3101 Vol.1.
- ೫೩) ೧) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ (ದ್ವಿಪದ ಕಾವ್ಯ) ೨) ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ದೊರೆಯ ಆಂಗ್ಲವ್ಯಾಸ ೩) ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೪) ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ೫) ಬಂದರು ಪ್ರತಿ ೬) The age of Vemama ೭) ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಜೀವಿತಮು ೮) ವೇಮನ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ೯) ವೇಮನ: ಕವಿ (ಚಿಲಕಮರ್ತಿ) ೧೦) ಲಕ್ಷಣರಾವು ಅವರ ಅಮುದ್ರಿತ ಲೇಖನ.
- ೫೪) Verses of Vemana, C.P. Broun 18-9.
- ೫೫) D.3142 C.P. Brown Dictionary notes in Compbell's Dictionary of Telugu Language, Vol.3, p.47.
- ೫೬) ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರು ವೇಮನ ಪದಗಳ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ಎಷ್ಟು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ೧೮೭೯ರ ೧೧೫೭ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಪುಸ್ತಕವೇ ಬಹುಶಃ ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ೧೮೯೯ರ ಅವಧಿಯ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ನಕಲು; ಬೇರಲ್ಲ. ಇದರ ೧೯೧೦-೧೬, ೧೯-೨೮ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ೧೯೧೧, ೧೯೧೨, (ಇದಕ್ಕೆ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ೨೨-೨೫ ಮತ್ತು ೫೫ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಆವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.
- ೫೭) ಬಹುಶಃ ಇದು ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ೧೧೭೩ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಗ್ರಂಥ ಇರಬಹುದು.
- ೫೮) ಪದ್ಯಗಳು ೩೫೪೩ರಿಂದ ೩೫೫೧ರವರೆಗೆ
- ೫೯) ವೇಮನ ಪದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಬೋಧಿನಿ(!) ವೇಮನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥನುಭವ(?) ಶಿರೋಮಣಿ
- ೬೦) ವೇಮನಾರ್ಯ ಪದ್ಯಪದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಮು.
- ೬೧) ಶತಕ ರತ್ನಾವಳಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ಇನ್ನೂರು ಪದ್ಯಗಳು.
- ೬೨) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು-ಪಮ್ಮಿ ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪೆನಿ ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣಮು.
- ೬೩) ವೇಮನ ರತ್ನಮುಲು, ಕಾಕಿನಾಡ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ (ಶಾಲ), ಪದುಪುಲೇಟಿ ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ.
- ೬೪) ವೇಮನಯೋಗಿ ಪದ್ಯ ಪದ್ಯಾರತ್ನಮುಲು. ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ ವೀರವೆಂಕಯ್ಯ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಬುಕ್ಕು ಡಿಪೋ, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ.
- ೬೫) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು, ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಪುಲಿಪಾಟಿ ರಂಗಯ್ಯ, ಶ್ರೀರಂಗಾ ಬುಕ್ಕು ಡಿಪೋ, ಚೀರಾಲ.
- ೬೬) ಆರ್.ವೆಂಕಟರಮಣಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಚಂದಾ ನಾರಾಯಣ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್
- ೬೭) ಎನ್.ವಿ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ ಮದ್ರಾಸ್.

- ೬೮) ಕೊಂಡಾವೀರಯ್ಯ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್
- ೬೯) ವೇಮನ ನೀತಿಪದ್ಯ ರತ್ನಾವಳಿ. ಸಂಪಾದಕರು. ನೇದುನೂರಿ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ, ವೆಂಕಟರಾಮಾನುಜಂ, ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮದ್ರಾಸು.
- ೭೦) ತಾತ್ಪರ್ಯಂ, ನೇದನೂರಿ ಗಂಗಾಧರಂ, ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ ವೀರವೆಂಕಯ್ಯ, ರಾಜಮಂಡಿ.
- ೭೧) ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದು. ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಪಾಠಾಂತರವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯ ಪದ್ಯವೆಂದೇ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. “ವೃತ್ತನ್ನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಆರುದ್ರ ಅವರು ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನೇದನೂರಿಯವರ ಈ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾದುದೇ, ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅವರು ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರದೆ ಹೋದರು.
- ೭೨) ಪುಟ ೨೦. ವೇಮನ, ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ.
- ೭೩) ವೇಮನ : ಪುಟ ೬
- ೭೪) ಅದೇ : ಪುಟ ೬
- ೭೫) “ವೇಮನ ಚಿಪ್ಪಿನ” (ವೇಮನನು ಹೇಳಿದ; “ಪದ್ಯಗಳೆಂದು” ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸಿಗದ ಪದ್ಯಗಳು ಎಂದು ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾದ ಗಣಗಳು ತಪ್ಪಿದ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. “ಮಕ್ಕಕು ಪೋನೇಲ ಮಗುಡ ತಾರಾನೇಲ”? ಅಕ್ಷರ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಪಂಡಿತರು “ಮಕ್ಕಕು ಜನನೇಲ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಪಾಠವನ್ನು ತಿದ್ದಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ವೇಮನನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದವನೇ ಹೊರತು ಬರೆದವನಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
- ೭೬) ತೆಲುಗುಲೋ ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣುವಾಲ ಸ್ವರೂಪಂ, ಪುಟ ೬
- ೭೭) ಅದೇ ಪುಟ ೫.
- ೭೮) ಅದೇ ಪುಟ ೭.
- ೭೯) ಅದೇ ಪುಟ ೮.
- ೮೦) ಅದೇ ಪುಟ ೮.
- ೮೧) ಅದೇ ಪುಟ ೧೬-೧೭.
- ೮೨) ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನಗಿದೆಯಾದರೂ, ವಿಷಯದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸೂತ್ರಗಳು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪರಿಶ್ರಮ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ನಿಲ್ಲುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨ ವೇಮನ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತ್ಯ

ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಭ್ರಮೆ

ವೇಮನನ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ವೇಮನನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಆತನು ಬಾಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಥೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗಾಗ ಆ ಕಥೆಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯ ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳು ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಾದುವೇ. ಆದರೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಆಭಾಸವೆಂದು ತೋರುತ್ತವೆ.

ವೇಮನನ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಮಗೆ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟವರು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರ್ಯರೇ. ೧೮೨೩ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ “ವೇಮನ್ನ ಸೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರಮು” ಸಂಕಲನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ “ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರಮು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು ಪುಟಗಳ ಒಂದು ಸರಪಳಿ ಕಥೆಯಿದೆ. ಈ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು, ಅದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಚರಿತ್ರಗೆ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೧) ಕೋಮಟಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಥೆ

ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜನಿಗೆ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ದೊಂಚಿ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿ ಅನುಮಕೊಂಡದ ಒಕ್ಕಲಿಗ. ವ್ಯವಸಾಯದಾರನಾದ ಈತನು ಧನಿಕನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಈತನ ಧನಿಕನಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಎಂಬ ಕೋಮಟಿ(ವೈಶ್ಯ) ಯಾತ್ರಿಕ ಶ್ರೀಶೈಲ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನದ ನಂತರ, ಪಾತಾಳಗಂಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅರಿಶಿನಬಂಡೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂದು ನಿಂತನು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಈತ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದ್ದ. ಈತನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅರ್ಚಕನು, ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಕೋಮಟಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಆರು ತಿಂಗಳು ಸ್ವಾಮಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಅರ್ಚಕ “ಸರೇ,

ನೀನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಬೇಡ” ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕುತೂಹಲ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲವೇ. ವೇಮಣ್ಣನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಹೊರಟನು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ನೆನಪಾಗಿರುವಂತೆ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಎಳ್ಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿದನು. ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ, ಆತನು ನೋಡಲಾಗಿ ಪರುಶವೇದಿ ದ್ರವ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅರ್ಚಕನು ಏಕೆ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದನೋ ಈಗ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎರಡು ಮಡಕೆಗಳ ಕಾವಡಿಯನ್ನು ತಂದು ಅವುಗಳ ತುಂಬಾ ಪರುಶವೇದಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಹಿಂತಿರುಗಿ ಸೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಆಯಾಸವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಹೊರಡಬಹುದೆಂದು ದೊಂಚಿಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಕೇಳಿದನು. ರೆಡ್ಡಿ ದನಗಳ ದೊಡ್ಡಿಯಿರುವ ಚಾವಡಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರಲು ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ಪರಿಕರಗಳಿದ್ದ ಕಡೆ ಈ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಪರುಶವೇದಿ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದ ನೇಗಿಲು, ಪರುಶವೇದಿಯು ಅಂಟಿದುದರಿಂದ ಅದು ಬಂಗಾರವಾಯಿತು. ಎಂದಿನಂತೆ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿ ಹಸುಗಳಿಗೆ ಮೇವನ್ನು ಹಾಕಲು ದೊಡ್ಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ನೇಗಿಲನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಮೂಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ದನಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸಾಗಿಸಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ದನಗಳ ಚಾವಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟನು. ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿಬಂದ ವೇಮಣ್ಣ ದನಗಳ ಚಾವಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಮಡಕೆಗಳು ಸುಟ್ಟು ಹೋದವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ನೊಂದು ಅದೇ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನು. ಅನಂತರ ಪರುಶವೇದಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಧನವಂತನಾದನು. ಇದು ಕಥೆ. ಈ ಕಥೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಕತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವೇಮಣ್ಣನ ಆತ್ಮವು ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಯ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕದೆ ಹೋದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಂತಿ, ಉಪಶಮನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಸಂತತಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ತಾನು ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಮೇಲಾಗಿ ಅವನ ವಂಶಸ್ಥರು ನೂರು ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಂಗಾರದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಸತ್ತು ಉಳಿದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿಗೆ ‘ಪಿಚ್ಚಿಪುಲ್ಲಯ್ಯ’ ಎಂದಿದ್ದ ಹೆಸರನ್ನು ಪುಲ್ಲಯ್ಯ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಆ ವೈಶ್ಯ ವೇಮಣ್ಣನ ಪವಾಡದಿಂದಾಗಿ ಅನತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಗಳ ಸಂತತಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

೨) ಗೊಲ್ಲ, ಗೋಸಾಯಿಕಥೆ

ಅನುಪೋತವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಯ ತಮ್ಮ ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿಯ ನಂತರ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದವನು. ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಗೋಸಾಯಿ ಇದ್ದ. ಅವನಿದ್ದ ಜಾಗದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲರವನು, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆ ಗೋಸಾಯಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಗೋಸಾಯಿ “ಅಯ್ಯಾ, ನನಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ ಹೇಳು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಗೊಲ್ಲರವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಫಲವೆಲ್ಲೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದವನು. ತನ್ನ ಆ ಸತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ. ಗೋಸಾಯಿ ತನಗೆ ಮೇಲು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಗೊಲ್ಲರವನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಗೋಸಾಯಿ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ದಿಬ್ಬವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎರಡು ಗಜ ಆಳ ಕುಣಿ ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಗೊಲ್ಲರವನಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದ. ಅದರಂತೆ ಆ ಗೊಲ್ಲರವನು ಕುಣಿಯನ್ನು ತೋಡಿದ. ಆ ಹಳ್ಳದೊಳಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪುಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದ. ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಆ ಗೊಲ್ಲನನ್ನು ಗೋಸಾಯಿ ಆ ಕುಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಆ ಗೋಸಾಯಿ ಆ ಗೊಲ್ಲರವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈ ಹಾಕಿ, ಆ ಕುಣಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಆ ಗೊಲ್ಲರವನು ಅವನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಾಡಿದ. ಆ ಹೆಣಗಾಟದಲ್ಲಿ ಗೋಸಾಯಿಯನ್ನು ಗೊಲ್ಲರವನು ಆ ಬೆಂಕಿಯಿದ್ದ ಕುಣಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋದನು. ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಗೋಸಾಯಿ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಲಾದ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಗೋಸಾಯಿ ಏನಾದೆಂದು ನೋಡಲು ಆ ಗೊಲ್ಲರವನು ಆ ಕುಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನತ್ತರದ ಎರಡು ಬಂಗಾರದ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ. ಅವನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಆ ಎರಡು ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ. ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಗಾಗ ಆ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಕೈ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ವಿಷಯ ಒಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಅರಸನಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿತು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ಆಳುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಆ ಎರಡು ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡ. ಈ ಎರಡು ವಿಗ್ರಹಗಳ ಬಂಗಾರದಿಂದಾಗಿ ಅನುಪೋತ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಅಮಿತ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ.

೩) ವೇಮಣ್ಣನ ವೇಶ್ಯಾ ಲೋಲುಪತೆ

ಈ ವೇಮಣ್ಣ ನಮ್ಮ ವೇಮಣ್ಣನೇ. ಈತನು ಕೋಮಟಿ ವೆಂಕಾರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ. ಅನುಪೋತವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಯ ಕೊನೆಯ ತಮ್ಮ ವೇಮಣ್ಣನ ಅತ್ತಿಗೆ ನರಸಾಂಬಾರಾಣಿ. ಈ ವೇಮಣ್ಣನು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡು, ತಿಂದು ತೇಗಿ, ಹೊರಗೆ ವೇಶ್ಯೆಯರ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ. ಏನೂ ಕೈಗೆ ದೊರೆಯದಾಗ ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆಕೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ “ಈಗಿಲ್ಲ, ನಾಳೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು” ಹೇಳಿದರೆ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ತನ್ನ ಹಠವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಒಂದು ದಿನ ವೇಮಣ್ಣ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಆ ವೇಶ್ಯೆ ಒಂದು ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಅದೇನೆಂದರೆ ರಾಣಿ ನರಸಾಂಬಾ ಧರಿಸಿರುವ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತಾನೊಮ್ಮೆ ಧರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆ ತನಗಿದೆ ಎಂಬುದು. ನರಸಾಂಬಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತನಗೆ ತಂದುಕೊಡುವಂತೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ಹೇರಿದಳು. ವೇಮಣ್ಣ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು. ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನರಸಾಂಬ ತನ್ನ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ “ಈ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನೀವು ತೆಗೆದಿಡುವಾಗ, ಇವುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ವೇಶ್ಯೆಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ. ನರಸಾಂಬ ತನ್ನ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ, ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಬುಲಾಕನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದಳು. ವೇಮಣ್ಣ ಆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ವೇಮಣ್ಣನು ತಂದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ವೇಶ್ಯೆ ಇದರಲ್ಲಿ ‘ಬುಲಾಕು’ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ವೇಮಣ್ಣ “ಅದು ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದು ದೀಪದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆ ವೇಶ್ಯೆ ತನಗೆ ಆ ಬುಲಾಕೇ ಬೇಕೆಂದು ಮೊಂಡು ಹಿಡಿದಳು. ಅದನ್ನು ತರದೆ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾನು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು. ಖಿನ್ನನಾದ ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದ. ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವನ ಅತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ಆಕೆ “ನಾನು ಬುಲಾಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ವೇಶ್ಯೆಯು ಅವೆಲ್ಲ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ನಂತರ, ಆಕೆಯ ನಗ್ನದೇಹವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಬೇಕು” ಎಂಬ ಷರತ್ತನ್ನು ವಿಧಿಸಿದಳು. ವೇಮಣ್ಣ ಬುಲಾಕನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೀನು ವಿವಸ್ತ್ರಳಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಕೋರಿದ. ಆ ವೇಶ್ಯೆ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ದಿಗಂಬರಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಅಲಂಕಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ, ವಸ್ತ್ರಹಿತಳಾಗಿ ಕಂಡ ಆ ಸ್ತ್ರೀ ದೇಹವನ್ನು ನೋಡಿದ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಜಿಗ್ಗುಪ್ಪೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಸತ್ತುಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು. “ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿದೆ” ಆತನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಎಂದು ನರಸಾಂಬ ತನ್ನ ಭಟರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು.

೪) ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆ

ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಎಂಬ ವಿಶ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಆತನ ತಮ್ಮನ ಹೆಸರು ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಲವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇಶ್ಯಾವಿಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ವೇಮಣ್ಣನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ

ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ವೇಮಣ್ಣನು ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯನನ್ನು “ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ‘ಆತನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ’ ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಬಂದ. ತಡವಾಗಿ ಬಂದುದೇಕೆಂದು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡದೆ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಎಂಜಲು ನುಂಗಿದ. ಒಂದು ದಿನ ವೇಮನ ತಡವಾಗಿ ಬಂದ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ನೀನೇಕೆ ತಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಹೇಳಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಕೇಳಿದ. ಆಗ “ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸ್ನಾನ, ಜಪಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಹೊತ್ತು ಏರುವವರೆಗೆ ಬರಲಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. “ಅದೇನೇ ಆಗಲೀ ನೀನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದೇ ತೀರಬೇಕು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ಈ ವಿಷಯ ಅರಸನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. “ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ವೇಮನ ವೇಶ್ಯೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನು ಜಪತಪಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದನು. ವೇಮನನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಳ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಈ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನು ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕಿರುವ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಮರವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತ.

ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ. ಕೊಳದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದ. ವೇಮನ ಮರದಿಂದಿಳಿದು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ. ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾ ವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಗವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಬಿಕಾ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ. ಆತನ ಮುಂದೆ ಹೂಗಳಿದ್ದ ನೀರಿನ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟ. ಆ ಶಿವಯೋಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು “ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯ, ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ, ತಪ್ಪದಂತೆ ಬಾ, ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶ ನನಗೆ ಸಮಾಪ್ತಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ. ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಇದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೇಮನ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ.

ವೇಮನನು, ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯಿಂದ ತಾನು ಆ ಉಪದೇಶ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆ ನರಸಾಂಬಳ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಮಂಜಾನೆಯೇ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಬಂಗಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ನೀವು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿ” ಎಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ. ಏನು ಕಾರಣವೆಂದು ಆಕೆ ಕೇಳಲಾಗಿ, ನಂತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ. ನರಸಾಂಬಳ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ‘ಜುಮುಕಿ’ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೋಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಳೆ ಮಂಜಾನೆಯೇ ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎರಡನೆಯ ಜಾವದ ವೇಳೆಗೆ ಕಳಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದಳು. ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಜಾರಿಯಾಯಿತು. ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ತನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಮರುಗಿದ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿರ್ದಿಸಿದ. ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ದಿನವೂ ಎರಡನೆಯ

ಝಾವಕ್ಕೆ ಸರಸ್ವತಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಮಡದಿಯೇ ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಮುಗಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು “ನಿಮ್ಮ ಶ್ರಮ, ತಪ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಸರಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹೇಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಳು.

ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಜುಮುಕಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಇತ್ತ ವೇಮನ ಹೂಗಳು ತುಂಬಿದ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ. “ನೀನು ಯಾರೋ” ಎಂದು ಶಿವಯೋಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ. ತಾನು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದೂ, ಅರಸನು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಕೊಂಡು ಎಂಬುದಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಶಿವಯೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಾದು “ನೋಡೋ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನೇನಾದರೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ” ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ವೇಮನ ಹೊರಹೋಗಿ ಬಂದು “ಇಲ್ಲ”ವೆಂದ. ಈ ರೀತಿ ಎರಡು ಮೂರು ಬಾರಿಯಾಯಿತು. ನಂತರ ಶಿವಯೋಗಿ “ಅವನು ದರಿದ್ರದವನು, ನೀನು ಬಾರೋ” ಎಂದು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿ, ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆದು “ಇನ್ನು ನೀನು ಹೋಗು” ಎಂದು ಕಳಿಸಿದ.

ವೇಮನ್ನ ತಾನು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು, ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆತನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಆತನಿಗೆ ದಕ್ಕಬೇಕಾದ ಫಲಿತವನ್ನು ತಾನು ಅಪಹರಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಕವಿತೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಬರುವ ಕೀರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಹೆಸರೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂತೆ ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳ ಮಕುಟವಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅಭಿರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ.

೫) ವೇಮನ್ನನ ಪವಾಡಗಳು

೫.೧ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರೂ ಕಾಸು ತಾಮ್ರವೇ!

ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು ವೇಮನನ ತಾಯಿ ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆಗೆ ಸನ್ನಾಹ ನಡೆಸಿದಳು. ವೇಮನ ತಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕಾಶಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ. “ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾದುದು ಎಂಬುದು ವೇಮನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಬೇರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯೊಬ್ಬಳೇ ಕಾಶಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದಳು. ತಾಯಿ ಕಾಶಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ ವೇಮನನು ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ಕಾಸನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, “ನೀನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮರಳಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಈ ತಾಮ್ರದ ಕಾಸು ಬಂಗಾರವಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ತಾಯಿ ಕಾಶಿಗೆ ಹೊರಟಳು. ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆ ಮರಳಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ

ವೇಮನನ ಅಣ್ಣ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋದ. ವೇಮನನು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ವೇಮನ ತಾನು ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ತಾಮ್ರದ ಕಾಸನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅದು ತಾಮ್ರವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು ಬಂಗಾರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಫಲಿತ ಶೂನ್ಯವೆಂದು ವೇಮನನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. “ಕಾಶೀಗೆ ಹೋಗದೆಯೇ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತಾಯಿಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಮ್ರದ ಕಾಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಅದು ಬಂಗಾರವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು.

೫.೨ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಬೆಳೆ

ವೇಮನ ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ “ನನಗೆ ಒಂದು ಎಕರೆ ಹೊಲ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಆತನು “ಹಣವೇನು, ಹೊಲವೇನು” ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದ. ಅತ್ತಿಗೆಯ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ವೇಮನ ಹೊಲವನ್ನು ಪಡೆದ. ಆಗ “ನಿನ್ನ ಭಾವ ಮೈದುನ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದರೆ ಅದನ್ನು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ತಿನ್ನುವಿರಂತೆ” ಎಂದು ವೇಮನನ ಅಣ್ಣ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಆನಂತರ ಇನ್ನೇನು ಸತ್ತೇಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೇನೂ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ವೇಮನ ಅವುಗಳಿಗೆ ನೇಗಿಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುಮೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಜನ ನೋಡಿ ನಕ್ಕರು “ನಕ್ಕರೇ ನಕ್ಕರು” ಎಂದು ಅತ್ತೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ. ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ತನಗೆ ತೋಚಿದ, ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೆಲವು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದ. ಅವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂಬೆಕಾಯಿ ಗಾತ್ರದಷ್ಟು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟವು.

ಒಂದು ದಿನ ಕಡುಬಡವಳಾದ ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಎಲ್ಲೂ ಕೂಲಿಯ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯದೆ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದಳು. ತನ್ನ ಹೊಲದ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಕಂಡ ವೇಮನ ಆಕೆಯ ನೋವಿಗೆ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ನೀನು ನನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ಕಾದರೆ ನಿನಗೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ. ನಂತರ ಆ ದಿನದ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕಾಯಿ ಒಂದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಆ ಮುದುಕಿಗೆ ನೀಡಿದ. ಅಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಮುದುಕಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಆ ಮುದುಕಿ ತಂದ ಕಾಯನ್ನು ನೋಡಿ “ಆ ಮುಂಡೇಮಗ, ಈ ಕುಂಬಳಕಾಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೇ ಕೂಲಿಗಾಗಿ” ಎಂದು ಆ ಕಾಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಡಿದಳು. ಆ ಕಾಯಿ ಒಡೆದು, ಆ ಕಾಯಿಯೊಳಗಿನಿಂದ ಭತ್ತದಂತಹ ಬಂಗಾರದ ಬೀಜಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದು ಚಿಲ್ಲಾಚಿದುರಾದುವು. ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿ ಇವು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭತ್ತದಕಾಳು ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ದಿನಸಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ.

ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕಳ್ಳರು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಒಡೆದು ನೋಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೊಳಗಿಂದ ಬರಿ ಬೀಜಗಳು ಬಂದವೇ

ಹೊರತು ಬಂಗಾರದ ಬೀಜಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಜನ ವೇಮನನಿಂದ ಆ ಕಾಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಡೆದಾಗ ಆ ಕಾಯಿಗಳಿಂದ ಬಂಗಾರದ ಬೀಜಗಳೇ ಬಂದುವು.

ಒಂದು ದಿನ ವೇಮನ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ರಾಜನನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಕೋರಿದನು. ಅವನು ಬರಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ರಾಣಿಯ ಬಲವಂತದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ಹೊಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಬಣವೆಗಳನ್ನು ವೇಮನನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಅವೆರಡೂ ಬಂಗಾರದ ಬಣವೆಗಳಾದುವು. ಒಂದು ಬಣವೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಇನ್ನೊಂದು ಬಣವೆ ಬಂಗಾರ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕೆಂದು ವೇಮನನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಅರಸನನ್ನು ಕೋರಿದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅರಸನು ಆನಂದ ಹೊಂದಿದನು.

೫.೩ ತುಂಟಾಟಗಳ ಅಂತರಾರ್ಥ

ಒಂದು ದಿನ ವೇಮನನ ಅತ್ತಿಗೆಯಾದ ನರಸಾಂಬ ರಾಣಿಯು ಅರಮನೆಯ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ, ಆಕೆಯ ಬಲ ಕುಚದ ಮೇಲೆ ರಕ್ತ ಬರುವಂತೆ ವೇಮನ ಚಿವುಟಿದ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಿಯ ಪರಿವಾರದವರು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅರಚಿ, ಬೈದು ವೇಮನನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹೋದಾಗ ನರಸಾಂಬ ಅವರನ್ನು ತಡೆದಳು. ತನ್ನ ಮೈದುನನು ಮಾಡಿದ ಈ ತುಂಟಾಟವು ತನಗೆ ಮೇಲು ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದೇನೋ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೋಪಬರದಂತೆ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ನರಸಾಂಬ ತನ್ನ ಹೂವಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಾವು ಕಡಿಯಿತು. ಆಕೆ ಮೂರ್ಛ ಹೋಗಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ಅಪಸ್ಮಾರಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದಾಸೀಜನರು ಅರಸನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ರಾಜನು ಬಂದು ನೋಡಲಾಗಿ ವೇಮನನು ಜಿಗುಟ್ಟಿದ್ದ ಬಲ ಕುಚದ ಗಾಯದಿಂದ ಹಾವಿನ ವಿಷ ಹೊರಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಣಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಬಂದಿತು. ವೇಮನನ ತುಂಟಾಟದಿಂದ ತನಗಾದ ಮೇಲನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಣಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಳು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ವೇಮನನ ಅನಾಗತ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿದರು.

೫.೪ ವೇಮನನ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ನಾನ

ವೇಮನ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ, ಅಶುಚಿಯಿಂದ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಆತನ ತಾಯಿ “ವೇಮ, ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಹಾಗೆ ನೀನು ದಿನವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿವಂತನಂತಿರು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ವೇಮನನು “ಸ್ನಾನ ದೇಹದ ಮಲಿನವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ; ಜಪ, ಪೂಜೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಣ, ರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಅರಸನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ ಹೊರತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರನ ಬಗ್ಗೆ ಇದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೆರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ತಾನು ಕೆರೆಯೊಳಕ್ಕೆ

ಇಳಿದು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ಕರುಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು, ಅದರಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಮಷವನ್ನು ತೊಳೆದು ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ. ಹೊಟ್ಟೆಕೊಯ್ದುಕೊಂಡ ಗುರುತೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಎಂದಿನಂತಾಯಿತು. “ಅಮ್ಮ ಇದು ನನ್ನ ಸ್ನಾನ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾಯವಾದನು. ವೇಮನನ ಈ ಪವಾಡವನ್ನು ಕಂಡ ಅವನ ತಾಯಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ವೇಮನ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಪಂಚಾಗ್ನುಲ ಆದಿನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು “ಶ್ರೀ ವೇಮನಯೋಗಿ ಜೀವಿತಮು” ಎಂಬ ತಮ್ಮ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವು ಅವರು ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ವಂಶವೃಕ್ಷದೊಂದಿಗೆ, ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರು ಬರೆದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಲಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ‘ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರಮು’ವನ್ನು ಬರೆದ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ತಾವು ಯಾವ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ “ಕೋಮಟಿ ವೇಮನ್ನ ಕಥೆ” ಮತ್ತು “ಗೊಲ್ಲ, ಗೋಸಾಯಿ ಕಥೆ” ಕೊಂಡವೀಡು ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿವೆ.

ನಮ್ಮ ತಾರ್ಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿ, ಕಲ್ಪನಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮೇಲಿನ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಅದ್ಭುತ ರಸಾಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ವೇಮನನ ಸತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬಾರದೆ, ಆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಗಳೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದರೆ ಮರಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಂತೆಯೇ. ಭಾರತದೇಶದ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ ಯಾರಿಗೇ ಆದರೂ ಈ ರೀತಿಯ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳ ಕೀಕಾರಾಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸಿದ ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ತನಗೆದುರಾದ ಆಭಾಸ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಲಾಗದೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.

“The ancient history of their country is for one thing enshrouded in chimera and fable, and unfortunately. Such incornice and such obscurity prevail in their written records, which are our only means of really getting at the truth. That it is not much to presume that we shall never succeed in throwing proper light on all this mass of absurdities” (page 2 Hindu Manners, Custom and Ceremonies)

ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಗಲು ಹಾಕಿ ಆತನನ್ನು ಅದ್ಭುತ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದುದಷ್ಟೆ.

My readers will see in the following pages to what extremes the people of India carry their belief in and love for the marvellous ..... the Indian muse of History then became a kind of magician whose wand performed windows (Hindus Manners, Customs and Ceremonies, page 2)

ವೇಮನನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೇಮನನೇ ವೇಮನ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನನ್ನು ಅವರು ಊಹಿಸಲಾರರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಎಂಬಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ವೇಮನನ ಪವಾಡಗನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದೇ ಮಹಾ ಪಾಪ ಎಂಬಂಥ ನಂಬಿಕೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯಗಳೆಷ್ಟು, ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುವಂಥ ಅಂಶಗಳೆಷ್ಟು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

‘ವೇಮನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ಆಳಿದ ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ‘ವೇಮ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವಿರುವುದರಿಂದಾಗಿಯೇ, ವೇಮನನನ್ನು ಕೊಂಡವೀಡಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಕೋಮಟಿ ವೇಮನ್ನ ಕಥೆ’, ‘ಗೊಲ್ಲ ಗೋಸಾಯಿ’ ಈ ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪರುಶವೇದಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ವೇಮನನ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವೇಮನನು ಮುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕುಂಬಳಬೀಜಗಳು ಬಂಗಾರವಾಯಿತೆಂದು ಇದೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಸವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಕಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆಧುನಿಕ ರಾಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ರಸವಾದವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದರೂ ಸಹ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರವಾಗುವುದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಒಂದು ಪಕ್ಷ ವೇಮನನು ಕುಂಬಳಕಾಯನ್ನು ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸೋಣ.

“ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವೇಮನನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಹಿತ್ತಲಿನ ಗೋಡೆಯನ್ನೋ ಮುಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲವೇ! ಎಂಥ ಹುಚ್ಚ ವೇಮನ” – ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವಂಥ, ವೇಮನನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದಂತಹ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಇದು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮಕುಟದಲ್ಲಿನ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ’ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ‘ಅಭಿರಾಮ’ ಶಬ್ದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಥೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಈ ರೀತಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

“ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆಗೆ ಬುಡವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳು ಬಂದರ್ ಅವರು ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅವು ವೇಮನನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಬರೆದುಕೊಂಡಂತಿದೆ. ನಾನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಯಾವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಹೆಸರಾದರೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪೀಠಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈತನ ಕಥೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹೆಸರು. ರಾಮಯ್ಯನವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು

ಇದ್ದಾರೆ! ಲೋಕಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರುಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬರಿ, ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನು?.....ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯವೂ ಇದೆ. ಅಂಬಿಕಾ ಶಿವಯೋಗಿ ಎಂಬಾತ ತತ್ವರಹಸ್ಯವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು, ನಾಳೆ ಬಾರೆಂದು ಕಮ್ಮಾರ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂಚಿಹಾಕಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಮ್ಮ ವೇಮನ, ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯಾದ ರಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗದಂತೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿ, ತಾನು ಯೋಗಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆತನೇ ತನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಿ, ಆತನಿಂದ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದನಂತೆ. ಆ ಮೂಲಕ ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸಿ, ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಂತರ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆತನು ಮೊದಲೇ ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದನಲ್ಲವೇ ಪಾಪ! ಆತನ ದಯೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರುವುದು ಧರ್ಮವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನೂ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ ವೇಮನನೇ ಏಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಪಾಪ ಅಭಿರಾಮನು ಆ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ದಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ. ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನಂತೆ ಶಿವಯೋಗಿಯೂ ಸಹಾ ವಂಚಿತನೇ ಅಲ್ಲವೇ? ತನಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಗುರುವಾದ, ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಬಾರದೆ? ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ?”^{೩೧}.

ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನ ಕಾಲ, ಪ್ರಾಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು ಕಾಣಿಸದೆ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

II ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯ

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ವಿದೇಶೀಯನೊಂದರೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತಪ್ರಚಾರಕನಾದ ಜೆ.ಎ. ದುಬಾಯ್. ಈತನು ಮದರಾಸು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೭೯೨ರಿಂದ ೧೮೨೩ರವರೆಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ೧೮೦೬ರಲ್ಲಿ ಆತನು ಬರೆದ ಹಿಂದುಗಳ ಹಬ್ಬ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರಗಳು^{೩೨} ಎಂಬ ಉದ್ದಂಥ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಹಿಂದುಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು, ಇದರಷ್ಟು ಅಧಿಕೃತವಾದ ಗ್ರಂಥ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಳನ್ನು ಅವರ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಒಂದು ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೧೮೮೨ರಲ್ಲಿ ಹೆನ್ರಿ ಕೆ. ಬ್ಯೂಕಾಂಪ್ (Henry K. Beau Champ) ಎಂಬಾತನು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದನು. ದುಬಾಯ್ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ತೆಲುಗು ಕವಿತಾರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ವೇಮನನ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗ್ರಂಥದ

ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮದ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯವೊಂದರ ಭಾವವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

“It is water which causes mud, and it is water which removes it. It is your will that makes you commit sin and it is your will alone that it can be purified”.

ಮೇಲಿನ ಅನುವಾದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಇದರ ಮೂಲ ಅದೆಷ್ಟು ರಮಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು^{೩೩}. ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಹ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಮತಪ್ರಚಾರಕ ವೇಮನ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೃತಹೊಂದಿದನೆಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತಾನು ಕೇಳಿರುವನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ^{೩೪}. ಇಂದಿಗೆ ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಈತನ ಮಾತುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವೇಮನನು ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ, ೧೬೭೫ರಲ್ಲಿ ನಂತರ) ಮರಣಿಸಿದ್ದರೆ ೧೬೫೦ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವೇಮನ ಬದುಕಿದ್ದನೆಂದಾಯಿತು. ದುಬಾಯ್ ಪ್ರಕಾರ, ಆತನಿಗಿಂತಲೂ ಸುಮಾರು ನೂರ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವನು ನಮ್ಮ ವೇಮನ. ವೇಮನ, ವೇಮನನಂತಹ ಉಳಿದ “ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕವಿಗಳು” ತನಗಿಂತಲೂ ತುಂಬಾ ಹಿಂದಿನವರೆಂದು ದುಬಾಯ್ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ.

It is to be noticed that authors of all these Satirical and revolutionary works belong to recent times (Page 275).

೧೮೧೬ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರೌನ್ ಮೊದಲಿಗೆ ವೇಮನನ ಹೆಸರನ್ನು ದುಬಾಯ್ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲಕವೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ^{೩೫}. ಸರಳ ಸುಂದರವಾದ ವೇಮನನ ನುಡಿಗಳು, ಪದಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಅವರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿದುವು. ಆ ಕೂಡಲೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಸಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲಿಟ್ಟನು. ಸರಿಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು.

It is said that the verse 707 he has fixed the date of birth which is believed to have been his own. This date coincides A.D.1652. The date is given in cycle of sixty years, but which cycle is intended is unknown. Many verses, however, prove Satisfactorily that he wrote in the latter part of the 17th (seventeenth) century when mohamedan were governors of that part of India^{೩೬}.

ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿದ ಕಾಲವನ್ನೇ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರಕಾರ ವೇಮನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡು: ೧) ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಯವೊಂದು ವೇಮನನ

ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಇದೆ. ೨) ಮಹಮದೀಯರು ಈ ದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ವೇಮನನು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿವೆ.

- ೧) ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರಮುನ
ಪೊಂದುಗ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಪುನ್ನಮಿನಾಡುನ್
ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಸೇತುಬಂಧನ
ಸಂದುನ ನೋಕ ವೀರುಡೇಲು ಸರಸುನ ವೇಮಾನ್

ಡಿ.೧೭೨೫, ೫೨

(ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ ಮತ್ತು ರಾಮೇಶ್ವರದ ನಡುವಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೀರನೊಬ್ಬನು ಆಳುತ್ತಾನೆ)

ಇಲ್ಲಿ ವಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬರುವ 'ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರ' ಯಾವುದು? ಖಚಿತವಲ್ಲ. ಮೂರು ನಂದನಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೨೨ರಲ್ಲಿ, ೧೭೧೨ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೧೭೫೨ರಲ್ಲಿ ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರ ಬಂದಿತ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೭೫೨ರ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಒಲವು ಇದೆ. ಈ ಪದ್ಯ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸೋಣ.

೨) ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಪದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಲ್ಕೈದು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ 'ಮೆಕ್ಕಾ' ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುವಂತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನು ಮಹಮದೀಯರ ಪಾಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಬ್ರೌನರ ತರ್ಕ.

೧೮೩೬ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ೧೮೬೬ರಲ್ಲಿ ಮೇಜರ್ ಆರ್.ಎಂ. ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಅವರು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕಾಲವನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೧೩}. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರು ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರದ ಆ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ೧೭೫೨ನೆಯ ವರ್ಷವನ್ನು ವೇಮನನ ಕಾಲವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಹೇಳಿರುವ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಸೇರಿಸಿದ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಅವರೇ ಮತ್ತೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ೧೭ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಅಥವಾ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗವಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸೂಚನಾಪ್ರಾಯವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಮಹಮದೀಯರ ಪಾಲನೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಈತ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ತಿರುಮಲಕು ಬೋವ ತುರಕ ದಾಸರಿಗಾಡು
ಕಾಶಿ ಬೋವ ಲಂಜ ಗರಿತಗಾಡು
ಕುಕ್ಕ ಸಿಂಹಮಗುನೆ ಗೋದಾವರಿಕಿ ಬೋವ^{೧೩}

(ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋದರೆ ತುರಕ ದಾಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸೂಳೆ 'ಗರತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ'. ಗೋದಾವರಿಗೆ ಹೋದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾಯಿ ಸಿಂಹವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?)

ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದಿದ್ದರೆ -

"The Hindus boost that the sacred soil of Tripey has never been performed by the foot of a mussulman or a christian, and although this may not be strictly true. It is not likely that such visits as those notice in the verse above quoted would have been ventured on before the period of Mahommedan conquest. The first invasion of that portion of the Carnatic in which Tripety is situated, took place in 1310, but the country was not actually occupied untill the begining of the 18th century"^{೧೪}.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ದುಬಾಯ್ ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಎಳೆಯಬಹುದಿತ್ತೆಂದು ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮನನ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ಮೂರೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರ ನಂತರ ಅಂದರೆ ೧೮೭೧ರಲ್ಲಿ ಸಿ.ವಿ. ಗೋವರ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಂಡಿತನು ತುಂಬಾ ಚರ್ಚನೀಯವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದನು. ಈತನ ಪ್ರಕಾರ ವೇಮನನ ಕಾಲ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈಚಿನದಲ್ಲ. ತಮಿಳು ಕವಿ ತಿರುವಳ್ಳವರ್ ಎಂದರೆ ಈತನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನ. ಕವಿತೆಯ ರೀತಿ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವೇಮನನಿಗೂ ಮತ್ತು ತಿರುವಳ್ಳವರ್ ಅವರಿಗೂ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಭಿಮಾನ ಮೂಡಿತು. "Flok Songs of South India" ಎಂಬ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೇಮನನಿಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಿರಾಧಾರವಾದ ಊಹೆ ಎಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದನು. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಹಲವರಿಂದ ಹಲವು ಸಾರಿ, ಸವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೆಯಿಸಿದ ಕಾರಣಾದಿಂದಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳು ಹೊಸ ಬರಹಗಾರರಿಂದ ಆಧುನೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ. ವೇಮನನ ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬ್ರೌನ್ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇಮನನು ಹಿಂದಿನವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ. ವೇಮನನು ಜಂಗಮನೆಂದೂ, ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಈತನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದನು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಈತನ ವಾದ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇಮನನ ರಚನೆಗಳಿಗೂ ತಮಿಳು ಕವಿಗಳ ರಚನೆಗಳಿಗೂ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಅವರ ಕಾಲದವನೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆತನ ವಾದ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಮುಕ್ತಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಕವಿತಾ ಧೋರಣೆಗಳ

ಸಾಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಉಪಪತ್ತೀಕರಿಸಲಾರರು. ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಕಾವ್ಯಧೋರಣೆಗಳ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಆ ರೀತಿಯಾಗದು. ಗೋವರ್ ಅವರ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಆತುರವಿದ್ದಷ್ಟು ಆಲೋಚನೆ ಕಾಣಿಸದು.

೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೆ.ಡಿ.ಬಿ. ಗ್ರಿಬಿಲ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ, ಬದುಕಿದ್ದ ವೇಮನ ಎಂಬ 'ಮತಪ್ರಚಾರಕನ' ಸುಳಿವು ಲಭಿಸಿದವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ^{೧೫}. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಆಳ್ವಿಕೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ? ತನಗೆ ದೊರೆತ 'ಸುಳಿವನ್ನು' ಆಧರಿಸಿ ಗ್ರಿಬಿಲ್ ಮತ್ತಷ್ಟು ದೂರ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತವೇ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

೧೮೯೮ ವೇಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದ ಡಬ್ಲ್ಯು.ಹೆಚ್. ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಅವರೂ ಸಹ ಬ್ರೌನ್ ಮತ್ತು ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

History is an unknown art in India and it is extremely difficult to discover a basis of reliable fact beneath the mass of legends which are associated with the name of the poet. It is generally believed that he lived about 250 years ago^{೧೬}.

ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಆನಂತರ ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ 'Heart of india' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಎಲ್.ಡಿ. ಬಾರ್ನೆಟ್ ಅವರು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ವೇಮನ ಎಂಬುವನು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದನೇ? ಎಂಬ ಅನುಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ವೇಮನ ಒಬ್ಬ 'ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ^{೧೭}.

ಒಬ್ಬ ಗೋವರ್ ಬಿಟ್ಟರೆ ದುಬಾಯ್, ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ವೇಮನನು ೧೬೫೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದನೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ. ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿದ್ದು ಆತನು ಕೇಳಿದ್ದು, ಬ್ರೌನ್ ಅವರೊಬ್ಬರೇ ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದು ನಂತರದವರು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದುವರಿದವರು. ಗೋವರ್ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ವಾದಗಳು ತರ್ಕ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇವೆ.

III ದೇಶೀಯರ ವಾದೋಪವಾದಗಳು

"ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯದವರು, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯದ ತೆಲುಗರೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂಬುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ; ಅದು ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ. ಕಿವಿ ನೀಡಿದರೆ ಸಾಕು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಕೇಳಿಸುವ ತೆಲುಗು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ದೇಶೀಯ ಪಂಡಿತರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ

ಹರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ೧೮೨೪ರಲ್ಲಿ ವೇಮನನಿಗಾಗಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿ "ಕಾಲೇಜು"ಗಳು ಬಾಗಿಲುಗಳು ತೆರೆದ ನಂತರವೂ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಕಾಲ ಪಂಡಿತರ ಮೌನದ ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಹೋದ ವೇಮನ. ಆದರೆ, ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪ್ರಭಾವ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು; ಇತರ ಕವಿಗಳಂತೆ ವೇಮನ ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಂಗಾರದ ಗಣಿಯ ಉತ್ಖನನದ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತೆಲುಗು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

III ಎ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ವಾದ

"ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರ"ವನ್ನು ಬರೆದ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ಆಳಿದ, ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ವಂಶದಲ್ಲಿ (ಪಂಟ ರೆಡ್ಡಿಗಳು) ಹುಟ್ಟಿದವನು ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ವೇಮನ. ವೇಮನ ಕೊಮರಗಿರಿ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ, ಮಲ್ಲಮಾಂಬರ ಮೂರನೆಯ ಮಗ. ಕೋಮಟಿ ವೆಂಕಾರೆಡ್ಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅನವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಗೆ ಕೊನೆಯ ತಮ್ಮ. ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಗಳು ಶ್ರೀನಾಥ, ಭಾಸ್ಕರ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದವರು. ಪರಿಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜರ ಆಳಿದ ಕಾಲಾವಧಿಯೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮುಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೨೮ರಿಂದ ೧೪೨೮ರ ವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ರೆಡ್ಡಿಗಳ ರಾಜ್ಯವಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಈ ಯೋಗಿ ವೇಮನನು ಇಂದಿಗೆ ಅಂದರೆ ೧೯೧೨ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು ೫೩೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನವನು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಆತನ ಕಾಲವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ನೀಡಿರುವ ವಂಶ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಮಟಿರಾಜು ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವು ಅವರು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರ" ಎಂಬುದನ್ನು ಬರೆದವರು ಈತನು ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಅರಸನಾದ ರಾಜ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಯ ತಮ್ಮನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಆಧಾರವೋ ತಿಳಿಯದು. ಇವರು ನೀಡಿರುವ ವಂಶವೃಕ್ಷವೂ ಕೂಡಾ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಸಂವತ್ಸರಗಳೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಕೊಮರಗಿರಿರೆಡ್ಡಿಗೆ ಕೋಮಟಿವೆಂಕಾರೆಡ್ಡಿ, ರಾಜ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ, ವೇಮನಯೋಗಿ ಎಂಬ ಮುಪ್ಪರು ಕುಮಾರರಿರುವಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಶಾಸನಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಕುಮಾರಗಿರಿರೆಡ್ಡಿಯ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೦೦ರಿಂದ ೧೪೦೦ರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದಂತಿದೆ. ಈತನು ಅನುಪೂರ್ತರೆಡ್ಡಿಯ ಮಗ. ಈತನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನೇ ಕಾಟಯವೇಮ.

ಕುಮಾರಗಿರಿಗೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ಕರ್ತನಾದ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಯ ಅಣ್ಣನಾದ ಮಾಚಿನ ಎಂಬುದವನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಕೋಮಟಿ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೦೦-೧೪೨೦ರವರೆಗೆ ಆಳಿದನು. ಈತನ ಮಗನೇ ರಾಜವೇಮ.

ಈತನು ೧೪೨೦-೧೪೨೪ರ ನಡುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ. ಈತನು ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನು. ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಿಗೆ ಅಣ್ಣನಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ವೇಮನನು ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಈತನು ರಾಜ ವೇಮನನಿಗೆ ತಮ್ಮನಾದ ಪದಕೋಮಟಿ ವೇಮನ ಆತನಿಗೆ ತಂದೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಅರಸನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀನಾಥ ಕವಿ ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯ ಸರಿಯಾದುದಾಗಿದ್ದರೆ ವೇಮನ ಶ್ರೀನಾಥ ಕಾಲದವನಾಗಿರಬೇಕು.

ವಂಶವೃಕ್ಷ

ದೊಂತು ಅಲಿಯರೆಡ್ಡಿ, ೧೩೨೮ನೇ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅನುಮಕೊಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿನುಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಮೂಲಪುರುಷ.

೧. ಪುಲ್ಲಯ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಅರಸ	೧೩೨೮-೧೩೪೦
೨. ಅನುಪೋತ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ	೧೩೪೦-೧೩೭೦
೩. ಅನುವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ	೧೩೭೦-೧೩೮೨
೪. ಕೊಮರಗಿರಿ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ	೧೩೮೨-೧೩೯೬
೫. ಕೋಮಟಿ ವೆಂಕಾರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ	೧೩೯೬-೧೪೨೪
೬. ರಾಜವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ	೧೪೨೪-೧೪೨೮
೭. ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬ ವೇಮನ ಯೋಗಿ.	

ಲಕ್ಷಣರಾವು ಅವರು ಈ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ವೇಮನನು ಇಷ್ಟು ಹಿಂದಿನವನೇ ಆಗಿದ್ದರೇ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಶೈವಕವಿಗಳಾದರೂ ಏಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು “ವೇಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ಕಾಲದವನು ಈ ವೇಮನನಿರಬಹುದು”. ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಕಾಟಯ ವೇಮನನ ಬಳಿ ರಾಯನಿಭಾಸ್ಕರ ಎಂಬುವವನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನಾದ ಕಾರಣ ವೇಮನನು ಆತನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಮಣ ಕವಿಗಳೂ ಸಹಾ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ವಾದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ^೩. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡುವ ಕಾರಣವಿದು; ವೇಮನ ಕದರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯ ಕಟಾರಿಪಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವನು. ಕಟಾರಿಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಕನಾಟರೆಡ್ಡಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನ ಪಾಕನಾಟರೆಡ್ಡಿ. ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಅರಸರು ಪಂಟರೆಡ್ಡಿಗಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ವೈವಾಹಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ವಾದವನ್ನು ಕೇವಲ ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಮಾತ್ರವೇ ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ಅವರು ಕಾಟಯ ವೇಮನನ ಮಂತ್ರಿ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನೆಂದು ತೋರಿದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಬಲವಾದುದಲ್ಲ.

ಕೊಂಡವೀಡಿನವನು ವೇಮ ಎಂಬ ವಾದ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮೂರು:

- ೧) ‘ವೇಮನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು
- ೨) ವೇಮನನ ಕುಲ ಮತ್ತು
- ೩) ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ಕುರಿತ ಪದ್ಯ.

ವೇಮನನ ಕುಲ

ಕುಲಮತ ಭೇದಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದ, ಮುರಿದ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ, ಬೈರುವೇಮನನ ಕುಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಹೊರಟಿರುವುದು ಕೇವಲ ಆತನ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

‘ವೇಮನನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ. ಒಕ್ಕಲಿಗ ಅಥವಾ ರೈತ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ೧೮೨೪ರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^೪. ಆದರೆ ೧೮೨೯ರ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ರೌನ್ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

“His family name he never discloses, and hence imagine him to have been Zangum; The sect of Sudras known by his name are Seceders from the common religion; their creed also corresponds with that taught by Vemana and this is the only one not satirized by him^೫.”

ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಂಗೂರಿಯವರು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ^೬. ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ‘ಜಂಗಾಲು’ (ಜಂಗಮರು) ಎಂದರೆ ಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತರೆಂದೇ ಹೊರತು ಜಂಗಮ ಕುಲದವರೆಂದಲ್ಲ. ಜಂಗಾಲ ಎಂಬುದೊಂದು ಕುಲವಾಗಿ ಇಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕುಲದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ವೇಮನನು ಒಕ್ಕಲಿಗ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕರು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಕಲಿಯುಗಮುನ ನುನ್ನ ಕಾಪು ಕುಲಾನಕು
ವೇಮನ ತನ ಕೀರ್ತಿ ವಿಕ್ರಯಿಂಚಿ
ಉನ್ನ ಧರ್ಮಮೆಲ್ಲ ಊರ್ವಿಲೋ ನರುಲಕು
ಕೋರಿ ಬೆಟ್ಟೆ ಪರಮು ಗೋರಿ ವೇಮಾ” ಡಿ.೧೭೨೧,೪೨೬

(ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿನ ಕಾಪು (ಒಕ್ಕಲಿಗ) ಕುಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ. ಪ್ರಪಂಚದ ಜನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಹಂಚಿದನು.)

ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ರೆಡ್ಡಿಗಳು ಬೇರೆ, ‘ಕಾಪು’ಗಳು ಬೇರೆ. ‘ಕಾಪುಲು’ ಎಂದರೆ ತೆಲಗಾಲು, ನಾಯುಳ್ಳು, ಬಲಿಜಿಗರು ಮೊದಲಾದವರು, ಆದರೆ ನೆಲ್ಲೂರು ಮತ್ತು ದತ್ತ ಮಂಡಲಗಳಾದ ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು, ಚಿತ್ತೂರು ಮತ್ತು ಅನಂತಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ, ತೆಲಂಗಾಣಗಳಲ್ಲಿ ರೆಡ್ಡಿ, ಕಾಪು ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಾಗಿಯೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ

‘ಕಾಪು’ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನು ಯಾವ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ‘ಕಾಪು’ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕುಲವಾಚಕವಾಗಿ ಭಾವಿಸದೆ “ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಮುದ್ದಿನ ಮಗ. ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ರೈತರ ಮಕ್ಕಳ ಸೂಚನೆ ಎಂದು” ಭಾವಿಸುವುದು ಮೇಲು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ^{೨೭}. ಅದಕ್ಕೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ‘ಕಾಪು’ಗಳ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವು “ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ” ಎಂಬ ಮಕುಟವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ನಲವತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ (ಡಿ.೧೭೨೧, ಡಿ.೧೭೨೨). ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ^{೨೮}. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾರವು. ಆದರೆ ‘ಕಾಪು’ ಗಳ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವೇಮನನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ಇನ್ನು ವೇಮನನು ಕದರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯವನು ಎಂಬ ವಾದವೂ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ಪಾಕನಾಟರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೊಂಡವೀಡಿನವರು ‘ಪಂಟರೆಡ್ಡಿಗಳು’. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಒಂದು ವಾದ. ಆದರೆ ‘ವೇಮನಪಾಲ ಶೇಖರ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮನನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ ಪದ್ಯವೊಂದು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜನಾದವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ, ತಿಳಿದರೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹಲವಾರು ಅನುಭವಗಳು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಬೇಸಾಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವನು ಮಾತ್ರವೇ ಹೇಳಬಲ್ಲ, ಬಳಸಬಲ್ಲ ಉಪಮೆಗಳು, ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು :

- ೧) “ದೊಂಗ ಗೊಡ್ಡು ಮೆಡನು ದುಂಗ ಕಟ್ಟಿನ ರೀತಿ”
(ತೊಂಡುದನದ ಕೊರಳಿಗೆ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ)
- ೨) ಪಂಟಚೇನು ವಿಡಿಚಿ ಪರಿಗೆ ಯೇರಿನ ಯಟ್ಟು.
(ಬೆಳೆದ ಹೊಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಉದುರಿಹೋದ ತೆನೆ ಆಯ್ದಂತೆ)
- ೩) ಚೇನಿಲೋನಿ ಬೊಮ್ಮ ಚೇನಿ ಕಟ್ಟಿನಯಟ್ಟು
(ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು (ಬೆರ್ಪಚ್ಚಪ್ಪ) ಕಟ್ಟಿದಂತೆ)
- ೪) ಪಂಡ್ಲುಬಡ್ಡ ಕುಕ್ಕ ಪಸರಮು ಪೀಕುನಾ?
(ಹಲ್ಲು ಉದುರಿದ ನಾಯಿ ದನವನ್ನು ಕಿತ್ತೀತೆ)
- ೫) ಕೊಂಕ ನಕ್ಕ ಚಾವ ಗೊರ್ರಲೇಮಿಟ ಕೇಡ್ಡು?
(ಗುಳ್ಳೆನರಿ ಸತ್ತರೆ ಕುರಿಗಳೇಕೆ ಅಳುತ್ತವೆ?)

೬) ಗೊರ್ರೆ ಚಂಕಬೆಟ್ಟಿ ಗೊಲ್ಲ ವೆದುಕು ರೀತಿ
(ಕುರಿಯನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಗೊಲ್ಲ ಕುರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದಂತೆ)

೭) ಶ್ರಮಮುಲೋನ ಬುಟ್ಟು ಸರ್ವಂಬು ತಾನೊನು
(ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದವನು ಎಲ್ಲವೂ ತಾನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.)

ಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ, ಪರಿಸರಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಆ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ವೇಮನನಿಗಿದ್ದ ಗಾಢವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

- ೧) ದೊಬ್ಬ ನೇರ್ದು ಕುಕ್ಕ ದುತ್ತಲು ಮೋಸುನಾ
(ಕಳವು ಕಲಿತ ನಾಯಿ ಕುಡಿಕೆಯ ಹೊತ್ತೀತೇ)
- ೨) ಕುಂಡ ಚಿಲ್ಲಿಪಡಿನ ಗುಡ್ಡ ದೋಪಗವಚ್ಚು
(ಮಡಿಕೆ ತೂತು ಬಿದ್ದರೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುರುಕಿ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು)
- ೩) ಕುಕ್ಕ ಮುಟ್ಟಿನ ಕುಂಡ ದೊಂತೆಕ್ಕುನಾ?
(ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಕುಡಿಕೆ ಮತ್ತೆ ಉಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹತ್ತೀತೆ)
- ೪) ತಡಿಕೆ ಬಿರು ಪೆಟ್ಟ ತಲುಪುತೋ ಸರಿಯೋನೇ?
(ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಬಾಗಿಲು ಸಮನಾಗುವುದೇ)
- ೫) ಕುಕ್ಕ ಇಲ್ಲು ಚೊಚ್ಚಿ ಕುಂಡಲು ವೆತಕದಾ?
(ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ನಾಯಿ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಿಲ್ಲವೇ?)

ಜನಜೀವನವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದವನ ಭಾವಗಳಿಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವವನ ಭಾವಗಳಿಗೂ ಭೇದವಿರುತ್ತದೆ. ಬಡತನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಬಗೆ, ಅನುಭವ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥದಲ್ಲ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

- ೧) ಪೇದ ಪೇದ ಗೂಡಿ ಪೆನಗೊನಿಯುಂಡುನು
(ಬಡವ ಬಡವನನು ಕೂಡಿ ಅವನನ ಚೊತೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವನು.)
- ೨) ಧನಮು ಲೇಮಿ ಚೂಡ ತಲಪನೇ ಪಾಪಂಬು
(ಧನಹೀನತೆಯು ನೋಡಲು ಭಾವಿಸಲು ಪಾಪವದು)
- ೩) ವಿತ್ತ ಹೀನುಡೆಂತ ರಿತ್ತಯ್ಯೆ ಪೋವುನು
(ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಅದೆಷ್ಟು ವ್ಯರ್ಥನಾಗಿ ಹೋಗುವನು)
- ೪) ಗೋಚಿ ಪಾತಕಂಟೆ ಕೊಂಚೆಂಬು ಮರಿಲೇದು
(ಗೋಚಿ ಬಟ್ಟೆಗಿಂತಲು ಅಲ್ಲ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ)

೫) ಅಷ್ಟಲೇನಿವಾಡು ಅಧಿಕ ಸಂಪನ್ನುಡು
(ಸಾಲವಿಲ್ಲದವನೇ ಸುಸಂಪನ್ನವಂತ)

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ವೇಮನನು ರಾಜನೆಂಬ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವನೆ ನಿರಾಧಾರವಾದುದು. ರಾಜಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದವನಾದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈ ಸ್ವಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಮೈಗೂಡಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನ ಸಾಹಸಾದಿ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಆತನು ಜೀವನವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅನಿತರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸೂನೃತದಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟಂಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಗಟ್ಟಿಗ ನಾಗುರೇಡ್ಕುರಿನಿ ಕಂಡಲು ಗೋಸಿಯು ಯೇವುರನ್ ಮೆಡಲ್
ಗೊಟ್ಟಿಯು ಮುಗ್ಗುರಿಲ್ಲ ಚೆಡಗಾಲ್ಪಗ ಮುಕ್ತಿಯು ಗಲ್ಲನೆರ್ಚುನಾ
ಬೊಟ್ಟುನು ಬೋನಮುನ್ ಭಜಮು ಪೊಕ್ಕುಲು ಬೂಡಿದೆ ಪೂತಲೂರಕೇ
ಪೆಟ್ಟುಟಗಾಕ ಭೂಜನುಲು ಪೇಮಿನಿ ವೇಮ ನೃಪಾಲ ಶೇಖರಾ

ಡಿ.೧೭೨೩-೬೭೭

ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇದು ವೇಮನನು ಬರೆದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಬಹುದು. ಈ ಪದ್ಯ ಬ್ರೌನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ವೇಮನನು ಉತ್ತಲಮಾಲಾ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಅಷ್ಟು ಫಲಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ನಾವೇ ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ವೇಮನನು ಯಾವುದೇ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾದರೂ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಅವನು ರೈತಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವನು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅರಸು ಮನೆತನದೊಂದಿಗೆ ಈತನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮನ ಅರಸರನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ದೂಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮೇಲಿನ ವಾದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು^೯.

ವೇಮ ಶಬ್ದವಿಚಾರ

ವೇಮನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಹೆಸರಿನವರು ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಂಡವೀಡಿನ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ವೇಮಯ, ವೇಮನಾರಾಧ್ಯ ಎಂಬ ವೀರಶೈವ ಮತಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಗಳಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೧೦}. ಆದರೆ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೧೧}. ವೀರಶೈವ ಮತಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ 'ವೇಮ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವರು ಯಾರೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರಾತನ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಲೆದೇವ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯ, ಚೇಟುಲ ವೇಮಯ್ಯ - ಎಂಬವರು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ 'ವೇಮ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಹೆಸರಿಗಳಿಗೂ ರೂಪ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಅರ್ಥನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೆಸರುಗಳು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ದೇವತೆಗಳ, ಊರುಗಳ, ಗ್ರಾಮಗಳ, ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳ, ಗಿಡಮರಗಳ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೆಸರುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 'ವೇಮ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆದಿರುವ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ.

The names of Vema and Vemana do not appear to be used by the Telgus of the present day. Vema or Vemana in sanskrit signify a loom (see Wilson's Sanskrit lexicon - page 854 and the Sabdartha Calpataru, Vol.II, page 199). I believe these names to have been practical titles alone, without a definite meaning. Thus it is well known that the titles or names of Dante and Hafiz were not the original names of the poets: The first of whom was named Durante or Duranda (see CARY's Dante) and the second Mohammed Sham Suddin^{೧೨}.

ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು 'ವೇಮಯ್ಯ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ವೇಮಯ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ವೇಮ+ಅಯ್ಯ ಎಂದು. ವೇಮ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ 'ಅಯ್ಯ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದುದರಿಂದಲಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ವೇಮ (ಬೇವು, ಬೇವಿನಮರ) +ಅಯ್ಯಾ ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತ ಸಂಬಂಧ ಪದದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದುದರಿಂದ ಆಗಿರಬಹುದು^{೧೩}.

ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಂಗೋಲು ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

"ವೇಮ" ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವೇನು? ವೇಮ=ಬೇವಿನಮರ, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವೇಮನನೇ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ . ತಿನಗ ತಿನಗ ವೇಮುತಿಯ್ಯನುಂಡು (ದಿನವೂ ತಿನುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೇ ಬೇವು ಕೂಡಾ ಸಿಹಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ) ಬುದ್ಧನಿಗೂ ಬೋಧಿವ್ಯಕ್ತಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಈ ಬುದ್ಧನಿಂದಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತವು ಬೋಧಿವ್ಯಕ್ತ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಿತೋ ಅಥವಾ ಈ ಮರದಿಂದ ಬುದ್ಧನು ಮಹಾಬೋಧಿಯಾದನೋ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ತಥಾಗತರೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ರೀತಿ ವಟವ್ಯಕ್ತಕ್ಕೂ ಶ್ರೀ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. "ಚಿತ್ರಂ ವಟ ತರೋ ಮೂಲೇ ವೃದ್ಧಾ, ಶಿಷ್ಯಾಗುರುರ್ಯುವಾ" ಗೌರಾಂಗು ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗೆ. 'ನಿಮಾಮ್' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೆಸರಿದೆ. 'ನೀಮ್' ಎಂದರೆ ಬೇವಿನಮರ; ನಿಂಬ ವ್ಯಕ್ತ. ಆತನ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಬೇವಿನಮರಕ್ಕೂ ಯಾವುದೋ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚೈತನ್ಯನ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಹುಣಿಸೆಮರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬ ದೇವರಹಸ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರ ಹಿಂದಿನ ಪಿತಾಮಹರಾದ ಡ್ರೂಯಿಡ್ಲು ಓಕು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. "...Sage beneath the spreading Oak. Sat the Clrinal(?) hoary chief". ಈ ವಿಧವಾಗಿಯೇ ಬೇವಿನಮರದ

ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಕ್ಷಣವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಈತನಿಗೆ 'ವೇಮ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರಬಹುದು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ವೇಮನನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕು.

III ಬಿ. ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಪದ್ಯ :

ಊರು ಕೊಂಡವೀಡು ಉನಿಕಿ ಪಶ್ಚಿಮ ವೀಧಿ

ಮೂಕ ಚಿಂತಪಲ್ಲೆ ಮೊದಟಿ ವೀಡು

ಅರಶಿ ಚೂಡ ಬಯಲು ಅದಿಮುಕ್ತಿ ಶಿವುಡಯಾ ವಿಶ್ವ^{೩೫}

ಡಿ. ೧೭೬೯-೧೭೧೦

ಸರಿಸುಮಾರು ಮುದ್ರಾಮುದ್ರಿತ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲ ಪಾದ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಡಿ. ೧೭೭೫ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ "ಕೊಂಡಪಲ್ಲೆ" ಎಂಬ ಪಾಠವಿದೆ. ಇದು ಲಿಪಿಕಾರನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಆಧಾರಗಳೆಲ್ಲ ವೇಮನನಿಗೂ ಕೊಂಡವೀಡಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಕೊಂಡಪಲ್ಲೆಗೂ ಆತನಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ 'ಮೂಕ ಚಿಂತಪಲ್ಲೆ' ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಮೇಲಾಗಿ "ಮೂಗಸೇತ ಲೆಲ್ಲ ಮೊದಟಿವೀಡು" ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಾರ್ಥ ಕುದುರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲೆ' ಎಂದೇ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅನ್ವಯವಾಗದೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ಗೂಢಾರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು, ಅದು ವೇದಾಂತಪರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವೇದಾಂತ ಪರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರೇ ಮೊದಲಿಗರು. "The village of our body in which the duty dwells in Hill Town (the head ?) his house is in back street (the spine). There in silence is the first house. We gaze and continually view it. This is the Road of beatitude"^{೩೬}

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಪಾದದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ 'ಮೊದಟಿವೀಡು', 'ಮೊದಟಿಇಲ್ಲು', 'ಮುಂದರಿಲ್ಲು' ಮುಂತಾದ ಪಾಠಭೇದಗಳಿಂದ ಇದೆ. 'ಮೂಗ ಚಿಂತಪಲ್ಲೆ ಮೊದಟಿಯಿಲ್ಲು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಅನ್ವಯಾರ್ಥ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. "ಮೂಗ ಚಿಂತಪಲ್ಲೆ ಮೊದಟಿ ಊರು" ಎಂದು ಇರಬೇಕು. ಮೊದಟಿಇಲ್ಲು-ಏನು? ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಈ ಪಾಠವನ್ನೇ ಸಂದೇಹಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೩೭}.

ಮೂರನೆಯ ಪಾಠ 'ಅರಶಿ ಚೂಡಬಯಲು ಅದಿಮುಕ್ತಿ ಶಿವುಡಯಾ' ಎಂಬುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾಠಭೇದಗಳಿಂದ (ಚೂಡ ಚೂಡ ಆಡನೇ ಶಿವುಡಯಾ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. 'ಆತ್ಮ ರಾಕಪೋಕ ಅದಿಯೇ ಪೋ ತತ್ತಂಬು' ಎಂಬ ಪಾಠ ಡಿ.೧೭೨೬ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅನೇಕ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ "ಎಡ್ಡೆ ರೆಡ್ಡಿ ಕುಲಮದೇಮನಿ 'ತೆಲ್ಲುದು' ಎಂಬ ಪಾಠ ಯಾವುದೇ ತಾಳೇಗರಿ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಬರೆಯಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪಾಠಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. (ನಂ. ೫೬೯,

೫೬೯) ವಾವಿಳ್ಳೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಎಡ್ಡೆರೆಡ್ಡಿ ಕುಲಮದೇಮನಿ ತೆಲ್ಲುದು' ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಇದೆ (೧೦೩೪). ಆದರೆ ಯಾವ ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ (ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಅರಶಿ ಪಾಠವೇ ಇದೆ)ಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಇಲ್ಲದ ಈ ಪಾಠ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದುದಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ವೇಮನ ತನ್ನ ನಿವಾಸದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ ಅರ್ಧಾಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಲದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗದು. 'ಎಡ್ಡೆರೆಡ್ಡಿ ಕುಲಮದೇಮನಿ ತೆಲ್ಲುದು' ಎಂದರೆ 'ಏನು ಅಂಥಾ ದೊಡ್ಡ ಕುಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿ' ಎಂದು ಅರ್ಥವೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪಾದವು ಅದೆಲ್ಲೆಂದಲೋ ಬಂದು ಸೇರಿರಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಎರಡು ಪಾದಗಳ ನಂತರ ಸಹಜವಾಗಿ ಪದ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಈ ಪಾಠವಿಲ್ಲ.

ಮೇಲಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಈ ಪದ್ಯದ ಪಾಠ ನಿರ್ಣಯ ಈ ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಊರು ಕೊಂಡವೀಡು ಉನಿಕಿ ಪಶ್ಚಿಮವೀಧಿ

ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲೆ ಮೊದಟಿವೀಡು

ಅರಶಿ ಚೂಡ ಬಯಲು ಆಡನೇ ಶಿವುಡುಂಡುಕು

(ಊರು ಕೊಂಡವೀಡು. ಇದ್ದದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ

ಮೊದಲೂರು(ಬೀಡು) ಮೂಗ ಚಿಂತಪಲ್ಲೆ

ಅರಸಿ ನೋಡಲು ಎಲ್ಲಾ ಬಯಲು. ಅಲ್ಲೇ ಶಿವನಿರುವ)

ಈ ಪಾಠದ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಾರ್ಥವಾಗುವುದರತ್ತ ನನ್ನ ಗಮನವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಂತವಾದ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸುಳಿವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಆಸರೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾತ್ವಿಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸೂಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು "ಕೇವಲ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸುವ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇಂತಹ ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ವೇಮನನು, ಗೂಢತೆಗಾಗಲೀ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗಾಗಲೀ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಚ್ಚು ಮರೆಗೆ ಆತನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ: ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ^{೩೮}.

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು "ಕೊಂಡವೀಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವ ಪಾಠಾಂತರ ಒಂದು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವೆಂದುಕೊಂಡವು. ಈತನು ಕೊಂಡವೀಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಆತನು ಕೊಂಡವೀಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ"^{೩೯} ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“ವೇಮನನ ಪೂರ್ವಿಕರು ಮೊದಲಿಗೆ ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳವಂದಿಗ ರಾಗಿದ್ದರು. ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೊಂಡವೀಡಲಿದ್ದರು. ಆ ಊರಿನ ಪಶ್ಚಿಮದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಯಿತ್ತು”^{೪೦} ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಅರ್ಥೈಸಿರುವ ರೀತಿ ತುಂಬಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ನನಗೂ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಿದೆ. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ರೆಡ್ಡಿರಾಜರು ಪಾಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರು ಯಾರೋ ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲಿಯಿಂದ ಕೊಂಡವೀಡಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಮಂತ್ರಿಗಳು, ದಂಡನಾಥರು ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಆ ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ವೇಮನನ ಪೂರ್ವಿಕರು ಯಾರಿಗೋ ಈ ಹೆಸರು ಬರಲಾಗಿ ವಂಶಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಸರು ವೇಮನನಿಗೂ ಸಂಕ್ರಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ತಾತನ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಸಹೇತುಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವೇನೂ ಅಲ್ಲ. “ಅರಶಿ ಚೂಡ ಬಯಲು ಆಡನೆ ಶಿವುಡುಂಕು” ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಬೀದಿಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಾಲಯ ಇದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಆ ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ವೇಮನನು ನಿವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯಿತ್ತು. ಮನೆಯ ವಿಳಾಸದ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದು.

೩.೧ ತುಂಗ ವೇಮನ :

ವೇಮನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲದವನು ಇದ್ದಾನೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕರು ವೇಮನನು ಕದರಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರ ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ನವಮಿಯಂದು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ವೇಮನನ ವಾರಸುದಾರರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ^{೪೧}. ಶರ್ಮರು ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಬ್ಬರು ವೇಮನ್ನರು ಇದ್ದಾರೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು ಮೂರು ೧) ನಲ್ಲ ಚರುವು ಚೆನ್ನಯ್ಯ ವೇಮನ ಪುರಾಂ ೨) ‘ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಚರಿತ್ರಂ’ ಎಂಬ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥ ೩) ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನಜನಿತವಾದ ಐತಿಹ್ಯ.

ನಲ್ಲಚಿರವು ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ವೇಮನನ ವಿಗ್ರಹ ಪಟ್ಟಿ ನಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪೂಜಾರಿ ವೇಮನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿದ: ವೇಮನನು ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಪೈಡಿಪಾಲ ಕೊಡಿದ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಇವನು ಕನುಗೋಳ್ಳ ಗೋತ್ರದವನು. ಈತನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು ಪುಲ್ಲಾರೆಡ್ಡಿ. ಅರಸನಾದ

ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ನಲ್ಲಚಿರವು ಊರಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನು. ಆನಂತರ ಅವನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಏಳನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ತಾನು ಮತ್ತೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅವನು ಎಂಟನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಂದನು. “ಎಲ್ಲಾ ಬತಿಕಾವು ಪುಲ್ಲಾರೆಡ್ಡಿ” (ಹೇಗೆ ಬದುಕಿದೆ ಪುಲ್ಲಾರೆಡ್ಡಿ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದಾಗ ಆತನು “ನನ್ನ ಹೆಸರು ಪುಲ್ಲಾರೆಡ್ಡಿಯಲ್ಲ; ವೇಮನ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆತನು ಜನರ ಪಾಲಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮನಾದ. ಪೂರ್ವದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ತೋರಿದ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ದೊರೆಗಳೂ ಸಹ ಈತನು ಮಾಡಿದ ಪವಾಡಗಳನ್ನು, ತೋರಿದ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಆತನ ತಾಯಿ ಅಚ್ಚಮ್ಮನು ಕೋಡೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ವೇಮನನ ಹೆಂಡತಿ ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ‘ಕುಚಿರ ಪಾಡು’ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮರಣಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಇವೆ. ವೇಮನ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ.

ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಕರ್ತರಾದ ಚೆನ್ನರಾಯ ಎಂಬುವರ ಬಳಿ ದೊರೆತ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಈ ವೇಮನ, ನಮ್ಮ ವೇಮನ ಅಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಂಧ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ‘ವೇಮನ ಯೋಗಿ ದ್ವಿಪದ ಚರಿತ್ರಂ’ ಎಂಬ ತಾಳಪತ್ರ ಗ್ರಂಥವೇ ಈ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳು^{೪೨}.

“ಈತನು ಶ್ರೀಹರಿ ಪುತ್ರನೀತನು ಪಾವನನು. ಹಿಂದೆ ವೇಮನ ಪರಮ ಪ್ರಮುಖನಾದವನು! ಆತನೇ ಈತನೆಂದು ನುಡಿದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ವೇಮನಾರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಕಿದರು....” ಈ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಇದು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲ. ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳ ಹುತ್ತ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಚಿರವಿನ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಹೇಳಿದ ಕಥೆ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಕೇಶವುಲು, ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಿ ವೇಮನನನ್ನು ಕರೆದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅವತರಿಸು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಈತನ ತಂದೆ ತುಂಗ ವಂಶದ ಕೇಶವ. ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ (ಅಚ್ಚಮ್ಮ) ಕೇಶವ ನಾರಾಯಣರು ತಮ್ಮಂದಿರು. ಮಾರ್ಕಾಪುರಂ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಒಕ್ಕಲು; ಭಕ್ತರು. ನಂತರ ಇವರು ಕದರಿ ಬಳಿಯಿರುವ ರೇಪಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಇದೇ ಇಂದಿನ ಹಳೆಯ ರೇಪಲ್ಲಿ(ಪಾತರೇಪಲ್ಲಿ) ಇದು ಈಗ ಪಾತರೇಪಲ್ಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ವೇಮನನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತತ್ತಬೋಧೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ.

ನಲ್ಲಚಿರವು ಕಥೆಯನ್ನು ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯವರು ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಗ ವೇಮನನಿಗೂ ಕೊಂಡವೀಡಿನೂ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ವೇಮನ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಬರುವ ಗೌರವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಗಾಗಿ ವೇಮನನಿಗೆ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು,

ತುಂಗವೇಮನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಚೆನ್ನರಾಯುಡು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಿಗೆ ಕೊಂಡವೀಡಿನೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ತುಂಗವೇಮನ ನಮ್ಮ ವೇಮನ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯವು ತಾಳೇಗರಿ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ಆಟವೆಲದಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಕುಟ “ಬಾಲಚಕ್ರವೇಮ ಭವ್ಯನಾಮ” ಎಂದಿದೆ “ಪಠನರಾಮ, ಬೌದ್ಧಾರಾಮ” ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರಗಳೂ ಇವೆ. ಕೆಲವು ಮೂಲತಃ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಕುಟಗಳೊಂದಿಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಗವೇಮನ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಮಕುಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಉದಾ. ಒಂದೆರಡು.

೧) ಆದಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತುಲು ಆತ್ಮಲೋನುನ್ನಾರು
ಬಂಧಿಂಚಿ ತೆಲಿಪಿತೇ ಬೈಟ ಪಡುನು
ಹೃದಯಮಂದು ಗುರುನಿ ವುಂಡ ಜೂಡಗ ಲೇದು
ಬಾಲ ಚಕ್ರವೇಮ ಭವ್ಯನಾಮ

೨) ಯಾತ್ರಬೋಯಿನವಾಡು ಯೆನ್ನಾಳ್ಳು ತಿರಿಗಿನಾ
ಪಾರಮೈನ ಮುಕ್ತಿಪದವಿ ಲೇದು
ಮನಸು ನಿಲ್ಲಿನವಾಡು ಮಹನೀಯ ಮೂರ್ತಿರಾ
ಬಾಲಚಕ್ರವೇಮ ಭವ್ಯನಾಮ

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತಾಳೇಗರಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಿಂದ ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ತುಂಗ ವೇಮನನು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಯವೊಂದು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿದೆ. ವೇಮನ ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ ೧೬೦೨ರ ಶಾಶ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ(ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೮೦ರಲ್ಲಿ) ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ವೇಮನನ ಮರಣ ಕಾಲವೆಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳು ಇದೇ. ಆದರೆ ಈ ತೇದಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಇದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದವರ ಬರಹಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ತುಂಗ ವೇಮನನೇ ಅಲ್ಲದೆ ‘ಸೋದ್ದಾಟಿತ’ (Self shyled) ವೇಮನರು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಜನ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಶೈಲಿಯನ್ನು, ಶಿಲ್ಪವನ್ನೂ, ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಭಾವಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡವರು ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದುಹೋದ ವೇಮನ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಮಠಗಳು ಹಲವಾರು ಇರುವಂತೆ ಜನಶ್ರುತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಕಾಟಾರುಪಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಚಾರವಿಲ್ಲ. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವರೆಗೆ “ವೇಮನವಾಂಡ್ಲು” “ವೇಮನವಾರು” ಎಂಬ ಘರಾನಾ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಊರುಗಳಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಯಂತೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಖಡ್ಗಧಾರಿಗಳಾಗಿ, ಬಡಕಲು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇವರು ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವೇಮನನಂತೆ ಮತದ ಬಗ್ಗೆ ಬಂಡೆದ್ದವರೇನೋ. ವೇಮನನ ಹಾಗೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಊರೂರು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ‘ಬಿಸಿ’ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ವೇಮನನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷುಕರ ಸ್ಥಾಯಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದರಬಹುದು.

“ವೇಮನನಗ ಯೋಗಿ ವೆಲಸೆ ಲೋಕಮು ಲೋನ” (ವೇಮನನೆಂಬಯೋಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿದ್ದನು) ಮುಂತಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹುಶಃ ಇವರುಗಳೇ ಬರೆದಿರುವಂತವು. ಈ ಊಹೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಬೇಕು. ಅದೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನವಾದೀತು.

೩.೨ ಕಾವ್ಯಾವತಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ

ಆಂಧ್ರಕವಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯಗಳ ಅವತಾರಿಕಾ ಭಾಗಗಳು ತುಂಬಾ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಆಕರಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆ, ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾದುವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯ ತುಣುಕು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಚಿತ್ರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ಕುರುಡಿಗಿಂತ ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣು ಮೇಲು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ವೇಮನನಂತಹ ಆಶುಕವಿಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ತಿರುಗುವ ನಾಡಾಡಿ ಕವಿಯನ್ನು, ಆತನ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಷ್ಟಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಅವತಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುವುದು ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯ ಹಿಂದೆ ಓಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಂತೆಯೇ ಏನೋ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಟಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನೋ ಸಹೃದಯನಾದ ಕವಿ ವೇಮನನನ್ನು ಹೆಸರಿಸದೇ ಇದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂಬುದು ಆಶಾವಾದದಿಂದ ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವತಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡಿ ಕೆಲವು ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದರು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ, ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮ ಮೆಚ್ಚಿದುದು ಅಪಾರವಾದುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಫಲಿತವೇ ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವಾದುವಾಗಿದೆ.

೧) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದವನಾದ ಎಣ್ಣಾ ಪ್ರೆಗಡನು ತನ್ನ ಮಲ್ಲಣ ಚರಿತ್ರ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯದ ಅವತಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಮನನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾನೆ^{೪೪}.

ವಿನುತು ಲೋವರ್ತು ನಾಂಧ್ರ ಸುಕವಿ ಪ್ರಭು ನನ್ನಯಭಟ್ಟು ತಿಕ್ಕಯ,
ಜ್ಜನು ಶಿವದೇವು, ಭಾಸ್ಕರುನಿ ಜಕ್ಕನ, ನಾಚನ ಸೋಮು ಸರ್ವದೇ
ವುನಿ ಭವದೂರು, ವೇಮು ನಲಪೋತನ, ಬಿಲ್ಲಲಮಟ್ಟಿ ವೀರಭ
ದ್ರುನಿ, ಶರಭಾಂಕು, ವೀರಕವಿ, ಧೂರ್ಜಟಿ, ಗೇತನ ಭಟ್ಟ ಬಾಣುನಿನ್

ಎಷ್ಟುನ ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಶೈವಕವಿಗಳು. ಕೃಷ್ಣರಾಯನ ಕಾಲದವನಾದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗ್ಢ ವೇಮನನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿರುವನಾದ ಕಾರಣ ವೇಮನನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ೧೩೮೬-೧೪೦೫ರ ನಡುವಿನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವನಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದು ವಂಗೂರಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಭಂಡಾರ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದಾರೆ^{೫೫}. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಕಾಲದವನಾದ ಧೂರ್ಜಟಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುನನು ಸೇರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಾಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ವಂಗೂರಿಯವರು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ 'ಭವದೂರು' ಎಂಬುದು. ವೇಮನನಿಗೆ ವಿಶೇಷಣ ಅಲ್ಲ. ಅವು ಎರಡೂ ವ್ಯಸ್ಥಪದಗಳೇ. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡ ವೇಮನನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲ. ಶಿವಕವಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದ ಕಾರಣ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳಿಗೇರದ ಶಿವಕವಿಯಾಗಿರಬಹುದು.

೨) ಲಕ್ಷಣ ಕವಿ ರಚಿಸಿದ "ಕಂಚಿ ಯೇಕಾಮುಲಿಂಗಶತಕಂ"ದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಈ ಕವಿ ಕೌಂಡಿನ್ನಗೋತ್ರದ ನಿರ್ಮಲ ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯನ ಮಗ.

ಸೀ. ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಮೀಕಿಲ ವರ್ಣಿಂಚಿ ಯಾಕಾಳಿ
ದಾಸುಲ ನೆಮ್ಮದಿ ದಲಚಿ(ನ)ನ್ನ
ವರುಸ ತಿಕ್ಕನ ಮಂತ್ರಿ ಯಧಿಪುಲ ಗೊನಿಯಾಡಿ
ಭೀಮ ವೇಮಾನಂತ ಬಿರುದು ಕವುಲು
ಬಡಬಾರ್ಯ, ಪೆದ್ದನ್ನ, ಬಾಣ, ಯಾಚಿನ ದೇವ
ಸತ್ಕವೀಂದ್ರುಲ ನೆಲ್ಲ ಸನ್ನುತಿಂಚಿ
ನೇನೇರ್ಚು ವಿಧಮುನ ನೀ ಯಂಕಿತಂಬುಗಾ
ಚಿಪ್ಪೆದ ಶತಕಂಬು ಚಿತ್ತಗಿಂಪು

ಗೀ. ಪರಮ ಪಾವನ ಚಾರಿತ್ರ ಫಾಲನೇತ್ರ
ವಿಷಮಕರ ಶರಭಂಗ ವೃಷ ತುರಂಗ
ಯೋಗಿ ಹೃತ್ಸಂಗ ಬಾಲ ಚಂದ್ರೋತ್ತಮಾಂಗ
ಅಂಬಿಕಾರ್ಥಾಂಗ ಕಂಚಿ ಯೇಕಾಮುಲಿಂಗ

"ವೇಮುಲವಾಡ ಭೀಮಕವಿಯ ಬಿರುದು(ಉದ್ದಂಡ) ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಈ ಪದ್ಯದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ" - ಎಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ^{೫೬}. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನು ಆಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೀಮಕವಿಯಂತಹ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ, ಹಲವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

ದೂಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವೇಮನನಿಗೂ ಭೀಮನಿಗೂ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ವೇಮನ ಬಿರುದು ಕವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಯೇ?

೩) ಪಿಂಗಳಿ ಯೆಲ್ಲನಾರ್ಯನ "ತೋಭ್ಯ ಚರಿತ್ರಮು"

ಸೀ | ಭಕ್ತಿಮೈ ರೇಣುಕ ಪ್ರಮಥೋತ್ತಮು ನುತಿಂಚಿ
ಮಾಯ ದೇವಾಹ್ವಯು ಮಹಿಮು ಪೋಗಡಿ
ಚಿಲಗಿ ಯಥಾ ವಾಕ್ಯಮುಲ ನನ್ನಮಯಗಾರಿ
ಭಜಿಯಿಂಚಿ ಮೊಕ್ಕಡಿ ಪಾಲಕುರಿಕಿ
ಸೋಮನ್ನಗಾರಿ ಬ್ರಸ್ತುತಿ ಚೇಪಿ ಪ್ರಿಯಮಂದಿ
ಶಿವದೇವ ಮುಖ ನವಕವುಲ ನೆಂಚಿ
ಗಣಪತಿ ದೇವುನಿ ಘನತ ಸನ್ನುತಿ ಚೇಪಿ
ವೇಮನ ಗೀರ್ತಿಂಚಿ ವಿಮಲ ಮತಿನಿ

ಗೀ: ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕಾಳಿದಾಸಾದಿ ಘನುಲ
ನನ್ನಪಾರ್ಯುನಿ ದಿಕ್ಕನುಯಜ್ಜ ನೆತ್ತ
ಪ್ರೆಗಡ ಧೂರ್ಜಟಿ ಬೋತನ ಭೀಮಕವಿನಿ
ಚಿಲಗಿ ಶ್ರೀನಾಥ ಮುಖ ಕವಿಶ್ರೇಣಿ ದಲಚಿ

ಯೆಲ್ಲನಾರ್ಯನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೯೦-೧೬೨೦ರ ಕಾಲದವನು ಎಂದು ಕವಿಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡವರು ಯಾರೂ ಕವಿಗಳಲ್ಲ ಶೈವ ಮತೋದ್ಧಾರಕರು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ವೇಮನನು ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆಯೇ? ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂಡಾರ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು^{೫೭}. ನಂತರದ ಗೀತದಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳು, ಉಳಿದ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡ ವೇಮನ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ವಾದ.

೪) ಅನ್ಯವಾದ ಕೋಲಾಹಲ ಕರ್ತನಾದ ಶಿವಯೋಗೀಂದ್ರನ ಪದ್ಯ.

ಸೀ: ಬಸವಯ್ಯ ನಾ ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯ ನಿಜಲಿಂಗ
ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಕಕ್ಕಯ್ಯ ಚಿತ್ತಗಿಂಚಿ
ಮಾಚಯ್ಯ ಸವರದ ನಾಚಯ್ಯ ಕವಿಕೇತ
ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಬೋಮ್ಮಯ್ಯ ಬ್ರಸ್ತುತಿಂಚಿ
ವೇಮಯ್ಯ ನೇಕಾಂತರಾಮಯ್ಯ ಬಲ್ಲೇಷು
ಮಲ್ಲಯ್ಯ ನಲ್ಲಯ್ಯ ಮದಿ ಭಜಿಂಚಿ
ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಮೇದರ ಚನ್ನಯ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರಿ
ಸಂಗಯ್ಯ ವಂಕಯ್ಯ ಸನ್ನುತಿಂಚಿ

ಗೀ: ಕೋರಿ ಯನ್ಯವಾದಿ ಕೋಲಾಹಲಂಬುನು
ಸೀಸ ಶತಕ ಮಿಂಪು ಜಿಗುರು ಲೋತ್ತ
ನೇ ನುಪನ್ನಸಿಂತು ನೇ ಕಾರ್ಚು ಗುರು ಚಿತ್ತ
ನಲಿನ ಭೃಂಗ ಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ

ಈ ಶಿವಯೋಗೀಂದ್ರನು ೧೫, ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೇಮನ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ನಂಗೂರಿಯವರೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್ಯವಾದ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಬರೆದವನು ಶಿವಯೋಗೀಂದ್ರನೇ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೯೯}. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ವೇಮನ ಬಸವ ಪುರಾಣಾದಿ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೀರಶೈವ ಶರಣರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿರಬಹುದು. ಈತ ಚೇಟಲ ವೇಮನ್ನನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

೫) ತುರಗಾ ರಾಮಕವಿಯ 'ನಾಗರಖಂಡಮು'

ಸೀ: ಪ್ರಾಚೀತಸು, ಪರಾಶರ ಕುಮಾರು, ಕಾಳಿದಾ
ಸು ಮಯೂರು, ಭವಭೂತಿ, ಚೋರು, ದಂಡಿ,
ಬಾಣ, ಧನಂಜಯ, ಭಾರವಿ, ಜಯದೇವು,
ಭಾಸುನಿ, ಶ್ರೀಹರ್ಷ, ಪ್ರವರಸೇನು
ಮಲ್ಲಣ, ಬಿಲ್ಲಣ, ಮಾಘ, ಮುರಾರಿನಿ
ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ, ವಟಮೂಲು, ಸೋಮನಾಥ
ಶಿವತತ್ತ್ವ, ಶಿವದೇವು, ಚಿನ್ಮಯು, ಭವದೂರು
ಶರಭಾಂಕು, ರಾಜಶೇಖರುನಿ, ವೇಮು

ಗೀ: ನನ್ನಪನು, ದಿಕ್ಕಮಖಿ, ಪ್ರಬಂಧ ಪರಮೇಶು
ಸಾಧು ನಾಧವರ್ಣಾಚಾರ್ಯು || ಚಂದ್ರಮೌಳಿ
ಭಾಸ್ಕರುನು ನಲರು ಶ್ರೀನಾಥ ಭಟ್ಟು, ಭೀಮು
ಸೋಮು, ನಮರೇಂದ್ರ ದಲತು ನುತ್ತುಕನಾತ್ಮ

ಮೇಲಿನ ಸೀಸಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳೇ. ಶೈವ ಕವಿಗಳು. ಅವರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವೇಮನನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲವೆಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೯೯}.

ಆಂಧ್ರ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಗೀತಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ವೇಮುಡು ಬಹುಶಃ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆಲಿದೇವರ ವೇಮನಾರಾಧ್ಯನೋ ಏನೋ- ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರಸನ್ನಾಂಜನೇಯ ಶತಕವನ್ನು ಬರೆದವನಲ್ಲದೇ ಉಳಿದ ಮುಷ್ಠರೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕಾಲ ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದು^{೧೦೦}. ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ವಂಗೂರಿಯವರ ವಾದ. ಮೇಲಿನ ಅವತಾರಿಕೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ವಂಗೂರಿ ಅವರು:

“ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೦೦ ಹಿಂದಿನ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೦೦-೧೫೦೦ರ ನಡುವಿನವನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ”^{೧೦೧} ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವಕವಿ ಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲವೆಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು

ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳು ನಮ್ಮ ವೇಮನನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಹಿಂದಿನವರು ವೇಮನನನ್ನು ಯೋಗಿಯಾಗಿಯೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ವೇಮನನನ್ನು ಕವಿಯಾಗಿ ಯಾರೂ ಆದರಿಸಲಿಲ್ಲ.

೩.೩ ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರ ಪದ್ಯ

ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರಮಾ

ನಂದಿತ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಪುನ್ನಮ ನಾಡೇ

ವಿಂದ್ಯಾದ್ರಿ ಸೇತು ಬಂಧನ

ಸಂದುನ ನೂಕ ವೀರುಡೇಲು ಚಾಟರ ವೇಮಾ^{೧೦೨} ಡಿ.೧೭೨೩-೫೩೬

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರೇ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಿದ್ದು. ವೇಮನನು ಹುಟ್ಟಿದ ಜನ್ಮದಿನಾಂಕ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ^{೧೦೩}. ಈ ಪದ್ಯ ತಿಥಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೂ ಇದ್ದು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ 'ವಾರ'ದ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಖಚಿತವಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳಲಾಗದು. ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಯಾವ ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರವೋ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೭೨, ೧೭೧೨, ೧೬೫೨ರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾದ ೧೬೫೨ಕ್ರಿ.ಶ.ವೇ ವೇಮನನ ಕಾಲವೆಂದು ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರು ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೧೨, ೧೪೭೨ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ ವೇಮನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೧೨ರಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು^{೧೦೪}. ಆದರೆ ವಂಗೂರಿಯವರು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಆಧಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಸೂಸಿದ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೨ ಕಾಲವನ್ನೇ ಅನೇಕರು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಊಹಿಸಿದ ಕಾಲವೂ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಂದಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಹೇಳುವ, ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಪದ್ಯ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯಾದರೂ ನನಗೆ ಈ ಪದ್ಯವು ವೇಮನನದು ಎಂಬುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಈ ಪದ್ಯ ವೇಮನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. 'ಸಂದುನ' ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ ಎಂದರೇನೇ ಅದು ವೇಮನನಶೈಲಿ- ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ನೇರವಾದ ಶೈಲಿಗೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ, ಖಚಿತತೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ವೇಮನನು ಇಂತಹ ಅಸಂಪೂರ್ಣ ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಯ ಬಂದರು ಮತ್ತು ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ತಂಜಾವೂರಲ್ಲಿರುವ ಐದು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕಾಕಿನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಏಳು

ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಪದ್ಯ ಇದೆ. ಈ ಪದ್ಯ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಿರಬಹುದು.

೩.೪ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯಗಳು

ಒಂದು ಭಾಷೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಅನ್ಯದೇಶ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಾರರು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಗಾಢ ಪರಿಚಯವಿರುವ ವೇಮನನಂತಹವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಡಬಡನೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಅಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಪದಗಳೇ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಪುನಾರಚನೆಗೆ ಆಧಾರಗಳಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೦೦ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದ ನಂತರ ಮಹಮದೀಯರ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ನೆರಳು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ತೆಲುಗು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಾ ಸ್ಥಳೀಯರ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸುರವರಂ ಪ್ರತಾಪರೆಡ್ಡಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಆಂಧ್ರುಲ ಸಾಂಘಿಕ ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೫}. ಅಂದಿನ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಸಿಪದಗಳು ಮಿಳಿತವಾದುವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಮದೀಯರು ಹಿಂದುಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂದಿನ ಕವಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶತಕಕವಿಗಳು, ಆವೇಶದಿಂದ, ತುಂಬಾ ನೋವಿನಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೬}. ಅವರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಜಾರು, ಸಲಾಂ, ತಾಜೀಮು, ನಮಾಜು-ಮುಂತಾದ ಪಾರ್ಸಿ ಪದಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ಈ ರೀತಿಯಿರುವಾಗ ಪ್ರಜಾಕವಿಯಾದ ವೇಮನನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ ಇರುವುದೇ? ತುರುಕರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗ ವೇಮನನು ಮೈದುಂಬಿ ಬೈದಿದ್ದಾನೆ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ವೇಮನನಿಗೆ ಮತವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದು ಬೇರೆಯವರದು ಎಂದಿಲ್ಲ. ದೇಶೀಯ ಮತಧರ್ಮಗಳಾದ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಸಿಗಿದು ಚೆಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಲ್ಲ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ :

೧) ಪಸರಪು ನಂಜುಡು ಬೆಟ್ಟಿಯು

ಮಸಲಕ ಸುಲತಾನು ಮುಸಲಿಮಾನುಲ ಚೇಸೆನ್
ಶಶಿಮುಖುಲ ಅಧರ ಮಾಂಸಮು
ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರಾಡು ಬೆಟ್ಟಿ ಚಿರಿಚಿ ಕುಲಜಲ ವೇಮಾ^{೨೭, ೨೮}

೨) ಮಕ್ಕಾಕು ಪೋನೇಲ ಮರಿ ತಿರುಗಿ ರಾನೇಲ

ಯೇಕ ಮೈನ ಕರ್ತಯೆಂದು ಲೇಡೋ
ಅನ್ನಿಟ ಪರಿಪೂರ್ಣಡಲ್ಲಾ ಮಹಮ್ಮದು ವಿಶ್ವ^{೨೯}

೩.) ಕೂಲಿನಾಲಿ ಜೇಸಿ ಗುಲ್ಲಾಪು ಪನಿಜೇಸಿ

ತೆಚ್ಚಿ ಪೆಟ್ಟಿ ಯಾಲು ಮೆಚ್ಚನೇರ್ಚು
ಲೇಮ ಚಿಕ್ಕ ವಿಭುನಿ ವೇಮಾರು ದಿಟ್ಟುನು^{೩೦}

ಹದಿನೇಳನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಕೊನೆಯುಸಿರು ಬಂತು. ೧೭೦೨ರಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬನ ಮೃತಿಯಿಂದ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಸಾಮಂತರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರು. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೫೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸೀಯುದ್ಧದೊಂದಿಗೆ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿತು. ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವೇಮನ ಪದ್ಯವೊಂದು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ.

ರಾಳ್ಯ ನಮ್ಮಿಯುನ್ ರಾಜಾಧಿ ರಾಜುಲು
ಕೂಟಿ ಕೆಡಲಿ ಭುವಿನಿ ಕೂಲಿ ಚನಿರಿ
ರಾಳ್ಯ ಪಗುಲ ಗೊಟ್ಟಿ ರಾಕ್ಷಸ ಪುತ್ತುಲು
ಮಾಳ್ಳುನೂಳ್ಳು ಕಲಿಗಿ ಮನಿರಿ ವೇಮು ಡಿ.೧೭೭೩ Vol.III. ೧೨೦೫

ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ! "This is evidently airred at Mahammudan government; estate is here mahal, the Persian word(728) (Verses of Vemana)

'ಮಹಲ್' ಎಂಬ ಪರ್ಷಿಯಾ ಪದ ವೇಮನನ ಬಾಯಲ್ಲಿ 'ಮಾಳ್ಳು' ಆಗಿದೆ. 'ರಾಕ್ಷಸ ಪುತ್ತುಲು' ಎಂಬುದು "ಸೈತಾನ್ ಕೇ ಬಚ್ಚೇ" ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ತೆಲುಗು ಅನುವಾದವೇನೋ.

ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟವೇನೇ ಆಗಲಿ, ವೇಮನನ ಸ್ತಂತ್ರ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕೀಲಕವಾದ ಯಾವುದೇ ಪದ್ಯಗಳು ವಿವಾದಸ್ಪದವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ವೇಮನನು ಹೇಳಿದ ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಅವುಗಳ ನಡೆಗೆ ಸಹಜವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅವು ಕಂದಪದ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಅಥವಾ 'ವೇಮು' ಎಂಬ ಮಕುಟವಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಪದಗಳ ಆಟವೆಲದಿಯೋ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ವೇಮನನ ಸಹಜ ಶೈಲಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇವೆ.

ವೇಮನನ ಪದಜಾಲದೊಳಕ್ಕೆ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪದಗಳು ಸೇರಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಮದೀಯ ಪಾಲನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇಮನನಿದ್ದ. ಸುರವರಂ ಪ್ರತಾಪ ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಬರೆದ ಹಾಗೆ ೧೬೦೦-೧೭೫೨ ನಡುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕರು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ವೇಮನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೦ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವನಾಗಿರಬಹುದು. ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯೂ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿದೆ.

೩.೫ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ

ರಾಯನಿಭಾಸ್ಕರುಡು

ಪರಗ ರಾಯನಿ ಕುಲ ಬಾಚಿನಿ ಧನಮೆಲ್ಲ
ಭಟುಲಪಾಲು, ಕವುಲಪಾಲು ತಲುಪ
ನೊನರ ಹೀನ ಜನುನಿ ಧನಮು ದಾಯಾದುಲ
ಪಾಲು, ಚಾರಕಾಂತ ಪಾಲು ವೇಮ^{೬೧}

ಗುಂಟುಪಲ್ಲಿ ಮುತ್ತನ್ನ

ಪ್ರಾಕಟಮುಗ ನಿಟ್ಟಿ ಲೋಕಮುಲೋ ಗುಂಟಿ
ಪಲ್ಲೆ ಮುತ್ತಡೆನ್ನ ಪರಮ ಗುಣುಡು
ಯನ್ನದಾನಮುನನು, ಹರು ಪೂಜಚೇತನು
ಹರುನಿ ಲೋನ ಗಲಿಸೆ ಯರುದು ವೇಮ^{೬೨}

ವೇಮನನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರು ಶ್ರೀ ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು, ಈ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ವಾದೋಪವಾದಗಳು ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಆದರೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸದ ಪದರುಗಳಿಂದ ಅದಷ್ಟೋ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಚರ್ಚೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಈ ಎರಡೇ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಂಡಿವೆ. ಅಂತರಂಗ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಆಧಾರಪಡುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಅವಾಂತರಗಳು, ಭ್ರಮಾಧೀನವಾದ ಪ್ರಮಾದಗಳು ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ೧) ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರ ೨) ಗುಂಟುಪಲ್ಲಿ ಮುತ್ತನ್ನ, ಮುತ್ತನಾಮಾತ್ಯ.

‘ರಾಯನಿ ಬಾಚನ್ನ’ ಎಂಬುದು ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಭಟ್ಟಕವಿಗಳು ಇಟ್ಟ ಪ್ರೀತಿಯ, ಮುದ್ದಿನ ಹೆಸರು. ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ವೇಮನನು ಪ್ರಶಂಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಕಾಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವೇಮನ ಯಾವ ಕಾಲದವನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇಕೆ ಉಳಿದಿವೇ? ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರ ಒಬ್ಬನಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಮಂದಿ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರರಿದ್ದಾರೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಗುಂಟುಪಲ್ಲಿ ಸೋಮಯ್ಯನವರು ಯಾರ ಯಾರ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಸ್ಕರರಿದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ೧) ಕಾಟಯವೇಮ ೨) ಪ್ರೌಢ ದೇವರಾಯ ೩) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ೪) ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಗಜಪತಿ ೫) ಮಂತ್ರಿ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರ.

ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ನಿರುಮ್ಮಳವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವೇಮನನು ಹೊಗಳಿದ ಭಾಸ್ಕರನ ದಾತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದವನೇ ಈ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನೆಂದು ಆತನಿಗಾಗಿಯೇ ಅನ್ವೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು^{೬೩}.

ಒಂದು ಚಾಟು ಪದ್ಯದಿಂದ ಕಾಟಯ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿಯ (೧೩೮೦, ೧೪೦೦) ಬಳಿ ಒಬ್ಬ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕಲಿಕಿ ಪಸಿಂಡಿ ಗಂಟಮುನ ಕಾಟಯವೇಮ ಸಮಕ್ಷಮಂದು ಸ
ತಲ್ಲಮುಗ ರಾಯನಿ ಪ್ರಭುನಿ ಬಾಚಿಡು ವ್ರಾಸಿನ ವ್ರಾತ ಮೋತುಲುನ್
ಘುಲು ಘುಲು ಘಲ್ಲು ಘಲ್ಲು ಮನ ಗಂಟಕ ಮಂತ್ರಲ ಗುಂಡಲನ್ನಿಯನ್
ಝುಲುಝುಲು ಝಲ್ಲುಝಲ್ಲು ಮನೆ ಸತ್ಕವಿವರ್ಯುಲು ಮೇಲು
ಮೇಲನನ್

ಶ್ರೀನಾಥನು ಕೂಡಾ ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈತನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು, ಅದಕ್ಕೆ ಆತನ ಚಾಟು ಪದ್ಯವೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ^{೬೪}.

ಸೀ: ಕಾಶಿಕಾ ವಿಶ್ವೇಶು ಗಲಿಸೆ ವೀರಾರೆಡ್ಡಿ
ರತ್ನಾಂಬರಂಬು ಲೇರಾಯಡಿಚ್ಚು

.....

ಗೀ: ಭಾಸ್ಕರುಡು ಮುನ್ನೆ ದೇವುನಿ ಪಾಲಿಕರಿಗೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೮೬ರಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಭಾಸ್ಕರನೇ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನಾದರೆ ಈತನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗಿಂತಲೂ ನೂರು ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೇಮನನು ಈ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಕೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೧೬ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಯನಿಭಾಸ್ಕರನು, ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೨೯ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನು, ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೨೯ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನು ಇದ್ದಾರೆಂದು ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೬೫}. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನವನೆಂದು ಖಚಿತವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ವೇಮನನು ಆತನನ್ನು ಹೊಗಳಿದಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣರಾಯನಿಗೆ ಹಿಂದಿನವನೆಂದು ಅವತಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಿಸುವ ನಿಷ್ಪಲ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ವೇಮನನನ್ನು ತುಂಬಾ ಹಿಂದಿನವನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಹೊಗಳುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನನು ಆತನ ಸಮಕಾಲೀನನಾಗಲೀ ಸಮೀಪದ ಕಾಲದವನಾಗಲೀ ಆಗಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಹನೀಯರಾದವರ ಕೀರ್ತಿ ಅನೇಕ ಕಾಲವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅನಂತರದ ಕಾಲದವರೂ ಸಹ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಬಹುದೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೬೬}.

“ಅನ್ನಪ್ರದಾತರು, ದಾನಿಗಳೂ ಆದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಸ್ಥಿರವಾದ ಕೀರ್ತಿವಂತ-
ರಾಗುವುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿಡುತ್ತಾರೆ”
ಎಂಬ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ
ವೇಮನನ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೮ರ ನಂತರದವನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತಂಪು ವೇಳ ಪದ್ಯಂಬು ಚದಿವಿನ
ದಪ್ಪಲುನ್ನ ಮಿಗುಲ ನೊಪ್ಪಿಯುಂಡು
ವೆಲದಿ(ಪಣತಿ) ಸುರತ ವೇಳ ಬಿತ್ತಲೈಯುಂಡದಾ” ಡಿ.೧೭೨೩-೧೮೧
ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ಭಾಮ ಪಡಕ ಪಟ್ಟ ಬಿತ್ತಲೈಯುಂಡದಾ

ಡಿ.೧೭೬೯-೪೦೧

ಬಿತ್ತಲೈಯುಂಡದಾ ಡಿ.೧೭೭೩.....೧೬೪೭
ಈ ಪದ್ಯವು ಪಂಡಿತರಾಯ ರಚಿಸಿದ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅನುವಾದವಂತೆ
ಶ್ಲೋ: ಅವಸರ ಪತಿತಾ ವಾಣೀ ಗಣಗಣ ರಹಿತಾಪಿ(?) ವಹತಾ
ಪರಮೋದಂ ರತಿಸಮಯೇ ಯುವತೀನಾಂ ಭೂಷಾಹೋನಿಶ್ಚ ಭೂಷಣಂ ಭವತಿ

ವೇಮನ ಕಾಲವನ್ನು ೧೪೧೨-೧೪೪೦ರಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ
ವಂಗೂರಿನವರ ಪಂಡಿತರಾಯನೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ
ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಂಗೂರಿಯವರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಭಂಡಾರ
ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಆಧಾರಸಹಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಗಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಡಿತರಾಯನನ್ನು ವೇಮನನೇ
ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವೇಮನನ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೦ರ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೨೦ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಬಂಡಾರು
ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ವಾದ. ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ವೇಮನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೦
ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರ
ನಿರ್ಣಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅರವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು
ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅವರಿಬ್ಬರ ವಾದೋಪವಾದಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವರು ಗುಂಟುಪಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಮಂತ್ರಿ ರಾಯನಿ
ಭಾಸ್ಕರರು ಸಮಕಾಲೀನರೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದು ಚಾಟು ಪದ್ಯದ
ಪ್ರಕಾರ ಮುತ್ತಮಂತ್ರಿ ಶಾ.ಶ. ೧೫೪೫ರಲ್ಲಿ ಮೃತಿಹೊಂದಿದ.

ಪೊಂದುಗ ಶರಜಲನಿಧಿ ಹರಿ
ಚಂದನತರು ಚಂದ್ರ ಶಕವರ್ಷಂಬುಲ್
ದುಂದುಭಿ ನಾಷಾಡಂಬುನ
ನಂದಮುಗಾ ವೀರಮುತ್ತಡರಿಗೆನ್ ದಿವಿಕಿನ್

ಈ ಚಾಟು ಪದ್ಯವೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಶಾಸನಗಳು, ಸನ್ನದುಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ಹಲವಾರು
ಆಕರಗಳು ಮುತ್ತನ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮುತ್ತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಯನಿ
ಭಾಸ್ಕರನಿದ್ದಾನೆ. ಈತನು ಮಂತ್ರಿಮಾನಾಟ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವನು. ‘ರಾಯನಿ
ಭಾಸ್ಕರನಿ ಚರಿತ್ರ’ದ ಪ್ರಕಾರ ‘ಆತನ ಮಗನೇ ಕೊಂಡ ಮಂತ್ರಿ, ಆತನ ಮೊಮ್ಮಗನೇ
ರಾಮಲಿಂಗ ಭಾಸ್ಕರನು. ಮುತ್ತಮಾತೃನೂ ಈ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನು ನಂದವರ

ದ್ವಿಜರು; ಸನ್ನಿಹಿತ ಬಂಧುಗಳು”^{೨೦}. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೊಗಳಿದ ವೇಮನನು
ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೦೦ರ ಕಾಲದವನು ಅಲ್ಲ; ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೩ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮುತ್ತನನ್ನು
ವರ್ಣಿಸಿರುವ ವೇಮನನೇ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು
ಹೇಳಿರುವ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಚಾಟುವುಗಳಲ್ಲಿನ
ಮುತ್ತಮಂತ್ರಿಯ ಮರಣ ಕಾಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಸ್ಕರನು ವೇಮನನು
ಹೊಗಳಿದ್ದಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಮಾನಾಟ ಭಾಸ್ಕರನೇ ನಮ್ಮ ಭಾಸ್ಕರ. ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇವೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಒಂದೇ
ಚಾಟು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಗಳಲಾಗಿದೆ.

ಕಮಲಭವಾಂಡ ಭಾಂಡಮುನ ಗಲ್ಲಿನ ನಂದನವರಂಪು ಟಿಂಡಲೋ
ಪ್ರಮುಖುಡು ರಾಯನಿ ಪ್ರಭುನಿ ಭಾಸ್ಕರುಡೇ ನೆಱದಾತ ಪಿಮ್ಮಟನ್
ವಿಮಲ ಗುಣೇಷು ಗುಂಟುಪಲಿ ವೀರಯ ಮುತ್ತಡ ದಾತ ಭಟ್ಟ ಸಂ
ಭ್ರಮ ಘನ ದಾನ ರೂಢಿ ನೊಕಪಾಟಿ ವದಾನೂಲ ನೆನ್ನ ನೇಟಿಕಿನ್

ವೇಮನ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನೇ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆಂದು ವೇಮನನ
ನಂತರದವನಾದ ಆದ ಸ್ಥಿರಕೀರ್ತಿವಂತನಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ
ವಾದವನ್ನು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಮುತ್ತ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು
ಹೆಸರಿಸಿರುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಅವರು ಅನುಮಾನಿಸಿದರು. ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು
ಆತನದೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸದೇ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ವೇಟೂರಿ
ಪ್ರಭಾಕರಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ವಾದಿಸಿದರು.

ಇನ್ನು ವೇಮನನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಲದ ಪದ್ಯದ ಮೂಲ
ಶ್ಲೋಕ ಪಂಡಿತರಾಯನದು ಅಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಭಾಕರಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ವಾದವನ್ನು
ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದರು. ಆ ಶ್ಲೋಕವು ಪ್ರಸಂಗ ರತ್ನಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷಿತ ಪದ್ಯತಿಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥದು. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ರತ್ನಾವಳಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೮೮ರಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ
ಮಾಡಿದ್ದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಜಗನ್ನಾಥನಿಗೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮುತ್ತಮಂತ್ರಿಯ ಗರಿಮೆ ವೇಮನನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆತನ ಅನಂತರ (೧೬೨೩)ವೂ
ಸಹಾ ವೇಮನನು ಜೀವಿಸಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ೧೭ನೇ ಶತಮಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ವೇಮನನಿದ್ದಾನೆ. ವೇಮನನನ್ನು ನಂತರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ.
ತಂಜಾವೂರು ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವು. ನೂರ
ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ (ಅಂದರೆ ಇಂದಿಗೆ ೨೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ) ಲೈಬ್ರರಿಯ
ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಗಳಿವೆ. ಅವು ಅತ್ಯಂತ ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಈಚಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಬಾರದೆಂಬುದು
ವೇಟೂರಿಯವರ ವಾದ.

ಆಂಧ್ರಪ್ರತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ವೇಮನನು ಹೊಗಳಿದ್ದು
ಮಂತ್ರಿ ಮಾನಾಟ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಅಲ್ಲವೆಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದರು^{೨೧}. ಮಂತ್ರಿ
ಮಾನಾಟಿಯ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭಾಸ್ಕರನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೇರೆ. ವೇಮನನು ಹೊಗಳಿದ್ದು

ದಾನಿಯಾದ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನೇ. ಮಂತ್ರಿ ಮಾನಾಟಿ ಶಾಸನಗಳು ಮೂರಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರು ಭಾಸ್ಕರರೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂರು ಮಂದಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಭಾಸ್ಕರನೇ ಆಗಬಹುದು. ಆತನು ವೇಮನನು ಹೊಗಳಿದ ದಾನಿಯಲ್ಲ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೧೬ (ಶಾ.ಶ. ೧೪೩೮)ರಲ್ಲಿ ನಾಡೆಳ್ಳ ಅಪ್ಪಯ ಮಂತ್ರಿ ವಶಿಷ್ಠ ಗೋತ್ರದವನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆದ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಭರ್ತಪೂಡಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ. ಈತನು ಮಂತ್ರಿ ಮಾನಾಟಿ ಭಾಸ್ಕರನಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೩ರ ಮುತ್ತ ಮಂತ್ರಿಗೂ ಈತನಿಗೂ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರ, ಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದವನ ಕಾರಣ ರಾಯನಿ ಭಾಸ್ಕರನೆಂದು ಗುರುಚಾಡ ಶ್ರೀರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಯನಿ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ರಾಯನ ಭಾಸ್ಕರನೆಂದು ಅರ್ಥ.

ಇಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು “ಮಹಾಶಯರೇ, ವೇಮನನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಅಯೋಮಯವಾಗಿವೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾದುವು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೨}. ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ವೇಮನ ಕಾಲವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ ಬೇರಲ್ಲ. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುತ್ತಮಂತ್ರಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಂದೇಹಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆತನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಮಾದರಹಿತವಾದ ಮಾರ್ಗ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ಬರೆದು, ಆದರೂ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಾರ್ಗವೇ ಶರಣ್ಯವೆಂದು, ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ನಾನು ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ^{೨೩}. ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಗ್ರಹದ ಒಂದೆರಡು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಪದ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಎರಡನೆಯದು ಇಲ್ಲ. ಆ ಪದ್ಯ ಗಣ, ಯತಿಭಂಗಗಳಿಂದ ಕುಂಟುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ. ಬಂದರು ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ “ರಾಯನಿ ಬಾಚನ”ನ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. “ಪರಗ ರಾಜಕುಲುಲು ಪಾತಿನ ಧನಮೆಲ್ಲ” ಎಂಬ ಪಾಠ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿತೋ ತಿಳಿಯದು. ಕೆಲವು ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು “ಲೋಕಮಲೋ ಗಂಟಿನೆ-ಪಲ್ಲೆಮುಲುತ್ತಡೆನ್ನ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಿದಂತೆ ‘ಗುಂಟು’ಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ‘ಗಂಟು’ ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಕೂಡಾ ನೋಡಿರುವಂತೆ ಶ್ರೀ ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬಂದು ಚರ್ಚಿಸುವುದಾದರೆ ಮೇಲಿನ ಈ ಪದ್ಯಗಳೆರಡೂ ವೇಮನನವೇನಾ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಯಾವಾಗಲೋ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಪ್ರತಿಷ್ಠನಾದ ಬಾಚನನನ್ನು ವೇಮನನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ನಂಬತಕ್ಕ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಆತನು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು

ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡವನೇ ಹೊರತು ಎಂದೋ ನಡೆದು ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಹೊಗಳಿದರೂ, ತೆಗಳಿದರೂ ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವೆ. ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಆತ ಸ್ವಂದಿಸಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಸಂಗತಿ.

ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳವರೆಗೂ ಹೋಗದೆ ನಮಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ವೇಮನನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೂ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ನಿರ್ದ್ವಂದವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೂನ್ಯತವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವು ವೇಮನನ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರಾವ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಸಾಧನಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುವ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ’ ಎಂಬ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಕುಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ ಕೇವಲ ‘ವೇಮಾ’ ಎಂಬ ಲಘುವಾದ ಮಕುಟದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪದ್ಯದ ಪಾದಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯುವ ಸಹಜಯತಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಾದ ಮುಂದಿನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಪದ್ಯಗಳಿವು. ಮೊದಲ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಲಘುಮಕುಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳು ‘ಆಟವೆಲದಿ’ ವೇಮನನದು ಆಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳು ಇವು ಅಲ್ಲವೆಂದು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಗಜಪತಿ :

ಅಧಮುಡೈನ ಮನುಜುಡಧಿಕುನಿ ಚೇಬಟ್ಟಿ
 ಅತನಿ ಮಾಟ ನಡುಚು ನವನಿಲೋನ
 ಗಜಪತಿಂಟ ಗ್ರುಡ್ಡಿ ಗವ್ವಲು ಚೆಲ್ಲವಾ
 ಗ್ರದ್ವವಂಟಿವಾಡು ಗಜಪತಿ ಕಾಡಕೋ^{೨೪} ಡಿ. ೧೭೨೩-೨೫೨

ಗಜಪತಿಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವು ೧೫೦೦-೧೫೫೦ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನು ಇವರಿಗೆ ನಂತರದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾಲದ ತಂಜಾವೂರಿನ ಅರಸರು ವೇಮನ ರಸವಾದ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ವೇಮನನನ್ನು ತಂಜಾವೂರಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರಬಹುದೆಂಬ ವಂಗೂರಿಯವರ ಉಪಶ್ರುತಿಗೂ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಟೀಕುಮಳ್ಳು ಕಾಮೇಶ್ವರರಾವು ಅವರು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ವೇಮನ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದವನಂತೆ^{೨೫}. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕ್ರಿ.ಶ.೮೦೦ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಂತೆ ಇದು ಭ್ರಮಾವರಣಯನ್ನು ಕೂಡಾ ದಾಟಿಹೋದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಲ್ಪನೆ.

ಭವ ದೂರುಡು ಶರಭಾಂಕುಡು
ಶಿವಮೂಲುಡು ವೇಯುಗೋಟು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರುಡುನ್
ಶಿವಭೃತ್ಯುಡು ವಟ ಮೂಲುಡು
ಶಿವಮಯ ಚಿನ್ಮಯುಡು ಸೋಮಶೇಖರ ಗುರುಡುನ್

ಬಮ್ಮರ ಪೋತನನು ತನ್ನ ವೀರಭದ್ರ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಯವಟೂರಿ ಸೋಮವಿಭುವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಸೋಮಶೇಖರನೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ವೇಮನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸೋಮಶೇಖರನು ಮತ್ತು ಈತನೂ ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದೂ, ಪೋತನ ಮತ್ತು ವೇಮನರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬನೇ ಗುರುವಿನ ಬಳಿ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಶ್ರೀ ವಂಗೂರು ಅವರು ಭ್ರಮೆ ಪಟ್ಟರು. ಈ ಒಂದು ಭ್ರಮೆಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಮಗಿದ್ದ ವೇಮನನು ೧೪೧೨-೧೪೯೦ರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವನು ಎಂಬ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ನಿಶ್ಚಯವೇ ಕಾರಣ. ಇವರ ಲೇಖನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಶ್ರೀ ದಿಗವಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಶಿವರಾವು ಅವರು 'ಪೋತನ-ವೇಮನರ ಯುಗಮು' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು^{೨೬}. ಗದ್ದಾಲದ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಗಳು ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಲೇಖನ ಬರೆದರೆ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಮಾತ್ರ ಈ ವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸೋಮಶೇಖರನು ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿಲ್ಲ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು.

ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ವೇಮನನು ಇಂಥ ಗುರುಸ್ತುತಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಸಮಂಜಸವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ.

IV ವೇಮನ ಪ್ರಾಂತ

ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನನ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿದ ನಂತರ ವೇಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಿದರು.

"of his history, little is known. He was not a Brahmin. But Capoo or Former, a native of this Cuddaph district and born. I believe in the neighbourhood of Gandikotta (1824)^{೨೭}.

ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಮಾಡಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅದೇ ಊರುಗೋಲಾಯಿತು.

".....of his birth place and circumstances very slight tradition have been preserved. He was by birth capu or farmer. Some assert that he belonged to the family of Anavema Reddy, a chief in Candanavol(or Curnool) country; and the brother of the poet is said

to have commanded the fort of Gandicotota. Some believe him to have been a native of Christtipad in Candanul, other Inakonda in Guntoor; and I have also heard it said he was born in Chitwel in Cuddapha district. And I have had opportunities of inquiry at all these places and have, after all, gained no information whatever. Yet his dialect in a few passages render it probable that Vemana was a native of the South-Western of Talangana, where these towns are situated (1829)^{೨೮}.

ಕರ್ನೂಲು, ಗಂಡಿಕೋಟ, ಕ್ರಿಷ್ಣಪಾಡು, ವಿನುಕೊಂಡ, ಚಿಟ್ಟೇಲು ಪ್ರಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ವೇಮನನಿಗಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಜನಶ್ರುತಿಯನ್ನು, ಶಂಕಿಸಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗದೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ಉಪಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ವೇಮನನು ತೆಲಂಗಾಣದ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು.

ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕವಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ನೂತನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರರಾವು ಅವರು^{೨೯} "ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ವಿದೇಶಸ್ಥನಾದ ಬ್ರೌನ್, ಕವಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಉಪಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಡುಮಾತಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಕವಿಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಆತನ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಒಂದು ವಿನೂತ ವಿಮರ್ಶನ ಪದ್ಧತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು. ಎರಡನೆಯದು ಆಂಧ್ರೇಶ್ವರರಿಗೆ ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಬರಹಗಳೇ ಆಧಾರ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಆಂಧ್ರೇಶ್ವರರಿಗೇ ಅಲ್ಲ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ಸಹಾ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಬರಹಗಳೇ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕೃತ ಆಕರಗಳಾಗಿವೆ.

ವೇಮನನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಊರನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಕರಗಳು ಮೂರು

೧) ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಪದಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಪದಜಾಲ

೨) ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭೂತವಾಗಿರುವ ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳು

೩) ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳು

೧) ಮೊದಲಿಗೆ ವೇಮನನ ಪದಜಾಲವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ವೇಮನನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಆತನ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಊಹಿಸಿದ ಬ್ರೌನ್ ಅನಂತರ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು.

ಪಚ್ಚ ಚಾಚುವಾರು ಪಚ್ಚ ಮೆಚ್ಚೆಡುವಾರು
ಪಚ್ಚ ಮೀದ ವಾಂಛ ಪಡಿನವಾರು
ಪಚ್ಚ ವಿಡುಚು ವಾನಿ ಪ್ರಭುವುಗಾ ಜೂತುರು

ಡಿ.೧೨೨೨-೧೩೩

ವೇಮನನು ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಸಮಾನಾರ್ಥಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಪಸುಪುಪಚ್ಚ' (ಅರಿಶಿಣ ಬಣ್ಣ) ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿರುವ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚ ಪದವನ್ನು ಬಂಗಾರ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೧೦}. ('ಪಚ್ಚ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇಂದಿಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. "ಅವನಿಗೇನಯ್ಯಾ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಂಡಿಯಾಗಿ ಪಚ್ಚ (ಹಳದಿ) ಇದೆ".

ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಗನರು ದುಡ್ಡಿನ ದನುಕನು
ಪಾರು ಪಟ್ಟೆರುಗರು ಪಡಿನ ದನುಕ
ದಂಡ ಸಾಧ್ಯಲೈರಿ ಧರ್ಮಸಾಧ್ಯುಲು ಗಾಕ
ಭೂಮಿ ಜನಲು ವೆಟ್ಟೆ ಬುದ್ಧಿ ವೇಮಾ^{೧೧}

ಬೌನ್, III ಡಿ.೧೨೨೩-೫೫) ಡಿ-೧೨೨೧-೫೩

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ 'ದುಡ್ಡುಟ' (ಒದೆಯುವುದು), 'ಬಿತ್ತಿಲಿ' (ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವ ಹೆಂಗಸು) ಮುಂತಾದ ಪದಗಳಿಂದಾಗಿ ವೇಮನನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ದತ್ತಮಂಡಲ (ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲ್, ಅನಂತಪುರ, ಚಿತ್ತೂರ್)ಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಪಲಗುರಾತಿ ಗುಂಡು ಪಗುಲಗೊಟ್ಟವಚ್ಚು" ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಪಗಲು ರಾಯಿ' ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ಕಠಿಣವಾದ ಕಲ್ಲು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುಂಟೂರು, ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪದದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯದವರು 'ಪರಗ ರಾತಿ ಗುಂಡು' ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇಮನನಿಗೆ ಗುಂಟೂರು ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವನೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ವೇಮೂರು ವಿಶ್ವನಾಥ ಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೧೨}.

ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ಸಹಾ ವೇಮನನು ದತ್ತ ಮಂಡಲದವನೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಾದಿಸುವಾಗ ಅವರು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ: "ಮಂಕು, ತಾರಾಡು, ಸಂಬಳಮು, ವೊಡ್ಡು, ಕಳವಳಮು, ಕೂಯು, ಚಾಡಿ, ದುಡ್ಡು, ತಾಳಿಕ, ಬಿತ್ತಲಿ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡಸೀಮೆಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ತೆಲುಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥವು. ಆಕುವಕ್ಕ, ಬೈಸಿ, ವಲಿಕಿ, ಒಕ್ಕಪೊಡ್ಡು, ರುದ್ಡು, ಪೀಕು, ಕುಳ್ಳುಪೋತು ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ನಲ್ಲಮಲ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಈಚೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಚೆಯ ಬದಿಯಿರುವವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಸಂದೇಹ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕುಂಕ, ಬೆಂಬಡಿ, ಊಕ ವಂಥವು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದಗಳು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ವೇಮನನಂಥ ನಾಡಾಡಿಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಅಂಥ ವಿಚಿತ್ರವೇನೂ ಅಲ್ಲ^{೧೩}. ಈ ದತ್ತಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಸವಿರಾಂಡು (ಬಸವಿಯರು) ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದರಿಂದಾಗಿ ವೇಮನನು ದತ್ತಮಂಡಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವನು. ಇದು ಶರ್ಮರ ವಾದ ಸರಣಿ.

ವೇಮನನಂತಹ ನಾಡಾಡಿ ಕವಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವನ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ಓಡಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಉಪಭಾಷಾ ಪದಗಳು ಆತನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು ತೀರಾ ಸಹಜವಾದುದು. ಈ ಅನೇಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಸಮ್ಮಿಳನದಿಂದಾಗಿ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಆತನ ನಿಜವಾದ ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅಷ್ಟೇನು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳದ ಹೊರತು ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾತಾಡುವಾಗ ಆತನ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿನ ರೀತಿ, ಸ್ವರ, ವ್ಯವಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಹೊರಬೀಳುವ ಅಸಲು ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕವಿ ಬಳಸಿದ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗುಂಟೂರು, ನೆಲ್ಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಲವನ್ನು ಗೋದಾವರಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ^{೧೪}. 'ಆದರೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ' ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟು ನಿಜವಲ್ಲ. ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ನೀಡಿರುವ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅವು ಸಹಾ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರ್ಥಭಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ನೋಡಬೇಕು^{೧೫}.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪದಮಂಜಗಳು ವೇಮನನು ರಾಯಲಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ನಾವು ವೇಮನನು ಹೆಸರಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ಗಂಡಿಕೋಟಲೋನ ಗತ್ತಿ ಬಟ್ಟಿನ ಯಂತ

ರಾಜುಗಾರಿ ದೊಡ್ಡ ರೌತುಗಾಡು

ಎಂತವಾರಿನ್ನೆನ ನೆತ್ತಿನ ಗೊಟ್ಟುನಾ^{೧೬}

(೧೨೪೨) ಬಂದರುಪ್ರತಿ

ಈ ಪದ್ಯ ವಾವಿಳ್ಳು ಅವರ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ (೧೨೦೭). ತಂಜಾವೂರು, ಕಾಕಿನಾಡ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ವಾವಿಳ್ಳು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥವಿದು. "ಹೇಡಿಯಾದವನು ಗಂಡಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಶೂರನಾಗಲಾರನು. ಅರಸರ ರಾಹುತ ಎಂಥವನು ಎದುರಿಸಿದರೂ

ಹೇಡಿಯಾದವನು ಅವನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದು ಕೊಲ್ಲಲಾರ” ಪದ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಗಮ್ಯವಾಗಿದೆ ಈ ಅರ್ಥ.

ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಿಂದ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಪಾಠವನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ಪಾಠವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗಂಡಿಕೋಟಲೋನ ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗಮುಂಡು
ರಾಜು(ನೈನ) ದೊಡ್ಡ ರೌತು(ನೈನ)
ಎಂಥವಾರಿನೈನ(ಇಂತಲೋ) ಪಡಗೊಟ್ಟು

ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಪಾಠವನ್ನು ತಿದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ವಾವಿಳ್ಯ ಅವರ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ವೀರಾಧಿ ವೀರರಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದ, ವೀರ್ಯ ಶೌರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾದ ಗಂಡಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ, ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಮಹಾ ಶೌರ್ಯವಂತನಾಗಿ ಎಂಥಾ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನಾದರೂ, ಹೊಡೆದು ಉಳಿಸಬಲ್ಲವನಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದು” ಪದ್ಯದ ಭಾವವಾಗಿರಬಹುದು^{೮೭}. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಪದ್ಯವನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. “ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗ” ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ವೇಮನನು ಒಬ್ಬ ಯೋಗಿಯನ್ನೋ, ಸಿದ್ಧನನ್ನೋ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆ- ಎಂಬ ವೇಮೂರಿ ವಿಶ್ವನಾಥಶರ್ಮರು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೂಡಾ ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸುಳಿವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ. ‘ಗಂಡಿಕೋಟ’ ಎಂಬ ಪದಬಂಧದ ಹೊರತು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂಥ ಗೂಢಾರ್ಥಗಳು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ಗಂಡಿಕೋಟಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಆತನಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧ “ಈತನು ಕೊಂಡವೀಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಗಂಡಿಕೋಟ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಕೊನೆಗೆ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂಬುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ”^{೮೮} ಎಂಬುದಾಗಿ ವಂಗೂರಿನವರು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ವೇಮನನ ಅಣ್ಣ ಕಡಪ ಸುಬಾ ಜಮ್ಬಲಮಡುಗುನಲ್ಲಿನ ಗಂಡಿಕೋಟದ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರೂ ಸಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ^{೮೯}, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಕೋಟ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಇದು ಕಡಪದಿಂದ ಐವತ್ತು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥ ಅದೇನೇ ಆಗಿರಲಿ ವೇಮನನು ದತ್ತಮಂಡಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಧಾರ

ಕದರಿ ತೂರ್ಪುನಂದು ಘನತ ಶೋಭಿಲ್ಲಗಾ
ಒರಗ ವರ ಕಾರುಪಲ್ಲೆ ವೆಲಸಿ
ಯಚಲ ನಿಷ್ಕಗೂಡ ನಮರಿ ಯುಂಡೆದರಯಾ

೮೮೭, ಬಂದರು ಪ್ರತಿ

ಬ್ರೌನ್, ಕಾಕಿನಾಡ, ತಂಜಾವೂರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ವಾವಿಳ್ಯ ಅವರ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಇಲ್ಲದೇ ಕೇವಲ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇರುವ

ಪದ್ಯವಿದು. ಇದು ಎಲ್ಲಿಯದೋ ಅಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನಶ್ರುತಿಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿ ಬಳಿಯಿರುವ ‘ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಚರಿತ್ರಮು’ದಲ್ಲಿರುವಂಥ ಪದ್ಯ. ಈ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಾಯಕನಾದ ವೇಮನ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲವೆಂದು, ಕೃತಕ ವೇಮನನಾದ ತುಂಗವೇಮನನೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವಂಗೂರಿಯವರು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಖಂಡಿಸಿದರು. ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಅನುಮಾನಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ‘ಕದರಿ ತೂರ್ಪುನಂದು’ ಎಂದಿರಬೇಕು. ‘ಕದರಿತೂರ್ಪುನಂದು’ ಎಂಬ ಪಾಠ ಲಿಪಿಕಾರನ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಕದರಿಗೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇರುವುದು ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯಾಗಿರುವ ವೇಮನ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಮಣ ಕವಿಗಳು ಕೂಡಾ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯ ವೇಮನನನ್ನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನೆಂದೇ ಭ್ರಮೆಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ^{೯೦}. ವೇಮನ ರಾಜಮಂಡ್ರಿಯಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಚಿತ್ತೂರುವರೆಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕದರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ‘ಗುಂಡ್ಲಪೇಂಟ’ ಮಜರಾ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿ, ನಲ್ಲಚರವುನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದನೆಂದು ವಂಗೋಲ ವೆಂಕಟ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ^{೯೧}. ಆದರೆ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿ ವೇಮನ, ನಮ್ಮ ವೇಮನ ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ, ನಮ್ಮ ವೇಮನನಿಗೆ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತುಂಗ ವೇಮನನನ್ನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ತುಂಗವೇಮನ ಎಲ್ಲಿಂದ ಉದುರಿಬಿದ್ದನು? ಈತನು ವೇಮನ ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿರಬಹುದು. ವೇಮನನ ವೇದಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ವೇಮನನೆಂದು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಭಿನವ ವೇಮನನಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ವೇಮನನ ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಿರಬಹುದು. ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದಂಥ ಇಂತಹ ವೇಮನರು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆಯೋ.

ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯೊಂದಿಗೆ ವೇಮನನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಂಬಿದ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಆ ಊರಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರಗಳನ್ನು, ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಬಿಡದಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳನ್ನು ವೇದಂ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ-

“ಇಂದಿಗೂ ನೆಲ್ಲೂರು, ದತ್ತಮಂಡಲ, ತೆಲಂಗಾಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವೇಮನನ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿ ವೇಮಯ್ಯನನ್ನೂ ವೇಮನನೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನ ಭಕ್ತರಾದ ಇವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಮಂದಿರವನ್ನು (ಶ್ರೀರಾಮ ಭಜನಮಂದಿರದ ಹಾಗೆ) ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಗ್ರಾಮಸಂಚಾರಗಳಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಾ, ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ಹೋಗುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಉತ್ಸವಗಳು, ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಇವರು ಬೆಂಕಿ ಹಾಯುವ ಮೊದಲಾದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಧಾರಣ. ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಸಾಲಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಹಲಗೆ, ತಮಟೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಠಣ-ಠಣ ಧ್ವನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಆ ಊರಿನ ಹೊರಗಿರುವ ದೇವಿಯ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಚೋಪುದಾರರು. ನವಿಲುಗರಿಯ ಚಾಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು, ಧೂಪ ಹಾಕುವವರು ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಡಕಲು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಸಿರು ಅಂಗರೇಖಾ, ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆ, ಕೆಲವು ಮಣಿಗಳ ಸರಗಳು, ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಒಂದು ಪುರುಷ ವಿಗ್ರಹವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಇಡೀ ಊರನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಲೇ, ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಂಡವನ್ನು ವೇಮನನ ಬಡಕಲು ಕುದುರೆ ವಾದ್ಯ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ಲಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಹಾಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಉತ್ಸವ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

**ಊರು ಕೊಂಡವೀಡು ಉನಿಕಿಪತ್ತಿಮ ವೀಧಿ
ಮೂಗ ಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಮೊದಟಿ ವೀಡು**

- ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ವೇದಾಂತಪರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ಸಹಾ ಇದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಅರ್ಥ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 'ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲಿ' ಎಲ್ಲಿದೆ? ಒಂಗೋಲು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಿದೆ ಎಂದು ಶೇಷಾದ್ರಿರಮಣ ಕವಿಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೧೩}. ಇದು ತಪ್ಪು. ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದಲ್ಲ, ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಪೊಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 'ಮೂಗಚಿಂತಲ' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದೆ ಎಂದು? ಹಿಂದೆ ಇದು ಕೊಂಡವೀಡು ಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದಿರಿಬಹುದೆಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಭಾವಿಸಿದರು.

"Alphabetical of villages in the districts and taluks of Madras Presidency" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಬೇಚಿರಾಕು ಗ್ರಾಮ (Hamlet)ವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೧೪}. ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಆರುದ್ರ ಅವರು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಕಾಟು ಸುಬಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಡಪ ಸುಬಾ(ತಾಲ್ಲೂಕು)ದಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆವು, ಎಂದು ಕೂಡಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ^{೧೫}.

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರುದ್ರ ಅವರು ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. "ವೇಮನ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ; ಬೆಳೆದಿದ್ದು ಕೊಂಡವೀಡಿನಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಆತನು ಸುತ್ತಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಆತನು ದಿಗಂಬರನಾಗಿ ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ, ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಿಶಿಣ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ಹಾವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಊರೂರು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ವೇಮನ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರ ಮಠಗಳು ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇವೆ".

ಆರುದ್ರ ಅವರು ಊಹಿಸಿದಂತೆ ವೇಮನನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಊರೂರು ಸುತ್ತಾಡಿದನೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕುದುರೆ ಏರಿ ತಿರುಗಾಡಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ, ದಿಗಂಬರನಾಗಿ ಓಡಾಡಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಪದ್ಯ ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ದೂರ ಎರಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ (ಕೊಂಡವೀಡು, ಮೂಗಚಿಂತಪಲ್ಲಿ) ಗಂಟು ಹಾಕಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರಾಂತಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಿದರು. ಕೊಂಡವೀಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದತ್ತಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದನೆಂಬುದು ಅವರ ವಾದಗಳ ಸಾರಾಂಶ. ವೇಮನನಿಗೆ ಕೊಂಡವೀಡಿನೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಆತನ ಪೂರ್ವಜರು ಯಾರೋ ಕೊಂಡವೀಡಿನಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆ ಮನೆತನದವರಿಗೆ ಅರಸರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು (ವೇಮಾರಡ್ಡಿಗಳ ಹೆಸರು) ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಹೆಸರು ವೇಮನನಿಗೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಂಡಾರ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ವಾದವನ್ನು ಆರಂಭದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ^{೧೬}. ಇನ್ನು ವೇಮನ ದೇಶಸಂಚಾರವನ್ನು ರಾಜಮಂಡಿಯಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಗೋದಾವರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ 'ಪುಲ್ಲೆ ಆಕುಲಲೋ ಭುಜಿಂಬಾಡು(ಊಟದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ), ಎಂಬುದಾಗಿ ವಂಗೂರಿನವರು ಊಹಿಸಿದರು. ಈ ಊಹೆಗೆ ಬಲವಾದ ಆಧಾರವಲ್ಲ^{೧೭}.

ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೇ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ಇದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಸರಿ, ವೇಮನನದು ಒಂದು ಊರಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರು ಆತನದೇ ಎಂಬಂತೆ ಕೀರ್ತಿ ಆತನಿಗಿದೆ. ವೇಮನನು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಕೀರ್ತಿವಂತ. ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಆದ್ದರಿಂದ 'ವೇಮನನು ಆಂಧ್ರದವನು' ಎಂಬುದಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದೋಣವೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಿಯಿದೆ. ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಆರ್ಕಾಟ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇಸೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ರೆಡ್ಡಿಗಳು ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ದೇಸೂರು ರೆಡ್ಡಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೊಂದು ಚರಿತ್ರೆ ಇದೆಯಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಾಚಾರ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನೇ", ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈತನ ಜನನ ಇಂದಿಗೆ ೨೦೮೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಯಿತಂತೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬುದೇ ಅನುಮಾನ. ಈ ಕಥೆಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನಲುಬೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ವೇಮನನಿಗೆ ತಮಿಳು ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆವು. ವೇಮನನು ತಂಜಾವೂರಿನವರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ

ಜನಶ್ರುತಿಗಳಿವೆ. ಮೇಲಾಗಿ ವೇಮನನಿಗೆ ತಮಿಳರ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ತಿಳಿದಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಮೇನ ಮಾಮ ಬಿಡ್ಡ ಮೆರಸಿ ಪೆಂಡ್ಲಾಮಾಯೆ

ಅರವಲಂದು ಚಿಲ್ಲೆಲಾಯೆ ನದಿಯು

ವಲಸಿನ ಪುಣ್ಯಂಬು, ವಲದನ್ನದೋಷಂಬು

ಡಿ.೧೭೨೫, ೫೯೯

(ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳು ಹೆಂಡತಿಯಾದಳು. ಅವಳೇ ತಮಿಳರಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯಾದಳು. ಅವಳು ಬೇಕೆಂದರೆ ಪುಣ್ಯ, ಬೇಡವೆಂದರೆ ದೋಷ)

ತಮಿಳು ದೇಶವೇ ಅಲ್ಲ ವೇಮನನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಜನಶ್ರುತಿಯಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸರ್ವಜ್ಞ ವೇಮನನ ಸಮಕಾಲೀನನಂತೆ. ದೇಶ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರರು ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ “ಸರ್ವಜ್ಞ ವೇಮನ ಸಂಬಂಧ” ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕವಿದೆಯಂತೆ^೯. ನಮ್ಮ ವೇಮನನ ಕಾಲ, ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವಂತೆಯೇ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿವಾದಗಳು ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ದೇಶದವರಿಗೆ ವೇಮನನು ತುಂಬಾ ಪರಿಚಿತನಂತೆ. ಇಂದಿಗೂ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಜಯಂತಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಏನೇ ಆದರೂ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ಬಳಸಿದ ಪದಜಾಲದಿಂದ, ಬಸವಿಯರ ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿಂದ, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ವೇಮನ ರಾಯಲಸೀಮೆಯವನೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ನಾವು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಬಹುದು.

V. ಸಾರಾಂಶ : ವೇಮನನ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಚರ್ಚೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನು ಫಲಿತವಿಲ್ಲದಾಗಲೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಸಾರಾಂಶವಿದು.

ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಭಾಸಗಳೇ ಹೊರತು ಅವು ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಅಲ್ಲ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ನಮಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನವನಾದ, ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದವನಾಗಿದ್ದ ಅಬೆ ದುಬಾಯ್ ವೇಮನ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರೌನ್, ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡರು ಹೇಳಿದ ಕಾಲವೂ ಸಹ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಇದೆ. ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಖಂಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಗೋವರ್ ವೇಮನನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಬಾರ್ನೆಟ್‌ರದು ಇನ್ನೂ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾದ. ಅಸಲಿಗೆ ವೇಮನನೆಂಬುವನು ಇದ್ದಾನೆಯೇ? ಎಂಬ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದರು.

ಇನ್ನು ದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ರಾಯವರಪು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಂಡವೀಟಿ ರಾಜರ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಮುಱ್ಱು ಜು ಲಕ್ಷಣರಾವು ಅವರು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ೧೪, ೧೫ನೇ ಶತಮಾನ ವೇಮನನ ಕಾಲವಲ್ಲವೆಂದು

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ, ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು. ವೇಮನನಿಗೆ ರಾಜವಂಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ರೈತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ‘ವೇಮ’ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯ ವೇಮನ, ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವೇಮನನಿಗೆ ಕಟಾರ್ಲಪಲ್ಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅವತಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇಮನನು ನಮ್ಮ ವೇಮನನಲ್ಲ. ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರದ ಪದ್ಯವನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ವೇಮನನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಪರಿಷಿಯನ್ ಪದಗಳ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ವೇಮನನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೦ರ ಅವಧಿಯವನು-ಎಂಬುದನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸೂಚನೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ. ದೇಶೀಯರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕಾಲದ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು ೧೪೧೨-೧೪೮೦

ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಮಣ ಕವಿಗಳು ೧೪೬೦-೧೬೦೦

ವೇದಂ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ೧೫೬೫-೧೬೨೫

ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ೧೬೫೦

ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ೧೬೫೨-೧೭೨೫

ರಾಳ್ಕಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ೧೭೦೦

ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ಕೇಳಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಬ್ರೌನ್ ಹೇಳಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಚರ್ಚಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಅಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ವೇಟೂರು ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಹೇಳಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂತರ ಕೇವಲ ಅರವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನವೇ ವೇಮನನ ಕಾಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ವೇಮನನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೦ ಎಂದು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಕಾಲವೂ ಸದಾ ಇದನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವೇಮನನು ರಾಯಲಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಜೀವಿತಮು - ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೯೧೭
- ೨) Vemana the Telugu poet and Saint-C. Ramakrishna Row
- ೩) Kondaveeti Kaifiat: Machenzie Manuscripts, Vol.I and II, Govt. oriental Mss. Library, Madras, Courtesy of Andhra Pradesh Sahitya Academy (1962)
- ೪) ವೇಮನ. ಪುಟ ೧೮
- ೫) ವೇಮನ. ಪುಟ ೧೮
- ೬) Hindu Manners Customs and Ceremonies - by the ABBE J.A. DUBOIS Translated by Henry K. Beau Champ. page ೧೯೪
- ೭) ಈ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಪದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಹುಡುಕಾಟದ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮುದ್ರಿತ, ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ G.U. Pope ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಆತನಿಗೂ ಸಹ ಈ ಪದ್ಯ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. "This is not to be found among the Verses of Vemana, but any Telugu Verse of which the author is unknown is ascribed to him - Pope. ದುಬಾಯ್ ಯಾವ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನೋ ಅಥವಾ ಯಾರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿದನೋ ತಿಳಿಯದು.
- ೮) We are told that the philosopher who was of the Reddy Caste and was born in the district of Cuddapah, died towards the end of the Seventeenth Century.
- ೯) I did not possess a single Telugu volume, but ignorant as I was of all the poets in the language. The Abbe Dubois in his "Account of the Hindus" had acquainted me with the name of Vemana a rustic epigrammatist I was led to pursue and translate the verses of Vemana about as long as Scotts Marmiom, ೧೮೬೬.
- ೧೦) "My Discovery of Vemana" by Charles Philp Brown, ೧೮೨೪
- ೧೧) ಪಾಠಾಂತರಗಳು ೧. ನಂದನ ಸಂವತ್ಸರಮಾ
ನಂದನ ಪುನಮಿನಾಡೇ (೧೭೩೩-೫೮೦)
. . . . ಚಾಟರ ವೇಮಾ
೨. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಪುನಮಿ ನೆಲಲೋ
ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಸೇತು ಮಧ್ಯಮು
ನಂದೋಕ್ಕಡು ಏಲುನುಚು (ಡಿ.೧೭೭೯-೮೨೨)
- ೧೨) "Vemana - A Rebel poet" by Major R.M. Mac Donald; Madras Journal of Literature and Science, 1866 "Vemana through western eyes" compiled by V.R. Narla ೧೯೬೯.

- ೧೩) N.D. ೧೭೧೧-೧-೨೪೨
- ೧೪) A. Rebel poet : R.M. Macdonald
- ೧೫) Cuddapah District Manual by J.D.B. Gribble 1875 pages 290 and 291 through courtesy of "Vemana through western eyes" Ed. V.R. Narla 1969.
- ೧೬) ಅಂದರೆ ೧೬೪೮ರ ಕಾಲದವನು. "The one great poet of the people" - ಅದೇ.
- ೧೭) Vemana is a Telugu poor Richard, an Imaginary village sage in whose mouth have been placed the verses of a number of nameless rustic poet" Teacher and Preacher ೧೯೦೮, ಅದೇ.
- ೧೮) St. George College, Madras
- ೧೯) ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರಮು.
- ೨೦) ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೇಮನ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಲೇಖನ. ಬಹುಶಃ ಅಮುದ್ರಿತ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ವಂಗೂರಿನವರು ಮಾತ್ರವೇ ನೋಡಿದಂತಿದೆ. ಅವರ 'ವೇಮನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ' ಪುಸ್ತಕದಿಂದಲೇ ಈ ಲೇಖನದ ಭಾಗವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೨೧) ವೇಮನಯೋಗಿ ಕಾಲದೇಶಮುಲು, ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕ (೧೯೨೪).
- ೨೨) ವೇಮನ ರಾಯನಿಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಬರೆದ ಪದ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ೨೩) ವೇಮನ ಜೀವಿತಮು : ಪೀಠಿಕೆ. ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು, ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರತಿ ೧೯೨೫.
- ೨೪) He is not a Brahmin, but a capoo or farmer", Preface, Verses of Vemana ೧೮೨೯.
- ೨೫) ೧೮೬೬ (?)
- ೨೬) ವೇಮನ ಜೀವಿತ ಚರಿತ್ರಮು. ಪು. ೪೨
- ೨೭) ಅದೇ. ಪುಟ.೯೨
- ೨೮) ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ "ಕೋರುವೆಟ್ಟಿ ಪದಮು" ಪಾಠಾಂತರ
- ೨೯) ರಾಜರನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಬಾಯ್ತುಂಬ ಬೈದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು "ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ನೋಡಬಹುದು.
- ೩೦) ಶೃಂಗಾರ ಶ್ರೀನಾಥಮು.
- ೩೧) ವೇಮನಚರಿತ್ರೆ. ಪು. ೯೬
- ೩೨) Preface to Vemana, 23 Nov., 1824, D 1773 Vol. 5
- ೩೩) ವೇಮನಚರಿತ್ರೆ. ಪು. ೯೯
- ೩೪) ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ - ದುಂದುಭಿ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವಯುಜ ೧೯೧೩ ಸಂ.೧೧
- ೩೫) ಪಾಠಾಂತರಗಳು

೧. ಮೂಕಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಮೊದಟ ಇಲ್ಲು (ಡಿ ೧೭೨೩-೫೦೪)

೨. ಮೂಗಸೇತಕೆಲ್ಲ ಮೊದಟ ವೀಡು

ಅರಶಿ ಚೂಡನದಿ ಮುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಮೋ (ಡಿ.೧೭೭೬-೫-೯೦೦)

೩. ಊರುಕೊಂಡಪಲ್ಲೆ ಉನಿಕಿ ಪಶ್ಚಿಮ ವೀಧಿ

ಮೂಕಚಿಂತಪಲ್ಲೆ ಮೊದಲ ಯಿಲ್ಲು

ಆತ್ಮರಾಕ ಪೋಕ ಅದಿಯೇಪೋ ತತ್ತಂಬು (ಡಿ.೧೭೨೫, ೬೪೬)

೪. ಮೂಲ ಚಿಂತ ಕಡಕು ಮುಂದರಿಲ್ಲು

ಅರಿಶಿ ಚೂಡ ಬಯಲು ಆಡನೆ ಶಿವುಡುಂಡು (ಡಿ. ೧೭೨೭-೩೨೪)

೩೬) Verses of Vemana, ೧೮೨೯

೩೭) ವೇಮನ, ಪುಟ. ೨೬

೩೮) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೩೦

೩೯) ವೇಮನ, ಪುಟ. ೨೮

೪೦) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೩೧

೪೧) ಅದೇ. ಪುಟ.೩೧

೪೨) Local tradition says that his home was in Katarlapalle, a small village in the extreme south-west of the Cuddaph district and it is certain that a family is to be found there whose members claim to be his local descendants and receive offerings from those who wish to honour the poet" W.H. Cambell Madras Christian College Magazine, March 1898 as quoted by V.R. Narla

೪೩) ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದು ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಿರುವುದು ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಿ. ಆಂದಿನ ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಟೇಟ್ ಆರ್ಕಿವ್ಸ್ ಅವರು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಈಗ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. "ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಚರಿತ್ರ" ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಟೇಟ್ ಆರ್ಕಿವ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ಪರಭಾರಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ವಾಕ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಅದೇನಾಯಿತೋ?

೪೪) ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರ .ಪು. ೩೩

೪೫) ವೇಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಂ. ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯ - ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೨೪

೪೬) ಅದೇ.

೪೭) ಅದೇ.

೪೮) ಪಿಡುಪರ್ತಿ ಸೋಮನಾಥ ಕವಿ ಅನ್ಯವಾದ ಕೋಲಾಹಲ ಕರ್ತನೇ? ಎಂಬ ಲೇಖನ ಸಾರಸ್ವತಾನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರಂತೆ.

೪೯) ವೇಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯ.

೫೦) ಮಂಗಳಮು ಯೋಗಿ ವೇಮನ್ನ ಗುರುಡರುಂಗು.

೫೧) ವೇಮನ. ಪುಟ.೩೮

೫೨) ಪಾಠಾಂತರಗಳು - ಸಂವತ್ಸರಮುನ ಪೊಂದಾಗ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ಪುನ್ನಮನಾಡು ಸರಸನ ವೇಮಾ. ಡಿ. ೧೭೨೫-೫೨ ಪುನ್ನಮ ನೆಲಲೋ ವಿಂದ್ಯಾದ್ರಿ ಸೇತು ಮಧ್ಯಮು, ಸಂದೊಕ್ಕಡು ಮೇಲುನನುಚು ಡಿ.೧೭೬೯-೮೨೨.

೫೩) It is said that in verse 707 he has fixed the date of birth which is belived to have been his own. This date coincides with A.D.1652. The date is given in the cycle of sixty years, but which cycle is intened is unknown (೧೮೨೪)

೫೪) ವೇಮನ. ಪು. ೩೯

೫೫) ಆಂಧ್ರುಲ ಸಾಂಘಿಕ ಚರಿತ್ರ (ಪು. ೩೮೫, ೪೦೯)

೫೬) ಗೋಗುಲಪಾಟಿ ಕೂರ್ಮನಾಥ - ವೆಂಕಟಾಧ್ವರಿ, ಚೆಲ್ಲಾಪೆರಕವಿ.

೫೭) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ಪಸರಪು ಮಾಂಸಮು - ಶಶಿವದನ ಅದರ ಕುಲಮುನ. ಡಿ. ೧೭೨೫-೧೫೩

೫೮) ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳು (ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು) ವೇಮನನಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅನುಮಾನ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸುರವರಂ ಪ್ರತಾಪರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

೫೯) ಪಾಠಾಂತರ - ಮಳ್ಳಿತಾ ರಾನೇಲ - ಕರ್ತಡೆಂದುಲೇಡೋ, ಅಂತಟ ಪೂರ್ಣುಂಡು (ಡಿ. ೧೭೨೫-೩೫೬).

೬೦) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ಗುಲ್ಲಾಪು ಪಾಟಡಿ, ವೆಟ್ಟಿನೇನಿ ಚಿಕ್ಕುಬಡಿನಾಡು ಚೇಕಾಕು ಪಡಕುರಾ - ಡಿ. ೧೭೩೩-೩೮೭

ಕೂಲಿನಾಲೀ ಚೇಸಿ ಗುಳ್ಳ ಪಂಚಲನಬಾಡಿ, ತೆಚ್ಚಿಪೆಟ್ಟಿತೆ ಮೆಚ್ಚು ದೇವುರಾಲು, ಜಿಕ್ಕು ಬಟ್ಟು ವೆನಕ ಚೇಯನಿ ರೋಯುನೋ

(ಡಿ.೧೭೬೯, ೬೭೧: ಡಿ.೧೭೩೫.೩೮೭)

೬೧) ಪಾಠಾಂತರಗಳು -

೧ ರಾಯನಿ ಕುಲು ಪಾಚನ್ನ ಧನಮೆಲ್ಲ

ಡಿ.೧೭೬೨-೪-೪೮

೨. ಪರಗರಾಯನ ಮಂತ್ರಿ ಬಾಚನ್ನ ಧನಮೆಲ್ಲ

ಭಟಕರಿ (?) ಯಾಚಕ ಪರುಲ ಪಾಲು

ಪರಗ ಪ್ರಬಂಧಕವಿ ಪಾಲು, ದಾಯಾದುಲ

ಪಾಲು ಜಾರಸ್ತ್ರೀಲ ಪಾಲು ವೇಮ

ಡಿ.೧೭೩೩-೯೩೮

ಪರಗ ರಾಜಕುಲುಲು ಪಾತಿನ ಧನಮೆಲ್ಲ

ಭಟುಲಪಾಲೋ, ಕವುಲ ಪಾಲೋ ತಲುಪ

ನೊನರ ಹೀನ ಜನುನಿ ಧನಮು ದಾಯಾದುಲ

ಪಾಲೋ ಜಾರಕಾಂತ ಪಾಲೋ ವೇಮ -

ವಾವಿಳ್ಳ ೨೫೭೯, ಬಂದರು ಪ್ರತಿ ೨೪೨೨

೬೨) ಪಾಠಾಂತರಗಳು:

ಪ್ರಾಕಟಮುಗ ನಿಂತ ಲೋಕಮಂದುನ ಗುಂಟಿ

ಪಲ್ಲೆ ಮತ್ತುಡೆನ್ನ ಪರಮ ಗುಣುಡು

ಅನ್ನ ದಾನಮುನನು ಹರಿಪೂಜ ಚೇತನು

ಹರುನಿಲೋನಿ ಗಲಿಮಿಕತಡ ವೇಮ - ೧೬೪೦ ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರತಿ

೨೬೩೯ ಬಂದರು ಪ್ರತಿ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

- ೬೩) ವೇಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯ : ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯ. ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ-೧೯೨೪, ಏಪ್ರಿಲ್
- ೬೪) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ, ಪುಟ.೬೬
- ೬೫) ವೇಮನ, ಪುಟ.೩೨
- ೬೬) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ, ಪುಟ.೭೧
- ೬೭) ಅದೇ. ಪುಟ.೭೧
- ೬೮) ವೇಮನ ಕಾಲಮು. ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ, ಅಕ್ಷಯ ಸಂ|| ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ - ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯ
- ೬೯) ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ, ಕೋಧನ ಚೈತ್ರ ಮಾ|| ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
- ೭೦) ಅದೇ.
- ೭೧) ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ; ಅಕ್ಷಯ ಸಂವತ್ಸರಂ ಅಧಿಕ
- ೭೨) ವೇಮನ ಕಾಲಮು - ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ ೧೯೨೪ ಏಪ್ರಿಲ್
- ೭೩) ವೇಮನ ಕಾಲಮು - ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ ಅಕ್ಷಯ ಸಂವತ್ಸರ ಅಧಿಕ ಚೈತ್ರ
- ೭೪) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೮೧
- ೭೫) ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ. ಪರಾಭವ ೫೫ - ಮಾರ್ಗಶಿರ ಪುಷ್ಯ
- ೭೬) ಪೋತನ - ವೇಮನಲ ಯುಗಮು ೧೯೨೪
- ೭೭) Preface to Vemana ೧೮೨೯
- ೭೮) ಅದೇ.
- ೭೯) ಸಿ.ಪಿ. ಬ್ರೌನ್ (೧೭೯-೧೮೮೪) ಡಾ|| ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ ರಾವು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ೧೯೬೬.
- ೮೦) Vemana: A rebel poet, Major R.M. Macdonald. Madras journal of literature and science ೧೮೫೬
- ೮೧) ತೊಟ್ಟಿನ ದನುಕನು. ಎಂಬುದು ಪಾಠಾಂತರ. ಡಿ.೧೭೭೩, ೧೩೧೫, ೩ Vol.
- ೮೨) ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - ದುಂದುಬಿ - ಆಶ್ವಯುಜ - ಸಾರಸ್ವತ ಅನುಬಂಧಂ
- ೮೩) ವೇಮನ, ಪು. ೪೧ (ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ನೀಡಿದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ)
- ೮೪) ವೇಮನ ಚರಿತ್ರ, ಪುಟ.೩೮
- ೮೫) ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ನೀಡಿದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಆಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಭಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಂಕು: ಮೊಂಡಿ, ಗಡುಸು (ಗು) ದುರ್ಜನ - ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅರ್ಥ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಮೊಂಡ' ಮೊಂಡುತನ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವೇಮನನು ಈ ಪದವನ್ನು ಮೂರ್ಖತ್ವ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. "ಮಂಟಿಲೋನ ದಾಚು ಮಂಕು ಜೀವಿ"

ತಾರಾಡು: to dance attendance without coming to the point ಓಡಾಡುವುದು, ನೇತಾಡುವುದು ಎಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಅರ್ಥ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ "ಅಟ್ಟಾ ತಾರಾಡುತುನ್ನಾದೇಂಟಿ?" (ಏನು ಹಾಗೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿಯಾ?) ಎಂಬುದು ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿರೋ ಪ್ರಯೋಗ.

ಸಂಬಳಮು : Wages, Salary, Hire ಕೂಲಿ, ದಿನಸಂಬಳ, ನೆಲಸಂಬಳ, ಸಂವತ್ಸರಸಂಬಳ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿವೆ.

ಸೊಡ್ಡು: ಇದಕ್ಕೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಸೋತವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಡಿಯುವ ಏಟು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಅರ್ಥ. ಇನ್ನೊಂದರ್ಥ 'ಕನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕು'. ಈ ಅರ್ಥ ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಡ್ಡು ಅಂದರೆ ನೆಪ, ಕಾರಣ. pretext ಎಂಬರ್ಥಗಳಿವೆ. ನಾನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು 'ನೆಪ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಕಳವಳಮು, Anxiety, Distress, puzzle to beagitated or anxious - ಬ್ರೌನ್ ನಿಘಂಟು.

ಕೂಯು : to cry, exclaim, to make noise, to clamour, yell, to barak, bray, Crow, Sing, Shriek, hoot as an owl ಎಂಬ ನಾನಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚಾಡಿ : Chari ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪದ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಾಡಿ-ಕೊಂಡಿ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ.

ದುಡ್ಡು : ನಾಣ್ಯ, ಹಣ ದುಡ್ಡು A penny, the fraction one eighth of a ರೂಕ. one sixteenth of an anna (1/16) ಬ್ರೌನ್ ನಿಘಂಟು.

ತಾಳಿಕೆ : Patience, ಸಹನೆ.

ಬಿತ್ತಲೆ : ಬೆತ್ತಲೆ

ಆಕುವಕ್ಕೆ : ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಇದು ಇಡೀ ಆಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ.

ಬೈಸಿ : Shame, Modesty ಬೈಸಿಮಾಲಿನ ಎಂದರೆ ನಾಚಿಕೆಗೆಟ್ಟ, ಬ್ರೌಣ್ಯ. ಬೈಸಿಪೊಂತುಕು ಅಂದರೆ ನಾಚಿಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ವಲಿಕೆ : ಸ್ಮಶಾನ : ವಾವಿವರುಸದಪ್ಪಿ ವಲಿಕೆ ಪಾಲೊದುರು. (ವಾವಿ ವರಸೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಸುಡಗಾಕು ಪಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ) ವಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ರೂಪಾಂತರ.

ಒಕ್ಕ ಮೊದ್ದು : ಒಂದೊತ್ತು. ಒಪ್ಪತ್ತು ಉಪವಾಸ

ರದ್ದು, ಪೀಕು : ಈ ಪ್ರಯೋಗ ಇಡೀ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿದೆ.

ಕುಳ್ಳುಪೋತು : ಈ ಪ್ರಯೋಗ ಇಡೀ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿದೆ.

ಕುಂಕ : ವಿಧವೆ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಂತ, ಕುಂಕಯ್ಯನ - ಕಾಂತೆಯ ವಿಧವೆಯಾಗಲು.

ಚೆಂಬಡಿ : ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿದೆ.

ಊಕ : ಸರ್ಕಾರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದೇ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ 'ಉನಕ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತ

ಬಸವಿ : ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರತಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಪದವಿದು. ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ವೇಮನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ವೇಮನ ಬಸವಿಯರನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ (ಪು. ೪೧) ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬಸವಿ ಎಂಬ ಪದ ವೇಮನನ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. (ಡಿ. ೧೭೬೯-೮೨೬, ೧೭೬೯-೬೩೬)

- ೮೬) ಗಂಡಿಕೋಟಲೋನ ಕಸ್ತೂರಿ ಮೃಗಮುಂಡು - ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರ
- ೮೭) ವೇಮನಚರಿತ್ರ. ಪು. ೩೫
- ೮೮) ವೇಮನ. ಪು. ೧೯
- ೮೯) ಡಿ. ೧೭೭ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಬರೆದುಕೊಂಡ ಟಿಪ್ಪಣಿ.
- ೯೦) ವೇಮನ ಜೀವಿತಮು-ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಪ್ರತಿ.
- ೯೦) ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ, ಸಂಪುಟ ೧೧, ದುಂದುಭಿನಾಮ ಸಂವತ್ಸರಂ ಆಶ್ವಯುಜ, ೧೯೨೩
- ೯೨) ಶತಕ ವಾಚ್ಛಯ ಸರ್ವಸ್ವಮು (೧೧೬೦-೧೮೬೦) - ೧೯೫೪
- ೯೩) ವೇಮನಜೀವಿತಮು - ವಾವಿಳ್ಳ ಪ್ರತಿ
- ೯೪) ವೇಮನಚರಿತ್ರ ೩೩
- ೯೫) ಸಮಗ್ರಾಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಂ ಸಂ.೨ - ಆರುದ್ರ
- ೯೬) ವೇಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಂ
- ೯೭) ಕುಕ್ಕತೋಕ ಪಟ್ಟಿ ಗೋದಾವರೀದುನಾ (ನಾಯಿಯ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಜುವ) ವೇಮನ
- ೯೮) ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಸುಬ್ಬರಾಮಪ್ಪ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ 'ವಿಶ್ವರಾಭಿರಾಮಂ'

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆ

ವೇಮನನು ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವೇಮನನಿಗೆ ಕೊಂಡವೀಡಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬ ದಾಖಲೆಗಳು ಇದ್ದರೂ ಆತನ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದು ದತ್ತಮಂಡಲವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದಿನ ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು, ಚಿತ್ತೂರು ಮತ್ತು ಅನಂತಪುರ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೇ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ದತ್ತಮಂಡಲದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಲದ 'ಆಂಧ್ರದೇಶ'ದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ, ಭಾರತ ದೇಶ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ದೋಹದಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಂದಿನ ಭಾರತ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಕೂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮಾಡಿರುವ ಯುಗ ವಿಭಜನೆಗಳು ಅವುಗಳ ಕ್ರಮಗಳು ಕೇವಲ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಕಾಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಎರಡೂ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಆ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಆ ರೀತಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

೧. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಹಂತ

ಆಂಧ್ರದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಂತಹ, ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಆ ಸಂಕ್ಷೋಭೆಯ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ತಣ್ಣಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶ ರಾಜಕೀಯ ಭೂಪಟ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಸ್ಥಿರ ಕಾಲವದು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ

ಪತನದೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಮೂಲವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದುವು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೫ರಲ್ಲಿ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನಿಗೂ, ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರಿಗೂ ನಡುವೆ ನಡೆದ ತಾಳಿಕೋಟೆ (ರಕ್ಕಸತಂಗಡಿ) ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಭಾರಿ ಹೊಡೆತ ತಿಂದಿತು. ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು. ಮಹಮದೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಕ್ರಿ.ಪೂ.೫, ೬ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಆಂಧ್ರ ರಾಜರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆಂಧ್ರಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಭಿನ್ನವಾದ ಹೊಸ ಅನುಭವ. ಕಾಕತೀಯ ಮತ್ತು ರೆಡ್ಡಿರಾಜರ ಕಾಲದಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರೂ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮಹಮದೀಯರ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿತು. ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ವಿಜಯನಗರ ಮಹಮದೀಯರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿತು.

ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ, ಹಿಂದೂದೇಶದ ಪತನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮುಂಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿಷಬೀಜಗಳು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದವು. ಅದುವರೆಗೆ ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಮಹಮದೀಯರು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಾತಿಪ್ರಧಿಕದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ರಾಮರಾಯನನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೪೨ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ತುಘಲಕ್ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥದಲ್ಲಿ ತುಘಲಕನ ಆಡಳಿತ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ ಬುಕ್ಕರಾಯರು ಹಿಂದೂರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಹಂಪೆಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದುವರೆಗೆ ತುಘಲಕನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಹರಿಹರ ಬುಕ್ಕರು ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ತುಘಲಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಭಾಗ ಸಿಡಿದು ಬೇರೆಯಾಯಿತು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಮದೀಯರು ಮಾಡಿದ ಬಂಡಾಯದಿಂದಾಗಿ ದೌಲತಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿಗೆ ಹಸನ್ ಅರಸನಾಗಿ ಬಹಮನಿರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಗುಲಬರ್ಗಾಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿ ಮತ್ತೆ ಬೀದರ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿತು. ತುಂಗಭದ್ರ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆಯರ ನಡುವೆಯಿರುವ ರಾಯಚೂರಿಗಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ನಡುವೆ ಪದೇ ಪದೇ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಹಮನಿರಾಜ್ಯ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು. ಅಹಮದ್‌ನಗರದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂ ಷಾಹಿಗಳು, ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಲ್ಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ಕುತುಬ್‌ಷಾಹಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಹೋದ ಸುಲ್ತಾನರೂ ಸಹ ಉತ್ತರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಘಲರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಷಾಜಿ, ಶಿವಾಜಿ, ಶಂಭಾಜಿಯಂಥ ಹಿಂದೂ ಅರಸರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಒಂದೇ ಧರ್ಮದವರೇ ಆದರೂ ಅವರು ಒಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇದೇ ನಡೆಯಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯಿಂದ ಅವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನಾಶಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಬೀದರ್ ನವಾಬನಾದ ಖಾಸೀಂ ಬರೀದ್ ಬಿಜಾಪುರದ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಇವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ನಡೆದಂತಹವು. ಈ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಪಕ್ಷಗಳೂ, ಪಾತ್ರ, ರಾಜನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯಗಳೇ ಹೊರತು, ಅವು ಮಹಮದೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷ. ಆದಿಲ್ ಷಾ ಪರವಾಗಿ, ನಿಜಾಂ ಷಾಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದುರ್ಗ ವಶವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜನ ಸೈನಿಕರು ಮತ ಪರವಾದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಹಮದೀಯ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಮತಪರವಾದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಹೆನ್ರೀ ಹಿರಾಸ್ ಎಂಬ ಪೋರ್ಚುಗೀಸು ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಈ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜನು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಪಿ.ಎಂ. ಜೋಷಾಯಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. "Ramaraya would almost have succeeded in his ambitious design, but for his insulting and arrogant attitude towards Islam, it was his threat to the very existence of Islam in Deccan that brought the Sultanits together to crush him. He was no longer the enemy of an individual Muslim State, but of all of them. The struggle was no longer a political struggle but was religious. It was this factor that was responsible for the muslim confederacy"

ಹೀರಾಸ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಪನಿಂದನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಚಾಲಕೂರಿ ವೀರಭದ್ರ ರಾವು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಭದ್ರರಾವು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ರಾಮರಾಯನು ಮಾಡಿದ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಮತಾವೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದಂಥವುಗಳಲ್ಲ. ರಾಮರಾಯನ ಇಷ್ಟಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಮದ್ ನಗರ, ಬಿಜಾಪುರ ಅರಸರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ ನಿಜಾಂ ಷಾನೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮತಕ್ಕೆ ಹೊಡೆತಬಿತ್ತು.

ರಾಮರಾಜನ ಮರಣಾನಂತರ ಆದಿಲ್ ಷಾಗೆ ವಿಜಯನಗರದೊಂದಿಗೆ ವೈರ ಕಳೆಯಿತು. ಬಿಜಾಪುರ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಮೊಘಲ ದಾಳಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದರಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದರು.

ತಾಳಿಕೋಟಿಯ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಿರುಮಲರಾಯನು ಅಪಾರ ಧನರಾಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಪೆನುಗೊಂಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಮಹಮದೀಯ ಸುಲ್ತಾನರು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೮ರಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲರಾಯನು ಪೆನುಗೊಂಡೆಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೮ರಲ್ಲಿ ಆಲೀ ಆದಿಲ್ ಷಾ ಆನೆಗೊಂದಿ ದುರ್ಗವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರು ಪೂರ್ವತೀರವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ರಾಜಮಹೇಂದ್ರವರ ದುರ್ಗವನ್ನು ಉತ್ಕಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಂತರು ಬಂಡೆದ್ದರು. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶ ಮಾತ್ರ ಇವರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೭೦ರಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲರಾಯನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದ್ದನು. ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮೂವರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು.

೧. ಶ್ರೀರಂಗರಾಯಲು - ಪೆನುಗೊಂಡೆಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ತೆಲುಗು ಪ್ರಾಂತ್ಯ.
೨. ರಾಮರಾಯಲು - ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯ.
೩. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯಲು - ಚಂದ್ರಗಿರಿ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ತಮಿಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯ.

ತಿರುಮಲರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ನವಾಬನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ತುರಗಲ್ಲು, ಧಾರವಾಡ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಬಂಕಾಪುರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೭೨ರಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲರಾಯನು ಮರಣಿಸಿದನು. ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವತೀರದಲ್ಲಿಯೂ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಂತರು ಬಂಡೆದ್ದರು. ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ನವಾಬನು ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಇಂದಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಕಡೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬನು ಕೊಂಡವೀಡು, ಉದಯಗಿರಿ, ಬೆಲ್ಲಂಕೊಂಡ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ರಾಮರಾಯನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಸಾಮಂತರಾಜರು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೮೫ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನು ಮರಣಿಸಿದನು. ಇನ್ನು ಉಳಿದದ್ದು ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನು. ಈತ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಚಂದ್ರಗಿರಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏರ್ಪಟ್ಟ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ರಾಯಲಸೀಮೆಗಳಿದ್ದವು.

ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೇಮನನು ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯ ಇಷ್ಟತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷ (೧೫೮೬-೧೬೧೪) ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯ ೧೬೧೪ರಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ತಮಿಳು, ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಂತಗಳು ಮಹಮದೀಯರ ವಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರದ ಕೊನೆಯ ಅರಸುಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಅರಸನೆಂದರೆ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನೇ. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಮರಣಾನಂತರವೂ ಸಹಾ ಮೂವತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಹಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಅಣ್ಣನ ಮಗ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯ, ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಭಾವಮೈದನ ಜಗ್ಗರಾಜನು ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಜಗಳವಾಡಿದರು. ಜಗ್ಗರಾಜ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನನ್ನು ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದುಹಾಕಿದನು. ಈ ಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ ಪಾರಾಯಣನಾದ ಎಚ್ಚಮನಾಯಕನೆಂಬ ಸೇನಾನಿ, ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನನ್ನೂ (ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನ ಮಗನನ್ನು) ರಕ್ಷಿಸಿ ಆತನ ಪರವಾಗಿ ತಿರುಚಿನಾಪಲ್ಲಿಯ ಬಳಿ ತೋಪೂರು ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಜಗ್ಗರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂಜಾವೂರನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಘುನಾಥರಾಯ ಎಚ್ಚಮನಾಯಕನಿಗೆ ನೆರವಾದನು. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಗ್ಗರಾಜನು ಸೋತುಹೋದನು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ರಂಗರಾಯ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೪೬ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಹಮದೀಯರ ವಶವಾದುದರಿಂದ, ಅದುವರೆಗೆ ಮುಳುಗುವ ಹಡಗಿನಂತೆ ಏಳುಬೀಳುಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನು ಉತ್ತರದ ಷಹಜಹಾನ್ ಸಹಾಯ ಕೋರಿದ. ಅದು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು. ಸಾಮಂತರಾಜರ ಬಂಡಾಯದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ ಹೇಗೋ ಪಾರಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೭೫ರ ವೇಳೆಗೆ ವಿಜಯನಗರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಮಾವಶೇಷವಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೪೬ರಿಂದ ೧೬೭೫ರವರೆಗೆ ತಮಿಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಾಯಲಸೀಮೆಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವು. ಸ್ಥಾನಿಕ ಅರಸರ ಅಂತಃಕಲಹದಿಂದ ಮಹಮದೀಯರ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಈ ಅವಧಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೭೫ರಿಂದ ೧೮೦೯ರವರೆಗೆ ರಾಯಲಸೀಮೆಯು ಸ್ಥಾನಿಕ ನವಾಬರ ಮತ್ತು ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತೆಯೇ, ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆರೆಹೊರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಮಧುರ, ತಂಜಾವೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು. ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಂದ್ರಗಿರಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು, ರೇಖಾಮಾತ್ರವಾಗಿಯಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಗೊಳಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಮಹಮದೀಯರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ೧೬೩೦ರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೋರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಮಹಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೨. ತಂಜಾವೂರು : ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾಮಂತ ರಾಜ್ಯಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಒಂದು ತಂಜಾವೂರು,

ಎರಡನೆಯದು ಮಧುರೈ. ಇವುಗಳು ತಮಿಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾದರೂ ಆಂಧ್ರದವರೇ ಇಲ್ಲಿ ಅರಸರಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು. ತಂಜಾವೂರಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಅರಸ, ಚೆನ್ನಪ್ಪನಾಯಕ. ಈತನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ತಮ್ಮನಾದ ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಮೈದನ. ತಮಿಳು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದ ಈತನು ಸಿಂಹಳದವರೆಗೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈತನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈತನ ಮಗನೇ ಅಚ್ಯುತನಾಯಕನು. ಇವನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈತನ ಮಗ ರಘುನಾಥರಾಯ. ಚಂದ್ರಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನು ಮರಣಿಸಿದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ (೧೬೧೪) ಈತನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈ ರಘುನಾಥರಾಯನು ಎಚ್ಚಮನಾಯಕನಿಗೆ ನೆರವಾದುದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾದ ಜಗ್ಗರಾಯನು ಸೋತುಹೋದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಜಾಪುರದ ನವಾಬ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ತಂಜಾವೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಘುನಾಥನ ಮಗನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೩೩ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈತನು ಅಸಮರ್ಥ. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರು ಈತನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರು. ನವಾಬರಿಗೆ ಲಂಚವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನರಿಂದ ಸುಂಕದ, ತೆರಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣ ನೀಡುವಂತೆ ಪೀಡಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೩೨ರಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿತು. ಈತನು ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುವಲ್ಲ. ವೀರವೈಷ್ಣವನಾಗಿ ಇತರ ಧರ್ಮದವರನ್ನು ತುಂಬಾ ಕಾಡಿಸಿದನು. ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಮಧುರೆಯ ಅರಸ ಚೊಕ್ಕನಾಥನು ತಂಜಾವೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೭೫ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅರಸನಾದ ಶಿವಾಜಿಯ ಸೋದರನಾದ ವೆಂಕೋಜಿ ತಂಜಾವೂರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ತಂಜಾವೂರನ್ನು ನಾಯಕ ರಾಜರು ನೂರನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (೧೫೩೫-೧೬೭೫)ವರೆಗೆ ಆಳಿದರು.

೩. ಮಧುರೈ : ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೯ರಿಂದ ೧೬೩೬ರವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಆಂಧ್ರನಾಯಕರು ಮಧುರೆಯನ್ನು ಆಳಿದರು. ತಂಜಾವೂರು ಅರಸರೊಂದಿಗೆ ತಮಗಿರುವ ಜಗಳದಿಂದಾಗಿ ಇವರು ಮಹಮದೀಯರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದರು. ತಂಜಾವೂರು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನಕ್ಕೆ ಮಧುರೆಯ ಅರಸರು ನೆರವಾದರು. ಮಧುರೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ಮೊದಲ ಅರಸ ವಿಶ್ವನಾಥನಾಯಕ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆಳಿದವಳು ಮೀನಾಕ್ಷಿ. ಈ ಮಂಡಲವನ್ನು ಕೂಡಾ ಮಹಮದೀಯರು ಕ್ರಮೇಣ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

೪. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ : ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೮೨ರಿಂದ ೧೫೧೨ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿದ ಬಹಮನೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಭಿದ್ರಗೊಂಡು ಐದು ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಲ್ಕೊಂಡದಿಂದ ಆಳಿದ ಕುತುಬ್ ಷಾಹಿಗಳ ರಾಜ್ಯ ಒಂದು. ಇವರು ಆಳಿದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಇವರ ಚರಿತ್ರೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಸುಲ್ತಾನರು ಆಂಧ್ರಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ನೂರ

ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ (೧೫೧೨ ರಿಂದ ೧೬೮೭) ಪಾಲಿಸಿದರು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ನೂರ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಪೆನುಗೊಂಡೆ, ಚಂದ್ರಗಿರಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಏಳು ಮಂದಿ ನವಾಬರು ಆಳಿದರು. ಅವರ ಹೆಸರುಗಳು ಆಳಿದ ಅವಧಿಯ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿವೆ.

೧. ಕುಲೀ ಕುತುಬ್ ಷಾ	೧೫೧೨-೧೫೪೩
೨. ಜಂಷೀದ್ ಷಾ	೧೫೪೩ ರಿಂದ ೧೫೫೦
೩. ಇಬ್ರಾಹೀಂ ಷಾ	೧೫೫೦ ರಿಂದ ೧೫೮೦
೪. ಮಹಮದ್ ಕುಲೀ ಕುತುಬ್ ಷಾ	೧೫೮೦ ರಿಂದ ೧೬೧೧
೫. ಮಹಮದ್ ಕುತುಬ್ ಷಾ	೧೬೧೧ ರಿಂದ ೧೬೨೬
೬. ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಕುತುಬ್ ಷಾ	೧೬೨೬ ರಿಂದ ೧೬೨೭
೭. ಅಬ್ದುಲ್ ಹಸನ್ ಕುತುಬ್ ಷಾ	೧೬೨೭ ರಿಂದ ೧೬೮೭

ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಯಾದರೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬಹಮನಿರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಒಂದು ಸುಭಾ. ಇದಕ್ಕೆ ತೆಲಂಗಾಣ ಎಂದೂ ಹೆಸರು. ಇದರ ಮೊದಲ ಅರಸ ಕುಲೀ ಕುತುಬ್ ಷಾನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಲಂಗಾಣದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಇವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಉಳಿದ ತೆಲಂಗಾಣ ಪೂರ್ವ ಆಂಧ್ರ (ಕರಾವಳಿ) ಒರಿಸ್ಸಾದ ಅರಸನಾದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಗಜಪತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಲೀ ಕುತುಬ್ ಷಾ ರಾಜಕೊಂಡ, ದೇವರಕೊಂಡ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಕೃಷ್ಣರಾಯನೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಮರಣದ ನಂತರವೇ ಈತನಿಗೆ ಓರುಗಲ್ಲು, ಖಿಮ್ಮಂ ಮೆಟ್ಟು, ಬೆಲ್ಲಂಕೊಂಡ, ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ, ಕೊಂಡವೀಡು ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೆದಕ್, ಪಾನುಗಲ್ಲು ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಈತನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಡೀ ತೆಲಂಗಾಣ ಈತನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತಾಪತಿರಾಜು ಎಂಬ ವೀರನು ಕುಲೀ ಕುತುಬ್ ಷಾನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಸೋತುಹೋದನು. ಇವನು ಹಲವಾರು ಪ್ರಜಾಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವನು ಇಬ್ರಾಹೀಂ ಕುತುಬ್ ಷಾ, ಈತನು ವಿಜಯನಗರ ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದನು. ಈತನ ಅನೇಕ ಹಲವಾರು ಪ್ರಜಾಹಿತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳು ಈತನನ್ನು 'ಮಲ್ಕಿ ಭರಾಂ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೊಗಳಿದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ನವಾಬನಾದ ಮಹಮದ್ ಕುಲೀ. ಈತನು ಹೈದರಾಬಾದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಈತನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಆಂಧ್ರದೇಶ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಸುಲ್ತಾನರ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೂ ಬಂದಿತು. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗಂಜಾಂವರೆಗೆ ಇವರ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು.

ಐದನೆಯವನು ಹಾಸನ್ ತಾನೀಷಾ, ಈತನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ(೧೬೮೬) ಔರಂಗಜೇಬನು ಗೋಲ್ಕೊಂಡದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಮಿತ್ತ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಈತನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಲು ಶ್ರೀಕಾರ ಹಾಕಿದರು. ಅರಸ ಹಿಂದೂಗಳ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಅಪಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ತಾನೀಷಾ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮೊಘಲರ ಸ್ವಾಧೀನವಾದಾಗ ಗೋಲ್ಕೊಂಡದ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಲ್ಲಣಿಸಿಹೋದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೮೭ರಲ್ಲಿ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಂಗತವಾಯಿತು.

ಗೋಲ್ಕೊಂಡವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಔರಂಗಜೇಬನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬದುಕಿದ್ದ. ಗೋಲ್ಕೊಂಡವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡನಾದರೂ ಆ ಪರಗಣದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸದೇ ಹೋದನು. ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳ ಫಲಿತವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆಯ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿದವು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಂತರು, ಪುಡಿಅರಸರು, ಜಮೀನುದಾರರು ಈತನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದರು. ದೇಶ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು.

ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂರಾಜ್ಯ ಏರ್ಪಟ್ಟು, ಜಮೀನುದಾರರನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಅದೂ ಸಹ ಕೊನೆಗಾಣುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು.

ರಾಯಲಸೀಮೆ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೯೯ವರೆಗೆ ನಿಜಾಂನ ವಶಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಸಹ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಮರಣಾನಂತರವೇ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆಂಧ್ರ ಭೂಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಅಡಿಯಿಟ್ಟರು. ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾಯಿತು. ವಿಜಯನಗರ ಪತನದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಕ್ಷೋಭೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು.

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಒಂದು ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ಇದು.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೫೫ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧವು ವಿಜಯನಗರದ ಪತನಕ್ಕೂ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತಂಜಾವೂರು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ೧೫೭೦ರಿಂದ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ೧೫೭೨ರ ನಂತರ ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ೧೫೮೦-೧೬೧೧ರ ನಡುವೆ ಗೋಲ್ಕೊಂಡವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಮದ್ ಕುಲೀ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಗೋಲ್ಕೊಂಡಾ ಸುಲ್ತಾನರು ಗೋಲ್ಕೊಂಡವನ್ನು ಆಳಿದ ನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಿಂದ ಮೊಘಲರ ಧಾಳಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ೧೬೧೪ರಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯ ಮರಣಿಸಿದ. ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನು ತೀರಿಕೊಂಡ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ

ರಘುನಾಥರಾಯ ತಂಜಾವೂರಿನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ೧೬೩೯ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ಅರಸರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ೧೬೪೬ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಕಾಟ್ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಗಿರಿ ರಾಜ್ಯ ಮಹಮದಿಯರ ವಶವಾಯಿತು. ೧೬೬೨ರಲ್ಲಿ ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಬರಗಾಲ ಬಂತು. ೧೬೭೫ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಪತನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ತಂಜಾವೂರನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು.

೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನವಿಡೀ ಯುದ್ಧ ಕಾಲ. ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು, ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಶತಮಾನ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾತಿಪದಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕುಟಿಲ ರಾಜನೀತಿಯಿಂದ ಒಂದಾಗುತ್ತಾ ಬಂದ ಮಹಮದಿಯ ಅರಸರು, ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಇದು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ. ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತು. ಸೈನಿಕರು ತೋರಿದ ಹಿಂಸಾಕಾರಕಗಳು ಮತೋನ್ಮಾದವು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಪುಡಿ ಅರಸರು, ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಸಮಯ ದೊರೆತಾಗಲೆಲ್ಲಾ ದಂಗೆಯ ಧಾಳಿಕೋರರಂತೆ ಊರೂರುಗಳನ್ನೇ ದೋಚಿದರು.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದುದು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರರೊಂದಿಗೇನು. ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರು, ಪಾಳೆಯಗಾರರು (ಅವರ ನಾಯಕರು) ಮೊದಲಾದ ತುಂಡು ಅರಸರು ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿದರು. ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆಯು ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಕಾಲದಿಂದ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಕಾಲದವರೆಗೆ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಇದು ವಿಜಯನಗರದ ಉದಯಗಿರಿ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನಂತರ ಗಂಡಿಕೋಟೆ, ಸಿದ್ದವಟ ಎಂಬ ಎರಡು ಸೀಮೆಗಳಾಗಿ ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರ ವಶವಾಯಿತು. ನವಾಬನ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ನೇಕ್ವಾಮ್ ಖಾನ್ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಹಳೆಯ ಕಡಪಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ನೆಕ್ವಾಮಾಬಾದ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈತನು ಹಿಂದೂಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹೃದಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೋರಿದನು.

೧೬೮೭ರಲ್ಲಿ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಔರಂಗಜೇಬನು ಜಯಿಸುವವರೆಗೆ ಕಡಪ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರು, ಕಡಪದ ನವಾಬರು ಗೋಲ್ಕೊಂಡದ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೀರ್ ಜಲವ್ಲಾ ಎಂಬುವವನು ಗಂಡಿಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನವಾಬನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅಬ್ದುಲ್ ನಬೀಖಾನ್ ಮೊದಲನೆಯ ಕಡಪದ ನವಾಬನಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ೧೭೧೪ರಲ್ಲಿ ಕಡಪವನ್ನು

ಆಳಿದವನ ಹೆಸರೂ ಕೂಡಾ ನಬೀಖಾನ್. ಈತನನ್ನು ಎರಡನೆಯ ನಬೀಖಾನ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈತನು ಗಂಡಿಕೋಟೆ, ಗುರಂಕೋಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದನು. ಈ ನವಾಬರು ಯಾರೂ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು, ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾರದೆ ಹೋದರು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸದೇ ಹೋದರು. ೧೭೪೦ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರು ಕಡಪದ ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಬೀಖಾನ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಎರಡು ಬಾರಿ ಇವರ ನಡುವೆ ಸಂಧಿ ಏರ್ಪಾಟಾಯಿತು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಡಪ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಮರಾಠಿಗರ ಮತ್ತು ನವಾಬರ ರಣರಂಗವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬ ಮತ್ತು ಕಡಪದ ನವಾಬರು ಒಂದಾದುದರಿಂದ ಮರಾಠಿಗರು ಸೋತುಹೋದರು.

ಇನ್ನು ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಗುತ್ತಿದುರ್ಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರ ವಶವಾಯಿತು. ವಿಜಯನಗರದವರಾಗಲೀ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡವಾಗಲೀ ಆಡಳಿತದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೇ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅನಂತಪುರಂ ತಾಲ್ಲೂಕನ್ನು ಹಂಡೇ ಹನುಮಪ್ಪನಾಯಕನ ವಂಶದವರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೬೭೭ರಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರು ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ೧೬೮೭ರಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬು ದಖ್ಖನ್ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅನಂತಪುರವೂ ಸಹ ದಖ್ಖನ್ ಸುಬೇದಾರನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ೧೬೪೬ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರ ವಶವಾಯಿತು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕಡಪ ನವಾಬನು ಮದನಪಲ್ಲಿ, ವಾಯಲ್ಪಡು, ಪುಂಗನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವು ಪತನವಾದ ನಂತರ ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ನವಾಬರು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೭೫೮ ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬನ ತಮ್ಮನಾದ ಅಬ್ದುಲ್ ವಹಾಬ್ ಖಾನ್ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯಿಂದ ಆಳಿದನು.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೫ರಲ್ಲಿ ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದ ನಂತರವೂ ೧೫೭೦ರವರೆಗೆ ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಸದಾಶಿವರಾಯರ ವಂಶೀಯರ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನಂತರ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ನವಾಬರು ಆಳಿದರು. ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಪತನಾನಂತರ ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬರು ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಗಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಆಳಿದವರು ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪಾಳೆಯಗಾರರು. ನವಾಬರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೪೬ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೇನಾನಿ ಮುರಾರಿ ಫೋರ್ಪಡೆ ಗುತ್ತಿ, ತಾಡಪತ್ರಿ, ಪೆನುಗೊಂಡ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಅಡಗಿಸುವವರೆಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪಾಳೆಗಾರರ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

೫. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು: ವೇಮನನ ಭಾವಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಆತನ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದ ಗೋಪುರಗಳು. ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ ಕವಿ ಎಂಥಾ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಾದರೂ ಕಾಲದ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ರಾಜಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿದ ಇತರ ಆಂಧ್ರ ಕವಿಗಳ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಾತನಿಗೆ, ಆತನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಚಾಮರವನ್ನು ಬೀಸಿದವನಲ್ಲ ವೇಮನ. ಸ್ವಾನುಭವವೇ ವೇಮನನ ಕವಿತ್ವಕ್ಕೆ ಜೀವಧಾತು. ಅರಸರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅವರ ಅಭಿರುಚಿಗಳ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಕವಿತ್ವಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕವಿಗಳಂತಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವೇಮನ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ರಾಜರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ವೇಮನನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ರಾಜರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಜಾಯಮಾನದವನಲ್ಲ ವೇಮನ. ಇಂತಹ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೋತನನೆಂಬ ಕವಿ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಪೋತನ ಅರಸರನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟ ಕಿರಾತ ಕೀಚಕರು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿದರೆ ಅಂತಹ ಕವಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ದರಿದ್ರದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ವೇಮನ ಛೇಮಾರಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ.

ತೋಟಕೂರಕ್ಕಿನ ದೊಗ್ಗಲಿ ಕೈನನು

ತವಿಟಿ ಕೂರ ಕೈನ ತವಿಟಿ ಕೈನ

ಕಾವ್ಯಮುಲನು ಚಿಪ್ಪು ಗಂಡ್ಯಾಲು ಘನಮೈರಿ

ಡಿ.೧೭೨೫-೫೭೯

ಅಂದಿನ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ಒಡವೆಗಳನ್ನು, ಹಣವನ್ನು ಕಬಳಿಸುವ ಹೀನಾತಿಹೀನ ಅರಸರೂ ಇದ್ದರು.

ಗಂಡಮೈನ ದೊಂಗ ಕವುಲ ಸೊಮ್ಮೆಗವೇಸಿ

ಕಂಡ ಕಾವರಾನ ಕದಿಯ ಬಲಸಿ

ಗಂಡುಕುಕ್ಕ ವಲೆನು ಕಾಟುಕ ದಿರುಗನು

ಡಿ.೧೭೭೩-೧೭೭೫

ವೇಮನನು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಅರಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆತನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾವು ಆ ಅರಸರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅರಸರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವರು ಮಾಡುವ ಅರಾಜಕತೆಗಳನ್ನೂ, ವೀರರಸದ ಮಂದಾಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದವನಾದ ಕಾರಣ, ದುರ್ಜನರು, ಸ್ವಾರ್ಥಪರರು, ಕಳ್ಳರು ಆದವರ ದುಶ್ಚರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗದೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ಅವರ ಜನವಿರೋಧಿಯಾದ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ಕವಿತಾ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಘೀಂಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆವೇಶದಿಂದ ಅರಸರ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಾಗ ವೇಮನನು ಇಂಥ ಅರಸ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಸಾಧಾರಣೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ದುಷ್ಟ ಅರಸರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಅರಸರನ್ನು ಅವರ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಅರಸರನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೧. ಹೇಡಿಗಳು ೨. ದುರ್ಮಾರ್ಗರು ಮತ್ತು ೩. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು.

ರಾಜರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗ ವೇಮನನು ಪದೇ ಪದೇ ಅವರನ್ನು ಹಾವು ಮತ್ತು ಕೋತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎರಡು ಉಪಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆತನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆತನ ಲೋಕಾನುಭವವೇ ಕಾರಣ. ಈ ಉಪಮೆಗಳು ಆತನ ಉಪಮಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಒರೆಗಲ್ಲಿನಂತಹವು.

ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳುವವರು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ (ಪಟ್ಟು ಕೊಮ್ಮೆ^೩) ಜೀವಸೆಲೆಯಂಥವರಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲ ಅವರು "ಪೆಟ್ಟಿಪೊಯ್ಯಿ ಲೇಕ ತಿಟ್ಟುವಾರು"^೪ (ಇಟ್ಟು ಪೋಷಿಸದೆ, ಬೈಯುವಂಥವರು) ಅವರು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ರಣನಿನಾದಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕುದುರೆಗಳ ಖುರಪುಟಗಳ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಮೃತ್ಯುಧೂಳಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಪರಸೈನ್ಯಗಳು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಧಾಳಿ ಮಾಡಿ ಊರಿಗೆ ಊರನ್ನೇ ಗುಡಿಸಿ ಹಾಕಿದಂತೆ ಜನರನ್ನು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ, ಊರನ್ನು ಸ್ಥಳಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾದವರು ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪರಬಲಂಬು ಜೂಚಿ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣಮುನ

ಕುರಿಕಿ ಪಾರಿಪೋವು ಪಿರಿಕಿ ನರುಡು

ಯಮುಡು ಕುಪಿತುಡೈನ ನಡ್ಡಂಬು ಯೆವರಯಾ^೫

೧೭೮೩-೧-೪೭೯

(ಪರಬಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿ, ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗುವ ಹೇಡಿಯಾದ ನರನಿಗೆ, ಯಮನೆದುರಾದಾಗ ಅವನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವರು ಯಾರು?)

ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನವೇ ರಣರಂಗದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವವರು ಕೆಲವರಾದರೆ, ರಣರಂಗದವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲುಕಿತ್ತವರು ಕೆಲವರು.

ಪಂದ ನಧಿಕು ಜೇಸಿ ಬವರಂಬುನಕು ಬಂಪ

ಪಾರಿಪೋವು ಕಾರ್ಯಭಂಗಮವುನು^೬

ಡಿ.೧೭೨೧-೧-೨೪

(ಹೇಡಿಯಾದವನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಅವನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಓಟ ಕಿತ್ತು, ಕಾರ್ಯ ಭಂಗವಾಗುವುದು)

ಇಂಥ ಹೇಡಿಗಳಿಗೂ ಬಿರುದು ಕೊಡೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪಿರಿಕಿ ಬಂಟು ಕೇಲ ಬಿರುದು ಗೊಡುಗು

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೫೦

ಇದಕ್ಕೆ ಪಾಠಾಂತರ 'ಬಿರುದು ಮಾಟ' (ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು)

ಡಿ.೧೭೨೫-೪೦೫

(ಹೇಡಿಯಾದವನಿಗೆ 'ಬಿರುದು ಕೊಡೆ ಏಕೆ' ಬಿರುದು ಏಕೆ)

ಈ ಬಿರುದು ಕೊಡೆ ರಾಜಚಿಹ್ನೆ, ರಾಜ್ಯದ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಏರುವಾಗ ರಾಜ ಬಿರುದಿನೊಂದಿಗೆ, ಕೊಡುವ ಬಂಗಾರದ ಕೊಡೆ (ಬ್ರೌನ್ ಅವರು What... a cowardly soldier to do with honourable insignia and the golden umbrella of Vemana, III ೨೬೦)

ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿರುದು, ಕೊಡೆ, ಎಂದು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಬರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ರಣಹೇಡಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಕಂಟಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಪೀಡಿಸಿ, ದೋಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು, ರಾಯಲಸೀಮೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ನವಾಬರು ಈ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಕಾಟದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾರದೆ ಹೋದರು; ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸದೆ ಹೋದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅರಸರಿಗೆ ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದಾಗ ಸೈನಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿಜಯನಗರದ ಪಾಳೆಯಗಾರರಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿ ವಂಶದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಿದ್ಧವಟದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕ ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ದೋಚಿದರು. ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದರು.

ಪೆಕ್ಕು ಜನುಲ ಜಂಪಿ ಪೇದಲ ವಧಿಯಿಂಚಿ
ಡೊಕ್ಕ ಕೊರಕು ಊಳ್ಳು ದೊಂಗಲಿಂಚಿ
ಯೆಕ್ಕಡಿಕ್ಕಿನಿ ಬೋವ ನೆರಗಿ ಯಮುಡು ಜಂಪು^೯

(ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರನ್ನು ಕೊಂದು, ಬಡವರನ್ನು ವಧಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಊರನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡರೂ ಬಿಡದೆ ಅರಿತು ಕೊಲ್ಲುವ ಯಮನಂತೆ ಅವರು ಹಿಡಿದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು)

ತಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾ, ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಡೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆ ತಾಂಡವವಾಡಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಾಧೆಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ವಿಮುಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಅರಸನಿಗಾಗಿ ಜನರು ಎದುರು ನೋಡಿದರು.

ಪುಡಮಿ ನುಪ್ಪರಂಬು ಪುರಿಕೊಲ್ವಿ ಜಗಮುಲ
ರಕ್ಕ ಚೇಯುಗಲ್ಲು ರಾಜುಲೆವರು
ಮಹಿಪತಿ ಯನು ಪೇರು ಮನುಜುನ ಕೇಡದೋ

ಡಿ.೧೭೭೩. ೪-೨೧೫೫

ಆದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಣ್ಣೀರು, ಬಿಟಿಷರು ಬಂದು ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಅಣಗಿಸುವವರೆಗೆ ನಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಊರುಗಳನ್ನು ಆಳುವ ಪಾಳೆಯಗಾರರೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಅವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅರಸರೂ, ನವಾಬರೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ,

ಪೀಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟವರಲ್ಲ^{೧೦}. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಂಬಿಸಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಜನರು ಅವರನ್ನೇ ನಂಬದಾದರು.

ಪಟ್ಟನೇಚ್ಚು ಪಾಮು ಪಡಗ ಯೋರಗಜೇಯು
ಚಿರುಪ ಜೂಚು ವಾಡು ಚಿಲಿಮಿ ಜೇಸು
ಚಂಪದಲಚು ರಾಜು ಚನುವಿಚ್ಚು ಚುಂಡುರಾ

ಡಿ.೧೭೭೩-೧-೩೨೧

(ಕಚ್ಚುವಂಥ ಹಾವು ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಮರೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕೆಡಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವವನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಎಣಿಸಿದ ಅರಸ ತುಂಬಾ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.)

“ತರಚು ಕಲ್ಲಲಾಡು ಧರಣೇಶು”^{೧೧} (ರಾಜನಾದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ) ಕರುವನನ್ನು ಪಾಮುವಲೆ ನೆರಿ ದಾಚುಕೊನ್ನಿ^{೧೨} (ಕಚ್ಚಲಿರುವ ಹಾವು ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಕಾದುಕೊಂಡಂತೆ) ಅವರು ಕಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಭೂಪತಿಯ ಕೃಪೆಯನ್ನು^{೧೩} ನೆಚ್ಚಿ ಮೋಸ ಹೋದವರು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಉಸಿರು ತಗುಲಿ, ಆ ಅರಸರು ನಾಶವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಶಪಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲಬುದ್ಧಿವಾಗಿ ಕಥಿಕಾರ ಮಿಚ್ಚಿನ
ದೊಡ್ಡವಾರಿ ನೆಲ್ಲ ದೊಲಗ ಗೊಟ್ಟು
ಚಿಪ್ಪು ತಿನ್ನ ಕುಕ್ಕ ಚಿರುಕು ತೀಪೆರುಗುದುನಾ^{೧೪}

ಡಿ.೧೭೭೧-೧೧-೮

ಅಲ್ಲಬುದ್ಧಿಯವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದರೆ, ಹಿರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆರವನ್ನೂ ತಿನ್ನುವ ನಾಯಿಗೆ ಕಬ್ಬಿನ ಸಿಹಿಯೇನು ಗೊತ್ತು? ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಈ ಅರಸರು 'ದಂಡಸಾಧ್ಯರೇ' ಹೊರತು ಧರ್ಮಸಾಧ್ಯರಲ್ಲ^{೧೫} ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೬೨ರಲ್ಲಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ Tavernier ಎಂಬ ವಜ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಗಂಡಿಕೋಟ ನವಾಬನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಾರುಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ^{೧೬}.

ಅಂದಿನ ಅರಸರು ತಾವು ಏನು ಅಂದುಕೊಂಡರೆ ಅದೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜರೆಂದರೆ ಭಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿರೋಧ ಮನೋಭಾವ ಜನರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಎಂತ ಸೇವ ಚೇಸಿ ಏಪಾಟು ಪಡಿನನು
ರಾಚಮೂಕ ನಮ್ಮರಾದು ರನ್ನ
ಪಾಮುತೋಟಿ ಪೊಂದು ಪದಿ ವೇಲಕ್ಕಿನನು^{೧೭}

ಡಿ.೧೭೭೩-೧-೩೨೨

(ಅದೆಷ್ಟು ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೂ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ರಾಜರ ಗುಂಪನ್ನು ನಂಬಬಾರದಣ್ಣ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಹಾವಿನ ಸಹವಾಸ ಬೇಡ)

ಎರುಕಲೇನಿ ದೊರಲ ನೆನ್ನಾಳ್ಳು ಕೊಲಚಿನ
ಬತುಕುಲೇದು ವಟ್ಟಿ ಭಾಂತಿ ಗಾನಿ
ಗೊಡ್ಡುಟಾವು ಪಾಲು ಗೋಕಿತೆ ಚೇಪುನಾ

ಡಿ.೧೨೨೧-೧೩೬

(ಜ್ಞಾನ, ವಿವೇಕ ಇಲ್ಲದ, ಅರಸರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಓಲೈಸಿದರೇನು? ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಗೊಡ್ಡಾದ ಹಸುವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪೀಡಿಸಿದರೇನು ಅದರ ಕೆಚ್ಚಲು ಸೋರೆ ಬಿಡುವುದೇ?)

ಒಬ್ಬ ಅರಸನೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ಓಲಗದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅರಸನಿಗೆ ತಕ್ಕಂಥವರೇ. ಹಾವುಗಳಂತೆ ಕಚ್ಚುವವರೇ. ಅಲ್ಲದೇ ಕೋತಿಗಳಂತೆ ಪರಚಿ ಹಿಂಸಿಸುವ ಜನರೇ ಅಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೊಂಡ ಮುಚ್ಚು ಕನ್ನ ಕೋತಿ ಪೇರಂಟಾಲು

ಬಡುಗು ದೊರಕು ಮಂತ್ರಿ ಬಂಡವಾಡು

ಬಂಡವಾನಿ ಕರಯ ಕೊಂಡೀಡು ಚುಟ್ಟಮು^{೧೮}

ಡಿ.೧೨೭೩,೧-೩೦೦

ಆದರೆ 'ವೆರಿ ಗೊಲ್ವರಾದು ವಿಭುಡಂತ ವಾಡೈನ'^{೧೯}

(ಅರಸನು ಅದೆಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವನಾದರೂ ಅವನ ಹುಚ್ಚುತನವನ್ನೇ ಸಹಿಸಲಾರೆವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮರ್ಕಟ ಬುದ್ಧಿಯ ಅರಸರ ಸುತ್ತ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸೇರುವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರೂ ಇದ್ದರು.)

ಕೋತಿ ಬಟ್ಟಿ ದೆಚ್ಚಿ ಕೊತ್ತ ಪಟ್ಟಮು ಕಟ್ಟಿ

ಕೊಂಡ ಮುಚ್ಚುಲೆಲ್ಲ ಗೊಲಿಚಿನಟ್ಟು

ನೀತಿಹೀನುಲೊಡ್ಡ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಲುಂದುರು^{೨೦,೨೧}

(ಕೋತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮುಸುವ ಕೋತಿಗಳನ್ನು ಓಲೈಸಿದಂತೆ. ನೀತಿಹೀನರಾದವರೊಡನೆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ.)

ವೇಮನನ ಕಾಲದ ವೇಳೆಗೆ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಛಿದ್ರಛಿದ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಮುಸ್ಲಿಮರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರ ಪ್ರಭಾವ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ವೇಮನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮಾಡಿರುವ ನಾಲ್ಕೈದು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದಷ್ಟೇ. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಕುರಿತು ವೇಮನ ಬಹುಶಃ ಕೇಳಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೫ರ ವೇಳೆಗೆ ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯವರು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರೂ ಆ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವುವೂ ವೇಮನನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ವಿವಿಧ ಮತಗಳ ಪತನ ಸಂಧಿಕಾಲ

ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ವೇಮನನ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್ ಕೂಡಾ ಅಂದಿನ

ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗದೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಬರುವಂತೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಅಂದಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಅಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರವೇನೂ ನಮಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಶತಮಾನಗಳು, ಗುರುತೇ ಹಿಡಿಯಲಾರದಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವಂಥ ದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಅರಸರ ವೈಭವ, ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಸುಖದುಃಖಗಳು, ವಿದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂದಿಗೂ ಅಳಿದು ಉಳಿದಿರುವ ಅವಶೇಷಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

"History fails to tell us much of what these Kingdoms did, whom they conquered how they fell. But geography steps in to prove how for their arms reached, how deep the impress they left. All over the Indian seas we find the tokens of great Telugu dominian"^{೨೨}.

ಈ ರೀತಿಯ ಅವಶೇಷಗಳಲ್ಲದೆ, ಭಾರತೀಯ ಜನಜೀವನದ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಂತಹ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತಚಿಂತಕ, ಜೆ.ಎ. ದುಬಾಯ್ ಹೆಸರಿಸತಕ್ಕವನು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನಾದ ಈ ಪಾದರಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಹಿಂದುಗಳ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವು ಆತನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ, ನಿರಂತರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ದುಬಾಯ್ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಂಥವು. ಅವು ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಏನೂ ಭಿನ್ನವಾದುವೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ^{೨೩}. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ನಂತರದ ಹಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಈ ಎರಡು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲವಲ್ಲ.

ಮತ ವಿಶೇಷಗಳು

'ಮತ' ಎಂಬುದು 'ಮಸ್' (To think) ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆ. 'ಮತ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಮತವಾದುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವ ಅರ್ಥ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ^{೨೪}. ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮತ ಎಂಬುದು ಅದರ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ. ಈ ಪದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.

ಅತೀಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳು, ಮಾನವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು, ಕರ್ತವ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಸಹ 'ಮತ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು

(ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತಪ್ರಚಾರಕ)
ಅಬೇ ದುಬಾಯ್

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು (Tradition) 'ಮತ' ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಪದವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಪದವೂ ಸಹ 'ಮತ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಸಂಕ್ರಮಿಸುವ ವಿದ್ಯಾಸ್ಥಾನ, ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಧರಿಸುವುದು ಅದರಿಂದ ಧರ್ಮ. ಲೋಕವನ್ನೂ, ಸಮಾಜವನ್ನೂ ಧರಿಸುವುದು ಧರ್ಮ. ಮತ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಈ ಮೂರೂ ರಿಲಿಜನ್ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ

ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವನ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಮತ. ಮಾನವನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಮಾಡಬಹುದು.

“ಗಾಣದ ಎತ್ತಿನಂತೆ ನಿತ್ಯಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ, ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ, ಗಮ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಅರಿಯದೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಆದರ್ಶಗಳು, ಚಿಂತನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬದುಕುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನ. ಇಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪರಿತ್ರಾಣ (Salvation) ಅಥವಾ ಅತೀತ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವಂಥವರಲ್ಲಿ ಮತ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮತಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಈ ವಿವರಣೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದವರೇ ಇಲ್ಲ”.

ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಮೋಕ್ಷವು ನಿತ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೂ ಕೆಲವು ಮತಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುವುದೇ ಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದುವುದು. ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಕ್ಕೆ ಅವಧಿ ಪರಿತ್ರಾಣ. ಪ್ರಾಕೃತ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿವ್ಯಜೀವನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಪರಿತ್ರಾಣ.

ಪಶು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಬದುಕದೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿ ಬಾಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಮತ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಹಾ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ಮುಕ್ತಿ'ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಮುಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಭಾವಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅನುಭವಿಸುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೇದಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಪರಮಾರ್ಥ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಉಪಾಸನಾ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮಾನವೇ. ಎಲ್ಲವುಗಳ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಗಮ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಇರುವುದು ಒಂದೇ ಮತ ಅದು ಪರಮ, ಉಳಿದವು ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಘಟ್ಟಗಳು, ಪರಮ ಮತವನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಇವು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರುಜುವಾದುದು ಎಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂದು ನಂಬಿ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಈ ಜನರು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಧರ್ಮವೇ ನಿಜವಾದ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನಂಬುವುದೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಅದೊಂದೇ ಸತ್ಯ ಉಳಿದವು ಅನೃತ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳು ಮೊದಲಾದ ವಿಭೇದ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಸ್ವಮತದ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನದೊಂದಿಗೆ ಪರಮತಗಳ ವಿರೋಧವೂ ಸಹ ಕಸದಂತೆ,

ಕಳೆಯಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಸ್ವಮತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯ ಮತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಜನ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಮತ ಕಲಹಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಕಲಹಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಾನಿಕರವಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನದ ಸಾರವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿತು.

ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಮತಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಅವುಗಳ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯಾದರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದ್ವೈತ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಚರಾಚರಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಅನಾದಿ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿವೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಸಾರಾಂಶ. ಏಕವಾದ ಈ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಆತ್ಮ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದೇ ನಿತ್ಯವಾದುದು. ಉಳಿದುದು ಅನಿತ್ಯಗಳು. ಒಂದಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತುವೂ ಸಹಾ ಮಾಯಾವೃತ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಈ ವೈರುಧ್ಯವು ನಶಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಪದಾರ್ಥ ಒಂದೇ ಇರುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು. “ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಾನೇ” ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಮೋಕ್ಷ. ಇದೇ ಅಖಂಡ ತತ್ವ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಅಖಂಡವಾದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚವು ಮಾಯೆ ಅಥವಾ ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಗವಂತನನ್ನು ಈಶ್ವರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು. ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿದೆ. ಅದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಹಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಏಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಂಕರರ ಅದ್ವೈತವನ್ನು ರಾಮಾನುಜರು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಡಿಲಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಪರಮಾತ್ಮ ಜೀವಾತ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ರಾಮಾನುಜರು ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದವನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಆ ಭೇದವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದವರು ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಕಾರ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚ ವಾಸ್ತವಿಕವಾದುದು, ಅಲ್ಲದೇ ಅದು ಶಾಶ್ವತವಾದುದೂ ಕೂಡ. ಈತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವಂಥದ್ದು ಇಲ್ಲದೇ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಇವರು ಐದು ಬಗೆಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ವೈತಿಗಳು ಈ ಭೇದಗಳನ್ನು ‘ಮಾಯೆ’ ಅಥವಾ ‘ಇಲ್ಲದ್ದು’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರೆ, ದ್ವೈತಿಗಳು ಈ ಭೇದಗಳನ್ನು ಇರುವುದೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಮಾನುಜರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದು ಕೂಡಾ ವೈಷ್ಣವವೇ. ಆದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ ‘ಸದ್‌ವೈಷ್ಣವ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸದ್‌ವೈಷ್ಣವರು ಸಹಾ ಭಕ್ತಿ ತತ್ವವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು^{೨೬}.

ದ್ವೈತ ಬಂಧಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ವಿಷಯ. ಸದ್ಗುಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಧಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಹನೆ, ಧಾರ್ಡ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅದ್ವೈತಿಗಳು ಭಾವಿಸದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಉತ್ಸವಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಪರವಾಗಿ ಅದ್ವೈತಿಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡರೂ ಅವರು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಿಗಳಾದರು.

ಅಂತರಂಗ ಮಂದು ನದ್ವೈತಿಯೈಯುಂಡು

ಬಾಹ್ಯಮಂದು ದ್ವೈತ ಭಾವಿಯಗುನು

ನಟ್ಟುಗಾಕ ತತ್ವ ಮಲವಡ ನೇರದು ವಿಶ್ವ

ಡಿ.೧೭೨೭-೧೯

(ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾ, ಹೊರಗಡೆಗೆ ಆತ ದ್ವೈತ ಭಾವಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಲ್ಲದೆ ತತ್ವ ಎಂಬುದು ಕೈಗೆ ಎಟುಕುವುದಿಲ್ಲ)

ಸಗುಣವಾದದಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. “ಉಪಾಸನೆಯ ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ವಿಗ್ರಹಗಳು ದೇವತೆಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೇವತೆಗಳು, ಒಂದು ಜಾತಿ, ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದೇವತೆಗಳು, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು, ಮನೆಯ ದೇವತೆಗಳು ಎಂಬ ಅವತಾರ ಭೇದಗಳನ್ನು ತಳೆಯಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತು^{೨೭}. ಅಂದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಮತ ಸಂಬಂಧವಾದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಂದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೇಷಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ‘ವಿಶ್ವಗುಣಾದರ್ಶ ಚಂಪೂ’ವಿನಿಂದ ಆಯ್ದು ಮಾಡಿ ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿಯವರು ‘ವೇಮನ’ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲಭೇದಗಳು ತೀವ್ರತರವಾಗಿ, ಕುಲವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವವರಿಗೆ ಕುಲಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

೨.೨. ಹುಸಿ ಗುರುಗಳು, ಬೂಟಾಟಿಕೆಯ ಗುರುಗಳು

ವೇಮನನು ಗುರುಗಳು ಜ್ಞಾನಗುರುಗಳು ಮತ್ತು ಹುಸಿಗುರುಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯ ಸೋಗಲಾಡಿ ಗುರುಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದರು. ಈ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯುವ ಮುನ್ನ ‘ವೇದಾಂತ ಸಾರ’ದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಜವಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ^{೨೮}.

ಗುರುವಾದವನು ಜ್ಞಾನಖಡ್ಗದಿಂದ ಕೊಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಹೋಗಿರುವ ಪಾಪವನ್ನೂ ಬೇರುಸಮೇತ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಹೇತುವಿನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಪಾಪ ಪೂರಿತವಾದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪವೆಂಬುದು ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ವಜ್ರಹೃದಯದಿಂದ ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಉದಾತ್ತವಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನವರು ಇತರರು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ದಯಾಮೃತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ತುಂಡಿಗೂ ಬಂಗಾರದ ತುಂಡಿಗೂ ಒಂದೇ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಶಿವ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬೋಧಿಸುವ ಮುನ್ನ ತಾನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚತುರ್ವೇದಗಳು, ವೇದಾಂಗಗಳು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ವೈದ್ಯ, ಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕಗಳು, ಅಷ್ಟಾಂಗ ಪುರಾಣಗಳು, ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕಲೆಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಗುರುಗಳು ಮರೀಚಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಂದಿಗೆ ಗುರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನ ಒಡೆಯ ಎಂಬರ್ಥ ಬಂದಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಸನೇ ಗುರು ಎಂಬುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಗುರುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತರಾದರು. ಗುರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಯಾವುದೇ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೂ, ಅವರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಶೂನ್ಯಮನಸ್ಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಾರಸತ್ವದಿಂದ ಗುರುಗಳೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜನರಿಗೆ ಇವರು ಏನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದೇ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಗೆ ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದ ಭಕ್ತರು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ದೇವರಿಗೇ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗುರುವು ಚಿಷ್ಟ ವಿದ್ಯ ಗುರುನಕು ತೆಲುಸುನು

ಗುರುವು ಚಿಷ್ಟ ವಿದ್ಯ ಗುರುವು ಯೆರುಂಗು

ಗುರುವು ಮಹಿಮ ಪರಮ ಗುರುವುಕು ತೆಲುಸುನು

ಡಿ. ೧೭೨೩.೬^೯

(ಗುರುವಾದವನು ಹೇಳುವ ವಿದ್ಯೆ ಗುರುವಿಗೆ ತಿಳಿದೀತು. ಗುರುವು ಹೇಳುವ ವಿದ್ಯೆ ಗುರುವೇ ಅರಿತಾನು, ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆ ಏನೆಂಬುದು ಪರಮ ಗುರುವಾದವನಿಗೇ ಗೊತ್ತು.)

ಇಂಥವರ ಬಳಿ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ಮಾಡುವುದು ಕುರುಡು ಎತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ (ಡಿ. ೧೭೨೩).

ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಟ್ಟಳೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವುದು, ದಂಡ ವಿಧಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಜನರ ಪಾಪಗಳು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಗುರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ತಮ್ಮ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವೆಂದುಕೊಂಡರು. ಅವರು ನೀಡಿದ ವಿಭೂತಿ, ಹೂವು, ಅವರ ಪಾದೋದಕಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಅನ್ಯಾಯವೇ? ಸಮಂಜಸವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳು ಶಪಿಸಿದರೆ ತಾವು ನಾಶವಾಗಿ

ಹೋಗುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಗುರುವಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಜನರು ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ ಪವಾಡಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಗುರುಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದದ್ದೇ ವೇದ, ಅದಕ್ಕೇ ಎದುರಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಎದುರು ನಿಂತವರ ಗತಿ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರುವುದಾಗಿ ಭಕ್ತರ ಗುರುವಿನ ವಾಕ್ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುವಾದವನು ಶಾಪ ಇಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಒಬ್ಬನು ಸತ್ತು ಹೋದ. ಗುರುವು ಬೈಯುತ್ತಲೇ ಇನ್ನು ತಿಂಗಳುಗಳು ತುಂಬಿದ ಗರ್ಭಿಣಿ ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು, ಗುರುವಿನ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಒಬ್ಬಾತನ ಎತ್ತುಗಳು ಸತ್ತುಹೋದವು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಹೋದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹಂದಿಯಾದ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಪರಿವಾರದವರು ಭಕ್ತರನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಗ್ಧರಾದ ಭಕ್ತರು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪರಮಸತ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಡೆಮಡಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಗುರುಗಳು ಕೋರಿದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು, ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾದರೂ ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ, ಒತ್ತೆಯಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿ ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯ ಗುರುಗಳಲ್ಲದೆ, ಬಡವರಾದ ಯತಿಗಳೂ ಸಹಾ ಇಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇಂಥವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಡಿ ಗೋಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರೂ ಸಹ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೂಡು ಚೀರ ಬಾಸಿ ಗುಳ್ಳೆ ಪಂಚಲಬಡು

ನಟ್ಟು ವಾಸೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತುಲ ನುದುಟ

ತೋಯಚಾಕ್ಷುಜೇರ ದೋಷಂಬು ಲಂಟುನಾ^{೧೦}

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೪೮

(ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ, ಹೊದೆಯಲು ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಹಾಳುಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ ತಳ್ಳುವಂತೆ ಹಣೆಬರಹ ಬರೆದ ವಿಧಾತ, ಇಂಥವರು ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯರನ್ನು ಕೂಡಿದರೇನು ತಪ್ಪೇ?)

ಈ ಗುರುಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗುರುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ಮಾರ್ತ ತತ್ತ್ವವಾದ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುರುಗಳೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಕುಲದವರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುರುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಇಂಥವರನ್ನು ಕುಲಗುರುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಕುಲಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು, ಮಾನಿನೀ ಮಧು ಪಾನಾದಿಗಳ ದಾಸರಾಗಿದ್ದರು^{೧೧}.

ಚೋರುನಕು ಯೇಲ ಸುಭಗ ಪ್ರವರ್ತನ

ಜಾರುನಕು ಯೇಲ ಜಪಮು ತಪಮು

ಮಧ್ಯಪಾನಿ ಕೇಲ ಮಹಿಮೀದ ತತ್ತ್ವಂಬು

ಡಿ.೧೭೨೩-೨೬೦-೧

(ಕಳ್ಳನಿಗೇಕೆ ಸತ್ಯವರ್ತನೆ, ಜಾರನಾದವನಿಗೆ, ವಿಟನಿಗೆ ಜಪತಪಗಳೇಕೆ, ಮಧ್ಯಪಾನಕ್ಕೆ ದಾಸನಾದವನಿಗೆ ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರಗಳೇಕೆ)

ಈ ಗುರುಗಳು ಅರಸರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅರಸನ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅರಸರೂ ಕೂಡಾ ಇಂಥ ಗುರುಗಳನ್ನು ಅಮಿತವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ' 'ಗುರುಕಾಣಿಕೆ' ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇವರು ಜನರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳು ಜನರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ತುಂಬಾ ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ದುಬಾಯ್ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗುರುಗಳು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹೊರಟಾಗ ಅವರ ಭಕ್ತರು ಅವರ ಹಿಂದೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಆಯುಧಧಾರಿಗಳು ಗುರುಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತರು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೇವದಾಸಿಯರು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲ ಹಾಡುಗಳೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂದು ಆತನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಗುರುಗಳು ನಡೆದು ಬರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ನಡೆಮಡಿಯನ್ನು ಹಾಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ತೋರಣ ಮತ್ತು ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳ ಈ ಪರ್ಯಟನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥವರನ್ನು ಕಂಡು ವೇಮನ 'ಕಾಸುಲುಕುದಿರುಗ ಕಲುಗುನಾ ಮೋಕ್ಷಮು' (ಡಿ.೧೨೧೧-೧೨೫೬) ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ದೊರೆತೀತೆ ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಾದವನಿಗೆ ಭಕ್ತನಾದವನು ತನ್ನ ಬಳಿ ಇರುವ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ವಸ್ತುವನ್ನಾದರೂ ನೀಡಿ ಧನ್ಯನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ವೇಮನ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಗುರುವಿಗಾದರೂ ಗೋಟಿಡಿಕೆಯನ್ನೂ ನೀಡದವರು, ಹಳಸಿದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ನೀಡದವರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೈ ಎತ್ತಿ ದಾನ ಮಾಡದವರನ್ನು ಹೀಗೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ (ಡಿ.೧೨೨೩-೯೭; ಡಿ.೧೨೨೧ 1.೨೮).

ಪ್ರಜೆಗಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ ಇವರು ಎಂದೂ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲ. ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವರನ್ನು ಇವರು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನ ತುಂಬಾ ಕ್ರೂರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸಗಣೆ ನೀರು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸದವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಊಳಿಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಭಕ್ತನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾರೋ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಗುರುಗಳು ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಉಳಿದವರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗುರುಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ಹೆಸರಿಗಷ್ಟೇ ಇತ್ತು. ಇವರು ತಮಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಮಠದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯುವತಿಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ

ಅತೀತರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೂಜೋಪಚಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ತಲ್ಲಿ ತಂಡುಲೆನ್ನ ತನ ಮೊದಲಿ ಗುರುವುಲು

ಪಾರ್ವತೀ ಭವುಲು ಪರಮ ಗುರುಲು

ಕೂಲಿಕಾಂಡ್ಲ ಜಗತಿ ಗುರುಲನ ದ್ರೋಹಂಬು

ಡಿ.೧೨೨೧-೩೩೫

(ನಿಜಕ್ಕೂ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೇ ಮೊದಲ ಗುರುಗಳು, ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರೇ ಪರಮ ಗುರುಗಳು. ಈ ಕೂಲೀ ಮಠದ ಗುರುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ತಪ್ಪು)

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಧಾರ್ಮಿಕರೇ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಆತುರದ ನಿರ್ಣಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ಸದ್ಗುರುಗಳು ಇಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂಥವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಂದಿನ ಅಧರ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಭೂಮಿಲೋನ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷುಲು ಲೇಕುನ್ನ

ಜಗಮುಲೇಲ ನಿಲ್ಲು ಪೊಗುಲು ಗಾಕ

ಅಂತ ತರಚು ದೊರಕ ರಾಡ ನಾಡನು ಗಾನಿ

ಡಿ. ೧೨೨೧-೬೩

(ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರು ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಲೋಕವೇ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಪರಮ ಗುರುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆ.)

೩. ಶೈವ ವೈಷ್ಣವಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆ

ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ, ಶೈವ ಎಂಬುವು ಪ್ರಧಾನವಾದುವು. ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆಗೆ ಸಾರಭೂತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೆಂಬ ಹೆಸರು ಇದ್ದರೂ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದುದು ದ್ವೈತವೇ. ರಾಮಾನುಜರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಕ್ಕೂ ವೀರಶೈವಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ಜೀವ ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇದೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಶಂಕರಾದ್ವೈತ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಮಾಯಾವಾದ. ಇದನ್ನು ಸರ್ವಾದ್ವೈತವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ದ್ವಂದ್ವಾತೀತರಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದೇ ವೈಷ್ಣವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ. ಅವರು 'ಮೋಕ್ಷ' ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧನೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭವಾದ 'ಪ್ರಪತ್ತಿ'ಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಯೋಗವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ^{೩೧}. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ವೈತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಈ ಅದ್ವೈತ ಯೋಗವಿದ್ಯೆಯ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರಿಂದ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಯೋಗಿಗಳು ಅದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅಂದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

“But by this, inspite of the teachings of Acharyas like Shankara and Ramanuja, vedic religion had deteriorated into dogmatic rigidities. Even the splendid vision of the Upanishads was dimmed by sectarian customs. Blind belief and meaningless and superstitious rituals had become parasitic growths on Society. The cult of sacrifice was widely prevalent”^{೧೩೩}

ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಇದರ ಸ್ಥಾಪಕರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ, ಸಾಧನೆಯಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಶಿವಪಾರಮ್ಯ ಕೀರ್ತನ ವೇದ ವಿಹಿತವಾದ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಕುಲ ಮತ ಭೇದಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಅಸಮಾನತೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಅಸ್ವಶೃತೆಯ ಖಂಡನೆ ಮೊದಲಾದ ಸೂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿತು. ಕುಲ ವಿಭೇದಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕುಲಾಂತರ ವಿವಾಹಗಳು ನಡೆದವು. ವೀರಶೈವರು ಮಾನವತಾ ವಾದವನ್ನು ಸರ್ವಮಾನವ ಸೌಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದರು.

ಈ ಮತವು ಕಾಳ್ಚಿಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತ, ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ ಮೊದಲಾದವರು ವೀರಶೈವವನ್ನು ಆಂಧ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಂದು ತೀವ್ರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕುಲದವರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶವಿದೆ. ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ವೀರಶೈವ ಮತದಲ್ಲಿ ಸಮಾನರೇ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಪತ್ಯದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು.

ವೇಸಮನಕುನೈನ ದಾಸರಿಗಾವಚ್ಚು

ಹಂಗುದಪ್ಪು ವೇಳ ಜಂಗಮಗುನು

ಪದಿಯು ವೇಲಕೈನ ಬಾಪಡು ಗಾರಾದು

ಡಿ.೧೨೨೩-೧-೨೬೨

(ವೇಷಕ್ಕೆ ದಾಸಯ್ಯನಾಗಬಹುದು. ಹಂಗು ಮೀರಿದರೆ ಜಂಗಮನೂ ಆಗಬಹುದು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ನೀಡಿದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಬಾರದು)

ಕಾಲ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು, ಉದಾತ್ತವಾದ ಆಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೈದಳಿದ ವೀರಶೈವ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸ್ತೇಜಗೊಂಡಿತು. ಆತ್ಮವು ನಶಿಸಿ ಹೋಗಿ ಶರೀರ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗೇ ಬರಡಾಯಿತು. (ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಶಿವಪೂಜೆ ಏಕೆ?) ಕುಲಗಳೇ ಬೇಡವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಶೈವರು ‘ಲಿಂಗಾಯತರು’ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಕುಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ವರ್ಗಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಕುಲ-ಜಾತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೇದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರಾಧ್ಯರು ಮತ್ತು ಜಂಗಮರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

ಹೊಸ ಆಚಾರಗಳು, ಗುರುಗಳು, ಹೊಸ ಬಗೆಯ ನಂಬಿಕೆ ಆಚಾರಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಲಿಂಗಧಾರಣೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂದರ್ಶನ, ಶಿವಭಜನೆ, ಮೈದುಂಬಿ ಬರುವುದು, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು. ಈ ಒಂದು ಗಲಾಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ತತ್ವದ ತಳವೇ ಸೀದುಹೋಯಿತು^{೧೩೪}.

ನೊಸಲು ಬತ್ತುಡಯ್ಯೆ, ನೋರು ತೋಡೇಲಯ್ಯೆ

ಮನಸು ಭೂತಮುವಲೆ ಮಲಯಗಾನು

ಶಿವನಿ ಗನಿಯೆನನ್ನ ಸಿಗ್ಗೆಟ್ಟು ಗಾದಕೋ

ಡಿ.೧೨೨೧-೧೫೪

(ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತನಾದ, ಅವನ ಬಾಯಿ ತೋಳವಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸೇನೋ ಭೂತದ ಹಾಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿತು. ಇಂಥವನು ಶಿವನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು)

ತಾತ್ವಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಮತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದೇ ಆದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳು, ಕಳ್ಳರು ಆಷಾಢಭೂತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಆರು ಮತಮುಲಕನ್ನ ನಧಿಕಮೈನ ಮತಮು

ಲಿಂಗಮತಮುಕನ್ನ ಲೇದು ಜಗತಿ

ಲಿಂಗಧಾರಿಕನ್ನ ದೊಂಗಲು ಲೇರುರಾ^{೧೩೫}

ಡಿ.೧೨೨೧-೨೭೧

(ಆರು ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಲಿಂಗಮತ. ಈ ಲಿಂಗಮತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಕಳ್ಳರಿಲ್ಲ)

ವೀರಶೈವ ಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಾನಿಸುವವರೂ ಸಹಾ ಆ ಕಾಲದ ವೀರಶೈವರನ್ನು ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ವೈಷ್ಣವಮತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ತೆಂಗಲೆ, ವಡಗಲೆ ಭೇದಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟವು. ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸುವ ನಾಮದ ರೂಪಭೇದವೂ ಈ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆ ನಾಮವನ್ನು ಗೋಪಿಚಂದನದಿಂದ ಇಡಬೇಕೆ ಅಥವಾ ತಿರುಮಣಿಯಿಂದ ಇಡಬೇಕೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿಭೇದಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು.

ಪಟ್ಟುಚೀರಗಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿ ತಿರುಮಣಿಬೆಟ್ಟಿ

ಸೃಷ್ಟಿ ವೈಷ್ಣವಂಬು ಶಿಖಲು ಮಿಂಚಿ

ಚಿನ್ನಲೆನ್ನೋ ಜೀಸಿ ಚಿರಚಿ ವೈಷ್ಣವಮಿಟ್ಟು^{೧೩೬}

೧೨೨೧-||-೫೧೨

(ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ತಿರುಮಣಿ ನಾಮವಿಟ್ಟು, ಅವರಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ನಾಮಗಳು ಜುಟ್ಟನ್ನೂ ಮೀರಿತು. ಅನೇಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೈಷ್ಣವ ಹಾಳಾಯಿತು)

ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಮತಗಳು ಕೇವಲ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. ಲೌಕಿಕ ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ಅವಿರಳವಾಗಿ ವಿವಾದ, ಹೋರಾಟಕ್ಕೂ ನಿಂತವು. ಈ ರೀತಿಯ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಅಸಹನೆ ಮತ್ತು

ಅಸೂಯೆಗಳೇ ಕಾರಣ. ಈ ರೀತಿ ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವಗಳ ನಡುವೆ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಕೇಶವಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವವರು ಸಹಾ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಶೈವ ವೈಷ್ಣವಾದಿ ಷಣ್ಮತಂಜಲ ಕೆಲ್ಲ

ದೇವುಡೊಕ್ಕ ಡನುಚು ತೆಲಿಯಲೇರು

ತಮಕು ಭೇದಮಯಿನ ತತ್ತ್ವಂಜು ಭೇದಮಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೨-೬೩೯

(ಶೈವ-ವೈಷ್ಣವ ಮೊದಲಾದ ಷಣ್ಮತಗಳು (ಆರು ಮತಗಳು) ಇರುವನೊಬ್ಬನೇ ದೇವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದಾದರು. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ)

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವರ ಪತನಕ್ಕೆ ಅವರ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಅಬೆ ದುಬಾಯ್ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವರು ಧರಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳೆಂದೂ, ನಾಮಧಾರಿಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೈವರು ಲಿಂಗವನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ತಲೆ ಮೇಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವರು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಹೆಸರುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ದಾಸರಿ, ರಮಣಯೋಗಿ, ಬೈರಾಗಿ ಮೊದಲಾದವು. ಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಬೈರಾಗಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವೈಷ್ಣವರು ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಗಳು, ತಲೆಗೆ ಪೇಟೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದನೆಯ ತುಳಸಿ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಅವರ ವೇಷ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು^{೩೭}.

ಇವರು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನ ಗಂಟೆ, ಜಾಗಟೆ ಶಂಖಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿ ತಮ್ಮ ಬರವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಜಾಗಟೆಯನ್ನೋ ಗಂಟೆಯನ್ನೋ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಫಲಕವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ, ಹನುಮಂತನನ್ನೋ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೋ ಮೂಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಮಂದಿಗೆ ಭುಜದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಾದಗಳವರೆಗೆ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳ ನಾದ ವೈಷ್ಣವಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಅವರ ಬರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವರು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೊನೆಗಳು ಚೂಪಾಗಿರುವ ಈಟಿಯಂಥ ಕೋಲು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಎರಡೂ ಕೊನೆಗೆ ಎರಡು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞದ ವಿಭೂತಿಯಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ದಾಸಯ್ಯಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರುಗಳು ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು ದೇಶಾಟನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು

ಹೋದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತರೇ ಇವರಿಗೆ ಊಟ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಭಿಕ್ಷೆ ಕೇಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರದೇ ಅವರನ್ನು ಗದ್ದರಿಸಿ ಕೇಳುವ, ಕಾಣಿಕೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವುದು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಡವಾದರೂ ಕೂಡ ಇವರು ಜಾಗಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿ, ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿ ತಮ್ಮ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೂ ನುಗ್ಗಿ ರಂಪಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇವರು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಪರವಾದ ಗೀತೆಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಇವರು ಅಶ್ಲೀಲ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಾನು ಕೇಳಿರುವುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆತನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ದುರ್ವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಅವರನ್ನು ಅಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ವೈಷ್ಣವಲನು ವೊಟ್ಟಿ ವಾರ್ತ ಮಾತ್ರಮೇ ಕಾನಿ

ಭ್ರಷ್ಟುಲಂತಕನ್ನ ಪರುಲು ಲೇರು

ಕಷ್ಟ ನರುಲಕಲ್ಲ ಕಲುಗುನಾ ಮೋಕ್ಷಂಜು^{೩೮}

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೨೪

(ವೈಷ್ಣವರು ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಹೊರತು ಅವರಂತಹ ಭ್ರಷ್ಟರು ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಇಂಥ ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ದೊರಕೀತೆ?)

ವೈಷ್ಣವ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಮದ್ಯಪಾನ, ಮಾಂಸ ಭೋಜನ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು^{೩೯}. ಗಂಜಾಯಿಯಂಥ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೈವರಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ತಿ ಪೂಜೆ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಂಜನೇಯ, ಗರುಡ ಮತ್ತು ಸರ್ಪ ಇವರಿಗೆ ಗೌರವಪ್ರದವಾದುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವನಾದರೂ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರೂ ಕೊಂದರೂ ಅದನ್ನು ಇವರು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತೀವ್ರ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದವರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಸೇರಿ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದವರಿಂದ ಭಾರಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ದಂಡವಾಗಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ತುಂಬಾ ದಾರುಣವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿದ ಹಣದಿಂದ ಭರ್ಜರಿಯಾದ ಔತಣವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಶೈವರು ದಕ್ಷಿಣದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಲಬಾರು, ಕೋರಮಂಡಲ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸತ್ತವರನ್ನು ಹೂಳುವ ಆಚಾರ ಇವರಲ್ಲಿತ್ತು. ವೈದಿಕ ಕರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ.

ಲಿಂಗವು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೀರಶೈವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಕುಲಭೇದಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೀರಶೈವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಶ್ಯರು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯವರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಲಿಂಗವು ಶಿವನ ನಿಲಯವಾದುದರಿಂದ, ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತರತಮ ಭೇದಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಬಾರದು. ಜಂಗಮನಾದ ನಂತರ ಜಾತಿಯನ್ನು ಎಣಿಸಬಾರದು (ಡಿ.೧೭೨೧-೧-೧೭೭). ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಅರಮನೆಗಿಂತಲೂ ಲಿಂಗವಿರುವ ಗುಡಿಸಲೇ ಮೇಲು. ಇವರು ವೈದಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿರೋಧಿಗಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವೈದಿಕರು ಇವರನ್ನು ಅಸಹನೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳಿದ್ದವರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಮಠಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ, ಶಿವ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳ (ಜಂಗಮರು) ಬಗ್ಗೆ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಆಪಾರವಾದ ಗೌರವಾದರಗಳು, ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆತನು ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಆತಿಥ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಯನ್ನೇ ಖಾಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಗುರುಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ದಿನವೂ ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿ ಗುರುಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಗುರುಗಳು ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಡತಿಯಿರುವ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಮನೆಯನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಜನ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಾನು ಕೇಳಿರುವುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಕರುಕು ಕಾಯಲ ದಿನಿ ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರಮುಲ್
ಬೋಡಿನತ್ತಿ ಗಲಿಗಿ ಬೋರಯುಚುಂಡು
ತಲಲು ಬೋಡುಲೈನ ತಲಪುಲು ಬೋಡುಲಾ^೦

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೬೬

(ಅಳಲೆಕಾಯಿ ತಿಂದು ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಲೆ ಬೋಳಾದರೆ ಮನ ಬೋಳಾದೀತೆ.)

ಶೈವರ ವೇಷ ಕೂಡಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.
ಕಂಬಳಮುಲು ಗಟ್ಟಿ ಗಂಟಲು ಗಜ್ಜೆಲು
ಬೋಡಿ ತಲಲು ಕಾನಿ ಬೊಂತ ಚೀರ
ಲಾತ್ಮದೇವ ಪೂಜಲವಿ ಚೀಯ ನೇರವು

ಡಿ.೧೭೨೫-೨೬೯

(ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಗಂಟೆ ಮತ್ತು ಗೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಲೆಯನ್ನು ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾವಿಯ ಬಣ್ಣದ ಬೊಂತೆಯನ್ನು ಹೊದ್ದು ಇರುವವರು ಆತ್ಮದೇವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿರಿಯರು)

ಶೈವರಲ್ಲದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಫಕೀರರು, ಬೌದ್ಧರು ಕೂಡಾ ಈ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೈವ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಂಗೈ ಮತ್ತು ಭುಜಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ನಂದಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶೈವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಗುರುದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರವೇ ಅವರು ಶೈವರಾಗಿ, ವೈಷ್ಣವರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಎರಡು ಮತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಚರ್ಮಕಾರರು

ಮುಂತಾದವರು ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥವರು ಶೈವಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಮಧು ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಮಾಂಸಾಹಾರಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಇವರು ಇಂಥ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಮೀರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬಲಹೀನತೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸದೆ ಮತಗಳಿಗೆ ಮತಾಂತರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನ ಇಂಥವರನ್ನು ಕುರಿತು -

ಕುಕ್ಕ ದಿನ್ನವಾಡು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಂಬು

ಪಂದಿ ತಿನ್ನವಾಡು ಪರಮಯೋಗಿ

ಯೇನ್ಗು ತಿನ್ನವಾಡು ಯಂತ ಸುಜ್ಞಾನಿರಾ

೧೭೨೧-೧-೨೩೩

(ನಾಯಿ ತಿಂದವನು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮನು, ಹಂದಿ ತಿಂದವನು ಪರಮ ಯೋಗಿ, ಇನ್ನು ಆನೆ ತಿಂದವನು ಅದೆಷ್ಟು ಸುಜ್ಞಾನಿಯೋ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯಾವುದೇ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬೇರೆಯ ಮತದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆಂಡತಿ ಶೈವಳಾಗಿದ್ದು ಗಂಡನು ವೈಷ್ಣವನಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತಾನು ಕಂಡಿರುವುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಷ್ಣವರು ನಿತ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ವಿಷ್ಣು ಪಾರಮ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆತನ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವೇ ಕಾರಣ. ಅನೇಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನೇ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಶಿವನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮಾನವಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೊಡುಕುನು ಬ್ರತಿಕಿಂಚು ಕೊನಲೇಡು ಶಂಭುಂಡು

ಕೊಡುಕುನು ಬ್ರತಿಕಿಂಚು ಕೊನಡೆ ಶೌರಿ

ದೇವತಾಂತರಮುಲು ದೀನನೇ ಕನಿಪಿಂಚಿ

ಡಿ.೧೭೨೩-೯೭೭

ಇನ್ನು ಶೈವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಅಕಾರ್ಯಗಳೇ. ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ವೈಷ್ಣವರೂ ಸಹ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವನೇ ಸಕಲಾರಾಧ್ಯ. ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಅಸಹ್ಯಕರವೆಂದು ವೈಷ್ಣವರು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ನಾಮಧಾರಿಗಳಾದ ವೈಷ್ಣವರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶೂಲಗಳಿಂದ ತಿವಿಯಿಲ್ಲದಂತಾದರೆಂದು ಶೈವರು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಪರಸ್ಪರ ದೂಷಣೆಗಳು ಆಗಾಗ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ರೂಪವನ್ನೂ ತಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪನ್ನು ರೊಚ್ಚಿಗೆಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಕಲಹಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಗುಂಪು ತಮ್ಮ ದೈವದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಲೇ ಪರದೈವದ ನಿಂದನೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೂಡಲೇ ಪರಸ್ಪರ ದೈವ ದೂಷಣೆಗೆ ಇಳಿದು ಪರಸ್ಪರರು ಹಿಡಿಹಿಡಿ ಶಾಪಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಕೈಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಕ್ತಪಾತವೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಲಿಂಗಮತಮು ಲೋನ ದೊಂಗಲುಗಾ ಬುಟ್ಟಿ
ಯೊಕರಿನೊಕರು ನಿಂದ ನೊನರಜೇಸಿ
ತುರಕ ಜಾತಿ ಚೇತ ಧೂಳಿಯೈ ಪೋದುರು

ಡಿ.೧೭೨೩-೬೯೧

(ಲಿಂಗಮತದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರು ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ತುರುಕರಿಂದ ಇವರು ಧೂಳಿಪಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ)

ಇಂಥ ಮತನೋದಗಳು, ಗಲಭೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಅರಸರು ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

೪. ಬಸವಿಯರು :

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಕೆಲವು ಜನಾಂಗದವರು ಮದುವೆಯಾಗದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೇವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಹರಕೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಕಾಂತ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಿದೆ. ಇವರು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಸರು ಈ 'ದೇವದಾಸಿ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ಬರುವ ಸುಂಕದ ಆದಾಯವನ್ನು ಅರಸರು ಸೈನ್ಯದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವರ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಇವರು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತೆಲುಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಬಸವಿರಾಂಡು, ದೇವದಾಸಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಬಸವಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಬಹುಶಃ ಶೈವಮತವನ್ನು ಆದರಿಸಿದ ಕಾಕತೀಯ, ರೆಡ್ಡಿ, ವೆಲಮ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂದಿಗೂ 'ವೀಟಿ ಬಸವಿ' (ಬೀದಿ ಬಸವಿ) 'ಊರ ಬಸವಿ' ಎಂದು ಪದಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಬೇ ದುಬಾಯ್

"To the sects both of Shiva and Vishnu priestesses are attached. that is to say women specially set apart. under the name of "Wives of the gods" for the service of one or other of these dieties. They are quite a distinct class from the dancing girls of temples, but are equally deprived. They are generally the unfortunate victims of the immorality of the Jagams or Vaishnavas. These priests by way of keeping up a character for good behaviour, and conciliating the families upon whom they have brought dishonour. Put the whole blame on Vishnu or Siva; and the poor gods, as is only fair, are forced to make amends. So the girls are given to the gods as wives, by the aid of a few ceremonies and we know that these worthy gurus enjoy the privilege of representing in every thing. The Gods whose ministers they are. The women who are thus consecrated to Vishnu are called Garuda Basavis (Wives of Garuda) and have the image of this bird tattooed on their breasts as distinctive mark of their rank.

The priestesses of Siva are called Linga basavis or women of the lingam and bear his signs tattooed on their thighs"^{೧೪೯}

'ಸಂತ ಬಸವಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವ ವೇಮನನ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. 'ಬಸವಿ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ವೇಮನ, "ಹಲವು ಬಾರಿ" ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಲ್ಲ.

ವಂತು ಲಿಂಗಮು ಗಟ್ಟಿ ವಡಲೆಲ್ಲ ಭೂತಿಯು

ಅಂತರಂಗ ಮೆರುಗ ದಂತ್ಯಜಾತಿ

'ಸಂತಬಸವಿ' ಕೊಡುಕು ಜಂಗಮ ದೇವರ

ಡಿ.೧೭೨೩-೮೨೬

(ಲಿಂಗವನ್ನು ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡ ಜಂಗಮ ದೇವರು ಅಂತ್ಯಜಾತಿಯ 'ಸಂತ ಬಸವಿ'ಯ ಮಗ)

'ಸಂತಬಸವಿ' ಪೊಂದು ಚಲಿಪಂದಿರಿ ಉದಕಂಬು

ತೋವ ನಮ್ಮತೋಡು ತೊತ್ತು ಮಾಟ

ರಚ್ಚಿಕೊಟಮಿ ತೋವ ರಸಿಕಲು ಮೆಚ್ಚರೋ

ಡಿ.೧೭೬೯-೬೩೯

(ಸಂತ ಬಸವಿಯನ್ನು, (ಸಂತೆಯ ಬಸವಿ) ಅರವಂಟಿಗೆಯ ನೀರು, ತೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆ, ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಂಭೋಗವನ್ನು ರಸಿಕರು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.)

೫. ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ

ಯಾವಾಗ ಜೀವನಸಾರ ಬತ್ತಿಹೋಗಿ, ಒಣಗಿ ಕೊರಡು ಆಗಿಹೋಯಿತು ಆಗ ಉಳಿದದ್ದೇ ಬರಡು. ಡಾಂಭಿಕತೆ ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಮತ ತಮ್ಮ ಜಾತಿ, ತಮ್ಮ ಕುಲವೇ ಘನತರವಾದುದು ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದ ಮುಳ್ಳಿನ ಬೇಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ರೀತಿ ಬೇಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಪರಸ್ಪರ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ದ್ವೇಷದ ದಕ್ಕುರಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನಗಳು ಕಾಣದಾದವು. ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳು, ಒಳಜಾತಿಗಳು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಜಾಂಡಾಲರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ತಮಗಿಂತಲೂ ಹಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕುಲವಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಜಾಂಡಾಲರನ್ನು ಎಷ್ಟು ದೂರವಿಡುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ದೂರ ಡೊಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಜಾಂಡಾಲರು ದೂರವಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಡೊಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೧೫೦}. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜಾತಿ ಅಹಂಕಾರ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿತು. ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವನು ವಿಪ್ರನಾಗಲಾರ ಎಂಬ ಪ್ರಚಾರ ಬಲವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಶೈವ ವೈಷ್ಣವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿರೋಧಿ ಭಾವನೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಕುಲ ಭೇದಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಜನರ ಜೀವನ ಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು.

ಕುಲಮು ಚೇತಬಟ್ಟಿ ಗುಂಪಿಂಚ ನೇಟಕಿ

ಪಾದು ಉನ್ನ ಚೋಟ ಪ್ರಬಲುವಿತ್ತು

ಏಟಿ ಕುಲಂಬಿಂಕ ಎಕ್ಕಡಿ ದ್ವಿಜುಡಯಾ

ಡಿ.೧೭೨೭-೩೩೪

(ಕುಲವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬೀಗುವುದು ಏಕೆ, ನೀರು (ಪಾಡಿ) ಇರುವ ಕಡೆ ಬೀಜ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾವ ಕುಲ, ಎಲ್ಲಿಯ ದ್ವಿಜ) ಎಂಬುದಾಗಿ

ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದುವು. ಆದರೆ, ಅವು ಪ್ರಬಲವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಚಾತುರ್ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಅಸ್ವಶ್ವರ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಕುಲವು ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಯಾವುದೋ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ಕುಲದವರಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಒಂದು ಕುಲವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ಊಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಸ್ವಶ್ವರಿಗೆ ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೇಯವಾದ, ದಾರುಣ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ದುಬಾಯ್ ಮಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. "In fact then pariahs are the born slaves of India and had I to choose between the two sad fates of being a slave in one of our colonies or a pariah here. I should unhesitatingly refer the former"^೩.

ಅಸ್ವಶ್ವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

೬. ರಸವಾದ :

ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಟಮಂತ್ರಗಳು, ಸ್ವರ್ಣವಾದ ವಿದ್ಯೆ, ಮೊದಲಾದುವು ವಿಪರೀತವಾಗಿದ್ದವು. ವೇಮನನು ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ, ಸ್ವರ್ಣವಾದವನ್ನು ಆತ ನಂಬಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆಸೆಯಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಯೋಗಿಗಳಾದವರೂ ಬಂಗಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಯೋಗಿಗಳು ಕೃತ್ರಿಮ ಬಂಗಾರದ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಆಸೆಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡರು, ಆ ಆಸೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮೂಡಿತೋ ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದು ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ^೪. ಹಠಯೋಗಿಗಳು ಸಾಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ದೇಹಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ ದೊರೆಯದೆ, ಬಂಗಾರವನ್ನು ಭಸ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಬಂಗಾರ ಮಾಡಲು ಅವರು ತೊಡಗಿರಬೇಕು - ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವನು ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಣ, ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂಬ ವಾಸ್ತವಿಕೆ, ಬಹುಶಃ ಈ ವಿಕೃತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿರಬಹುದು^೫ ಎಂದು ಏಟೂರಿ ಬಲರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಬಡತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಡವರು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಸಿದ್ಧರ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರು. ರಸವಾದವನ್ನು ಗುಪ್ತವಿದ್ಯೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಸಿದ್ಧರು ಇಂತಹವರಿಂದ ಶುಶ್ರುಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಸವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಲ್ಲದೇ ಈ ಬಂಗಾರ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕರು ಈ ಸಿದ್ಧರ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಹಮುನ ಸುಖಯಿಂಪ ಹೇಮತಾರಕ ವಿದ್ಯೆ
ಪರಮುನ ಸುಖಯಿಂಪ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ
ಕಡಮ ವಿದ್ಯೆಲ್ಲ ಕಲ್ಲ ಮೂಢುಲ ವಿದ್ಯೆ

ಡಿ.೧೨೨೨-೨೨೬

(ಇಹದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಗಾರ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯೆ, ಪರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ. ಉಳಿದ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥ) ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕರು ಬಂದರು.

೭. ಮಹಮದೀಯ ಮತದ ನೆರಳು

ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಮಹಮದೀಯ ಸಿಂಹಾಸನಗಳ ಉದ್ಭವ ನೆರಳು ಆಂಧ್ರ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಎರಡನೆಯ ವೆಂಕಟಪತಿ ರಾಯನೊಂದಿಗೆ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಲೇ ಆಂಧ್ರ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಮಹಮದೀಯರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿನ ದುರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಹಮದೀಯರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಮದೀಯರೇ ಅರಸರಾಗಿದ್ದರೂ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರೇ ಮಹಮದೀಯರ ಪರವಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಮದೀಯರ ಧರ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರೂ, ಅದು ಕೇವಲ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೂ ಜೀವನ ವಿಧಾನದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗಾಢವಾದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಅಧಿಕಾರವೂ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮತಗಳು ಬೆಳೆದು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದವು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಮತಗಳೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಭ್ಯತಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋದವು. ಆದರೆ ಇಸ್ಲಾಂ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದು ಬೇರೆ, ಈ ಧರ್ಮ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮತದೊಂದಿಗೆ ವಿರೋಧಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಹಿಂದೂ ಮತದಲ್ಲಿ ಐಹಿಕಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪಾರಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಈ ಐಹಿಕ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆಯಿಲ್ಲ. ಇಹಪರಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಗ್ರಹಿಕೆಯಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಈ ಎರಡೂ ಮತಗಳು ಬೆರೆತು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತೋ ಆ ಮರುಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷಣೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂಘರ್ಷಣೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ನುಂಗಿಬಿಡುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಚಾಪೆಯ ಕೆಳಗೆ ನೀರು ಹರಿದಂತೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಪ್ರಭಾವಗೊಳಿಸಿತು.

ಹಳ್ಳಿಗಳು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ದೂರವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರಭಾವ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಿರಿದ್ದ ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಭಾವ ನೇರವಾಗಿದ್ದ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಹಿಂದೂ ಮತ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಹೀನವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತತ್ತ್ವವು ನಶಿಸಿಹೋಗಿ ಕಾವಿಬಟ್ಟೆ, ಬೂದಿಬಳಿತಗಳಷ್ಟೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಪರದೇಶೀಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನೈರಾಶ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಹಪ್ರಧಾನವಾದ ಇಸ್ಲಾಂ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಂತೆ ಬಂದಿತು. ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅದು ಹೊಸಗಾಳಿ. ಆ ಹೊಸಗಾಳಿಯ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅಲುಗಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹಿಂದೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಪೀಡಿತರು, ದೀನ ದಲಿತರು ಈ ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಸಜೀವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸ್ವಮತಗಳು, ಅಪೂರ್ವತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಈ ಎರಡರ ಸಂಗಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತರ್ಕಶೀಲ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಕುಲಭೇದಗಳಿಲ್ಲದ ಅನ್ಯಮತದ ಆಗಮನದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಲುಗಾಡಿತು. ಹಳೆಯ ವಿಧಾನಗಳಿಗೂ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೂ ನಡೆದ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂದಿಗ್ಧ ವಾತಾವರಣ ಮಂಜಿನ ಹೊಗೆಯಂತೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಈ ಒಂದು ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮೂಡಿದ ತರ್ಕಶೀಲತೆ ಸಾಧನವಾಯಿತು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಸುರವರಂ ಪ್ರತಾಪರೆಡಿಯವರು “ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ತುರುಕರು, ಕ್ರೈಸ್ತರು ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದವರು ಅರಸರಲ್ಲ, ತತ್ತ್ವಬೋಧಕರು ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರು ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಪೋತಲೂರಿ ವೀರಬ್ರಹ್ಮ ಅವರು^{೧೬} ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಸುರವರಂ ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ‘ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಲೋಪ’ಗಳನ್ನು ಎಂಬ ಮಾತು ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವಿನೂತನ ತತ್ತ್ವ ಘೋಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಧ್ವನಿಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಲೇ ಸ್ವಮತದೊಳಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೋಪಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದುವು. ಹೊಸ ಭಾವಗಳ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮತವು ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಕಳಕಳಿ ಮೂಡಿತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಾನ್ವೇಷಕರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಲೋಪಗಳು ಅಡ್ಡಬಂದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಎದುರಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು ಹಿಂದೂ ಮತದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ಬೇಗನೆ ಮನಗಂಡರು^{೧೭}. ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ಮುಖ್ಯನಾದನು.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಎರಡು-ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪದ ಜಾಲವು ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಒಳಹೊಕ್ಕಿವೆ.

III ಗ್ರಾಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ

ವೇಮನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕವಿ. ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ರೀತಿಯು ವೇಮನನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವ ರಂಗವಾಯಿತು. ಸಹಜ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣರ ತಣ್ಣೆಲಲ್ಲಿ ವೇಮನ

ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾತಾವರಣ ಮೀರಿರುವಂಥ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪದ್ಯವೂ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾಲುದಾರಿಗಳೇ ಹೊರತು ಪಟ್ಟಣಗಳತ್ತ ನಡೆಯುವ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ದಾರಿಗಳನ್ನು ವೇಮನ ತುಳಿದು ನಡೆದಂತೆ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಗರೀಕತೆಯ ವಾಸನೆ ಬಡಿಯುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪದ್ಯವೂ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ಭಾರತ ದೇಶದ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ. ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜಾಜೀವನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನವೇ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಆಧಾರಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ದೊರೆತಿರುವಂಥವೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಮತಪ್ರಚಾರಕರೂ ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರವಾಸಕಥನಗಳು ನಮಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಹಿಂದೂಗಳ ಜನಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವಂಥವೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಶೂನ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥವೇ ನಮಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಜನಜೀವನ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ ಆತನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೂಗಳ ಬಡತನ ಎಂಬ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

೧. ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾತಾವರಣ

ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಭದ್ರತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ತನ್ನ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜೀವನ ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಹಜವಾದ ಆಹಾರವಲ್ಲದೇ, ಮಳೆಯನ್ನು, ಹೊಳೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಇಂಥ ಗ್ರಾಮ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಹೊಮ್ಮುವ ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆಯಂತೆ ವೇಮನನ ಕವಿತ್ವ ಮೂಡಿದೆ. ವೇಮನನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನವನ್ನು ನಾವು ಹುಡುಕಬೇಕು; ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಜೀವನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವೇಮನ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ಉಂಡ, ಕಂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನುಡಿಯಲ್ಲಿನ ನುಡಿಹಾರಗಳನ್ನು ಮೊಗೆದು ಮೊಗೆದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ರಾಶಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಬಂಗಾರ ಇವು ವೇಮನನ ಉಪಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಕಂಡು ಬರುವ ವಸ್ತುಗಳು.

ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ವೇಮನ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೇಮನ ಏಕತ್ವವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಕುಕ್ಕುಟಮು ನೆವಲಿ ಗೂಬ ಪಂದಿಯು ಕಾಕಿ

ಕುಕ್ಕು ಉಡುತ ಪೆಕ್ಕುಕುಲಮು ಲೆಂಚಿ

ತಕ್ಕುವ ಯನಿ ಜೂಚಿ ತತ್ತಮೇ ಮರಿಗಿರಿ

ಡಿ.೧೭೭೩-೪೭೧

(ಕೋಳಿ, ನವಿಲು, ಗೂಬೆ, ಹಂದಿ, ಕಾಗೆ, ನಾಯಿ ಅಳಿಲು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕುಲಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ, ಅದು ಕೀಳಾದುದೆಂದು ನೋಡಿ ಅವರು ಅರಿತ ತತ್ವವಾದರೂ ಏನು?)

೨. ಗ್ರಾಮ ಪರಿಪಾಲನೆ

ಹಳ್ಳಿಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ರೆಡ್ಡಿ, ಕರಣಿಕ, ಪುರೋಹಿತ, ತಲಾರಿ, ಬಾರೀಕ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕುಂಬಾರ, ನೇಯ್ಕೆವರು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮರು ಮೊದಲಾದವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರೆಡ್ಡಿಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕರಣಿಕ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ರೈತನು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಆತನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಕಮ್ಮಾರ, ಪಾತ್ರೆ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಕುಂಬಾರ, ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯ್ಕೆಯವ, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ರೈತರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಮೇರೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರು ಒಂದೊಂದು ಕುಲದವರಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ವೃತ್ತಿವಿದ್ಯೆಗಳು ಕುಲವಿದ್ಯೆಗಳಾದವು. ಒಂದು ಕುಲದವರು ಇನ್ನೊಂದು ಕುಲದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಕುಲದ್ರೋಹವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕುಲದ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಾಟಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುಪ್ತ ಚಿನ್ನಶತಕದ ಶತಕಕಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ನಂಬಿಕೆ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಧನವಂತನೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದವನು ರೆಡ್ಡಿ (ರೆಡ್ಡಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಕರ್ತ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮನನು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. 'ಕಲ್ಲುಲಾಡುವಾನಿ ಗ್ರಾಮಕರ್ತ ಯೆರುಂಗು' ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನನ್ನು ಗ್ರಾಮಕರ್ತನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಡಿ. ೧೭೨೧-೨೦). ಗ್ರಾಮಕರ್ತನನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಅರಸನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಹೋಗಿ ರೆಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಕರಣಿಕರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅರಸನೇ ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾದ ನೇಮಕಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ಪುರೋಹಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಲ್ಲದೇ ಯಾವುದೇ ಶುಭಕಾರ್ಯ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇತರ ಕುಲದವರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತನು ತಾನು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಡೆತನ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಹಳ್ಳಿ ಒಂದು ಸ್ವಯಂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ದನಗಳನ್ನು ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಟೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ಅಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾರೀಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವೈಶ್ಯರು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡೋದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಣೆಯು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬೆಟ್ಟಕಾಡುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ, ಇನಾಮುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು 'ಭಟ ವೃತ್ತಿ ಮಾನ್ಯ'ಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ಜಾತಿ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಮಾನ್ಯ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಟರ ಹಾಗೆ ಇವರು ಸಮಾಜದ ದೇಹವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಭಟರು. ಈ ಮಾನ್ಯದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರೇ ಬೇಸಾಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಭೂಮಿ ಯಾರದೋ ಅವರಿಗೆ ಪಾಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳವರು ತಮ್ಮ ಕೈಕಸುಬುಗಳಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂದಿನ ರೈತರ ಜೀವನವನ್ನು ಅದರ ಹಾಸುಬೀಸುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊರತು ಇಡೀ ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜನ ನಂತರ ಇಡೀ ಅಧಿಕಾರದ ಕೀಲಿಕೈ ಮಹಾಪ್ರಧಾನಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಪಾಳೆಯಗಾರರು, ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಇತರ ಸಾಮಂತರು ರೈತರಿಂದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಅರಸರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಈ ಪಾಳೆಯಗಾರರಿಗೆ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದವರಿಗೆ ಹಾಗೆ ನೀಡುವ ಮತ್ತೆ ಅವರಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅವರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ರೈತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ, ಪೀಡಿಸಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಹಣಕ್ಕೂ ತಾವು ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಹಣಕ್ಕೂ ಅಪಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಿರುವ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ತಗುಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತೆರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಅನುವಂಶಿಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ

ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವು ಆನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು ಸೈನ್ಯದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆ ಊರಿನವರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಡೀ ಊರಿನ ಜನ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾದರೆ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲಿ ಬಿಡಲಿ ರೈತರು ಮಾತ್ರ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲೇಬೇಕಿತ್ತು.

ಚೆಡ್ಡ ಚೇನಿಕಿಂತ ರೆಡ್ಡಿತನಂಬೇಲ (ಈ ಕೆಟ್ಟ ಹೊಲಕ್ಕೆ ರೆಡ್ಡಿತನ ಬೇರೆ ಕೇಡು) ಎಂಬುದು ವೇಮನನ ಚಾಟಿ ಮಾತು.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ. ಒಕ್ಕಲುತನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದವರು ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗರು.

ವೆಲಯ ಭೂಮಿ ತಲ್ಲಿ ವಿತ್ತನಮಟು ತಂಡಿ
ಪಂಟಲರಯ ಸುತುಲು ಪಾಡಿಪರಮು
ಧರ್ಮಮು ತನಪಾಲಿ ದೈವಮು ಸಿದ್ಧಮು

ಡಿ.೧೭೭೩-೩-೧೨೨೭

(ಭೂಮಿತಾಯಿ, ಬೀಜವೇ ತಂದೆ, ಬೆಳೆಯೆ ಮಕ್ಕಳು. ಪಶು ಸಂಪತ್ತು ಪರಧರ್ಮ, ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ದೈವ ಬೆಳೆಯೇ?)

ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಹುಚ್ಚರೆಂದೂ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದವರೆಂದೂ (ಡಿ. ೧೭೭೩-೪-೫೬) ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಕಾಪು ಕುಲಜು ನೆಂತ ಕರ್ಮಲೈನಾಗಾನಿ
ಪಾಪರಾಶಿ ಕೊಂತ ಪರಿಗಿ ಪೋವು
ವಿವರ ಮೆರುಗನಟ್ಟಿ ವೆರಿ ಜೀವುಲುಗಾನ

ಡಿ.೧೭೭೩-೬೩೩

ಪಾಲಕರು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೂಲವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ತೆರಿಗೆಯ ಕಾಟ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಭೂಮಿ ಕೊತ್ತಯ್ಯನ ಭೋಕ್ತಲು ಕೊತ್ತಲಾ?

ಡಿ.೧೭೭೩-೧-೨೮೯

(ಭೂಮಿ ಹೊಸದಾದರೇನು? ತಿನ್ನುವವರು ಹೊಸಬರೇ?)

ಧನರೂಪದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಸದಾಕಾಲ ಭೂಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುವವರನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡುವವರು ಕ್ರಮೇಣ

ಜೀತದಾಳುಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪದೇ ಪದೇ ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಾಲೀಕರನ್ನು ರೈತರು ಹೀಗೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಟ್ಟಿ ನೇಲ ಬುಟ್ಟಿ ಯಟ್ಟಿ ನೇಲ ಚರಗಿ

ಯಿಟ್ಟಿ ನೇಲ ನೊಕರಿಕಿವ್ವಲೇಡು

ಡಿ.೧೭೭೩-೧-೨೭೯

(ಇಂಥ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದ ಇಂಥ ನೆಲವನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡಲಾರ)

ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ರೈತರಲ್ಲಿ ಅಸಂತೃಪ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಹಿಂದು ಮುಂದು ಯೋಚಿಸದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಸರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಸರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರೈತರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈತ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬೀಡು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂತೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ರೈತರು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭೂಪತಿ ಕೃಪನಮ್ಮಿ ಭೂಮಿ ತೆರುಚುವಾಡು

ಪ್ರಜಲ ಯುಸುರು ದಾಕಿ ಪಡುನು ಪಿದಪ

ಎಗುರವೇಯು ಬಂತಿ ಯೆಂದಾಕ ನಿಲ್ಲುರಾ

೧೭೭೩-೪೪

(ಅರಸನ ಬೆಂಬಲವಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿ, ರೈತರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವವನು. ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಉಸಿರು ತಗುಲಿ ಹೋಗುವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆದ ಚೆಂಡು ಅದೆಷ್ಟು ಕಾಲ ಮೇಲೇ ಇರಬಲ್ಲದು?)

ಗೇಣಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ತುಳಿದು ಹಾಕಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿವೆ^{೪೪}. ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರ ಬಲಹೀನವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಹದ್ದು ಇಲ್ಲದ ಹೋಯಿತು. ವೇಮನ ಇಂಥವರನ್ನು ಬೈದಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಯಂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಛಿದ್ರವಾದುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ.

ಹಳ್ಳಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಛಿದ್ರವಾದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅರಸರು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ. ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವೃತ್ತಿಗಳವರನ್ನು ತನ್ನ ಸಲಹಾ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಭೂಮಾಲೀಕರೇ ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿ ಸೇರತೊಡಗಿದರು. ಕೆರೆಯ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಸುಂಕ, ಸಂತೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಭೂಮಾಲೀಕರೂ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರೂ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಗಳು ವಿದೇಶೀ ಯಾತ್ರಿಕರ ಆಕರ್ಷಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದವು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಮನರಂಜನೆಯ ವಿನೋದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ದೊರೆಯಿತು. ಅರಸರು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯ ವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರಬಲಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ರೈತರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರ

ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಪ್ರವಾಸಿಯಾದ ನ್ಯೂನಿಜನ ಪ್ರಕಾರ, ಅಂದಿನ ರೈತರು ತಮ್ಮ ದಾದಾಯದಲ್ಲಿನ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗವನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ತೆರಿಗೆಗಳ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೇ ಎಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ.

ಅಂದಿನ ರೈತರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಕರಣಿಕನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಕಾಕತೀಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕರಣಿಕರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಕುಲದವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಣಪತಿದೇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇವರನ್ನು ನಿಯೋಗಿಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೇಮನನು ಈ ಕರಣಿಕರ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು

ಕಾಪು ಲೇನಿಯೂರು ಕರಣಾನಿಕೇ ಕೀಡು

ಕರಣಮು ಪಗಚೇತ ಕಾಪು ಕೀಡು

ಕಾಪು ಕರಣಮುಲು ಕಾವಟಿ ಕುಂಡಲು

ಡಿ.೧೭೭೩-೩-೧೪೦೩

(ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದ ಊರು ಕರಣಿಕನಿಗೆ ಕೇಡು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕರಣಿಕರ ಹಗೆತನದಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕೇಡು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮತ್ತು ಕರಣಿಕರು ಕಾವಡಿಯ ಬಿಂದಿಗೆಗಳಿದ್ದಂತೆ ಎರಡೂ ಸಮನಾಗಿದ್ದರೇನೇ ಊರಿಗೆ ಮೇಲು.)

ಕರಣಿಕನೊಂದಿಗೆ ಹಗೆತನ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೇ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಕರಣಿಕರನ ಹಗೆತನ ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಜನರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಕರಣಿಕರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಕರಣಿಕರನ್ನು ವೇಮನ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ೧. ಅಧಮ ಕರಣಿಕ ಮತ್ತು ೨. ಬಿರುಸಾದ ಕರಣಿಕ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಈ ಅಧಮ ಕರಣಿಕನನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರಣಿಕನನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕರಣಮಧಮುಡೈನ ಕಾಪುಲಂದರು ಗೂಡಿ

ವಂಗು ಮಂದ್ರ ಮನಸು ವಚ್ಚಿನಪುಡು

ಬಿರುಸುಕರಣಮೈನ ಬಿಡ್ಡಲಮಂದರು^೯

ಡಿ.೧೭೭೨-೧-೨೬೬

(ಕರಣಿಕನು ಅಧಮನಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂಗೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಮೇಲೆ ದರ್ಪ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಕರಣಿಕ ಬಿರುಸಾದರೆ ಅಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ವಿನಯ ತೋರುತ್ತಾರೆ.)

ಕರಣಿಕನನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಬದುಕು ಸೂತ್ರವಿಲ್ಲದ ಗಾಳಿಯ ಪಟದಂತೆ (ಡಿ.೧೭೭೩-೨೪೩). ಅದೇ ಒಕ್ಕಲಿಗರೇ ಇಲ್ಲದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕನಿಗೆ ಕೆಲಸವೇನು? ರೈತರ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಬದುಕಿಗೆ ಕರಣಿಕ ಒಂದು ಉಪಕರಣವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕರಣಿಕನು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಆಭರಣದಂತಹವನು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಸುಮತಿ ಶತಕಕಾರ.

ಭೂಮಿಯ ಸರಹದ್ದಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಗಾದೆಗಳುಂಟಾದಾಗ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರುವ ಅಥವಾ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು 'ಗಣಿಕ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಡಲ ಪಗ್ಗಮುಲನು ಗಣಿಕ ಮಾನಂತನ

ನೇರುಪುನನು ಯಂಜ ವಾರ ಡೆರಿಂಗಿ

ಭೂಮಿ ಗೊಲ್ಲ ಚೇಯು ಪುರುಷುಲು ಗಣಿಕುಲು

೧೭೭೩-೩-೧೨೨

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ 'ಗಣಿಕ ಮಾನ'ವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಡ (ಗಳತೆ)ಯ ಅಳತೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಳತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಗಳತೆಯ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚತುರಸ್ವವನ್ನು 'ಕುಂಟೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗಳತೆಯ ಉದ್ದವನ್ನು ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಗಣಿಕರು "ಅಂಜವಾರ" (ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದ)ವಿಲ್ಲದಂತೆ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಗ್ಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಲ್ಲದೇ ಪಾದಗಳ ಅಳತೆಯಿಂದಲೂ ಅಳಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಗಣಿಕರನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಅಮಿತವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪರಗ ಯುಪುದೀರು ಪಾದಂಬುಲುಂಡಿನ

ಗಡನು ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲು ಗಣಿಕವರುಡು

ಪ್ರಜಲ ದೀವೆನೊಂದಿ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮುಡೈ ಉಂಡು

ಡಿ.೧೭೭೩-೩-೧೨೨

(ನ್ಯಾಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಗಣಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಪ್ರಜೆಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.)

ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವೈಶ್ಯರ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತ್ತು. ಅವರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣವು ಅವರು ಅರಣ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವಾಗ ದಾರಿಗಳೆರಡು ಪಾಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೋಮಟೋನಿ ಸೊಮ್ಮು ಕ್ಕೂರುಲ ಪಾಲೌನು

೧೭೭೧-೧-೨೪೬

(ಕೋಮಟಿಗನ ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಕೂರಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ)

ಅರಸನಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದ ಸಂಪನ್ನ ವರ್ತಕರು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಸರು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವರ್ತಕರನ್ನು ಸಹಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜಸಮಿತಿ ಕೆಲ್ಲ ರಂಪಮುಲ್ ವೈಶ್ಯುಲು

ಜೂದಕಾಂಡ್ಲ ಕಾದಿ ಜೂದಗಾಂಡ್ಲು

ಯೋಚನನು ದೆಲಿಯರು ಯುರಕ ನರ್ಥಾಪೇಕ್ಷ

೧೧೭೭-೩-೧೩೨೩

(ವರ್ತಕರೆಂಬವರು ಅರಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗರಗಸವಿದ್ದಂತೆ. ಇವರು ಜೂಜಾಡದ ಜೂಜುಗಾರರು, ಹಣದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದನ್ನು ತಿಳಿಯರು)

ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ವೃತ್ತಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ನಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಸ್ವರ್ಣಕಾರರು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಒಡವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಕಡಕ ದೊಂಗಯನುಚು ಕಂಸಾಲಿನಂದುರು

ವಾನಿ ದೊಂಗಯನ್ನ ವಾಡೇ ದೊಂಗ

ಮನ್ನು ಪಸಿಡಿ ಚೇಸಿ ಮರಿಪಂಚಿ ಪೆಟ್ಟಿಡಾ

ಡಿ.೧೭೭೨-೪೮೯

(ಸ್ವರ್ಣಕಾರನನ್ನು ಕಳ್ಳ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ರೀತಿ ಕರೆಯುವವರೇ ಶುದ್ಧ ಕಳ್ಳರು. ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಹಂಚುವುದಿಲ್ಲವೇ?)

ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗಸರದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ತೊಡಗಿದ ವೇಮನನು ಬಟ್ಟಿಯ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಅಗಸರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಚಾಕಿವಾಡು ಕೊಕ ಚೀಕಾಕು ಪಡಚೇಸಿ

ಮೈಲಬುಚ್ಚಿ ಮಂಚಿ ಮಡುಪು ಚೇಯು

ಬುದ್ಧಿ ಚಿಪ್ಪುವಾಡು ಗುದ್ದಿತೇ ನೇಮಯಾ

೧೭೬೨-೭೨

(ಅಗಸನು ಬಟ್ಟಿಯನ್ನು ಒಗೆದು ಮೈಲಿಗೆಯ ಬಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವವನು ಒಂದು ವಿಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪೇನು)

ಅಂದು, (ಇಂದು ಕೂಡಾ) ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕುಲದವರು ಅವರವರ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಲೆಯಗೇರಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಲವಾಡ ಕುಕ್ಕ ಮರಿಗಿನ ವಿಡುಚುವಾ

೧೭೨೭-೨೦೦

ಹೊಲೆಗೇರಿಯ ನಾಯಿ ಬೊಗಳಿದರೂ ಬಿಡುವನೇ

ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಗಾದೆಗಳು ಜಗಳಗಳುಂಟಾದಾಗ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ತೀರ್ಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಬಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಂದಿಯ ಬಲವೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಲವಾಗಿ ಮೇಲುಕ್ಕೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಪದುಗುರಾಡು ಮಾಟ ಪಾಟಿಯೈ ಧರಚೆಲ್ಲು

ನೊಕ್ಕುಡಾಡು ಮಾಟ ಯೊಕ್ಕದೆಂದು

ಊರಕಾಡು ರಾನಿ ಕೂರಲ್ಲ ನೋಪದು

೩.೧೭೨೧-೨-೪೦

(ಹತ್ತು ಮಂದಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನಾಡುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದೂ ಗೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.)

ಸುಮ್ಮನಿರುವವನು ಊರಲ್ಲಿರಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಗಳ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕಡೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳದೇ ಅರಸರಾದವರೇ ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ತೀರ್ಪುಗಳು ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿನ ದೀಪದಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ತೀರ್ಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಪಾತವೇ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆರ್ಪ ತೀರ್ಪಲೇನಿ ತೀರ್ಪರಿತನ ಮೇಲ

ಕೂರ್ಪ ವಿಪ್ಪಲೇನಿ ನೇರ್ಪದೇಲ

ಪೆಟ್ಟಿ ಪೋಯಲೇನಿ ವಟ್ಟಿ ಬೀರಮುಲೇಲ

೧೭೨೭-೧೮೬

(ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸದ ತೀರ್ಮಾನವೇಕೆ? ಕಗ್ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಲಾರದ ನೈಪುಣ್ಯವೇಕೆ ಸಲಹಿ ರಕ್ಷಿಸದ ವೀರತನವೇಕೆ?)

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ವ್ಯವಸಾಯವೊಂದೇ ಅಂದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ರೈತನು ಬೆಳೆಸಿದ ಬೆಳೆ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮದ ಆಯಗಾರರಿಗೆ ಹೋಗಲು, ಉಳಿದದ್ದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು 'ರಾಜಗಾದೆಲು' (ಅರಸರ ಕಣಜ ವಾಡೇವು)ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಸೈನ್ಯ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದುದನ್ನು ಮಾರಿ ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಾದಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಣಾದಾಯಗಳೆರಡೂ ಮುಖ್ಯವಾದುವೇ. ಆದಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೧. ಅರಸರ ಗ್ರಾಮಗಳು ೨. ಅಗ್ರಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ೩. ನಾಯಂಕರ (ನಾಯಕತ್ವ?)

೧. ಇವು ಅರಸರ ಸ್ವಂತ ಗ್ರಾಮಗಳು. ಈ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಸರ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ರಾಜೋದ್ಯೋಗಿಗಳೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಭಂಡಾರಗ್ರಾಮಗಳೆಂದೂ ಹವೇಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

೨. ಅಗ್ರಹಾರದಿಂದ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಆದಾಯಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೇ ಸಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಅರಸರಿಗೆ ಈ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರವಿರಲಿಲ್ಲ.

೩. ಮೂರನೆಯ ಬಗೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳು ಸಾಧಾರಣ ಗ್ರಾಮಗಳು.

ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತೆರಿಗೆಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸುಂಕಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ವ್ಯಾಪಾರ, ಪ್ರಯಾಣ, ದನಕರುಗಳು, ಮನೋರಂಜನೆಗಳು ಮೊದಲಾದವು, ಸಾಮಂತ ರಾಜರು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ರೂಪ ಹೋಗಿ ಧನ ರೂಪೇಣ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದವು.. ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಣ್ಯಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅರಸುತನಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ ಬದಲಾದಾಗ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲವೇ ಹಿಂದಿನ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾಕತೀಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ವರಾಹಗಳನ್ನೇ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸುಗಳು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರು^{೧೦}. ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದಂತಹ ಲೋಹಗಳಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವಾರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ವರಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಕಾಸು^{೧೧}, ವೀಸ^{೧೨}, ದಮ್ಮಿಡಿ^{೧೩}, ತಾರಮು^{೧೪} ರೂಕ^{೧೫} ಮೊದಲಾದ ನಾಣ್ಯಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಬಹುಶಃ ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

ಕಾಸು: ಚಿಕ್ಕ ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯ, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮೌಲ್ಯದ ಹಣ. ಇಂದಿನ ಪೈಸೆಯಂತಹವು.

ದಮ್ಮಿಡಿ: ಐದು ಕಾಸುಗಳ ನಾಣ್ಯ.

ತಾರಮು : ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯ. ನಾಲ್ಕು ಕಾಸುಗಳು.

ರೂಕ : ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ.

ವೇಮನನು ಬಳಸಿರುವ ಕಾಸು, ತಾರಮು, ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇವು ಚಂದ್ರಗಿರಿಯನ್ನು ಆಳಿದ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯರ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಲ ಕಾಸುಗಳು^{೫೬} (ಕವಡೆ) ಸಹಾ ಇದ್ದವು. ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕವಡೆಗಳಿಗೂ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ^{೫೭}. ಈ ಕವಡೆಗೆ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಯ ನಾಣ್ಯದ ಬೆಲೆಯಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಏನುಗುಲ ವೀರಾಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ವರೆಗೂ ಈ ಕವಡೆಯ ನಾಣ್ಯ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ವೀರಾಸ್ವಾಮಿ ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. “ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಕವಡೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಅದು ಅವಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣದ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಆತನ ಐವತ್ತು ಪೈಸೇ ಸಮ. ಒಂದು ಪೈಸಾಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪೂಜೀ ಕವಡೆಗಳು. ಒಂದು ಪೂಜಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕವಡೆಗಳು^{೫೮}. ‘ಗವ್ವಕು ಕೂಡ ಕೊರಗಾಡು (ಅವನು ಕವಡೆಯಷ್ಟು ಬೆಲೆಗೆ ತರವಲ್ಲದವನು) ಎಂಬ ಗಾದೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೂತಿದ್ದು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಟಲೋನ ಧನಮು ಇದಿನಾದಿ ಯನುಚುನು

ಮಂಟಲೋನ ದಾಚು ಮಂಕು ಜೀವಿ

ಕೊಂಚ ಬೋಡು ವೆಂಟ ಗುಲ್ಲ ಕಾ ಸೈನನು

ಡಿ.೧೭೨೨-೧೩೯

(ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಇದು ನನ್ನದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತು ಬಚ್ಚಿಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಅದನ್ನು ತಾನು ಸತ್ತು ಹೋದಾಗ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾರ)

ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಷಿತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಹೊರತು ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನುರಿತು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿರುವ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಮಾಚಾರ ದೊರೆಯುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಇಳಿದು ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಿದ ದುಬಾಯ್ ಅನುಭವಗಳೇ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಅಪೂರ್ವ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದುಬಾಯ್ ಜನರನ್ನು ಎಂಟು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲ ಆರು ವರ್ಗಗಳ ಜನರು ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಾದರೆ, ಉಳಿದ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳವರು ನಗರವಾಸಿಗಳು.

(ಅ) ಬಡತನ

ಮೊದಲ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳವರು ತುಂಬಾ ಬಡವರು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವರ್ಗದವರು ಕಡುಬಡವರು. ಇವರ ಆಸ್ತಿಯ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ದುಬಾಯ್‌ನ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಸ್ವರ್ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ (ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು) ಪರಿಮಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಭಾಗ (೯/೨೦) ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅರ್ಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಲ್ಪರು, ಚರ್ಮಕಾರರು ಸೇರಿ ಕಾಲು ಭಾಗವಾದರೆ ಉಳಿದ ಕಾಲು ಭಾಗ ಶೂದ್ರರು, ನಾಡಾಡಿಗಳು, ಭಿಕ್ಷುಕರು ಮೊದಲಾದವರೂ ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಂದಿ ಅತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೂಲಿಗಳು. ಆ ದಿನದ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಸಂಪಾದನೆ ಇವರದು. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇವರ ವರ್ಷದ ಆದಾಯ ಸರಾಸರಿ ೧೨ ರಿಂದ ೩೬ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆತ್ತು. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇವರ ಕೂಲಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಧಾನ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನರ್ಧ ಭಾಗ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮನೆ, ಬಟ್ಟೆ, ತಿಂಡಿ ಮುಂತಾದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥವರನ್ನು ‘ನಡಪೀನುಗಳು’ (ನಡೆದಾಡುವ ಹೆಣಗಳು) ಎಂದು ವೇಮನನು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ^{೫೯}.

ಕುಡುವ ಮುಡುವ ಲೇಕ ಕೂಡು ಬೆಟ್ಟಗಲೇಕ

ವಿಡುವ ನುಡುವ ಲೇಕ ವಿದ್ಯ ಲೇಕ

ನಡುವ ನೇರನಿ ವಾನಿ ನಡ ಪೀನುಗಂದರು

೧೭೩೩-೩೦೯

(ತಿನ್ನಲು, ಉಣ್ಣಲು ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಲಾರದೆ ಉಡಲು ತೊಡಲು ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದೆ, ವಿದ್ಯೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವನನ್ನು ನಡೆದಾಡುವ ಹೆಣವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.)

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆನ್ರಿ ಬ್ಯೂಕಾಂಪ್^{೬೦} ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಯುವಕರು ತಮಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಂಪನ್ನರಾದ ರೈತರ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು^{೬೧}.

ವಿವಾಹಿತರಾದ ಕೂಲಿಗಳ, ಜೀತಗಾರರ ಮನೆಯ ಮಂದಿಗೆ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಯಜಮಾನನ ಮನೆಯಿಂದ ಊಟ ಕಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಊಟದ ಪ್ರಮಾಣ ಒಬ್ಬನ ಊಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರೆಹೊಟ್ಟೆಯ ಆ ಜನ ಪದೇ ಪದೇ

ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ, ನದಿ ಮತ್ತು ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳು, ಸೊಪ್ಪು ಸೊದೆಯನ್ನು ತಂದು ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ಅವರ ಬಳಿ ಉಪ್ಪೂ ಸಹಾ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಾ ಏಳು ಎಂಟು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ತಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದು, ಕಸ ಬಳಿಯುವುದು ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ದಿನಕೂಲಿಯವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ದಾರುಣವಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ಇವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೇ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೀತಗಾರರಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಸೋದರರಿಗಿಂತಲೂ ಇವರ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀನವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಾ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಸಲು, ಒಂದೆರಡು ಮಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಕೆಗಳು, ಒಂದೆರಡು ಕೂಡಲಿ, ಗೊಡ್ಡಲಿಗಳು, ಇವು ಅವರ ಆಸ್ತಿ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರ ಬಳಿ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಚೆಂಬು ತಟ್ಟೆಗಳು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಸಿನ ಸರಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರು ಬಂಜರು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟವರೆಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

II ಇವರ ಆಸ್ತಿಯ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುವತ್ತರಷ್ಟು ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶೂದ್ರರೇ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವ್ಯವಸಾಯವೇ ವೃತ್ತಿ. ಇಂಥವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಕೂಲಿಗಳನ್ನು ಆಳುಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ (೧-೨೦ ಪಗೋಡ) ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಇವರ ಬಳಿ ಒಂದೆರಡು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸರಗಳು, ಒಂದೆರಡು ತಾಮ್ರದ, ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮೊದಲ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗಿಂತಲೂ ಇವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮವಾದ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನೇಯ್ಗೆಯವರು, ಅಗಸರು, ನಾಯಿಂದರು, ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಿಪರ ಕುಲದವರು ಈ ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲ ಗುಂಪಿನವರಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮವೆಂದು ತೋರಿದರೂ ಇವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇನೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತೆರಿಗೆ-ಕಂದಾಯಗಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವರು ನಲುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ತಾವು ಬೆಳೆದದ್ದನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಂಡವರಲ್ಲ. ಸಾಲಸೋಲ, ತೆರಿಗೆ ಕಂದಾಯಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಆದಾಯ ಕರಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಇವರು ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು (ಜುಲೈ, ಆಗಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್)ಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ತೀವ್ರವಾದ ಬರಗಾಲವನ್ನು

ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ಬೇಸ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದನಕರುಗಳೂ ಈ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ನರಳುತ್ತಿದ್ದವು.

III ಈ ಮೂರನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯ ೨೫೦ರಿಂದ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಡೀ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇಕಡ ಐದರಷ್ಟು. ಇವರೂ ಸಹಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿಕರೇ. ಇವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜೊತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಸುಮಾರು ಮುವತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ನೂರ ಜುದು ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವರ್ಷವಿಡೀ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ತಿಂದು ಮಾರುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯ ಇವರಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲ ಎರಡು ಗುಂಪಿನವರಿಗಿಂತಲೂ ಇವರ ಮನೆಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇವರ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡು, ಕುರಿ, ದನಗಳಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ಕೈ ಚಾಚುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಸಾಲಗಾರರ ಬಾಧೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

IV ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗುಂಪು ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇವರು ಉಳಿದ ಮೂರು ಗುಂಪಿನವರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯರಾದವರು. ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿಯೂ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಇವರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಏಳೂವರೆಯಷ್ಟು (೩/೪೦). ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಸಂಪನ್ನರಾದ ಶೂದ್ರರು ಇದ್ದರು. ಇವರು ಆಳುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುವಷ್ಟು ಸಂಪನ್ನರು. ಇವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ತಾವೂ ತಿಂದು ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿಯುವಷ್ಟು ಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಹಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅಡುಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟೇ ಸಂಪನ್ನರು. ಇವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತಂಗಳು, ಅನೇಕರಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು^೨.

ನೇಯಿಲೇನಿ ತಿಂಡಿ ನೀಯಾನ ಕಸುವಡಿ

ಕೂರಲೇನಿ ತಿಂಡಿ ಕುಕ್ಕತಿಂಡಿ

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೩೬

(ತುಪ್ಪವಿಲ್ಲದ ಊಟ ಕಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ, ತರಕಾರಿಯಿಲ್ಲದ ಊಟ ನಾಯಿ ಊಟ) ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇಮನನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ವೇಮನನು ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಪನ್ನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವೇಮನನ ದೃಷ್ಟಿ ತನಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಪಿನವರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವರ್ಗದವರೊಂದಿಗೆ ಈತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಯಾವುದೇ ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಿಗದೆ ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ತಳ ವರ್ಗದವರ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದ ತನ್ನ ವರ್ಗದ ಛಾಯೆ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತಿದ್ದು ಅವನು ಯಾವ ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದವನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಖಚಿತವಾದ ಆಧಾರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೆಡ್ಡಿ ಕರಣಿಕ, ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಆರ್ಥಿಕ ತರಗತಿಯಿಂದ ಬಂದವರೇ. ಇಂಥವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಯಾರಿಗೂ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಉಳಿಗಾಲವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

This class provides the villagers with their Sudra head-men, and these men are at the same time the largest holders of Government lands. They also exercise in their villages the functions of collectors of revenue. Petty magistrates and public arbitrators. As there are usually held responsible by government for the due payment of all taxes levied on their villages. They are obliged to conciliate the villages to prevent their secretly migrating elsewhere, which would mean the non-cultivation of the land and consequent inability on their part to furnish the revenue due to the state. These man have quite a patriarchal authority in their villages, but those who attempt to abuse their power one soon confronted with deserted homesteads, waste lands and ruin staring them to the face^{೬೩}.

V. ಸಂಪನ್ನರು : ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಸಾವಿರದಿಂದ ಎರಡು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ ಮೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ನರಾದ ಶೂದ್ರರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯವಸಾಯ, ಧಾನ್ಯದ ವ್ಯಾಪಾರ, ಇತರೆ ದಿನಸಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಇವರ ವೃತ್ತಿಗಳು. ಇವರು ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಶೂದ್ರರೂ ಸಹ ಶಾಖಾಹಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಸಹನೆ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಗಳಿದ್ದವು.

VI. ಎರಡು ಸಾವಿರದಿಂದ ಐದು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಈ ಗುಂಪಿನವರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯ ನೂರಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಇವರಿಗೆ ಪಾರಂಪರವಾಗಿ ಬಂದಂತಹ ಮಾನ್ಯಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಣ್ಣಿನ, ತೆಂಗಿನ ತೋಟಗಳು, ಧನ ಪಶುಸಂಪತ್ತು ಇವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿ ಗರ್ವ ಮತ್ತು ದುರ್ಮಾರ್ಗತನ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

VII. ಈ ಗುಂಪಿನವರ ಆಸ್ತಿ ಐದು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ ಒಂದು. ಇವರು ರಾಜೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

VIII. ಇವರ ಆಸ್ತಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥವರು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಐದು ಮಂದಿಯಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ, ಅಗ್ರಹಾರದವರು. ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನಿವಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೋ ಅಥವಾ ರಾಜೋದ್ಯೋಗಿಗಳೋ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಆಸ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟಿದ್ದರು.

(ಆ) ಸಾಲ ಸೋಲ

ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮುಸರುವ ನೋಣಗಳಂತೆ ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯ ಸುತ್ತೂ ಬಡವರು, ಬಗ್ಗರು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುವಂಥದ್ದೇ.

A native house in besieged as soon as he is known to be a wealthy man and this is not only by his own relatives, but also by the indigent of his caste, and by a horde of parasites of every discription, including poverty - stricken Brahmins, religious mendicants, ballad-mongers and law flatterers who feed his vanity by written oder to his honour and glory and by lavishing on him praise of the most fulsome nature^{೬೪}.

ಸಂಪನ್ನರು ಕೊಡುವ ಅಲ್ಪ ಹಣಕ್ಕೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿತೆ ಹೆಣೆಯುವ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಕವಿಗಳೂ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೋಟಕೂರ ಕೈನ ದೊಗ್ಗಲಿಕ್ಕಿನನು

ತವಿಟಿಕ್ಕಿನ ತವಿಟಿ ಕುಡುಮುಕ್ಕಿನ

ಕಾವ್ಯಮೂಲನು ಚಿಪ್ಪು ಗಂತ್ವಾಲು ಘನು ಲೈರಿ

೧೭೨೩-೨೪೯

(ಸಂಪನ್ನರು ಕೊಡುವ ಕಾಯಿ ಪಲ್ಯಗಳಿಗೆ, ಅವರು ಕೊಡುವ ಕಡುಬುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಪ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕವಿಯ ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಹಲವರು.)

ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪುಣ್ಯಾಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ, ದಾನಗುಣ ಮೊದಲಾದವು ತಗ್ಗಿಹೋದವು. ಬೇಡಿಬಂದ ಅನಾಥರನ್ನು ಓಡಿಸುವ ದಾತೃತ್ವ ಹೀನರನ್ನು, ಲೋಭಿಗಳನ್ನು, ಜಿಪುಣರನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ವೇಮನ ನೂರಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಧನವಿದ್ದೂ, ಯಾರನ್ನೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸದಂತಹವನನ್ನು ಹೊಲದೊಳಗಿನ ಬೆರ್ಚೆಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದಾನಗುಣವು ನಶಿಸಿ ಹೋದ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾದವರಿಗೆ ಸಾಲವೇ ಗತಿಯಾಯಿತು. ಈ ಸಾಲಗಳೂ ಸಹಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮದ ಸಮಷ್ಟಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು.

ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿದ ತಳವರ್ಗದವರೇ ಸಾಲದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುವೆಗೋ, ಸಾವಿಗೋ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದಕ್ಕೋ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಸಾಲದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ, ಭೂಮಾಲೀಕರು ಅವರಿಂದ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಬಡವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ದಿನ ಕೂಳಿಗಾಗಿ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳೂ ಸಹ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸಾಲ ತೀರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲಗಾರನು ಸಾಯುವವರೆಗೆ, ಆತನು ಸತ್ತಮೇಲೂ

ಸಾಲ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಮುಂದುವರೆದ ಸಾಲವು ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳವರೆಗೂ ಜೀತಗಾರರಾಗಿಯೇ ಸಾಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಡ್ಡಿಕೆಚ್ಚು ವಾನಿ ವಾಕಿಟಬಡುದುರು

ಬಡ್ಡು ಚಿಕ್ಕ ನರಕ ಬಾಧ ಪಡಚು

ದುಡ್ಡು ಕಾಸು ಗಾನಿ ದೊಡ್ಡಯೀವಿಯರು

ಡಿ.೧೭೭೩-೩-೧೩೨೩

(ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಡುವವನ ಮನೆ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಆರು ಕಾಸೋ ಮೂರು ಕಾಸೋ, ಅಂತಹ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದೇನೂ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ)

ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿರುವ ಐದನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುವಂಥವರೇ. ಇವರು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಡ್ಡಿ 'ಕೇವಲ ನೆಪ' ಇವರು ಶೇಕಡ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು, ಮೂವತ್ತು, ಐವತ್ತನ್ನೂ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ತಾನು ಕಂಡಿರುವುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಲಗಾರನಾಗಿ ಸೊರಗಿ ಹೋದ ಬಲಹೀನರು. ಸಾಲವಿಲ್ಲದವನೇ ಅಧಿಕ ಬಲನು (ಡಿ. ೧೭೨೧ ೧೪೭) ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು.

ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಳಗಡೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನುಸುಳುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳವು. ಉಳ್ಳವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬಡವರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಣ ಉಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಬಡ್ಡಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೂಡು ವಡ್ಡಿಕೆಚ್ಚು ಕೂರ್ಮಿ ತೋಡುತ ಗಂಜಿ

ತಾಗುನಟ್ಟಿ ವೋಗುತಾರಮೈನ

ಪೇದ ಸಾದಲಕನು ಪೆಂಡ್ಲಿಕಿ ಇಚ್ಚುನಾ

ಡಿ.೧೭೭೯-೭೩೩

(ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಡ್ಡಿಗೆ ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯನು ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ ಮದುವೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವನೇ)

ಸಾಲ ತುಂಬಾ ದುರ್ಬರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಾಲವನ್ನು ಹೊತ್ತವನು ಎಂದಿನಂತೆ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕಬಲ್ಲನೇ (ಡಿ. ೧೭೨೭-೯೭) ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಡ್ಡಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವೇಮನನು ದನಿ ಎತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ, ಅಂದು ಸಾಲದ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಎಂಥದು ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು.

೪. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮನೆಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಹರಿ ಗೋಡೆಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಚೆಟ್ಟು ಚೇನು ಗೊಟ್ಟಿ ಚುಟ್ಟು ಗೋಡಲು ಬೆಟ್ಟ

ಇಟ್ಟುನಟ್ಟು ಪೆದ್ದಯಿಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿ

ಮಿಟ್ಟಿ ಪಡುನು ನರುಡು ಮೀದಿ ಚೇಟರುಗಕ

೧೭೨೧-೧೬೯

(ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಡಿದು, ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಭದ್ರವಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮುಂದೇನಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದ ಮನುಷ್ಯನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗುತ್ತಾನೆ.)

ಬಡವರ ಮನೆಗೆ ಇರುವಂತೆ ತಡಿಕೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲದೇ, ಭದ್ರವಾದ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಶ್ರೀಮಂತರಾದವರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ವೇಮನ ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ತಲನು ಸಾಗ, ಪೈನಿ ತಗು ಪಚ್ಚಡಮು ಬೊಜ್ಜ

ಚಿವುಲ ಪೋಗುಲರಸಿ ಚೀರು ನರ್ಥಿ

ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖಲನುಚು ಬುದ್ಧಿಲೋ ನರಯಕ

೧೭೨೧-೪೩

(ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲು, ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದ ಹಚ್ಚಡ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಕಡಕು ನೋಡಿ ಇವರು ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖರು ಎಂಬುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಬೇಡುವವರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ.)

ಪಾಗ ಪಚ್ಚಡಮು ಪೈಕಿ ಕೊಸಂಬುನು

ಪೋಗುಲುಂಗರಮುಲು ಬೊಜ್ಜ ಕಡಪು

ಕಲಿಗಿನಟ್ಟಿ ವಾನಿಕಂದುರು ಚುಟ್ಟಾಲು^{೬೫}

೧೭೨೧-೨೩

(ರುಮಾಲು, ಹಚ್ಚಡವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕಡಕು ಧರಿಸಿ ಡೊಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆ ಇರುವವನ ಬಂಧು-ಬಂಧುಗಳು ನೋಡುತ್ತಾರೆ)

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಿರಿವಂತರು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಓಲೆಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡವರ ಓಲೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಣಿಓಲೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪೂಸ ಪೋಗು ಬೆಟ್ಟಿ ಪುರುಷುನಿ ಭುಜಮೆಕ್ಕೆ

ಕನ್ನುಲಾರ್ಪ ವಾರಕಾಂತ ಗಾದು

ತನಕು ಲೋಗುವಾನಿ ತಡಯಕ ಜಂಪುರಾ

ಡಿ.೧೭೭೭-೪-೬೦

(ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಣಿಯ ಓಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಅವನ ಭುಜವೇರಿ, ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನಗೆ ವಶವಾದ ಪುರುಷನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ.)

ಗಂಡಸರು ಕೈಗಳಿಗೆ ಕಡಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೊಂಡನೀಕೆ ಮುಂಗೈಗೆ ಕಂಕಣವು

ಡಿ.೧೭೨೧-೨-೯೯

ಶ್ರೀಮಂತರ ಸೀಮಂತಿನಿಯರು ಬೈತಲೆಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಸರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. (ಮುಂಡೆಗೇಕೆ ಬೈತಲೆಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಸರ) ಡಿ.೧೭೨೩, ೧೦೯೬

ರೈತರು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೆರ್ಚಪ್ಪನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. (ಹೊಲದೊಳಗೆ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ)

ಡಿ.೧೭೨೩-೩೦೪

ಪಶುಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕೆ ರೋಗ ಬಂದಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬರೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ದೊಮ್ಮೆ ತೆಗುಲು ಚೇತ ತೂಲಿನ ಪಸರಂಬು
ವಾತ ವೇಯು ಬ್ರಹ್ಮಿಕಿ ವಚ್ಚೇನೇನಿ
ವಾತ ಯನುಮುಪಾಲು ರೋತನ ವಚ್ಚುನಾ

ಡಿ.೧೭೨೩-೨೯೭

(ಪಕ್ಕೆ ರೋಗ ತಗುಲಿ ಪಶುಗಳು ಬಿದ್ದಾಗ, ಬರೆ ಹಾಕಿದರೆ ಬದುಕುವುದೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅ ಎಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಆ ಗಲೀಜು ಎನ್ನಬಹುದೇ)

ಅಂದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿನೋದಗಳಲ್ಲಿ ತೊಗಲು ಬೊಂಬೆಯಾಟಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿತ್ತು. (ತೊಗಲು ಬೊಂಬೆಗಳ ಕೀಲು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಡಿ.೧೭೬೯-೧೨೨) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊಂಬರವಳು ಗಲೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿತ್ತು. ಅದು ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. (ಆಗಸದಿ ಗಳೆ ಹತ್ತಿ ಆಡುವ ದೊಂಬರವಳು ಡಿ.೧೭೨೭-೧೩೦). ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಜಿನ ಕುಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಜನ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಿರಿವಂತರು ಗಾಜಿನ ಕುಪ್ಪೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಣಸನ್ನು ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಿರಗಿಂಜ ಚೂಡ ಮೀದ ನಲ್ಲಗನುಂಡು
ಕೊರಿಕಿ ಚೂಡ ಲೋನ ಚುರುಕುಮನುನು
ಸಜ್ಜನುಲಗುವಾರಿ ಸಾರ ಮಿಟ್ಟುಲನುಂಡು

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೪೧

(ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಜಗಿದು ನೋಡಲು ಚುರುಕ್ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಸಜ್ಜನರ ಸ್ವಭಾವ ಈ ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ.)

ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಪಟಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಗಲೀಕವನ್ನು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಸವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಗಲೀಕವನ್ನು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಬಳಸುವುದನ್ನು ವೇಮನನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಂಗಲೀಕ ಮಹಿಮ ಹೇಮಿಂಪನೇರಕ
ಚಿತ್ರಪಟಮು ವ್ಯಾಪಿ ಚಿರಚಿನಾರು

ಡಿ.೧೭೨೩-೧೦೯೨

(ಇಂಗಲೀಕವನ್ನು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ತಿಳಿಯಲಾರದ ಜನ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.)

ಆಯುರ್ವೇದ ದೇಶೀಯ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸೋದರಿಕೆ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ತಮಿಳರಲ್ಲಿ ಆಚಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ವೇಮನನು ಅರಿತಿದ್ದಾನೆ.

ಮೇನಮಾಮಬಿಡ್ಡ ಮೆರಿಪಿ ಪೆಂಡ್ಲಾಮಾಯೆ
ಅರವಲಂದು ಚೆಲ್ಲೆಲಾಯೆ ನದಿಯು
ವಲಸಿನ ಪುಣ್ಯಂಬು ವಲದನ್ನ ದೋಸಂಬು

ಡಿ.೧೭೨೫-೫೯೯

(ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಾದಳು. ಅದೇ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳು ತಮಿಳರಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಒಲಿದರೆ ಪುಣ್ಯ ಒಲಿಯದಿದ್ದರೆ ದೋಷ)

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸಿರಿವಂತರಲ್ಲದವರು, ಸಿರಿವಂತರೊಂದಿಗೆ ಬೀಗತನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮುಂಗಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. (ಸಿರಿವಂತನಿಗೆ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ವೇಳೆ ಡಿ.೧೭೨೩-೩-೧೦೧) ಸಮಾನರೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸರಸವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧನವಂತರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು 'ಮಾರಾಟ'ವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಲಿಮಿ ಜೂಚಿ ಯಿವ್ವ ಕ್ರಯ ಮಿಚ್ಚುನಟ್ಟುಂಡು
ಸಮನಕಿವ್ವ ಮಂಚಿ ಸರಸ ಗುಣಮು
ಪೇದ ಕಿವ್ವ ಮನುವು ಪೆನ ವೇಸಿ ನಟ್ಟುಂಡು

೧೭೨೩-೩-೧೦೪

(ಉಳ್ಳವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಸರಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಡವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಿರುತ್ತದೆ.)

ಪೇದವಾಡು ಯೈನ ಪೆಂಚಿ ನಿಚ್ಚಿದನನಿ
ಪೈಕಮಡುಗರಾದು ಪರುಸಮನನು
ಪೈಡಿಗೊನುಟ ಪೆಂಚಿ ಬಟ್ಟಿನ ಯಟ್ಟಯಾ

೧೭೨೩-೩-೧೨೦೦

(ಬಡವನಾದರೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅನಂತರ ಅವನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು.)

ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಬಡವರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಆಚಾರವಿತ್ತು. ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ನೀಡಿ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಬೇರೆಯವರು ಮಗಳನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಂತೆಯೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮನನು ಭಾವಿಸಿದ್ದನೆಂದರೆ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. 'ಪರುಷದಿಂದ' ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮನ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಆ ಪದ್ಧತಿ ಬಲವಂತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಕೂಡಾ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಂದು ಬಂಧುತ್ವ ಸಂಬಂಧಗಳೂ ಸಹಾ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆಲಿವಂಕ ವಾರು ಆತ್ಮ ಬಂಧುವು ಲೈರಿ
ತಲ್ಲಿವಂಕ ವಾರು ತಗಿನ ಪಾಟಿ
ತಂಡ್ರಿವಂಕವಾರು ದಾಯಾದಿ ಪಗವಾರು

೧೭೬೯-೬೫೩

(ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆಯ ಬಂಧುಗಳು ಆತ್ಮಬಂಧುಗಳಾದರು, ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯವರು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ. ತಂದೆ ಕಡೆಯವರು ದಾಯಾದಿಗಳಾದರು.)

ಈ ಒಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಅರುದ್ರ ಅವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

‘ವಾವಿ ವರಸೆಗಳು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು’ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ವೇಮನ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಪದ್ಯ ನಿದರ್ಶನ. ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯವರು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬೇಕಾದವರೆ. ಸೋದರಮಾವಂದಿರು ಒಳಿತನ್ನು ಬಯಸುವವರು. ಆದರೂ ಅವರೂ ಅಷ್ಟಕಷ್ಟೇ. ತಂದೆಯ ಕಡೆಯವರು ದಾಯಾದಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶತ್ರುಗಳು ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆಯವರು. ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯವರು, ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಆಗಾಗ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆಯ ಕಡೆ ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳ, ವ್ಯಾಜ್ಯ, ರಾಧಾಂತಗಳು. ವಿರೋಧವೂ ಆಗಬೇಕು, ರಾಜಿಯೂ ಆಗಬೇಕು. ಆಸ್ತಿಯು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿತು. ನಮ್ಮ ಸೋದರಿಕೆಗೆ ಇದೇ ಅರ್ಥ. ಇದನ್ನು ಇತರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾವಿ ತಪ್ಪಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ^{೬೬}.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಹಿಂದೂ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಕುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿರುವ ಅವಿಭಕ್ತ ಸಂಸಾರಗಳ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿ ಕುಟುಂಬವೇ ಸರ್ವತ್ರ ಆಚರಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ವ್ಯಷ್ಟಿ ಯತ್ತ ಹೊರಳುವ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ವೇಮನ ಸಹಿಸಲಾರದೇ ಹೋದನು. ಈ ರೀತಿ ಬೇರೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿಯರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ಆಲಿಮಾಟಲು ವಿನಿ ಅನ್ನದಮ್ಮಲ ಬಾಸಿ

ವೇರುಬಡವಾಡು ವೆರಿವಾಡು

ಕುಕ್ಕ ತೋಕ ಬಟ್ಟಿ ಗೋದಾವರೀದುನಾ

೧೭೨೩-೩೮೩

(ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡುವವನು ಹುಚ್ಚ ನಾಯಿ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯನ್ನು ಈಸಲಾದೀತೆ?)

ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಅವಿಧೇಯರಾದುದು.

ಅನುಕೂಲವತಿಗಾನಿ ಆಲಿನೇಲುಟ ಯೇಲ

ತನಕು ಲೋಕುವ ಗಾನಿ ತನಯುಡೇಲ

ಪನಿಕಿ ಮಾಲಿನಟ್ಟಿ ಬಂಧುಂಡು ಯೇಲಯಾ^{೬೭}

೩.೧೭೬೯-೬೭೩

(ಅನುಕೂಲವತಿಯಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರವೇಕೆ? ತನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಗನಿದ್ದು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನೆಂಟರಿದ್ದರೇನು? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು?)

ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾಲಂಪಟತನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಲಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಚಾಳಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

V ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ತುಣುಕುಗಳು

“ವೇಮನ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಮಂದಿ ವೇಮನರಿದ್ದಾರೆ. ಆಶುಕವಿತಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ವೇಮನರದು ಒಂದು ಸಮಷ್ಟಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ” ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ನಾನು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ, ವೇಮನನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಳಗಿನ ದಾರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಆಶುಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಆಸೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೇಮನರಾಗಿ ಭಾವಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನಿನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಒಬ್ಬನೇ ವೇಮನ ಇರುವುದು- ಎಂಬುದು.

“ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರಮು”^{೬೮} “ವೇಮನ ಜೀವಿತಮು”^{೬೯} ಬರೆದವರೆಲ್ಲರೂ ವೇಮನನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚಾಗ್ನಿಲ ಆದಿನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು, ಸಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ರಾಮರಾವು ಅವರುಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಆಕರಗಳಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವೇಮನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವೇಮನನು ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ದಂತಕಥೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವೇ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಕೂಡ ವೇಮನನ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು, ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಬಂಗಾರದ ಪ್ರಸಕ್ತಿ, ವೇಶ್ಯೆಯರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೇಮನನು ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಓಡಾಡುವ ತಿರುಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವ ಅಲ್ಲ. ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅದ್ಭುತ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ತೋರುವ ಅಮಾನುಷನು. ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇಂಥ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪಂಡಿತರೂ ಸಹ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೭೦}. ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದೇ ರೀತಿ ವೃತ್ತಿವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಗಳು ದೇಶದ ನಾಲ್ಕೂ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ^{೭೧}. ಕೆ.ವಿ. ರೆಡ್ಡಿಯವರು ‘ಯೋಗಿ ವೇಮನ’ ಎಂಬ ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ರಸವತ್ತಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೭೨}.

ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಈ ದಂತ ಕಥೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಸತ್ಯವಾದುವಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ವೇಮನನ ಭೌತಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳೇ ನಮಗೆ ಇರುವ ಆಧಾರಗಳು.

ಯಾವುದೇ ಕವಿಯ ಕವಿತ್ವ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಕವಿಯ ಆತ್ಮಕಥೆಯಂಥದೇ. ಕವಿಯ ಅಭಿರುಚಿಗಳು, ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ವಾತಾವರಣ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಅವನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಮೊದಲಾದುವೆಷ್ಟೋ ಆ ಭಾವುಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳದೇ ಇರಲಾರವು. ಆದರೆ ವೇಮನನಂತಹ ಆಶುಕವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಿಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ಈ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಊಹಾಸೌಧವೇ ಹೊರತು ಖಚಿತವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ವೇಮನನಂತಹವನ

ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವ ಕಥೆಗಳು, ಕದಲುವ ಅಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗುವ ನೆರಳಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆಯೇ ಹೊರತು ಸ್ಥಿರಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಘವಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಶ್ರೀ ನಾರ್ಲ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ರಾವು ಮತ್ತು ಆರುದ್ರ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರು. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಮೇಣದ ಮುದ್ದೆಯಂತಹುದು ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕಾರಣ ಇಂಥ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತಕ್ಕೆ ಬಂದುವು. ಆದರೆ ಈ ಭೇದಗಳು ಕಥಾಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಕಥಾಶರೀರ ಮಾತ್ರ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ವೇಮನನ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾಲೋಲ, ಗಯ್ಯಾಳಿ ಹೆಂಡತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಜೀವನ ಇಂಥ ಕೀಲಕವಾದ ಆತನ ಜೀವನದ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇವರಿಗೆ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತುಣುಕುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಾನು ಆತನ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಈ ರೀತಿ ಅಂದಾಜು ಹಾಕಬಹುದು.

೧. ಪ್ರಪಂಚ ಸ್ವಭಾವ ಪದ್ಧತಿ ೨. ಭೌತಿಕ ರೀತಿಗಳು ೩. ಪುತ್ರರು ೪. ಮೂಢರು, ೫. ಸಂಸಾರ ೬. ಆಸೆ ೭. ಮೋಹ ೮. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ೯. ಬಾಹ್ಯವೇಷಗಳ ಖಂಡನೆ ೧೦. ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಪದ್ಯಗಳು ೧೧. ಮೂರ್ಖನು ೧೨. ಗುರು ೧೩. ಕುಲ ೧೪. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ೧೫. ಕಾಲ ೧೬. ಪುರಾಣ ಪಾತ್ರಗಳು ೧೭. ಬೋಧ ಪದ್ಯಗಳು ೧೮. ಸಾವು ೧೯. ದಾನ-ದಾತ ೨೦. ಧನ ೨೧. ಲೋಭಿಗಳು ೨೨. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳು ೨೩. ಹಿಂಸಾಹಿಂಸೆ ೨೪. ತ್ಯಾಗ ೨೫. ಸತ್ಯ ೨೬. ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀತಿ ಪದ್ಯಗಳು ೨೭. ಮಹಿಳೆಯರು ೨೮. ದುರ್ಮಾರ್ಗರು ೨೯. ಅಜ್ಞಾನ ೩೦. ಯೋಗ ೩೧. ಕುಂಡಲಿನಿ ೩೨. ಸಾಧನೆ ೩೩. ಅನುಭವ ೩೪. ಮನಸ್ಸು ೩೫. ಯುಕ್ತಿ ೩೬. ಚಿಂತ ೩೭. ಮುಕ್ತಿ ೩೮. ಅರಿವು ೩೯. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ೪೦. ತತ್ವ ೪೧. ಭಕ್ತಿ ೪೨. ಮತ ೪೩. ಯೋಗಿ ೪೪. ಜ್ಞಾನಿ ೪೫. ಸಜ್ಜನರು ೪೬. ವೈದ್ಯ ೪೭. ಧರ್ಮ ೪೮. ಗುಣಗಳು(ತ್ರಿ) ೪೯. ಅಧ್ಯತಂ ೫೦. ಮಾಯೆ ೫೧. ಕರ್ಮ (ಪುನರ್ಜನ್ಮ) ೫೨. ಜ್ಞಾನಿ ೫೩. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ೫೪. ಬ್ರಹ್ಮ ೫೫. ದೇವರು ೫೬. ದೈವ ಬಲ ೫೭. ದೇಹ ೫೮. ರಸವಾದ ೫೯. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ೬೦. ಫಲಶ್ರುತಿ.

ಇನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ವಿಭಾಗಗಳು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ವಸ್ತುವಿನ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಮಾಡಬಹುದು.

೧ ರಿಂದ ೨೮ನೆಯ ವಿಭಾಗದವರೆಗೆ ಇರುವ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇಮನನ ಲೋಕವೃತ್ತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾವಾವೇಶವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪದ್ಯಗಳು ಸುಮಾರು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದೇ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವಂಥವೇ

ಆಗಿದೆ. ೨೯ ರಿಂದ ೬೦ನೆಯ ವಿಭಾಗದವರೆಗೆ ಇರುವ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇದಾಂತ ಪರವಾದುವು. ಈ ವೇದಾಂತ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂದರೆ ಮೂರು ಭಾಗ ಕಂದ ಪದ್ಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸುಮಾರು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳು ವೇಮನನ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವೇ ಆದರೂ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಾದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕು ಆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಆಸಕ್ತಿಕರವಾದುದು.

ವೇಮನನು ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಒಂದು ಕಾಪು (ಒಕ್ಕಲಿಗ) ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಈ ಕಾಪುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆತನು ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗಿರುವ ಆಳವಾದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆತನು ಕಾಪು (ಒಕ್ಕಲಿಗ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರಾದ ಕಾರಣ ವೇಮನನಿಗೆ ರಾಜಸಗುಣ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತುಂಬಾ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಆತನ ಪೆಡಸುತನ, ಆತನ ನೆರವಾದ ನುಡಿ, ಖಚಿತತೆಗಳಿಂದ ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆತನು ಮಾತನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವವನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಆತನು ಮಾತುಗಾರನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಕಗುಣ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂಥದೇ. ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈತನ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕುಲದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಗ್ರವರ್ಣದವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರವರೆಗೆ ವೇಮನನೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಟ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಲೇ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ವೇಮನ ಗುರುತಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಹಾಗೆ ಈ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದವರು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಬೋಗುಣಿಯ ಕೆಳಗೆ ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳು. (ವೇಮನನ ಎಳೆ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅನೇಕ ಉಪಮಾನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಕೊಂಡ ಅದ್ಧಮಂದು ಕೊಂಚ ಮೈಯುಂಡದಾ? (ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದಲ್ಲವೆ?) ಇದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಮಾನಗಳು. ಈತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸುಣ್ಣದ ಗಣಿಗಳು, ಭಟ್ಟಿಗಳು ಕಾರಣ ಎನ್ನಬಹುದೇ?)

ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದಂತೆ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಊರು ಕೇರಿ ತಿರುಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದಿರುವ ಅಸ್ಥಿರ ಸ್ವಭಾವ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಂಡಿತು. ಜೀವನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳು, ಹರಿಕಥೆಗಳು, ತೋಗಲು ಗೊಂಬೆಯಾಟಗಳು (ತೋಲು ಬೊಮ್ಮಲಾಟ

ಕೀಲು ತೆಲಿಯಲೇರು = ತೋಗಲು ಗೊಂಬೆ ಆಟದ ಕೀಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಅರಿಯರು) ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೇಮನನಿಗೆ ಪುರಾಣಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊರೂರು ತಿರುಗುವ ನಾಡಾಡಿಗಳಾದ ಗಾಂಜಾ ಸೇವಿಸುವ ಗೋಸಾಯಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳ ಪರಿಚಯವೇರ್ಪಟ್ಟು, ಅವರ ಮೂಲಕ ದೇಶದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಮತ ಧರ್ಮಗಳವರೊಡನೆ ಬೆರೆತು, ಅವರ ಒಡನಾಟದಿಂದಾಗಿ ವೇಮನನಿಗೆ ಆಯಾ ಮತಗಳ ಗಾಢವಾದ ಪರಿಚಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಒದಗಿದ ಅನುಭವ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಯುಕ್ತ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ವೇಮನನು ವ್ಯಭಿಚಾರದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಅಂದಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿಹೋಗಿದ್ದ ಅನೀತಿ, ದೇವದಾಸಿ, ಬಸವಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮೇಲಾಗಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿಹೋಗಿದ್ದ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೇಮನನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಆತನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಧುರವಾದ ಕನಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಹೊಸ ಸೊಸೆಯ ಆಶೆಗಳು ಭಗ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಬೇರೆಯಾಗಿ, ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿಯದ ವೇಮನ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬೇರೆಯಾದವರನ್ನು ಹುಚ್ಚರೆಂದು ಬೈದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ.

ಆಲಿ ಮಾಟಲು ವಿನಿ ಅನ್ನದಮ್ಮಲ ಬಾಸಿ

ವೇರು ಬಡ್ಡವಾಡು ವೆರಿವಾಡು

ಕುಕ್ಕ ತೋಕ ಬಟ್ಟಿ ಗೋದಾವರೀದುನಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೨೯

(ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಂದವನು ಹುಚ್ಚ. ನಾಯಿಯ ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗೋದಾವರಿಯನ್ನು ದಾಟಲಾದೀತೆ)

ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಮೈ ಬಗ್ಗಿಸಿ ದುಡಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಬೆಳೆ ಬಾರದೇ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ವೇಮನ ಬಡರೈತರ ಕಷ್ಟಗಳು, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಅವಾಯಕತನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ದುರಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದಲೋ ಸುಂಕ ತೆರಿಗೆಗಳ ಹೊರೆಯಿಂದಲೋ ಸಾಲಸೋಲಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುತ್ತಾನೆ. ವೇಮನ ಸಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಇತರರನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಮೂಸೆಯಿಂದ ಬಂದದ್ದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಕೋಲೆ ಬಸವನಂತೆ ಸಾಧಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಮಡದಿಗೆ ಕ್ರಮೇಣ, ಎದುರು ತಿರುಗುವುದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ಆಕೆ ವೇಮನನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಾಟ ವಿನನಿ ಯಾಲು ಮಗವಾನಿಕಿ ಮರಗಾಲು

.....

(ಮಾತು ಕೇಳದ ಮಡದಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಮರಗಾಲು)

ತನಕು ಗಾನಿ ಯಾಲು ದಾನವುರಾಲಯಾ

ಡಿ.೧೭೨೪-೩೬

(ತನಗಾಗದ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದು ಪ್ರಯೋಜನವೇನು)

ಆಲು ಮಗನಿಮಾಟ ಕಡ್ಡಂಬು ವಚ್ಚಿನಾ

ಆಲುಗಾದದಿ ಮರಗಾಲು ಗಾನಿ

ಅಟ್ಟಿಯಾಲು ವಿಡಚಿ ಯಡವಿನುಂಡುಟ ಮೇಲು

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೫

(ಗಂಡನ ಮಾತಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬರುವವಳು ಮಡದಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಮರಗಾಲು ಅಂಥವಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅರಣ್ಯ ವಾಸವೇ ಮೇಲು.

(ಪಾಠಾಂತರಗಳು - ವಾನಿ ವ್ರಾಲು ಗಾನಿ ಟಿ ೧೭೭೩-೧೧-೪೪ ಕಷ್ಟರಾಲು ಗಾನಿ ಡಿ.೧೭೨೭-೧೯೦)

ಪತಿಕಿ ಮಾರುಬಲ್ಲು ಪಡತಿಯೇ ಶುನಕಂಬು

ಮೀರು ಸತಿ ಗವಯಮಿಗುಲು ಪತಿಯು

ಪಂದಿ ಪಂದಿಕೂಡಿ ಪದಮಾಕು ರೊಂಪಿಲೊ

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೭೫

(ಗಂಡನಿಗೆ ಎದುರು ಮಾತಾಡುವವಳು ನಾಯಿ, ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವವಳು ಇನ್ನೂ ಹೀನಾಯ, ಅಂಥವರ ಸಂಸಾರ ಘೋರನರಕ)

ವೇಮನನ ಮಾತಿಗೆ ಅಡ್ಡಬರುವುದು, ಎದುರು ಹೇಳುವುದು ಕೇವಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ನಡುವೆ ಮಾನ ತೆಗೆಯುವುದೂ ನಡೆಯಿತು.

ವಾಡಕುರಿಕಿ ತಿಟ್ಟು ವಲದನ್ನ ಮೊರಪೆಟ್ಟು

ಮುಂದು ಮಗನಿ ದಿಟ್ಟು ಮುಸುಕು ಬೆಟ್ಟು

ಗಡುಸುರಾಲು ಮಗನಿ ಗಂಪ ಬೆಟ್ಟಮುರಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೩೦೦

(ಪಾಠಾಂತರ: ಮಗನಿ ನೆತ್ತಿ ಗೊಟ್ಟಿ ಮುಸುಕು ಬೆಟ್ಟು)

ಇಟ್ಟಿದಾನಿ ಪೊಂದು ಎಟ್ಟು ವೇಗೆಂತುರೋ

ಡಿ.೧೮೨೩-೩೯೦

ವೇಮನ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಬಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವನು, ಅಧಮನೆಂದು ಹೇಳುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆಡಬೋವು ಚೋಟ ನಾ ಯಿಂಟಿ ವಾರೆಲ್ಲ

ಸಾರೆ ಸಾರೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಚಿಂಪೆನನುಚು

ಪುಟ್ಟಿ ನಿಂಟಿಕೇಗಿ ಪೊಲತಿ ತಾಬೋದಯಾ

ಡಿ.೧೭೨೭-೧೪೨

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇಮನನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಗಳೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಅಂತಹ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ಆತನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ

ಬಗ್ಗೆ ವೇಮನನ ಉದಾರವಾದ ಭಾವನೆ ಏರ್ಪಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಕಾರಣಗಳು ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಸರಗೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನೋ ಏನೋ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋದ.

ಸತುಲ ಬಡಯರಾದು ಸತುಲ ಬಡಯರಾದು

ವೆತಲ ಬಡಿನವಾಡು ವೆರಿವಾಡು

ನೇಲನುನ್ನ ರಾಯಿ ನೆತ್ತಿಕೆತ್ತಿನ ಯಟ್ಟು

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೧೭

(ಸತುಲ ಗವಯನೇಲ, ಸತುಲ ಬಡಯನೇಲ-ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವೂ ಇದೆ. ಡಿ. ೧೭೬೯-೫೬೯)

ತನ್ನ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದೋ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿ ಸಾಲಗಾರರ ಸಿಲುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಅಂತೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ವೇಮನನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿರುವು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಡತನದಿಂದ ಹೊರಬೀಳಲು ರಸವಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡು ದೇಶವನ್ನು ಸುತ್ತಿದ. ನಾಡಾಡಿಯಂತೆ ಅಲೆದ. ಈ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆತಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಊರು ಊರು ತಿರುಗಿ ಉದ್ಯೋಗಧಾರಿಯೈ

ವಾಡವಾಡ ತಿರಿಗಿ ವನಿತ ಕೊರಕು

ಏಡನೇಡ ದಿರಿಗಿ ಏಮೇಮಿ ಕನನಯಾ

ಡಿ.೧೭೭೨-೩೨೭

(ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಊರು ಊರು ತಿರುಗಿ, ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆದು, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅಲೆದು ಕಂಡದ್ದೇನು?)

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ “ಎಷ್ಟು ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಡಿಪಾಟಲು ಪಟ್ಟರೂ ಅರಸರ ಕೃಪೆಯನ್ನು ನಂಬಲಾಗದು” ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವೇಮನನಿಗೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಕವಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕವಿತ್ವವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿರಲಾರರು.

ಪಡುಚು ನಿಚ್ಚುವಾನಿ ಪದ್ಯಮಿಚ್ಚಿನವಾನಿ

ಕಡುಪು ಚೆಲ್ಲಚೇಸಿ ಘನತ ಚೇಸಿ

ನಡುವ ನೇರನಿವಾಡು ನಾ ಬುಲ್ಲ ಗಡುವನಾ

೧೭೨೭-೩೦೩

(ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನನ್ನು, ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನನ್ನು, ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತಣಿಸದವನು ಏಕೆ ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೋ?)

ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕವಿತೆ ಇದಲ್ಲವೆಂದು ವೇಮನನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದವನಿಗೆ ಬಲವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವೇಮನ ಬೇಗನೆ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ‘ನೆಲವು ದಪ್ಪ ಚೋಟ ನೇರ್ಪರಿ ಕೊರಗಾಡು’

(ಎಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದರೂ ಪರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದಡ್ಡನೇ) ಡಿ ೧೭೨೧-೨೫. ಸ್ಥಾನಬಲಿಮಿಕಾನಿ ತನಬಲಿಮಿ ಕಾದಯಾ (ಡಿ. ೧೭೨೧-೨೬) (ಸ್ಥಾನ ಬಲವೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ಬಲವೇನೂ ಇಲ್ಲ.)

ಎಷ್ಟು ದೇಶ ಸುತ್ತಿದರೂ ಲಾಭವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಊರಿಗೇ ಬಂದು ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ವೇಮನನನ್ನು ಅಸಹಿಸಿಕೊಂಡರೋ ಏನೋ.

ತೊರಿಕೊಂಪ ಕೀಡು ತಿರಿಯಾಲೊಕ್ಕಟಿ

ತಿರಿಯಾಲು ಕೀಡು ವೆರಿ ಕೊಡುಕು

ವೆರಿ ಕೊಡುಕು ಕೀಡು ವೆಕ್ಕರಿ ಕಾಂಡುರಾ

ಡಿ.೧೭೭೨-೧-೧೪೧೫

(ಸರಿಯಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗ ಇವರು ಕೀಳು. ನಮ್ಮನ್ನೇ ಹಂಗಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಎಲ್ಲರೂ ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ನೈತಿಕ ಬಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವೇಮನ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾಸಿದ ತಲೆ, ಗಡ್ಡ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆತನನ್ನು ಕಂಡು ಹುಚ್ಚನೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆತನಿಗೆ ವೆರಿ ವೇಮನ (ಹುಚ್ಚ ವೇಮನ) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಯಜಮಾನನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣವನ್ನು ವೇಶ್ಯೆ ತಾನರಿವಳೇ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವೇಮನ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ವೇಮನನಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಅದುವರೆಗೆ ತಾನೆ ಬಯಸಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಖಂಡಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಮೂಡಿತಾಗಲೀ, ಆದರೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ನೆಮ್ಮದಿ ಶಾಂತಿ ಎಂಬುವು ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯಾಯಿತು. ಇದ್ದ ಆಶ್ರಯವೂ ತಪ್ಪಿತು. ಗೋಸಾಯಿಗಳ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಊರೂರು ತಿರುಗಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಹಾಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗಾಡುವಾಗ ಅವರ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಅವರಿಂದಲೂ ದೂರವಾದನು. ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿದ. ತನಗೆ ಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವವರಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಡುಕಾಡಿದ. ಈ ಒಂದು ತಿರುಗಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಅನೀತಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾದುವು. ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದವರು ಈತನ ಶಿಷ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮನನಗ ಯೋಗಿ ವೆಲಸೆ ಲೋಕಮುಲೋನ

ಪೂಜಲಿಡುಡು ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷಲಾರ

ಪೂಜಲಿಡಿನ ಯಂತ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ಕುಲನಿಚ್ಚು

ಈ ಪದ್ಯ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ.

(ವೇಮನನೆಂಬ ಯೋಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರಿ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರೇ. ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಭುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.)

ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತ ಪದ್ಯಗಳು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವು ವೇಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ರಚಿಸಿದ್ದೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಜಾನಪದರು ರಚಿಸಿದ್ದೋ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಬೇಕು. ಆನಂತರ ಇವು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ವೇಮನನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಟುವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದವರು, ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೊಗೆದು ಆತನನ್ನು ಓಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಿಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರೇನಿ ತಿರುಗಿ ಮಾಟಾಡಕ

ಊರುಕುನ್ನ ಚೂಡ ಊರ್ವಿಮೀದ

ವಾಡಗು ಪರಮಾತ್ಮ ವರ್ಣಿಂಪಶಕ್ಯಮಾ

ಡಿ.೧೨೧-೧೮೫

(ಯೋಗಿ ಎಂಬುವವನು ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ ಅತೀತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.)

ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ವೇಮನ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ದಿಗಂಬರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ವೇಮನನ ದಿಗಂಬರತ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಪುಟ್ಟು ಬಿತ್ತಲಿವಲೆ ಪೋವು ಬಿತ್ತಲಿವಲೆ

ತಿರುಗು ಬಿತ್ತಲಿವಲೆ ದೇಹಿ ಧರಣಿ

ಡಿ.೧೨೧-೪೮

(ಮನುಷ್ಯನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗಲೂ ಬೆತ್ತಲೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಬೆತ್ತಲೆ ತಿರುಗಾಡುವಾಗಲೂ ಬೆತ್ತಲೆ)

ಇಂತಹ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಗ್ನ ವೇಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರೇ ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವೇಮನ ನಾಚಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೋ ಜಯಿಸಿದ್ದ.

ಸಿಗ್ಗುವಾರಲಮನಿ ಸೃಷ್ಟಿಲೋಪಲಿವಾರು

ವೆರಿ ವೇಮನ ಗನಿ ನೆರಗು ಪಡಿರಿ

ತನಕು ಗಲುಗು ಸಿಗ್ಗು ದೈವ ಮೆರುಂಗಡಾ

ಡಿ.೧೨೧-೨೧೫

(ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಡೆಯಿರುವವರು, ತಾವು ನಾಚಿಕೆಯುಳ್ಳವರೆಂದು ಹುಚ್ಚು ವೇಮನನನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದರು. ತನಗಾದ ನಾಚಿಕೆ ದೈವ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ?)

ಯಾರು ಕೇಳಲೀ, ಕೇಳದಿರಲಿ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ನಾಡೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ, ರೋಸಿ ಹೋಗಿ, ಉದ್ರೇಕಗೊಂಡು, ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ಯಾವಾಗಲೋ ಎಲ್ಲಿಯೋ ವೇಮನನು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) The Aravidu Dynasty of Vijayanagara. The Ref. Henry Hears. S.J.M.A.
- ೨) Geo-Political and Cultural Relation of Vijayanagara with neighbouring Muslim States - P.M. Joshi, (paper) published in "Aspects of Deccan History", V.K. Bawa, Editor. Institute of Asian Studies, Hyderabad, 1975. Reports of Seminars.
- ೩) ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯಲು, ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಎನ್.ವಿ. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ, ರಾಜಮಹೇಂದ್ರವರಮು, ೧೯೩೧.
- ೪) ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಇತಿಹಾಸಾಂಶಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು
  - ಅ) Forgetton Empire - Robert Sewell, ೧೯೬೨.
  - ಆ) The Andhra through the Ages, K. Balendu Sekharam, ೧೯೭೩.
  - ಇ) ಆಂಧ್ರುಲ ಚರಿತ್ರ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಡಾ. ಖಂಡವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಂಜನಂ, ಖಂಡವಲ್ಲಿ ಬಾಲೇಂದು ಶೇಖರಂ.
  - ಈ) ಆಂಧ್ರುಲ ಚರಿತ್ರ, ಏಟುಕೂರಿ ಬಲರಾಮಮೂರ್ತಿ
  - ಉ) ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಏಷಿಯನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಅವರ ಸೆಮಿನಾರ್ ರಿಪೋರ್ಟು, ೧೯೭೫.
  - ಊ) ಆಂಧ್ರದರ್ಶಿನಿ, ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರ ಪ್ರಚುರಣಾಲಯ, ವಿಜಯವಾದ, ೧೯೫೪.
- ೫) ಡಿ.೧೨೧ || ೮೬.
- ೬) ಡಿ.೧೨೧ || ೮೬.
- ೭) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ಪದ ದಶಂಬುಜಾಚಿ - ಉರುಕು ಪಿರಿಕಿವಾಡು ಊರಿದನಕ - ಡಿ.೧೨೩, ೧೦೪೪.
- ೮) ಪಾಠಾಂತರ: ಅದುಪುಚೇಸಿ, ಡಿ.೧೨೩, ೩೩೯ ಡಿ.೧೨೩, ೬೨೦, ಡಿ.೧೨೬೯, ೮೦೮.
- ೯) ಈ ಅರಾಜಕತೆಯ ಅವಶೇಷಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬಂದ ನಂತರವೂ ಕೆಲವು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದವು. ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟ ಏನುಗುಲಿ ವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರು. ರಾಯಸೀಮೆ, ತೆಲಂಗಾಣ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಂದಿನ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅರಸರು, ಪಾಳೆಗಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ...." ಆ ಜಮೀನುದಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಸರಿಬೀಳದೇ ಹೋದಾಗ, ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಪರಸ್ಪರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ, ಆ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು". - ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೨೪.
- ೧೦) "ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಹಗಳಾದಾಗ, ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಮರಸವುಂಟುಮಾಡದೆ ದಿವಾನಗಿರಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದಾಲಾಲಾ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಹಣದ ಆಸೆಯಿಂದ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಕಲಹವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಖುಷಿಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆ ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವನಪರ್ತಿ ಜಮೀನುದಾರರಿಗೂ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಜಮೀನುದಾರನಿಗೂ

ಕಲಹ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲ ನಡೆದು ಈ ಪ್ರದೇಶ ತಹತಹವೆನ್ನುತ್ತಿದೆ” – ಕಾಶೀಯಾತ್ರ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೨೪

- ೧೧) ಡಿ. ೧೭೨೩, ೨೭೮; ಡಿ.೧೭೨೫, ೫೮೩
- ೧೨) ಡಿ.೧೭೨೧, ೨೨; ಡಿ.೧೭೨೫, ೩೩೩.
- ೧೩) ಡಿ.೧೭೨೧, ೪೪; ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ.
- ೧೪) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ತೂಲಪಾರದಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡವಾನಿ, ಮಾಲವಾಡಕುಕ್ಕ ಮರಿ ಮೊರ್ಗ ಕುಂಡನಾ, ಡಿ.೧೭೨೩, 1೧೭೭.
- ೧೫) ಡಿ. ೧೭೨೧, ೫೩
- ೧೬) Tavernier's Travels in India. Page No.218, 219, publish in London in 1677. Republished in the "Bandahasi" office, 38-2. Bhowani Charan Dutt's Street, Calcutta, 1905.
- ೧೭) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ರಾಚಕ್ಕಪಲು .... ಪದವೇಲು ಚೆಪ್ಪಿನ ಡಿ.೧೭೨೫, ೬೩೯; ಪಾಲುಪೋಸಿ ಪಂಪಚೇಸಿ ಪಾಮುತೋ ಪೊಂದೇನೇ ... ಡಿ.೧೭೨೭, ೪೩೭; ಎಂತಚೇಸಿ .... ಡಿ. ೧೭೨೩, ೩೩೨.
- ೧೮) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ಬಂಡಿನಾಡು ಮಂತ್ರಿ ಪಡುಸು ದೊರಕು ಡಿ.೧೭೬೯, ೭೭೯.
- ೧೯) ಡಿ.೧೭೨೩-೫೨೭.
- ೨೦) ಪಾಠಾಂತರ: ಕೊತ್ತಪಟ್ಟಮು - ಡಿ.೧೭೨೩, ೩೫೫.
- ೨೧) He had no great reverence of a Jack in office. Perhaps he had in view some local Dogiberry when wrote: If you catch a monkey and dress it a new coat the hill apes will all worship it. Thus are in luckless subjects to the senseless-Teacher and Prechar, p.70, L.D. Barnett, through courtesy "Vemana through Western eyes" (D.1721, 2, 64)
- ೨೨) Popular Poet, C.V. Gover, 1871; Vemana through Western eyes, page 42.
- ೨೩) ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ತನಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವನಾದ ಒಬ್ಬ Jesuit Minionary ಬರೆದ ಅಮುದಿತ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಜೌರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು Sylviva Murr ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನಂತೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ದುಬಾಯ್ 'ಹೆಸರಿ'ರುವ ಒಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ನಿಜ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. Literary Auto-biography of C.P. Brown. Brown's Projects, edition. Sri Venkateswara University, 1978, pp.35,36.
- ೨೪) ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವಮು - ಸಂ. ತೆಲುಗು ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ ಪ್ರಚುರಣ, ೧೯೬೨.
- ೨೫) ಅದೇ.
- ೨೬) ತತ್ತ್ವವೇತಲು-ಸಂಪುಟ ೨, ಗೋಪಿಚಂದ್, ಪು.೧, ೯, ೪೦.
- ೨೭) ವೇಮನ, ಪು.೭೬, ರಾಳಪಲ್ಲಿ

- ೨೮) ಈ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ.
- ೨೯) ಪಾಠಾಂತರ, ಗುರುವುಕೇ ತೆಲುಸುರಾ, ಡಿ.೧೭೬೯.
- ೩೦) ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಚೀರೆ'(ಸೀರೆ) ವಸ್ತ್ರವೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದ ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. "ತೊಲ್ಲಿ ಜೇಸಿನಟ್ಟಿ ದೋಷಂಬು ತಗಿಲೆನೊ" ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಡಿ.೧೭೨೩-೮೮೯.
- ೩೧) ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳು ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ವರದಿಯ ಆಧಾರ.
- ೩೨) ವೇಮನ - ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಪು.೮೪
- ೩೩) Basaveswara (Makers of India Literature Series): H. Tipperudraswamy, Sahitya Academy, New Delhi, 1975.
- ೩೪) Religion in a word becomes organised hypocrisy, Nage No.43, V.R. Narla.
- ೩೫) ಪಾಠಾಂತರ: ದೊಂಗತನಮು ಮೇಲು ದೋಷಿಕಾರುಲ ಕೆಲ್ಲ ಡಿ.೧೭೨೭, ೧೭೫.
- ೩೬) ಪಾಠಾಂತರ: ಚಿನ್ನೆ ಲಿಂತೆಗಾನಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಮತಂಬು, ಡಿ.೧೭೨೩, ೧೦೮೫.
- ೩೭) ಪಟ್ಟು ಪಾಗ ಜುಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟು ದೋವತಿಗಟ್ಟಿ
ಸೃಷ್ಟಿ ವೈಷ್ಣವಂಬು ಮಿಟ್ಟಿ ಪಡುನು
ಚಿನ್ನೆ ಲಿಂತೆ ಕಾನಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಮತಮು. ಡಿ. ೧೭೨೧.೪೨೧.
- ೩೮) ಪಾಠಾಂತರ: ಅಂತಕಂಟೆ ಪ್ರಜಲು ಲೇರು ಟಿ.೧೭೨೩-೧೦೮೧
- ೩೯) ಎಂಬೆರು ಮತಮಂದು ನೆಸಗ ಮಾಂಸಮುದಿನಿ
ಮೂರು ಪೇರ್ಲು ಬೆಟ್ಟಿ ಮಧುವು ದ್ರಾವಿ
ವಾವಿ ವರುಷ ದಪ್ಪಿ ವಲಿಕಿ ಪಾಲೌದುರು ಡಿ.೧೭೨೧-೧-೧೭೫
- ೪೦) ಮೂರನೆಯ ಚರಣ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿದೆ.
- ೪೧) Hindu Manners, Customs and Ceremonies, Abbe J.A. Dubai, Page No.133.
- ೪೨) ವೇಮನ - ರಾಳಪಲ್ಲಿ, ಪು.೭೭.
- ೪೩) Hindu Manners, Customs and Ceremonies, page.49.
- ೪೪) ವೇಮನ, ಪು.೮೬.
- ೪೫) ಆಂಧ್ರುಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೨೨೨.
- ೪೬) ಆಂಧ್ರುಲ ಸಾಂಘಿಕ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೩೯೧.
- ೪೭) "Our Heritage" Mr. Humayun Kabir National Information, Publication Ltd. Bombay.
- ೪೮) A History of India, p.221, 22, 23.
- ೪೯) ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕರ ದರ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತು: Report of the Madras Estates land act Committeeಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. "These people

have lands instead of wages and there are certain presents which they received at seed - time and harvest from town folk which being matter of favour it would be wrong to forbid (1938)".

- ೫೦) ವರಾಹದ ಚಿಹ್ನೆ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರಣದಿಂದ ವರಾಹ. ವರಾಹ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ, ಎಲ್ಲಾ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು.
- ೫೧) (ಅ) ಕಾಸು ವೀಸಮೇನಿ ಕನಿನ ಜನುಡು ಡಿ.೧೨೨೨, ೨೦೧
(ಆ) ಕಾಸು ತೀರ್ಪಲೇಕ ಮೋಸ ಪೊರೆ ಡಿ. ೧೨೨೧, ೨೪೩.
(ಇ) ಚೇರಿ ಕಾಸುಲೆಲ್ಲ ಚೇರ ದೀಸು ಡಿ.೧೨೨೧, ೨೦೬
- ೫೨) ಕಾನಿವಾನಿಚೇತ ಕಾಸುವೀಸಮುಲಿಚ್ಚಿ ಡಿ. ೧೨೬೯, ೨೨೬.
- ೫೩) ತಟಕು ಚನುಲನಾಡು ದಮ್ಮಿಡಿ ಸೇಯುದು ಡಿ.೧೨೨೩-೫-೩೧೨೨
- ೫೪) ತಟಕು ಚನುಲನಾಡು ತಾರಂಬು ಸೇಯದೋ ಡಿ.೧೨೨೩, ೧೩೮
- ೫೫) ಬರುಲ ಮೋಸಪುಚ್ಚಿ ಯಾಕ ರೂಕ ಪಾತಿಕಿ ಡಿ.೧೨೨೨, ೪೬೦
- ೫೬) ಕೊಂಚ ಬೋಡು ವೆಂಟ ಗುಲ್ಲ ಕಾಸೈನನು ಡಿ.೧೨೨೬, ೧೩೯
- ೫೭) (ಅ) ಗಣಪತಿಂಟ ನೆನ್ನ ಗವ್ವಲು ಚೆಲ್ಲವಾ ಡಿ.೧೨೨೩, ೩೬೨.
(ಆ) ಗಣಕುಲೋಪಿಯುನ್ನಗವ್ವಲು ಚೆಲ್ಲವಾ ಡಿ.೧೨೨೧, ೧೫೧
- ೫೮) ಕಾಶೀಯಾತ್ರ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೩೪
- ೫೯) 'ನಡಪೀನುಗುಲು' ಅಂದರೆ (ನಡೆಯುವ ಹೇಣಗಳು) "ನಡಚೇ ಪೀನುಗುಲು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.
- ೬೦) ದುಬಾಯ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದವನು.
- ೬೧) "ಬಿಟ್ಟಿಯವರು (ವೆಟ್ಟಿವಾರು) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅಸ್ತಶ್ಯರು ಮೂರು ಬಗೆಯ 'ಬಿಟ್ಟಿ' ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಬಿಟ್ಟಿ, ಗ್ರಾಮಬಿಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕುಲಬಿಟ್ಟಿ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ನಾಮ ಮಾತ್ರ ಕೂಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು: ಆಂಧ್ರುಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೧೬೮.
- ೬೨) "ಸದ್ಧಿ ಮಿಗುಲ ನಿಂಟ ಸಂಸಾರ ಮೇಲಯಾ"
- ೬೩) Hindu Manners, Customs and Ceremonies, page 88.
- ೬೪) ಅದೇ. ಪುಟ ೯೨.
- ೬೫) ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸುರವರಂ ಪ್ರತಾಪರೆಡ್ಡಿಯವರು ಸಹ ಆಂಧ್ರುಲ ಸಾಂಘಿಕ ಚರಿತ್ರ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ೬೬) "೧೪೯೮ರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸು, ವಾಸ್ಕೋಡಿಗಾಮಾ, ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾದ ಚಿಲಿ ಎಂಬ ದೇಶದಿಂದ ತಂದು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿಯಿಸಿದ 'ಚಿಲಿ' ಎಂಬ ಇಂದಿನ 'ಮಿಚಿಗ' ಮೇಣಸಿನಕಾಯಿ - ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಾದಂತೆ ಇಲ್ಲ. "ವೇಮನ: ಮರುಪೂರು ಕೋದಂಡ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ, ಚೈತನ್ಯ ಲಹರಿ, ಯುವಭಾರತಿ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೯೭೨.
- ೬೭) ವೇಮನವೇದಂ-ಸ್ವಾತಿ, ೧೯೭೫.

- ೬೮) "ಚೆಡ್ಡ ಕೊಡುಕು ತಂಡಿ ಚಿಪ್ಪಿನಟ್ಟು ವಿನುಡುಗಾ" ಎಂಬುದು ಪಾಠಾಂತರ. (ಡಿ.೧೨೨೨-೧೩೬೩, ಡಿ.೧೨೨೫, ೬೫೨)
- ೬೯) ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ.
- ೭೦) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಕವುಲು
- ೭೧) (ಅ) ವೇಮನ: ಇದು ವೇಮನ ಪ್ರಬಂಧ (ಕಾವ್ಯ), ಕವಿ ವಿಧ್ವಾನ್ ಬಂಡ್ಲ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕವಿ. ವಿಶ್ವಜ್ಞ ಮಂಡಳಿ, ತೆನಾಲಿ ಅವರ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕಾಲ ೧೯೪೮. ಇದರಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ದಶಗಳಿವೆ (೧) ಪ್ರಕೃತಿ (೨) ಸಮಾವೇಶ (೩) ಚಿಂತನೆ (೪) ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕರಣಗಳಿವೆ. ಅಂತಹ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದೇನೂ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಏಟುಕೂರಿ ವೆಂಕಟ ನರಸಯ್ಯನವರು ಮಾತ್ರ ವೇಮಣ್ಣನ ರೂಪರೇಖೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾ "ನಾಸಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಲಿಸಿ, ಮೋಣಕಾಲನ್ನು ಮಡಚಿ, ಮರದ ದಿಮ್ಮೆಯಂತಿರುವ ಹುಚ್ಚು ವೇಮನನನ್ನು ಶಿಲ್ಪಲೋಕ ನಮಗೆ ಪ್ರಸಾದಿಸಿದೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.
(ಆ) ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಯೋಗೀಯಮು: ನಾದೆಳ್ಳ ಮೇಧಾ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ (ಈತನ ನಾದೆಳ್ಳ ಪುರುಷೋತ್ತಮಕವಿಯವರ ಮಗ) ಪ್ರಬಂಧ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ (ಷಷ್ಠ್ಯಂತಗಳು, ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣನೆಗಳು ಇರುವ) ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವದೇಶೀ ಪ್ರೆಸ್, ಬಂದರು ಅವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
(ಇ) ವೇಮನ: ಗ್ರಂಥಕರ್ತ, ಷೇಕ್ ಫರೀದ್ ಕವಿ. ವಿನುಕೊಂಡ ಪ್ರಕಟಣೆ ವಿವರಗಳು ಇಲ್ಲ.
(ಈ) "ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮಂ" ಚೇಂಬ್ರೋಲು ಚಿನ್ಮಯ ಬ್ರಹ್ಮಕವಿ, ರಾಜಮಂಡಿ, ೧೯೭೩.
- ೭೨) (ಅ) (ವೇಮನಯೋಗಿ) ನಾಟಕ - ಬರೆದವರು ಕವಿ ದಿಗ್ಗಜ ಚಿಟ್ಟಪು ವೇಮರೆಡ್ಡಿ, ಕೊರಿಟಪಾಡು, ಗುಂಟೂರು, ೨, ೧೯೬೮.
(ಆ) ವೇಮನ-ನಾಟಕಮು - ಬರೆದವರು ವೆಂಕಟಾಚಾರಿ, ೧೬೨೪-೩. ಶ್ರೀ ವೇಮನಯೋಗಿ (ನಾಟಕ) ರಚನೆ: ಎಂ.ಪಂಚನಾದಂ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಶ್ರೀ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪೇಟ, ವಿಜಯವಾಡ. ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ನಾಟಕಗಳು (ಮುದ್ರಿತ-ಅಮುದ್ರಿತ) ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
- ೭೩) ವೇಮನಯೋಗಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೀ.ಶೇ. ಕೆ.ವಿ.ರೆಡ್ಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದ್ರಾಲ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯ ಕಥೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ತುಂಬಾ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಿತವಿರುವ ಕಥೆಗಳಿಗಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಆಧಾರವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪದು.

ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಎರಡನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗುವ ಕಷ್ಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಮುಂದುವರಿಯಲಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿವೆ.

ವೇಮನನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಸೂತ್ರತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿ ಏಕಸೂತ್ರತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈ ರೀತಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಏಳುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳ ಅಥವಾ ಬೋಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುತ್ವತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಿವೇಚನೆ ಎಂಥದ್ದು? ಜೀವನ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯದೇ ಆಗಿರಬಹುದಾಗಲೀ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪಗೊಳಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೊರಗಿನವೇ ಒಂದು ಹೊರತು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಮೂಡಿದವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇರುವ ನಿಯತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಲಾಗದು. ಅನುಭವಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ನಿನ್ನೆಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಬೇರೆಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ, ಧೋರಣೆಯ ಕಲಸು ಮೇಲೋಗರವಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು. ಬೇರೆಯ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಕಾಲ ಎಂಥದ್ದು? ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಹಿರಂಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಸಹಜ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ವೇಮನನ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆತನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ತತ್ತ್ವಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಕೇವಲ ಮತದ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರಗಳೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ನಡೆಯಿಸಿದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆತನು ಎದುರಿಸಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿಯೇ ವೇಮನನ ವೇದಾಂತ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ವೇದಾಂತ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ವ್ಯವಹಾರಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

| ವೇಮನನ ಮತ : ವೇಮನನ ಮತ ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಆತನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದರ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅದು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ವೇಮನನ ಮತವನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೪ ವೇಮಣ್ಣನ ವೇದಾಂತ

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವರೆಗೆ ಆತನು ಹೇಳಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ವೇದಾಂತ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ವೇಮನನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ವೇಮನನವೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಂದಪದ್ಯಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನಂತರ ಕಾಲದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮೌಲಿಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಆಶುಕವಿತಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಯಸುವ ಪರಿಷ್ಕಾರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಅನಂತರ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದಲೇ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೂ 'ವೇಮನನು ಇಂಥವನು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ 'ಹೌದು' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು, 'ಅಲ್ಲ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಹುದು. "ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದನ್ನೇ ನಂಬೋಣ". ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವುದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡು:

೧. ವೇಮನನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿರುವುದು.
೨. ಒಂದೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ರೀತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು^೧.

ಈ ಎರಡೂ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿಯೇ ವೇಮನನು ಹೇಳಿದ ತತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾರೆವು. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇವು ಅಡ್ಡಿಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ಬಗೆಯಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಲು

೧. ವೇಮನ ಅದ್ವೈತಿ ೨. ವೇಮನ ವೀರಶೈವ - ಎಂಬುದಾಗಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆರುದ್ರ ಅವರು ಇವರಡರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ವೇಮನನು 'ಲೋಕಾಯತ' ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಆದಿಮ ಭೌತಿಕವಾದ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

೧. ಅದ್ವೈತಿ: ವೇಮನನು ಅದ್ವೈತಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು. "ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧಿ-ಮತ ಪ್ರಚಾರಂ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ವೇಮನನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅದ್ವೈತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶರ್ಮರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಕೆಲವು ಪರಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ವೇಮನನನ್ನು ಅದ್ವೈತಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾರವು, ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಶರ್ಮರ ಸುದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿನ ಗಣನೀಯವಾದ ಅಂಶಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

೧. ವೇಮನನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ (ವೈಷ್ಣವ) ದ್ವೇಷಭಾವವಿಲ್ಲದ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು.
೨. ಆತನು ಲಿಂಗಧಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.
೩. ಹಠಯೋಗ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿದ್ದು ಉಪದೇಶವಾಗಿತ್ತು.
೪. ರಾಜಯೋಗ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು.
೫. ಷಟ್ಪತ್ರ್ ಭೇದನವಾದ ಕುಂಡಲಿನೀ ಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದ.
೬. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅದ್ವೈತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು.
೭. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಮತಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರಿಗೇ ಆತನ ಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
೮. ವೇಮನ ತಾಂತ್ರಿಕನೆಂದೂ, ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾಂತ್ರಿಕನೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು^೨.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ೩, ೪, ೫ ಮತ್ತು ೬ನೇ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇಮನನನ್ನು ಶರ್ಮರು ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದರು. ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಧನೆಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು, ಅವುಗಳು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಖಂಡ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅದ್ವೈತ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಜೀವ, ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಯೆ ಅಥವಾ ಅವಿದ್ಯೆಯೇ ಕಾರಣ. ಈ ಮಾಯೆಯು ತೊಲಗಿ ಐಕ್ಯಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಮುಕ್ತಿ. ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ಗುಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಮೀರಿದ್ದು. ಆದ ಕಾರಣ ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮ ಯಾವಾಗ ಸಗುಣವಾಯಿತೋ ಆಗ ಜನರು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದ್ವೈತಿಗಳಾದರೂ

ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದ್ವೈತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸಾಧಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ವೇಮನನೂ ಸಹ ಈ ಸಾಧಕರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ತತ್ತ್ವಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿಯುತ್ತವೆ. ಅಂಬಿಕಾಶಿವಯೋಗಿ ವೇಮನನ ಗುರುವೆಂದು, ಆತನ ಮೂಲಕ ವೇಮನನಿಗೆ ಯೋಗ ಮಾರ್ಗೋಪದೇಶ ಲಭಿಸಿತೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಜನರಲ್ಲಿದೆ.

ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೂಲ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಪರಿಮಿತ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮಿತವಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಈ ಮನಸ್ಸು ಕೂಡಾ ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥದಲ್ಲ. ಪ್ರಮಾಣ, ವಿಪರ್ಯಯ, ವಿಕಲ್ಪ, ನಿದ್ರೆ, ಸ್ಮೃತಿ ಎಂಬ ಐದು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ರಾಗ, ದ್ವೇಷ ಅಭಿಮಾನಾದಿಗಳೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ನಿರೋಧಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಉಪಾಂಗಗಳು ಇರುವ ಯೋಗಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಪತಂಜಲಿಯ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವು: ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ ಎಂಬ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು^೩.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಐದು ಬಾಹ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳು. ಉಳಿದ ಮೂರು ಆಂತರಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು. ಇವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥವು. ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮೂಲತತ್ತ್ವವೇ ಮೂಲೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ. ವೇಮನನು ಈ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರನೆಯದಾದ ಆಸನ ಯೋಗವನ್ನು ಸಾಮು, ಕಸರತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆಸನಾದಿ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಯೋಗಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ (ಆಸನಾದಿ ವಿಧುಲು ಅಲ್ಪಯೋಗಂಬುಲು - ಡಿ.೧೭೬೯-೨೨೧)

ಆಸನಮುಲು ಪನ್ನಿ ಅಂಗಂಬು ಬಿಗಿಯಿಂಚಿ

ಯೋಡಲು ವಿರಿಚಿಕೊನೆಡು ಯೋಗಮೆಲ್ಲ

ಚೆಟ್ಟಿ ಸಾಮು ಕನ್ನ ಚಿಂತಾಕು ತಕ್ಕುವ^೪

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೮೯

(ಆಸನಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಒಡಲನ್ನು ಮುರಿದು ಮಾಡುವ ಯೋಗವೆಲ್ಲ, ಜಟ್ಟಿಯ ಗರಡಿ ಸಾಮುಗಿಂತಲೂ ಹುಣಿಸೆ ಎಲೆ ತೂಕದಷ್ಟು ಕಡಿವೆ.

ಇಂದ್ರಿಯಮುಲ ಚೇತ ನೆಗ್ಗೊಂದು ಚುಂಡೆದು

ವೆರಿಮನುಜಡೇಲ ವೆದಕು ಶಿವುನಿ

ಇಂದ್ರಿಯಮುಲು ರೋಷ ಯೀಶುನಿ ಚೂಡುಡಿ

ಡಿ.೧೭೨೩೧-೯೫

(ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಿಲುಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಹುಚ್ಚ ಮನುಜ ಶಿವನನ್ನು ಏಕೆ ಹುಡುಕುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಳೆದು ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿ)

ಶರೀರವನ್ನು ತುಂಬಾ ಹಿಂಸೆಗೊಳಪಡಿಸುವ ಹಠಯೋಗ ಕೂಡಾ ವೇಮನನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಂತವಾದ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಕೈವಲ್ಯ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಠಯೋಗ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಹಠಯೋಗ ಎಂದರೆ 'ಹ'ಕಾರಕ್ಕೆ ಉರ್ಧ್ವಗತಿಯಾದ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಎಂದೂ 'ಠ' ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧೋಗತಿಯಾದ ಅಪಾನವಾಯುವೆಂದೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಠ ಎಂದರೆ, ದೃಢವಾದ, ಬಲಾತ್ಕಾರ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಪೀಡನ, ಮೊಂಡುತನ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ.

ಹಠಯೋಗದಲ್ಲಿನ ಧೌತಿ, ವಜ್ರೋಳಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿರುವ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ^೧.

ಮುಕ್ತು ತ್ರಾಳ್ಯಗುಚ್ಛಿ ಮುರಿಕಿ ಬೋವಗದೋಮಿ

ಕಚ್ಚಿ ನೀರು ನಿಂಚಿ ಕಡಗಿ ಕಡಿಗಿ

ಡೊಕ್ಕ ದುಡಿಚಿ ನಂತ ದೊರುಕುನಾ ಮೋಕ್ಷಂಬು^೨

ಡಿ.೧೨೧-೨೯೪

(ಮೂಗಿನ ಮೂಲಕ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ದೇಹದೊಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ತಳ್ಳಿ, ನೀರನ್ನು ದೇಹದೊಳಗೆ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಮಾಡಿದರೆ ಕೊಳೆ ಹೋದೀತು. ಅನ್ನನಾಳವನ್ನು ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು, ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.)

ಹಠ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಮಂತ್ರಯೋಗ, ಲಯಯೋಗ' ಎಂಬ ಮತ್ತೆರಡು ಉಪ-ಯೋಗಗಳಿವೆ. ವೇಮನನ ಗುರುವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಬಿಕಾ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಹಠಯೋಗಿಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ವೈತಾನುಭವ, ರಾಜಯೋಗದ ಪರಮಾವಧಿ.

ತಾನುನಿಂದ್ರಿಯಮುಲ ತನರ ಜಯಿಂಚಿನ

ತತ್ತ್ವ ಮರಸಿಚೂಡ ದಾನ ಯಗುನು

ರಾಜಯೋಗಿ ಯಿಟ್ಟು ತೇಜರಿಲ್ಲ ಚಿನುಂಡಿ

ಡಿ.೧೨೧-೧೯೯

(ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ತತ್ವವನ್ನು ಅರಸಿ ನೋಡಲು, ತಾನೇ ರಾಜಯೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.)

ವೇಮನನು ಅದ್ವೈತಾನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಧನಗಳಾದ ಆಸನಾದಿ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಹೊಳೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಬಿಗನ ಮಿಂಡ ಎಂಬಂತೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನೆಂಬುದಾಗಿ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮನನು ಅದ್ವೈತಾನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು ಎಂಬುದು ಯಾರೂ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗದಂಥ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಅವನು ತನ್ನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿವೃತ್ತಿ ಹಂತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಮನಗ ವೇರೆ ಪರದೇಶಮುನ ಲೇದು

ಬ್ರಹ್ಮಮನಗ ತಾನೆ ಬಟ್ಟಬಯಲು

ತನ್ನ ತಾನರಗಿನ ತಾನೇಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಂಬು

ಡಿ.೧೨೨೩-೧-೩೬೪

(ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರೆ ಬಟ್ಟಬಯಲು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನರಿತರೇ ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮ)

ಬ್ರಹ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನರಿಯಲು ಸಾಧನೆಯೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ.

ಸ್ವಾನುಭೂತಿ ಲೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಸನಲಚೇ

ಸಂಶಯಂಬು ಚಿಡದು ಸಾಧಕನಕು

ಚಿತ್ರದೀಪಮುನನು ಚೀಕಿಟಿ ಚಿಡಮಿಟ್ಟು

ಡಿ.೧೨೧-೧೧೦

(ಸ್ವಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಸಂಶಯ ಹೋಗದು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ದೀಪವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲಾದೀತೇ?)

ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು ಹುಚ್ಚರೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಮನಸು ಲೋನಿ ಮುಕ್ತಿ ಮರಿಯೊಕ್ಕ ಚೋಟನು

ವೆದಕಬೋವುವಾಡು ವೆರಿವಾಡು

ಗೊರೆ ಚಂಕ ಬೆಟ್ಟಿ ಗೊಲ್ಲವೆದುಕು ರೀತಿ

ಡಿ.೧೨೨೯-೧೪೯

(ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಹುಡುಕುವುದು ಹುಚ್ಚುತನ. ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಕುರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಲ್ಲ ಕಡೆ ಹುಡುಕಿದಂತೆ.)

ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ಒಂದು ರೂಪವಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಅನುಭವ. ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ತಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ವೇಮನ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತಲಮನಿ ಪೌರುಷ ಮಾಡೇರು

ಬ್ರಹ್ಮಮನಗ ದಾನಿ ಭಾವಮೇಮಿ

ತೆಲುಪೋ ನಲುಪೋ ಯೆರುಪೋ ತೆಲಿಸಿನ ಬಲುಕುಡಿ

ಡಿ.೧೨೨೬-೨೧೬

(ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರೆಂದು ಬೀಗುವವರೇ, ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದರೆ ಅದರ ಭಾವವೇನು? ಅದು ಬೆಳ್ಳೆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಕಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲ ಕೆಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿರಿ.)

ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವಾಗುವ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು? ಅದು ನಿರಂತರವಾದ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ವೇಮನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದನ್ನು ಧ್ಯಾನಯೋಗವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಿರಂತರವಾದ ಚಿಂತನೆಯಿಂದಲೇ ಚೇತನ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ತರುವ ತರುವ ಬುಟ್ಟು ತರುವುನ ನನಲಂಬು

ತರುವ ತರುವ ಬುಟ್ಟು ದಧಿನಿ ಘೃತಮು

ತಲಪ ತಲಪ ಬುಟ್ಟು ತನುವುನ ತತ್ತ್ವಂಬು^೩

ಡಿ.೧೨೨೩-೪೨೪

(ಕಡೆಯುವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯುವುದರಿಂದ ತುಪ್ಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ತ್ವ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.)

ಅನುಭವವೇದ್ಯವಾದ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಅಂತರಾತ್ಮ ನಿಲುಪ ನತಡೇ ಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಮು ಡಿ.೧೨೧-೧೮೩
(ಅಂತರಾತ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಆತ್ಮ)

ತಿಲಲ ತೈಲಿಪುಟ್ಟು ತೇಜರಿಲ್ಲು ಜೀವಾತ್ಮ ಡಿ.೧೨೨೩-೧-೪೨೩
(ಎಳ್ಳಿನೊಳಗಿನ ತೈಲದಂತೆ ಆತ್ಮವಿರುತ್ತದೆ.)

ಮನಸು ತೇಲಿಯುವಾಡು ಮರ್ಮಜ್ಞಾನಯಾ ಡಿ.೧೨೨೩-೫-೨೧೫೮

(ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತವನೇ ಮರ್ಮಜ್ಞ)
ನೀವು ನಿನ್ನೆರುಗಂಗ ನೀವೇಪೋ ಶಿವುಡವು ಡಿ.೧೨೨೧-೧-೪೬

(ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಅರಿತರೆ ನೀನೇ ಶಿವನು)
ಬಯಲುಲೋನ ಬಯಲು ಭಾವಿಂಪ ತತ್ತ್ವಂಋ^೬ ೧೨೨೩-೫೧೦

(ಬಯಲಿನೊಳಗಿನ ಬಯಲು. ಭಾವಿಸಲು ತತ್ತ್ವಂಋ^೭)
ಯೆರುಕಲೋನಿ ಯೆರುಕ ನೆರುಗುಟ ತತ್ತ್ವಂಋ^೮ ಡಿ.೧೨೨೫-೬೬೬

(ಅರಿವಿನೊಳಗಿನ ಅರಿವನ್ನು ಅರಿಯುವುದೇ ತತ್ತ್ವಂಋ^೯)
ತಲುಪುಲನ್ನಿಯುಡಗ ತಾನೆ ಪೋ ತತ್ತ್ವಂಋ ಡಿ.೧೨೨೧-೧೩೦

(ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಕೋರಿಕೆಗಳು ಕಮರಿಹೋಗಲು ಅದೇ ತತ್ತ್ವಂಋ^{೧೦})
ಮುಕ್ತಿಯನಗನೇಮಿ ಮೂಲಂಋ ತಾನಯಾ ಡಿ.೧೨೨೧-೧೦೧೧

(ಮುಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಏನು? ತಾನು ಎಂಬ ಮೂಲವೇ)

ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಗಳ ನಾಶವೇ ತತ್ತ್ವ. ಈ ಚಿತ್ತ ವೃತ್ತಿಯು ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿರುವವರೆಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ಕಾಣದು^{೧೧}.

ಮೇಘಮಡ್ಡಮೈನ ಮಿಹಿರುನಿ ಚಿರುಚು
ಚಿತ್ತಮಡ್ಡಮೈನ ಸ್ಥಿರಮು ಚಿರುಚು
ಮರಪುಲಡ್ಡಮೈನ ಮರಿ ಮುಕ್ತಿ ಲೇದುರಾ ಡಿ.೧೨೨೧-೨೧೩

(ಮೇಘಗಳು ಅಡ್ಡ ಬಂದರೆ ಸೂರ್ಯನೇ ಕಾಣದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಚಿತ್ತವು ಅಡ್ಡಿಯುಂಟುಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸ್ಥಿರತ್ವವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ. ಭ್ರಮೆ ಎಂಬುದು ಅಡ್ಡವಾದರೆ ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ)

೨. ಮಾಯೆ: ಈ 'ಭ್ರಮೆ' (ಮರಪು)ಯೇ ಮಾಯೆ. ಪ್ರಪಂಚ 'ಮಾಯೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಸತುಲು ಸುತುಲು ಮಾಯ ಸಂಸಾರಮುಲು ಮಾಯ
ಧನಮು ಘನಮು ಮಾಯ ತನುವು ಮಾಯ
ಮಾಯ ಗೆಲ್ಲುವಾಡು ಮರ್ಮಜ್ಞಾನು ಯೋಗಿ^{೧೨} ಡಿ.೧೨೨೨-೧-೨೨೪

(ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಸಂಸಾರ, ಧನ, ಅಧಿಕಾರ, ದೇಹ ಎಲ್ಲವೂ ಮಾಯೆಯೇ. ಮಾಯೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಮರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಯೋಗಿ)

ತನ್ನನ್ನು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ತನ್ನ ವೆದಕಿ ಚೂಡ ತಾನೆಪೋ ಜೀವುಂಡು
ತತ್ತ್ವಮರಸಿ ಚೂಡ ತಾನೆ ಯಾತ್ಮ
ಮನ್ನ ಮಿನ್ನು ಲೇದು ಮಾಯೆ ತಾಲೇದಯಾ ಡಿ.೧೨೨೧-೨೬೧

(ಅರಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ ತಾನೇ ಜೀವನು. ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಸಿ ನೋಡಲು ತಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮ. ಭೂಮಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಆಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ)

ಮಾಯೆ ಎಂದರೇನು? "ಈತನಿಗೆ ಮಾಯಾ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇರುವ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಕಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ^{೧೩}. ಇದು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಮಾಯಾ ವಾದವೇ? ಶಾಕ್ತೀಯರೂ ಸಹ ಒಂದು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೇಮನ 'ಮಾಯೆ'ಯನ್ನು ಭ್ರಾಂತಿ, ಅವಿದ್ಯೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ವೇಮನನು ಅದ್ವೈತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಆತನು ದ್ವೈತ ಧೋರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಟು ವಿಮರ್ಶೆ. ವೇಮನನು ಸೂನ್ಯತವಾದಿ. ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪರವಾಗಿ ಅದ್ವೈತಿಯಾಗಿದ್ದು ಆಚಾರಪರವಾಗಿ ದ್ವೈತಿಗಳಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ವೇಮನ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಹಲವಾರು ವಾದಗಳು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು. ಈ ಎರಡೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಂಕರರ ಮಾಯಾ ವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವು. ಇವು ಅಗಾಧವಾದ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ದ್ವೈತ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕುಲವಿಭೇದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಮಾಧ್ವಮತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾಚುರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂತು. ವಿಷ್ಣುಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುವುದೇ ಇವರ ಮತ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಮಾಧ್ವಮತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತತ್ತ್ವ ಪಿಪಾಸಿಯಾದ ವೇಮನ ಪುರಾಣ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದ.

ಕನಕಮೃಗಮು ಭುವಿನಿ ಕಲದು ಲೇದನಡಯ್ಯೆ

ರಾಮುನಂತ ವೆರ್ರಿರಾಜು ಗಲಡೇ

ಪುರಮು ದಪ್ಪಿ ಪೋವ ಬುದ್ಧಲು ನಿಲುವವು[ಂ] ಡಿ.೧೭೭೩-೧-೨೮೧

(ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಜಿಂಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಲಾರದೆ ಹೋದನೆ. ರಾಮನಂತಹ ಹುಚ್ಚ ಅರಸನಿದ್ದಾನೆಯೇ. ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಡವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಾಯಿತೆ?)

ಅಗ್ನಿ ಬಾಣಮು ವೇಸಿ ಯಂಬುಧಿ ನಿಂಕಿಂಚಿ

ರಾಮುಡವಲಿ ಕೇಗರಾಕ ನಿಲಿಚಿ

ಚಿಟ್ಟು ಗಿರುಲು ತೆಚ್ಚಿ ಸೇತುವು ಗಟ್ಟಡಾ ಡಿ.೧೭೭೫-೪೭೦

(ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಬಾಣವನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಇಂಗಿಸಬಲ್ಲ ರಾಮನು ಬೆಟ್ಟ, ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ತಂದು ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೇಕೆ?)

ತಂಡಿ ಮಾಟಲು ವಿನಿ ತಲ್ಲಿನಿ ತೆಗುಚರ್ಚಿ

ಪರಶುರಾಮುಡೇಮಿ ಫಲಮು ಗನಿಯೇ?

ನಿಲುವ ನೀಡಲೇಕ ಮಲಯಾದ್ರಿ ನುಂಡಡಾ ಡಿ.೧೭೭೩-೪೧೦

(ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪರಶುರಾಮನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಡಿದು ಹಾಕಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇನು? ಕೊನೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಲಯಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.)

ಪಾಲಸಾಗರಮುನ ಪವ್ವಳಿಂಚಿನ ಸಾಮಿ

ಗೊಲ್ಲಯಿಂಡ್ಲ ಪಾಲು ಗೋರನೇಲ?

ಎದುಟಿ ವಾರಿ ಸೊಮ್ಮು ಎಲ್ಲವಾರಿಕೇ ತೀಪಿ ಡಿ.೧೭೭೩-೪೫೧

ಹಾಲಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಸ್ವಾಮಿ, ಗೊಲ್ಲರ ಮನೆಯ ಹಾಲನ್ನು ಬಯಸುವುದೇಕೆ? ಎಂಥವರಿಗಾದರೂ ಎದುರಿನವರ ವಸ್ತು ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅದ್ವೈತಿಗಳು ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವೈತಿಗಳಾಗಿ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾವು ಮೂಗು ತೂರಿಸದೆ ಕೆಲವರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಗುಡಿ ಗುಂಡಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸಮನ್ವಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು. ಇನ್ನು ದ್ವೈತಿಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯೇ ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅನೇಕಾನೇಕ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ಎದ್ದವು. ವೇಮನನು ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಶಿವುಡು ಗಲ ಡಟಂಚು ಶಿಲಲಕು ಮೊಕ್ಕೆಡಿ

ವೆರ್ರಿ ಚೇವುಲಾರ ವೆತಲ ವಿಡುಡಿ

ಚೇವುಲಂದೆ ಕಾಕ ಶಿಲಲ ನೇಮುನ್ನಡಿ ಡಿ.೧೭೭೧-೧೭೨

(ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆಂದು ಶಿಲೆಗಳಿಗೆ ನಮಿಸುವ ಮೂರ್ಖರಿರಾ ನಿಮ್ಮ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ. ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ?)

ಶಿಲನು ಪ್ರತಿಮನು ಚೇಸಿ ಚೇಕಟಿಂಟನು ಬೆಟ್ಟಿ

ಮೊಕ್ಕುವಲದು ವೆರ್ರಿ ಮೂಡುಲಾರಾ

ಯುಲ್ಲಮಂದು ಬ್ರಹ್ಮಮುಂಡುಟ ದೆಲ್ಲಿಯರು ಡಿ.೧೭೭೧-೨೨೧

(ಶಿಲೆಯಿಂದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನೇ ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬಾರದು. ಎಲೆ ಮೂರ್ಖರಿರಾ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿರುವನೆಂದು ಅರಿಯರು)

ಕೊಂಡರಾಳ್ಳು ದೆಚ್ಚಿ ಕೋರಿಕ ಗಟ್ಟಿನ

ಗುಳ್ಳೋನ ದಿರಿಗಿ ಕುಳ್ಳನೇಲ

ಪಾಯರಾನಿ ಶಿವುಡು ಪ್ರಾಣಿಯೈ ಯುಂಡಗ ಡಿ.೧೭೭೩-೧೮೬

(ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದು ಹರಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮರುಗುವುದೇಕೆ? ಶಿವನು ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರಲು)

ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬೋಧಿಸುವುದು, ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು, ನೇರವಾಗಿ, ಖಚಿತವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ವೇಮನನು ಅದ್ವೈತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವೇಮನನು ವೇದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತ ವೇದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಕೃತವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ವೇದವಿದ್ಯಲೆಲ್ಲ ವೇಶ್ಯಲ ವಂಟಿವಿ

ಭ್ರಮಲ ಬೆಟ್ಟಿ ತೇಟಪಡಗನೀವು

ಗುಪ್ತ ವಿದ್ಯಯೇಕಟಿ ಕುಲಕಾಂತ ವಂಟಿದಿ ಡಿ.೧೭೭೩-೮೩೭

(ವೇದವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೇಶ್ಯೆಯಂಥವು ಕೇವಲ ಭ್ರಮೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಗುಪ್ತವಿದ್ಯೆಯೊಂದೇ ಕುಲಕಾಂತೆಯಂಥದ್ದು)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಲುಕು ಬೆಟ್ಟಿ ಫಲಮು ಕದ್ದಂದುರು

ಕುಕ್ಕಲಕು ಬೆಟ್ಟಿ ಕೊದವ ಏಮಿ

ಇಂದು ನಂದು ಶಿವುಡು ಒಕ್ಕಟೇ ಅಂದರು ಡಿ.೧೭೭೩-೨೧೪

(ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ಫಲವಿದೆ ಎನ್ನುವರು. ನಾಯಿಗಳಿಗೆಟ್ಟಿರೇನು ಫಲವಿಲ್ಲವೇ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಇರುವುದು ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ಎನ್ನುವರಲ್ಲಾ)

“ಆಂಧ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರು ಪಾಲು ಎಲ್ಲರೂ ಅದ್ವೈತಿಗಳೇ” ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ^೧. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತೆರನ ಧೋರಣೆಗಳು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಶೈವ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

೩. ವೀರಶೈವ : ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ವೇಮನನನ್ನು ವೀರಶೈವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ವೇಮನನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಶೈವರಿರಬಹುದೆಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸ ಆಧಾರಗಳಿಗೆ

ಸರಿಯಾಗಿ ಒಗ್ಗದ ವೇಮನನನ್ನು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಅವನ ಮತವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ವೇಮನನನ್ನು ಶೈವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರೂ ಏನೋ. ಆದರೆ ಅವನು ಶೈವನೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ವೇಮನನು ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿಯ 'ಜಂಗಮ'ರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ.

"It is not easy to ascertain any thing regarding the history of Vemana, which is the personal name of the author, and sometimes occurs, through rarely among the Telugus of the present day. His family name he never discloses and hence imagine him to have been a Zangam. The fact of Sudras, known by his name are seceders from the common religion: they worship Siva alone, and on embracing the zangam sect, they give up the family appellation and are then usually called by the name of the sect alone. Their creed also corresponds with taught by Vemana, and this is the only one not satirized by him"^{೧೮೨೯}

ವೇಮನನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆಂಬ ಒಂದು ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ಜಂಗಮನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ರೌನ್ ಈ ವಾದ ನಿಲ್ಲುವಂಥದಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕರ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಶೀಲುಡೌ ವೇಮನ
ಪ್ರಾಕಟಮುಗ ವೇಮು ಪದ್ಯಮುಲನು
ಲೋಕಮಂದು ಚಿದಿವಿ ಲೋವೆಲಿ ಬಾಯರೋ ೩.೧೮೨೧-೧೯೧

(ಶಿವತತ್ತ್ವಶೀಲನಾದ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಲೋಕದ ಜನರೇ ಓದಿರಿ)
ಅಂತರಂಗಮಂದು ನಭವು ನುದ್ದೇಶಿಂಚಿ

ನಿಲ್ಲಿ ಚೂಡಚೂಡ ನಿಲುಚುಗಾಕ
ಬಾಹ್ಯಮಂದು ಶಿವುನಿ ಭಾವಿಂಪ ನಿಲ್ಲುನಾ^{೧೯} ೧೨೧೧-೨೮೦

(ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ 'ಭವ'ನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಆತನು ಮನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಿದರೆ ನಿಂತಾನೆಯೇ)

ಧ್ಯಾನಮುಲನು ಶಿವುನಿ ಧ್ಯಾನಮೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಮು ೩.೧೨೩೧-೨೮೦

(ಧ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ ಧ್ಯಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು)
ಆಹುತಿಯಗು ವೆನುಕ ಹರುನ ಕರ್ಪಿತಮೌನು ೩.೧೨೬೨-೨೩೯

(ಆಹುತಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಅದು ಹರನಿಗರ್ಪಿತವಾಗುವುದು)

ಮನೆಯ ಹೆಸರು ಹೇಳದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ವೇಮನನಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗದ ಮತವಾದುದರಿಂದಲೂ ಕಾರಣ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮನ ಜಂಗಮನೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶೈವರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅವರಿಗೇ ಸೀಮಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದರೆ ಶ್ರೀನಾಥ, ಧೂರ್ಜಟಿ ಮೊದಲಾದ ಶೈವ ಕವಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮಾರನ,

ಜಕ್ಕನ ಮುಂತಾದ ಶೈವೇತರರೂ ಸಹಾ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ವೇಮನನೂ ಜಂಗಮರನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಪರಪಾಟು ವೇಮನನು ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ.

ರಾತಿ ಬಸವನಿ ಗನಿ ರಂಗುಗಾ ಮೊಕ್ಕುಚು
ಗುನುಕ ಬಸವನಿ ಗನಿ ಗುದ್ದುಚುಂಡು
ಬಸವ ಭಕ್ತುಲೆಲ್ಲ ಪಾಪುಲ ತಲಪೋಯ^{೧೯}

(ಕಲ್ಲು ಬಸವನ ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಿಸುವವರು. ನಿಜವಾದ ಬಸವನನ್ನು ಕಂಡು ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಬಸವನ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಪಿಗಳು)

ಬಂದೆ ತ್ರಾಳ್ಯದೆಚ್ಚಿ ಬಂಧಿಂಚಿ ಕಟ್ಟಂಗ
ಲಿಂಗಡೇಮಿ ದೊಂಗಿಲಿಂಚಿ ನಾಡೋ
ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಮೇಲ ನರ್ಚಿಂಚಿ ಚೂಡರೋ ೩.೧೨೨೧-೨೫೦

(ದಾರವನ್ನು ತಂದು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗನು ಏನು ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೋ, ಇವರು ಆತ್ಮಲಿಂಗವನ್ನೇಕೆ ಅರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ)

ಮೇಲಿನ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳೂ ವೇಮನನು ಶೈವ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮನನು ಶೈವ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳಿವೆ.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುಲಭೇದಗಳ ಖಂಡನೆಯಿದೆ. ವೀರಶೈವರು ಕುಲಮತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಹುದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವೀರಶೈವರು ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮನನು ಸಹಾ ಕುಲಮತ, ಬಹುದೇವತಾರಾಧನೆ, ಪುನರ್ಜನ್ಮ, ಸ್ವರ್ಗನರಕಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಪದ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ವೇದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಕೃತವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದು ಕೂಡಾ ವೀರಶೈವ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ. ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

ಕುಲಮು ಹೆಚ್ಚು ತಗ್ಗು ಗೊಡವಲು ಪನಿಲೇದು
ಸಾನುಜಾತಮಯ್ಯೆ ಸಕಲ ಕುಲಮು
ಹೆಚ್ಚು ತಗ್ಗು ಮಾಟಲೆಟ್ಟರುಂಗವಚ್ಚು ೩.೧೨೨೧-೨೧೬

(ಈ ಕುಲ ಹೆಚ್ಚು, ಆ ಕುಲ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ಗೊಡವೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಎಲ್ಲ ಕುಲಗಳೂ ಒಂದೇ ಕುಲದಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ)

ಪಸುಲ ವನ್ನೆ ವೇರು ಪಾಲೇಕ ವರ್ಣಮೌ
ಪುಷ್ಪಜಾತಿ ವೇರು ಪೂಜ ಒಕಟಿ
ದರ್ಶನಂಬಲು ವೇರು ದೈವಂಬು ಒಕ್ಕಟಿ ೩.೧೨೨೩-೨೫೯

(ಪಶುಗಳ ಬಣ್ಣ ಬೇರೆ ಇರಬಹುದು. ಹಾಲಿನ ಬಣ್ಣ ಒಂದೇ. ಹೂವಿನ ಜಾತಿಗಳು ಬೇರೆ, ಪೂಜೆ ಒಂದೇ. ಹಲವಾರು ದರ್ಶನಗಳಿವೆ, ದೈವ ಮಾತ್ರವೊಂದೇ)

ಆದರೆ “ವೇಮನನು ವೀರಶೈವ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮುದ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವೇಮನ. ಭೃಷ್ಟರಾದ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆಂದುದರಿಂದಲೇ ವೇಮನನನ್ನು ಶೈವವಿರೋಧಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆವು. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಶೈವವಿರೋಧಿ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ವೇಮನನಲ್ಲಿವೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿದ್ದಾರೆ, ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವ (ವಿಶ್ವಕೋಶ) ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ^{೧೬}. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೀರಶೈವರನ್ನು ಆರಾಧ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿರುವ ಕುಲಭೇದರಾಹಿತ್ಯ ಇವರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇವರೂ ಸಹಾ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಕೃತವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮನನು ಅದ್ವೈತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಾಧಿಕೃತೆಯ ಮೇಲೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ಇವರ ಕಡೆಗೂ ತಿರುಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ವೇಮನ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆಡವಿ ದಿರುಗಲೇದು ಆಕಸಮನ ಲೇದು

ಆವನಿ ದೀರ್ಘಯಾತ್ರಲಂದು ಲೇದು

ಒಡಲು ಶುದ್ಧಿ ಜೇಸಿ ಒಡಯನಿ ಚೂಡರಾ

ಡಿ.೧೨೨೧-೯೦

(ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದರಲ್ಲ, ಆಕಾಶ ನೋಡಿದರಲ್ಲ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದರಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಒಳಗಿನ ಒಡೆಯನನ್ನು ಕಾಣು)

ವೇಮನನು ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿರುವ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ಕಾಶಿಕಾಶಿ ಯನುಚು ಕಡುವೇಡ್ಡತೋ ಬೋದು

ರಂದುಗಲ್ಲು ದೇವುಡಿದು ಲೇಡೆ

ಯಂದು ನಂದುಗಲಡು ಹೃದಯಂಬು ಲೆಸ್ತೈತೆ

ಡಿ.೧೨೨೪-೨೮೧

(ಕಾಶಿ, ಕಾಶೀ ಎಂದು ತುಂಬಾ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವರು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೆ ದೇವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತಾನೆ)

ಕಾಶಿಯಾತ್ರ ಬೋಯಿ ಗಂಗದಾನಮುಚೇಸಿ

ಕಷ್ಟಪಡಿರಿ ಮುಕ್ತಿ ಗಾನಲೇಕ

ಎನುಮು ತಿರುಗುಚುಂಡದೇ ಯದ್ದು ವೆಂಬಡಿ

ಡಿ.೧೨೨೧-೧-೩೨೬

(ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಗಂಗದಾನ ಮಾಡಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಹೊರತು ಮುಕ್ತಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಎತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಎಮ್ಮೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಸುತ್ತುವುದಿಲ್ಲವೇ?)

ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ತಿರುಪತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ವೇಮನ.

ತಿರುಮಲಕು ಬೋವ ತುರಕದಾಸರಿಗಾಡು,

ಕಾಶಿ ಬೋವ ಲಂಜ ಗರಿತಗಾದು ಕುಕ್ಕ

ಸಿಂಹ ಮಗುನೇ ಗೋದಾವರಿಕಿ ಬೋವ

ಡಿ.೧೨೨೧-೨೪೨

(ತಿರುಮಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ತುರುಕ ದಾಸಯ್ಯನಾಗಲಾರ, ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸೂಳೆ ಗರತಿಯಾಗಳು, ನಾಯಿ ಗೋದಾವರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಸಿಂಹವಾದೀತೆ?)

ಇದೇ ರೀತಿ ವೇಮನ ತುರುಕರ ಮಕ್ಕಾಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮೆಕ್ಕಾಕು ಬೋನೇಲ ಮಗುಡ ತಾ ರಾನೇಲ?

ಯೇಕ ಮೈನ ಕರ್ತಯಿಂದು ಲೇಡೋ

ಅನ್ನಿಟಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಡಲ್ಲಾಮಹಮ್ಮದು

ಡಿ.೧೨೨೩-೨೩೨

(ಮೆಕ್ಕಾಗೆ ಹೋಗುವುದೇಕೆ ಮರಳಿ ಬರುವುದೇಕೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಆದ ಕರ್ತ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲವೋ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಅಲ್ಲಾ ಇದ್ದಾನೆ)

ವೀರಶೈವರು ಶೈವ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಉಗ್ರಡಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ವೈಷ್ಣವ ಮತವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸಿದರು. ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿವಕೇಶವ ಭೇದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ಸಮನ್ವಯವಾದಿ. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹರಿಹರಾದ್ವೈತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತುಲೆಲ್ಲ ವೆಲಿಬೂದಿ ಪಾಲ್ಯೆರಿ

ವಾದಮೇಲ ಮತ ವಿಭೇದ ಮೇಲ

ತೆಲಿಯ ಲಿಂಗಧರುಲು ತಿರುಮಂಟಿ ಪಾಲ್ಯೆರಿ^{೧೭}

ಡಿ.೧೨೨೧.೬೪

(ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರು ಬಯಲು ಬೂದಿಯ ಪಾಲಾದರು. ವಾದ ವಿವಾದವೇಕೆ ಅರಿತು ನೋಡಲು ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳು ತಿರುಮಂಟಿನ ಪಾಲಾದರು)

ಬ್ರಹ್ಮ ಜಂಪಿ ವಿಷ್ಣು ಭಾಗಂಬುಲೋ ಗಲ್ಲಿ

ವಿಷ್ಣು ಜಂಪಿ ಶಿವನಿ ವೆಲಯಗಲ್ಲಿ

ಶಿವನಿ ಜಂಪಿ ತಾನು ಶಿವಯೋಗಿ ಗಾವಲೆ

ಡಿ.೧೨೨೧-೩೬೯

(ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದು, ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ, ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೊಂದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ, ಶಿವನನ್ನು ಕೊಂದು ಶಿವಯೋಗಿಯಾಗಬೇಕು)

ವೀರಶೈವ ಮತಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧವಾದುದು, ವೇಮನನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೂ ಮಸಿ ತರುವಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ವೇಮನನಿಗೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ತಾನು ಹೇಳಿದ ವೇಮನ ‘ಜಂಗಮ’ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ೧೮೪೦ರಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು. “They (the jangamas) sometimes claim the poet Vemana as preaching their creed, but though he evidently held the Brahmins in detestation and shows a partiality to the tentes of Basava, he does not embrace the Virasaiva tentes. The insulting manner in which he speaks of female sex furnishes another proof that he could not be Virasaiva. He also speaks of future transmigrations: but the Jagamas believe transmigration to have terminated^{೧೮}”:

ಸ್ತ್ರೀಲು ಗಲುಗು ಚೋಟ ಚೆಲ್ಲಾಟಮುಲು ಗಲು

ಸ್ತ್ರೀಲು ಲೇನಿ ಚೋಟ ಚಿನ್ನ ಬೋವು

ಸ್ತ್ರೀಲು ಚೇತ ನರುಲು ಚಿಕ್ಕು ಚೊನ್ನಾರಯಾ

ಡಿ.೧೨೨೧-೨೩೦

(ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇರುವೆಡೆ ಚೆಲ್ಲಾಟವಿರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕೈಲಿ ನರರು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ)

ಸ್ತ್ರೀಲಕುನು ಬೆಡುದುರು ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ರಾದ್ಧಂಬುಲು

ಸ್ತ್ರೀಲ ಯೋಗ್ಯ ಮೇಮಿ ಚೆಪ್ಪವಚ್ಚು

ಸ್ತ್ರೀಲ ಕಿಡುಟಕಂಟೆ ಶಿಲಲ ಕಿಡುಟಮೇಲು

ಡಿ.೧೨೨೩.III.೧೨೫೮

(ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯೋಗ್ಯ(ಗ)ವೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದು. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪಿಂಡವಿಟ್ಟು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶಿಲೆಗಳಿಗಿಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.)

ವೇಮನನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿರೋಧಿ ಎಂಬುದು ಆತನ ನಿಷ್ಕಂಚಕ ಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಚುಕ್ಕೆ. ನಿಷ್ಕಂಚಪಾತಿ, ತರ್ಕಶೀಲಿಯಾದ ವೇಮನ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾದ ಅಇಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮನನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಅಂಶಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು 'ವೇಮನನ ಜೀವನ' ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ವೇಮನನದು ಉದ್ದೇಕದ ಸ್ವಭಾವ. ಅದು ಆತನನ್ನು ತುಂಬಾ ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ^{೧೯}. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಉದ್ದೇಕ ಸ್ವಭಾವವು ಒಂದು ಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಉದ್ದೇಕಸ್ವಭಾವ ಒಂದು ಲೋಪವಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆತನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಉಪಶಮನವೆಂಬಂತೆ ವೇಮನನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಗುಣವತಿಯಗು ಯುವತಿ ಗೃಹಮು ಚಿಕ್ಕಗ ನುಂಡು

ಚೀಕಟಿಂಟ ದಿವ್ವೆ ವೆಲುಗು ರೀತಿ

ದೇವಿ ಯುನ್ನಯಿಲ್ಲ ದೇವಾರ್ಚನ ಗೃಹಂಬು^{೨೦}

ಡಿ.೧೨೨೧-೬೮

(ಗುಣವತಿಯಾದ ಯುವತಿ ಇರುವ ಮನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ದೀಪದಂತೆ, ದೇವಿಯಿರುವ ಮನೆ ಪೂಜಾರ್ಹವಾದುದು)

ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮನನಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ಪ್ರಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಕಂಡೆವು. ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿನ ಭೇದಗಳಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ಮತಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ವೇಮನನು ಭೌತಿಕವಾದಿಯೇ ಹೊರತು ಅದ್ವೈತಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ಹೊಸ ವಾದವನ್ನು ಆರುದ್ರ ಅವರು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೪) ಲೋಕಾಯತ ಧೋರಣೆಗಳು :

“ವೇದಗಳನ್ನು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಲೋಕಾಯತ ಮತವೇ ಆತನ ಮತ. (ಅದು) ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿನ ಆದಿಮ ಭೌತಿಕವಾದ. ವೇಮನ್ನ ಅವರು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಪಾಲು ಭೌತಿಕವಾದಿಗಳೇ. ಲೋಕಾಯತ ಅವಲಂಬಿಸುವ ವಿಧಾನ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆ. ಇವರ ನಿದರ್ಶನ ಅದಿಮ ಸಾಂಖ್ಯ. ಇವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಹೊರತು ಪುರುಷಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ವೈತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾದೋಪವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಾದಗಳ ಸಾರವನ್ನು ವೇಮನರು ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಕಾರಣ ವೇಮನರು ತುಂಬಾ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ 'ವೇದಸಾರಮಂತಾ ವೇಮನನು ಯೆರುಗುನು' (ವೇದಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ವೇಮನನು ಬಲ್ಲ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಾರಿದವರಾದರು. ವೇದಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಭೌತವಾದವೇ^{೨೧}.”

ವೇಮನನು, ಕುಲಭೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೂಡಾ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಸಾಲ'ವನ್ನು ಕುರಿತು ಪದ್ಯವೊಂದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಆಸ್ತಿಕ ಮತಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ, ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಗಳು ಕೂಡಾ ಇದ್ದುವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಲೋಕಾಯತರ ತಾಂತ್ರಿಕರ ಗುಂಪುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಲೋಕ ಸಂಚಾರಿ, ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯಾನೇಷಿಯಾದ ವೇಮನ ಈ ತೆರದ ಗುಂಪಿನವರೊಂದಿಗೂ ಒಡನಾಟವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ವೇಮನನು ಸಹಜವಾಗಿ ತರ್ಕಶೀಲಿಯಾದುದರಿಂದ, ಆ ಗುಂಪಿನವರ ವಾದಗಳು ಆತನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಲೋಕಾಯತರದು, ತಾಂತ್ರಿಕರದು ದೇಹವಾದ. ದೇಹವನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇಹವಾದಿಗಳು ಭೌತಿಕವಾದಿಗಳು, ನಾಸ್ತಿಕರ ದೇಹ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅವಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇವರು ಮಾಯಾವಾದ, ಮೋಕ್ಷ, ಪರಲೋಕ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅದ್ವೈತ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಹವಾದಿಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ವೈದಿಕಾಚಾರ್ಯರು ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಗಳವರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಖಂಡಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಆರುದ್ರ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವ ಅಗ್ರವರ್ಣದವರನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಜೈನರು, ಬೌದ್ಧರು, ಚಾರ್ವಕರು, ಲೋಕಾಯತರು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾಸ್ತಿಕರೆಂದು ವೈದಿಕಾಚಾರ್ಯರು ಕರೆದರು. ಇವರನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಲು ಕೆಲವು ಕೂಟ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಚಾರ್ವಕರು ತಿಂಡಿಗೆ, ದೇಹಪೋಷಣೆಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡುತ್ತಾರಾದ ಕಾರಣ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದೇ ಇವರ ಮತಧರ್ಮವೆಂದು ಗೇಲಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಋಣಂಕೃತ್ವಾ ಘೃತಂ ಪಿಬೇತ್ ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು^{೨೨}”.

“ವೇಮಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಜೈನ ಪ್ರಭಾವ” ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಆರುದ್ರ ಅವರು ವೇಮನ ‘ದಿಗಂಬರ ಯೋಗಿ’ಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಜೈನಶಾಖೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ದಿಗಂಬರ ಜೈನದ ಪ್ರಭಾವವಿದೆಯೇನೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ^{೨೩}. ವೇಮನನ ಮೇಲೆ ಚಾರ್ವಾಕರ ಪ್ರಭಾವವೂ ಸಹಾ ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಚಾರ್ವಾಕರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಒಬ್ಬನು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಹೆಸರು ಅಸಿತ ಕೇಶಕಂಬಳ. ಚಾರ್ವಾಕ ಪ್ರಚಾರಕರಲ್ಲಿ ಈತನು ಮೊದಲಿಗ. ಈತನನ್ನು ತೀವ್ರ ಭೌತಿಕವಾದಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈತನು ಉರಿಯುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ, ಸುರಿಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಆಗಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಿಗಂಬರನಾಗಿ ತನ್ಮಯನಾಗುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ^{೨೪}.

ಚಾರ್ವಾಕನನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಧರ್ಮರಾಯನು ರಾಜನಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ಚಾರ್ವಾಕನು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಎದುರು ಹೋಗಿ “ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜನೇ ಹೊರತು ನೀನು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ಅಧರ್ಮವೇ” ಎಂದನಂತೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ಕಥೆ. ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ವೇಮನನು ಬರೆದ ಪದ್ಯವೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಕುಲಮು ನೀರುಜೇಷಿ ಗುರುವುನು ಜಂಪಿಂಚೆ
ಪೊಸಗ ಯೇನುಗಂತ ಬೊಂಕು ಬೊಂಕೆ
ಪೇರು ಧರ್ಮರಾಜು ಪೆನುವೇಪವಿತ್ತಯಾ

ಡಿ.೧೭೨೩-೫೮೫

(ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ, ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಗುರುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ. ಹೆಸರಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನೇ ಹೊರತು ಆತನು ದೊಡ್ಡ ಬೇವಿನ ಬೀಜ)

ವೇಮನನು ಭೌತಿಕವಾದಿಯೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ವೇಮನನ ವೇದ ನಿರಾಕರಣೆ, ಕುಲಭೇದ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು ಲೋಕಾಯತನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶೈವರೂ ಸಹಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಗಳೂ ಸಹಾ ಕುಲ ಭೇದಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ವೇಮನನು ಮಾಡಿರುವ ಖಂಡನೆ ಶೈವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶ. ಲೋಕಾಯತರರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಪುರುಷಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಧಿಕ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರಿದ ವೇಮನ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿನ ಪುರುಷಾಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜಯಿಸಲಾರದೆ ಹೋದ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ವೇಮನ ಮಂತ್ರಿಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ, ಲಯಯೋಗ, ಎಂಬ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಆತನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದ್ದು ‘ಸಂಸಾರಯೋಗ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರುದ್ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೨೫}. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ವೆತಲ ದೀರ್ಘವಾಡು ವೇದಾಂತ ವೇದ್ಯುಡು
ರತುಲ ನೇಲುವಾಡು ರಸಿಕುಡಗನು
ಸತಿನಿ ಪೆನುಗುವಡು ಸಂಸಾರಯೋಗಿರಾ!

(ವೃಥೆಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ವೇದಾಂತಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರು ರಸಿಕ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಸುವನು ಸಂಸಾರಿಯೋಗಿ)

ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವೇಮನನ ಭಾವಗಳು ಯಾವ ಒಂದು ಮತ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಮತದ ಕನ್ನಡಕದ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಕಾಣುವುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಪಾಕ್ಷಿಕ ರೂಪವೇ ಹೊರತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣ ಯಾವ ಮತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರೂ ಯಾವ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸೂತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು. ವೇಮಣ್ಣನ ಧಗಧಗ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ಆತನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ. ಸೂನ್ಯತವೇ ಆತನ ಮತ.

೫. ಸೂನ್ಯತ ವೇಮಣ್ಣನ ಮತ^{೨೬}

ಅನೇಕ ಮತಗಳೆಂಬ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಮೂಡಿದ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ವೇಮಣ್ಣನ ಮತ. ಮಾನವನು ಮಾನವನಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂಬ ಆವೇದನೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯತ್ತ ಸೆಳೆಯಿತು. ಜನರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಈ ಮತಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಆಶೆ. ಈ ಮಾನವರ ದುಃಖ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಾವತೀವ್ರತೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ನಿರಂತರ ಅನ್ವೇಷಿಯನ್ನಾಗಿ, ನಿತ್ಯಪಥಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದು. ಆಯಾ ಮತಗಳ ಪುಟಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುನೋಡಿದ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅವುಗಳ ತಾತ್ವಿಕಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ತೀವ್ರವಾದ ನಿರಾಶೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿವೆ. ಆತನಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದು ಅಂದಿನ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಂಭಿಕತೆ.

ಅಂತರಂಗ ಮಂದು ನಪರಾಧಮುಲು ಚೇಷಿ

ಮಂಚಿವಾನಿ ವಲೆನು ಮನುಜುಡುಂಡು

ಯಿತರು ತಿರುಗುಕುಂಚಿ ಯೀಶ್ವರು ಡೆರುಗಡಾ

ಡಿ.೧೭೨೭-೪೦

(ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಳ್ಳೆಯವನಂತೆ ಕಾಣಿಸಲು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆಯವರು ಅರಿಯದೆ ಹೊಂದರೇನು ಈಶ್ವರನು ಅರಿಯಲಾರೆನೆ)

ತತ್ವಗಳಿಗೆ, ಮತಗಳಿಗೆ ನಡುವೆ ಅಂತರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಜಕ್ಕೆ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಾರದಂತಹ ಭೇದಗಳಿವೆ. ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ವಕ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯಾಯಿತು. “ಎರಡು ನಾಲಿಗೆ-ಎರಡು ಜೀವನ” ಇದು ಅಂದಿನ ಮತವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಯಾವಾಗಲೋ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ಹೋದ. ಮತಾನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ

ಅಮಾನುಷತ್ವವೇ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯ ದೊಡ್ಡ ಬದುಕನ್ನು ಬಯಸಿ ಅದನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನೋ, ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಕುಗ್ಗಿ, ನಲುಗಿ, ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ದೊಡ್ಡಬದುಕು ಒಂದು ಪಾಡಾಗಿರಲಿ, ಇರುವ ಬಾಳೂ ಕೂಡಾ ಅಗಾಧ, ಬಾಧಾ ಪಾತಾಳದೊಳಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಆ ಮಾನವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ತನ್ನ ತಕ್ಷಣದ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ವೇಮಣ್ಣ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡ. ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಾನವನ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ.

ಈ ಕಾರಣಗಳು ಎಲ್ಲ ಮತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡವು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾದ ವೇಮಣ್ಣ ಈ ದ್ವಂದ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದ. ಸ್ವಭಾವತಃ ಉದ್ರೇಕಿಯಾದುದರಿಂದ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದ; ಸ್ಪಂದಿಸಿದ. ಮಾನವನ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತನು ಹಿಡಿದ ಆಯುಧದ ಹೆಸರು 'ಹೇತು', ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತರ್ಕಶೀಲವಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಅಧಿಕ್ಷೇಪ(ನಿಂದೆ, ವಿಮರ್ಶೆ) ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನವರು, ಇತರರು ಎಂಬ ಬೇಧವಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ವಿರೋಧ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳೇ ಎದುರಾದವು. ವೇಮಣ್ಣ ಏಕಾಕಿಯಲ್ಲ, ಈ ದ್ವಂದ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಂತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಜನರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದರು. ವೇಮಣ್ಣನ ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಅನುಕೂಲ ಅವರು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿದವರೇ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಶಿಷ್ಯರೂ ಸಹ ತಯಾರಾದರು.

"He recognises the popular attitude and describes it in the most contemptuous terms"²² ಎಂಬುದಾಗಿ Camp Bell ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೇವಲ ಖಂಡನೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಖಂಡಿತವಾದಿಯಾಗಿಯೇ ವೇಮಣ್ಣನು ಉಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಆತನ ದೊಡ್ಡತನ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಬದುಕಿನ ಋಣಪಾರ್ಶ್ವ (Negative side)ವನ್ನೇ ನೋಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಆತನ ನಿರ್ಣಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾನವತೆ. ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದರೂ ಮೆಚ್ಚಿದಿರಲಾರ.

"The whole comedy of life, however, has an interest for veman.... he is uindifferent to nothing human"²³

ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವಿನೀತಿ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳವು. ಆ ಅವಿನೀತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಾರಿದನು. ಶಿಥಿಲವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಟೊಂಕ ಬಿಗಿದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಆತನು ಯಾರೊಂದಿಗೂ ರಾಜಿ ಪಡಲಿಲ್ಲ.

"He was not only, or indeed chiefly a satirist he was an earnest reformer who felt that he had a great mission on his countrymen and refused to allow any consideration to interfere with fulfillment of it"²⁴ ಎಂಬುದಾಗಿ ಡಬ್ಲ್ಯು ಹೆಚ್.ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾನವತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

II ಮಾನವತಾವಾದಿ

ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಮಾನವತಾವಾದಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ನಾರ್ಲ ಅವರು 'ವೇಮನ' ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'Natures philosopher' ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'Saint Vemana and his philosophy' ಎಂಬತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಈಶ್ವರ ಟೋಪಾ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನು 'ಮಾನವೀಕರಣ' ಮತ್ತು 'ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣ'ಗಳಿಗಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನು ತುಂಬಾ ದುಡಿದಿದ್ದಾನೆ- ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'Vemana the humanist' ಎಂಬ ಒಂದು ಸಮರ್ಥವಾದ ಸಾಧಿಕಾರಿಕವಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಶ್ರೀ ಎಂ. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮ್ ರೆಡ್ಡಿಯವರು, ಸ್ಟೇಟ್ ಆರ್ಕೈವ್ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'Cuddaph District Manual'ನಲ್ಲಿ J.D. Gribble ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದ ಏಳು ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಆತನ ಬೋಧನೆಗಳು ಆಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

"He pretended to have received seven maxims direct from the supreme Being, which maxims formed the basis of his teaching these Maxims were -"

- ೧) Do not steal.
- ೨) Be always Merciful.
- ೩) Do not hurt the feelings of others.
- ೪) Be content with what you have.
- ೫) Be non - jealous of another.
- ೬) Forsake anger and be patient.
- ೭) Be constant in the divine services.

"These maxims would seem to aim at a higher doctrine of morality than in usually inculcated in this country"²⁵

ಮೇಲಿನ ಸೂತ್ರಗಳು ಕ್ರೈಸ್ತರ ಹತ್ತು ಸೂತ್ರಗಳ (Ten commendments)ನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಇವು ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮೂಲಕವೇ ದೈವವನ್ನು ಸೇರಬಲ್ಲನೆಂಬ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನದು ದೋಷ್ಯಕ ದೃಷ್ಟಿ (negative) ಎಂದೂ, ಆತನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡನವೇ ಹೊರತು ಮಂಡನೆ (positive) ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಸಹಾ ಇವೆ. ವೇಮಣ್ಣನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದು ಅಮಾನುಷತ್ವವನ್ನು. ಆತನ ಕೋಪ ಅರ್ಥಮದ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಗುಣಪಕ್ಷಪಾತ ನಮಗರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ, ನೇರವಾಗಿ ಕೂಡಾ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ.

ಚಂಪದಗಿನ ಯಟ್ಟಿ ಶತ್ರುವು ತನ ಚೇತ

ಚಿಕ್ಕ ನೇನಿ ಕೀಡು ಸೇಯರಾದು

ಪೊಸಗ ಮೇಲು ಚೇನಿ ಪೊಮ್ಮನುಟೇ ಚಾಲು^{೨೦}

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೩

(ಕೊಲ್ಲುಡಲು ಅರ್ಹನಾದ ತನ್ನ ಶತ್ರು, ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಕೆಡುಕು ಮಾಡಬಾರದು. ಮೇಲಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಬೇಕು)

- ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾವ ಮತಗಳು ಬೋಧಿಸಿವೆ?
ವೇಮಣ್ಣನ ಜೀವಕಾರುಣ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪದ್ಯ ನಿದರ್ಶನ.

ಜೀವಿ ಜೀವಿ ಜಂಪಿ ಜೀವಿಕಿ ವೇಯಗಾ

ಜೀವಿ ವಲನ ನೇಮಿ ಜಕ್ಕಿ ಯುಂಡೇ

ಜೀವ ಹಿಂಸಲಕು ಜಿಕ್ಕುನಾ ಮೋಕ್ಷಂಬು

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೨೦

(ಜೀವಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವ ಕೊಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಗೆ ಬಲಿ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಏನು ದೊರೆಯುವುದು, ಜೀವ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕೇತೆ)

ಪರರ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಮನುಷ್ಯ.

ಗುಪ್ತ ಕೊರಕು ಮೇನು ಕೋಸಿಚ್ಚಿ ಶಿಬಿರಾಜು

ವಾರ್ತಕಕ್ಕೆ ನತನಿ ಕೀರ್ತಿನಿಕ್ಕೆ

ಪೋಗು ನೆಂಚಿಬೋರು ವುಪುಕಾರಿನೇಗಾನಿ

ಡಿ.೧೭೨೩-೪೩೨

(ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಬಿರಾಜನು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕೊಯ್ದು ನೀಡಿದ. ಆತನ ಕೀರ್ತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹರಡಿತು. ಜನ ಕೇವಲ ಉಪಕಾರಿಯಾದವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ.)

ವೇಮಣ್ಣನ ಕೋಮಲ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪರಾಕಾಷ್ಠವೆಂಬಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯ ನೋಡಬಹುದು. ಬೇರೆಯವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿಯುವನು ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಪಾತ್ಮನು.

ಇನುಮು ವಿರಿಗೇನೇನಿ ಯಿನುಮಾರು ಮುಮ್ಮೂರು

ಕಾಚಿ ಯತಕ ನೇರ್ಚು ಕಮ್ಮರೀಡು

ಮನಸು ವಿರಗೇನೇನಿ ಮರಿಯಂಟಿ ನೇರ್ಚುನಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೫೦

(ಕಬ್ಬಿಣ ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡು ಬಾರಿ ಮುರಿದರೂ ಕಮ್ಮಾರ ಅದನ್ನು ಕಾಸಿ ಅದನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸು ಮುರಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಂದಿಸಲಾದೀತೆ?)

ಶಾಂತ ಬುದ್ಧಿ ನುಂಡ ಸಮಕೂಡುನು ಸುಖಮು ಡಿ.೧೭೨೦-೪-೨೦೯೦)

(ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಿಂದಿದ್ದರೆ ಸುಖ)

I ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ

ಮಾನವತ್ವವೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಮತ. ರೂಢ್ಯರಥದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಒಂದು ಮತವಲ್ಲ; ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಆದರೆ ಇದು ಮತಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಶಾಲವಾದುದು.

ಮತವೆಂಬುದು ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳ, ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಮಾಹಾರವಾದರೆ, ಮಾನವತೆ ಎಂಬುದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದುದು. ಮಾನವನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಇದರ ಋಜುದೃಷ್ಟಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಮತಕ್ಕಾಗಲೀ, ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಮಾಜವೇ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ. ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಪ್ರಜಾ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಗಳು - ಇವೇ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಮತಪರವಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳು. ಕಾಲಮಾನ, ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಯಾವುದು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದಂತೆ ಇವು ಬೆರತುಹೋಗಿ ಆಗಾಗ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಬಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನವನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಾದರೆ, ಕೆಲವು ಮೌಲಿಕ ಹೇತುಗಳು ಮಧ್ಯಯುಗದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಶಕ್ತಿ ಈ ಮತವೇ. ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವಗಳು ಮತದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಮಾಜದೊಳಗಡೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ. ಗಂಭೀರವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವವೇ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ. ವೇಮಣ್ಣ ಎಂದೂ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ತಾತ್ವಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಎಂಬುವು ನಮ್ಮ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುವ ವಿಭಜನೆಗಳು. ವೇಮಣ್ಣ ಜೀವನವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ (synthesis) ದರ್ಶಿಸಿದವನೇ ಹೊರತು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದೃಷ್ಟೋಣಗಳಿಂದ ನೋಡಿದವನಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆತನ ಮನೋಧರ್ಮ, ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಸಹ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಜನನ ಮರಣಗಳು, ಯೌವನ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ, ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಬದುಕಿನ ಹಲವಾರು ಕೀಲಕವಾದ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಉದ್ದೇಕ ಪೂರಿತಗಳಾದ ಅನುಭವಗಳು, ತೀರದ ಬಯಕೆಗಳು-ಇವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ವೇಮಣ್ಣನದು ಸಹಜವಾಗಿ ಉದ್ದೇಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಮತ್ತು ರಸಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಇದು ಕೋಪರೂಪವಾದ ಬಲಹೀನತೆಯಲ್ಲ. ಇದು ಆಶಾಭಂಗದಿಂದ, ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಗೆತನವಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ^{೨೧}. ವೇಮಣ್ಣನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದು ಧರ್ಮಾಗ್ರಹವಷ್ಟೇ. ಅದು ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಸಮಾಜದೊಳಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ರೂಪ. ಆತನ ಉದ್ದೇಕದ ಜ್ವಾಲೆಗಳು, ಆತನ ಸುಕೋಮಲವೂ, ಹಿಮಸನ್ನಿಭವೂ ಆದ ಮನಸ್ಸತ್ತದಿಂದಲೇ ಮೂಡಿದಂತವು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಬೋಧಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚೈತನ್ಯಗೊಳಗಳಾಗಿ ಬೆಳಗುವುದಕ್ಕೆ ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆರಡು ಅಂಶಶಕ್ತಿಗಳಿವೆ. ಹಾರದೊಳಗಿನ ದಾರದಂತೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಲೀನವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ಅವು; ೧) ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ೨) ಸಾಹಸ.

೧) ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಆತನ ಯಾವುದೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಆತನ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅದೇ ಉಸಿರು.

ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಗಲಿಗೆ ಚೇಸಿನ ಪುಣ್ಯಂಬು
ಕೊಂಚಿಮೈನ ನದಿಯು ಕೊಡುವ ಗಾಡು
ವಿತ್ತನಂಬು ಮರಿ ವ್ಯಕ್ತಂಬುನಕು ನೆಂತ

ಡಿ.೧೨೨೧-೬೬೪

(ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಾಕು, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆಲದ ಮರ ಒಂದು ಬೀಜದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ?)

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಬದುಕಿನಿಂದಲೇ ಸತ್ಯ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವೇ ಮಾನವತೆ. ಈ ಎರಡರ ಅದ್ವೈತವೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾರ. ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ಸುಳ್ಳಾದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಷ್ಟವಾದುದು ಬೇರಿಲ್ಲ' (ಡಿ.೧೨೨೨-೬೦೧) ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳ ಪಾಲಾಗಿ, ಮತ್ತನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನು ನೀಚ.

ಕಲ್ಲು ದ್ರಾವುವಾಡು ಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚುನುಗಾಡು
ಕಲ್ಲಲಾಡು ವಾಡೆ ಕಲ್ಲುಮುಚ್ಚು
ಕಲ್ಲುದ್ರಾವುವುಕನ್ನ ಕಲ್ಲಲಾಡುಟಕೀಡು

ಡಿ.೧೨೨೩-೨೩೨

(ಕಳ್ಳು ಹಿಡಿಯುವವನು 'ಕಳ್ಳು ಮುಚ್ಚನು' ಅಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನೇ ಕಳ್ಳು ಮುಚ್ಚ, ಕಳ್ಳು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೀಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು)

೨) ಸಾಹಸವಿಲ್ಲದವನು ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯಲಾರ. ವೇಮಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಹಸವೆ ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಆತನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆ. ವೇಮಣ್ಣ "ಬಯಸಿ, ವಿರಾಗಿಯಾದವನು. ತನ್ನ ಧರ್ಮ, ತನ್ನ ಮತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು. ಕೊನೆಗೆ ಮೈಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಕಿತ್ತೊಗೆದವನು. ಅಂತಹ 'ವಿಮುಕ್ತನು ವೇಮಣ್ಣ. ಅಂತಹವನ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯದ ಶೂರತನದಿಂದ ಆತನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಪಡೆದದ್ದೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾನಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದೇಹಮಾತ್ರವಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಮಕಾರಗಳಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜಗಮೊಂಡನನ್ನು ಸಾಹಸ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವರಿಸದೆ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ತೆಲಿಸಿನಂದುಕು ಮರಿಧೀರುಂಡು ಕಾವಲೇ

ಡಿ.೧೨೨೧-ಐ.೮೬

(ತಿಳಿದಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಮತ್ತಷ್ಟು ಧೀರನಾಗಬೇಕು) ಎಂಬುದು ಆತನ ನಂಬಿಕೆ.

ಇನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಕ್ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾರಭೂತವಾದ, ಮರೆಯಬಾರದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಿದೆ. ಅದೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಭೌತಿಕವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು - ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆತನು ಈ ಎರಡನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ "ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳ

ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ" ಭೌತಿಕವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆತನು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಹಪರಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಬಯಸಿದ.

ಸಮಾಜ ಸುಧಾಕರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಜೀವಸಾಮಗ್ರಿ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜವೂ ಕೂಡಾ ಸುಧಾರಿಸಲ್ಪಡ ಬೇಕಾದಂತಹ ಒಂದು ದುಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೈಗುಣವಿರುವ ಧನ್ಯಂತರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ಲೋಪಗಳ 'ಅರಿವು' ಹೊಂದಿರುವ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಾಮವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಸಬಲ್ಲವನೇ, ಆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವತಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ವೇಮಣ್ಣನು ಕರುಣಾಂತರಂಗದಿಂದ ಬಲವಾದ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಂಕಣತೊಟ್ಟನು.

"ಸಾಮಾಜಿಕ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಮಾನವೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಅಧರ್ಮ ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಮಾನವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಆತನ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶ"^{೩೩}.

೨) ಸರ್ವಮಾನವ ಸಮಾನತ್ವ

ಅ) ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾದುದು ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಕುಲಗಳ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದು ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿನದು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣಗಳು ಪುರುಷನ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ, ಭುಜಗಳಿಂದ, ತೊಡೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾದಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಇದು ಕೇವಲ ಕಾಕಮೃನ ಕಥೆಯಾದರೂ, ಈ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಕುಲ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಹುಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ತ್ರೇತಾಯುಗದವರೆಗೆ ಜನರು ಕುಲಗಳಾಗಿ ಸೀಳಿಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾಯುಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಕುಲಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ. ನಂತರದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದೊಂದು ಕುಲದವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಗುರುತಿಸಿದರೂ ಅವರು ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಮನುಷ್ಯರು ವಿವಸ್ಥಿತ ಮನುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಮನು ಸಂಭವರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಃ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕುಲಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅವರ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಅವರು ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಏರ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಅನಾದಿಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಲವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗ್ರೀಕ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಲೇಖಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಹೀಬ್ರೂಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಬೆದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ^{೩೪}. ಭಗವಂತನಿಂದ ಮೋಚೆಗೆ ಸಂಕ್ರಮಿಸಿತೆಂದು ಹೇಳುವ ನೀತಿಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಲಾಂತರ ವಿವಾಹಗಳು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕುಲಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಾಂತರ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಸಹಾ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಭಾರತ ದೇಶದೊಳಗಿರುವಂತಹ ಕುಲಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

Caste ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ 'ಕುಲ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಐರೋಪ್ಯ ಪಂಡಿತರು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. Caste ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'A social class in India' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟುಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕುಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ವರ್ಣ' ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೇಹದ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬೇರೆಯವರ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು - ಎಂಬುದಾಗಿ ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಂತಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೃಗು ಮತ್ತು ಭಾರದ್ವಾಜ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನಡೆಸುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ 'ವರ್ಣ'ದ ಚರ್ಚೆಯಿದೆ. ಭಾರದ್ವಾಜನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ 'ವರ್ಣ' ಬಿಳಿಯದು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರದು ಕೆಂಪು, ವೈಶ್ಯರು ಅರಸಿಣ ಬಣ್ಣ, ಶೂದ್ರರೇನೋ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದವರು. (ಸಿತ, ರಕ್ತ, ಪೀತ, ನೀಲ^{೩೫}) ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ವರ್ಣಗಳು ಏರ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಭೃಗು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುಲಗಳಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ. ಅವರು ತಾವು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕುಲಗಳಾಗಿ ಬೇರೆಯಾದರು. ಇಂದ್ರಿಯಲೋಲುಪತಿಗೆ ಹಿಂಸಾಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋದವರು ಬ್ರಹ್ಮ ಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಕೆಂಪನೆಯ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿ ಬದಲಾದರು. ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ವೈಶ್ಯರಾದರು. ಇನ್ನು ವಿಷಯವಾಂಛಾಪೂರಿತರಾಗಿ, ಅಪಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದು, ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೆಂದರೆ ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಶೂದ್ರರಾದರು. ಇದು ಭೃಗುವಚನ. ನರಕುಲವು ಅನೇಕ ಕುಲಗಳಾಗಿ ಹೋಳುಹೋಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಮೂಲತಃ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಭೃಗು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾದ ಮಾನವರು ಮತ್ತೆ ಒಂದಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆಯಾ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದವು^{೩೬}.

ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರೋಣ. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುಲವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವೃತ್ತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಕುಲಗಳು ಅನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘನೀಭವಿಸಿ ಮನುಷ್ಯ

ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಭೇದಗಳನ್ನಂಟು ಮಾಡಿತು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪರರಾಜರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳ, ಮಹಮದೀಯ ಮತದ ಪ್ರಭಾವ, ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರವೇಶ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಪಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಂಪನಗಳುಂಟಾಗಲು ಮೊದಲಾಯಿತು. ಕುಲವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಇತರ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಅಧಿಕ ಧನಾರ್ಜನೆಯಾಗುವ ವೃತ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಕುಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಡುಗಿತು.

ಕೂಡದೇಮಿ ಚೇಸೆ, ಕುಲಮೇಮಿ ಚೇಸೆನು

ಭೂ ಯೇಮಿ ಚೇಸೆ ಬೊಂದಿ ಕಟ್ಟಿ

ನರುಡು ಪಡೆಡಿ ಪಾಟ್ಟು ನಗುಪಾಟ್ಟು ಚೂಡಗಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೦೯

(ಕೂಳು ಅದೇನು ಮಾಡಿತು, ಕುಲವೇನು ಮಾಡಿತು, ಭೂಮಿ ತಾನೇನು ಮಾಡಿತು, ನರನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಡುವ ಪಾಡು ನಗೆಪಾಟಲಲ್ಲವೆ ನೋಡಲಾಗಿ)

ಸಹಜವಾಗಿ ತರ್ಕಶೀಲಿಯಾದ ವೇಮಣ್ಣ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಕುಲದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಮತ್ತೆ ಆ ಶಿಥಿಲಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಕುಲಮು ಲೇನಿವಾಡು ಕಲಿಮಿಚೇ ವೆಲಯನು

ಕಲಿಮಿ ಲೇನಿವಾನಿ ಕುಲಮು ದಿಗುನು

ಕುಲಮುಕನ್ನ ಮಿಗುಲ ಕಲಿಮಿ ಪ್ರಧಾನಂಬು

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೩೮

(ಕುಲವಿಲ್ಲದವನು ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ. ಐಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು ಕುಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಐಶ್ವರ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು)

ವೇಮಣ್ಣನು ಪ್ರಬೋಧಿಸುವ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇ ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ, ಆ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಅವಮಾನವೀಂಯತೆ ಆತನಿಗೆ ನೋವುಂಟುಮಾಡಿತು. ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಮಾನವನ ಗೌರವವನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಕುಲಗಳೇ ಎಂಬುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. "As a social philosopher, Vemana is an advocate of human equality. He believes fervently that there can be no equality so long as the caste system, with its many gradations and degradations. Its totems and taboos is not done away with"^{೩೭}.

ಕುಲಮು ಹೆಚ್ಚು ತಗ್ಗು ಕೊಡವಲು ಪನಿ ಲೇದು

ಸಾನುಜಾತಮಯ್ಯ ಸಕಲ ಕುಲಮು

ಹೆಚ್ಚುತಗ್ಗು ಮಾಟ ಲೆಟ್ಟೆರುಂಗಳವಚ್ಚು

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೧೭

(ಯಾವ ಕುಲವು ದೊಡ್ಡದೂ ಅಲ್ಲ, ಚಿಕ್ಕದೂ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವೂ ಸಮಾನವೇ. ಈ ಕುಲಗಳ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು)

ಮಾನವನನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಡೆ ಬಂಧಿಸುವುದು, ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸರಿತೋರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು

ವರ್ಣದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಜಾತಿಯ, ಕುಲದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ತಾನು ಇರಲಾರದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಮಾನವನೆಂಬ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಬೆರಗಾದನು. ನೈತಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ. ಮಾನವ ಕುಲದ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಇದು ಭಂಗಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

“Evils like social inequalities, gradations and degradations based on birth, are generally speaking attacked on two grounds: Firstly on ethical grounds as being wrongs, secondly on utilitarian grounds as weakening society and leading ultimately to its destruction or subjugation by a stronger power”^{೩೮}

ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವಕುಲ ಸಂಘಟಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದನು. ಕುಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಕುಲವಾಗಬೇಕು. ಅದೇ ಮಾನವ ಕುಲ. ಅದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನು ಸೂಚಿಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಯ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೇ ನಾನಾ ಕುಲಗಳವರ ಸಹ ಪಂಕ್ತಿಭೋಜನ.

ಊರ್ವಿವಾರಿಕೆಲ್ಲ ನೊಕ್ಕ ಕಂಚಮು ಬೆಟ್ಟಿ
ಪೊತ್ತು ಗುಡುಪಿ ಕುಲಮು ಪೊಲಯ ಜೇಸಿ
ತಲನು ಚಿಯಿಬೆಟ್ಟಿ ತಗನಮ್ಮ ಚಿಪ್ಪರಾ^{೩೯} ಡಿ.೧೨೨೧-|೧೨೬
ಕುಲಮು ಕನ್ನ ಮಿಗುಲ ಗುಣಮೇ ಪ್ರಧಾನಂಬು ಡಿ.೧೨೨೩-|||೧೩೧೧

ವೇಮಣ್ಣನು ಕುಲವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ^{೪೦}.

ಕುಲಮುಲೋನ ನೊಕ್ಕ ಗುಣವಂತು ಡುಂಡೆನಾ
ಕುಲಮು ವೆಲಯು ವಾನಿ ಗುಣಮು ಚೇತ
ವೆಲಯ ವನಮುಲೋನ ಮಲಯಜಂಬುನ್ನಟ್ಟು ಡಿ.೧೨೨೩-೪-೪೧೩

(ಕುಲದೊಳಗಡೆ ಒಬ್ಬ ಗುಣವಂತನಿದ್ದರೂ ಕುಲವು ಅವನ ಗುಣದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವನದಲ್ಲಿ ಮಲಯಜವಿದ್ದಂತೆ.)

ಇಲ್ಲಿ ‘ಕುಲ’ವೆಂದರೆ ‘ಕುಟುಂಬ’ ಎಂಬ ವ್ಯವಹಾರಾರ್ಥವೇ ಹೊರತು ರೂಢ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಲವೆಂದರೆ group of people ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅ) ಅಸ್ವಶ್ಯತೆ : ಕುಲಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ರೀತಿ ಇರುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಪವೆಂದರೆ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆ. ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನಾದ ವೇಮಣ್ಣ ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೇರದ, ಹೊರಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಸ್ವಶ್ಯರ ಬದುಕು ಮಾನವರ ನೀಚತೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರು ಸಮಾದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೌರವಾದರಗಳನ್ನು

ಪಡೆಯದೆ ಹೊರಗೆ ಇರುವ ಅಸ್ವಶ್ಯರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯು ವೇಮಣ್ಣನ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕಿತು. ಅವರ ಬಗೆಗಿನ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿತು. ತರ್ಕಾಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಸ್ವಶ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸಿದನು.

ಮಾಲವಾನಿ ನೇಲ ಮರಿ ಮರಿ ನಿಂದಿಂಪ
ಒಡಲನುನ್ನ ಮಾಂಸ ಮೊಕ್ಕಡುಗಾಡೆ
ವಾನಿಲೋನ ವೆಲುಗುವಾಗಿ ಕುಲಂ ಬೇಡಿ? ಡಿ.೧೨೨೧-|೪೨೩

(ಹೊಲೆಯನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿಂದಿಸಲೇಕೆ!, ಅವನ ದೇಹದೊಳಗಿರುವ ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳು ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ?)

ಮಾಲವಾನಿ ನಂಟಿ ಮರಿ ನೀಳ್ಳಮುನಿಗೇರು
ಮಾಲ ಕರ್ಮಚೇತ ಮಾಲಡಯ್ಯ
ಏಲ ತೆಲಿಯ ಲೇರೋ ಯೀ ನರಪಶುವುಲು ಡಿ.೧೨೨೩-೨೨೩

(ಹೊಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳಗಲೇಕೆ, ಅವನು ತಾನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಹೊಲೆಯನಾದ. ಈ ನರಪಶುಗಳು ಇದನ್ನೇಕೆ ಅರಿಯದಾದರು)

ಪ್ರವರ್ತನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೊಲೆಯನೇ ಹೊರತು, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾರೂ ‘ಹೊಲೆ’ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣ ವಾದಿಸಿದ.

ಮಾಲ ಮಾಲಗಾಡು ಮಹಿಮೀದ ನೇಪೊಡ್ಡು
ಮಾಟ ತಿರುಗುಲಾಡು ಮಾಲಗಾಕ
ವಾನಿ ಮಾಲಯನ್ನ ವಾಡೆಪೋ ಪೆನುಮಾಲ ಡಿ.೧೨೨೧-೧೩೧೧

(ಹೊಲೆಯ ಹೊಲೆಯನಲ್ಲ, ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿದವನು ಹೊಲೆಯನೇ ಹೊರತು ಬೇರಲ್ಲ)

ಮನಸು ನಿಲ್ಲಕನ್ನ ಮಹಿಮೀದ ಮಾಲಡು ಡಿ.೧೨೨೧-|೨೨೨
(ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗದವನು ಹೊಲೆಯ)
ವಾಕ್ಕು ಶುದ್ಧಿಲೇನಿವಾಡು ಚಂಡಾಲುಡು ಡಿ.೧೨೨೧-|೨೦೨
(ವಾಕ್ ಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದವನು ಚಂಡಾಲ)

“ಅಸ್ವಶ್ಯರು ಅವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನದಿಂದಲೇ ಜನರಿಂದ ಅಸಹ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು” ವಾದಿಸುವವರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ.

ಕಸುವು ನೇರಿ ತಿನ್ನ ಪಸರಪು ಮೈದಿನ
ಮಾಲಡಂಡು ವಾನಿ ಮಹಿನಿ ಜನಲು
ಪಂದಿ ಕೋಡಿ ದಿನ್ನ ಪ್ರಾಜ್ಞುಡಂದುರು ಜನುಲ್ ಡಿ.೧೧೧೨ ೨೧-೪೧೩
ಮಾಲ ಮಾಂಸಮು ದಿನ ಮಹಿಮೀದ ಜನುಲೆಲ್ಲ
ಕೊವ್ವು ದಾವಲೇದೊ ಕೋರ್ಕದೀರ
ಕುಲಮುಲನ್ನಿ ನೊಕ್ಕು ಕುಲಮುಗಾ ದೆಲಿಯುಡೀ ಡಿ.೧೨೨೩-೨೩೨

೩) ನೈತಿಕ ಪ್ರಬೋಧ

ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಅನೇಕರು 'ನೀತಿಕವಿ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನು ಮಾಡಿದ ನೀತಿಬೋಧೆಯು ಆತನು ಹೇಳಿದ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಹೊರತು, ಅದೇ ಪ್ರಧಾನವಾದುದಲ್ಲ. ಅವೂ ಕೂಡಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ, ಶತಕಗಳೆಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿವಾದರಹಿತವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಚಾರವುಂಟಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ-ಸಾಧಾರಣ ನೀತಿಪದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನೀತಿಯು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಜೀವನ ರೀತಿಗಳು, ನೀತಿಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಸಮಾಜವು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಶ್ವಂಖಲಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಕುಟುಂಬ'ವನ್ನು ಒಂದು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸಾರದ ಬಂಡಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಜೀವನ ಎಂಬವು ಎರಡು ಇರುಸುಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಕೆಟ್ಟರೂ ಸಂಸಾರದ ಗಾಡಿ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಹಂತದಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ 'ಆತ್ಮ'ದಂಥದ್ದು ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಡಕು ಮೂಡಿತು. ಕುಟುಂಬ ಗಮನವು ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರವೇಶವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದರೆ, ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಣವಾಗಿ ಕೊಳೆತು ನಾರುತ್ತಿದ್ದ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕೂಡಾ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರೇರಕಗಳಾದುವು. ನೈತಿಕ ಪತನಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಮತಗಳೂ ಸಹಾ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾದವು. ಅಂದಿನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ. ವೇಮಣ್ಣ ಸಂಸಾರ ಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು.

ವೆತಲ ದೀರ್ಘವಾಡು ವೇದಾಂತ ವೇದ್ಯುಂಡು

ರತುಲ ನೇಲುವಾಡು ರಸಿಕುಡಗುನು

ಸತಿನಿ ಪೆನುಗುವಾಡು ಸಂಸಾರ ಯೋಗಿರಾ

ಶಾಂತಿ ಸೌಖ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಲಯವಾದ ಕುಟುಂಬ, ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಚಾಚುತ್ತಿರುವ ಅವಿನೀತಿಯ ಕೀಲುಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದದ್ದು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು.

ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಯಾವ ದಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದನೋ ಏನೋ ಊಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಯೌವನ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ದಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಮಣ್ಣನೂ ವೇಶ್ಯಾಲಂಪಟ್ಟತ್ವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದವನೇ ಆಗಿದ್ದನೆಂಬುದು

ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ರುಜುವಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಜೀವನದ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ, ಅನುಭವದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ, ಅವಿನೀತಿಪರವಾದ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ, ಉಂಟಾದ ದುಷ್ಟಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದ, ಪಡೆದ ಅನುಭವದಿಂದ ತನ್ನ ವಿಶ್ವಂಖಲ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಹೇಳಿದನು. ವಿಟಜೀವನ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರವಾದುದೆಂದು ಮನಗಂಡನು.

ಇಂಟಿಯಾಲಿ ವಿಡಿಚಿ ಇಲ ಚಾರಕಾಂತಲ

ವೆಂಟ ದಿರುಗುವಾಡು ವೆರಿವಾಡು

ಪಂಟಚೇನು ವಿಡಿಚಿ ಪರಿಗೆ ಯೇರಿನಟ್ಟು^೧

ಡಿ.೧೨೧-೬೯

(ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಚಾರಕಾಂತೆಯರ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವವನು ಹುಚ್ಚು ಬೆಳೆದಿರುವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆಯುವಂತೆ)

ಬಡವರು ಸೂಳೆಯರ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ, ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಪತಂಗಗಳಂತೆ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಕೂಟಕಿ ನೆಡಬಾಸಿ ಕೂರ್ಚಿನ ಮನುಜುಡು

ವೆಲದುಲ ಗನುಕೊನ್ನ ವೆತಲ ಜಿಕ್ಕು

ವೆಲಿಗಿ ಯಗ್ನಿ ಚೂಚು ಶಲಭಂಬುಚಾಡ್ವನ

ಡಿ.೧೨೧-೭೨

(ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನು, ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳ ಮೋಜಿಗೆ ಮನಸೋತು ನೋವುಗಳ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ದೀಪವನ್ನು ಮುತ್ತುವ ದೀಪದ ಹುಳುಗಳಂತೆ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ)

ವಾರಕಾಂತಲೆಲ್ಲ ವಲಚಿ ಯೇತಂತುರಾ

ಪೊಂದುಚೇಸಿ ಧನಮು ಪುಚ್ಚು ಕೊರಕು

ಮಾರಕಮ್ಮ ಜೊಚ್ಚಿ ಮರಿಯಿಲ್ಲ ವೆಳುನಾ

ಡಿ.೧೨೧-೧೨೨

(ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳೇನು, ಒಲಿದು ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅವರು ಬರುವುದೇ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ, ಒಮ್ಮೆ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕ ಮಾರಿ, ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೆಯೇ?)

ಲಂಜ ಲಂಜಕಾನಿ ಲಾವೆಲ್ಲ ಗೊನಿಯಾಡು

ಲಂಜ ತಲ್ಲಿ ವಾನಿಲಜ್ಜಗಡುಗು

ತಲ್ಲಿ ಗಲುಗು ಲಂಜ ತಗುಲುಟ ದೋಷಂಬು

ಡಿ.೧೨೨-೨೩೯

(ಸೂಳೆಯು, ವಿಟಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ತಾಯಿ ವಿಟನ 'ಲಜ್ಜೆ'ಯನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ತಾಯಿಯಿರುವ ಸೂಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ದೋಷ)

ಬಬ್ಬನು ಕೂಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಕೂಡುವುದು ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ಕೃತ್ಯ. ಅದು ಬಬ್ಬನು ಅಗಿದು ಉಗಿದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ತಿನ್ನುವಂಥದ್ದು.

ಒಕಡು ಮುನ್ನುಗೂಡಿ ಒನರಂಗ ವಿಡಿಚಿನ

ದಾನಿ ಕೂಡಿನಟ್ಟಿ ಹೀನುಡೊಕಡು

ತಮ್ಮದಿನ್ನವಾನಿ ತಮ್ಮದಾದಿನಟ್ಟು

ಡಿ.೧೨೨-೪೪೭

ಗುಂಟಲೋನಿ ಚೆಪ್ಪು ಕುಕ್ಕಗನ್ನಟ್ಟಿಯಾ
(ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕರವನ್ನು ನಾಯಿ ತಿಂದಂತೆ)

ಡಿ.೧೭೨೩-೧೧೩

ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನು ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಧನ, ದೇಹ ಮೊದಲಾದುವು ಅಶಾಶ್ವತವೆಂದೂ, ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವೇ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಉಳಿಯುವಂಥದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ತರುಣಿ ಯೆರುಲ ಸೊಮ್ಮು ಧನಮು ಲಂಜಲ ಸೊಮ್ಮು

ತನುವು ಧರಣಿ ಸೊಮ್ಮು ಮನಸು ನೆಂಚಿ

ತಾನು ಚೇಯುನಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಮೇ ತನಸೊಮ್ಮು

೧೭೭೩-1-೨೬೭

(ಹೆಣ್ಣು ಪರರ ಸ್ವತ್ತು, ಹಣ ಸೂಳೆಯರ ಸ್ವತ್ತು, ಈ ದೇಹವು ಭೂಮಿಯ ಸ್ವತ್ತು. ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತಾನು ಮಾಡಿದಂತಹ ಧರ್ಮವೇ ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತು.)

ವೇಶ್ಯಾಲೋಲತ್ವದಿಂದ ಜನರನ್ನು ವಿಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಹೆಂಗಸರ ಬಗ್ಗೆ ಮೋಹ, ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಪಾಪವೆಂಬಂತೆ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಹೀಗಳಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ವೇಮಣ್ಣ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ; ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಂತಮೇನು ಜೂಚಿ ಕಳವಳ ಪಡುದುರು

ಕಡುಪುಲೋನಿ ರೋತ ಗಾನಲೇರು

ಯಿಂತ ರೋತ ಬತುಕು ಈ ದೇಹ ಮೇಲರಾ

ಡಿ.೧೭೭೩-1-೪೯೧

(ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜನ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ದೇಹದೊಳಗಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಕಾಣಲಾರರು. ಇಂತಹ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಈ ದೇಹವೇಕೋ)

ವಟ್ಟಿ ಮೋಹಮಿಟ್ಟು ರಟ್ಟುಲ ಚೇಸಿರಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೪

(ಕೇವಲ ಮೋಹವೆಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ರಟ್ಟುಮಾಡಿತು)

ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ಹುಳುಗಳಂತೆ ಆಡರಿದ ಅವಿನೀತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ ವೇಮಣ್ಣ, ಮೂರನೆಯದಾದ ಕಾಮವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. “ಕಾಮಿಗಾನಿವಾಡು ಕವಿಗಾಡು ರವಿಗಾಡು” (ಕಾಮಿಯಾಗದವನು ಕವಿಯಾಗಲಾರ, ರವಿಯಾಗಲಾರ) ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾಮವು ಸರ್ವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವಂಥದ್ದು ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಆತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

೪) ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಖಂಡನೆ

ವೇಮಣ್ಣ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು. ನಿಜವಾದ ತತ್ವವೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಗಮ್ಯ. ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವ ಶಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರಿಯದ ಮನುಷ್ಯರು ಬೇಗನೆ ಗಾಣದ ಎತ್ತಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶೂನ್ಯವಾದ ಮತವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ವಿಶ್ವಂಖಲವಾಗಿ ವಿಹಾರ ಮಾಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು

ಗುರುಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ನಶಿಸಿ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಬಂದು ಕುಳಿತವು. ಈ ಕಾರ್ಗತ್ಯಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಣವೆಂಬ ಮಿಂಚಿನ ಕೋಲನ್ನು ಜಳಪಿಸಿದನು ವೇಮಣ್ಣ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ “ಕಾರಣ ವಿಮರ್ಶನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದ ಮಹಾತ್ಮ ವೇಮಣ್ಣ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟಮಂಚಿ ರಾಮಲಿಂಗಾರೇಡ್ಡಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೨}.

ವೇಮಣ್ಣ ಮಡಿದವರಿಗೆ ಪಿಂಡಗಳನ್ನಿಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪಿಂಡಮುಲನು ಚೇಸಿ ಪಿತರುಲ ದಲಪೋಸಿ

ಕಾಕುಲಕನ ಬೆಟ್ಟು ಗಾಡ್ಡಲಾರ

ಪಿಯ್ಯದಿನೆಡು ಕಾಕಿ ಪಿತರು ಡೆಟ್ಟಾಯರಾ

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೮೩

(ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಕಾಗೆಗಳಿಗೆ ಇಡುವ ಕತ್ತೆಗಳಿರಾ ಕಾಗೆಗಳು ಪಿತೃಗಳು ಹೇಗಾದವು)

ಸತ್ತು ಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನಂತರ ಪಿತೃಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಹಿಂದುಗಳ ನಂಬಿಕೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬೇರೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಬದುಕಿರುವಾಗ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡಿದವರು, ಸತ್ತು ಹೋದನಂತರ, ಪುಕ್ಕಟ ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವರನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ನಂಬಲಿಲ್ಲ.

ಜೀವಿಪೋಕ ಮುಂದೆ ಜೀವವಸ್ತುವುಲಿಚ್ಚಿ

ಜೀವಿ ನಿಲುಪವಲಯು ಜೀವನಮುಗ

ಜೀವಿತೋಲಗು ವೆನುಕ ಜೀವವಸ್ತುವುಲೇಲ

ಡಿ.೧೭೨೧-೧೭

(ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನು ಹೋದನಂತರ ಏನು ಮಾಡಿದರೇನು)

ಒಪ್ಪೊತ್ತು ಇದ್ದು, ದೇವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ತಿನ್ನುವವರನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಒಕ್ಕ ಪೊದ್ದುಲುಂಡಿಯಾಗಿ ನೀಳ್ಳಲೋ ಮುನ್ನಿ

ಕೂಡು ವಂಡಿ ವೇಲ್ಲುಗುಡುವ ಮನುಚು

ದಾನಿ ನೋರುಗೊಟ್ಟಿ ತಮರೆ ತಿಂದುರು ಗದಾ

(ಒಪ್ಪತ್ತು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು, ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನದ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಕೊನೆಗೆ ಆ ದೇವರ ಬಾಯಿ ಬಡಿದು ತಾವೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲವೆ)

ಕಾಗೆ, ಗೂಬೆ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಅಶುಭಸೂಚಕವೆಂಬುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಕಾರ ಹುಚ್ಚುತನ. ಈ ಹುಚ್ಚುತನವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಕಿ ಪಕ್ಕುಲಂದು ಕಡುಹೀನಮಂದರು

ಕಾಕಿಕನ್ನ ಮಂಚಿ ಭುವಿನಿ ಲೇದು

ಕಾಕಿ ಕನ್ನ ಮೊಸಗಿ ಕಾಳಕು ಮೊಕ್ಕೇರು

ಡಿ.೧೭೭೩,೫,೨೧೧೩

(ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯನ್ನು ಕಡುಹೀನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಾಗೆಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತಾರೆ)

ಗೂಬಯೆಕ್ಕಿನಟ್ಟಿ ಗುರುಮು ಪಾಡುಗ ಬೆಟ್ಟಿ
ವೆಳ್ಳಿ ಪೋದರೆಂತ ವೆರಿವಾರು
ಗೂಬಯೇಮಿ ಚೇಸೆ ಗುರುಮೇಮಿಚೇಸುನು?

ಡಿ.೧೨೨೧-೨೩೨

(ಗೂಬೆ ಕುಳಿತಿದೆ ಎಂದು ಅದು ಕುಳಿತ ಮನೆ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವ ಹುಚ್ಚರಿಗೇನು ಹೇಳುವುದು)

ಆಗಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಆಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಮುಹೂರ್ತಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಡೆಯುವುದು ಹುಚ್ಚುತನ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗಿದೆಯೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವಿಪ್ಪುಲೆಲ್ಲ ಚೇರಿ ವೆರಿ ಕೂತಲು ಗೂಸಿ
ಸತಿ ಪತುಲನು ಗೂರ್ಚಿ ಸಮೃತಮುನ
ಮುನು ಮುಹೂರ್ತ ಮುಂಚೆ ಮುಂಡೆಟ್ಟು ಮೊಸೆರಾ

ಡಿ.೧೨೨೩-೧೧೫

(ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಸೇರಿ ಏನೇನೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು, ಸತಿಪತಿಯರು ಒಂದಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಮುಹೂರ್ತವಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಏಕೆ ಮುಂಡಾಮೋಚಿದರು)

೫) ನಾಳೆಯ ಬೆಳಕು; ನಿನ್ನೆಯ ಕತ್ತಲು

ನಿರ್ಜೀವವಾದ ಹಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಸ್ವಾಗತ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಬರುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರಿದ. ಆತನ ವಿಮರ್ಶಾಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದ ಸಮಾಜದ ಯಾವೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆತನು ಮುಗಿಬಿದ್ದು ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆತನಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವೀಯತೆಯೇ ಕಾರಣ, ಪ್ರೇರಣೆ ಆತನ ಗುರಿ. ಪ್ರಗತಿ ಅದರ ಲಕ್ಷಣ. ಇಂತಹ ಪ್ರಗತಿಯೇ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿದ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಾಮಿಯಾದ, ಮಾನವವಿರೋಧಿ ಭಾವಜಾಲಗಳೂ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ದುರ್ಗುಣಗಳು ಆತನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುಟುಂಬದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರದೆ ಹೋದನು.

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು ವೇಮಣ್ಣನು ನೀಡಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಉದಾತ್ತವಾದುವಲ್ಲ. ಅವು ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥವೇ. ಬದಲಾವಣೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅದನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಲಹೀನತೆಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನು ದಿಲೀಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಒಳ್ಳೆಯ, ಉತ್ತಮ ಮಡದಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗಂಡ ಎಂಥವನಾದರೂ, ಹೆಂಡತಿ ಆತನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವತಿಯಾಗಿರಬೇಕು (ಅನುಕೂಲವತಿಗಾನಿ ಆಲಿನೇಲುಟ ಯೇಲ ... ಅನುಕೂಲವಲ್ಲದ ಸತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದೇಕೆ) ಎಂಬುದು ಅದರ ಸಾರಾಂಶ.

“Be her husband deformed, aged, infirm, offensive in his manners; let him also be choleric,debauchaed, immoral, a drunkard, a gambler; let him frequent places of ill repute. Live in open sin with other women, have no affection whatever for his home; let him rave like a lunatic; let him live without honour: let him be blind, deaf, dumb or crippled; in a word: let his defects be what they may, a wife look upon him as her god. Should lavish on him all her attention and care, paying no need what so ever to his character and giving him no cause what so ever for displeasure”^{೪೩}.

ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡದಿರ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಆಲಿ ತೊಲುತ ವಂಚಕಧಮುಡೈತಾ ವೆನುಕ
ವೆನುಕವಂತು ನನುಟ ವೆರಿತನಮು

ಚೆಟ್ಟು ಮುದರನಿಚ್ಚಿ ಚಿದಿಮಿತೇ ಬೋವುನಾ

ಡಿ.೧೨೨೨-೧೯೦

ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯರು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ವೇಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಕಲಿಮಿನಾಡು ಮಗನಿ ಕಾಮುಗಾ ಚೂಚುನು

ಲೇಮಿ ಚಿಕ್ಕುನಾಡು ಲೇವಕುಂಡು

ಮಗುವ ಮಗುನಿನೈನ ಮಡಿಯಂಗ ಜೂಚುನು

ಡಿ.೧೨೨೧-೪೨೧

(ಹಣವಿದ್ದಾಗ ಗಂಡನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಡದಿ, 'ಗಂಡನು ಸ್ವಲ್ಪ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಡವಾಗಲು ಅವನನ್ನು, ಹೀನವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ)

ಪೇದವಡ್ಡ ವೆನುಕ ಪೆಂಡ್ಲಾಮು ಗತಿ ಜೂಡು

೧೨೩೫-೩೯೪

(ಬಡತನ ಬಂದಾಗ ಮಡದಿಯ ಪ್ರವರ್ತನೆ ನೋಡು)

ಪತಿನಿ ವಿಡುವರಾದು ಪದಿವೇಲಕ್ಕಿನನು

ಪೆಟ್ಟಿ ಚೆಪ್ಪರಾದು ಪೇದಕ್ಕಿನ

ಪತಿನಿ ದಿಟ್ಟರಾದು ಸತಿರೂಪಪತಿಯೈನ

ಡಿ.೧೨೨೧-೪೨

(ಎಷ್ಟೇ ಹಣ ದೊರೆತರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು, ಬಡವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಮಡದಿಯಾದವಳು ಎಂಥಾ ರೂಪವತಿಯಾದರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಹೀಯ್ಯಾಳಿಸಬಾರದು)

ವೇಮಣ್ಣ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಗುರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯಿವೆ. ೧) ಯೋಗಸಾಧಕನಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಒಂದು ರೀತಿಯ 'ಅಡ್ಡಿ'ಯಾದುದರಿಂದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೇಹವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಂಥದ್ದು. ೨) ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಲಘುವಾದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥವು. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವೇಮಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ವೇಮಣ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಹೊಂದಿದ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಆತನು ಸ್ತ್ರೀ ವಿರೋಧಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅದು ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಾರದು. ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಆತನೊಬ್ಬ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಾಗ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಆ ಸಾಧನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಗೌರವ ವೇಮಣ್ಣನ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಆತನ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ಹಿನ್ನಡೆಯೇ ಆದಾಗ್ಯೂ, ಉಳಿದ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆತನು ತೋರಿದ ಚೈತನ್ಯ ಮರೆಯಲಾಗದ್ದು. ಸಂಧಿಯುಗದಲ್ಲಿನ ಮನುಷ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಕಟುವಾದುದಾದರೂ ಸತ್ಯವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಲೇಬೇಕು.

೬) ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ

'ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮ'ಗಳನ್ನು ತ್ರಿವರ್ಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ 'ಮೋಕ್ಷ' ಬಂದು ಸೇರಿ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಈ ತ್ರಿವರ್ಗವೇ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸಿದೆ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳು ಇಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಮೋಕ್ಷಪರಮಾರ್ಥ. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ರಯಗಳು ಸಾಧನಗಳು. ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಮೊದಲನೆಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಭಾರತೀಯ ದಾರ್ಶನಿಕರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವೇತ್ತರು ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಚನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸನ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಧಾನಗಳೇ ಧರ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು, ಕಾಮ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವನ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾಮ (Sex) ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಧರ್ಮವು ಯುಗಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ 'ಅರ್ಥ' ಆಧಾರಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನೆರಡರ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಮ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಗ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂದಿನದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಪದ್ಧತಿ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ತರತಮಭೇದಗಳು ಯುಗಯುಗಗಳಿಂದ ಇದ್ದದ್ದೇ. ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅರಸರೂ, ಒಂದು ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಆಡಳಿತ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಕ್ಷೋಭದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿತು. ಮೇಲಾಗಿ ಅದು ಯುದ್ಧಗಳ ಕಾಲ. ಒಂದು ಯುದ್ಧ ನಡೆದರೇನೇ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಅನೇಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೊನೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಬೇಕಾದುದೇ. ಸುಂಕಗಳ ಹೊರೆಯಿಂದ ಜನರು ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡಿ ಹೋದರು. ಪರದೇಶಿಯರ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಒಂದು ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಹೋದ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಡವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿರೈತರು, ವ್ಯವಸಾಯ ಕೂಲಿಗಳು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಒದ್ದಾಡಿಹೋದರು. ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ವರ್ಣಿಸಿದ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದಯನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಿದ್ರವಾಗುವ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಬಡವರಾದವರಿಗೆ 'ಉಪ್ಪು' ದೊರೆಯುವುದು ದುರ್ಭರವಾಯಿತು.

ಉಪ್ಪು ಚಿಂತಪಂಡು ಊರಿಲೋ ನುಂಡಗಾ

ಕರುವದೇಲ ವಚ್ಚಿ ಕಾಪುಲಾರ

ಡಿ.೧೨೨೩-೧೧೦

(ಉಪ್ಪು ಹುಣಿಸೆಹಣ್ಣು ಊರಲ್ಲಿರುವಾಗ ಬರಗಾಲವೇಕೆ ಬಂತು)

ಮಾನವನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾದ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿತು.

ಸಂಪನ್ನರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಧನವಂತರಾದವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಕ್ರಮೇಣ ನಶಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಬಡವರಿಗೆ, ಧನವಂತರಿಗೆ ಅಂತರ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಭೇದಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಾನವತವಾದಿ "ವೇಮಣ್ಣನ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಹಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ಹಣದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡುವ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಮಾನವತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆತನು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ದಾನಗುಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಇರುವವನಿಗೆ ನೆರವಾಗುವಾಗುವುದು ಉಳ್ಳವನ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲವೇನೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಭೂಮಿಲೋನ ಬುಟ್ಟು ಭೂಭಾರ ಮೆಲ್ಲನು

ತನುವು ಲೋನ ಬುಟ್ಟು ತತ್ತಮೆಲ್ಲ

ಶ್ರಮಮುಲೋನ ಬುಟ್ಟು ಸರ್ವಂಬು ತಾನೊನು

ಡಿ.೨೨೧-|೩೧೪

(ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾದುದೆಲ್ಲಾ ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುವರು. ಈ ತತ್ತ್ವಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗುವುದು)

ಆದ್ದರಿಂದ ದುಡಿಯುವವನಿಗೇ ಫಲ, ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರಲಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನಿಂದ ಆಶಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

“But unlike Shaw, Vemana could not think of a socialist solution to poverty. From a man of the medieval age, however farsighted he may be, it is a thing that cannot be expected. Unable to go to the root causes of poverty, Vemana pleades with the rich to share their riches with poor and needy”^{೪೪}.

ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದನೆಂಬ ಭೇದಭಾವದ ಅಂತರ ಅಳಿದು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಬಯಸಿದ. ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರ ನಡುವೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಆಶಯ.

ಕಲಗುವಾಡು ಲೇಮಿವಾನಿ ಕಿಚ್ಚುಮನುವು
ಕಲಿಮಿಲೇಮುಲ ನಟು ಗಲಸಿ ಯುಂಡು
ಯೇಟಿ ಕಲಿಮಿ ಜಾಡ ಲೆಕ್ಕಡಿ ಲೇಮಿರಾ

(ಇದ್ದವನು ಇಲ್ಲವೆನೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಡವ, ಬಲ್ಲಿದರನ್ನು ಬೆರಸಿದರೆ, ಉಳ್ಳವರ, ಇಲ್ಲದವರ ಜಾಡೇ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ)

ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿದ್ದ ಬಡತನ ಎಂಥ ಭಯಂಕರವಾದುದೆಂದು ವೇಮಣ್ಣನು ಬಲ್ಲ. ಬಡತನವೆಂಬುದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯುವ ವಿಷ. ಬಡತನವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದರೆ ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯಾತರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಬಡತನದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನರಕ ಪ್ರಾಯವಾದ ಬಡತನ ಇಹಲೋಕದ ಸುಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಶೀಲಕ್ಕೆ ಗೆದ್ದಲು ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲಿನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಯಾರೋ ದೋಚಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅಭಿಮಾನಗಳು ಆಕಾಶದಿಂದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಪಸಿಡಿ ಗಲ್ಲು ವಾನಿ ಬಾನಿಸೆ ಕೊಡುಕುಲು ಡಿ.೧೨೨೧-|೨೩೩
(ಹೊನ್ನಿರುವವನ ಗುಲಾಮರೇ ಮಕ್ಕಳು)
ಧನಮುಲೇಮಿ ಯನೆಡು ದಾವಾನಲಂಬದಿ
ತನ್ನ ಚಿರುಚು ದಾಪುವಾನಿ ಚಿರುಚು
ಧನಮುಲೇಮಿ ಚೂಡ ದಲಪನೇ ಪಾಪಂಬು
(ಹಣವಿಲ್ಲವೆಂಬ ದಾವಾನಲ, ತನ್ನನ್ನು, ಪಕ್ಕದವನನ್ನೂ ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ)
ಧನಮುಲೇಮಿ ಸುತುಲು ತಪ್ಪುಲ ಬೆಡುದುರು
ಧನಮುಲೇಮಿ ಪತ್ನಿ ದಾಕಬೋದು
ಧನಮುಲೇಮಿವರಿಕಿ ತಾಳಕ್ಕೆ ಯುಂಡದು ಡಿ.೧೨೨೧-೧-೧೦೫

(ಹಣವಿಲ್ಲದವನ ಮಕ್ಕಳು ಆತನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ತಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ತಾಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ)

ಧನಮು ಲೇಮಿನುನ್ನ ಧೈರ್ಯಮು ಚಿಡಿಪೋವು
ಧನಮುಲೇಮಿ ನಲುಡು ತಾವು ದಪ್ಪಿ
ಚೀರೆ ಪಕ್ಕಿಕ್ಕಿಚ್ಚಿ ಚಿಕ್ಕೊಂದಿ ಪೋವಡಾ (ಡಿ.೧೨೨೩ III ೧೩೮೬)

(ಹಣವಿಲ್ಲದಾಗ ಮನುಷ್ಯನ ಬಲವೇ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಸಂಪತ್ತು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಳಮಹಾರಾಜ ಇದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ)

ವಿತ್ತಹೀನುಡೆಂತ ರಿತ್ತಮೈ ಪೋವುನು (ಡಿ.೧೨೨೧-೨೬)
(ಹಣವಿಲ್ಲದವನು ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವನು)
ಗೋಚಿ ಪಾತಕಂಟಿ ಕೊಂಚಿಂಬು ಮರಿಲೇದು (ಡಿ. ೧೨೨೨-೨೮೦)

ಅವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯವರೇ ಆಗಲಿ ಬಡವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕನುಲು ಪೋಯಿನವಾಡು ಕಾಳ್ಳುಪೋಯಿನವಾಡು
ಉಭಯುಲರಯ ಗೂಡಿ ಯುಂಡಿನಟ್ಟು
ಪೇದ ಪೇದ ಗೂಡಿ ಪೆನುಗೊನಿ ಯುಂಡನು

(ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದವನು, ಕಾಲಿಲ್ಲದವನು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿರುವಂತೆ ಬಡವ ಬಡವ ಇಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತಾರೆ)

ಧನವಂತರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರಬೋಧ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಲೆಯೇ ಹೊರತು ಹಣಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಧನಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಳು ಬಿದ್ದು ಹೋದುದರಿಂದ, ಧನಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸರಿ ತಿದ್ದುವ ಪ್ರಯತ್ನ ವೇಮಣ್ಣ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಣವಂತರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಕ್ಷಣಿಕತನದ ಬಗ್ಗೆ, ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಅಸ್ಥಿರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ.

ಏಮಿಗೊಂಚು ವಚ್ಚಿ ನೇಮಿ ದಾ ಗೊನಿಪೋವು
ಪುಟ್ಟು ವೇಳ ನರುಡು ಗಿಟ್ಟು ವೇಳ
ಧನಮು ಲೆಚಟಿಕೇಗು ದಾನೇಗು ನೆಚಟಿಕಿ? (ಡಿ.೧೨೨೧-|೬೪)

(ಬರುವಾಗ ಏನು ತಂದ, ಹೋಗುವಾಗ ಏನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ ಹೋದ. ಹಣವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು, ತಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನು)

ಬೊಂದಿಯೆವರಿ ಸೊಮ್ಮು ಪೋಷಿಂಪ ಪಲುಮಾರು
ಪ್ರಾಣಮೆವರಿ ಸೊಮ್ಮು ಭಕ್ತಿಸೇಯ
ಧನಮು ಯೆವರಿ ಸೊಮ್ಮು ಧರ್ಮಮೇ ತನ್ನ ಸೊಮ್ಮು(ಡಿ. ೧೨೨೧-೫೩)

(ದೇಹ ಯಾರ ಸೊತ್ತು? ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ ಪ್ರಾಣ ಯಾರ ಸೊತ್ತು? ಧನ ಯಾರ ಸೊತ್ತು? ನಿನ್ನ ಸೊತ್ತು ಎಂದರೆ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವೊಂದೇ)

ಕಲಿಮಿ ಬಲಿಮಿರೆಂಡು ತೆಲಿವಿಕಿ ಹಾನಿರಾ (ಡಿ. ೧೭೭೩-III-೧೨೮೧)
(ಧನಬಲ ಮತ್ತು ಖಂಡಬಲಗಳು ಅರಿವಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ)

ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನುಣ್ಣದೆ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಡುವುದು ಅಜ್ಞಾನದ ಫಲ ಎಂಬುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಹಸಿವಾದವನಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡದವನು ಧನ್ಯನಾಗಲಾರ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನವರು ಹತ್ತು ದಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“ಗೋ, ಭೂ, ತಿಲ, ಹಿರಣ್ಯಾಭ್ಯ, ವಾಸೋಧಾನ್ಯ ಗೂಡಾನಿ ಚ
ರೌಪ್ಯಂ, ಲವಣ, ಮಿತ್ಯಾಹುರ್ದಶ ದಾನಾನ ನನು ಕ್ರಮಾತ್”

೧) ಗೋವು ೨) ಭೂಮಿ, ೩) ಎಳ್ಳು ೪) ಬಂಗಾರ, ೫) ತುಪ್ಪ ೬) ಬಟ್ಟೆ, ೭) ಧಾನ್ಯ ೮) ಬೆಲ್ಲ ೯) ಬೆಳ್ಳಿ ೧೦) ಉಪ್ಪು - ಈ ದಾನಗಳು ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟರವರೆಗೆ ಬೆಳೆದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನವಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಇಂಚುಕುಂತ ಬೋನ ಮೀಶ್ವರಾರ್ಪಣಮನ್ನ
ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಮುನುಕು ಬೋವು ನತಡು
ಅನ್ನದಾನ ಮುನುಕು ನಧಿಕ ದಾನಮುಲೇದು ಡಿ.೧೭೨೧-೪೮

(ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದರೇ ಅದು ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣೆಯಂತಹುದು. ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದವನು ಪುಣ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು, ಅನ್ನದಾನಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ದಾನ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ)

ಈ ದಾನವನ್ನು ಪಾತ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂತಹ ದಾನವನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕದಾನವೆನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಅನ್ನಮರುಗ ನತನಿ ಕನ್ನಂಬು ಪೆಟ್ಟಿನ
ಪಾರವೇಯು ದಾನಿ ಫಲಿತ ಮೇಮಿ
ಧನಿಕನುಕು ನೊಸಂಗು ದಾನಂಬು ಲಾರೀತಿ^{೪೫}

(ಅನ್ನವೇ ಜೀರ್ಣವಾಗದವನಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡಿದರೆ ಅವನು ಬಿಸಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಫಲವೇನು? ಉಳ್ಳವನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗುವುದು)

ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದೆಂಬುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವ. ಅತನ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಲ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

ಪರುಲ ಮೋಸಪುಚ್ಚಿ ಪರಧನ ಮಾರ್ಜಿಂಚಿ
ಕಡುಪು ನಿಂಚು ಕೊನುಟ ಕಾನಿಪದ್ದು
ಋಣಮು ಸೇಯು ಮನುಜು ಡೆಕ್ಕುವ ಕೆಕ್ಕುನಾ? ಡಿ.೧೭೨೧-೧೫೨

(ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡಿ, ಪರಧನದಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವುದು ಸಲ್ಲ. ಸಾಲ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ)

ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

ಕಲಿಮಿ ಲೇಮಿ ಲೇನಿ ಕಾಲಂಬು ಕಲುಗುನಾ ಡಿ.೧೭೨೨.೩೮
(ಬಡತನ ಸಿರಿತನವೆಂಬುದು ಇರದ ಕಾಲ ಬಂದೀತೇ)

ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಸೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ವೇಮಣ್ಣ.

ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ. ಹಣಕ್ಕೆ ಇರುವ ಶಕ್ತಿ ಆತನು ಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ವಿನಿಯೋಗ ಸದ್ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಆತನ ಬಯಕೆ. ತಾನೂ ತಿನ್ನದೇ, ಬೇರೆಯವರೂ ತಿನ್ನಲು ಬಿಡದೆ ಹಣ ಬಚ್ಚಿಡುವವರನ್ನು, ಜೇನುನೋಣದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಧನಂ ಗೂಡಬೆಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಂಬು ಸೇಯಕ
ತಾನು ದಿನಕ ಲೆಸ್ಸ ದಾಚುಗಾಕ
ತೇನೆಟೇಗ ಗೂರ್ಚಿ ತೆರವರಿಕಿಯ್ಯದಾ

ಕೂಡಿಟ್ಟು, ದಾನ ಧರ್ಮ ಮಾಡದೆ, ತಾನೂ ತಿನ್ನದೇ ಬಚ್ಚಿಡುವವನು ಜೇನುನೋಣದ ಹಾಗೆ)

ಭೂಮಿ ನಾದಿ ಯನ್ನ ಭೂಮಿ ಪಕ್ಕನ ನವ್ವು
ದಾನಹೀನು ಚೂಚಿ ಧನಮು ನವ್ವು ಡಿ.೧೭೨೧-೭೫

(ಈ ಭೂಮಿ ನನ್ನದು ಎಂಬುವವನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೂಮಿ ಪಕ್ಕನೆ ನಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದಾನ ಮಾಡದ ಲೋಭಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಣ ನಗುವುದು)

ಹಣವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಡುವ ದಾನ ಗುಣವೇ ಇದ್ದರೆ ಆ ಹಣ ಒಬ್ಬನ ಬಳಿಯೇ ಏಕೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಎದುರಿನವನ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಅಪಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಧನವಂತರಲ್ಲಿ ಲೋಭಿಗಳು 'ಆಡಿನ ಮೊಲೆ'ಯಂಥವರು ಎಂಬುದನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಬೇಗನೆ ಗ್ರಹಿಸಿದ.

'ಲೋಭಿವಾನಿ ನಡುಗ ಲಾಭಂಬು ಲೇದಯಾ (ಡಿ. ೧೭೨೩-೨೯೮) (ಲೋಭಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಲಾಭವಿಲ್ಲ) ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಕೂಡಲೇ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಉದ್ರೇಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜಾಗೃತಗೊಂಡಿತು. ಲೋಭಿಗಳನ್ನು, ಗೊಡ್ಡ ಹಸುಗಳೊಂದಿಗೆ (ಡಿ.೧೭೨೩-೨೯೬ ಮತ್ತು ಡಿ.೧೭೨೧-೩೦೦) ಹೋಲಿಸಿ ಹೀಗೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ.

'ಕಠಿಣಬುದ್ಧಿ' (ಡಿ.೧೭೨೩-೪೭) ಯವರ ಬಳಿಯಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಬಯಸುವುದು 'ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಅರಸಿದಂತೆ' (ಡಿ.೧೭೨೧-೩೦೨) ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ನೂರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೋ, ಕೋಟಿಗೊಬ್ಬನೋ ಇರಬಹುದಾದ ದಾನಗುಣದವನು ಸಹ ಈ ಲೋಭಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಲೋಭಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಚ್ಛುವಾನಿ ಯೊದ್ದ ನೀನಿವಾಡುಂಡೆನಾ
ಚೆಚ್ಚುಗಾನಿ ಯೀವಿ ಸಾಗನೀಡು
ಕಲ್ಲ ತರುವು ಕಿಂದ ಗಚ್ಚಿ ಚೆಟ್ಟುನ್ನಟ್ಟು

ಡಿ.೧೭೨೧-೭

(ಕಲ್ಲತರುವಿನ ಕೆಳಗೆ ಮುಳ್ಳು ಪೊದೆಯಿರುವಂತೆ, ನೀಡುವವನ ಬಳಿ
ಲೋಭಿಯಿದ್ದರೆ ಅವನು ದಾನ ಮಾಡಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ)

ಲೋಭಿಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ
ಬಾಯಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟರೂ ಕೊರತೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.
ಸ್ಥಳದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ದಾತಲೇನಿ ಕೊಂಪ ದಯ್ಯಾಲ ಪೆನುವಾಡ
ನೀತಿಗಾನಿ ಮಾಟ ರಾತಿ ವೇಟು
ಪ್ರೀತಿಲೇನಿ ಲಂಘ ಘಾತಿಯೈ ತೋಚುರಾ

ಡಿ.೧೭೭೩-|೨೫೯

(ದಾನಿಯಿಲ್ಲದ ಊರು ದೆವ್ವಗಳ ವಾಡೆ. ನೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಕಲ್ಲೇಟಿನಂತೆ,
ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಸೂಳೆಯ ಸಂಗ ಘಾತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ)

ಕುಕ್ಕ ಗೋವು ಕಾದು ಕುಂದೇಲು ಪುಲಿಕಾದು
ದೋಮ ಗಜಮುಕಾದು ದೊಡ್ಡದೈನ
ಲೋಭಿ ದಾತಗಾಡು ಲೋಕಂಬು ಲೋಪಲ

ಡಿ.೧೭೨೧-೨೦೩

(ನಾಯಿ ಗೋವಾಗಲಾರದು, ಮೊಲ ಹುಲಿಯಲ್ಲ, ಸೊಳ್ಳೆ ಆನೆಯಲ್ಲ. ಅವನು
ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವನಾಗಲಿ ಲೋಭಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ದಾನಿಯಾಗಲಾರ.)

ಕಲಿಮಿ ಗಲ್ಲನೇಮಿ ಕರುಣ ಲೇಕುಂಡನಾ
ಕಲಿಮಿ ಯೇಲನಿಲ್ಲು ಕರ್ಮಲಕಲನು

ಡಿ.೧೭೨೬-೨೦೭

(ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸಿರಿಯಿದ್ದೇನು. ಕರ್ಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಿರಿತಾನೇ ಏಕೆ
ನಿಂತೀತು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ)

ಲೋಭಿವಾಡಿ ನಡುಗುತೂ ವೆಂಟ ಬಡವಾಡು
ತಗುರು ವೆಂಟ ತಗಲಿನ ನಕ್ಕ ವಂಟವಾಡು

ಡಿ.೧೭೨೩-೨೯೯

(ಲೋಭಿಯಾದವನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವವನೂ ಒಂದೇ.
ಟಗರಿನ ನೇತಾಡುವ ತರಡು ಯಾವಾಗ ಬಿದ್ದೀತು ಎಂದು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವ
ನರಿಯೂ ಒಂದೇ)

ಲೋಭಿಯಾದವನನ್ನು ಬೇಡುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ದೀನ ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ
ನೀಡಿದ್ದಾನೆ ವೇಮಣ್ಣ. 'ಎತ್ತಿನ ಕೆಚ್ಚಲು ಸೂರೆ ಬಿಡುತ್ತದೆಯೇ' ಎಂದು ಚಮತ್ಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.
ಕೊನೆಗೆ ದಾನ ಗುಣವಿಲ್ಲದೆ ಸುಳ್ಳು, ತಟವಟದಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಸಂಪನ್ನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹೇಗೆ ಸದಾ ನಿಲ್ಲಲಾರಳೆಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಶಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅರಯ ತರಚು ಕಲ್ಲ ವಾರಿಂಡ್ಲ
ವೆಡಲ ಕೇಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಿಶ್ರಮಿಂಚು
ಓಟಕುಂಡ ನೀರು ಪೋಸಿನ ಚಂದಾನ

ಡಿ.೧೭೨೧-೬೭

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) ವೇಯಿ ವಿಧಮುಲಮರ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮು
ಅರ್ಥಮಿಚ್ಛುವಾನಿ ನರಸಿ ಚೂಡ
ಚೂಡ ಚೂಡ ಗಲುಗು ಚೋದ್ಯಮೌ ಜ್ಞಾನಂಬು (ಡಿ.೧೭೩೫-೮೪ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ
ಪ್ರತಿಗಳು)
- ೨) ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದವರು ಶ್ರೀ ಆರುದ್ರ ಅವರು.
- ೩) ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದಾದ ಆಸನದ ಮತ್ತೆ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಆಸನಗಳಿವೆ.
ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಳಿಂದ ಶರೀರದ ದಾರ್ಡ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಹ ವ್ಯಾಯಾಮ
ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದವೇ ಎಂಬುದು ವೇಮಣ್ಣನ ವಾದ. ಆಸನಾದಿ
ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ
ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ೪) ದೇಹ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಪ್ರಕಾಳನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.
ನೌಳಿ, ದೌತಿ, ವಜ್ರೋಳಿ. ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಮೂಗಿನ ಒಂದು ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ
ಒಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಮತ್ತೊಂದು ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆಯುವುದು. ಅದರ ಎರಡು ಕೊನೆಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆಯುವುದು ನೌಳಿ. ಒಂದು ತೇವದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನುಂಗಿ ಅನ್ನನಾಳದ
ಮೂಲಕ ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಒಳಗಡೆ ಶುಭ್ರಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೊರಕ್ಕೆ
ತೆಗೆಯುವುದು ದೌತಿ. ನೀರನ್ನು ಕಚ್ಚದೊಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಧಾರಿಯಾಗಿ
ಹೊರಬಿಡುವುದು ವಜ್ರೋಳಿ. ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯದೆಂದು
ವೇಮಣ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.
- ೫) ವೈದಿಕ ಜ್ಞಾನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಪರವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಗತ್ಯ. ವೇಮನ,
ವೀರಬ್ರಹ್ಮರಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕ ಕವಿಗಳು ಮೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಜ್ಞಾನಯೋಗ
ಪ್ರಧಾನವಾದ ಶಂಕರಾದ್ವೈತವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಮೂಲಕ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಚಾರ
ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ 'ಅಚಲ ಬೋಧ' 'ಅಚಲ ಮತ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು
ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯ ಎಂದು, ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ಇದೇ ಅಚಲವಾದ
ಆದರೆ ಜಗನ್ನಿಥ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದು ತಳಸೇರಿತು. ಅದ್ವೈತ
ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಹಠಯೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಇವರುಗಳು ಆಧರಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.
ಇವರು ಗುರೂಪದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ
ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಇದು ಎಂದೂ ಶಂಕರಾದ್ವೈತಿಗಳ ಆದರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ-
ಉನ್ನತವಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪಂతుಲು "ಹಿಂದೂ ಮತಮು-ಅಚಲಬೋಧ" ಎಂಬ
ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ (ನೋಡಿ: ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ)
- ೬) ಬಯಲು ಎಂದರೆ ಆಕಾಶ. ಚಿದಾಕಾಶವೆಂದು 'ಅಂತರಿಕ್ಷ' ಎಂದೂ ಸಹ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ.
ಇದನ್ನು 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಸಿದಂತಿದೆ.
- ೭) ಜ್ಞಾನ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಅರಿವು' (ಎರುಕ) (ತೆಲಿವಿ) ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ
ವೇಮಣ್ಣ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಭೇದಾಭೇದಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಅರ್ಥ.
- ೮) ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗಸಾಧನೆ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ಣನೆ
ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮೂಲ, ಯುಕ್ತಿ (ಸಾಧನೆ ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಅರ್ಥ) ಮೋಹ, ಮಗ್ನ
(ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದವನು) ಉಪಮ (ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಹಲವಾರು ಕಡೆ

ಬಂದಿದೆ. ಇದು 'ಉಪಾಯ' ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರವೇ? ಬಂಧ, ಭಾವ (ಅನುಭೂತಿ ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣನ ಅರ್ಥ) ಬಿಂದು. (ಅಳತೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬಿಂದು. ಸಾಧನೆಗೆ ಹೋದರೆ 'ನೀನು' ಎಂಬುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಂದು ನಾದದೊಳಗೆ ಲೀನವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ) 'ಕಲೆ'ಗಳು (ಆತ್ಮದ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅಜ್ಞಾನ ಪೊರೆಗಳು. ಆತ್ಮದ ಸುತ್ತೂ ಈ ಕಲೆಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ) ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆತನು ರಚಿಸಿದ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

- ೯) 'ಮರ್ಮಜ್ಞ' ಎಂದರೆ 'ಮಾಯೆ' ಯನ್ನು ಅರಿತವನು (Knower of mystery).
- ೧೦) ವೇಮನ - ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ, ಪು.೧೦೨.
- ೧೧) ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಠಾಂತರಗಳಿಗೇನು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. "ತೆಲಿವಿ ಲೇನಿವಾಡು ದೇವುಡೆಲ್ಲಾಯೆರಾ" (ತಿಳಿವು ಇಲ್ಲದವನು ದೇವರು ಹೇಗಾದ) ಎಂಬುದು ಮುದ್ರಿತಪಾಠ. ಇದು ಯಾವ ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.
- ೧೨) ವೇಮನ - ರಾಳಪಲ್ಲಿ, ಪು.೨೪.
- ೧೩) Preface to Vemana
- ೧೪) ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಅನೇಕ.
- ೧೫) ಶೈವರ ಪೂಜಾಹೇತುಗಳು ಲಿಂಗ, ನಂದಿ, ಅವು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ಶಿಲಾನಂದಿ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾಡಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಈ ನಿಜವಾದ ಎತ್ತನ್ನು, ಅದು ಗಾಡಿ ಎಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಕೈಯಿಂದ, ಕೋಲಿಂದ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಎತ್ತಿಗೆ ನಮಿಸುವ ನೀವು ಜೀವಂತ ಎತ್ತನ್ನು (ಬಸವನನ್ನು) ಹಿಂಸಿಸುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪಾಪಿಗಳೆಂದು ಹೀಗೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣಲಾರದವರು ಜಡ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧಕರನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ ವೇಮಣ್ಣ.
- ೧೬) ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವಮು, ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟ. ತೆಲುಗು ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ.
- ೧೭) ವೈಷ್ಣವನು ಸತ್ತರೆ ದಹನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶೈವರು ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರು ಶಿವನ ಭಕ್ತರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವಿಸಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಬೂದಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ಸತ್ತು ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಾದ ಶೈವರು ನಾಮಧಾರಿಗಳಾದ ವೈಷ್ಣವರೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವೈಷ್ಣವರು ನಾಮ ತಿರುಮಣಿ(ಮಣ್ಣ-ಮಣ್ಣ) ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ತಿರುಮಣ್ಣನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ವಿವಾದಗಳೇಕೆ? ಎಂಥಾ ಅಜ್ಞಾನ! ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ ವೇಮಣ್ಣ.
- ೧೮) Preface to Vemana
- ೧೯) ವೇಮನ - ರಾಳಪಲ್ಲಿ
- ೨೦) ಪಾಠಾಂತರಗಳು: ಯುವತಿಗುರಮು, ವೆಲುಗು ಮಾಡ್ಡಿ (ಡಿ. ೧೭೭೩-೨೩೬) ದಿವ್ಯಾರ್ಚಿನಟಿಯಾ (೧೭೩೫-೩೯೩)
- ೨೧) ಸ್ವಾತಿ. ೧೯೧೫
- ೨೨) ಸ್ವಾತಿ. ೧೯೭೬

- ೨೩) ನಿವೇದಿತ, ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ. ಪ್ರಾರಂಭ ಸಂಚಿಕೆ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, ೭೮
- ೨೪) ಸ್ವಾತಿ. ೧೯೭೫
- ೨೫) ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವ ಚರಿತ್ರೆ, ಪು.೪೮.
- ೨೬) ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಸೂನೃತ ಜೀವನವಿಧಾನವೇ ಹೊರತು ಮತವಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಗಾಢವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು.
- ೨೭) "Vemana through western eyes"
- ೨೮) The inconsistency of the orthodox was his theme. L.D.Barnett - Vemana through western eyes"
- ೨೯) Vemana through western eyes."
- ೩೦) Appendix-1 page 71.Vemana through western eyes"
- ೩೧) "ಪೊಮ್ಮನುಟೇ ಚಾಲು" ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆ ಪಾಠವೇ ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದು 'ಚಾವು' 'ಚಾಲು' ಅಲ್ಲ. ಅಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ 'ಚಾವು' ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಇದೆ. ನೋಡಿ:
ಡಿ. ೧೭೨೩-೩೭೯	ಪೊಮ್ಮನ್ನ ಚಂಪುಟ
ಡಿ. ೧೭೨೪-೧೧೯	ಪೊಮ್ಮನ್ನ ಚಂಪುಟ
ಡಿ. ೧೭೨೫-೬೦೬	ಪೊಮ್ಮನ್ನ ಚಂಪುಟ
ಡಿ. ೧೭೬೯-೩೦೨	ಪೊಮ್ಮನ್ನ ಚಂಪುಟ
ಡಿ. ೧೭೨೫-೩೭೯	ಪೊಮ್ಮನ್ನ ಚಂಪುಟ
- ಇಲ್ಲಿ 'ಚಾವು' (ಸಾವು) ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. 'ಚಾಲು' (ಸಾಕು) ಎಂಬುದು ಲಿಪಿಕಾರನು ಮಾಡಿರುವ ಸ್ವಾಲ್ಪತ್ಯ. ಇದೇ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ.
- ೩೨) ವೇಮನ - ರಾಳಪಲ್ಲಿ
- ೩೩) By Dr.Iswara Topa: ತೆಲುಗು ಅನುವಾದ ದಿವಾಕರ ವೆಂಕಟಾವಧಾನಿ: ಪುಟ-೨೦.
- ೩೪) Hindu manners....
- ೩೫) ಮಹಾಭಾರತ ಶಾಂತಿಪರ್ವಂ; ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ-೯೭ನೇ ಪದ್ಯ
- ೩೬) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳೂ ದುಬಾಯ್ ತನ್ನ 'ಹಿಂದುಗಳ ಆಚಾರಗಳು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆಧಾರ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.
- ೩೭) Vemana-V.R. Narla, page 56.
- ೩೮) Dr. C.R.Reddy, Radio talk, 1950, AIR Madras. courtesy "Vemana through western eyes", page 75
- ೩೯) ಪಲ್ನಾಡಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ನಾಯುಡು ಎಲ್ಲ ಕುಲದವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ 'ಚಾಪಕೂಡು' (ಸಹಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನ) ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಗುರುನಾನಕ 'ಲಂಗರ್' ಎಂಬುವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಇದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು. ವೇಮಣ್ಣನೂ ಸಹ ಇಡೀ ಲೋಕದವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ - "ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕುಲತತ್ತ್ವ ಸತ್ತು ಹೋಯಿತೆಂದು" ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತರತಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ

ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಸಮಾನತೆಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ನುಡಿದ ಪದ್ಯವಿದು.

- ೪೦) ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.
 ೪೧) 'ಪರಿಗ' ಆಯುವುದೆಂದರೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ, ಹೊರೆ ಹಾಕಿ, ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಣಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೊರೆ ಹಾಕಿದ ಕಡೆ ಉದುರಿದ ತೆನೆಯನ್ನು ಆಯುವುದು.
 ೪೨) ಕವಿತತ್ವ: ವಿಚಾರಮು
 ೪೩) Hindu manners...Rules of conduct married women, page.344
 ೪೪) Vemana, V.R.Narla, pages 57,58.
 ೪೫) ದಾತನ್ಯ ಮಿತಿಯದ್ದಾನಂ ದೀಯತೇನುಪ ಕಾರಿಣೇ ದೇಶೇ ಕಾಲೇನ ಪಾತ್ರೇಚ ತದ್ದಾನಂ ಸಾತ್ವಿಕಂ ವಿದು

- ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ೧೭-೨೦

ಅಧ್ಯಾಯ - ೫

ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತೆ

I. ಅನಾದರಣೆ: ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವೋ, ಅನಾದರವೋ ಮೂಡುವುದು ಸಹಜ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಿ ಕವಿಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವುದು. ಉಳಿದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ರಿಯಾಯತಿಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು, ಇಷ್ಟವೇ ಇಲ್ಲದ ಕವಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು. ಒಬ್ಬ ಕವಿಯನ್ನು ಹಠ ಹಿಡಿದು ಅನಾದರಣೆ ಗುರಿಮಾಡುವುದು, ಆತನಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡದೆ, ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ವಿರೋಧವನ್ನು ತೋರುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವ್ಯತಿರೇಕತೆಯೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಸಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ನ್ಯಾಯವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ತರ್ಕ, ಸಕಾರಣಗಳು ಇಲ್ಲದಾಗ ಅದು ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಧೋರಣೆಗಳು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂಥವಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಂಡಾಯದಿಂದ, ಆತನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳೂ ನಮಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆತನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಅರ್ಧಭಾಗವು, ಆತನ ಮೇಲೆ, ಬಲಹೀನರ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದುರಾಚಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳ ನಿಶ್ಚಿತ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗೆಗಿನ ಅನಾದರಣೆ ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಆತನು ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದೆ.

ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿರುವುದು ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲಿ ಆತನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರವಷ್ಟೇ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಪಂಡಿತರ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಧ್ಯೇಯವಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವೇಮನನಿಗೆ ಗೌರವಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ತಡವಾದುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು. ವಿರೋಧಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೇಮಣ್ಣನ

ವೇದಾಂತವನ್ನು ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಆಧಾರ, ಆಕರಗಳಿವೆ.

೧) ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಬರಹಗಳು ೨) ದೇಶೀಯರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ವೈಖರಿ.

೧) ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಬರಹಗಳು

ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ಮೊದಲಿಗನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೂ ಮತವನ್ನು ಹಿಂದುಗಳ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ವೇದಾಂತಪರವಾಗಿ ಹೊರಬಂದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಯಾವುವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬರೆದಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ದುಬಾಯ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಬರೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಪೆರಿಯ (Periah) ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಿರುವಳ್ಳುವರನ್ನು, ವೆಲ್ಲಾಲ (Vellala) ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪಟ್ಟನತ್ತು ಪಿಳ್ಳೆ, ಅಗಸ್ತ್ಯರನ್ನು; ಲಿಂಗಾಯತನಾದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು, ಒಕ್ಕಲಿಗನಾದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಕುಲದ ಕವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಬಾಯ್ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

“Now a days they rage against the authors we have mentioned and speak of their work with contempt. They cannot of course, succeed in destroying them but they do everything in their power to prevent the reading of them”

೧೮೧೬ರಲ್ಲಿ ದುಬಾಯ್ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ೧೮೮೨ರಲ್ಲಿ ದುಬಾಯ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಹೆನ್ರಿ ಬ್ಯೂ ಕಾಂಪ್, ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ:

“The last sentences of the Abbe's note are misleading, for these authors are held in great respect and are much read by educated Brahmins. These latter must be distinguished from the purely priestly class of Brahmins, whose interest it may be to dissuade people from studying these works”

ಕೇವಲ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಕವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾದರಣೆಯಿಣಜಿಣಇ ವಿನಾ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಸಂಸ್ಕಾರವಂತರೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕವಿಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕವಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ಯೂ ಕಾಂಪ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಬ್ರೌನ್ ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ಸೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕಾಲೇಜಿನವರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರೆದ

ಪದ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ತನ್ನ ಹೆಗಲೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗ ಹರ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಮುದ್ರಣ ಪ್ರತಿಗಳ ಮೇಲೂ ಆಯಿತು.

“In 1829 I had printed Vemana; as this author satirized Brahmins they dislike or scorm his volume and at their desire the college Board sheveled it and it was forgotten about 50 copies were given to me, and 450 disappeared. After ten years I discovered these rolled up an waste paper in the library (1886)”^೩

೪೫೦ ಪ್ರತಿಗಳು ಕಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೂ ಐವತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಬ್ರೌನ್ ಹತ್ತಿರ ಉಳಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಕಾಪಿಗಳಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದನು. ಬ್ರೌನ್ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಆತನ ಬಳಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯೂ ಉಳಿದಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿ, ಬ್ರೌನ್ ಆ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಉಯಿಲಿನೊಂದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೇ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಬ್ರೌನ್ ನಿರಾಶೆ ಹೊಂದದೆ ೧೮೧೨ರವರೆಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರೆಸಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ತನಗೆ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಜಂಗಮರ ಬಗ್ಗೆ ತಾನು ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅಂದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಂಡಿತರು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದರೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ:

“For the last thirty years I never mixed with the Hindu society, feasts or celebration and except those who worked with me. I had a few Hindu acquaintances. I was rarely visited by natives and was considered a deliberate enemy of popular creed. My publishing Vemana's diatribes against Brahmin and my cherishing Jangam literature which they shun, proved my antipathy to the Hindu idolatry (1866)”^೪.

ದುಬಾಯ್ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಪೋಪ್ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಸಾರಾಂಶ:

ತೆಲುಗು ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಪ್ರಭಾವ ಅಪಾರವಾದುದು. ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಮಿತ. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಜ್ಞೆಯೇ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಕಾರೀ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಈ ವಿರೋಧ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಈ ಸರಕಾರೀ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ

ಮಾಡಿದರು. ಅನೇಕ ಸಲ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಸೇರಿಸುವಿಕೆಗೆ ವಾಯಿದೆ ಬಿತ್ತು. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ನಂತರವೂ ತಮ್ಮ ಮತದ ಬಗೆಗಿನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ನೆಪದಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಾವು ಅಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು, ಒರಟುತನ ಮತ್ತು ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ಕಾರಣವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

“Brahmins in particular most cordially detest this author and in support their view often point with triumphant scorn to the vulgarity of his style and libertine character of his matter”³⁸

ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೮೩೯) ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದ, ಕೆಲವೊಂದು ಫಿರ್ಯಾದಿಗಳೂ ಸರಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ “Committee for the revision of English, Telugu and Tamil School books in the Madras Presidency” ಎಂಬ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಆ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ, ತೆಲುಗು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಲೆಗಳ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೆನ್ರಿ ಬೋವರ್ನ್‌ಗೆ ತೆಲುಗು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿತು. ಆ ನಿವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೆನ್ರಿ ಬೋವರ್ನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಈ ರೀತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವಾಗ ಹೆನ್ರಿ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅಭ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದನು.

1) “This language and style are devoid of any poetical merit and on that score, the book is too easy for the third class”

2) “.....but the chief practice and the doctrine and in difficulty which teachers find in explaining the abstruser truths embodied in some of the stanzas”³⁹

ಮದರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಹೆನ್ರಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇದುವರೆಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಿಷನರಿಗಳ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದುಗಳ ಅಭೀಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಚರ್ಯೆಗಳು, ಹಿಂದುಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತಮತದೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಆ ಸೂಚನೆಯ ಸಾರಾಂಶ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ಎಂಭತ್ತು ಭಾಗ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಹೆನ್ರಿ ಬೋವರ್ನ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಬೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಭಾಗದೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಏಕೀಭವಿಸಿದರೂ ಸಹ ಅವುಗಳನ್ನು

ಪಾಠ್ಯಾಂಶದಿಂದ ತೊಲಗಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ⁴⁰. ಹಾಗೆಯೇ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿರುವ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಗಳು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಾಯಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಹೊಂದುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಬೋವರ್ನ್.

“There is also other matter which is not suited to young boys. Many of the verses are too philosophical and some are obscure and almost mythical” ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ತುಂಬಾ ಮುಂದಿರುವ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ (Far in advance of his age) ಎಂಬುದನ್ನು ಬೋವರ್ನ್ ಗುರುತಿಸಿದನು⁴¹. ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಷ್ಟು ದೂರವೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಕೀರ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದನು.

“Where ever the Telugu language is spoken Vemana is known and honoured and although the Brahmins have always been bitterly opposed to his teaching and still speak contemptuously of his writings, the common people idolize him and hold his name in such reverence that a reference to me of his verses is considered quite sufficient to settle any question at issue (1890)”⁴²

ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ದುಬಾಯ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರನಾದ ಕವಿಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಸಹನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕಾರವಂತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಬ್ಯೂಕಾಂಪ್, ದುಬಾಯ್‌ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಸುಚರಿತ್ರ ಎಂಬ (ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯ) ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ರಾಮರಾಜು ಭೂಷಣನೆಂಬ ಕವಿಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡದ ಯಾವೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ನಮಗೆ ಔಪಧಿಗಾಗಿಯೂ ದೂರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವ್ಯತಿರೇಕ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಧೋರಣೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಅನುಮಾನ ಪಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ವ್ಯತಿರೇಕ ಮನೋಭಾವ ಇದ್ದುದು ನಿಜವೇ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಹಿಂದೂಮತವನ್ನು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇಮಣ್ಣನ ವಿಮರ್ಶೆ, ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಾವ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಆತನ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗದ ಅಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೈಯುವುದರಲ್ಲಿ, ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ, ತನ್ನವರಲ್ಲದವರು ಎಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಡಾಂಭಿಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಆತನು ಒಂದೆ ಕಲ್ಪಗಳು, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಗುಲಿದೆ. ಆ

ಏಟಿನಿಂದ ತಲೆ ಬೋರುಬಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತ. ವೇಮನನು ಯಾವೊಂದು ಲೋಪಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದನೋ ಅಂತಹ ಲೋಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರೇ ವೇಮನನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೇ ಹೊರತು, ಈ ವಿರೋಧ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತಲೆಗೂ ಸುತ್ತುವುದು, ಆಪಾದಿಸುವುದು ಆತುರದ ನಿರ್ಣಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಪಠ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆನ್ರಿ ಬೋವೆರ್ಸ್ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿರುವಷ್ಟು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಲ್ಲ. ಬೋವೆರ್ಸ್ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆತನ ಛಾಂದಸಭಾವಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೋಯಿಸಬಾರದೆಂಬ ಸರಕಾರದ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳಿಸಿವೆ. ನೂರಕ್ಕೆ ಎಂಭತ್ತು ಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಆಗಲೀ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಧೋರಣೆಯವರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಬೋವೆರ್ಸ್ ಸಿಲುಕಿ, ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟನು.

ಇನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನದ ನಾನೂರನೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಳು ಕಸದ ಪಾಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಲೇಜಿನ ಪಂಡಿತರೇ ಕಾರಣವಾದರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ತರುವಂಥ ಕೆಲಸಬಲ್ಲ. ಇದೂ ಸಹ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಅನ್ವಯಮಾಡಿ ಹೇಳುವಂಥದಲ್ಲ. ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಹೋದ, ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವಿದು. ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಲಭುಜವಾಗಿ ನಿಂತ ತಿಪ್ಪಭೊಟ್ಟಿ ವೆಂಕಟಶಿವಶಾಸ್ತ್ರಲು, ಅದ್ವೈತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಂಡಿತರೇ. ಅವರ ಸಹೃದಯತೆ, ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೋನೋ. ಕೇವಲ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಕೊಡುವ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಆಶೆಪಟ್ಟವರೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾದರಣೆಗೆ ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣದ ಸಾರಾಂಶ: ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. “ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ‘ಕವಿತಾಗುಣವಿಲ್ಲ’ ಅದು ಗ್ರಾಮಶೈಲಿ, ಅಶ್ಲೀಲತೆ, ಅದು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಯಗಳು ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ”. ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತಾಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಶ್ಲೀಲ ಪದಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ವೇಮಣ್ಣ ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳೂ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯಿಂದಿಲ್ಲ. ಅಶ್ಲೀಲವಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಶೀಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನುಳ್ಳ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ತುಂಬಾ ಇವೆ. ಇನ್ನು ಭಾಷೆ ಸರಳವಾಗಿರುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ದರ್ಜೆಯವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ ಅದರಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಕವಿತಾಗುಣವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಕಾರ್ಣಿವೇ

ಕವಿತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದು. ಕಾರ್ಣಿವೇ, ಭಾಷಾಜಟಿಲತೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಶುಷ್ಕ ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೂರೆಯುವ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಮಿಕ (ಬೆಡಗಿನ) ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಅವು ಕೂಡಾ ಗಂಭೀರವಾದ ವೇದಾಂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತವೆ.

೨) ದೇಶೀಯರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ವೈಖರಿ

ದೇಶೀಯ ಕವಿಗಳಾರೂ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಲ್ಲ; ಸ್ಮರಿಸಿಲ್ಲ.

ಮೆಕೆಂಜಿಯವರು ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕಾವಲಿ ವೆಂಕಟರಾಮಸ್ವಾಮಿ ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ‘ದಖ್ಖನ್ ಕವಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ’ಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ದಖ್ಖಿನಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೮ ಮಂದಿ ಕವಿಗಳ ರೇಖಾ ಮಾತ್ರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೇಳು ಮಂದಿ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳು. ಇವರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ೧೬ ಮತ್ತು ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿನ ಕವಿಗಳನ್ನು (ರಾಮದಾಸ ಸ್ವಾಮಿ, ತುಕ್ಕೋಬಾ, ನಾಮದೇವ್, ಶ್ರೀಧರಸ್ವಾಮಿ) ಕುರಿತು ತಮಿಳರ ಆರಾಧ್ಯಕವಿಯಾದ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು, ಬರೆದ (ತೆಲುಗಿನವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದಿರುವುದು ಬಹಳ ಅಚ್ಚರಿ) ಈ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ನಂಬಲಾರೆವು. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಕವಿಯಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕೂಡಾ ಹೇಳಲಾರೆವು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ತೀರಾ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಆತನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರೌನ್ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿಯೇ ‘ದಕ್ಕನು ಕವುಲ ಚರಿತ್ರೆ’ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಒಂದು ಲೋಪ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ೧೮೪೭ರಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವಾದಾಗಲೂ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ.

೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ವೀರೇಶಲಿಂಗಂ ಪಂతుಲು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ‘ಕವುಲ ಚರಿತ್ರೆಮು’ದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಆಶಾಭಂಗವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಪಂతుಲು ಅವರು ಸುಧಾರಣಾ ಭಾವಗಳನ್ನುಳ್ಳ ವೇಮನನನ್ನು ಮರೆತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅನೂಹ್ಯ. ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣವಾದಾಗಲೂ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ವೀರೇಶಲಿಂಗಂ ಪಂతుಲು ಅವರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ‘ವೆಗಟು’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪಂతుಲು ಅವರು

“ಮ್ಯಾಕ್ಮಲನ್ ಕಥಾ ವಾಚಕಮು” ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ತರಗತಿಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನ ನಲವತ್ತಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಒಂದೆರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದವೆಲ್ಲಾ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬೇರೆಯ ಸಂಗತಿ^{೨೩}).

ಬ್ರೌನ್ ನಂತರ ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಯಾರೂ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸರಿಸುಮಾರು ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಕಾಲ “ಇಷ್ಟು ಮಂದಿ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ದಂಡವಾಗಿ ತೆಲುಗರು ಇದ್ದಾರೆ” ಕೂಡಾ ವೇಮಣ್ಣನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ನಾರ್ಲ ಅವರು ಒಂದು “ಮೌನ ಪಿತೂರಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. “It was an amazing conspiracy of silence for which it would be difficult to find a parallel in any part of the world”^{೨೪}.

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಾದರೂ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ತರುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಂಗೋಲಿನ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಸೂಚನೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದುದಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣ ಎಲ್ಲರ ಕವಿ. ಆತನನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಹಾಕುವ ಸಂಕುಚಿತವನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಇದೆ. “ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡುವುದು ಘನಕಾರ್ಯವಲ್ಲ”^{೨೫}.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಮರಾಜು ಲಕ್ಷಣರಾವು, ಕಟ್ಟಮಂಚಿ ರಾಮಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನತ್ತ ತೆಲುಗು ಪ್ರಜೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರು. ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು, ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯ, ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಮಣ ಕವಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರ ಕೃಷಿಯಿಂದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದುವು. ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಬದುಕು, ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಪುಲವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದವು. ಸಾಹಿತ್ಯವೇತ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು, ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವುದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಿಮರ್ಶಕರೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಕವಿಗಳು ಕೂಡಾ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಸಿದರು. ‘ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರಡು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶ್ರೀ ಗುರಂ ಜಾಷುವಾ ಅವರು ಒಂದೇ ಪ್ರಾಸದಿಂದ(ನ) ಆರು ಮತ್ತೇಭ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೨೬}. ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತುಮ್ಮಲ ಸೀತಾರಾಮಮೂರ್ತಿ ಚೌದರಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಸೀಸಪದ್ಯಗಳ ‘ವೇಮ ತಾರಾವಳಿ’ಯೊಂದಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕವಿತಾ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದರು^{೨೭}. ವೆಂಕಟ ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರ ಕವಿಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಹೃದ್ಯವಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು^{೨೮}. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೨೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿರುವ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತು. ಈ ಅನಾದರ ಕೇವಲ ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಪಂಡಿತರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇರಿಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು

II ಕೀರ್ತಿ ವಿಸ್ತೃತಿ

ತೆಲುಗುದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಶಾಲ ಕೀರ್ತಿ ಗಳಿಸಿದವನು ವೇಮಣ್ಣ. ತೆಲುಗುದೇಶ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಖಂಡಾಂತರ ಯಾನ ಮಾಡಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ತೆಲುಗು ಕವಿಯೂ ಕೂಡಾ ವೇಮಣ್ಣನೇ.

ನೆರೆಹೊರೆಯ ತಮಿಳು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೇರಳಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಹೆಸರು ಕೇಳದವರು ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಸೂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂನ್ಯತ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ತೆಲುಗುಭಾಷೆ ಬಾರದ ಅವರಿಗೆ ಭಾಷೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯಗಳು ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತೆಲುಗು ದೇಶವಲ್ಲದ ಇತರ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದಾದ ತೆಲುಗು ಕವಿ ಯಾರು ಎಂದರೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಹೆಸರನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ನಾರ್ಲ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ^{೨೯}. ಅದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಕಾರಣ. ತನ್ನ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಮಾನವತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೌಲಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆತನ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆ ಗುಣ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದೆ.

ದಿಗ್ಗಿಂತಗಳವರೆಗೆ ಬೀಸಿದ ಬಿಸಿಗಾಳಿ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು. ಪ್ರಜಾಕವಿಗಳಿಗೆ, ಯಾವುದೇ ಸರಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವೇಮನ ಕವಿಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಕವಿತ್ವ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ. ಎಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲದ ಅದರ ಖ್ಯಾತಿಗೂ ಅವಿನಾಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಪ್ರಜಾಕವಿತ್ವದ ನಿರ್ವಚನೆ, ನಿರೂಪಣಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸುಗುಮಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಯಸಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನ.

ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಖಂಡಾಂತರ ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಫಾದರ್ ಲೆಗಾಕ್ (Father Le.Gac) ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಿಷನರಿಯು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಯು ಬಂಗೋರೆ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ^{೩೦} (ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಅಕರ ಮೂಲ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ನೋಡಿ; ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ದಿ ಬಾಂಬೇ ಹಿಸ್ಟಾರಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ವಾಲ್ಯೂಮ್ IV, 1941 ನಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆ ೧/೨ ಸಂಚಿಕೆ ಪುಟ. ೬೮-೯೩. ರೆವರೆಂಡ್ ಹೆಚ್. ಹೋಸ್ಟನ್, ಎಸ್.ಜೆ. (Rev.Hosten.S.J) ಬರೆದ ‘Indian books taken to Fivance mostly by the Jesuits for the library of Louis XV 1720-1735’ ಎಂಬ ಲೇಖನ)

ಈಗ ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ National Bibliothica Library, Parisನಲ್ಲಿದೆ- ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಂಗೋರೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಗಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಆ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ೨೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತೆಲುಗರಿಗೆ ದೂರವಾಗಿರುವ ಆ ಪ್ರತಿಯು ಸಂತೋಷದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಅಬೇ ದುಬಾಯ್ ಕಾಲದ ವೇಳೆಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ನೆರೆಹೊರೆಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

“One of the most famous is Vemana whose poems originally written in Telugu, have since been translated in to several other languages”^{೨೦}

೧) ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ವೇಮನ

ಇದುವರೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ತಮಿಳು ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

ಅ) ವೇಮನ ಪದ್ಧಿಯಮ್

೩೧೫ ಪುಟಗಳ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳ ತಮಿಳು ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದೆ. ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಿ ಪ್ರೆಸ್, ಚೆನ್ನಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ. ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಯಾವಾಗ ಆಯಿತೋ ತಿಳಿಯದು. ಈ ಅನುವಾದಿತ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ದುರೈಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರು ‘ಮೊದಲ ಮಾತು’ (ಮುನ್ನುಡಿ)ನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆತನ ಉದಾತ್ತವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಮಿಳರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮಿಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ೨೦೦ ಪದ್ಯಗಳ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊಸ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಈ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಾಂಡಿಚೇರಿ ನಿವಾಸಿಯಾದ ನಾರಾಯಣದಾಸ್ ಅವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಎಂಟು ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಇವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ ಆಧಾರ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ವೇಮನನ ಚಿತ್ರ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಸೊಂಟದವರೆಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಕೂದಲು, ಹೊಟ್ಟೆಯವರೆಗೆ ನೀಳವಾದ ಗಡ್ಡ, ಮುಖವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಗುಬುರು ಮೀಸೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಅಭಿಮುಖಾಸೀನನಾಗಿರುವಂತೆ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ^{೨೧}.

ಆ) ವೇಮನ ಪದ್ಧಿಯಮ್^{೨೨}

ಇದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ(ವೇಮನ್ನ ಯೋಗೀಶ್ವರ)ನು ಹೇಳಿದ ನೂರು ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದ ಸಹಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದೆ. (ನೂರು ಪಾಡಲ್‌ಗಳ್ ಅಡಂಗಿಯೆ) ಇದರ

ಅನುವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹಿಂದೂ ರಿಲಿಜಿಯಸ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆದ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಪ್ರಸಾದ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಮಿಳು ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರೀ ಟಿ.ಸಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ “ವೇಮನ ಯೋಗೀಶ್ವರ ಚರಿತ್ರಮ್” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮುಖಾಸೀನವಾದ ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವೇಮನನ ರೇಖಾಚಿತ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇದು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀ ರಾಯದೇಶಿಕನ್ ಎಂಬುವರು ‘ವೇಮನ ಪದ್ಯಂಗಳ್’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳ ತಮಿಳು ಅನುವಾದ ಗ್ರಂಥವೂ ಇದೆ. ಇದು ತುಂಬಾ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ^{೨೩}. ಈತನು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ತಮಿಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವೊಂದಿದೆ^{೨೪}. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ದಿವಂಗತ ಅನ್ನಾದುರೈ ಅವರು, ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೇಖನ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ದೊರೆತಿದೆ^{೨೫}.

ಇ) ವೇಮಣ್ಣಾ

ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಪುಟಗಳ ಮುದ್ರಿತವಾದ, ತುಂಬಾ ಮೌಲಿಕವಾದ ಲೇಖನ. ೮-೪-೧೯೪೫ರ “ದ್ರಾವಿಡನಾಡು” ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ^{೨೬}. ಭರತನ್ ಎಂಬುವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. (ಭರತನ್ ಎಂಬುದು ಸಿ.ಎನ್. ಅನ್ನಾದುರೈಯವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ) ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್. ಅನ್ನಾದುರೈಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ಆಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಷ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಭಾವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಮುಖ್ಯರು”^{೨೭}.

“ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಧೋರಣೆ ವೈದಿಕರ ಭದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಆಟಂಚಾಂಬುಗಳೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು”.

“ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹೋದನು”.

“ಓದಿದ ಕೂಡಲೇ ಪಾಮರರೂ ಸಹ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವಂಥ ಸುಲಭವಾದ ಶೈಲಿ ಆತನದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ರಚನೆ ಪಂಡಿತರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂಜಾಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಪಡದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಮೇಲು ಕೋರುವ ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿದೆ”.

“ವೇಮಣ್ಣ ಐದುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮುಂದಿನವನು”.

ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದರೆ ಆತನಂಥ ಮೇಧಾವಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು, “ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತನು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತ ನಿಜಾನಿಜಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ”.

ಅನ್ನಾದುರೈ ಲೇಖನ ತುಂಬಾ ಚೈತನ್ಯಪೂರಿತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಿರೋಧಿ ಎಂಬ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಪ್ಪನವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೮}. “ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಪದಗಳು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬಿ. ಭೀಮರಾಜು ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ನೋಡಲು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಡಾ|| ಗಂಧಂ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಸರ್ವಜ್ಞನೊಂದಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨) ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವೇಮನ: ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾರಿದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದ ಒಂದು ತಾರ್ಕಾಣ.

ವೇಮಗೀತ

೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದು ವೇಮಣ್ಣನ ಸಾವಿರ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಾನುವಾದವಿದು. ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀರಾಮ ನೃಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಕವಿಗಳು (ಗಂಧಂ ಶ್ರೀ ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಂಕಿ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ) ೨೬೬ರ ಪುಟಗಳ ಪುಸ್ತಕವಿದು. ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂಲ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ನಂತರ ತೆಲುಗು ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೯}. ಶ್ರೀ ರಾಮನೃಸಿಂಹ ಕವಿಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧) ನೈತಿಕ ೨) ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ೩) ಆರ್ಥಿಕ ೪) ಸಾಮಾಜಿಕ ೫) ಸಾಂಸಾರಿಕ ಮತ್ತು ೬) ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಪುಸ್ತಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸೂಚಿ ಇದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದಿತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ತೆಲುಗುಲಿಪಿ ಬಾರದವರ ಅನುಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ^{೩೦}.

೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ರಾಪಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯವರು ‘ವೇಮನ ಶತಕಮ್’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೩೧}. ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯವರು ಪೋಡೂರು ನಿವಾಸಿಗಳು. “To bring the exact meaning and force the original poems of Vemana” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನುವಾದದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೂ ಸಹ ತೆಲುಗು ಮೂಲ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಾನುವಾದ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅನುವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ಉಪ್ಪು ಕಪ್ಪುರಂಬು ಒಕ್ಕ ಪೋಲಿಕ ನುಂಡು
ಚೂಡ ಚೂಡ ರುಚುಲ ಚಾಡವೇರು
ಪುರುಷಲಂದು ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷುಲು ವೇರಯಾ..... (೨)
ಕರ್ಪೂರಾಕ್ಷೀ ಬಯೋರೋಕೇ ರೂಪ ಸಾಮ್ಯಮ್ ಭವತ್ಯಪಿ
ದೃಶ್ಯತೇ ಗುಣ ಭೇದಸ್ತು ಸದಸಜ್ಜನ ಯೋಸ್ತಥಾ (೨)

Compher and salt alike. Still their tastes differs. So also regarding the sinners and virtuous (2).

ಇದೇ ರೀತಿ ಒಬ್ಬರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೩೨}.

೩) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದಗಳು

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕಾರ ಹಾಕಿದವರು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು. ೧೮೨೪ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನು ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. The Verses of Vemana ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಈ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ವೇಮಣ್ಣ ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದ. ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅನೇಕರು ವೇಮಣ್ಣನ ತತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ಧಾರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಆ ರೀತಿಯ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಕಲನವಾಗಿ ಶ್ರೀ ನಾರ್ಲ ವೆಂಕಟೇಶರಾವು ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು^{೩೩}. ಈ ಸಂಕಲನದಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಯಾವ ರೀತಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಭಾರತೀಯರೂ ಸಹಾ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. Some milestones in Telugu literature ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಆರ್. ಸುಬ್ರಾಮಯ್ಯ ಪಂతుಲು ಅವರು The age of Vemana ಎಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೩೪}.

ವೇಮಣ್ಣನ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದವರು ಟೋಪಾ^{೩೫}. ಈತನು Saint Vemana and his philosophy ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ನಿಶಿತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೩೬} ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೇಧಾವಿ ಮಹಮದ್ ಆಲಿಖಾನ್ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದ ನೋಡಿ, ವೇಮಣ್ಣನ ತಾತ್ವಿಕ ಸೂಫಿ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು^{೩೭}. ವೇಮಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವು ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. Great poets of the people ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಗಂಧಂ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಅವರು ವೇಮಣ್ಣ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮತ್ತು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಗಂಧಂ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಅವರೇ ‘ಪ್ರಜಾಕವುಲು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ

ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಲೇಖಕರು ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನಪೂರ್ಣ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೫೯}.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಅನುವಾದವೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದುದು. ವಿದ್ವಾನ್ ಪಿಶಿಪಾಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ವೇಮಣ್ಣನ ೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೬೦}. “This work can be profitably used by the non Telugus to get glimpse of the contribution of the great popular poet Vemana to Indian literature in general and to Telugu literature in particular” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಭದ್ರರಾಜು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ಅನುವಾದ ಕುರಿತು “There are several place where Sri P.Krishnamurthy’s rendering brings out force of the telugu idiom more after” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೪) ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಅನುವಾದಗಳು^{೬೧}

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಎರಡು ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬದುಕಿನ ನೇರವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಂಥ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಅನುವಾದ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಅನುವಾದಕರು ಎಷ್ಟೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದರೂ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಡವುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ “ಕಾಮಿ ಗಾಕ ಮೋಕ್ಷ ಗಾಮಿ ಕಾಡು” ಎಂಬ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ‘ಕಾಮಿ’ ಎಂದರೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸುವುದು ತಪ್ಪು (ಜೋ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ನ ಹೀ ಹೈ) ಈ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ ಹಿಂದಿಭಾಷೆ ಅಷ್ಟೇನು ಸೊಗಸಾಗಿಲ್ಲ. ಉರ್ದು ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಗದ್ಯಾನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಮಕುಟವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಅನಗತ್ಯ. ಉರ್ದು ಅನುವಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪದ್ಯಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿ ನೀಡದಿರುವುದು ಒಂದು ಲೋಪ.

III. ಕವಿತೆ ತತ್ವ ವಿಚಾರ

೧) ಪ್ರತಿಭೆ

ಪ್ರಯೋಜನಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ‘ಕಾವ್ಯ’ದ ನಿರ್ವಚನ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆದರೂ ಕಾವ್ಯದ ಮೌಲಿಕತತ್ವ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಆನಂದ, ಉಪದೇಶ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊಸ ಪದಗಳು ಬಂದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಅನುಭವ ತತ್ವದಲ್ಲಿ, ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇಧವಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ವಚನ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಅನುಭವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆನಂದವೆಂಬುದು ಅಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೌಖ್ಯಾನುಭೂತಿ, ಚಲನೆ, ಚೈತನ್ಯ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಆನಂದೋಪದೇಶಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆನಂದಕ್ಕೆ

ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸೌಖ್ಯವರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅನುಭವದ ಸ್ವಾವದಲ್ಲಿ, ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದಗಳು ಇರಬಹುದಾಗಲೀ ಅವುಗಳ ಮೌಲಿಕ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ.

ಕಾವ್ಯತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಲ್ಲದೇ, ಪರ್ಯವಸಾನವನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಭೇದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬದಲಾಗುವ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅನೇಕ ನಿರ್ವಚನಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಗುಣ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ಮೂಲ ಯಾವುದು? ಕಾವ್ಯಗುಣ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ? ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು.

ಅಲಂಕಾರಿಕರು ಪ್ರತಿಭೆ, ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ, ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇತುಗಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೬೨}. ಕ್ರಿಸ್ತಫರ್ ಕಾಲ್ಡವೆಲ್ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿದ್ದಾನೆ:

“ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪದಜಾಲವೇ ಒಂದು ಔನ್ನತ್ಯ (Heightened)ವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಔನ್ನತ್ಯವೆಂಬುದೇನು? ಇದು ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದರ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ನಮಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆ (ಅಕ್ಷರ) ಛಂದಸ್ಸು, ಲಯ, ಯಮಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನುಪ್ರಾಸಗಳು, ಪದವಿಭಜನೆ, ಪದ್ಯನಿಯಮ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವ್ಯತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪುನರುಕ್ತಿಗಳು, ಅಲಂಕಾರಗಳು, ವೈರುಧ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕವಿತಾತತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಇಂಬನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ^{೬೩}.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಲ್ಡವೆಲ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಒಂದೂ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಂಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಮಾತುಗಳು ಮಾತುಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಭಾವಾವೇಶ. ಛಂದಸ್ಸು ಅಲಂಕಾರಗಳು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವಂಥವೇ ಹೊರತು ಜೀವ ತುಂಬುವಂಥದಲ್ಲ. ಜೀವ ತುಂಬುವುದು ಭಾವಾವೇಶ.

ಅಲಂಕಾರಿಕರು ಹೇಳಿದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸಬಹುದೇ ಹೊರತು ಭಾವಾವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ.

“ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನಧರ್ಮ ಅದು ಬೇರೆಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ‘ಹೋಗುವುದು’ ಎಂಬುದೇ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ರಹಸ್ಯ”.

‘ಬೇರೆಯವರ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿ ಕವಿತಾ ಗುಣಾದಿಗಳು ಪೋಷಕಗಳೇ ಹೊರತು ಅವು ಪ್ರಧಾನವಾದುವಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದುವು. ನಿಜಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾಣ ಭಾವಾವೇಶವೇ. ಅದಿಲ್ಲದೇ ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಅವು ಸಕಲಾಭರಣ ಭೂಷಿತವಾದ ಕಳೇಬರವಷ್ಟೆ. ಅಲಂಕಾರಿಕರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಭಾಜನ್ಯವೇ ಈ ಆವೇಶ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನು ಕವಿಯೇ? ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡೋಣ. ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕವಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುವರು ಇದರಿಂದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕವಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತಿಲ್ಲ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ ಕಾವ್ಯ, ಕವಿತೆ ಎಂದರೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು 'ಅಕವಿ'ಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಬೌನ್ ಅವರೇ ವೇಮಣ್ಣನ 'ಕವಿತೆ'ಯನ್ನು ಕುರಿತು 'neither classical nor poetical' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ^{೩೩}.

ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕವಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವವರೂ ಸಹಾ ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತೆ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಹಾರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಕವಿ ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಇಡೀ ಲೋಕವೇ ಗುರುತಿಸಿರುವಾಗ, ಈ ಅಂಶವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ 'ಕವಿ'ಯಾಗಿ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಆತನು ಎಂಥಾ 'ಕವಿ' ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಲ್ಲ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾಂಶ ಮರೀಚಿಕೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. "ವೇಮಣ್ಣನದು ಕೇವಲ ನೀತಿಪದ್ಯಗಳು. ಪ್ರಾಚೀನ ಆಲಂಕಾರಿಕರು ಹೇಳಿದ ಕವಿತೆ ರಚನಾಸೂತ್ರಗಳಾವುವೂ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಮುಕ್ತ ಪ್ರಾಯಗಳಾದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಸಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕವಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಸುಕುಮಾರ ಪ್ರಕೃತಿ ವೇಮಣ್ಣನಿಗಿಲ್ಲ" ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ವೇಮಣ್ಣನದು ಕೇವಲ ನೀತಿಪದ್ಯಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವೇ. ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನೀತಿ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವು ವಿಧಿ, ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮರದ ಬೊಂಬೆಗಳಲ್ಲ. ಜೀವಂತವಾದ ಪ್ರತಿಪಂದನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಉತ್ಕಟವಾದ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಚೈತನ್ಯ ಭಾಸ್ವರಗಳು. ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತಿರುವ ಕೆಲವು ನೀತಿಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಯಾವುದೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲರ ಭಾವೋದ್ರೇಕಗಳು ಏಕೀಕೃತ ಭಾವೋದ್ರೇಕವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಹೊಂದಿದ ತೀಕ್ಷ್ಣಾನುಭವದಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದೊಂದೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಆಶಯವಲ್ಲ. "ಆ ಪದ್ಯಗಳು ಕುತ ಕುತ ಕುದಿಯುವ ನೀರು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನಾದುರೈ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಣುಬಾಂಬು (ವೆಡಿಗುಡುಗಳ್)ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೩೪}. ಸುಳ್ಳುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ವಿಚ್ಛೇದ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಭಾವಾವೇಶ ಶಕ್ತಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯವನ್ನು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ನೀಡಬಹುದು.

ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವಾವೇಶವು ಸಾತ್ವಿಕವಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ದ್ವೇಷ, ಕೋಪ, ಅಸೂಯೆ, ಅಸಹ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವು ಭಾವಗಳು. ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಸಹನೆಯನ್ನು, ಕೋಪವನ್ನು

ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೋಪವು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದುದಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆತನು ತೋರಿದ ಧರ್ಮಾಗ್ರಹವೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಕೋಪವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕೋಪಮುನನು ಘನತ ಕೊಂಚಿಮೈ ಪೋವುನು
ಕೋಪಮುನನು ಮಿಗುಲ ಗೋಡು ಚೆಂದು
ಕೋಪ ಮಡಚೆನೇನಿ ಕೋರಿಕಲೀಡೇರು

ಡಿ.೧೭೧-೫೨

(ಕೋಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಘನತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ಕೋಪವನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕುವನೋ ಅವನ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಈಡೇರುತ್ತವೆ.)

ಜಿಗುಪ್ಸೆಯನ್ನು ಸಹಾ ಒಂದು ಸ್ಥಾಯೀಭಾವವಾಗಿ ಆಲಂಕಾರಿಕರು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾದ ಸಂಗತಿಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಮನೋಹರ ಭಾವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

೧) ಕಪ್ಪುರಂಪು ಪಾದಿ ಕಸ್ತೂರಿ ಯಿರುವುಲೋ
ವುಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ನಂದನೋದಕಂಬು
ಪೋಸಿ ಪೆಂಪ ಕಂಪು ಬೋನಟ್ಟು ಖಲುಡುರಾ

ಡಿ.೧೭೨೨-೫೩೩

(ಕರ್ಪೂರದಿಂದ ಪಾತಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ, ಗಂಧದ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದರು. ನಾಟಿರುವ ಈರುಳ್ಳಿ ತನ್ನ ಸಹಜಗುಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಖಳನೂ ಕೂಡಾ)

೨) ತೇನೆ ಪಂಚದಾರ ತಿಯ್ಯಮಾಡಿಪಂಡು
ತಿನ್ನಗಾನಿ ತೀಪಿ ತೆಲಿಯರಾದು
ಕನ್ನ ನಿಂಪುಬುಟ್ಟು ಕಾಮಿನಿಯಧರಂಬು

ಡಿ.೧೭೨೬-೧೩೮

(ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ, ಸಿಹಿಮಾವಿನಹಣ್ಣು, ಇವುಗಳು ಸಿಹಿ ತಿನ್ನದ ಹೊರತು ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಕಾಮಿನಿಯ ಅಧರಾಮೃತ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದರ ರುಚಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ)

೩) ಕೊಪ್ಪುಚೆಲುವುಗನ್ನ ಕುಚಕುಂಭಮುಲು ಗನ್ನ
ಚೆಪ್ಪರಾನಿ ತಾವು ಚೆಲಿಮಿ ಗನ್ನ
ಮುಟ್ಟುಗೋರುಚುಂಡು ಮುನಿ ಕೈನ ಮೋಹಂಬು

(ಮುಡಿಯ ಚೆಲುವಿಗಿಂತಲೂ, ಕುಚಕುಂಭಗಳ ಅಂದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೇಳಬಾರದ ಜಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುಟ್ಟು ಬಯಸುತ್ತದೆ ಮೋಹ ಎಂಥಾ ಮುನಿಗಾದರೂ)

ರಸಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಯಥಾತಥವಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ರಸನಿರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

“ವಿಭಾವಾನುಭಾವ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಸಂಯೋಗಾತ್ ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿಃ” ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ನಿರ್ವಚನ ನಾಟಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕನು ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಗೆ ಸೇರಿ ರಸಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳ ದೋಹದ ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ರಸಪಾರಮ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ವಿಭಾವಾದಿಗಳು ಉದ್ದೇಶಕಗಳಾಗಿ, ಅನುಕೂಲವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಸಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಥೆ, ನಾಯಕಾದಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಆಲಂಬನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗುವ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನ ತಿರಸ್ಕಾರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಸಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ - ಎಂಬುದು ವಾದ. ವಸ್ತುವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಅವರು “ಕವಿತೆಯಂ” ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಲೇಖನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ತಿಕ್ಕನನಾಗಲೀ, ವೇಮಣ್ಣನಾಗಲೀ, ಗುರಜಾಡ ಅವರಾಗಲೀ ಬರೆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಆದ್ಯಂತ ಒಂದು ನಾಟಕವೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸು. ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದರೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಜೀವನವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ನಾಟಕವೇ. ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸು ಆತನ ನಾಟಕರಂಗ. ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ಇನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಉಳಿದಿದ್ದು ಮೂರೇ ಪಾದಗಳು. ಆ ಮೂರು ಪಾದಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಮುಡಿ ಹಾಕಿದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಮಹಾ ಕವಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸದವರು ಹುಚ್ಚರು ..... ತಿಕ್ಕನ ವೇಮಣ್ಣನ ರಚನೆಗಳು ಪರೋಕ್ಷ ನಾಟಕವೇ”.

ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳ ವಸ್ತು ಸಮಾಜ. ಇದು ಭೌತಿಕವಾದ ಆಲಂಬನೆಯಲ್ಲ. ಸಮಾಜವೆಂಬುದು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿ. ಆ ಲೋಪಗಳ ನಿರ್ಮೂಲವೇ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಶಿಸಿದ ಫಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಗಳಿವೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜಾಜೀವನ ವಿಧಾನ ಒಂದು ಜೀವಂತ ನಾಟಕದಂತಹುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕರಾಗಿ ಕೂಡಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ ತೆರೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ವೇಮಣ್ಣನು ತೋರಿಸುವ ಸಮಾಜದ ಲೋಪಗಳು ಯಾರಿಗೂ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆ ಲೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕರು ಭಾವೋದ್ರೇಕಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯ ಒಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ತಳೆದ ಮಿಂಚಿದಾಗ ಅಂದು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಚೈತನ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಹೊಸ ಪದ್ಯವಾಗಿ, ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದುದಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಚಿದುರಿ ಹಾಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಭಾವಾವೇಶವನ್ನು,

ಏಕೀಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಕವಿತಾವೇಶವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಕಿರಣಗಳು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದಾಗ ಏರ್ಪಡುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಾಂತಿಗಳ ಹಾಗೆ ವೇಮಣ್ಣನು ನುಡಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡುವ ಸೌಖ್ಯಾವರಣ (ಚೈತನ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿ). ಇದು ಯಾವ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಇರುವ ಪರಮಾವಧಿಯಾಗಿ ಅವಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಹೇಳಿದ ಜೀವಂತವಾದ ಉಪದೇಶವೇ ಈ ಚೈತನ್ಯ.

ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಅಂದಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವೆಂದು ಅಂದಿನ ಕಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ, ಕಾವ್ಯದ ಪರ್ಯವಸಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ‘ಕಾಲ’ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಓದುಗನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ‘ಕಾಲ’ವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಆನಂದ, ಉತ್ಸಾಹ, ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಮಾತುಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಇವು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆನಂದ, ಉತ್ಸಾಹ ಈ ಎರಡರ ತಾತ್ವಿಕಾಂಶ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಚೈತನ್ಯ ಕೇವಲ ಸಹಜಾತವಲ್ಲ (instinct). ಒಂದು ಗುರಿಯತ್ತ ಮಾನವನ ಆವೇಶವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ಅನುಭವ ಶಕ್ತಿ ಚೈತನ್ಯ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡೂ ಭೌತಿಕವಾದ ಆಲಂಬನೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಿದಂತವೇ. ಆದರೂ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿದೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದಲೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ದೋಹದ ಮಾಡುವ ವಾತಾವರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆಲಂಕಾರಿಕ ನಿರ್ವಚನಗಳು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಾವ್ಯತ್ವದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದರ್ಶಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಕವಿ ನಿರ್ದೇಶನ, ವಸ್ತು ನವ್ಯತೆ, ಶ್ರೋತೃ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯದಂಥ ಅಂಶಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಕಾರಣ ವೇಮಣ್ಣನ ‘ಕಾವ್ಯ’ದಿಂದ ಶ್ರದ್ಧಾ ದೃಕ್ಪುಗಳು ಪ್ರಸರಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ.

‘ವೇಮನ ಯೋಗಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆತನು ವೇದಾಂತ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ತನ್ನ ಕವಿತೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು^{೪೯}.

“ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಆವೇಶ, ರಸೋತ್ಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿ ಇವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಜ್ಞಾನವು ಅಧಿಕವಾದಾಗ ಕವಿಯಾಗಬೇಕಾದವನು ವೇದಾಂತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ”.

ಹೃದಯ-ಬುದ್ಧಿ, ಇವುಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು ಕವಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ವೇದಾಂತಿಯೇ ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ವೇಮಣ್ಣ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಕವಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ವಂಗೂರ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು “ಒಬ್ಬರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಲ್ಲ ಸಹೃದಯನು ವೇದಾಂತಿಯಲ್ಲ. ಕವಿಗೆ ಹೃದಯವೇ ಹೆಚ್ಚು”^{೫೦} ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಂಡಿತರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಬಯ್ಯುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಆತನನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರುವುದು ಈ ಊಹೆಗೆ ಆಧಾರ. ಅರಸರ ಆದರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಬೇಕಾದ ಕಾವ್ಯ ಕವಿತೆ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿರುವ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಅಶೇಷ ರಾಮಾನ್ಯ ಪಾಮರಜನರ ಅಭಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಾ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಅವು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನದಲ್ಲಿವೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಂಡಿತರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕವಿತೆವಾಗಿ, ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕವಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಬಳಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅಡ್ಡ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದುವರಿದ ಅನಾದರ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು - ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೊರ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆಯಾಗಲೀ ಆತನ ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಾವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳು “.....is neither poetical nor classical” ಎಂಬುದಾಗಿ ಬೌನ್ ಹೇಳಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ವೇಮನ ವಿದ್ವತ್ಪ್ರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ‘Poetical’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ’ ಎಂಬುದು ಆತನ ಅರ್ಥ^{೫೦}. Mac Donald ಸ್ವಲ್ಪ ಉದಾರವಾಗಿ “is a poet, but not a good poet” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ “good poet” ಅಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಕಾವ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕವಿಯಲ್ಲ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತೆಲುಗು ಆಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ನಾರ್ಲ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ (introduction) ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವರ್ ವೇಮನನನ್ನು ತಿರುವಳ್ಳುವರೊಂದಿಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಅಂತರವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. Very far below, Tiruvalluvar in moral feeling and still further away in poetical power^{೫೧}.

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇಬ್ಬಂದಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ವಿಮರ್ಶಕರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ‘ತಿರುಕುರುಳ್’ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ

ಕುಸುರಿತನ ಆತನ ಕವಿತೆ ಒಂದು ಗುಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದವಿದೆ.

ಮೈಫೆಸರ್ ವಿನಯಕುಮಾರ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕಬೀರ, ಚೈತನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಆ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಸಮನಾದ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. “His place in Hindu positivism is of same rank as that of Kabir, Chaitanya and others, If not even higher”^{೫೨}.

೨) ವಸ್ತು

ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಕವಿತೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸ್ತು ಸಮಾಜ. ಅದು ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದುದು. “೧೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಧೋರಣೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ‘ಪದ’ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದುವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದುವು.

“ವೇಮಣ್ಣ, ಕವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯದ ಕವಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹೆಸರು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳು: ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಬರೆಯುವವರೆಗೆ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕವಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಜೆಗಳಿದ್ದರೂ ಕವಿಗೆ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲ^{೫೩}.

ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿಯವರು ‘ಪ್ರಜೆ’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪಂಡಿತರೇ. ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾತೀತವಾಗಿರುವ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಂದ ಬಂದೇ ಇದೆ.

ಆದರೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ನೂತನ ಅಭಿರುಚಿಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಧೀರನಾಗಿ ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿಯವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. “ಇರುವ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರೇ ಹೊರತು, ಯಾವುದನ್ನೂ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಬಲ್ಲ ಧೀರರು ಇಲ್ಲವಾದರು^{೫೪}.

ಭಾವನಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಘಟನೆಗಳನ್ನಲ್ಲದೇ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಬರೆಯುವುದು ಅಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷಯಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತಾವಸ್ತು ಹುಟ್ಟಿತು. ಮಾನವನ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗಾಢವಾದ ಅಭಿನಿವೇಶನದೊಂದಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಸ್ತು ಸ್ವೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅಂದಿನವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುನಿಯಮವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಓದುಗ ಅಥವಾ ಕೇಳುಗನಲ್ಲಿ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇತಿವೃತ್ತವಿರಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಆಲಂಕಾರಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಭಾವಾನುಭಾವಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ರಸಾನುಭೂತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ

ಎಂದು ಅರ್ಥ, ಅವರ ಭಾವದ ಸಾರಾಂಶ. ಕೇವಲ ಮುಕ್ತ ಪ್ರಾಯವಾದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ರಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಪಾಠಕನು ಬಹುಶಃ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಾದ.

ಮುಕ್ತಕವೆಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಆಲಂಕಾರಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಪುಲವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯದೇ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇತಿವೃತ್ತ ಪ್ರಧಾನ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ರಸಭರಿತವಾದುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದುದು. ಬ್ರೌನ್ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು epigrammatist ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

“ಏಕಸೂತ್ರ ವಿಷಯ ಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಬಂಧ ರಹಿತವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಪದ್ಯವೇ ಮುಕ್ತಕ”.

ಮುಕ್ತಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಆಂಗ್ಲ ಮುಕ್ತಕಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ ಲಕ್ಷಣವೇ ಆದರೂ ಅದು ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಕಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಕವೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಪೂರಿತವಾದ ರಚನೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದುದು. ಮುಕ್ತಕ ಪದ್ಯವನ್ನು ಜೇನುನೋಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಜೇನುನೋಣದ ಹಾಗೆಯೇ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ‘ಸಿಹಿ’ಯಾಗಿರುತ್ತಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ‘ಮುಳ್ಳಿ’ನಂತೆ ಚುಚ್ಚುವ ವ್ಯಂಗ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಕ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಂತೆ (ಅದರ ಮೊದಲ ನೋಟದಲ್ಲಿಯೇ) ನಮ್ಮ ಮೆದುಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣ. ಮುಕ್ತಕವನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಲೇ, ಅದನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನು, ಪದ್ಯ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಾದಗಳಿದ್ದರೂ, ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿದ್ದರೂ, ಕೊನೆಯ ಪದದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತಹ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪೂರ್ವಭಾಗವೆಲ್ಲ ಧಳಕ್ ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ^{೫೫}. ಅಂದರೆ ಊಹಿಸದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದು ಅದರ ಲಕ್ಷಣ. ಪೂರ್ವಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ, ನೇರವಾದ, ಮೊನಚಾದ ಸಮಾಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳಿರುವ ಮುಕ್ತಕದ ರಚನೆ ಸಜೀವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತಕಕ್ಕೆ ‘ಫ್ಲಪ್ಪತೆ’ ಒಂದು ಸೊಗಸು. ಈ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತೆಯೇ ಅನಗತ್ಯವಾದ ವಿಷಯ ವಿವರಣೆ ಎಂಬ ದೋಷ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಮುಕ್ತಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮುಕ್ತಕದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಸದ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಗಾಧವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ ಎಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಓದಿದ ಕೂಡಲೇ ಮೆದುಳು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತಾವಸ್ತು ಏನು ಎಂಬುದು ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಈ ಪದ್ಯರಚನೆಯು ಪಂಡಿತರ, ಅರಸರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರದಿರಬಹುದು. ತನ್ನ ಕವಿತೆ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದುದೆಂಬ ಅರಿವು ವೇಮಣ್ಣನಿಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ವೇಮಣ್ಣನದು ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ, ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ಕವಿಗಳು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕವಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ಎತ್ತಿದನಾಗಲೀ ಕವಿತಾ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಾನು ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ವೇಮಣ್ಣನದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಭಾವ ವೇಮಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಆತನ ಪ್ರಭಾವವೂ ಅಂದಿನ ಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು, ಶೈಲಿಯನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ನೋಡಿದ ನಿದರ್ಶನವಿದೆ.

ತೋಟ ಕೂರ ಕೈನ ದೊಗ್ಗಲಿ ಕೈನನು

ತವಿಟಿ ಕುಡುಮುಕೈನ ತವಿಟಿ ಕೈನ

ಕವಿತ ಚಿಪ್ಪುನಟ್ಟಿ ಗಂಡ್ಯಾಲು ಘನುಲೈರಿ

ಡಿ.೧೭೨೩-೫೭೯

(ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಅರಿವೆ ಸೊಪ್ಪಾಗಲೀ, ದಂಟಿನ ಸೊಪ್ಪಾಗಲೀ ಕಡೆಗೆ ತವುಡಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಡುಬು ನೀಡಿದರೂ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ವಿದೂಷಕ ಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.)

ಪ್ರಬಂಧ ಕಾವ್ಯವನ್ನು, ಪೌಢವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಇತರ ಶತಕಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ಕಾರಣ, ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ‘ಕಾವ್ಯ’ವಾಗಲಾರದೆ ಹೋದುವು. ಆದರೆ ವೇಮಣ್ಣನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸ್ತು, ಆತನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಓದುಗರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ. ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಆಮೋದಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂಥ ಲೋಕವೃತ್ತವನ್ನು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಆಯ್ದು ಕೊಂಡ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಟುವಿಮರ್ಶೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ನಿರಾಕರಣೆ, ಅಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆತನ ವಿರೋಧದ ದನಿ ಎತ್ತುವುದು-ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕವಿತಾ ವಸ್ತುಗಳಾದವು.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದಗಳಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭವೇ ಆಶ್ರಯ. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನೋಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲತತ್ವ ಮರೆಯಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಅವಗಾಹನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾರೆವು. ಅಂದಿನ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಂದರ್ಭಶುದ್ಧಿ ಇನ್ನೂ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳೇ ಇಂದಿಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿಯುತ್ತಿವೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಸ್ತು ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನುಭವವಲ್ಲ (Subjective). “ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ” ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ

ಕಂಡರೂ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಶ್ರಯ ಧೋರಣೆಯಿಲ್ಲ. ಆತನ ಅನುಭವ ವಸ್ತುವಾದ ಸಮಾಜ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಆತನ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಓದುಗರು, ಸಮಾಜವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಅನುಭವದ ರೀತಿಯೇ ಅನುಭವವಿರುವವರಿಗೆ, ಅಂತಹ ಅನುಭವ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇರದವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯ ಆಸ್ವಾದವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆತನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಭಿರುಚಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨) ಕವಿ ನಿರ್ದೇಶನ

ಕವಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದು ತನ್ನ ಕವಿತೆಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕವಿಗಳು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪುರಾಣ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ^{೫೬}. ಪ್ರಬಂಧಕವಿಗಳು ಧರ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಪರೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಶೃಂಗಾರವರ್ಣನೆಗೆ ಅನುವಾದ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡದೆ ಕಲ್ಪಿತ ವೃತ್ತಾಂಶಗಳತ್ತ ತಮ್ಮ ಗಮನ ಸಾರಿದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶೃಂಗಾರವರ್ಣನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ಕಾಲದ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಗೆ, ವಿಧ್ವಂಸದಲಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದವರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

ವೇಮಣ್ಣನು ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ “ಕವಿತಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಅರಿಯದವ”ನೇನು ಅಲ್ಲ. ಆತನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಶ್ರೋತೃಗಳು, ಪಾಠಕರು ಅರಸರಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ನೋವು ನಲಿವುಗಳಿಂದ ಬೆಂದವನಾದ ಕಾರಣ ಕಲ್ಪಿತ ಇತಿಹಾಸ ವೃತ್ತಾಂತಗಳ ಧೋರಣೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಉಲಂಕಾರಿಕ ನಿರ್ವಚನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಾವ್ಯಗತ ವಿಶೇಷಗಳ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಕಾವ್ಯೇತರ ನಿರ್ದೇಶನದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಆ ನಿರ್ವಚನಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಮಾರ್ಗ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕಾರಣ ಅಂದಿನ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ ಇದು ಹೇಗೆ ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಶ್ಲೇಷ, ಯಮಕಾದಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ‘ಕವಿತೆ’ ಎನ್ನಲಾರದೇ ಹೋದರು.

ವೇಮಣ್ಣನು ಅಂದಿನ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಆ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದನು. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿ, ನೀತಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಂತನು. ಶಿಥಿಲವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಅಸಹನೆಯಿಂದ, ತಡೆಯಲಾರದ ಭಾವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಪವನ್ನು ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಗುಣ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಅಂದಿನವರು ತೋರದೆ ಹೋದರು.

“ತನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು, ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ‘ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ’ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲು, ವೇಮಣ್ಣ ಅವರನ್ನು ಅಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ಅಸಹನೆಯು ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಬಾಯಿ ಮೂಲಕ ಅಷ್ಟೇ ಅಸಹನೆಯಾಗಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ”^{೫೭}.

ಇಲ್ಲಿ ‘ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಳು’ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೆಡುಕುಂಟು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಮಾನವನ ಬಗ್ಗೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಆರ್ಥ ಹೃದಯ ಹೊಂದಿದ್ದವನು ವೇಮನ. ಆತನ ಬೈಗುಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲ; ದೋಷವಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಕಳಕಳಿಯಿದೆ.

ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು, ಆ ರೀತಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಹಸ, ಆ ರೀತಿಯ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬುವ ಭಾವಾವೇಶ, ಆ ಭಾವಾವೇಶವನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸಹಜಶಕ್ತಿ - ಮುಂತಾದವು. ವೇಮನನಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಸಹಜಗುಣಗಳು, ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಟ್ಟಮಂಚಿ ರಾಮಲಿಂಗಾರಡ್ಡಿಯವರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಸಹಜ ಕವಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ Vemana is a poet of nature and natural poet ಎಂದಿದ್ದಾರೆ^{೫೮}.

೪) ಓದುಗ, ಕೇಳುಗ

ಕಾವ್ಯರಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಒಂದು ಭಾಗವಷ್ಟೇ. ಪಾಠಕನು ಇಲ್ಲವೇ ಕೇಳುಗನು, ಅದನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವವರೆಗೆ ಕವಿತಾ ಸೃಷ್ಟಿಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ನಾಟಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ವಚನವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ನಿರ್ವಚನ ಮಾಡಿದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು, ಸಾಮಾಜಿಕನು ‘ಸಹೃದಯ’ನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಟ್ಟ ತೌತ “ನಾಯಕನು ಕವೇ; ಶ್ರೋತುಃ ಸಮಾನೋ ಅನುಭವಸ್ತತಃ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಹೃದಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿ, ನಾಯಕರ ಹೃದಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲವನು ಸಹೃದಯ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು

ಕೂಡಾ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವ ಪಾಠಕನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು Sympathy ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಹೃದಯ ಎಂಥವನು? ಆತನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಏನು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಅಭಿನವಗುಪ್ತ ಧ್ವನ್ಯಾಲೋಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಲೋಚನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯೇಷಾಮ್ ಕಾವ್ಯಾನುಶೀಲನ ವಶಾತ್
ವಿಶದೀಭೂತೇ ಮನೋಮುಕುರೇ ವರ್ಣನೀಯ
ತನ್ಮಯೇ ಭವನ ಯೋಗ್ಯತಾತೇ ಹೃದಯ
ಸಂವಾದ ಭಾಜಃ ಸಹೃದಯಾಃ

(ಅನೇಕ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ, ಬಾಹ್ಯವಿಷಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ತೊಲಗಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಹ ಮನಸ್ಸು ಇದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಭಾವಾದಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ಕಾವ್ಯಗತ ನಾಯಕಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ಮಯತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವರು ಸಹೃದಯರು)

ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದನೆಯಿಂದ ಸಹೃದಯನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ತನ್ಮಯತ್ವವನ್ನು, ಭಾವ ಪ್ರಣಾಳಿಕಾಕಾರನು ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯಸ್ತುಷ್ಣಾ ತುಷ್ಟಿ ಮಾಪೋತಿ ಶೋಕೇ ಶೋಕಮುಪೈತಿ ಚ
ಕ್ರೋಧೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭಯೇ ಭೀರುಸ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಃ ಸ್ವತಃ

(ಯಾವನು ನಾಯಕನ ತುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಶೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆಯೋ, ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆಯೋ, ಭಯದಲ್ಲಿ ಭಯಪಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ, ಅಂದರೆ ಸಹೃದಯ).

ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯೊಂದಿಗೆ (ಆತನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಾಯಕನೊಂದಿಗೂ ಸಹ) ಸಮಾನವಾದ ಹೃದಯಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವವನೇ ಸಹೃದಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆತನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೇಳುಗ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸೋಣ.

ಕವಿ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಭಾವಗಳು ಶ್ರೋತೃವಿಗೆ ಹೊಸದೇನೋ ಅಲ್ಲ. ಅವು ಆತನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ವಾಸನಾ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಂತವೇ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕವಿಯ ಅನುಭೂತಿಗಳು ಓದುಗನ ಅಥವಾ ಕೇಳುಗನ ಅನುಭೂತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕವಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಭಾವೋದ್ರೇಕಗಳನ್ನು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ರೀತಿ ಹುದುಗಿಸಿಟ್ಟ ಭಾವೋದ್ರೇಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಅವು ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿ ಓದುಗ ಕೇಳುಗ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಗ, ಕೇಳುಗನು ಹೃದಯಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗಲೇ ಕವಿಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಾವ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ತನ್ನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಾಧನಗಳು ಆ ಕವಿಯ ಅನುಭೂತಿಯಿಂದ ಮೂಡಿದಂತಹವೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓದುಗನನ್ನು ಬಡಿಬಿಟ್ಟು ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಉದ್ರೇಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೋಪಗೊಳಿಸಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಂತುಹೋದರೆ

ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿಯಾದವನ ಅನುಭೂತಿಯು ಒಂದು ಗುರಿಯತ್ತ ಸಾಗಿದಾಗಲೇ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಯಾವ ಕವಿಯೇ ಆದರೂ ಆತ್ಮಾನಂದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಗೆ ಆನಂದವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಆನಂದ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಪುನಃಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕವಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಓದುಗ ಯಾವಾಗಲೂ, ಗಮನದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಓದುಗನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಠಗಳು, ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಓದುಗ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಾವೇಶವನ್ನು, ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರಚನಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಕಾವ್ಯರಚನಾ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿ ಕವಿ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಓದುಗನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆತನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದುದು. ಇದರಿಂದ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆತನಿಗೆ ಸಾವಧಾನಚಿತ್ತವುಂಟಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾದ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆ ಸಹೃದಯನಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೌಲಿಕವಾದ ಮಾನವತ್ವವೇ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಸಹೃದಯನ, ಓದುಗನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ವಾಸನಾರೂಪವಾದ ಮಾನವ ಭಾವಗಳು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಅಭಿನವಗುಪ್ತನು ಸಹೃದಯನನ್ನು “ಮನೋ ಮುಕುರತ್ವ”ಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕಾರಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಸಹೃದಯನು ವಿದ್ಯಾವಂತನೇ ಆಗಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯದ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ, ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಲೋಕ ವೃತ್ತ ಪರಿಶೀಲನೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಆತನ ಹೃದಯ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಶುಭ್ರವಾಗಿರುವಾಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉದಿಸುವ ಭಾವೋದ್ರೇಕಗಳು ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಸಿ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗುತ್ತಲೇ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತವೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡೂ ಗುಂಪಿನ ಓದುಗ/ಕೇಳುಗರಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಪಿನವರು ಪಂಡಿತರು. ಕಾವ್ಯ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದವ್ಯಗಳು ಇವೆಯೇ, ಕಾವ್ಯನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾರೆ. ಅಲಂಕಾರಗಳು ಎಂಥವು? ಗುಣಗಳಾವುವು? ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯವು ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳ ನಿಯಮಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೀರಿದರೂ ಅವರ ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟಾಗಿ ರಸಭಂಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಶಾಸ್ತ್ರಪರತಂತ್ರರು. ಹೊಸ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ

ಮೂಡಿದ ಕಾವ್ಯವು ಇವರ ಹಳೆಯ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡದೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರಜನ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೂ, ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡದೇ ಹೋಗುವುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸಿದೇ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತು ವೇಮನನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸದೇ ಇರಲಾರರು.

ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ವೇಮಣ್ಣನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ:

೧) ಆತನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಓದಿಕೊಂಡವರಿಗೇ ಅರ್ಥವಾಗದು.

೨) ಅವನಲ್ಲಿ ಏನು ಅಂತಾ ಸತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು, ಅದು ಆತನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ದಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದು^{೫೯}.

ಅರ್ಥವಾಗದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೆಷ್ಟು ಇವೆ? ಗಂಭೀರವಾದ ವೇದಾಂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬಯಸುವಂತಹ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವಾಗದ ಮಾರ್ಮಿಕ (Mystic) ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸಹಾ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇದೆ. ಉಳಿದವು ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಇವೆ; ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ವೇಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದು ಅದ್ವೈತವೇ? ಎಂಬ ಮೀಮಾಂಸೆಯು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಅಂಶ ಆತನ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸೂತವಾಗಿವೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತಹವು ಕಾರಣಗಳೇ ಅಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಮಾಡಿದ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಇವರು ನೊಂದರು; ಬೇಸರಗೊಂಡರು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಬಾಹ್ಯ ಕೃತ್ರಿಮ ಮುಖವಾಡಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವು ಅವರಿಗೆ ತಾಕಿದಾಗ ಅವರು ಭಯದಿಂದ ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. “ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವೇಷಗಳನ್ನು, ಮುಖವಾಡಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದವರು ಯಾರೂ ಸಫಲ ಮನೋರಥರಾಗಲಿಲ್ಲ^{೬೦}”. ಇದು ನಿಜವಾದ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಫಲ ಮನೋರಥದ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಮೋದ ಯೋಗ್ಯರಾದವರು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕೇಳುಗರು ಇವರಲ್ಲ. ಕೇಳುಗರಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಗಿದ್ದರೂ, ಸರ್ವಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ಅಂಶಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಭಾವತೀವ್ರತೆ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಆತನನ್ನು ಆದರಿಸುವ ಸಹೃದಯತೆಯನ್ನು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಪಂಡಿತರು ತೋರಲಿಲ್ಲ.

“ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭಾವಗಳೂ ಹೃದ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನಮಗೆ ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಪವೋ, ಪ್ರೀತಿಯೋ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿಗೂ ಸಹ ಅದೇ

ರೀತಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಅನ್ಯಾಯ; ಅಸಾಧ್ಯ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಆ ಭಾವವು ಕವಿ ಎಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ, ತೀವ್ರವಾಗಿ ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂಬುದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ^{೬೧}”.

ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ‘ಅಹಂಕಾರ ರಾಹಿತ್ಯ’ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ನೇರವಾದ ಕೇಳುಗರು ಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಮೋದಿಸಿದ್ದರೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಲಾರೆವು. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವರು ದೃಢವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರು, ಆಯಾ ಆಚಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಂಧಾನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡದೆಯೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು; ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೋರಿದವರೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಆ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಆದರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸಿಕೊಂಡು ಹುರುಪುಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇವರೂ ಸಹ ಅಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿದ್ದವರೇ ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಚಲನವುಂಟಾಯಿತು.

IV ವೇಮನನ ಶೈಲಿ-ಭಾಷೆ

ಶೈಲಿ, ಕವಿಯ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ, ಸ್ವಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತರೂಪ. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಅಲ್ಲದೇ ಬೇರೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ (inevitability) ಇದ್ದಾಗಲೇ ಕವಿಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಓಚೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾರ. ಅದಕ್ಕೆ ಆತನ ಭಾವವಿಧಾನವೇ ಕಾರಣ. ಒಬ್ಬ ಕವಿ ತನ್ನ ದೇಶದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೈಲಿ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಅಭಿನಿವೇಶನ ಏನೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಕವಿಯಾದವನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇರುತ್ತವೆ.

- ೧) ವರ್ಣ(ಅಕ್ಷರ) ಸಂಯೋಜನೆ
- ೨) ಪದಬಂಧಗಳ ಜೋಡಣೆ
- ೩) ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತೀಕರಣ ವಿಧಾನ
- ೪) ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಶೇಷಗಳು

ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ, ಪದಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ವಾಕ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಭಿನಿವೇಶನದಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದು ಆ ಕವಿಯ ಶೈಲಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರೀತಿ ಎಂಬುದು ಕವಿಯ ಸ್ವಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಭಂದಸ್ಸು ಕೂಡಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಭಂದಸ್ಸು ವಿಧಿಸಿದ ಪರಿಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಕವಿ ತನ್ನ ಭಾವವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಾದ ಕವಿಗೆ ಭಂದೋಬಂಧನಗಳು ಕೂಡಾ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿಯೇ ಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಭಂದಸ್ಸು ಕೂಡಾ ಆತನ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶೈಲಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆತನ ಸಮಕಾಲೀನತೆಯೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಕವಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಓದುಗರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ - ಅವು ಕೂಡಾ ಆತನ ಶೈಲಿ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾವ ಪದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತೀಕರಣ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆತನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ, ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಬ್ರೌನ್ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು "It now remains to give some account of my author Vemana, whose writings are peculiarly useful to those who study the language - The style being simple and variety to topics very extensive. These adages exemplified thousands of words inadmissible into more dignified poetry. The thought and connection are often abstruse while terms used are quite familiar" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೨೩}.

ವೇಮನನ ಭಾಷೆಯು ಸರಳವಾದುದು ಎಂದು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆತನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪದಗಳು ಕಾವ್ಯ ಭಾಷಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರ ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಆತನು ಬಳಸಿರುವ ಪದಗಳು ಸುಪರಿಚಿತವಾದುವೇ ಆದರೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅವು ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಠಿಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಕರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿದೇಶಿಯರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕಾಠಿಣ್ಯವಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದೇ?

೧) ಪದ ಸಂಯೋಜನೆ

ತಾನು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ವೇಮನ ಆಶಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆತನ ಕೇಳುಗರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆತನ ಭಾಷಾವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಕೇಳುಗನಿಗೆ ಸದ್ಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಆತನ ದೈಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪದಗಳು, ಕೇಳುಗನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಪದಗಳು, ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಪದಗಳು ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಅಭಿರುಚಿ ಅನೇಕ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದಿದೆ. ತನಗಿಂತ ಹಿಂದಿದ್ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ರೂಪಗಳು, ಅವುಗಳ ಅರ್ವಾಚೀನ ರೂಪಗಳು, ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಿನ್ನ ಉಪಭಾಷಾ ರೂಪಗಳು ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಾ ಅಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಆತನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪದಗಳು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಪಾಗಿರುವಂತೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನಿಗಿದೆ. ನನ್ನಯ ಹೇಳಿದ 'ಅಕ್ಷರ ರಮ್ಯತೆ' ಸರಿಸುಮಾರು ಇಂಥದೇ. ಆದರೆ ಆತನು ಲಿಖಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವೇಮಣ್ಣ ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ಆ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪುನರುಕ್ತಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪದಗಳಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆತನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದಿರಲೂ ಬಹುದು. ಪದೇ ಪದೇ ವೇಮಣ್ಣನಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಗಳು ಕೆಲವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

೧) ಅಂಗ ೨) ದೇಬೇ ೩) ಗುರುಡು ೪) ಚಿನ್ನೆಲು ೫) ಬ್ರಹ್ಮಮು ೬) ಸೊಡ್ಡು ೭) ಎಂಗಿಲಿ, ೮) ನರಡು ೯) ಎಡ್ಡೆ ೧೦) ಮುಪ್ಪೆ ೧೧) ಎರುಕ ೧೨) ತೊತ್ತು ೧೩) ಕಷ್ಟುಡು ೧೪) ಗುರಮು ೧೫) ವೆರಿ ೧೬) ಓಗು ೧೭) ಪಸಿಡಿ ೧೮) ಪಚ್ಚೆ - ಎಂಬುವು.

೨) ಪದ ಬಂಧಗಳು

ಸಮರ್ಥವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪದವಾಗಿ ಪೋಷಿಸುವುದನ್ನು ಸಮಾಸವೆಂದು ವೈಯಾಕರಣಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಸಮಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ನಿಯಮಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಭಾಷೆಗೆ ಇರುವ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಾಸ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಡಾ|| ಭದ್ರರಾಜು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೪}.

"ಬಿಡಿಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳು, ಮಾತುಗಳು ಅಂಕಿಗಳಂಥವು. ಪದಬಂಧಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಂಥವು. ಅಂಕಿಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು,

ಬೆರಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನಾವು ನೆನಪು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲೆವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡ ಹೊರತು ಅವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ಪದಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ರೀತಿಯು ನಮಗೆ ಭಾಷಾಗತವಾಗಿಯೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೊಸ ಸಮಾಸವನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. 'ಮಟ್ಟಬೊಮ್ಮ' (ಮಣ್ಣಿನ ಬೊಂಬೆ) ಎಂದರೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬೊಂಬೆ! 'ಮಣ್ಣು', 'ಬೊಂಬೆ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಆ ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಯಾವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ 'ದಿಂ/ಮಾಡಿದ/ಮಾಡುವ' ಎಂಬ ಸಂಬಂಧ ಗತಾರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ, ಅರಿವಿಲ್ಲವಂತೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಸಮಾಸ ಸೂತ್ರ. ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಗಾಜಿನ ಲೋಟ, ಬೆಳ್ಳಿ ತಟ್ಟೆ, ಸ್ವೀಲ್‌ಕುರ್ಚಿ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳದಿರುವಂಥವು ಕೂಡಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಭಾಷೆಗೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಈ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ".

ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಾಣಧಾತುವಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತಹ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದುವರೆಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರಗಿಹೋದ ಸಮಾಸಗಳು ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಆತನ ಪದ್ಯಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ಪದಬಂಧಗಳ ಗಣಿ. ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪದ/ಮಾತುಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಆಡುಮಾತುಗಳಲ್ಲಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಂತೆ ಹೊಸ ಮೆರುಗನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಎರಡು ಪದಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಾಸಗಳು ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ.

ವೇಮಣ್ಣನು ನೂರಕ್ಕೆ ತೊಂಬತ್ತು ಭಾಗದಷ್ಟು ದೇಶೀಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾಸಗಳಿಗೆ ಕೂಡಾ ದೇಶ್ಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಕೆಲವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನು ಬಳಸಿದ ಕೆಲವು ಪದಬಂಧಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ.

- ೧) ಬೊಮ್ಮ ಗುಡ್ಡು - ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೊಟ್ಟೆ
- ೨) ಪುಟ್ಟು ಚಾವುಲು - ಜನನ ಮರಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ, ಹುಟ್ಟು ಸಾವು
- ೩) ಕಲ್ಲಪುಡಮಿ - ಮಿಥ್ಯಾ ಜಗತ್ತು
- ೪) ಬಾನಿಸ ಕೊಡುಕುಲು - ದಾಸೀಪುತ್ರ-ಗುಲಾಮನ ಮಕ್ಕಳು(?)
- ೫) ಪದಟ ಕೊಡುಕುಲು - 'ಪದರು' ಎಂಬ ತಮಿಳು ಪದದಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ತೆಲುಗು ಪದ: ಪದಡು- trash, rubbish ಎಂಬುದು ಬ್ರೌನ್ ನಿಘಂಟಿನ ಅರ್ಥ.
- ೬) ಓಗು ಬಾಗುಲು - ಇದೇ ಪದ 'ಬಾಗೋಗುಲು' ಎಂದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂದರ್ಥ.

೭) ಮರಗಾಲು - ಕೃತ್ರಿಮ ಪಾದ ಎಂಬುದು ಬ್ರೌನ್ ನಿಘಂಟಿನ ಅರ್ಥ. ದೊಂಗ ತೆಲಿವಿ-ಲಂಜಕಾಡು, ನಡಪೀನುಗ, ವಾರ್ತಕಾಡು (ಈ ರೀತಿ ಹಲವಾರು ಪದಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಲೇಖಕರು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.)

೩) ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನು ರಾಯಲಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಳ್ವೆಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನ ರಾಯಲಸೀಮೆಯವನು ಎಂದು ವಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಇದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಪದಗಳು ಇಂದು ಕಾಣದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಇಂದಿಗೂ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪದಗಳು ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದೂ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದ ವಾಸ್ತವಾಂಶ.

೧) ಬಿತ್ತಲಿ : ಬೆತ್ತಲೆ ೨) ಮೆಟ್ಟು: ತೀರ, ಒಡ್ಡು ೩) ವಲ್ಲದಪ್ಪುಟ : ಕೈಮೀರಿ ಹೋದದ್ದು, ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ಆಗದಿರುವುದು ೪) ಪಲುಕುಟ : ನುಡಿಯುವುದು, ಎದುರು ಮಾತಾಡುವುದು. ೫) ದುಡ್ಡುಟ : ಹೊಡೆಯುವುದು. ೬) ಎಡ್ಡೆ : ಹೆಡ್ಡೆ, ಜಡ್ಡೆ ನಾಜೂಕು ಇಲ್ಲದವನು. ೭) (೧) ಕೊಲ್ಲ : ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ (೨) ಕೊಳ್ಳೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ ೮) ಪಚ್ಚು : ಬಂಗಾರ ೯) ತೆಲುಪು : ಬೆಳ್ಳಿ ೧೦) ವಲಿಕೆ: ಸ್ಮಶಾನ ೧೧) ಕಡಗು : ಕಲಗಚ್ಚು ೧೨) ಗುಲ್ಲ : ಕವಡೆ - ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಮಾತುಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

೪) ರೂಪಾಂತರಗಳು

ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದಗಳಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅರ್ವಾಚೀನ ರೂಪಗಳು. ಸಮಾಜದ ವರ್ಗ ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಕಾರಣವಾದರೂ ವೇಮಣ್ಣನಂತಹ ಪ್ರಜಾಕವಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ರೂಪಾಂತರಗಳಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಜನರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಉಚ್ಚಾರಣಾ ಭೇದಗಳು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೧) ಎದ್ದು ಮದ್ದಡು : 'ಎದ್ದು ಮೊದ್ದಡು' ಎಂಬ ರೂಪ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಎದ್ದು ಮದ್ದಡು' ಆಗಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದೆ. 'ದಡ್ಡ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ.

೨) ಆರ್ತವಿದ್ಯೆಲು : ಬಹುಶಃ ಇದು 'ಆರ್ಷ ವಿದ್ಯೆ' ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿರಬಹುದು.

- ೩) ವಾಚಾರಿ : ಇದು 'ವಾಚರಚಿ' ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರವಿರಬಹುದು. ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ವಾ=ಬಾಯಿ, ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅರಚುವುದು.
- ೪) ಗುರಮು : ಗೃಹ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಬ್ರೌನ್ ತಮ್ಮ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆರೋಪವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಪದವನ್ನು ಈಗ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಈ ಪದ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗ ಅದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ನಾಗರೀಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- ೫) ಕೊಂಚಬೋಡು : ಕೊಂಡು ಹೋಗನು, ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಪದ 'ಕೊಂಡ ಬೋಡು' 'ಕೊಂಟಬೋಡು' ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

೫) ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಶೇಷಗಳು

ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಲೇಖಕರು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಅನುವಾದ)

ವೇಮಣ್ಣನು ಹಲವಾರು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ.

- ೧) ಜಿಂಜೀರೀಲು - ಸರಪಣಿ, ಜಿಂಜೀರ್ ಎಂಬುದು ಜಿಂಜಿರ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಐದಾರು ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿಲ್ಲ. ಅವು ಕೂಡ, ಗುಲಾಮು, ಅಲ್ಲಾ, ಬಿಕ್ಕ, ಮಹಮ್ಮದು, ಜಿಂಜೀರ್-ಮೊದಲಾದ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರವಾದವು. ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂಗಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನೊಳಕ್ಕೆ ಮಹಮದೀಯರ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೂ ಗಾಢವಾಗಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

- ೨) ಬಿಕ್ಕಲು : ಬೀಖ್ (ಭಿಕ್ಷ)ದಿಂದ ಈ ಪದ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಭಾವಗಳನ್ನು ಈ ಪದಗಳ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಕೋಶ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರೆ ಆಗ ವೇಮಣ್ಣನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾಧ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಬೇರಾವ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ವೇಮನನಿಗಿದೆ. ವೇಮನನ 'ಭಾವ'ಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದವರೂ ಸಹಾ ಆತನ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಪದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಹಾಕವಿ ತಿಕ್ಕನ ಸೋಮಯಾಜಿ. ಮಾತ್ರವೇ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರ್ಲ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹವಾದುದು.

"Even those who are averse to the thought of Vemana have to admit that his poetic diction is unique. It is simple without being banal. Sweet without being cloying. It has all the verve and variety of popular speech of which as stated in the first chapter. He is supreme master. True at places his poetry lacks clarity, but this happens only when he is dealing with highly mythical experience"^{೬೪}.

V. ಪದ್ಯ ರಚನಾ ಶಿಲ್ಪ

ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕರಗತವಾಯಿತು. ಅದು ಆತನ ಉಸಿರೇ ಆಯಿತು. ಆದಕಾರಣ ಆತನ ಕಾವ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಭಂದೋರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ. ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆತನು ತೋರಿದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅಪೂರ್ವವಾಗದು. ಈ ಪದ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಭಂದೋಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಭಂದೋರೂಪದ ಸ್ವರೂಪ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆತನು ತಾನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗ (Formula). ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಶೈಲಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಆತನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ, ಆತನು ತೋರಿದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಕುಟವನ್ನುಳಿದು, ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣ ಅನುಸರಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಈ ರೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಗೊತ್ತಾ? Marx ಹೇಳಿದ thesis, Antithesisಗಳ synthesis ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ, ನೋಡು. ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಎರಡು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಉಪ್ಪು ಕಪ್ಪುರಂ' ಪದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಉಪ್ಪು ಕಪ್ಪು ರಂಪು ನೊಕ್ಕ ಪೋಲಿಕನುಂಡು' (ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪುರಂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ "ಚೂಡ ಚೂಡ ರುಚುಲ ಜಾಡ ವೇರು" (ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳ ರುಚಿಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸಮನ್ವಯ, ಒಂದು ಉಪದೇಶ. ಒಂದು ನೀತಿ. "ಪುರುಷುಲಂದು ಪುಣ್ಯಪುರುಷಲು ವೇರಯಾ" (ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರೇ ಬೇರೆ) ಎಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ"^{೬೫}.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿರುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲ Dialectics ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರೂಪ, ಸಾಮ್ಯ, ಗುಣ ವೈರುಧ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ (ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಒಂದು ಲೋಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ

ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಯವರು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಮೊದಲ ಪಾದ ಎರಡನೆಯ ಪಾದದ ಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಡಾ|| ಚೇಕೂರಿ ರಾಮರಾವ್ ಅವರು “ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ” ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಹೇಳಿದಂತೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ dialectical materialism technique ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈ ರೀತಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಈ Technique ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ ಈ ಲೇಖಕನಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉಪ್ಪು-ಕರ್ಪೂರ ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಅವು ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಅವುಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಹೊರತು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ಪರಿಣಾಮವೇ ಇಲ್ಲದಾಗ ಇನ್ನು dialectics ಎಲ್ಲಿದೆ? ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅವರು ಆಪಾದಿಸಿ ಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡ dialactic technique ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ thesis, antithesis, synthesis ಎಂಬ ಮೂರು ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ, ಅವು ಪರಿಣಾಮ ಗತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆಂದಾಯಿತು^{೬೬}.

“ಭಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲದೆ, ವಿರುದ್ಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ತಿಳಿದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ವೇಮನನು ತನ್ನ ಭಾವವ್ಯಕ್ತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ದಾರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡೋಣ:

ಮೇಡಿಪಂಡು ಚೂಡ ಮೇಲಿಮೈ ಯುಂಡುನು
ಪೊಟ್ಟಿವಿಚ್ಚಿ ಚೂಡ ಪುರುಗುಲುಂಡು
ಪಿರಿಕಿವಾನಿ ಮದಿನಿ ಬಿಂಕ ಮೀಲಾಗುರಾ

(ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ಮೇಲೆ ನೋಡಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬಗೆದು ನೋಡಲು ಅದರ ತುಂಬಾ ಹುಳುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೇಡಿಯಾದವನ ಬಿಂಕವೂ ಇದೇ ರೀತಿ)

ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಿಂಕವಾಗಿದ್ದು, ಮನದಲ್ಲಿ ಹುಳುಕು ತುಂಬಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ‘ವರ್ಣ್ಯ’ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಂತಹವನು ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾ, ಒಳಗಡೆ ಹುಳುಗಳಿರುವ ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಂದ್ವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ವಿಶದಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

“Generally speaking, Vemana devotes the first two lines of his ataveladi to state the idea he wants to convey to drive it home, he

then gives a brilliant analogy in the third. The fourth line is only an ornament, a makuta. It should be evident from this analysis that the whole beauty of the stanza rests in his singular analogy or dristanta given in the third line. A good shot may occasionally miss his mark, but not Vemana his analogy. His poetic skill and greatness depend to a large extent upon it. In his hands it has gained novelty and freshness. Very often it takes the form of an epigram of similes Vemana is one of analogies”^{೬೭}.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ಣ್ಯ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾವು ಅವರು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದೇ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಭೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಮ್ಯ ವೈರುಧ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿನ ಭಿನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಮೊದಲ ಎರಡು ಪಾದಗಳು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾದರೆ, ಅನೇಕ ಕಡೆ ಮೂರನೆಯ ಪಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

೧) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮೂರನೆಯ ಪಾದ, ಬಹುಪಾಲು ದೃಷ್ಟಾಂತ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇಳುಗನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಕೇಳಿದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತೆ (Anticipatory Interrogation) ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯೇ ಆದರೂ ಅದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

- ೧) ಕಂಚುಮೋಗುನಟ್ಟು ಕನಕಂಬು ಮೋಗುನಾ?
(ಕಂಚು ಮೊಳಗಿದಂತೆ ಬಂಗಾರ ಮೊಳಗುತ್ತದೆಯೇ?)
- ೨) ತಲಲು ಬೋಡುಲೈನ ತಲಪುಲು ಬೋಡುಲಾ?
(ತಲೆ ಬೋಳಾದರೇನು ಮನವು ಬೋಳಾದೀತೆ?)
- ೩) ವಿತ್ತನಂಬು ಮರಿವ್ಯಕ್ತಂಬುನಕು ಎಂತ?
(ಆಲದಮರಕ್ಕೆ ಅದರ ಬೀಜ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ?)
- ೪) ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಲೇನಿ ಶಿವಪೂಜಲೇಲರಾ?
ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಶಿವಪೂಜೆಗಳೇಕೆ?
- ೫) ಪಚ್ಚಿಕುಂಡ ನೀಳ್ಳಪಟ್ಟಿನ ನಿಲುಚುನಾ?
(ಹಸಿಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿದರೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆಯೇ)

ಈ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಲೋಕೋಕ್ತಿಗಳಾದಿ, ಗಾದೆಗಳಾಗಿ ತೆಲುಗು ಮಾತಾಡುವವರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿವೆ.

“The greatness of his style lies in the use of simple and uninvolved constructions, choice of native idioms and metaphor, and the placement of certain clauses of anticipatory interrogation, all of which stand in contrast to the style of classical poetry. These characteristics have made his verses a popular code of ethics and they have come to stay as proverbial sayings in the Telugu language.”

ಕೇಳುಗನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ. ಆಶುಕವಿತೆಗೆ ಇದೊಂದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಗುಣ.

೨) ಒಂದೇ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು

ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದೇ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಮೂಡಿರುವುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

- ೧) ಕುಲಮುಲೋನ ನೊಕಡು ಗುಣವಂತುಂಡುಂಡೇನಾ
ಕಲಮು ವಲಯು ವಾನಿಮುಗುಣಮು ಚೇತ
ವಲಯು ವನಮುಲೋನ ಮಲಯಜಂಬುನ್ನಟ್ಟು

(ಕುಲದೊಳಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಗುಣವಂತನಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಆ ಕುಲವೇ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಂದನ ಮರವಿದ್ದಂತೆ.)

- ೨) ಕುಲಮುಲೋನ ನೊಕ್ಕ ಗುಣಹೀನುಂಡುಂಡೇನಾ
ಕುಲಮು ಚೆಡುನು ವಾನಿ ಗುಣಮು ವಲನ
ಎಲಮಿ ಚೆರಕುನಂದು ವೆನ್ನು ಪುಟ್ಟಿನ ರೀತಿ

(ಕುಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗುಣಹೀನನಿದ್ದರೂ ಸಾಕು. ಆ ಕುಲ ಅವನ ಗುಣದಿಂದ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಕಬ್ಬಿಗೆ ಹುಳು ಹತ್ತಿದಂತೆ)

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಣವಂತ - ಗುಣಹೀನ, ಬೆಳಗುವುದು, ಕೆಡುವುದು ಎಂಬ ಪದಗಳು ತುಂಬಾ ಕೀಲಕವಾದವು. ಎರಡೂ ಪದ್ಯಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ಒಂದೇ. ಆದರೆ ಪದಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ (replace ment) ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಧೋರಣೆಗಳು ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. (positive and negative) ಪದ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಭಂಗ ಬಾರದಂತೆ ಹೇಳುವ ವಿಧಾನದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೋಲಿಕೆ ಮೂಡಿಬಂದುವು.

ಕೆಲವೊಂದು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಇದ್ದರೂ ವಿರುದ್ಧ ಭಾವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

- (೧) ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗಲ್ಲಿ ಚೇಸಿನ ಪುಣ್ಯಂಬು (ಡಿ.೧೨೧೧.೧೯೪) (ಚಿತ್ತ ಹೊಂದಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯ),

(೨) ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಲೇನಿ ಶಿವಪೂಜ ತನಕೇಲ? (ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಶಿವ ಪೂಜೆಯೇಕೆ)

೩) ಪದಗಳ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗ

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದಗಳ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪದ್ಯಗಳು ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ವ್ಯಾಕರಣದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಆಮ್ರೇಡಿತಿಗಳು ಇವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪುನಃಪದಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಪುನಃ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಎರಡು ಬಗೆ:

೧) ಪದ್ಯದ ಒಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿ ತುಣುಕುಗಳಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು.

೨) ಇಡೀ ಪದ್ಯ ಇದೇ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವುದು.

ಉದಾ:- ೧) ಚೂಡ ಚೂಡ ರುಚುಲ ಜಾಡವೇರು

(ನೋಡೆ, ನೋಡೆ ರುಚಿಗಳ ಜಾಡೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ)

೨) ಅನಗನನಗ ರಾಗ ಮತಿಶಯಿಲ್ಲು ಚುನುಂಡು

(ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾಗವು ಅತಿಶಯವಾಗುತ್ತದೆ)

ಪುನಃ ಪದ ಬಾಹುಳ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ತರುವ ತರುವ ಬುಟ್ಟು ತರುವುನ ನನಲಂಬು

ತರುವ ತರುವ ಬುಟ್ಟು ದಧಿನಿ ಘೃತಮು

ತಲಪ ತಲಪ ಬುಟ್ಟು ತನುವುನ ತತ್ಸಂಬು

ಡಿ.೧೨೧೧.೧೨೯

ತಿರಿಗಿತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ ತಿರುಗಂಗ ತಿರುಗಂಗ

ತಿರುಗಿ ತಿರಿಗಿ ಕೊಂತ ತಿರಿಗಿ ತಿರಿಗಿ

ತಿರಿಗಿ ತಿರುಗಿನಿ ತ್ರೋವ ತಿರುಗಲೇಡಾಯರಾ

ಡಿ.೧೨೨೩-೯೨೩

ಚದುವ ಚದುವ ಚದುವ ಸಭಲಂದು ರಂಜಿಲ್ಲು

ಪೆನಗ ಪೆನಗ ಪತಿಕಿ ಪ್ರೇಮ ಪುಟ್ಟು

ವಿನಗ ವಿನಗ ಮಾಟ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೈಯುಂಡು

ಡಿ.೧೨೨೩-೩೩೬

೪) ಮೂರು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವಲ್ಲದೆ ಮೂರು ಪಾದಗಳೂ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಹಿತವಾದವು, ಒಂದು ಅರ್ಥ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂಥದ್ದು ಆದ ಪದ್ಯಗಳು ಕೆಲವು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಅಂತಹುದೇ ಬೇರೊಂದು ಪಾದವನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಇಬ್ಬಂದಿ ಇಲ್ಲ.

ಉಲಿಪಿ ಕಟ್ಟಿಕೇಲ ನಯ್ಯಲ ಮಂಚಂಬು?

ಪಂದಿಕೇಲ ಚಿಲುಕ ಪಂಜರಂಬು?

ಮುಕ್ಕಿಡಿ, ಸತಿಕೇಲ ಮುತ್ತಂಪು ಮುಂಗರ

ಡಿ.೧೨೨೨-೩೨೧

(ಅರಸಿಕನಿಗೇಕೆ ತೂಗುಮಂಚೆ? ಹಂದಿಗೇಕೆ ಗಿಳಿಯ ಪಂಜರ? ಮೂಕೂರತಿಗೇಕೆ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ?)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣ್ಯವಾಚ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಧ್ವನಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೫) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

೫) ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಉಪಮಾಲಂಕಾರಗಳ ರಾಶಿ. ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದ ಪದ್ಯವೇ ಅಪರೂಪ. ಪಾದ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿನ ಹೋಲಿಕೆಗಳಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಹೋಲಿಕೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪದ್ಯಗಳೂ ಕ್ಷಚಿತ್ತಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯಗಳಿಗೆ ಅಭೇದವಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರಮನೆಡು ವೇರು ಶಿಥಿಲ ಮೈನಪ್ಪುಡು

ಪ್ರಕೃತಿಯನೆಡು ಚಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟುನು ಪಿದಪ

ಕೋರೈಲನೆಡು ಪೆದ್ದ ಕೊಮ್ಮಲೆಂಡುನು ಗದಾ

ಡಿ.೧೨೬೨-೧೮೪

(ಚಿತ್ರವೆಂಬ ಬೇರು ಶಿಥಿಲವಾದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂಬ ಮರವು ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಕೋರಿಕೆಗಳೆಂಬ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳು ಒಣಗುತ್ತದೆ.)

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತಹವುಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

ಉನ್ನಾವಾಡುಯೆವಡು ಕನ್ನವಾಡೆವ್ವಡು

ಡಿ.೧೨೨೨-೩೧೦

(ಉಳ್ಳವನು ಯಾರು, ಕಂಡವನು(ಹೆತ್ತವನು) ಬೇರೆಯವನು ಯಾರು)

ಪುಟ್ಟನೇಮಿ ವಾಡು ಗಿಟ್ಟನೇಮಿ

ಡಿ.೧೨೨೨-೨೧

ಘನುಡುಗಾಡು ಹೀನ ಜನುಡುಗಾನಿ

ಡಿ.೧೨೨೨-೩೮೨

ಇದುವರೆಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ರಚನೆ ಐದಾರು ಬಗೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಂತೆ ರಚನೆಯಾಗುವುದು ಆಶುಕವಿತೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣ ರಾವು ಅವರು ತಮ್ಮ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೬೯}. ವೇಮಣ್ಣನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದವನಲ್ಲ. ಉದಾಹರಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳದು ಆಶುಕವಿತ್ವ ಶೈಲಿ.

೬) ವ್ಯರ್ಥ ಪದಗಳು

ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದ ಪದ್ಯ ಬರೆಯುವಾಗ ಅಥವಾ ಹೇಳುವಾಗ ಹಲವಾರು 'ವ್ಯರ್ಥಪದ'ಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ.

'ರೂಢಿಗಾನು', ಕಡಕ, ಕಡಗಿ, ಕರಮು, ತೊಡರಿ, ಮಿಗುಲ, ವೇಗ, ಮೊನಸಿ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಗಳು ಇದ್ದರೂ ಪದ್ಯರಚನೆಯ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ ಗಣನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪದಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಪದ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಂಗ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ಪದಗಳಿಗೆ ಪದ್ಯದ

ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಇಬ್ಬಂದಿಯುಂಟಾಗದು. ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಪದಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇವು ಪದ್ಯದ ರಚನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು 'ಪಾದಪೂರಣ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಆಶುಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇವು 'ಗುಣ'ಗಳೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣ ರಾವು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೭೦}.

“ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವು ನೀರಸ ಪುನರುಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕಥಾಶ್ರವಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವು ಕಥನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣ ಆಲಂಬನಗಳು. ಕೇಳುಗರು ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಹೇಳಲಿರುವ ಕಥನವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಶುಕವಿ ಹೇಳಲಿರುವ ಮಾತುಗಳೆಂದು ಮೊದಲೇ ಗುರುತಿಸಿ, ಹಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವು ಆಶುಕವಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಆಸರೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೆಳಸುವುದೋ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೋ ಇವು ನೆರವಾಗುವುದೂ ಈ ಪಡಿಯಚ್ಚು ವಿಧಾನವೇ”.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾದ ಪಾದಪೂರಣ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ತನರ, ತಗ, ಮೊನಸಿ, ಸಾರದಿ, ಒನರ, ಎನಸಿ, ಒಪ್ಪಂಗ, ತೆಲಿಯ, ಕಡಕ, ಪರಗ, ಎಲಮಿ, ನೆರಿ, ಅರಸಿ, ನೆರ, ಅಲ, ತಲಪ, ಭೂಮಿ, ತೊಡರು, ಕಲಯ, ತಲಿಪ, ಗೊಬ್ಬನ, ಮಾನುಗ, ನರಗ, ಮಹಿ, ಮರಿ, ಪನುಪುಗ, ಒಗಿ, ಚೆಲಗಿ, ಅಲ್ಲ, ಕದಿಸಿ-ಮೊದಲಾದವು.

VI ಆಟವೆಲದಿ

ವೇಮಣ್ಣನು ಈ ಆಟವೆಲದಿ ಛಂದೋರೂಪವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಇದರ ಹೆಸರಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಸತ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲ. 'ಆಟವೆಲದಿ' ಒಂದು ದೇಶೀಯ ಛಂದಸ್ಸು, ಅದರ ನಡಿಗೆಯ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನು ಆಟವೆಲದಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಲಾಗದು. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕವಿಯ ಪದ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಛಂದೋರಹಸ್ಯಗಳು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಧಾರಣಾನುಕೂಲ(ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ) ಶಿಲ್ಪ ರಹಸ್ಯಗಳಾಗಿ ಕೂಡಾ ನಾವು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಹಾಡಾಗಲೀ, ಪದ್ಯವಾಗಲೀ, ಜನರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೇ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವುಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರವೇ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಪ್ರಚಾರ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿಗೇ ಏಕೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹುಡುಕಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಪದ್ಯ ಹೃದಯಾಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟಿ, ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಷಯ, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಈ ಎರಡೂ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿರುವ “ಜನಪ್ರಿಯತೆ”ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎರಡನೇ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. “ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯದವರು, ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳದವರು ಇಲ್ಲ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯೇ ಇದೆ. ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನಾಟುವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿರುವುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆಟವೆಲದಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ತೋರಿದ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ವೇಮಣ್ಣನು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಂಥವು ಆಟವೆಲದಿಯಾದ ಕಾರಣ, ಆತನೇ ರಚಿಸಿದ ಕಂದಪದ್ಯಗಳು ಆತನದೇ? ಅಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ‘ಆಟವೆಲದಿ’ ಛಂದೋ ರೂಪವಾಗಿರುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

‘ಆಟವೆಲದಿ’ ಲಕ್ಷಣಗಳು^{೨೧}

ತೆಲುಗು ಪದ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮೂರು ೧) ಸಂಸ್ಕೃತ ವೃತ್ತಗಳು ೨) ಜಾತಿಗಳು (ದೇಶೀಯ ಛಂದಸ್ಸು) ಮತ್ತು ೩) ಗೇಯಗಳು (ಹಾಡುಗಳು)

ಛಂದಃ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಆಟವೆಲದಿಯನ್ನು ದೇಶೀಯ ಛಂದೋ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿನ, ಉಪಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೇಟಗೀತೆ, ಆಟವೆಲದಿ, ಸೀಸ ಮುಂತಾದವು ಈ ಉಪ-ದೇಶೀಯ ಛಂದೋರೂಪಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು ಲಘುಗಳ ಕ್ರಮ, ಅಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿಯಮವಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಣಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ದೇಶೀಯ(ಉಪಜಾತಿ) ಛಂದೋರೂಪಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾತ್ರಾ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ರೂಪಿತಗೊಂಡ ಗಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು ಲಘುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ! ಮಾತ್ರಾಗಣಗಳ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ಗುರುಲಘು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪದ್ಯದ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ಮೀರಿದ ಗಣಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾದ ಗಣಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಅನುಕೂಲತೆ ಈ ದೇಶೀಯ ಛಂದೋರೂಪಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೃತ್ತ ರಚನೆ(ಅಕ್ಷರಗಣ)ಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಸೌಲಭ್ಯ ದೇಶೀ ಛಂದಸ್ಸಿಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಛಂದಃಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬರೆದ ಬ್ರೌನ್ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು fixed or uniform meters ಎಂದೂ, ದೇಶೀಯ ಛಂದೋರೂಪಗಳನ್ನು changing meters ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಛಂದಸ್‌ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಟವೆಲದಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಇನಗಣತ್ರಯಂಬು ಇಂದ್ರದ್ವಯಂಬುನು

ಹಂಸ ಪಂಚಕಂಬು ನಾಟವೆಲದಿ

ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಎರಡನೇ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಇಡೀ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಿದಂತೆ. ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂರು ಸೂರ್ಯಗಣಗಳು ಎರಡು ಇಂದ್ರಗಣಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಐದು ಸೂರ್ಯಗಣಗಳು ಇರಬೇಕು. ಎರಡೂ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲ ಗಣದ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗಣದ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಯತಿ(ವಡಿ) ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಾಸಯತಿ ನಿಯಮವೂ ಇದೆ.

ಆಟವೆಲದಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಆರು ಇಂದ್ರಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು (ಭ, ರ, ತ ಗಣಗಳು) ವೃತ್ತ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಮೂರಕ್ಷರ ಗಣಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂತವೇ. ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಮೂರು ನಲ(ನಗಣ+ಲಘು) ನಗ(ನಗಣ+ಗುರು), ಸಲ(ಸಗಣ+ಲಘು)ಗಳು ಅಕ್ಷರಗಣಗಳಲ್ಲಿನ ನಗಣಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಘು, ಗುರು ಮತ್ತು ಸಗಣಕ್ಕೆ ಲಘುವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಂಥವು.

ಮಾತ್ರಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಟವೆಲದಿಯ ಪಾದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ! ಹದಿನೇಳು ಮಾತ್ರಗಳಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗದು. ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಮಾತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮಾತ್ರಗಳು ಸ್ಥಿರ, ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಆಟವೆಲದಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮಾತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅರವತ್ತೈದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅರವತ್ತೈದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಸ ಪದ್ಯದ ನಡಿಗಿಯಂತಿರುವ ಕೆಲವು ಆಟವೆಲದಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಪದ್ಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದೇಶೀಯ ಛಂದೋರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಪಾದ ಲಘುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಾಳೆಗರಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಲಿಪಿಕಾರರು ಛಂದೋಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ‘ಗುರು’ವಿನೊಂದಿಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ (‘ವೇಮಾ’ ಎಂದೋ ‘ವಿನುರವೇಮಾ’ ಎಂದೋ).

ಗುರುಲಘುಗಳ ನಿಯತ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಲಯ ಅಥವಾ ಗೇಯಗುಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಗುರುಲಘುಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಪದ್ಯದ ನಡಿಗೆ ಹಾಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಟವೆಲದಿಯ ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದ, ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುವ ಗಮನದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಶ್ರುತಿ ಸುಭಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಟವೆಲದಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗುರುವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಲಘುಗಳನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಸಹಾ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಪಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಇದ್ದಾಗ ಹದಿನೈದರಿಂದ ೧೬ರವರೆಗೆ ಲಘುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಓಟವೇ ಹೊರತು ನಾಟ್ಯವಲ್ಲ. ಸಮತೋಲನ ಇಲ್ಲದ ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶ್ರವಣಸುಖ ಇದರಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುಲಘುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ೨, ೩, ೪, ಅಂಕಿಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಇದ್ದರೆ, ಪದ್ಯದ ನಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆಟವೆಲದಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ನಡಿಗೆಯ ಎಲ್ಲ ಬಳಕುಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿಯೇ ತೋರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಛಂದೋಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತಾರದಂತೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಗಣಕ್ರಮಗಳಿಂದ (combinations) ಅಸಂಖ್ಯಾತ ನಡಿಗೆಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು.

ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಈ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸೋಣ.

೨) ಪದಗಳ ಪೋಷಿಸುವಿಕೆ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಗಳು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕರೇ ಸಾಕು ಎಂದು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪದ್ಯಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ನಡಿಗೆ ಮುಖ್ಯ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಲುಗು ಪದ್ಯರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಡಾ|| ಗಿಡುಗು ವೆಂಕಟ ಸೀತಾಪತಿಯವರು ಕೆಲವು ಮೌಲಿಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೧}.

ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾತ (accent) ಇರುತ್ತದೆ^{೨೨}. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈ ಘಾತಗಳು ಪದಗಳ ಅಥವಾ ಪದಖಂಡ (ಕಪ್ಪುರಂಜು) ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪದಘಾತದಿಂದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಒಂದು ಶ್ರುತಿ ಸೌಖ್ಯ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

೧) ಪದದ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಘಾತವಿರುತ್ತದೆ.

೨) 'ಗುರು' ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾತವಿರುತ್ತದೆ.

೩) ಪದದ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಲಘುವಾಗಿದ್ದು, ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರ 'ಗುರು' ಆಗಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಘಾತವು ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ.

೪) 'ಗುರು' ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮಾತೃಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಘಾತವಿರುತ್ತದೆ.

ಪದಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಪದ್ಯಗತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಈ ಘಾತಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಅರಿವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಕವಿ ಪದ್ಯ ಪಾದದಲ್ಲಿನ

ಒಟ್ಟು ಮಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ 'ಮಾತೃ'ಯ ಮೇಲೆ ಈ ಘಾತವಿರಬೇಕು, ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಇರಬಾರದು, ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಐಚ್ಛಿಕ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಡಾ|| ಗಿಡುಗು ಸೀತಾಪತಿಯವರ ಈ ಪರಿಶೀಲನಾಂಶವನ್ನು ವೇಮಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿ ನೋಡೋಣ.

೧) ಉಪ್ಪು ಕಪ್ಪು ರಂಜು ನೊಕ್ಕ ಪೋಲಿಕಿ ನುಂಡು^{೨೩}

ಮೇಲಿನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೧,೪, ೭, ೧೦, ೧೩ ಮತ್ತು ೧೭ನೆಯ ಮಾತೃಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾತವಿದೆ.

೨) ಚಂಪ ದಗಿನ ಯಟ್ಟಿ ಶತ್ತುವು ತನ ಚೇತ

ಈ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೧, ೪, ೧೦, ೧೬ನೆಯ ಮಾತೃಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾತವಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮಾತೃಗಳಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳು ಮಾತೃಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆಟವೆಲದಿಯ ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದರಿಂದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮಾತೃಗಳವರೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯಾದರೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ೧೭, ೧೮, ೧೯ ಮಾತೃಗಳಿರುವ ಪಾದಗಳೇ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಮಾತ್ರಾ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೆ ಘಾತ ಬೀಳುವಂತೆ ತಪ್ಪದಲೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಗಾಗ ಹದಿನಾರನೆಯ ಮಾತೃಯ ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲೂ ಘಾತ ಬೀಳುವಂಟು. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಈ ಹದಿನೇಳು ಅಥವಾ ಹದಿನಾರನೆಯ ಘಾತವು ಒಂದು ನಿಯಮದಂತೆ ಆ ಪಾದದ ಕೊನೆಯ ಘಾತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಘಾತವಿರುವ ಗಣ 'ಸಲ' (UU-U) (ಸಗಣ+ಲಘು) ಶೇಕಡ ಎಪ್ಪತ್ತೈದರಷ್ಟು ಭಾಗ ವೇಮಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಲಮು' (ಸಗಣ+ಲಘು) ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ 'ಸಲಮು' (ಸಗಣ+ಲಘು) ಹಾಕುವುದು ವೇಮಣನ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ 'ಸಲಮು' ವೈಕಲ್ಪಿತ, ಸಗಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಂದು ಲಘುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಸಲಮು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (ಸಲಗಂ (UU+U=UU-U) ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನವರಿಗಾಗಿ ಛಂದೋಶಾಸ್ತ್ರ ಬರೆದ ಬ್ರೌನ್ ಜಗಣಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಲಘು ಸೇರಿಸಿದರೆ(ಜಘಾನ U-U=UU-U) ಸಲಮು (ಸಗಣ+ಲಘು) ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಲಜಂ' (UU-U) ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೪}. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಗಣ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೇ ಅಲ್ಲದೇ ಜಗಣ ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಕೂಡಾ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ^{೨೫}.

ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಳಿದಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ.

೧. ತಿರುಮಲಕುನು ಬೋವ ತುರಕ ದಾಸರಿ ಗಾಡು
೧೨ನೆಯ ಮಾತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಘಾತ ವಿಧಿಸಿದ ಗಣ ಸಲಮು
೨. ಕುಲಮುಗಲ್ಲು ವರು ಗೋತ್ರಂಬು ಗಲವಾರು
೩. ಪನಸ ತೊನಲ ಕನ್ನ ಪಂಚದಾರಲ ಕನ್ನ
೪. ಚಂಪದಗಿನ ಯಟ್ಟಿ ಶತುವು ತನ ಚೇತ
೫. ಪೊಟ್ಟಕಾಯ ರಾಯ ಪೊಡುಗು ತ್ರಾಟನು ಗಟ್ಟಿ
೬. ಆಲಿವಂಕವಾರು ಆಪ್ತ ಬಂಧುವು ಲೈರಿ
೭. ಅನುವುಗಾನಿ ಚೋಟ ನಧಿಕುಲ ಮನರಾದು
೮. ಅನಗನನಗ ರಾಗ ಮತಿಶಯಿಲ್ಲು ಚುನುಂಡು
೯. ಚಾಕಿ ಕೋಕಲುದಿಕಿ ಚೇಕಾಕು ಪಡಜೇಸಿ
೧೦. ಪಾಲ ಸಾಗರಮುನ ಪವ್ವಳಿಂಚಿನವಾಡು
೧೧. ಕೋತಿ ಬಟ್ಟದೆಚ್ಚಿ ಕೊತ್ತ ಪುಟ್ಟವು ಗಟ್ಟಿ
೧೨. ಊರ್ವಿ ವಾರಿಕೆಲ್ಲ ನೊಕ್ಕ ಕಂಚಮು ಬೆಟ್ಟಿ
೧೩. ಪೆಕ್ಕುಜನುಲ ಗೊಟ್ಟಿ ಪೇದುಲವಧಿಯಿಂಚ
೧೪. ಕೂಲಿನಾಲಿ ಜೇಸಿ ಗುಲ್ಲಾಮು ಪನಿಚೇಸಿ
೧೫. ಯೇರು ದಾಟಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೇಗಿನ ಪುರುಷುಂಡು

ಸಮಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಸಾಧಿಸಿದ ಪದ್ಯದ ನಡಿಗೆಯ ರಚನೆಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಮಕುಟವೇ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ. ಸಮಪಾದಗಳ ರಚನೆಯೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಕುಟದ ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲೇ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ದಾಭಿ ರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ

ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಪಾದಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹದಿನೈದು ಮಾತ್ರವೇ. ಇದು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೧, ೪, ೭, ೧೦ ಮತ್ತು ೧೩ನೆಯ ಮಾತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾತವಿರುತ್ತದೆ. ಆಗಾಗ ೧೧, ೧೨ನೇ ಮಾತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಘಾತವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಣ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗಣ, ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಈ ಗಣ ಮೂರನೆಯ ಗಣವಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಗಣವಾಗಿಯೂ ಸಹಾ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ನಗಣ (UUU) ಅಂದರೆ ಸಮಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಗಣ ಒಂದೇ ಗಣವಿದ್ದು ಉಳಿದವು 'ಗಲಮು' ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ.

೧. ಪೊಟ್ಟ ವಿಚ್ಚಿ ಚೂಡ ಪುರುಗು ಲುಂಡು
೨. ಕೊಂಚೆ ಮುಂಡು ಟೆಲ್ಲ ಕೊದುವ ಗಾದು
೩. ಮೈಲದೀಸಿ ಲೆಸ್ಸ ಮಡಿಚಿನಟ್ಟು
೪. ತಲ್ಲಿ ವಂಕವಾರು ತಗಿನ ಪಾಟಿ
೫. ಕಾಶಿ ಕೇಗ ಪಂದಿ ಗಜಮು ಗಾದು
೬. ಮೂಗ ಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಮೊದಟಿ ಇಲ್ಲು
೭. ಬುದ್ಧಿ ಮಂತುಲುಗುಚು ಪುತ್ತು ಲೊಪ್ಪ
೮. ಆಲುಗಾದು ನುದುಟಿ ವ್ರಾಲುಗಾನಿ
೯. ಅರಯ ನಿಂದ ಲಕುನು ಆಲಯಂಬು
೧೦. ಚೂಡ ಚೂಡ ರುಚುಲ ಚಾಡವೇರು
೧೧. ವೇದ ಮೇಲ ಮತವಿಭೇದಮೇಲ
೧೨. ಕಾಚಿ ಯತುಕ ನೇರ್ಪು ಕಮ್ಮರೀಡು

ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಂತವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂತವು ಮಾತ್ರವೇ. ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಕೂಡಾ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

೩) ಅಕ್ಷರ(ಧ್ವನಿ) ಸಂಯೋಗ

ವೇಮನನು ಬಳಸುವ ಪದಗಳು ಪದೇ ಪದೇ 'ಗಣ'ವನ್ನು ಅತ್ರಿಕಮಣ ಮಾಡದೇ ಇರುವಂಥದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಸೂರ್ಯಗಣಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡಕ್ಷರಗಳ, ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪದಗಳೇ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದ ಮುಗಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗಣವು ಕೂಡ ಮುಗಿಯುವುದು ವೇಮನನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ.

೪) ಯತಿ(ವಡಿ)

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯತಿ(ವಡಿ)ಗೆ ದೊರೆತಂತಾ ಗೌರವ, ಶ್ರುತಿರಮ್ಯತೆ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಯತಿ ನಿಯಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಅಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿದ್ದು ಅವು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂಪನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಯತಿಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ಪದಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿದಂತೆ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಯತಿಸ್ಥಾನ ಪದಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾದ ಆ ಪಾದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಅವು ಒಂದು ಘಟಕ (unit) ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾವ ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ಭಾವವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಣ.

VII ಮಕುಟದ ಅರ್ಥ:

ಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಮಕುಟವಿರುವುದು ನಿಯಮ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಕುಟನಿಯಮವನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ತೆಲುಗು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು 'ಶತಕ' ಕವಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧. 'ವೇಮಾ' ೨) 'ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ' ಎಂಬುವು ವೇಮಣ್ಣನು ಬಳಸಿರುವ ಮಕುಟ. 'ವೇಮಾ' ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಮಕುಟ ಕೆಲವು ಆಟವೆಲದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲದ ಇತರ ಪದ್ಯ(ಭಂದೋರೂಪ)ಗಳಿದ್ದರೂ "ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ" ಎಂಬ ಮಕುಟ ಆಟವೆಲದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಆರುದ್ರ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ವೇಮಾ' ಎಂಬ ಮಕುಟವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

"ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ 'ವೇಮಾ' ಎಂಬ ಎರಡಕ್ಕರದ ಪದವೇ ಮಕುಟವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅನಂತರ "ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ" ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಮಕುಟವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದನು"^{೨೨}. ಆದರೆ ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಭಂದೋರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ವೇಮಣ್ಣನವು ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಉಪಪತ್ತುಗಳು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಆಟವೆಲದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದ ಇಡೀ ಮಕುಟವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವೇಮಣ್ಣ ತಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮಕುಟ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ ಅರ್ಥ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಗೆ ವಿಘಾತ ಉಂಟಾಗದು^{೨೩}. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇವಲ chorus or refrain ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೪}. ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಮಕುಟ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪದ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಭಂಗವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಕುಟವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಯಾಗಲೀ, ಪದ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗದು.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಶ್ರವಣ ಸುಂದರವಾದ "ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ" ಎಂಬ ಮಕುಟಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಮಕುಟವಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು 'ಮಕುಟಗಳು' ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವು :

೧) ವಿಮಲಗುಣ ಯೋಗೀಂದ್ರ ವೇಮನಾಯಕ

೨) ರಾಜಯೋಗಿ ವೇಮಾ

೩) ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾಕಳಾತ್ರಾಣ ವಿವರಿ ವೇಮ (೧೨೨.೧೬೮)

ಮೊದಲನೆಯ ಮಕುಟ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ತೇಟಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಒಂದೆರಡು ಆಟವೆಲದಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ 'ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮಾ' ಎಂಬ ಮಕುಟದ

ಅರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮುನ್ನ, ಈ ಮಕುಟಕ್ಕೆ ಇರುವ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೧) ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ

೨) ವಿಶ್ವತಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ

೩) ವಿಶ್ವತೋಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ

೪) ವಿಶ್ವತಾಭಿರಾಮ ವಿವರಿ ವೇಮ

ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಕುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಧೇಯವಾದುವಲ್ಲ. ಧಾರಾಳವಾದ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾವ್ಯಧಾರೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದದ ಗುಣ ಈ ಪಾಠಗಳಿವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಕುಟ ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ತಾಳೆಗರಿ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಲಿಪಿಕಾರನ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಪಾಠವಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ^{೨೫}. ಮೇಲೆ ನೀಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಠಾಂತರಗಳೂ ಲಿಪಿಕಾರರ ಅವಜ್ಞೆಯಿಂದ ಆಗಿರುವಂಥವು.

೧) ಅರ್ಥನಿರ್ಣಯ

"ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ" ಎಂಬುದನ್ನು ಬ್ರೌನ್ ಅವರು "Listen o Vemana | dear to the lord of all" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೬}. ವೇಮಣ್ಣನ ನೂರುಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಪಿಶಿಪಾಟಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರೂ ಸಹಾ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದು "O Vemana, the beloved of the gods" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ^{೨೭}. ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಈ ಮಕುಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥ ನಿರ್ಮಿತವೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. "The import of the chorus is obscure" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ^{೨೮}. ವೇಮಣ್ಣನ ಮಕುಟವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇದು ಅರ್ಥಾಪೇಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ, ಕೇವಲ ಪದ್ಯಪೂರಣಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ ಮನೋಹರವಾದ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ಶ್ರೀ ವಂಗೋಲು ವೆಂಕಟರಂಗಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿ ನುಸುಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಪಾದಪೂರಣವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಯಾರೂ ತೃಪ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ತೋಚಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಸೂತ್ರ ಪ್ರಾಯವಾದ ವೇಮಣ್ಣನ ಮಕುಟವನ್ನು ಅದರ ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೂರು ಘಟಕಗಳಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು.

೧) ವೇಮ ೨) ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ೩) ವಿನುರ

ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮನಾದ ವೇಮನು ಸಂಬೋಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಹೊರತು ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅನ್ವಯದ ಕ್ಷಿಪ್ಪತೆ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ.

೨) ವೇಮ

ಈ ಸಂಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೇಮ ನಮ್ಮ ವೇಮನನೇ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸಂಗತಿ. ಕೆಲವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ವೇಮ, ವೇಮಣ್ಣನ ಹಿರಿಯಣ್ಣ(Elder Brother) ನೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೫೫}. ವೇಮಣ್ಣ ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ಆಳಿದ ರೆಡ್ಡಿ ಸೋದರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವೇಮನನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ವೇಮನನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣ “ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ವೇಮಾ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇಕೆ? ಆ ರೀತಿ ಏಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದೆಂದು. ತಾನು ಅಹಂಕರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ(ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ) ಹೇಳಿದಂತಿದ್ದರೆ ತನ್ನನೇ ತಾನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, ತನಗೆ ತಾನೇ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಮೌನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದನು”^{೫೬}.

ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರ ಚರ್ಚೆಯ ಸಾರಾಂಶ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ^{೫೭}. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶತಕಗಳಿದೆ. ಕವಿ ಚೌಡಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿರಾಗಮೂರ್ತಿಯಾದ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಕಾಂಕ್ಷೆಯಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಈ ಸಂಬೋಧನೆಯಿಂದ ಬೇರೆಯವರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನುಡಿದಂತೆ ಕೆಲವರು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಬೋಧನೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ವೇದಾಂತ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ^{೫೮}.

“ವೇಮಣ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕೂಡಾ ನಶ್ವರವಾದ ಶರೀರವಾದ, ಶರೀರದಂತಹ ಮಾನವ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಶರೀರ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವೇಮಣ್ಣ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ತಾನು, ಜೀವಾತ್ಮನಾದ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದಂತೆ ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಥವಾ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಮೂಡಿದ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು, ಊಹೆಗಳನ್ನು, ‘ಚಿಪ್ಪರಾ’, ‘ಚಾಟರಾ ವೇಮಾ’ ಎಂದು ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಾನಂದದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸುಬುದ್ಧಿ ಕುಬುದ್ಧಿಗೆ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ”.

ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣ ತನಗೆ ತಾನು ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ‘ಆತ್ಮನಾ ಪೂರಿತಂ ವಿಶ್ವಮ್’ ಎಂಬಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಣೆ

ಮಾಡಿದರೆ ಜೀವಬ್ರಹ್ಮರ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಧ್ವನಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ವಂಗೋಲು ವೆಂಕಟರಂಗಯ್ಯನವರು, ವಂಗೂರಿ ಅವರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೫೯}.

ಈ ಸಂಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವೇದಾಂತ ರಹಸ್ಯ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದುದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಊಹಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಹಂಕಾರವಿತ್ತೆಂದು ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರೌನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೬೦}.

೩. ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ

ಇದರಲ್ಲಿನ ‘ಅಭಿರಾಮ’ ಎಂಬ ಪದವಿರುವುದರಿಂದ, ‘ಅಭಿರಾಮಯ್ಯ’ನ ಕಥೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅಭಿರಾಮಯ್ಯನ ಕಥೆಗೆ ತಲೆಬುಡವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಳಪ್ಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೬೧}. ‘ವಿಶ್ವದ’ ಎಂಬುದು ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆಯ ಹೆಸರೆಂದು ಪ್ರಚಾರ ನಡೆದಿದೆ^{೬೨}. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪದಬಂಧದಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥಕಾಠಿಣ್ಯವನ್ನು ಒಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ’ ಎಂಬುದು ‘ವೇಮ’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವೆಂದು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ’ದ ‘ಸಿಕ್ಕು’ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತರು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೧) ಬ್ರೌನ್: Dear to the Lord of all

೨) ಶ್ರೀ ಅಚಂಟ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಶರ್ಮ. ಪಾರ್ವತೀಪುರಂ - ವಿಶ್ವ=ಸಮಸ್ತವು (ಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು) ದ=ಕೊಡುವುದು(ರಿಂದ) ಅಭಿರಾಮ= ಮನೋಜ್ಞ(ವಾದ) ವೇಮಾ= ವೇಮಣ್ಣ

೩) ವೆಂಕಟ ಶೇಷ ಕವಿ^{೬೩} - ವಿಶ್ವ=ಸಕಲವಾದುದನ್ನು ದ=ಕೊಡುವ ಅಭಿರಾಮ= ಪ್ರಿಯವಾದವನೇ ವೇಮಾ- ಎಲೈ ವೇಮಣ್ಣನೇ, ವಿನುರ=ಕೇಳು

೪) ರಾಳ್ಳಪ್ಪಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ - ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಈ ಪಾಠವೇ ತಪ್ಪು ಎಂದು ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ’ ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ವಿಶ್ವ=ಪ್ರಪಂಚ, ಅಂದರೆ ಸರ್ವವೂ ತಾನಾಗಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅಭಿರಾಮ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೆನು^{೬೪}. ಆದರೆ “ವೇಮನ” ಉಪನ್ಯಾಸ ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಈ ವಾದವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ವಿಶ್ವದುಡು=ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿದವನು, ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಅಭಿರಾಮ’ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಮತಗಳವರನ್ನು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಖಂಡಿಸಿದನಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬೈದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿರಾಮನೇ. ಇಂಥ ಟೀಕೆಗಳಿಗೇನು ಕೊರತೆ? ಸಹಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ^{೬೫}.

ರಾಳ್ಯಪಳಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಾದವು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಸಮಾಸ ಪದವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬಗೆಯ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ^{೩೧}.

ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವ-ಅಭಿರಾಮ ಪದಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಇದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿಘಂಟುಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಏನೋ ನೋಡಬೇಕು. ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಕಲ್ಪದ್ರುಮದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ^{೩೨}.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸರ್ವನಾಮ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು 'ವಿಶ್ವ'. ಇದು ನಾಮಪದ ಅದ್ದರಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಅಂದಾಗ ಈ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಶ್ವದವನಾದ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನಾದ, ಅಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂತಹವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು ವೇಮ. ಅಂದರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲೀ ಆಗದಿರಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಧ್ವನಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಅರ್ಥ ಸ್ಫುರಿಸುವವರೆಗೆ ಮಕುಟದ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆ ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. "ವಿಶ್ವತೋ ರಾಮ" ಪಾಠವು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಅದು ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ 'ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ' ಎಂಬ ಮಕುಟದ ಬೆಲೆಯೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗದು. ಆ ಮಕುಟವನ್ನು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲಾರದಂತೆ ಅವಿನಾಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ; ಮೇಲಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೂ ಈ ಮಕುಟಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಅದ್ವೈತಪ್ರಾಯವಾದುದು. ಈ ಮಕುಟವಿಲ್ಲದ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಕಷ್ಟ. ಇದು ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತೆಗೆ ಕೋಹಿನೂರು ವಜ್ರಕಿರೀಟವೇ.

VIII ವೇಮಣ್ಣನ ಸೂಕ್ತಿಗಳು

"ವೇಮಣ್ಣ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದಾಗಲೀ ನುಡಿದ ನುಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಂಗಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರುದ್ರ ಅವರು ವೇಮಣ್ಣನ ನುಡಿಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತಿಯಂತಹ ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರಿಸುಮಾರು ವೇಮಣ್ಣನು ಹೇಳಿದ ಉಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೂಕ್ತಿಗಳೇ. ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯ ಪಾದಗಳು ಗಾದೆಗಳಾಗಿ ತೆಲುಗುಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲಿವೆ.

ಗಾದೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಗಾದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಮಥನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗಳ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕನೆಯಂತಹ, ಸಾರಭೂತವಾದ ನಾಣ್ಯಡಿಗಳು ಸಾಮತಿ ಅಥವಾ ಗಾದೆ, ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಬಂದ ಸತ್ಯಗಳು. ನೀತಿಬೋಧನೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಜೀವನ ಪಥದಲ್ಲಿ

ಆಗಾಗ ದೊರೆಯುವ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನಂಥದ್ದು ಗಾದೆ. ಸಕಲ ಮಾನವರ ಸಮಷ್ಟಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದು ಗಾದೆ. ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುವನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದಂತೆ ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲದ ಜೀವನಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಚುರುಕ್ ಎನ್ನಿಸುವಂಥ ಚಮತ್ಕಾರ ಗುಣವೂ ಗಾದೆಗಿದೆ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗಾದೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ, ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಲುಪ್ತತೆ ಗಾದೆಗಳ ಸಹಜ ಲಕ್ಷಣ. ಜೀವನ ಸ್ವಂತಿಯಲ್ಲಿ ನಯವಾಗಿರುವಂತೆ ತಿದ್ದಿ ತೀರಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಾಲಗ್ರಾಮಗಳಂತಹವು ಗಾದೆಗಳು. ನಿರ್ಮಾಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೂರ್ವಪರ ಸಂಬಂಧರಹಿತವಾದ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಗಾದೆಗಳೆಂದು. ಶ್ರುತಿಮಾಡಿದ ವೀಣೆಯ ಗತಿಯಂತೆ 'ಬಿಗಿತ' ಗಾದೆಗಳ ಜೀವಲಕ್ಷಣ.

ಗಾದೆಗಳಿಗೆ ಅನುಪ್ರಾಸ ಅಲಂಕಾರಗಳು, ಶಬ್ದಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಗಾದೆಗಳು ತೀರಾ ಅಪರೂಪ.

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು, ಪಡೆನುಡಿಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ಅರಿತ ಯಾವ ಕವಿಯೂ ಸಹ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸದೆ ಇರಲಾರ. ಗಾದೆಗಳು ಯಾರೂ ಕುಳಿತು ಬರೆದುವಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಕವಿಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸೂಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಗಾದೆಗಳಾಗಿ ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಅನೇಕ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದುಂಟು. ಕವಿಯಾದವನು ಬಳಸಿದ ಗಾದೆ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿದ್ದು, ಓದುಗನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕವಿಯ ಭಾವ ತಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಗಾದೆಗಳ ಹುತ್ತ. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಗಾದೆಗಳನ್ನೂ ಪೋಣಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಎಂಥಾ ವಾಕ್ಯವಾದರೂ ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದದ್ದೇ. ಅದೇ ವಿಧದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ಹೆಣೆದ ನುಡಿಗಳೆಷ್ಟೋ, ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ಪುಟಿಯುವ ಗಾದೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಪದೇ ಪದೇ ದೃಷ್ಟಾಂತರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ವೇಮಣ್ಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗಾದೆಗಳೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತವೇ. ಅವುಗಳ ಸರಳತನ, ನಾಜೂಕು, ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವಾದ ಹಾಸ್ಯ, ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿದೆ.

೧) ದೊಂಗಗೊಡ್ಡು ಮೆಡನು ದುಂಗ ಗಟ್ಟಿನ ರೀತಿ.

ತೊಂಡು ದನಕ್ಕೆ ತುಂಡು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ

೨) ಚೇತ ವೆನ್ನಬಟ್ಟಿ ನೇತಿಕೇಡಿ ನಟ್ಟು

ಕೈಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಿಡಿದು ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಅಲೆದಂತೆ

೩) ಮುಕ್ಕುಗೋಯ ನೆತ್ತು ಮೊನಸಿ ತಾಗಿನಯಟ್ಟು

ಮೂಗು ಕೊಯ್ಯಲು ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದಂತೆ

- ೪) ವನಮುಲೋನಿ ಕೋತಿ ವಸುಮತಿ ನಡುಪುನಾ?
ವನದಲ್ಲಿದ ಕೋತಿ ವಸುಮತಿಯನ್ನು ಆಳುವುದೇ
- ೫) ಯೆದ್ದು ಚಂಟಪಾಲು ಯೇಮೈನ ಚೇಪುನಾ?
ಎತ್ತಿನ ಕೆಚ್ಚಲು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸೊರೆ ಬಿಡುವುದೇ?
- ೬) ಭೂಮಿ ಕೊತ್ತಯೈನ ಭುಕ್ತುಲು ಕೊತ್ತಲಾ?
ಭೂಮಿ ಹೊಸದಾದರೇನು ತಿನ್ನುವುದು ಹೊಸತೇ
- ೭) ಪುಟ್ಟ ಮೀದಗೊಟ್ಟ ಭುಜಗಂಬು ಚೆಚ್ಚುನಾ?
ಹುತ್ತವ ಬಡಿದರೆ ಹಾವು ಸಾಯುವುದೇ
- ೮) ಯೇಟಿ ವಂಕದಿರ್ಪ ನೆವ್ವರಿ ತರಮಯಾ?
ಹೊಳೆಯುವ ವಕ್ರತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ.
- ೯) ಫಕ್ಕಿ ದೆಲಸಿ ಪಲಕು ನೊಕ್ಕ ಪದ್ಯಮು ಚಾಲು
ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಓದಿದರೆ ಒಂದು ಪದ್ಯವೇ ಸಾಕು
- ೧೦) ಪೇದ ಪೇದ ಗೂಡಿ ಪೆನುಗೊನಿಯುಂಡನು
ಬಡವ ಬಡವನು ಸೇರಿ ಒಬ್ಬನಿಗೊಬ್ಬರು ಅಂಟಿಕೊಂಡೆ ಇರುತ್ತಾರೆ
- ೧೧) ನೂನೆ ಲೇಕ ದಿವ್ವೆ ನುವ್ವುಲ ಮಂಡುನಾ?
ದೀಪ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತದೆಯೇ
- ೧೨) ತನ್ನು ಗಾನಲೇದು ತತ್ವಮೇಮೆರುಗುನು
ತನ್ನದೇ ತಾನು ತಿಳಿಯದವನು ತತ್ವವನ್ನೇನು ಅರಿತಾನು?
- ೧೩) ಪಿಲ್ಲಿ ಬುಟ್ಟು ಕೋಡಿಪಿಲಿಚಿನ ಬಲುಕುನಾ?
ಬೆಕ್ಕು ಹಿಡಿದ ಕೋಳಿ ಕರೆದರೆ ಓ ಎನ್ನುವುದೇ
- ೧೪) ಮದ್ಯಪಾನಿ ಕೇಲ ಮಹಿಮೀದ ತತ್ವಂಬು
ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೇಕೆ ಮಹಿಯ ಮೇಲಿನ ತತ್ವ
- ೧೫) ತನವು ನಿತ್ಯಮನ್ನ ದೈವಂಬು ನವ್ವಡಾ?
ಈ ದೇಹ ನಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಆ ದೇವನು ನಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?
- ೧೬) ಇಸುಕ ಭಾವಿತ್ತವ್ವ ಯೆವ್ವರಿ ವಶಮಯಾ?
ಮರಳಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ತೋಡುವುದು ಯಾರಿಂದ ಸಾಧ್ಯ?
- ೧೭) ವೆರಿ ಕುಕ್ಕ ಬಟ್ಟಿ ವೇಟಾಡ ವಚ್ಚುನಾ?
ಹುಚ್ಚು ನಾಯಿಯ ಹಿಡಿದು ಬೇಟೆಯಾಡಲಾದೀತೆ?
- ೧೮) ವ್ಯಾಧೀ ತೆಲಿಯಲೇನಿ ವೈದ್ಯಡು ಮರಿಯೇಲ?
ವ್ಯಾಧಿಯರಿಯದ ವೈದ್ಯ ಇದ್ದೇನು ಫಲ

- ೧೯) ವೇಲಿಮೀದಿ ಪುಂಡು ವೆಂಡಿ ಉಂಗ್ರಮು ಕಾದು
ಬೆರಳ ಮೇಲಿನ ಹುಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳಿಯುಂಗುರವಲ್ಲ
- ೨೦) ಕುಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿನಟ್ಟಿ ಕುಂಡ ದೊಂಡಕ್ಕುನಾ
ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಮಡಿಕೆ ಉಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹತ್ತುವುದೇ?
- ೨೧) ಗೊಡ್ಡುಟಾವು ಪಾಲು ಗೋಕಿತೇ ಚೇಪುನಾ
ಗೊಡ್ಡು ಹಸುವಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸೊರೆ ಬಿಟ್ಟೀತೆ?
- ೨೨) ಕೊಯ್ಯ ಬೊಮ್ಮ ದೆಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟಿತೇ ಗುಣಿಯೊನಾ
ಮರದ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು ತಂದು ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದರೂ ಅದು
ಗುಣಿಯಾಗುವುದೇ?
- ೨೩) ಇನುಪಗುದಿಯ ಬಟ್ಟಿ ಯೇರೀದ ವಚ್ಚುನಾ?
ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊಳೆ ಈಜಬಹುದೇ?
- ೨೪) ತಡಿಕೆ ಬಿರುಬೆಟ್ಟ ತಲುಪುತೋ ಸರಿಯಾನೆ?
ತಡಿಕೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಅದು ಬಾಗಿಲಾದೀತೆ?
- ೨೫) ಯೆನುಮು ಗೊಪ್ಪದೈನ ಯೇನುಗು ಬೋಲುನಾ?
ಎಮ್ಮೆ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದರೇನು ಅದು ಆನೆಯಾದೀತೆ?
- ೨೬) ಪಂದಿ ಬುರದ ಮೆಚ್ಚು ಪನ್ನೀರು ಮೆಚ್ಚುನಾ?
ಹಂದಿ ಕೆಸರನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದೇ ಹೊರತು ಪನ್ನೀರನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದೇ?
- ೨೭) ವೆಲ್ಲು ಕನ್ನ ದಿಕ್ಕು ವೇರೆವ್ವರುನ್ನಾರು?
ಬೆಳಕಿಗಿಂತ ದಿಕ್ಕು ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?
- ೨೮) ತಲಲು ಬೋಡು ಲೈನ ತಲುಪುಲು ಬೋಡುಲಾ?
ತಲೆ ಬೋಳಾದರೇನು ಬಯಕೆಗಳು ಬೋಳಾದಾವೆ?
- ೨೯) ವೆನ್ನ ಬಟ್ಟಿ ನೆಯ್ವಿ ವೆದಕಿನ ಚಂದಮು
ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಹುಡುಕಿದಂತೆ.
- ೩೦) ಕಲಿಮಿ ಲೇಮಿಲೇನಿ ಕಾಲಂಬು ಗಲುಗುನಾ
ಬಡತನ ಸಿರಿತನವಿಲ್ಲದ ಕಾಲ ಬಂದೀತೇ?
- ೩೧) ತಲ್ಲಿ ತಾನೆರುಗುನು ತನಯನಿ ಜನನಂಬು
ತಾಯಿ ತಾನರಿವಳು ತನಯನ ಜನನವನು.
- ೩೨) ಕೊಂಕಿ ನಕ್ಕ ಚಾವ ಗೊರೆಲೆಮಿಟಿಕೇಡ್ಡು?
ಮೋಸದ ನರಿ ಸತ್ತರೆ ಕುರಿಗಳೇಕೆ ಅಳುತ್ತವೆ?

- ೩೩) ನೀತಿ ಹೀನು ನೊದ್ದ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರುಂದುರು
ನೀತಿಹೀನನ ಬಳಿ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಿರುತ್ತಾರೆ.
- ೩೪) ಊರ ಕುಂಟ ಮಿಗುಲ ಉತ್ತಮಂಬು
ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿರೇ ತುಂಬಾ ಉತ್ತಮವಾದುದು.
- ೩೫) ಕರುವುನುನ್ನ ಪಾಮು ನೆರಿದಾಚು ಕೊನಿಯುಂಡುನು
ಕಚ್ಚಲಿರುವ ಹಾವು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವುದು.
- ೩೬) ಚೂಲು ವಲನ ಬುಟ್ಟು ಸುಖದುಃಖಮುಲುರೆಂಡು
ಸೂಲಿ(ಹೆರಿಗೆ)ನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವುದು ಸುಖದುಃಖಗಳೆರಡು
- ೩೭) ನೊಸಟವ್ರಾಯುವ್ರಾತ್ರ ಮಸಿಲಿತೇ ಬೋವುನಾ?
ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಅಳಿಸಿದರೆ ಹೋಗುವುದೇ?
- ೩೮) ದೂರ ಮರುಗ ವಲಯು ದುರ್ಜನುಡುನ್ನನು
ದುರ್ಜನನಿದ್ದಾಗ ದೂರವಿರಬೇಕು.
- ೩೯) ತೇಜ ಬಾನುನಿಚೂಚಿ ತಿಮಿರಂಬು ನಿಲ್ಲುನಾ?
ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು ಕತ್ತಲೆ ನಿಲ್ಲುವುದೇ?
- ೪೦) ತಲ್ಲಿ ನೆರಗುವಾಡು ದೈವಂಬು ನೆರುಗುನು
ತಾಯಿಯನ್ನು ಅರಿತವನು ದೈವವನ್ನು ಅರಿಯುವನು.
- ೪೧) ಕುಕ್ಕ ಸಿಂಹ ಮಗುನೆ ಗೋದಾವರಿಕಿ ಬೋವ?
ನಾಯಿ ಸಿಂಹವಾಗುವುದೇ ಗೋದಾವರಿಗೆ ಹೋಗಲು?
- ೪೨) ಪಸಿಡಿ ಕನ್ನ ಮಿಗುಲ ಪಡತಿ ಮಾಟಲು ತೀಪಿ
ಬಂಗಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತುಗಳು.
- ೪೩) ದಾನಮೀಯನಿವಾಡು ಧನ್ಯುಂಡು ಗಾಡಯಾ
ದಾನ ಕೊಡದವನು ಧನ್ಯನಾಗಲಾರ.
- ೪೪) ತೇನೆ ನೀಗಗೂರ್ಚಿ ತೆರುವರಿ ಕಿಯ್ಯರಾ?
ಜೇನನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನೋಣ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಲ್ಲವೇ?
- ೪೫) ಅರಯು ತಿಂಡ್ಲು ವೇರು ಆಕಲಿ ಒಕ್ಕಟೇ
ತಿನ್ನುವ ತಿಂಡಿಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಹಸಿವು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ.
- ೪೬) ಕುಕ್ಕಯಿಲ್ಲು ಚೊಚ್ಚಿ ಕುಂಡಲು ವೆತಕದಾ?
ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ನಾಯಿ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಿಲ್ಲವೆ?
- ೪೭) ತಿಲಲ ತೈಲ ಮೆಟ್ಟು ತೆಂಜರಿಲ್ಲು ಜೀವಾತ್ಮ
ಎಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯರಿವಂತೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿರುತ್ತದೆ.

- ೪೮) ವಿಲ್ಲು ಮೆತ್ತ ನೈನ ವೆಲುವಡುನಾ ಬಾಣಮು
ಬಿಲ್ಲು ಬಲಹೀನವಾಗಿರಲು ಬಾಣ ಹೊರಹೋದೀತೆ?
- ೪೯) ತಿಂಡಿಪೋತು ವಶಮೇ ತೆಲಿಯ ಸುಜ್ಞಾನಂಬು
ತಿಂಡಿಪೋತನಿಗೆ ಸುಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯುವುದೇ?
- ೫೦) ಏನುಗು ಪಡಿಯುನ್ನ ಎತ್ತುನಾಮಶಕಂಬು
ಆನೆ ಬಿದ್ದಿರಲು ನೋಣ ಎತ್ತಬಲ್ಲುದೇ?
- ೫೧) ಜೀವುಲಂದೇ ಗಾನಿ ಶಿಲಲಂದು ಯೇಮುಂದಿ?
ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲದೆ ಹೊರತು ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ?
- ೫೨) ರಾಜ ವರುಲಕೆಲ್ಲ ರಣರಂಗ ಚಿಂತ
ರಾಜರಿಗೆ ರಣರಂಗದ್ದೇ ಚಿಂತೆ.
- ೫೩) ವಾಕ್ಕು ಶುದ್ಧಿ ಲೇನಿವಾಡು ಚಂಡಾಲುಡು
ವಾಕ್ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನು ಚಂಡಾಲ
- ೫೪) ಮನಸು ದಿದ್ದಕ್ಕಾದು ಮಹಿನೆಂತ ವಾರಿಕಿ
ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಥವರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿದ್ದಲಾಗದು.
- ೫೫) ಚೇಟು ಕಾಲಮುನಕು ಚೆಡು ಬುದ್ಧಿ ಪುಟ್ಟನು
ಕೇಡು ಕಾಲಕ್ಕೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುವುದು.
- ೫೬) ಪಟ್ಟು ವಿಡುಚು ಕಂಟೇ ಪ್ರಾಣಮಿಡುಟಮೇಲು
ಪಟ್ಟು ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡೋದೇ ಮೇಲು.
- ೫೭) ಪಾರುವಾಡು ಬಂಟು ಪನಿಕಿರಾಡೆಂದುನು
ಓಡಿ ಹೋಗುವವನು ಎಂದಿಗೂ ಬಂಟನಾಗಲಾರ
- ೫೮) ದುಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯಲಕು ದುರ್ಮರಣಮು ಸುಮ್ಮ
ದುಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯವರಿಗೆ ದುರ್ಮರಣ ತಪ್ಪದು.
- ೫೯) ಕುಕ್ಕ ವಂಟಿ ಮನಸ್ಸು ಕೂರ್ಚುಂಡನೀಯದು
ನಾಯಿಯಂಥ ಮನಸ್ಸು ಕೂರಲು ಬಿಡದು.

IX ಪ್ರಜಾ ಕವಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕು. ವೇಮಣ್ಣನು ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವನು. ಈತನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕಕಾವ್ಯ, ಕವಿತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಮುಕ್ತನಾದವನಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ

ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದರ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಆ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಪದಗಳನ್ನು, ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು, ಶತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವಕವಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡು ಮಾತಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರವಾದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಛಂದೋರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಧರ್ಮ, ಮತದ ನೆರವಿನಿಂದ ಅದು ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾರ್ಗದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಇದೇ ಶಿವಕವಿಗಳೇ ತದನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದರು^{೯೭}. ಮಾರ್ಗ, ದೇಶೀ ಎಂಬ ಪದಗಳು ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತರತಮ ಭೇದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದೇಶೀ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ನಿರ್ವಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಎಂಬುದಾಗಿ ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣರಾವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ^{೯೮}. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಮಾರ್ಗ ದೇಶೀ ರೀತಿಗಳು ಭಾಷಾ ಸಂಬಂಧವಾದವು.

ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತೆಲುಗು ಶತಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬಹುಪಾಲು ಮಂದಿ ದೇಶೀ ಕವಿಗಳೇ. ಆಡುಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯ, ರಾಮದಾಸು ಮುಂತಾದವರು ದೇಶೀಕವಿಗಳೇ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾಷೆ, ಉಪಭಾಷೆಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕಾವ್ಯತ್ವದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದೆ. ದೇಶೀಯ ಪದಗಳು "Some grammatical forms of the verb too are local. Desy are words the roots of which are unknown" ಎಂಬುದಾಗಿ ಬ್ರೌನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರಿಹೊಂದುವ ಅಚ್ಚ ದೇಶೀಕವಿ ವೇಮನ.

ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪಂಡಿತ ಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ಕಾವ್ಯದ ಓದುಗರು/ ಕೇಳುಗರು ಬದಲಾದರು. ಕವಿಗಳ ಕಣ್ಣೆದುರಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾವ್ಯದ ಕವಿತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಕಾವ್ಯಾಕವಿಗಳ ಓದುಗರು ಕೇಳುಗರು ಪಂಡಿತರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರೌಢಭಾಷೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ಪ್ರವಹಿಸಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಶತಕ ಕವಿಗಳನ್ನು ರಾಜರಾಗಲೀ, ಪಂಡಿತರಾಗಲೀ ಆದರಿಸಿದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಕೆಲವರು, ಕಾವ್ಯ ಬರೆದ ಕವಿಗಳು ಶತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯಾಗಲೀ ಅವು ಅಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ.

ವೇಮನ ಪ್ರಜಾಕವಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಶೀಕವಿ ಎಂಬುದೊಂದೇ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಮಾಡಿದ ಸಮಾಜದ ತೀವ್ರ ವಿಮರ್ಶೆಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ. ಶತಕಕವಿಗಳು, ಸಂಗೀತ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದ

ತ್ಯಾಗರಾಜರೂ ಸಹಾ ಸಮಾಜದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೊಗುಲಪಾಟು ಕೂರ್ಮನಾಥ, ನರಸಿಂಹಶತಕ ಬರೆದವನು, ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ದಾಳಿಯ ಫಲಿತವಾಗಿ ತಾವು ಎದುರಿಸಿದ ದುರ್ಭರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದಯನೀಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೋಪವನ್ನು ಕಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಎಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶೆಗಳೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿರದೇ ತೀವ್ರವಾದ ನೈರಾಶ್ಯದಿಂದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡ ಶರಣಾಗತಿ ಶತಕಗಳು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನೇ ಬಂದು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೇ ಹೊರತು ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ತ್ಯಾಗರಾಜರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕವೇ ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗಿದೆ.

ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕಲ್ಪನೆಯಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅತಿ ಪುಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗೂ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಜನರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಇತರರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದವಲ್ಲ. ವೇಮನ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ 'ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಹೋರಾಟ'ವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದ. ಯಾವುದೇ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ಕೇವಲ ಶುದ್ಧ ಸಮಾಜವನ್ನು ತನ್ನ ಕವಿತೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ವೇಮಣ್ಣನು ಕನಸು ಕಂಡ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ, ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಸಲಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವೇಮನನು ಹುಟ್ಟಿದ. ಕವಿ ವೇಮಣ್ಣ . ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮಣ್ಣನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ನಲುಗಿ ಕೊನೆಯುಸಿರು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವತೆ, ದ್ವಂದ್ವನೀತಿ, ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೊಳೆತುಹೋದ ಸಮಾಜದ ಜೀವಸೆಲೆ - ಇವುಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನು ಕಂಡದ್ದು, ಮತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೂಕ್ತಿಗಳು, ಪ್ರವಕ್ತರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ನೈಪುಣ್ಯ ಇವು ಯಾವುವೂ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತಾ ದೈನೃತೆಯ ಪ್ರತಿರೂಪಗಳಾಗಿದ್ದ ಅಸಹಾಯಕರ ಗುಂಡಿಗೆಯ ಆಕ್ರಂದನಗಳೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿದವು. ಸಮಾಜದ ರುಗ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಂಡ ವೇಮಣ್ಣ ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ; ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ, ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕವಿತೆದ ವಸ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೇ ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಲಕ್ಷಣ.

'ಪ್ರಜಾಕವಿ'ಯ ಉಳಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳೆಂದರೆ ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪ್ರಜಾಕವಿ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಕವಿ, ಜನರ ಕವಿ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಪದಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಈ ನಡುವೆಯೇ “ವೇಮಣ್ಣ ಪ್ರಜಾಕವಿ” ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಬಳಕೆಯಾದದ್ದು ಕೂಡಾ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಬಳಸುವವನು, ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವನು, ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಆಗಾಗ ನಾನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಜಾಕವಿ ಎಂದರೆ ಯಾರು? ಪ್ರಜಾಕವಿ ಎಂದಾಗ ಅಪ್ರಜಾ ಕವಿಗಳು, ಪ್ರಜೇತರ ಕವಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವೇ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಪ್ರಜೆಗಳೆಂದರೆ ಯಾರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ತುಂಬಾ ಇದೆ.

‘ವ್ಯಕ್ತಿ’ಗೆ ಬಹುವಚನ ಪ್ರಜೆಗಳು. ಅಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಪ್ರಜೆಗಳು, ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರತಿಸಮೂಹವೂ ಪ್ರಜೆಗಳೇನಾ? ‘People’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಗಗಳವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ವರ್ಗಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

People :

- ೧) ಒಂದು ಕುಲವನ್ನಾಗಲೀ, ಪಂಗಡವನ್ನಾಗಲೀ, ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಲೀ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.
- ೨) ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.
- ೩) ಒಂದು ಅಧಿಕಾರದ ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.
- ೪) ಸಮಾನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.
- ೫) ಸಾಮಾನ್ಯರು (ಪಾಮರರು, ನಾಡಾಡಿಗಳು)
- ೬) ವಿಮುಕ್ತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಅಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಕರು ಅಂದರೆ ಮತದಾರರು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿಘಂಟುಗಳು ‘ಪ್ರಜೆಗಳು’ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ, ಲೋಕರು, ಜನರು, ಮನುಷ್ಯರು, ಜಾನಪದರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಗಣ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಹವು..

ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾರು? ಕೆಲವು ಕುಲಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಂದರೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಸುವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾವು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಲ ಕುಲಗಳಾಗಿ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಚೆದುರಿ ಹೋದವರನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಂಡವನನ್ನು ಒಂದು ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಆ ಕುಲಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಹಾಗೆಯೇ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ತಾನು ಇದ್ದ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಅರಿಯದವನೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು

ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತನ್ನದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದರೂ ಅವರ ನೋವು ಆವೇದನೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಅವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ಲೋಪಗಳು ಇವೇ ಮುಖ್ಯವಾದವು.

ಪಾಮರರು, ನಾಡಾಡಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಜೆಗಳು? ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಇತರ ವರ್ಗದ ಜನರಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಮರರು, ನಾಡಾಡಿಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೇಳುಗರಷ್ಟೇ. ಅವರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಅಂತಹವರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿದ. ಕೇವಲ ಅಂತಹವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿಯೇ ಆತನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅಗ್ರವರ್ಣದವರನ್ನು ದೂಷಿಸಿ ಹೀಯಾಳಿಸುವುದೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಕವಿತೆಯ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಅಗ್ರವರ್ಣದವರ ವಿರೋಧಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಆತನು ತನ್ನ ಬೌದ್ಧಿಕ ದಾಳಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ. ಇಂತಹ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸುವುದು ಆತನ ನಿರ್ಣಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಯಾದವನು ಬಾಧಿತರ ಪೀಡಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಕ್ಷಪಾತ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಅಸಹಜವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿ (ಮಾರ್ಕ್ಸಿಸಂ)ಯಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ವರ್ಗಗಳೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನ ಆರ್ಥಿಕವಾದ ಚಿಂತನೆ, ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ದುರಾಗತಗಳು, ಅನ್ಯಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೇಮಣ್ಣ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನದು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾ ದೃಷ್ಟಿ ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿ ಇತ್ತೇ ಹೊರತು ಪಾಕ್ಷಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ‘ಪ್ರಜಾಕವಿ’ ಯಾರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿನ ಹಲವಾರು ಕಗ್ಗಂಟುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡಂತೆಯೇ.

ಪ್ರಜಾಕವಿಯಾದವನನ್ನು ಆತನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಜಾಕವಿತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಜವೆಂಬ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣನ್ನು ಸುಲಿದು ಅದರೊಳಗಿನ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು. ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಲಕ್ಷಣ - ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಓರೆಕೋರೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅನ್ಯಾಯ, ದುರ್ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದಿನ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಡಾಂಭಿಕ ಜೀವನವೇ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಆತನ ಈ ಅನ್ವೇಷಣಾ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ‘ಹೇತು’ ಆತನ ದಾರಿ ಬುತ್ತಿ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಆತನ ಆಯುಧವೂ ಆಯಿತು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು ಹೇಳುವುದು ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣ.

ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಳತೆಯ ಮಾಪನವನ್ನು, ಅದರ ವಕ್ರತೆಯನ್ನು, ಅದು ಅಳಿಯುವ ಮೋಸಪೂರಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ. ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ನಿಂತ. ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಸಮರವನ್ನು ಸಾರಿದ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಸಹಿಸಿಕೊಂಡ. ಈ ರೀತಿ ಖಂಡಿಸುವಾಗ ತನ್ನವರು ಬೇರೆಯವರು ಎಂಬ ಭೇದ ಭಾವ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಇಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಮಾಡಿದ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡಾಯ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದು.

ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರುಗ್ಣತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿಬೀಳುವುದು, ಖಂಡಿಸುವುದು ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣ.

ಯಾರು ಎಷ್ಟೇ ನಿರ್ನಾಥರಾದರೂ ಬೈದರೂ, ಅದು ಕವಿತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೈದವನು ಕವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳ ಕವಿಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಒಂದು ದರ್ಶನ, ಕಾಣ್ಕೆ, ಆಶಯ, ಮುನ್ನೋಟವಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಗೊಂದಲವಿಲ್ಲದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ, ತಾರ್ಕಿಕವಾದ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಪಂಚ ಆತನ ಮನದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯ ಏಳುವುದು, ಅವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವುಗಳ ಪರಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಮನಗಾಣುವುದು ಪ್ರಜಾಕವಿಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣ.

ವೇಮಣ್ಣನು ಕೇವಲ ವ್ಯತಿರೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಕವಿ, ವಿಡಂಬನಕಾರ (satirist) ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಮಾಯಾ ಮರ್ಮಗಳಿಲ್ಲದ, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಈ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವೇಮನ ಬಯಸಿದ.

ಸುಗುಣವಂತುರಾಲು ಸುದತಿಯೈ ಯುಂಡಿನ
ಬುದ್ಧಿಮಂತುಲಗುಚು ಪುತ್ತುಲೊಪ್ಪ
ಸ್ವರ್ಗಮೇಟಿಕಯ್ಯ ಸಂಸಾರಿಕಿಂಕನು

(ಸುಗುಣವಂತಳಾದ ಹೆಂಡತಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಪುತ್ರರು ಇದ್ದಾಗ ಸಂಸಾರಿ-ಯಾದವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವೇಕೆ)

‘ವೆತಲು ದೀರ್ಚುವಾಡು’ ‘ವೇದಾಂತ ವೇದ್ಯಡು’ (ವ್ಯಥೆಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವವನು ವೇದಾಂತವೇದ್ಯ) ಯಾವುದೇ ತತ್ವವಾಗಲೀ ಅದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ವೇಮನ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

ಇಂಟಿಯಾಲಿ ವಿಡಿಚಿ ಇಲ ಜಾರಕಾಂತಲ
ವೆಂಟ ತಿರುಗುವಾಡು ವೆರಿವಾಡು
ಪಂಟಚೇನು ವಿಡಿಚಿ ಪರಿಗಲೇರಿನಯಟ್ಟು

(ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ವಾರಕಾಂತೆಯರನ್ನು ಬಯಸಿ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವ ಏಳುವ ಏನು ಹುಚ್ಚ, ಬೆಳೆದ ಹೊಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೆಳೆಯ ಕೊಯ್ದು ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದಂತೆ)

ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹುಡುಗಾಟದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಅರಾಜಕವಾದಿ (Anarchist) ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀತಿಯುತವಾದ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದ ಸಮಾಜವನ್ನು ವೇಮನ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸಿದ. ಆತನ ನೈತಿಕ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಇರುಸು ಪ್ರೇಮ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) Hindu Manners, ಪುಟ ೨೭೪
- ೨) ಅದೇ: ಪುಟ.೨೭೫
- ೩) Vemana through western eyes.
- ೪) C.P.BROWN : Vemana through western eyes
- ೫) ಡಾ|| ಪೋಪ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ‘ನಾರ್ಲ್’ ಅವರು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಕ್ ಡೋನಾಲ್ಡ್ ನೀಡಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖದಿಂದ ಉದಾಹರಣೆ.
- ೬) Vemana through western eyes
- ೭) “My own opinion is in favour of its discontinuance much as I approve of good part of Vemana teachings
- ೮) Vemana through western eyes (1984)
- ೯) ಅದೇ.
- ೧೦) Kavali Venkata Ramaswami's Biographical sketches of the Dekkan poets (First pub: 1829) edited with introduction and notes C.V. Ramachandra Rao MA., Ph.D.Nellore, 1975
- ೧೧) ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ (೧೮೨೯ ಮತ್ತು ೧೮೪೭) ಒಂದೇ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ಗಡಸುತನ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯದು (lord bentinck, Sir Erskine Perry) ಈತನ ಕರ್ತೃತ್ವದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಂದೇಹಗಳಿವೆ.
- ೧೨) ಮ್ಯಾಕ್‌ಲನ್ ಅವರ ‘ಕಥಾವಾಚಕಮುಲು’, ಏಳನೆಯ ‘ಕಥಾವಾಚಕ ಪುಸ್ತಕಮು’, ಮ್ಯಾಕ್‌ಲನ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮದ್ರಾಸು.
- ೧೩) Introduction . p.no.3. Vemana through western eyes
- ೧೪) ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ, ೧೯೨೩, ದುಂದುಬಿ, ಆಶ್ರಯಜ.
- ೧೫) ಭಾರತಿ ಅಕ್ಷಯ ಸಂವತ್ಸರಂಮ ಪ್ರಭವ ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಜೂನ್ ೧೯೨೬
- ೧೬) ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ, ಪ್ರಭವ, ಚೈತ್ರ ೧೯೨೭
- ೧೭) ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಯೋ ತಿಳಿಯದು. ವಂಗೂರಿ ಅವರ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

- ೧೮) Introduction p.7, Vemana through western eyes
- ೧೯) ಬ್ರೌನ್ ಲೇಖನ, ಪುಟ.೨೪. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಂ ತಿರುಪತಿ, ೧೯೭೭.
- ೨೦) Hindu manners and customs and ceremonies.
- ೨೧) Printed by I.D. Duraiswamy Mudaliar Choolai, Madras 1926.
- ೨೨) Printed by Muthu Vadivel Mudaliar at Phoomagal Vilasa Printing Press, Station Road, Madras 1937.
- ೨೩) ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲಿನ ರಕ್ಷಾಪುಟ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ವಿವರಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.
- ೨೪) ಇದೂ ಕೂಡಾ ಶಿಥಿಲ. ವಿವರಗಳು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.
- ೨೫) 'ವೇಮನ ವೆಡಿಗುಂಡುಗಳ್' ಎಂಬ ಲೇಖನ 'ದ್ರಾವಿಡನಾಡು' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ.
- ೨೬) 'ದ್ರಾವಿಡನಾಡು' ಸಂ.೪. ಸಂ.೨, ೮-೪-೧೯೪೫
- ೨೭) ಅನ್ನಾದುರೈ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಸೊಂಪು ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ತಮಿಳು ಲೇಖನವನ್ನು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಿತ್ರರು ಬಿ.ಪ್ರಭಾಕರ್ (ಆಂಧ್ರಪ್ರಭ)
- ೨೮) ವರ್ಷ: ೧೯೬೨
- ೨೯) 'Comparitive study of Vemana of Sarvanja'
- ೩೦) ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ೩೧) ವೇಮಗೀತಾ (ಪ್ರಥಮ ಸಹಸ್ರಮ್) ನಾಗರಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕ. ಶ್ರೀರಾಮನರಸಿಂಹ ಗ್ರಂಥಮಾಲ, ತೋಲೇರು.
- ೩೨) ವೇಮನ ಶತಕಮ್ (ಗೀರ್ವಾಣ ಭಾಷಾಯಾಮ್ ಶ್ಲೋಕತನಾ ಪರಿವರ್ತಿತಮ್) ಆಂಧ್ರಮೂಲಮ್. ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾಯಾಮನೂದಿತಂ ಚ | ಪರಿವರ್ತನ ಕರ್ತಾರಃ ರಾಂ ಪಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿ, ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಪಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥ. ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯೇ ಸಂಮುದ್ರಿತಮ್ | ಪ್ರತಿಗಳು ೫೦೦, ೧೯೭೩ ಬೆಲೆ: ೧ ರೂ.
- ೩೩) ವೇಮನ (ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದ) ಜವ್ವಾದಿ ಪಪ್ಪಿಪೂರ್ತಿ ಅಭಿನಂದನ ಸಂಚಿಕೆ. ಕಾವ್ಯಮಾಲ.
- ೩೪) Vemana through western eyes, edited and indvocation by R.V. Narla. Sessa Chalam and Co. Madras, Machilipatnam, Secunderabad 1969.
- ೩೫) Some mile stones in Telugu literature, Vol.2, The age of Vemana by G.R.Subramiah Pantlu, B. Narasimheswara Gupta, Madras 1915.
- ೩೬) Saint Vemana and his philosophy by Iswara Topa, The Orient Publishing Co. (regd.) Madras, Tenali, Hyderabad, 1958.
- ೩೭) ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಡಾ|| ದಿವಾಕರ ವೆಂಕಟಾವಧಾನಿ ಅವರು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

- ೩೮) The musings of Mystic (Telgu poems of Vemana rendred into English verse). Mir. Mohmood Ali Khan H.C.S. Hyd A.P. India, 1966.
- ೩೯) Reprinted from Annals of Oriental Research of the University of Madras, Vol.26, 1976/77.
- ೪೦) ವೇಮನ ಶತಕಮು(ತೆಲುಗು ಮೂಲ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ಪಿಶಿಪಾಟಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್ ಡಾ|| ಬಿಎಚ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ, ೧೦೮ ಪದ್ಯಗಳು, ೧೯೭೩.
- ೪೧) "Vemana" Ed. M. Ramappa, Dr. K. Gopalakrishna Rao and Dr. Shrirama Sarma. Pub: Andhra Pradesh Sahitya Academy, Hydrabad.
- ೪೨) ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹಮು.
- ೪೩) ಅನುವಾದ ಈ ಲೇಖಕನದೇ Illusion and reality
- ೪೪)
- ೪೫) Perface of Vemana 1829.
- ೪೬) ವೇಮನ-ಅನ್ನಾದುರೈ. ತಮಿಳು ಲೇಖನ.
- ೪೭) ಕವಿತೆಯಂ-ರೇಡಿಯೋ ಭಾಷಣ. ಮುದ್ರಣ-ತೆಲುಗು ದೇಶಂ: ೧೯೫೪, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ೨.
- ೪೮) ವೇಮನ-ವಂಗೂರಿ. ಪುಟ.೮೫
- ೪೯) ಅದೇ. ಪುಟ.೬೮
- ೫೦) English-Telugu Dictionary pp.857 ಕಾವ್ಯಸಂಬಂಧಿಯಾದ: Poetical Expression. ಕಾವ್ಯಶಬ್ದ poetical authority ಕಾವ್ಯ ಉದಾಹರಣಮು: Poetical ಕಾವ್ಯ ಸರಣಿ.
- ೫೧) Vemana through western eyes
- ೫೨) ಅದೇ.
- ೫೩) ವೇಮನ, ಪುಟ. ೧೩೯
- ೫೪) ಅದೇ. ಪು.೧೩೯.
- ೫೫) Encyclopedia of Britanica.
- ೫೬) ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷೇಷು ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯಂ ಕಲಾಸುಚ ಪ್ರೀತಿಕರೋತಿ ಕೀರ್ತಿಂಚ ಸಾಧುಕಾವ್ಯ ನಿಷೇವಣಂ-ಅಭಿನವಗುಪ್ತ.
- ೫೭) ವೇಮನ-ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿ, ಪುಟ. ೧೦೩
- ೫೮) Radio Talk 1950, AIR Madras quoted in Vemana, V.R. Narla, page No.48
- ೫೯) ವೇಮನ - ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿ, ಪು.೧೧೧
- ೬೦) ಅದೇ.

- ೬೧) ಅದೇ ಪು.೧೪೬.
- ೬೨.) Preface to Vemana. 23 Nov. 1824
- ೬೩) ತಿಕ್ಕನ ಪದಪ್ರಯೋಗ ಕೋಶಮು. Vol II ಪೀಠಿಕ. ಡಾ|| ಭದ್ರಿರಾಜು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ.
- ೬೪) Vemana, V.R. Narla. ಪು.೪೮
- ೬೫) ಕವಿತೆಯಂ-ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಅವರ ಲೇಖನ. ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕೇಂದ್ರ ಮುದ್ರಣ, ತೆಲುಗು ದೇಶಂ ೧೯೫೪, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ೨೫
- ೬೬) 'ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ ಶ್ರೀಶ್ರೀ' ಡಾ|| ಚೇಕೂರಿ ರಾಮಾರಾವು, ಸೃಜನ. ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸಂಚಿಕೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೭೦
- ೬೭) Dr. V. Krishna Rao, Vemana his Poetry and Philosophy (published in half way golden book presented to V.R. Narla on his fifty first birthday) 1958.
- ೬೮) Forward, Dr. Bh. Krishna Murthy
- ೬೯) ತೆಲುಗುಲೋ ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣುವಾಲ ಸ್ವರೂಪಂ-ಆಶು ಸಾಹಿತ್ಯಂ, ಆಂಧ್ರವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದ ನಿಬಂಧ-ಪುಟ-೮
- ೭೦) ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣವ ಸ್ವರೂಪಂ-ಪುಟ-೧೦
- ೭೧) "ಆಂಧ್ರಗೀರ್ವಾಣ ಛಂದಮು" the prosoday of the Telugu and Sanskrit languages explained by C.P.Brown (reprint of 1827 edition with introduction and notes) Brown's project, Sri Venkateshwara University Tirupati, 1977 page 33 (in collabration with state archives Hydrabad).
- ೭೨) "ಪದ್ಯರಚನೆ" - ಡಾ|| ಗಿಡುಗು ವೆಂಕಟಸೀತಾಪತಿ, ಸಾರಸ್ವತ ವ್ಯಾಸಮುಲು ಸಂ.೪ ಸಂಪಾದಕರು. ಪುರಿಪುಂಡಾ ಅಪ್ಪಲ ಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರ: ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ೧೯೭೧
- ೭೩) ಇದನ್ನು "ಊತ" (ಆಸರೆ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ೭೪) ನಿಲುವು ಗೆರೆಗಳು ಘಾತಕ್ಕೆ ಗುರುತು.
- ೭೫) ಆಂಧ್ರಗೀರ್ವಾಣ ಛಂದಮು: ಪು. ೩೪
- ೭೬) ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜಗಣ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಪಾದಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.
'ಕುಲಮುಲೋನೊಕಂಡು ಗುಣವಂತುಡುಂಡೆನಾ' ಅಥವಾ 'ಕುಲಮುಲೋ ನೊಕಡು'
ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರಗಳೂ ಇವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ 'ಹೀನುಡವ ಗುಣಂಬು ಮಾನಲೇಡು'
ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರಗಳಿವೆ.
- ೭೭) ಆರುದ್ರ; ಸಮಗ್ರಾಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಂ ಸಂ. III ಕಡಪ ಸುಭಾಕವುಲು
- ೭೮) "But the sense of each verse is complete without it" 1829 Brown.
- ೭೯) "Most of the verses in Vemana are written in ataveladi metre, which consists of four lines; but the fourth line, with some expectations, is a mere refrain or chorus in these words ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ-ಬೌನ್, ೧೮೨೯

- ೮೦) ನಂ. ೪೫೭, ಇದರಲ್ಲಿನ ೨೧೫ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇದೇ ಮಕುಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ೮೧) 1829 Edition
- ೮೨) ವೇಮನ ಶತಕಮು, ಸಿಕಂದರಾಬಾದು, ೧೯೭೩.
- ೮೩) 1829 Edition
- ೮೪) ವೇಮನ-ಆಂಧ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತರಿಕ ಸಂ. II ದುಂದುಬಿ ಸಂವತ್ಸರ, ಆಶ್ವಯುಜ ೧೯೨೩
- ೮೫) "Some believe that Vemana so addressed was the elder brother of the moralist", Brown 1829.
- ೮೬) ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತಮು-ಪುಟ.೧೪
- ೮೭) ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರಮು-ಪು.೭೦, ೭೧, ೭೨, ೭೩, ೭೪.
- ೮೮) ವೇಮನ, ಪು. ೧೭೨, ೧೭೩.
- ೮೯) ವೇಮನ-ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ, ೧೯೨೩
- ೯೦) This solitary life had led him to address in many verse to himself which. If this be not recollected, certainly look with the grosset egotism - this practice is far indeed from peculiCr to Vemana, Preface to Vemana: composed 23 Nov., 1824.
- ೯೧) ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ಪುರಾಣಪಂಡ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಪೀಠಾಪುರಂ. ವಿಶ್ವದ = ವೇಶ್ಯೆ ಹೆಸರು(ವೇಮಣ್ಣನ ಸೂಳೆಯ ಹೆಸರು) ಇವಳಿಗೆ "ಅಭಿ ರಾಮುಡು" ಇಷ್ಟವಾದವನು. ಪ್ರಿಯನೂ(ಆದಂತಹ) ವೇಮಾ!=ವೇಮನನೇ(ಇದನ್ನು ವಂಗೂರಿಯವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ.)
- ೯೨) ವೇಮನ ಶತಕಮು-ಟೀಕಾತಾತ್ಪರ್ಯ. ಕಾಲ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.
- ೯೩) ವಾವಿಳ್ಳ ಪೀಠಿಕ-ಪುಟ-೧೮
- ೯೪) ವೇಮನ-ಪುಟ-೧೭
- ೯೫) ಅದೇ. ಪುಟ, ೧೭
- ೯೬) ವಿಶ್ವ: ತ್ರಿ(ವಿಶ್+ಕ್ವನ್) ಸಕಲಮ್ ಇತ್ಯಮರಂ ಯಥಾ
ಯಸ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜಗತೋ ಬುದ್ಧಿಮಾಕ್ರಮ್ಯು ತಿಷ್ಯತಿ
ತಲ ಪ್ರಾಹಾರಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದೋ ವಿಶ್ವಜಿನ್ಯಾಮ ಪಾವಕಮ್
ಮಹಾಭಾರತೇ ೧೩-೨೧೮-೧೬ ಶ್ಲೋಕ.
- ೯೭) ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಚಿಂತನೆಗಳು, ವೆಟ್ಟೇರು ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.
- ೯೮) ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣವ ಸ್ವರೂಪಂ.

ಮತ. ಈ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನ ಮತವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು”.

ಟಾವೋ ಚೈನಾದೇಶದ ಒಂದು ದರ್ಶನ. ಇದನ್ನು ಲಾವೋಟ್ಟೂ ಎಂಬ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈತ ಚೈನಾ ದೇಶದ ಹೋನಾನ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ.೬೦೪ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಲಾವೋಟ್ಟು ಕನ್ಫ್ಯೂಸಿಯಸ್‌ಗಿಂತಲೂ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನವನು. ‘ಟಾವೋ ಟೇ ಚಿಂಗ್’ ಎಂದು ಆತನ ಕೃತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಲಾವೋಟ್ಟೂ ಚೌ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಾಗಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನೋ ಅಥವಾ ಆ ವಿಭಾಗದ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷನೋ ಆಗಿದ್ದನು. ಚೌನ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಪತನವಾಗಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೇ ಗುರುತಿಸಿ, ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಆತನು ಉದ್ಯೋಗ ಬಿಟ್ಟುಹೋದಂದಿನಿಂದ ಆತನ ಜಾಡು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆ ರೀತಿ ಅಜ್ಞಾತಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದ ಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದ ಇನ್ ಹಿ ಎಂಬಾತನಿಗೆ ತನ್ನ ಮತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಲಾವೋಟ್ಟೂ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಕನ್ಫ್ಯೂಸಿಯನ್‌ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದನಂತೆ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆ. ಆಧುನಿಕರು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಟಾವೋ ಮತವು ಚೈನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಈ ಮತ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛ್ರಿಷ್ಟತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಂತರ ಅದು ಕ್ಷೀಣದೇಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಚಿಂಗ್(ಮಂಚೂ) ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೬೪೪-೧೯೧೧) ಈ ಮತ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅವನತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಲಾವೋಟ್ಟೂ ರಚಿಸಿರುವ ‘ಟಾವೋ ಟೇ ಚಿಂಗ್’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಬೋಧನೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿವೆ.

ಟಾವೋ ಎಂದರೆ ಮಾರ್ಗ, ದಾರಿ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಜನಜೀವನ ಪಥವೆಂದೂ, ಪ್ರಕೃತಿವಿಧಾನವೆಂದೂ, ಪರಮತತ್ವದ ಒಂದು ಬಗೆ ಎಂದೂ ಈ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಸಾರವೇ ಟಾವೋ. ಅಂದರೆ ಸತ್ ಅಸತ್‌ಗಳು, ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳು ಚಕ್ರದಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒಂದರ ನಂತರ ಒಂದು ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲಾ ಟಾವೋ. ಕೋರಿಕೆಗಳು, ಅಹಂಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲದವರ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಟಾವೋವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು ಆ ತತ್ವದೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬಲ್ಲ. ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ, ತ್ಯಾಗದಿಂದ, ಸನ್ಯಾಸದಿಂದ ಈ ಟಾವೋ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾರು ಈ ಟಾವೋವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನಲ್ಲಿ ‘ಟೇ’ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಟೇ’ ಅಂದರೆ ಸದ್ವರ್ತನೆ, ಧರ್ಮ, ನೈತಿಕ ಶಕ್ತಿ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಆದರ್ಶವೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯೂ ಆಗಬಲ್ಲ ಒಂದು ಬೆಳಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬ ಪ್ರಜಾಕವಿಗಳು

ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವೇಮನನಂತಹ ಕವಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೆಂದರೆ ವೇಮನನೇ. ಬೇರೆಯವರು ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಅಪೂರ್ವ ಕವಿ ವೇಮನ. ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟಬಯಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಜಾಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನನೇ ಮೊದಲಿಗನು.

ವೇಮನನಂತೆಯೇ ನುಡಿದಿರುವ, ಆತನ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ವೇಮನನಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿರಬಹುದು. ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿನ ಇತರ ಭಾಷಾಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿರುವ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಕವಿಗಳು ಒಂದಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳೇನಾದರೂ ಅವರ ತತ್ತ್ವ ಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ನನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ದೃಷ್ಟಿ. ಬೇರೆಯ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ನಾನು ಬಯಸಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನ. ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದವರ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದರೂ, ಸ್ವರೂಪಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೇಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲಾ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ.

೧) ಟಾವೋ ಮತಸ್ಥಾಪಕ

ವೇಮಣ್ಣನ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಆರುದ್ರ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ:

“ಚೈನಾ ದೇಶದ ಟಾವೋ ಮತಸ್ಥರ ಗೀತೆಗಳೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಟಾವೋ ಮತ, ದೇಹವಾದ ಮತ. ವೇಮಣ್ಣನದೂ ಅದೇ

ಸುಖ, ದೀರ್ಘವಾದ ಜೀವನ (ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅಮರತ್ವ) ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು - ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಟಾವೋ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಾದಿ (An-Pan) ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರ ಔಷಧಗಳಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ, ಕೆಲವು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮೈಥುನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ, ರೋಗವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಅಮರತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಟಾವೋ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಟಾವೋ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನದ ಪ್ರಭಾವ, ಆನಂತರದ ಟಾವೋಯಿಜಂ ಮೇಲೆ ಹಠಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ, ತಂತ್ರ ಸಾಧನೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಟಾವೋ ಮತ ಮಾನವನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ. ವಿಶ್ವದೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಅನಂತ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕಟ್ಟಳೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರ ಸ್ವಭಾವಗಳೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಅನುಚಿತವಾದುದು.

ಟಾವೋ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವಂಥವೆಲ್ಲಾ-ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲ ಆಚಾರಗಳು ಸಮಾನವಾದುವೇ. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮತ್ತೊಂದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳೂ ಟಾವೋ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಾನವಾದುವೇ. ಸಾವು, ಬದುಕು, ದುಃಖ, ಸುಖ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಿಕಾರಗಳು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಮಬುದ್ಧಿ ಇರುವವನೇ ಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳ ಏಕತೆಯ ವಿಶ್ವವೆಂಬುದು. ಈ ಏಕತೆಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ ಅದರೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಪಡೆದರೆ, ಆದ್ಯಂತಗಳಿಗೆ, ಭೇದಗಳಿಗೆ, ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ತತ್ತ್ವವೊಂದು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಟಾವೋ ಮತದ ಸಾರ.

ಈ ಟಾವೋ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಆರಂಭದ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ, ಸಾವೇ ಬರದಂತೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ರಸಾಯನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಆಚಾರಗಳಿಗೆ ದಾಸರಾದರು. ಆದರೆ ಆನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಢಾಚಾರಗಳಿಂದ, ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ಆ ಮತದ ತತ್ತ್ವ ಬೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದವು.

ಶ್ರೀ ಆರುದ್ರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ಅಷ್ಟಟ ದೇಹವಾದವಾಗಿ ಈ ಟಾವೋ ಮತ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಸಹಜವಾದ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಭೌತಿಕವೇ ಟಾವೋ ಮತದ ಪಾರಮ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಟಾವೋ ಮತದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳ ಏಕತ್ವವೇ

ವಿಶ್ವವೆಂದೂ, ಆ ಏಕತೆಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದಿದರೆ ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳಿಗೆ, ಭೇದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೆ ಅತೀತತ್ತ್ವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆರುದ್ರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ಮತ ಬೋಧನಾ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕವಾದದ ಛಾಯೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಸುಳ್ಳೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ವೇಮಣ್ಣನು ಆಯಾ ವಾದಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ, ಆತನು ಹೇಳುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಆಯಾ ವಾದಗಳಿಗೆ ಆತನು ಸಲ್ಲುತ್ತಾನೆಯೇನೋ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ವೇಮಣ್ಣ ಭೌತಿಕವಾದಿಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿದ ಶುದ್ಧ ವೇದಾಂತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಆತನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆದಿಭೌತಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಭೌತಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ವಿಘಾತವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಆತನು ಸಹಿಸಲಾರ. ಇದಕ್ಕೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

೨) ತಿರುವಳ್ಳುವರ್

ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ತಮಿಳರ ಜೀವನವನ್ನು ತನ್ನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನುಭಾವ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆತನ ಹೆಸರು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್. ಆತನು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನದ ಹೆಸರು 'ಕುರುಳ್' ಈತನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಏನೋ ತಿಳಿಯದು. 'ತಿರುವಳ್ಳುವ ನಾಯನಾರ್' ಎಂಬುದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಹೆಸರು. ಮಾದಿಗರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭಕ್ತ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅರ್ಥ. (Lit. The Sacred devotee, priest or sooth sayer of the paraya caste) ಆತನು ಭಗವಂತನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮತ್ತು 'ಆದಿ' ಎಂಬ ಚಂಡಾಲ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂಬ ಕಥೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ನೇಯೈವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಿದನೆಂಬ ಕಥೆಗಳೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ.

ಕುರುಳ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೩೩ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು ೨೬೬೦ ಪಾದಗಳ ರಚನೆ. ಕುರುಳ್ ಎಂದರೆ (Any thing short) ಚಿಕ್ಕ ಪದ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಈ ಕುರುಳ್ ತಮಿಳು ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭಂದೋರೂಪಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕದು. ಇದು ತೆಲುಗಿನ ದ್ವಿಪದ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ತ್ರಿಪದಿ ಭಂದಸ್ಸಿನಂಥದ್ದು. ಕುರುಳ್ ಎಂದರೆ ಚಿಕ್ಕ, ಗಿಡ್ಡ(ಕುಬ್ಜ) ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಮನನು ಎರಡು ಪಾದಗಳಿಂದ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ, ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಕುರುಳ್ ಪದ್ಯದ ಎರಡು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಷ್ಟು ಭಾವವನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.

'ಕುರುಳ್' ಗ್ರಂಥ ವಿಷಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ೧) ಧರ್ಮ, ೨) ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ೩) ಕಾಮ ಎಂಬುದಾಗಿ. ಮೊದಲ ಮೂರು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ವಳ್ಳುವರ್ ಏಕೋ ಏನೋ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು

ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಹುಶಃ ಆತನು ಬರೆದ ಮೋಕ್ಷ ಭಾಗ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದನಾಗಲೀ ಆತನು ಪರಲೋಕವನ್ನು ಆತನು ನಂಬಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ತಮಿಳು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಆತನ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಕಡೆಗೆ ಇರುವುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆತನು ಕನಸು ಕಂಡದ್ದು ಭೌತಿಕಾತೀತವಾದ ಊಹಾಪ್ರಪಂಚವನ್ನಲ್ಲ. ಆತನು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟಿರುವನೆಂದರೆ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕುಟಿಲ. ಕುಶ್ಲಿಕ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದಂತೆಯೇ, ಆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆತನು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಳ್ಳುವರು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಜನರ ನೈತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭದ್ರವಾಗಿರುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಮಾಜದ, ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿದ್ದವರ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಆತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

‘ಕುರುಳ್’ನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂತರ್ಗತ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರತೀಕವೆಂಬಂತೆ ತಮಿಳರು ಆಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಮಾನವತ್ವ, ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ವಳ್ಳುವರ್ ತನ್ನ ಅಮೋಘವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾನೆ.

ಮಾನವನ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಳ್ಳುವರ್ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರುಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದ, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಳ್ಳುವರ್ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹುದುಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ತಮಿಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕುರುಳ್ ಒಂದು ಅಕ್ಷಯಗಣಿ ಮದರಾಸಿನ ಮೈಲಾಪುರ(ಶಾನ್-ತೋಮ್)ದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಈ ನೇಕಾರ. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕುರುಳ್‌ಅನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ ವಳ್ಳುವರ್ ಲೇಖನಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿತತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ವಳ್ಳುವರ್ ಸಹಾ ವೇಮಣ್ಣನಂತೆಯೇ ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು ಎಂ.ಎರಿಯೆಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. “That which above all is wonderful in the Kural is the fact that its author addresses himself, without regard to castes, people, or beliefs: to the whole community of mankind³.”

ವಳ್ಳುವರ್ ಬರೆದಿರುವ ‘ಕುರುಳ್’ ಮೂಲಕ ಆತನ ಆರಾಧ್ಯದೇವರು ಯಾಡೀಣ, ಆತನ ಮತ ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾವ ದೇವರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸದೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಆದಿ ಭಗವಾನನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ.

‘ಅಕಳಮ್ ಮುದಲ ಎಳತ್ತು ಎಲ್ಲಾಮ್
ಆದಿ ಭಗವನ್ ಮುದತ್ತೇ ಉಲಕು’

(ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಕಾರ ಮೊದಲಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನೆ ಆದಿ)

ವಳ್ಳುವರ್‌ಗೆ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ. ಆತನಿಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತದ ಬೋಧನೆಗಳೂ ಕೂಡಾ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಜಿ.ಯು. ಪೋಪ್ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಮತಸ್ಥರು ‘ಕುರುಳ್’ ತಮ್ಮದು, ತಮ್ಮದೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ವಳ್ಳುವರ್ ಬರೆದ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮತ ಪರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮತ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೈನರು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅನ್ನು ತಮ್ಮವನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಳ್ಳುವರ್ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕುರಿತು ಜಿ.ಯು.ಪೋಪ್ But in as far as it is oriental Tiruvalluvar's teaching is just such as the study of Hinduism in the light of Shankara's reforms combined with that of Jain System in its latter developments and of Bhagavadgeetha might have produced⁴ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ.

ವಳ್ಳುವರ್ ಅವರು ಬರೆದ ಪದ್ಯಗಳು ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದುವಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟಗಳು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ವಳ್ಳುವರ್ ಪದ್ಯಗಳು ಉನ್ನತವಾದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇವು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಮುಕ್ತಕಗಳು. ಕ್ಲುಪ್ತತೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರಾಣ. ಎಲ್ಲಾ ಛಂದೋಭಂಗಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲ ಕವಿತೆ ವಳ್ಳುವರ್‌ದ್ದು. ಈತನ ಕವಿತೆ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ವೇಮಣ್ಣನಿಗೂ ವಳ್ಳುವರ್‌ಗೂ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಮೌಲಿಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕವಿಗಳು. ವೇಮಣ್ಣ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದು ಕ್ರಮಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದಂತವಲ್ಲ. ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಹಾಗಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳಿವು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳು, ರಾಜನೀತಿ ವಿಶೇಷಗಳು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೋಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ವೇಮಣ್ಣ ಭಾವಾವೇಶಪರ, ಸ್ವತಂತ್ರಮಾರ್ಗ ಸಂಚಾರಿ. ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ದೇಶವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೋಪಗೊಂಡು ತುಂಬಾ ತೀವ್ರವಾಗಿ, ಹರಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ವೇಮಣ್ಣ ಸ್ವಭಾವತಃ ತುಂಬಾ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ವಭಾವದವನು. ವಳ್ಳುವರು ಋಷಿಯಂಥವನು. ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವ ಸಂಪನ್ನನು. ವಳ್ಳುವರು

ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಠಿಣವಾಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡದೆ ತುಂಬಾ ಭಾವಸಂಯಮದಿಂದ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಬೋಧ ಮಾಡಿದನು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಗಾಢವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನಂಥವು. ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬೇರೆ. ಯಾವತ್ತು ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಯೋಭಿಲಾಷಿಯಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಆತನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವು ಎಂಥ ನಿಗೂಢ ಮಾರ್ಗಗಳಾದರೂ ಅವು ಮಾನವತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆತನು ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ; ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ವಳ್ಳುವರ್ ಪ್ರಜೆಗಳು ದಾರಿ ತಪ್ಪದಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ವಳ್ಳುವರ್ 'ಹೇತು'ವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಅದೇ 'ಹೇತು'ವೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಆಯುಧವಾಯಿತು.

ಇಬ್ಬರ ಗಮ್ಯವೂ ಒಂದೇ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಯಸಿದ್ದು ವಿಶ್ವಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು. ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಲ್ಲದ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜವನ್ನು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ, ಪಂಡಿತರೂ ಮೆಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ತುಂಬಾ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಪದಗಳಿಂದ ಶುಕ್ತಿಮುಕ್ತಾ ಫಲಗಳಂತಹ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜನರ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಹಾಕಿದರು. ವೇಮಣ್ಣನಿಗಾಗಲೀ, ವಳ್ಳುವರ್‌ಗಾಗಲೀ ಒಬ್ಬ ದೇವರೆಂಬುವನು ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಕಂಡರು. ಅವರ ಈಶ್ವರನೊಬ್ಬನೇ.

ವೇಮಣ್ಣನಂತೆ ವಳ್ಳುವರ್ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸದವನಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿಶಾಲ ಭಾವದಿಂದ ಕುಲಭೇದಗಳು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು, ಕುಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗುಣವೇ ಪ್ರಧಾನ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುವಳ್ಳುವರು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಪಿರಪ್ಪೊಕ್ಕುಂ ಎಲ್ಲಾವು ಯಿರುಕ್ಕುಂ ಸಿರಪ್ಪೊವ್ವಾ
ಸೈ ಧೋಲಿಲ್ ವೇಟು ಮೈಯಾಸ್ (೯೭೨)

All human beings agree as regards birth but differ as regards their characteristics, because of the different qualities of this action⁵

ಆಧಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್‌ಗೂ ಮತ್ತು ವೇಮಣ್ಣನಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿವೆ. ವಳ್ಳುವರ್ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾದುದು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೆಯಿನ್ ಇನ್ನಾಗದು ಯಾದೇನಿನ್ ಇನ್ನೆಯಿನ್
ಇನ್ನೆಯೇ ಇನ್ನಾದದು (೧೦೪೧)

There is nothing that affricats (one) like poverty.

ಇನ್ನೈ ಎನವೋರು ಪಾವಿ ಮರುಮೈಯುಮ್
ಇಮ್ಮೈಯುಂ ಇಂಡಿ ವರುಮ್ (೧೦೪೨)

When cruel poverty comes on, it deprives one both the present and future (bliss).

ವೇಮಣ್ಣನೂ ಸಹ ಬಡತನವನ್ನು ದಾವಾಗ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಸಹ ದ್ರಾವಿದ್ಯ ವಿದ್ರಾವಣಕ್ಕೆ ಧನವಂತರು. ವಿತರಣ ಗುಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇಮನನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಾನಗುಣವಿಲ್ಲದ ಲೋಭಿಗಳನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಳ್ಳುವರ್ ಪಾತ್ರತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ವರಿಯಾರೊಂತ್ತು ಈವದೇ ಈಗೈ ಮಟ್ಟಿಲ್ಲಾಮ್
ಕುರಿಯದಿಭೈನ್ ಮೀರತ್ತು ಡೈತ್ತು (೨೨೧)

To give to distiute is true charity. All other gifts have the nature of (what is done for) a measured return

ಇಲನೆನ್ನು ನಮ್ ಎವ್ವಮ್ ಉರಯ್ಯಾಮೈ ಈದಳ್
ಕುಲ ನುಡಯ್ಯಾನ್ ಕನ್ನೆ ಉಳ (೨೨೩)

(Even in a low state) nor to adopt the mean expedient of Saying "I have nothing" but to give is the characteristic of the man of noble birth.

ಕೋಪದಿಂದಾಗಿ ಘನತೆ ಎಂಬುದು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ವೇಮಣ್ಣನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಲೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾನು ತೀವ್ರವಾದ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣ್ಣ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾದ ಕೋಪವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ. ಧರ್ಮಗ್ರಹವನ್ನು ತೋರುವುದಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

ವಳ್ಳುವರೂ ಸಹ ತನ್ನ ಕೋಪವೇ ತನಗೆ ಶತ್ರು-ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದು.

ಮರತ್ತಳ್ ವೆಗುಳಿಯೈ ಯಾರ್ ಮಾಟ್ಟುಮ್ ತೀಯ
ತಿರುತ್ತಳ್ ಅರವಾನ್ ಪರುಮ್ (೩೦೩)

Forget anger towards everyone, as fountains of evil spring from it.

ನಗೈಯುಮ್ ವುವಗೈಯುಮ್ ಕೊಲ್ಲುಂ ಶಿಲತ್ತಿನ್
ಪಗೈಯುಂ ಉಳ ವೋಪಿರ (೩೦೪)

is there a greater enemy than anger, which kills both laughter and joy?"

ವೇಮಣ್ಣ ಅಪಾರವಾದ ಮಾನವತಾವಾದಿ. ಅಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದ ಸುಕೋಮಲ ಹೃದಯ ಸಂಪನ್ನ. ಇಂಥವನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುವ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ! ಜೀವ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾದ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಸುಗುಣಗಳು ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಭೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅರವಿ ನೈ ಯಾದೆನಿಳ್ ಕೊಲ್ಲಾಮೈ ಕೋರಲ್
ಪಿರಪಿನೈ ಎಲ್ಲಾನ್ ತರುಮ್ (೩೨೧)

Never to destroy life is the sum of all virtuous conduct. The destruction of life leads to every evil.

ವಳ್ಳುವರ್ ಸುಖಮಯವಾದ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿ 'ವಾಸುಕಿ'ಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದವನು. ವೇಮನನಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕಾಟ ತುಂಬಾ ಇತ್ತು. ವಳ್ಳುವರ್‌ನನ್ನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ತಮಿಳರೂ ಆದರಿಸಿದರು, ಗೌರವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ವೇಮನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

೩. ಕಬೀರ

ಕಬೀರದಾಸರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಭಾರತೀಯನೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಕವಿಯಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಆತನಿಗೆ ಇರುವ ಸ್ಥಾನ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದು.

ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕಬೀರದಾಸನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯತೆ ಬಹುಶಃ ಬೇರಾವ ಕವಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಕಬೀರದಾಸ ವೇಮಣ್ಣನಂತೆ ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಬಂದವನು. ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಓದು ಬರಹಗಳಾದರೂ ಇದ್ದವು. ಕಬೀರದಾಸನಿಗೆ ಅದು ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಬೀರ ನಿರಕ್ಷರಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಯಾವ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಯೂ ಓನಾಮಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥನಾದ ಕಬೀರನನ್ನು ಹಿಂದಿಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ಸರಸ್ವತೀ ಪುತ್ರ (ವಾಣೀಕಾವರದಪುತ್ರ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿರುವುದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ. ನಿಜ, ಕಬೀರನು ಸಹಜ ಕವಿ. ಆತನು ವಿದ್ಯಾವಿವೇಕವಂತರಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೆರೆಸುವಂಥ ಮಹಾಕವಿ.

ಕಬೀರದಾಸನ ಕಾಲವೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಗೊಂದಲದಂತೆ, ತುಂಬಾ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆತನ ಕಾಲ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತಿದೆ. ಆಶುಕವಿಗಳೆಲ್ಲರ ಕಾಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಾರದಿರುವುದು ಸಹಜ ಲಕ್ಷಣವೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕಬೀರನು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಯಾವುವು? ಅವನದಲ್ಲದ್ದು ಯಾವುವು ಎಂಬ ಗೊಂದಲವೂ ಸಹ ಇದೆ. ಈ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಅಲಹಾಬಾದ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪಶುಪತಿನಾಥ್ ತಿವಾರಿ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆಯಂತೆ.

ವೇಮಣ್ಣನು ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಪಂಡಿತರ ಅನಾದರಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಆದರೆ ಕಬೀರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಬೀರನು ಶೂದ್ರನಾದ

ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರಮಾನಂದನೆಂಬ ಗುರು ಕಬೀರನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಥೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಆತನು ಕಬೀರನ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಬೀರನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನಂತೆ. ವೇಮಣ್ಣ ರಾಯಲಸೀಮೆ, ಆಂಧ್ರದ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಕಬೀರನು ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತ ನೇರವಾದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇಲ್ಲ. ಕಬೀರನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕಬೀರನದು ಶ್ರುತ ಪಾಂಡಿತ್ಯ. ಸಂಸ್ಕಾರಜನಿತವಾದ ಪ್ರತಿಭೆ. ಲೋಕವೃತ್ತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಆತನ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿದ್ಯೆ. ಆತನ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಜನರ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ ಹೊರತು ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಆತನು ಬಳಸಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು 'ಸಾಧುಕ್ಯಡಿ' (ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುವ ಸಾಧುಗಳು ಆಡುವ ಭಾಷೆ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಬೀರನ ರಚನಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು 'ಬೀಜಕ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಬಹುದು.

೧) ಸಾಖಿ ೨) ಪದ್ ೩) ರಮೈಸೀ

ಸಾಖಿ ಎಂಬುದು 'ಸಾಕ್ಷಿ' ಎಂಬ ಪದದ ರೂಪಾಂತರ. ತಾನು ಹೇಳುವ ಬೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತನಾಗಿ ತನ್ನೊಳಗೇ ದೇವನಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಕಬೀರನ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಸಾಖೀ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಪಾದಗಳಿರುವ ಪದ್ಯಗಳೇ (ದೋಹ ಛಂದಸ್ಸು) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ದೋಹದಗಳನ್ನೇ ಕಬೀರ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಅಂದಾಜು. ಆತನು ಆಶುವಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ಅದನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ದೋಹದಗಳು ಈಗ ನಮಗೆ ಉಳಿದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನಿಧಿ. ಬರವಣಿಗೆ ಹತ್ತದ ಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಉಳಿದಿರುವುದಿನ್ನೆಷ್ಟೋ.

ಕಬೀರನ ತಂದೆತಾಯಿ ಯಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಹಮದೀಯ ದಂಪತಿಗಳು ಸಾಕಿದ ಮಗುವೆಂಬ ಕಥೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇರಬಹುದು, ಆತನು ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಾ, ವಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣ, ಗೋವಿಂದ, ಖುದಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳಾಗಿ ಕಬೀರ್ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ರಾಮ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಆತನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದುದು. ಆದರೆ ಆ ರಾಮ ನಮ್ಮ ರಾಮಾಯಣದ ರಾಮನಲ್ಲ. ಅವನು ವೇದಾತೀತನಾದ ತ್ರಿಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಪರಮಾತ್ಮ ತತ್ವ.

ಕಬೀರನು ಭಕ್ತ. ನಿರಂತರವಾದ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದಾಗಿ ಆತನು ನಂಬಿದ್ದ. ದೇವನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿಸುವ ಹೃದಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆ ಭಕ್ತಿಯ ಗಮ್ಯ. ಕಬೀರ ಅದನ್ನು ಭಾವಭಗತಿ(ಭಾವಭಕ್ತಿ) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಅದು ವರ್ಣನಾತೀತ ಅನುಭವೈಕ ವೇದ್ಯವಾದುದು. ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಅದ್ವೈತಾನುಭವದಂತಹುದೆ ಇದೂ ಸಹ. ಹಠಯೋಗಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಈತನ ಮೇಲಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಬೀರನು ಸಹಜ ಸಮಾಧಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕಬೀರನ ಪ್ರಕಾರ ತತ್ತ್ವವೂ ಕೂಡಾ ತನುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ತೇರಾ ಸಾಯೀ ತುರೈ ಮೇ ರಮತಾ
ಜೋ ವೂ ಹುಸನ್ ಮೇ ಚಾನ್
ಕಸ್ತೂರೀ ಕಾ ಮ್ಯುಜ್ಯೋ
ಡೂಂ ಡೈ ಫಿರಿ ಫಿರಿ ಗಾಸ್

(ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಸೌರಭವಿರುವಂತೆ, ದೇವನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಕಸ್ತೂರೀಮೃಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಾ ಸುವಾಸನೆಗಾಗಿ ಅರಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸುವಾಸನೆ ತನ್ನಿಂದಲೇ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದು)

ತನ್ನೊಳಗೇ ತತ್ತ್ವವಿರಲಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಂದರ್ಶಿಸುವುದನ್ನು ಕಬೀರ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪಾನೀ ಬಿಚ್ ಮೀನ್ ಪಿಯಾಸಿ
ಮೊಹಿ ಸೂನ್ ಸೂನ್ ಅವೇ ಹಂಸೀ
ಘರ್ ಮೇ ವಾಸ್ತು ನಜರ್ ನಹೀ ಆವತ್
ಬನ್ ಬನ್ ಫಿರತ್ ಉದಾಸೀ
ಆತಮ್ ಜ್ಞಾನ ಬಿನಾಜಗಾ ಝೂಟಾ
ಕ್ಯಾ ಮಧುರಾ ಕ್ಯಾ ಕಾಶೀ

(ಎಲ್ಲೆಡೆ ನೀರಿದೆ. ಆದರೆ ಮೀನಿಗೆ (ಆತ್ಮಕ್ಕೆ) ದಾಹ ತೀರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ನಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನೀನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಾಗ ನೀನು ಮಧುರ, ಕಾಶೀ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವೇ.)

ಕಬೀರ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಷಧಾರಿಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಗಿಣಿಯಂತೆ ನುಡಿಯುವ ಷೇಕರನ್ನು, ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಾನುಭವವೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ತೇರಾ ಮೇರಾ ಮನ್ ವಾ ಕೈಸೇ ಇಕ್ ಹೋಯಿರೆ
ಮೈ ಕಹತಾ ಹು ಆಂಖಿನ್ ದೇಖಾ
ತೂ ಕಹತಾ ಕಾಗದ್‌ಕಿ ಲೇಖೀ
ಮೈ ಕಹತಾ ಸುರ್ ಝೂವನ್ ಹಾರೀ
ತೂ ರಾಖಿಮೊ ಅರು ಝೂಯಿರೇ

ಪಂಡಿತರು, ಷೇಕರು, ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಬೀರ್ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ನೀವು ನಾನು ಒಂದೇ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತೇವೆ? ನಾನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೀರಿ. ನಾನು ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಆ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತೀರಿ”.

ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಬೀರ್ ಹುಟ್ಟಿದ. ಮಹಮದೀಯರ ಧರ್ಮದ ಬರುವಿಕೆಯಿಂದ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದ ಗೊಂದಲದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವಾನ್ವೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದ. ಪಶುಪತಿನಾಥ್ ತಿವಾರಿಯವರು ಬರೆದ ಕಬೀರ್ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಬೀರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಿ.ವಿ. ಕೇಸ್ಲರ್ ಅವರು “Amongst the great Saints and Reformers who created a religion and social transformation in medieval period. Kabir ranks which the most remarkable a mystic a sworn enemy of Ritualism who tore to Shreds rituals and ceremonies by showing the hypocrisy and cant involved in them a bridge between Hindus and Muslims, he is amongst the most renowned saints of that revolutionary age. His thoughts and sayings penetrated practically everywhere in the country and helped in furthering the cause of religious reformation” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಬೀರ್ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸುಧಾರಕ ತನ್ನ ತತ್ತ್ವಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು-ಅವು ಹಿಂದೂಗಳದೇ ಅಥವಾ ಮುಸ್ಲಿಮರದೇ ಎಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದಂತೆ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸೋಗಲಾಡಿತನ, ಕುಲವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೇಮಣ್ಣನಂತೆಯೇ ಕಬೀರನೂ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ನ ಜಾನ್ ಸಾಹೇಬ್ ಕೈ ಸಾಹೈ
ಮುಲ್ಲಾ ಹೋಕರ್ ಬಾಂಗ್ ಚೋದೇಪೇ
ಕ್ಯಾ ತೇರಾ ಸಾಹೇಬ್ ಬಹರಾ ಹೈ
ಕೀಡೀ ಕೇ ಪಗ್ ನೇವರ್ ಬಾಜೀ
ಸೋಬಿ ಸಾಹಬ್ ಸುನ್ ತಾ ಹೈ
ಮಾಲಾ ಫೇರಿ ತಿಲಕ್ ಲಗಯಾ
ಲಂಬೀ ಝೂಟಾ ಬಡಾತಾ ಹೈ
ಅಂತರ್ ತೆರಿ ಕುಫಕ್ ಕಟಾರಿ
ಹು ನಹಿ ಸಾಹೇಬ್ ಮಿಲ್ ತಾ ಹೈ

(ಮುಲ್ಲಾಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಬೀರ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ದೇವರು ಹೇಗಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ನೀವು ಅರಿಯಿರಿ. ಆದರೆ ದೇವರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಅದೇನು ಅಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅರಚುತ್ತೀರಿ ಏಕೆ? ನಿಮ್ಮ ದೇವರಿಗೇನು ಕಿವುಡೇ.

ದೇವರು ಇರುವೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಸಹಾ ಕೇಳಬಲ್ಲ. (ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು) ನೀವು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ತಿರುವುತ್ತೀರಿ, ನಾಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೀರಿ, ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಜಯಿಸದೇ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ದರ್ಶಿಸುತ್ತೀರಿ?)

ವೇಮಣ್ಣನು 'ಕುಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗುಣವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಧಾನ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಕಬೀರ ಸಾಧು ಪುಂಗವರ ಕುಲವನ್ನು ಎಣಿಸುವುದು ಅವಿವೇಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ಜ್ಞಾನವೇ ಮುಖ್ಯ ಹೊರತು ಕುಲವಲ್ಲ.

ಚಾತಿನ ಪೂ ಚೋ ಸಾಧೂಕೀ
ಪೂಚ್ ಲೀಜೀಯ ಜ್ಞಾನ್

ಮಹಾತ್ಮರ ಕುಲವನ್ನು ಎಣಿಸಬಾರದು. ಜ್ಞಾನವೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ

ಸಂತನ್ ಚಾತ ನಪೂ ಛೋ ನಿಗುಣಿಯಾ
ಸಾಧೂ ಬ್ರಾಹ್ಮನ್, ಸಾಧು ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಸಾಧ್ಯ ಚಾತಿ ಬನಿಯಾ
ಸಾಧನ್ ಮಾ ಭತ್ತೀಸ್ ಕಾಮ್ ಹೈ ಟೇಡೀತೋರ್ ಪೂ ಛನಿಯಾ
ಸಾಧ್ಯ ನಾವೂ ಸೋದೈ ದೋಬಿ, ಸಾದ್ ಚಾತಿಹೈ ಬರಿಯಾ
ಸಾಧನ್ ಮಾರಯಿದಾಸ್, ಸಂತ್ ಹೈ
ಫಿರ್ ಸುಪಚ್ ಋಷಿ ಸೋ ಭಾಂಗಿಯಾ
ಹಿಂದೂ ತುರ್ಕ್ ದುಹಿಯಾ ದೀನ್ ಬನೇ ಹೈ
ಕಚೂ ನಹೀ ಬಹ ಚನಿಯಾ

(ದೊಡ್ಡವರ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಬೇಡ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧುಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳವರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಗಸ, ನಾಯಿಂದ, ಚಮ್ಮಾರ ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧುಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಲವನ್ನು ಎಣಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥ. ಅಜ್ಞಾನ)

ಕಬೀರನು ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪಾಹನ್ ಕೂ ಕಾ ಪೂಜಿಯೆ
ಜೇ ಜಾನಮ್ ನದೇಯಾ ಜಾಬ್
ಅಂಧಾನರ್ ಅಸಾಮುಖೀ
ಮೋಹೀ ಕೋವೈ ಅಲ್

(ಕಲ್ಲನ್ನೇಕೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಯೇ? ಅದೇನು ಮಾತಾಡುತ್ತದೆಯೆ? ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆತು ಕುರುಡನಾಗಿ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯ ಹಿಂದೆ ಓಡುತ್ತಾನೆ)

ಕಬೀರ್ ಸಾಹಸಿ. ಮಾನವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೇಮಿಸಬಲ್ಲ ಮಹನೀಯ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಮಾಧವನನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಿಮೆ ಭಕ್ತ.

ಲಾಲೀ ಮೇರೇ ಲಾಲ್ ಕಿ ಚಿತ್ ದೇಖೀ ತಿತ್ ಲಾಲ್
ಲಾಲೀ ದೇಖನ್ ಮೈಚಲೀ ಹೋಗಯಾ ಲಾಲ್

೪. ಅರುಣಗಿರಿನಾಥರು

ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಕವಿ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನೆಂಬುದು ತಮಿಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಶ್ರೀ ವೆಂಗೂರಿ ಅವರು "ವೇಮನ್ನ ಪೋಲಿಕ ಕವುಲು" (ವೇಮಣ್ಣನನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಕವಿಗಳು) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನು ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ (೧೪೬೫) ಸೇರಿದವನು. ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿ ಗೋಪುರವಿದೆ.

ಅತನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಉತ್ತರ ಆರ್ಕಾಟ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈ, ಪಂಚಭೂತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜೋಲಿಂಗಕ್ಷೇತ್ರ. ಇಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ದೈವ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರ.

ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೊಬ್ಬಳು ದೇವದಾಸಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ದೇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೇವದಾಸಿಯರಲ್ಲಿ 'ಮುತ್ತು' ಎಂಬಾಕೆ ಒಬ್ಬಳು. ದೇವದಾಸಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಗಂಡ. ಬಹುಶಃ ಲೌಕಿಕ ಗಂಡನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ.

ಈ 'ಮುತ್ತು'ಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು. ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಲೋಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ಈಕೆಯ ಜೀವನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಸಲ ತನಗೊಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಬದುಕು ಧನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ಮೂಡಿತು. ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ದೇವರು ಆಕೆಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನೇ ಆಕೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಮುತ್ತುಗೆ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಮಗನಿಗೆ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಳು. ಮಗನನ್ನು ತುಂಬಾ ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಸಾಕಿದಳು. ಅವನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬಾಲ್ಯದ ತುಂಟಾಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಧೂರ್ತತನವೂ ಬೆಳೆಯಿತು. ಮಗನ ಈ ಧೂರ್ತತನವನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆ ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ, ಅದರಿಂದಲೇ ಮಗನು ಈ ರೀತಿಯ ತುಂಟಾಟ, ಪುಂಡಾಟಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು.

ಮುತ್ತುಗೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ಅರುಣಗಿರಿಗೆ ಯೌವನ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದವು. ಆಕೆ ಮಸಣದತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದಳು. ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನಾದ. ಆ ಹುಚ್ಚುತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಗನು ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತನೆಂದೇ ಇನ್ನೂ ನಂಬಿದ್ದಳು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಮಗಳು ಹೋಗಿ ನಾಟ್ಯ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಮುತ್ತುಗೆ ಅವಸಾನ ಕಾಲಬಂತು, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಅರುಣಗಿರಿ ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತನೆಂದು, ಆತನ ಯಾವುದೇ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅವಜ್ಜೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆಯ ಮಗಳು ಮತ್ತು ಸತ್ತ ನಂತರ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೋಪ ಬಾರದಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಳು. ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮರಣಿಸಿದಳು.

ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೇಸರ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲೂ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದಬದ್ದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಗಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾಯಿತು. ಹಣ ಬೇಕೆಂದು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಕೆಯ ಬಳಿ ಬಳಿ ಬಿಡಿಕಾಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಕೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಣ ಏಕೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆ “ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಭೋಗಿಸಿ ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನಿಗೆ ತಲೆ ಗಿರನೆ ತಿರುಗಿತು. ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸೋದರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವುದೇ? ತಾನು ಅಷ್ಟು ಭ್ರಷ್ಟನೇ! ಅಕ್ಕ ಎಂಥಾ ಮಾತು ಹೇಳಿದಳು. ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾದ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದಿರುವ ಗೋಪುರವನ್ನು ಹತ್ತಿ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಧುಮುಕಿದನು. ಆಗನ ಶಿವನು ಆತನನ್ನು, ಕಾಪಾಡಿದನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಥೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನು ಶಿವ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಜೀವನ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಭಗವತ್ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನು ರಚಿಸಿದ ‘ತಿರುಪುಗಳ್’ ಎಂಬ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಜನ ಭಕ್ತ ಪಾರವಶ್ಯತೆಯಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಜೀವನವೂ ಸಹಾ ಇಂಥದೇ ವಿದ್ಯುತ್ ಆಘಾತದಂತಹ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ತಿರುವು ಪಡೆಯಿತೆಂಬ ಕಥೆಯಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಾವು ನಂಬದರೂ, ನಂಬದಿದ್ದರೂ ವೇಮಣ್ಣನೂ ಸಹಾ ಮೊದಲಿಗೆ ಭೋಗಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ನಂತರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನು ವೇಶ್ಯೆಯರ ಸಂಮೋಹನಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ತಾನು ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದಾಗಿ ಆ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದೆನೆಂದು ಅರ್ಥ ಬರುವ ಹಲವಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈತನು ೧೬೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ‘ತಿರುಪುಗಳ್’ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾನಂತೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಕೇವಲ ೧೨೦೦ ಪದಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈತನ ರಚನೆಗಳು ಪಂಡಿತ ಪಾಮರರನ್ನು ಸಹಾ ರಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈತನು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಕೌಮಾರ ಸಮಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಂದರಾನುಭೂತಿ, ಕಂದರಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ತಿರುಪಾವು ಮೊದಲಾದವು ಈತನ ರಚನೆಗಳು.

ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಪಂಡಿತರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ ‘ವಾಕ್ಯಕರ್ತರುಣಗಿರಿನಾಥ’ ಎಂಬ ನಾಣ್ಣಡಿಯೇ ಇದೆಯಂತೆ.

ವಂಗೂರಿಯವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನ ಪದವೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಪಂಗಮೇ ವುಂಪಿಱಪ್ ಪಂದಕಾರಂದನಿಲ್
ಬಂದಾ ಸಂದಿನಿಲ್ ತಡುಮಾರೀ
ಪಂಚಪಾಣಂ ಪಡಪ್ ಪುಣ್ ಪಡಾವಂಚಕಪ್
ಪಣ್ ಬಿಲಾ ಡಂಬರಪ್-ಪೋದು ಮಾದರ್
ತಂಗಲಾ ಲಿಂಗನಕ್ ಕಾಂಗೈಯಾ ಪೆಂಬಡ
ಸಂಗೈ ಮಾಲ್ ಕೊರಡಿ ಶೈತ್-ತಯರಾದೇ
ತಂಡೈ ಶೂಳ್ ಕಿಣ್ ಕಿಣಿಫ್ ಪುಂಡರೀ ಕಂತ ನೈತ್
ತೀಂದು ನೀಯನ್ ಬುವೈತ್-ತರುಳ್ ವಾಯೆ
ಅಂಕೈ ವೇಲ್ ಕಾಣ್ ಡಂಕ್ ಕನ್ಪರದಾ ಪೆಂಕಿಡುತ್
ತಂಡವೇ ತುಂಡು ಮುಟ್(+ ಪಡವೇತಾನ್
ಅಂಜನೇ ತಿಣ್ಡಿಱಲ್ ಕೋಣ್ಡಲಾ ಕಣ್ಡಲರ್
ಕಂಡಂಲೋ ಕಂಕೊಡುತ್ ತರುಳ್ ವಾಯೆ
ತಿಂಕಲಾಲ್ ಕೋಣ್ ರೈಮತ್ ತುಂತುಳಾಯ್ ತುಸುರುಪಾರೇ (+)
ಚಿಂಜಡಾ ಪಂಜರತ್ ತರುತೋ ಪೈ
ಚಿರಿತ್ತೈಯೈ ತೆನ್ರಿಸೈತ್ ತೆನ್ರಿಸೈತ ತೆನ್ರಲ್ ಪಿ ಸುಂಪಾಶಿಲ್
ಪೆಂದಿಲ್ ವಾಲ್ ಸೆಂತಮಿಳ್ - ಪೆರುಮಾಳೇ
(ತಿರು ಚೆಂದೂರು ತಿರೆಸ್ ಪುಹಳ್)

ಜನ್ಮವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಬಂಧನದಿಂದ, ಮದನನ ಬಾಣಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಘಾಸಿಕೊಂಡು, ವನಿತೆಯರ, ವೇಶ್ಯೆಯರ ಮೋಸಪೂರಿತ ಆಲಿಂಗನಗಳನ್ನು, ಮುದ್ದುಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ವೇಲಾಯುಧನೂ, ಶೂರಪದ್ಮ ದನುಜ ಸಂಹಾರಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರತಾಪಶಾಲೀ ಮಯೂರ ವಾಹನನೂ ಆದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಗತಿ.

ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಓದುವಾಗ ತಮಿಳರಿಗೆ ಅರುಣಗಿರಿನಾಥ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

೫) ಗುರುನಾನಕ್

ಗುರುನಾನಕ್ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವತಾ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೂಢತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳನ್ನು ಈತ ಖಂಡಿಸಿದನು. ತತ್ತ್ವ ರಹಿತವಾದ ಮೋಸಪೂರಿತ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ತಪ್ಪು ದಾರಿಗಳೆಯುವ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ. ಮಹಮದೀಯರ ಆಡಳಿತದ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ

ಸಂಬಂಧವಾದ ಗೊಂದಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗ ನಾನಕ್ ತತ್ವಾನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ನಾನಕ್‌ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಿ.ವಿ. ಕೇಸ್ಕರ್ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘One of the outstanding figures of middle age in Nanak. He came during the period of great social, political and spiritual crisis in the history of India. A few centuries before, Muslim rule had just established the Moghal dynasty. The coming of new religion and the political conquest of the century by the victors naturally created a spiritual and social upheaval in the in the country. This led to a spiritual reaction which can be considered a mental conflict and effort to find a new way to answer the challenge posed by the new spiritual thoughts that come with the muslims’¹²

ನಾನಕ್ ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯದ ತಲ್‌ವಂದೀ (ಈಗ ನಾನಕ್‌ನಾ ಸಾಹೇಬ್) ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೬೯ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. (ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ)^{೧೩} ನಾನಕ್ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಸೂಲಗಿತ್ತಿನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಹಮದೀಯ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಆತನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ನಕ್ಕನೆಂದು, ಮುಂದೆ ಆತನು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ನಾನಕ್ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಆತನ ಪಡೆದಿದ್ದ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ತರ್ಕವೂ ಸಹಾ ಆತನಿಗೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು.

ನಾನಕ್ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ದನ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ. ದನ ಕಾಯಲು ಹೋದ ನಾನಕ್ ಪಶುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಭಗವದ್ಭಾವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಆ ದನಗಳು ಬೇರೆಯವರ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ದೂರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಉಪನಯನದ ವಯಸ್ಸು ಬಂತು. ಉಪನಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಕ್ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ “ನಾನು ಧರಿಸುವ ಜನಿವಾರ ಬೇರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕರುಣೆಯೇ ಹತ್ತಿ ಸಂತುಷ್ಟಿ ದಾರ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವವೇ ಗ್ರಂಥಿ, ಸತ್ಯ ಪುರಿ-ಇಂಥದ್ದು ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಜನಿವಾರ. ನಾಶವಾಗುವ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ನೂಲಿನ ಜನಿವಾರದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಹೂವು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಪರಿಮಳಿಸುವಂತೆ ನಾನಕ್‌ನಿಂದ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಹುಚ್ಚುತನ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸುಲಾಖಿನಿ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆಯೂ ನಾನಕ್ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ತಂದೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿ, ಲಾಭದಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತನ್ನ ಬಳಿ ಇದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಡವರಿಗೆ ದಾನ

ಮಾಡಿ ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸ ತಂದುಕೊಂಡ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಗದರಿಸಿದರೆ “ಆರ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿರಿದಾದ ಲಾಭ ಯಾವುದಿದೆ?” ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರುಮ್ಮಳವಾಗಿ ನಾನಕ್ ತಂದೆಯನ್ನೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

ನಾನಕ್‌ನನ್ನು ಆತನ ತಂದೆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ. ಅದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೇಹವೇ ಹೊಲವಾಗಿ, ಆತ್ಮವೇ ನೇಗಿಲು ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಾನಕ್.

ಆತನ ಗಮನವನ್ನು ಸಂಸಾರದತ್ತ ಸೆಳೆಯಲು ಅನೇಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ನೋವುಂಡರು, ತಾಯಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಹಿತವನ್ನು ನುಡಿದರು. ನಾನಕ್ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. “ನಾನು ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಅಜ್ಞಾನದ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವ ಮುಂಚೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು” ಎಂದ. ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದರು. ವೈದ್ಯರು ನಾನಕ್‌ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ನಾನಕ್ ಕಿರುನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ “ಮೊದಲು ನೀನು ನಿನ್ನ ನಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೋ” ಎಂದು ಆ ವೈದ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ನಾನಕ್ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾಡಾಡಿಯಾದ. ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿದ. ಏಷಿಯಾ ಖಂಡದ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಎಂಬ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾನವತೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ. ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಶೃತೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಲಂಗರು’ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಾನಾ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಸಹಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ. ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ. ಮಾನವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ, ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೇ, ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆಗೆ ಸನ್ಯಾಸವೇ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗ ಎಂಬ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ವಾದವನ್ನು ಈತನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದ ಮೂಲಕವೂ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು; ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಾರಿದನು. ಇಂಥ ಬೋಧನೆಗಳೇ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಸಿಕ್ ಮತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಈ ಸಿಕ್ ಮತದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದರು.

ನಾನಕ್ ತನ್ನ ರಚನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ‘ಸಾಧು-ಭಾಷೆ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಭಾವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾನಕ್ ಅವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದಗಳು ಕೆಲವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. (ಅನುವಾದ ಬಿ.ಬಿ. ಕೇಸ್ಕರ್)

ON GOD

Blessed in the township of the body in which abide the five great ones - truth, compassion, contentment, discrimination, righteousness and over them rules the one Detached, wrapped in absolute trance (Maru M.I.).

The Guru

The true guru is one who uniteth me with all (Shrirag.M.I)

GOOD AND EVIL

Where the deeds are good, there is perfect mind too.

THE PRACTICE OF THE WAY

We know the truth if we abide at the pilgrim of the self and as in the Guruis will. So abide (ಅದೇ).

The Yoga's way is knowledge, of the Brahmin the way is of Vedas of the Kshatriyas the way is of heroism, of the Sudras of the service to others the way of ways, however, is the way of the word. He who knows its mystery, of him Nanak is slave yea, he himself in the manifestation of the immaculate God (Asa.M.I.Uar Shloka.M.2).

FORMS AND RITUALS

They read the holy books, perform prayers..... And they worship stocks and stones and then, like the herons, enter in to a pseudotrance. In their mouth is falsehood, though their body is decaked with piety and three lines (of Gayathri). They recite three times a day. Round their neck is a rasary and on their foreheads the saffron - mark and unslitche clothes upon their loins and recover on their heads. But if they knew the nature of their god they would know their rituals to be false.

(ಅದೇ)

PILGRIMAGES:

Thou goes to bathe at the pilgrim - Sations with an evil mind and body of a theif. So while the one part is washed. The other parts are sullied twice ..... (Sholka M.I.Rag.Suchi.Var.M.3)

ನಾನಕ್ ಅವರ ಭಾವಗಳು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ನಾನಕ್ ಅವರು ಕವಿಯಾಗಲದೆ ಮತಪ್ರವರ್ತಕನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೬. ಸರ್ವಜ್ಞ

ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಹವನೇ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಸರ್ವಜ್ಞ. ವೇಮನ ಸರ್ವಜ್ಞನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರೊ|| ಕೆ. ಸುಬ್ಬರಾಮಪ್ಪನವರು ಈ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧಗಳಿಂದಲೂ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಹೋಲುವ ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂಬ ಪ್ರಜಾಕವಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಈತನ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಆಟವೆಲದಿಗಳ

ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಜಾದರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಕಾಲೀನರೇ ಎಂಬುದು ವಿಮರ್ಶಕರ ಭಾವನೆ. ದೇಶಾಟನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ “ಸರ್ವಜ್ಞ ವೇಮನ ಸಂವಾದ” ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹಳೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾದುದು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವೇಮಣ್ಣನು ಪರಿಚಿತನೇ. ವೇಮಣ್ಣನ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಧಾರವಾಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ^{೧೩}.

ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ಉಪನ್ಯಾಸ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಸರ್ವಜ್ಞನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೂಲಂಕಷವಾದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನವಿದೆ. ಡಾ|| ಗಂಧಂ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಅವರು ವೇಮನ, ಸರ್ವಜ್ಞರನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೧೪}. “ಸರ್ವಜ್ಞ-ಪ್ರಜಾಕವಿ” ಎಂಬ ಅವರ ಬರೆದಿರುವ ಒಂದು ಲೇಖನ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕುರುಹಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.

ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಆಂಧ್ರದ ಸಂಶೋಧಕರು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು, ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಎದುರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ಬಗೆಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಟಿಲವಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನು ರಚಿಸಿದ ತ್ರಿಪದಿ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪಾಠಾಂತರಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಸಹ ಕಟ್ಟುಕತೆಗಳ ಹುತ್ತ. ‘ಬಸವರಸ’ ಎಂಬ ಆರಾಧ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಬ್ಬಲೂರಿನ ಕುಂಬಾರರ ವಿಧವೆಗೆ ಈತನು ಹುಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ‘ಸರ್ವಜ್ಞ’ ಎಂಬುದು ಆತನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರೇ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದೂ ಸಹ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆತನು ರಚಿಸಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂಬ ಹೆಸರು ಆತನಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತ್ರಿಪದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತಾನುಗುಣವಾದ ಲಯಗತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಪದ್ಯ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ‘ಹಾಡು’ ಎಂಬುದೇ ಮೇಲು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸಹ ಪ್ರತಿಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನನೇ ಸಂಬೋಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪದ್ಯದ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದ ಕೊನೆಗೆ ‘ಸರ್ವಜ್ಞ’ ಎಂಬ ಮಕುಟವಿರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವಜ್ಞ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ವೀರಶೈವ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಈತನು ಅದೆಂತಹ ಶೈವಭಕ್ತನೆಂದರೆ ಶಿವಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿ ಇತರ ದೈವಗಳನ್ನು ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೀರಶೈವ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಮತವನ್ನು ಇದಮಿತ್ತಂ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ವೇಮಣ್ಣನು ಒಂದು ಮತದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವವನಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ

ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವೇಮಣ್ಣ ಶೈವರನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಕೊಂಡ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಅಂಶಗಳು ಆತನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿನ ಈ ವೈರುಧ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ವೇಮಣ್ಣನಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಭಾವಾವೇಶ ಪರನೇ. ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಬೇಡದ ವಿಷಯವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಅಮಾನುಷವಾದುದೆಂದು ಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನ ಧೋರಣೆ ಎಂಥದ್ದು ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಗುರಿಯತ್ತ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆಯುವುದು. ಅ ಬಾಂಬು ಸಿಡಿದು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನವರೆಗೆ ಅದರ ಚೂರುಗಳು ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವೇಮಣ್ಣನಿಗಿಲ್ಲ.

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಆವೇಶ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲೌಕಿಕದ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ ಸರ್ವಜ್ಞನಿಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ರಾಜಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಗುಣ ಸರ್ವಜ್ಞನಿಗಿದೆ. ಹಲ್ಲುಗಳ ನಡುವಿನ ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಮಾನವನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆತನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ದಂತಪಂಕ್ತಿಯ ನಡುವೆ ಎಂತಿಪ್ಪುದದು ಜಿಹ್ವೆ
ನೆಲವನ್ನು ಮುಗಿಲನ್ನು ಹೊಲಿವರುಂಟೆಂದರೆ
ಹೊಲಿವರು ಹೊಲಿವವರೆನ ಬೇಕು
ಮೂರ್ಖನಲಿ ಕಲಹ ಬೇಡೆಂದ-ಸರ್ವಜ್ಞ

ಸರ್ವಜ್ಞನ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನ ಸಂತ್ಯಾಸಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತನು ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಗೃಹಸ್ಥಜೀವನವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಮನೆ, ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನು, ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳು, ಐದು ಜನ ಮಗಂದಿರು, ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಹಸು, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸೊಸೆಯಂದಿರು, ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯಾದ ಅಜ್ಜಿ, ತನ್ನ ಮನವರಿತು ವರ್ತಿಸುವ ಸುಗುಣವತಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿ-ಇವು ಸುಖಮಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸರ್ವಜ್ಞನು ನೀಡಿದ ನಿರ್ವಚನ. “ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಿಚ್ಚು ಹಚ್ಚಿತ್ತಾನೆ” ಸರ್ವಜ್ಞ ವೇಮಣ್ಣನೂ ಸಹಾ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

ಸುಗುಣ ವಂತುರಾಲು ಸುದತಿಯೈ ಯುಂಡಿನ
ಬುದ್ಧಿವಂತುಲಗುಚು ಪುತ್ತುಲೊಪ್ಪ
ಸ್ವರ್ಗಮೇಟಿಕಯ್ಯ ಸಂಸಾರಿ ಕಿಂಕನು?”

(ಸುಗುಣವಂತಿಯಾದ ಸುದತಿಯಿರಲು, ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಇರಲು ಸ್ವರ್ಗವೇಕೆ ಸಂಸಾರಿಯಾದವನಿಗಿನ್ನು)

ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಎಂಬುದು ಕನಸಿನ ಗಂಟೇ ಆಯಿತು. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅಸಂತೃಪ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಇವು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ನಿರಂತರ ಅನ್ವೇಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದವು.

ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಖ ಶಾಂತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕೆಲವು ಪರಿಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಹೋದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಜ್ಞನು ಅದ್ವೈತಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರ ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅದ್ವೈತ ಕೋಡಾದಿ ಯಿದ್ದುದನು ಹೊಂಗಾಡಿ
ಉದ್ದನೆ ಮರದ ತುದಿಗೇರಿ, ಕೈಚಾರಿ
ಬಿದ್ದು ಸತ್ತಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞ

ವೇಮಣ್ಣ ಅದ್ವೈತಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸರ್ವಜ್ಞ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನವೆಂದು ನಂಬಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟು ಮಾಡುವ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಹೇತು’ ವೆಂಬ ಆಯುಧ ಈತನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿತವಾಗಿದೆ.

ಕುಲ ಭೇದಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವೇಮಣ್ಣನಷ್ಟೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಡೆವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ, ಕುಡಿವುದೊಂದೇ ನೀರು
ಸುಡುವಗ್ನಿಯೊಂದೇಯಿರಲು
ಕುಲಗೋತ್ರ ನಡುವೆಯೆತ್ತಣದು ಸರ್ವಜ್ಞ
ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸಮವಾಗಿಯಿರುತ್ತಿರಲು
ಭವಿ ಭಕ್ತ ಶ್ವಪಚಿ ಶೂದ್ರರಿವರಿಂತೆಂಬ
ಕವನವೆತ್ತಣದು ಸರ್ವಜ್ಞ
ಜಾತಿ ಹೀನನ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ ತಾ ಹೀನವೇ
ಜಾತಿ ವಿಚಾತಿ ಎನಬೇಡ
ದೇವನೊಲಿದಾತನೇ ಜಾತ ಸರ್ವಜ್ಞ

ವೇಶೈಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಸರ್ವಜ್ಞ ಹಲವಾರು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀ ವಶೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸಹಾ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ವೇಶೈಯರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ನೀಡದೆ ಮೋಸಗೊಳಿಸುವಾತನೇ ಜಾಣನೆಂಬುದಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವೇಮಣ್ಣ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯಾಲೋಲನೆ. ಈ ವಿಷಯ ಆತನು ವೇಶೈಯರನ್ನು ಬೈದ ಕಾರಣ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಅಂಶವೇ ಹೊರತು ಆತನು ಎಂದೂ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಆಧಾರವೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಆತನು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸರ್ವಜ್ಞ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಅರಸರನ್ನೋ, ಮಂತ್ರಿಯರನ್ನೋ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅವರಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನುರಿತವನು. ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವವಂಥವನು. ವೇಮಣ್ಣ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದವನು. “ಅರಸರನ್ನೇ ನಂಬಬಾರದು” ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಆರಂಭದ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದವನು.

ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಬಹುಸುಂದರವಾಗಿ ರಮಣೀಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಸಣ್ಣನೆಯ ಮಳಲೊಳಗೆ ನುಣ್ಣನೆಯ ಶಿಲೆಯೊಳಗೆ
ಬಣ್ಣಿಸಿ ಬರೆದ ಪಠದೊಳಗೆ, ಇರುವಾತ
ತನ್ನಲ್ಲಿಯಿರನೆ ಸರ್ವಜ್ಞ

ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣದಂತಹ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗಿರುವಂತಹ ಧಾರಣಾನುಕೂಲ ಪದ್ಯ ಶಿಲ್ಪ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದಗಳಿಗೂ ಇದೆ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ, ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಗತಿ ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಉಪಮೆಗಳು. ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ದಿಟ್ಟತನ-ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ.

2. ಪೋತುಲಾರಿ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಂ

ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯ ಸಂಗತಿ ನಡೆದಾಗ “ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಇದನ್ನು ಎಂದೋ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತೆಲುಗು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದವರು ಸ್ವಗತವಾಗಿಯೇ ಅಥವಾ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಇಂದಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಪೆ ಬೇಡುವ ಭಿಕ್ಷುಕರನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ವವೇ ಒಂದು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ವೇಮಣ್ಣನ ಹಾಗೆ ಅಚಲ ತತ್ವವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಶ್ರೀ ರಾಘವಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ^{೧೮}. ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಆತನ ಕಾಲಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇವೆ. ರಾಘವಲ್ಲಿಯವರು ಈತನ ಕಾಲವನ್ನು ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನ ಮಧ್ಯಭಾಗವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈತನು ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ವೇಮನನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೇ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ? ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಶಿಷ್ಯನಿರಬಹುದೇ? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಯಾವ ಆಧಾರಗಳೂ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್.ವಿ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ “ಶ್ರೀ ಪೋತುಲಾರಿ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಂಗಾರಿ ಜೀವಿತ ಚರಿತ್ರೆ” ಒಂದು^{೧೯}. ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವ ದಂತಕಥೆಗಳಂತೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆತನ ಜೀವನ ಕುರಿತ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ನಂದಿಕೊಂಡ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಯನಮರಲ ವೀರಭೋಜಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ವೀರಪಾಪಮಾಂಬ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ದತ್ತಪುತ್ರ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಈತ ಕರ್ನಾಟ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬನಗಾನಪಲ್ಲಿಯ ಗರಿಮರಡೆ ಅಚ್ಚಮ್ಮನವರ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆಗಲೇ ಆತನು ಹಲವಾರು ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ತಾನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದನಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದು ಗೆರೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಗೆರೆಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ದನಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೂರ ಮೃಗಗಳು ಯಾವುವೂ ಆ ಗೆರೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ದನಗಳ ತಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆತನು ಒಂದು ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ತಾಳೆಗರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅಚ್ಚಮ್ಮನಿಗೆ ಈತನ ಮಹಿಮೆಗಳು ತಿಳಿದು ಆತನ ಶಿಷ್ಯಳಾದಳು.

ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೋದ ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು, ಸತ್ತು ಹೋದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಗ್ರಾಮದ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಾದ ಪೋಲೇರಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ಚಂದಾ ಕೇಳಲು ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಬಳಿ ಈಗ ಹಣವಿಲ್ಲ ನಂತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಸುಮ್ಮನಾಗದೇ ಆತನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಆಗ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಪೋಲೇರಮ್ಮನ ಗುಡಿಯ ಎದುರುಗಡೆಯಿರುವ ಒಂದು ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ತಾನು ಸೇದುವ ಚುಟ್ಟಾ ಹೊತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತರುವಂತೆ ಪೋಲೇರಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ಆ ಊರ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರ ಎದುರುಗಡೆ ಪೋಲೇರಮ್ಮನು ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಚುಟ್ಟಾಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಭೋರೆಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ನೆನೆಯದಂತೆ ನಡೆದು ಬಂದ.

ಈ ಪವಾಡಗಳ ಸಂಗತಿ ಹಾಗಿರಲಿ. ವಿಶ್ವಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ದನಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ, ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತತ್ವಬೋಧೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಪಶುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಡಾ|| ತೂಮಾಟ ದೋಣ್ಣಪ್ಪನವರು “ವೇಮನ ವೀರಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಲ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣಲು” ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕರು, ಸುಧಾರಕರು ಮೊದಲಾದವರು ಬಹುಪಾಲು ಪಶುಪಾಲಕ ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಗೀತಾಚಾರ್ಯ ಗೋಪಾಲಕ, ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತ ಪಶುಪಾಲಕನ ಮಗ, ಅವನು ಪಶುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಜೊರಸ್ತರ್ ಮತಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಜೊರಾಸ್ತರ್ ಕೂಡಾ ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು. ವೇಮನ, ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರುಗಳೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದನಗಾಹಿಗಳೇ. ಈ ದನಗಾಹಿಗಳು, ಕುರಿಜಾಡಿನ ಮೂರ್ಖ ಜನರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ”^{೨೦}.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ, ಹಿಂದೂ ಮಹಮದೀಯ ಎಂಬ ಬೇಧಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೇ ಜಾತಿಕುಲಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಇದ್ದವನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಚಂಡಾಲನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಆತನ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಮದೀಯನಾದ ಪಿಂಜಾರರ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಆತನ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಬೋಧಿಸಿದ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಏಟೂರಿ ಬಲರಾಮ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಪೋತುಲೂರಿ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ಕಲಿಕಾಲ ಬಂದಿತೆಂದು, ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆಂದು, ಆದರೂ ಎಂದೋ ಒಂದು ದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕರ್ಮವಾದವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಈತನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ. ಈತನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಾದ ಪದ್ಮಶಾಲಿಗಳು. ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ, ಮೊದಲಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕುಲಗಳವರು ಹೊಡೆತ ತಿಂದರೋ ಆ ಕುಲಗಳಿಂದ ಈ ನಿರಾಶಾಪೂರಿತ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಚಾರವಾದದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ”^{೨೦}.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೂ ಸಂಸಾರಯೋಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಕಂದಿಮಲ್ಲಯ್ಯ ಪುರದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಮ್ಮ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಹೊರತು ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಅಲಭ್ಯವೆಂಬ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಈತ ಹುಸಿಗೊಳಿಸಿದ.

ವೇಮಣ್ಣ ಮತ್ತು ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಸಮಕಾಲೀನರಾದುದರಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸದಿರುವಂಥದ್ದು, ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷಿಮಾಡಿದ ಅಂಶವೊಂದಿದೆ. ಅದು ಹಿಂದೂ ಮಹಮದೀಯರ ಮತ ಸಾಮರಸ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯ ಪಿಂಜಾರರ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆಯೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಯ್ಯನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು, ಯೋಗ ತತ್ತ್ವ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಕಡಪ, ಕರ್ನೂಲು, ಸಿದ್ಧವಟ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಅ ಪ್ರದೇಶದ ಪಾಲಕರಾದ ನವಾಬರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮತಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ತನ್ನ ಪವಾಡಗಳ ಮೂಲಕ ನವಾಬರನ್ನೂ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದನಂತೆ”^{೨೧}.

ಅಚಲಮತ

ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಠಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವ ಮತ್ತು ಖಂಡಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ವೇಮಣ್ಣ ಹಠಯೋಗಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂದು, ಆತ ಯೋಗಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗಸಮಾಧಿಯ ಮೂಲಕ ಕೈವಲ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು

ಆತನು ಹೊಂದಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಗಮತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಚಲಮತವೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ತ್ವವೇತ್ತರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಖರ ಪ್ರಾಯನಾದ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಂ, ಅಚಲ ಮತವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಳವಾದ ದೇಶೀಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಅದು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಸುಖ ದುಃಖ ಸಮಾನಬುದ್ಧಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಗ್ರಹ, ಅಚಲ ಸಮಾಧಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಮತ್ತು ರೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಭೈರಾಗಿಗಳು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಏಕನಾದ ಸ್ವರದೊಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ತ್ವಗಳು ಕೇವಲ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಆತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಗೋವಿಂದಮ್ಮ ರಚನೆ ಮಾಡಿದವು ಕೂಡಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ತ್ವಪದಗಳ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಲವಾರು ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬಾಲಾಂತ್ರವು ರಚನಾ ಕಾಂತರಾವು ಆಂಧ್ರ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

“ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರ ಶಿಷ್ಯರೋ ಪ್ರಶಿಷ್ಯರೋ ಆದ ಪೂದೋಟಿ ರಾಮನ್ನಗಾರು, ಚಿತ್ತೂರು ನರಸಿಂಹದಾಸು ಕಾಲುವ ಕೋಟಯ್ಯ, ಕೋಮಳ್ಳೂರಿ ವೀರ ರಾಘವಮುಲು, ತಾಡಿಚೆರೈ ಚಲಮಯ್ಯ, ತಾಡಿಚೆರೈ ಶೇಷಯ್ಯ, ನಾಸರಯ್ಯ, ನಾಸರಯ್ಯನ ಅಹೋಬಲದಾಸು, ಸುನ್ನಪುಗುಂಡ ರಾಘವುಲು, ಮಹಮ್ಮದು ಹುಸೇನು ತರಿಗೊಂಡ ಭ್ರಮರಾಂಬಾ ನರಹರಿಯವರು, ಜಕ್ಕುಲೇಟಿ ಕಂದಗಿರಿ ಘಂಟಯ್ಯ ಎಂಬುವವರು ರಚಿಸಿರುವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ, “ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ತ್ವಾಲು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪರಿಮಿ ವೀರಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬ ಅಚಲಮತವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾತ, ತನ್ನ ರಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ”^{೨೨}.

ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತಾತ್ವಿಕರು ಬೋಧಿಸಿದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವೇಮನ ಅಚಲಮತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಸುಧಾರಣೆಯ ಮಾರ್ಗ

ವೇಮಣ್ಣನಂತೆ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೂ ಸಹ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದು, ಅವರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯ ವೇದಾಂತಿಗಳ, ಗುರುಗಳ ಮೋಸಪೂರಿತ ಮುಖಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟಬಯಲು ಮಾಡಿದನು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಿಳಿಪಾಠದಂತೆ ಒಪ್ಪಿಸದೇ ಸ್ವಾನುಭಾವದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ತಮ್ಮ ಅನುಭಾವ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆದರಿಸಿದನು. ವೇಮಣ್ಣನೂ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯಗಳೂ ಕೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಮತಭೇದವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಕುಲಭೇದಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ವೀರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಚಿಲ್ಲರ ರಾಳುಕು ಮೊಕ್ಕು ಚುವುಂಟೇ
ಚಿತ್ತಮು ಚೆಡುರಾನುರ ವಾರೇ ವಾರೇ
ಚಿತ್ತಮು ನಂದಲಿ ಚಿನ್ಮಯ ಚ್ಯೋತಿನಿ
ಚೂಚುಚು ನುಂಡುಟ ಸರೇ ಸರೇ
ವೊಮ್ಮು ಮೊದ್ದುಲನಿ ಯುಂಡುಕ ನುಂಟೇ
ವೊನರಗ ಚೆಡುದುವು ವೊರೇ ವೊರೇ

(ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ(ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ) ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಕೆಡುತ್ತದೆ, ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ಮಯ ಚ್ಯೋತಿಯನ್ನುನೆಂಡು, ಒಪ್ಪುತ್ತು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ದೇಹ ಹಾಳಾಗುವುದು)

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ತಾಳೆಗರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನಂತೆ ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದಂತಹವೇ ಆಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಷ್ಯಭಾಷೆ, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿರುವಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರಿಯತೆ, ಪ್ರಚಾರವಿದೆ.

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನಿಗಿರುವಂತಹ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಸಾಮಾಜಿಕರ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತಹವೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ ಆತನ ಕಾಲಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ರಾಳುಪಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಕಾಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ “ಕಾಲಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಭೂತವನ್ನು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುವುದು. ನಡೆದಿರುವಂತಹವುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನು ತಾನೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು”^{೨೩}.

ಈ ವೇದಾಂತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಜನೀಕಾಂತರಾವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

“ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ವರ್ಣಸಂಕರ, ಬೇರೆಯವರ ಆಡಳಿತ, ಪರಿಪಾಲನೆ, ಈ ಪರಿಪಾಲಕರ ನಿರಂಕುಶತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕ ಪ್ರಜೆಗಳ ದುಃಖ, ನೋವು, ಈ ವಿಧವಾಗಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮರ ನೀಚ ಕೃತ್ಯಗಳು, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಕ್ಷಾಮ, ಭೂಕಂಪ, ಬಂಡಾಯ ಮೊದಲಾದ ದುರಾಕೃತ ಪ್ರಕೃತಿ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ನಡೆದು ಕೊನೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಅವತಾರಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವೀರಭೋಗ ವಸಂತರಾಯನೆಂಬ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಅವತರಿಸಿ ರಾಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನುದಿನವೂ ಮಹಮದೀಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳಿಂದ,

ಪರಸ್ಪರ ಮತ ಕಲಹಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳ ಪಾಲಾಗಿ ಭಯಭೀತರಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಕಾಲಜ್ಞಾನವು ಆಶಾಕಿರಣವಾಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯ ಪರಿವಾರ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು^{೨೪}.

‘ಆಶಾಕಿರಣ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಜನೀಕಾಂತರಾವು ಹೇಳಿದ್ದಾರಾಗಲೀ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಕಾಲಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆಶಾವಾದವೆಂಬುದು ಇದೆಯೇ ಎಂಬುದು ಅನುಮಾನ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿರುತ್ತರರಾಗಿ ನಿಂತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಆತನು ತೋರಿಸಿದ. “ಅದೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲ ಮಹಿಮೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಕೆಟ್ಟಕಾಲವಿದೆ” ಎಂದು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದ. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ನಿದರ್ಶನಗಳು ಎದುರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮೊದಲೇ ನೈರಾಶ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವನಿಗೆ ಈ ಲೋಕದ ನೈರಾಶ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಶಾಂತಿಯನ್ನು ಈ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ನೀಡಿತು. ಲೋಕದ ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾನವನಲ್ಲಿನ ಬಂಡಾಯದ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಸಿ ಅವನನ್ನು ನಿದ್ರೆಯತ್ತ ತಳ್ಳಿತು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ತ್ವ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಎದುರಿಸಿದನು. ಶಿಶಿರದ ನಿಸ್ತಬ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ತನ್ನ ಪದ್ಯಗಳೆಂಬ ಪುಳೆಗಳಿಂದ ಚಳಿ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದ. ಕೆಲವು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

ಚಿಪ್ಪಲೇದಂಟನಗ ಬೊಯ್ಯೇರು(ಅನಕ ಬೊಯ್ಯೇರು ಅಲ್ಲ)

ನರುಲಾರ ಗುರುನಿ

ಚೀರಿ ಮೊಕ್ಕಿತೇ ಬ್ರತುಕನೆಚ್ಚೇರು || ಚಿ ||

ಚಿಪ್ಪಲೇ ದಂಟನಕ ಪೊಯ್ಯೇರು

ತಪ್ಪದಿದಿಗೋ ಗುರುನಿವಾಕ್ಯಮು

ತಪ್ಪು ದೋವನು ಪೋವುವಾರಲ

ಚಿಪ್ಪರಿಂಚಿ ಮ್ಪಿಂಗೆ ಶಕ್ತಲು ||

ಮುಪ್ಪೆತನಮುನ ಮೋಸಪೊಯ್ಯೇರು |

ಅದಿಗಾಕ ಕೊಂದರು

ಗೊಪ್ಪತನ ಮುನ ಗೋಸುಮೀರೇರು ||

ಇಪ್ಪಡಪ್ಪಡನಗರಾದು

ಎಪ್ಪಡೋ ಎವೇಳೆನೋ ಮರಿ

ಗುಪ್ಪ ಗುಪ್ಪನ ದಾಟಿರಿ

ಯೇಡು ಗುಱ್ಪ ಪಡುಗುಲು ಏರು ಪಡನು

ಜೋಕ ಲೋಕುತ ತಲ್ಲಿ ಪಿಲ್ಲಲು

.....

.....

ಜೋಡು ಬಾಸಿ ಯಡುವುಲಂದು
ಕಾಕಿಶೋಕಮು ಚೇಸಿ ಪ್ರಜಲು
ಕಾಯ ಗಸುರುಲ ನಮಿಲಿ ಚತ್ತುರು
ಆಕಾಶಮು ಎರನಾನು
ಆರು ಮತಮು ಲೋಕು ಟಾನು
ಲೋಕ ಮಂದುಜನುಲು ಅಂದರು.
ನೀರು ನಿಪ್ಪನ ಮುನಿಗಿ ಪೋದರು

.....

.....

ಕೀಡು ಲೈನನು ಕೂಡ ನಂದರು
ಒನಗೂಡಿನಪ್ಪುಡು
ಯೇಡ ಚೂಚಿನ ವಾಡು ಕೊಂದರು
ವೇಡುಕತೋ ಪೋತುಲೂರಿ
ವೀರಭೋಗ ವಸಂತರಾಯಲು
ಯೇಡು ದೀವುಲು ಯೇಕ ಚಕ್ರಮು
ನೇಲುನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮಂತ

“ಹೇಳದೇ ಹೋದನು ಎಂದು ಹೇಳಿರಾ ಜೋಕೆ, ಈಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನವರೇ ಗುರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಬದುಕಲು ಕಲಿಯುತ್ತಿರಿ. ಗುರುವಿನ ವಾಕ್ಯ ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು ನುಂಗುವ ಶಕ್ತಿಗಳಿವೆ. ಮೋಸ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ. ಆಗ ಈಗ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೋ ಬಂದು ..... ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಡವಿ ಪಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಕಾಗೆಗಳಂತೆ ಅರಚುತ್ತಾ ಶೋಕವನ್ನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನ ಕಾಯಿ ಕುಸುರುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆಕಾಶ ಕೆಂಪಗಾದೀತು. ಆರು ಮತಗಳು ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಲೋಕದ ಜನರು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವೀರಭೋಗ ವಸಂತರಾಯಲು, ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಆಳುತ್ತಾನೆ.

೮) ಯಾಗಂಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ವ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಏಗಂಟಿಯವರ ತತ್ವಗಳೂ, ದೂದೇಕುಲ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನವರ ತತ್ವ ಪದಗಳೂ ಸಹಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ವೀರ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದವರು ಯಾಗಂಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನ ತತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ಅದೇ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದ್ವೈತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಹಾಡುಗಳು “ಏಗಂಟಿವಾರಿ ವಚನಾಲು” ಎಂದು, ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಚ್ಯಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಶ್ರೀ ವೇಟೂರಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ತಮಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ^{೨೫}.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಏಗಂಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯನ ಪದಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಪದ್ಯಗಳು ಮಾಡಲಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುಗಳು ಮಾಡಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದನ್ನು ಇವುಗಳಿಗಿರುವ ಪ್ರಚಾರ, ಜನಪ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಗಂಭೀರವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಭಾವಗಳನ್ನು ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣು ಸುಲಿದು ನೀಡಿದಂತೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಉಪಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ಇವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಇಲ್ಲು ವಾಕಿಲಿನಾದಿ ಯಿಲ್ಲಾಲು ನಾದನುಚು
ಯೇಲ ಭ್ರಮಿಸಿತಯ್ಯ ಮನಸಾ |
ಕಾಲುನಿ ವಲಲೋನು ಕಾನುಕನು ಚಿಕ್ಕಿತ್ತಿನಿ
ಕಡತೇರುಟೇ ತ್ರೋವ ಮನಸಾ |
ತನಯುಲು ಚುಟ್ಟಾಲು ತನವಾರಲನಿ ನಮ್ಮಿ
ತಲ ಪೋಯ ಕೇ ವೆರಿ ಮನಸಾ |
ತನುವು ವಿಡಿಚಿ ವೆಳ್ಳೆ ಸಮಯಂಬು ಲೋಪಾಲ
ತನವೆಂಟ ರಾರೆವರು ಮನಸಾ |
ಆರು ಮೂಡಿಟ ತೇರಿ ಆಪ್ಪ ಸ್ವೇಜಮುಗನಿ
ಮೇಟಿ ಸ್ಥಾನಮುಲೋನು ಮೇಟಿ ಸ್ಥಾನಮುನಂದು
ಸೂಟಿ ತಪ್ಪಕ ಚೂಡುಮನಸಾ |

.....

.....

ಅಂಟಿ ಅಂಟಿನಿ ಪಂಡು ಆರಿಂಟಿ ವೆಲುಗುಚು
ನಿಂಟಿಲೋ ನುನ್ನದೇ ಮನಸಾ
ಒಂಟಿಗಾ ಯಾಗಂಟಿ ದಾಸುನಿ ಮದಿಲೋನ
ಜಂಟಿ ಬಾಯಕ ನುಂಡು ಮನಸಾ |

(ಈ ಮನೆ ಮಠ ನನ್ನದೆಂದು ಏಕ ಭ್ರಮೆ ಪಟ್ಟಿ ಮನಸೇ. ಈ ಕಾಲದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯದೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದೆ. ಹೊರಬೀಳುವುದು ಹೇಗೆ ಮನಸೇ, ಮಕ್ಕಳು ನೆಂಟರು ತನ್ನವರೆಂದು ನಂಬಿ ಮೋಸ ಹೋಗದಿರು ಮನಸೆ. ಈ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವಾಗ ಯಾರೂ ಹಿಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಲೆ ಮನಸೇ. ಆರು ಮೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಪಸ್ವೇಜವನ್ನು ಕಂಡು, ಮೇಲಾದ ಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಮೇಲಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗುರಿ ತಪ್ಪದೆ ನೋಡು ಮನಸೇ, ಅಂಟಿಯೂ ಅಂಟದ ಹಣ್ಣು ಆರರಲ್ಲಿ ಬೆಳುಗುತ್ತ ನೀರಲ್ಲಿರುವುದೇ ಮನಸೇ, ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಯಾಗಂಟಿ ದಾಸನ್ನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದಂತೆ ಇರು ಮನಸೇ)

ಯಾಗಂಟಿಯವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ‘ಯಾಲ, ಏಲ’ಗಳು ಇರುವುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವು ತುಂಬ ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ.

ಸೂರ್ಯ, ಸೋಮ ವಹ್ನಿ ನಡುಮಾ
ಶೌರ್ಯಮಾನೇ ಚಿಲುಕ ಗಂಟಿ

ಸೂರ್ಯ ದೀಪ್ತಿ ಕಾಯುಚುಂಡುಗ
ಯಾಗಂಟಿ ಲಿಂಗಾ
ಚೂಡ ಚೂಡ ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಮಾಯೆಗ
ಕಂಟಿನಿಂಡಾ ಚೂಡ ಚೂಡ
ಗಂಟಿ ಯುದಯಗಿರಿ ಮೀದನು
ಪಾಮು ಚೇಸೇ ಸಂಜ್ಞ ತೆಲಿಸಿತೇ
ಯಾಗಂಟಿ ಲಿಂಗಾ
ಸಾರಮೈನ ಪುಟಟ ಚೇರುನಿ

(ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿಗಳ ನಡುವೆ ಶೌರ್ಯವೆಂಬ ಗಿಳಿಯ ಕಂಡೆ.
ಸೂರ್ಯದೀಪ್ತಿ ಬೆಳಗುತಿರಲು ಯಾಗಂಟಿ ಲಿಂಗಾ ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲು,
ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ನೋಡೆ ನೋಡೆ, ಕಂಡೆ ಉದಯಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾವು ತೋರುವ
ಸಂಜ್ಞ ತಿಳಿದರೆ ಯಾಗಂಟಿಲಿಂಗಾ, ಸಾರವಾದ ಹುತ್ತ ಸೇರುವುದು)

೨) ಸನ್ನಂಪು ದಿಡ್ಡಿ ವಾಕಿಟ
ಪುನ್ನಮ ವೆನ್ನಲ ಬೈಟಾ
ಕಿನ್ನರಲಾ ನಾದ ಮೀಂಟಿರಾ
ಓ ವಿನಗಾ ವಿನಗ ಚಿಂತ ಲಾಯೆರಾ
ಎರ್ರಾಮಾನು ಒಡ್ಡು ಕ್ರಿಂದೆನಿ
ಮೀದ ಉಡಾಲುನ್ನವಿ
ಊಡ ಯಾಡ ಲೆಂಚಿ ಚೂಚಿತೇ
ಓ ಯುಗಮು ಜಗಮುಲಂದೆ ಯುನ್ನವಿ ||
ನಲ್ಲಗುಂಟ ನಟ್ಟಿನಡುಮಾ
ತೆಲ್ಲದಾಮರ ಪ್ರವ್ವವುನ್ನದಿ
ತೆಲ್ಲದಾಮರ ಪುವ್ವಲೋ
ಓ ತೆಲಿಯ ಪರಿಚ ದೇವುಡುನ್ನಾಡು
ಆಕಾಶಾನಾ ಗುಂಟಾ ನಿಂಡಾ
ಪಂಟ ಪಂಡೆ ಕುಪ್ಪ ಕಾಲಿ ಅಪ್ಪದೀರುನು
ಓ ದೀನಿ ಭಾವವು ನೀಕೇ ತೆಲಿಯುನು ||
.....
.....
ರೊಮ್ಮುನ ಗೋರಲು ಮಂಚಿ
ಕಮ್ಮ ತೇನೆ ಪೆರುಗುಂಡ
ನಮ್ಮಿ ಕತೋ ವೇಟ ಬೋತೇನು
ಓ ತುಮ್ಮೆದ ರುಂಕಾರ ಮಾಯೆರಾ ||

(ಚಿಕ್ಕದಾದ ಗಿಡ್ಡಿ ಬಾಗಿಲಿನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಹೊರಗೆ, ಕಿನ್ನರ ನಾದ
ಕೇಳಿದೆ. ಓ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ವಿಚಿತ್ರಗಳು ನಡೆದವು. ಕೆಂಪು ಮರದ

ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಲುಗಳಿವೆ. ಆ ಬಿಳಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಒಂದು
ಯುಗದ, ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವೇ ಅಲ್ಲಿದೆ. ನಲ್ಲ(ಕರಿಯ) ಕುಂಟೆಯ ನಟ್ಟಿನಡುವೆ,
ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ ಹೂವಿದೆ. ಆ ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆ ಹೂವಿನೊಳಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ
ದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ಆಕಾದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬೆಳೆಯ ಬಣವೆ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿ, ಸಾಲ ತೀರುವುದು.
ಇದರ ಭಾವವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿವುದು .... ಸವಿಯಾದ ಜೇನು ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು
ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬೇಟೆಗೆ, ದುಂಬಿಗಳ ಝೇಂಕಾರ ಮೊಳಗಿತು)

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತತ್ವಪದಗಳ ಮೊದಲ ಚರಣಗಳು

೧) ಜೀವುಡು ತಾನಲೋ ದಂಡಿಗ ನುಂಡುಗ

ತೆಲಿಯದಾಯೆ ಮಾನವ ಪಶುವುನಕು

(ಜೀವನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬಿರಲು, ಅದನ್ನು ಈ ಮಾನವ ಪಶುಗಳು ಅರಿಯದಾರರು)

೨) ಗುಣಮೂ ಕುದುರದು ಏಮಿ ಸೇತು ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯ

ಗುಣಮು ಕುದುರದು ಏಮಿ ಸೇತು

(ನನಗೆ ಗುಣವು ಕುದುರುತ್ತಿಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯ)

೩) ಉದರ ಪೋಷಣ ಕೊರಕೈ ವೇಷಮುಲನ್ನಿ

ಉದರ ಪೋಷಣ ಕೊರಕೈ

ಯೊಸಗಿ ಭಕ್ತಿನಿ ಕುಂದಾ ರಾದನು ಡೈನ

ಪಾಂಡುರಂಗನಿ ವೇಡಿಂಚಿ

(ಎಲ್ಲ ವೇಷಗಳೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗಾಗಿಯೇ)

೪) ಚದಿವಿನಂದುಕ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನಂ ಚೇಯ

ಚದವಕುಂಡಿನ ಘನುಡು ಸಾಧಿಂಚಲೇದಾ ||

(ಓದಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು, ಓದದಿರುವವನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು
ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?)

ಯಾಗಂಟಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಆತನ
ರಚನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ
ದೂದೇಕುಲ(ಪಿಂಚಾರರ) ಸಿದ್ಧಯ್ಯನ ಹಾಗೆ ಈತನು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬನಾಗಿರಬಹುದು.

ಕೇವಲ ವೇದಾಂತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡುವಾಗಲೂ ಅಂದಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ
ವಿಷಯಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಣುಕು ಹಾಕಿರುವುದನ್ನು ಕೆಲವು ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗುಂಡು ಪಿಲ್ಲಿ ಲೋಕಮೆಲ್ಲ

ಗಾರವಿಂಚಿ ಯೇಲಗಾನು

ಕೊಂಡ ಯೆಲುಕ ಲೋಕ್ಕರೆಂಡು

ಕೊಲುವು ಚೇಯನೂ
ಅಂಡ ಕೊಲಿಚಿ ಚಿಲುಕಲೈದು
ಅರುಗು ಗಾಚುಚುಂಡಗಾನು
ಪಂಡು ಕೋತು ಲೋಕ್ಕರೆಂಡು
ಪ್ರಹರಿ ದಿರಿಗೆನೂ ||

.....
.....

ಗುಟ್ಟು ತೇಟತಲವಿ, ಗುರುತು ತೆಲಿಯ ಸುಜ್ಞಾನುಲಕನು.
ಬಟ್ಟು ಬಯಟಿ ನುಂಡುದೀನಿ ಭಾವ ಮೆಲ್ಲನು.

(ಗಂಡು ಬೆಕ್ಕು, ಗೌರವದಿಂದ ಆಳಲಾಗಿ, ಬೆಟ್ಟದ ಇಲಿಗಳೆರಡು ಅದನ್ನು ಓಲಗಿಸುತ್ತಿರಲು, ಐದು ಗಿಳಿಗಳು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ಜಗಲಿಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದಿಕೋತಿಗಳೆರಡು ಪ್ರಹರಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿತು. ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯುವುದು.)

ಅಂದಿನ ಆಡಳಿತದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೇದಾಂತಪರ ಅನ್ವಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಈ ತತ್ವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವವನ್ನು ಬೆಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

೯. ದೂದೇಕುಲ(ಪಿಂಚಾರರ) ಸಿದ್ಧಪ್ಪ

ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ಈ ದೂದೇಕುಲ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ.

ಈತ ಸಾಹೇಬು, ಆದಂ ಬೀಬಿ ಎಂಬ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗ. ಮಹಮದೀಯ-ನಾದರೂ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ ಆತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆತನ ಮತದವರಿಂದ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರ ಅವಮಾನಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದನು. ಅನೇಕರ ಕೋಪ ತಾಪಗಳನ್ನು, ಕಷ್ಟನಿಷ್ಕರಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನವರ ತತ್ವ ಬೋಧೆಗಳತ್ತ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಆಕರ್ಷಿತನಾದುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಮತ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ, ಭಾವಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೆ ಇದು ನಾಂದಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದು, ಜಾತಿ ಮತ ಭೇದಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿರುವುದು ಮುಂತಾದ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಬೋಧನೆಗಳು ಮಹಮದೀಯನಾದ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನ ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮಹಮದೀಯರೇ ಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದರೂ, ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದೂ, ಇಸ್ಲಾಂ ಮತಗಳು ಎಷ್ಟು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭೇದಿಸಿ, ಸಂಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜದ ತಳವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಆದಾನ ಪ್ರದಾನಗಳು ನಡೆಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಫೀರ್ಲಗಳನ್ನು (ಮೊಹರಂ ಹಸೇನ್ ಹುಸೇನ್) ಆರಾಧಿಸುವುದು, ದರ್ಗಾಗಳನ್ನು, ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಬರುವುದು ತೆಲುಗು ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂರಿಬ್ಬರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನಿಗೆ ಹಾಳು ಹಿಂದೂ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು, ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೆಲವರು ಮಹಮದೀಯರು ಉರಿದು ಬಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪ್ಪನವರ ನವಾಬನ ಗಮನಕ್ಕೂ ತಂದರು. ನವಾಬನು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ನವಾಬ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನ ಕಾಲಜ್ಞಾನಾದಿ ಮಹಿಮೆ, ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ತಾನು ಕೂಡಾ ಆತನ ಶಿಷ್ಯನಾದನೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವೂ ಇದೆ.

ವೈಶಾಖ ದಶಮೀ ಆದಿವಾರದಂದು ವೀರಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಸಜೀವ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಸಮಾಧಿಗತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಸಮಾಧಿಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೂಗಳನ್ನು ತರಲು ಸಿದ್ಧಪ್ಪನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಬನಗಾನಪಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಸಿದ್ಧಪ್ಪನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಕಂದಿಮಲ್ಲಯ್ಯ ಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ತಿರುಗಿಬಂದ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಗುರುಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಗುರುವಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ ಮಾಡಿ ದುಃಖಿಸಿದನು. ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಸಂತ್ರೈಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸರವನ್ನು ಬೆತ್ತವನ್ನು ನೀಡಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನಂತೆ. ಅಪೂರ್ವವಾದ ಈ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ “ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯನಂತಹ ಗುರುವಿಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧಯ್ಯನಂತಹ ಶಿಷ್ಯನಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಲೋಕೋಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ದೂದೇಕುಲ ಸಿದ್ಧಯ್ಯನು ಹೇಳಿದ ತತ್ವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

೧. ಇದು ಸಿದ್ಧಯ್ಯನು ರಚಿಸಿದ ತತ್ವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿಗೂ ಜನರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಏಕುಲಮನಿ ನನು ವಿವರ ಮಡಗಿತೆ
ಏಮನಿ ಚಿಪ್ಪುದು ಲೋಕುಲ ಕೂ
ಲೋಕುಲಕು ಪಲುಗಾಕುಲಕು.
ದುರ್ಮಾರ್ಗಲಕು ಈ ದುಷ್ಟಲಕೂ
ಪಾಲ ಭಾಗಮನ ಯಾಲಲು ಬಾಡುಚು
ಭಾವಮು ಕನ್ನದಿ ನಾ ಕುಲಮು
ಮುಟ್ಟುನ ಬುಟ್ಟೀಂದೀ ಕುಲಮು
ಮುಟ್ಟುಟುನ ಪೆರಿಗಿಂದೀ ಕುಲಮು
ಮುಟ್ಟುಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಮುಗ್ಗುರು ಮೂರುಲು
ಮೂಲಮು ದೆಲಿಸಿಂದೀ ಕುಲಮು
ಅಂಗಮೆ ಮಾರ್ಥಾಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮಮು
ಲಿಂಗಮು ಮುಂದರ ಬೆಟ್ಟುಕ ಪ್ರಪಂಚ ಮಂತಾ
ಪೂಜಲು ನಡಿಪಿಂದೀ ಕುಲಮು
ಅಂಗಮುಲೋನ ಮೇಕನು ಬಟ್ಟಿ
ಲಿಂಗಮು ತೋನೇ ಗೊಂತುಕ ಕೋಸಿ
ಶಾಸ್ತ್ರಮನೇ ಪಾಳ್ಳು ವೇಸಿ ಚತುಬ್ರಹ್ಮಲಕು

ಪಂಚಿ ಪೆಟ್ಟಿನದಿ ನಾ ಕುಲಮು
 ಇಂಟಿ ಲೋಪಲನು ಯಿಲ್ಲು ಗೆಟ್ಟುಕೊನಿ
 ಮಂಟಿ ಲೋಪಲ ರಾಟಂ ಬೆಟ್ಟುಕ
 ಕಂಟಿಲೋಪಲ ಕದುರು ಬೆಟ್ಟುಕೊನಿ
 ಮುಕ್ಕು ಲೋಪಲ ಯೆಕು ಬೆಟ್ಟು ಕೊನಿ
 ಚಿವುಲೋ ಬಾಕ ಚೇತಿಕಿ ತೀಸುಕ
 ನಾರಾಯಣಯನು ನರಮು ತೀಸು ಕೊನಿ
 ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿಯನು ತಡಿಕ ವೇಸುಕೊನಿ
 ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನು ಮಂಚ ದೀಸುಕೊನಿ
 ತಧಿಮಿತಧಿಮ ಗುಲದೆಬ ಗುಬದೆಬ
 ಏಕಿನ ಕುಲಮೇ ಮಾ ಕುಲಮು
 ಏಕುಲು ಪಿಸಿಕಿನ ಪಿಂದೆಲು
 ಲೋಕಮಂತ ನೊಕ ಪಾಕಮು ಚೇಸುಕ
 ಏಕಿನ ಕುಲಮೇ ಮಾ ಕುಲಮು
 ರೊಮ್ಮನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚೀರ ಕಿಟ್ಟುಕೊನಿ
 ಚಕ್ಕಗಾ ಸಿರಿ ಪಾವಡ ದೊಡಗಿ
 ಅಂದ ಮೈನ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಂ
 ಶಾಲ್ವ ಕಪ್ಪು ಕೊನಿ ನಿಂಡಿಯನ್ನದೇನಾ ಕುಲಮು
 ಒಂಟಿರಿ ಗಾದೆ ನಾ ಕುಲಮು
 ಗುರು ಜಂಟಿ ತಿರುಗುನು ನಾ ಕುಲಮು
 ಅಂಡ ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮೆಲ್ಲನು
 ನಿಂಡಿಯನ್ನದಿ ನಾ ಕುಲಮು.

(ನೀನು ಯಾವ ಕುಲದವನು ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ನಾನು ಈ ಲೋಕರಿಗೆ, ಮೂರ್ಖರಿಗೆ, ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಗಳಿಗೆ ಈ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ. ಒಂದು ಕಡೆ 'ಯಾಲ' ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಭಾವವನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ನನ್ನ ಕುಲ. 'ಮುಟ್ಟಿ'ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ನನ್ನ ಕುಲ, ಮುಟ್ಟು ಅಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕುಲ. ಮುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹರನು, ಶಿವನು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಮೂರು ಮೂರ್ತಿಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದು ಈ ಕುಲ. ಅಂಗವೇ ತಲೆಯೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮವು, ಲಿಂಗವನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತು ಕುಲವು. ಅಂಗದೊಳಗಿನ ಆಡನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಲಿಂಗದಿಂದಲೇ ಕತ್ತು ಕೊಯ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಚತುರ್ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟದ್ದು ನನ್ನ ಕುಲ. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಉರಿಯೊಳಗೆ ಕಾಟವನ್ನು ಇಡದೇ, ಕಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಆದ್ರ್ವತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಮೂಗಿನೊಳಗೆ ಮೊಳೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯವನ್ನೆ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ನರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಎಂಬ ತಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆಂಬ "ಮಂಚ"ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ತಧಿಮಿ ತಧಿಮಿ' ಗುಬಡೆಬಗುಬಡೆಬ ಎಂದು ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬಡಿದುದೇ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಲೋಕವನ್ನು

ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಂದು ಬಡಿದ ಕುಲವೇ ನಮ್ಮ ಕುಲ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾವಡಿ ಧರಿಸಿ, ಅಂದವಾದ ವೀರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಶಾಲುವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ತುಂಬಿರುವುದೇ ನನ್ನ ಕುಲ. ಒಂಟಿಯಾದುದಲ್ಲ, ಗುರುವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವುದು ನನ್ನ ಕುಲ. ಅಂಡಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ನನ್ನ ಕುಲ)

ಅಂದಿನ ಹಿಂದೂಗಳು ಸಹ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನನ್ನು "ನಿನ್ನದು ಯಾವ ಕುಲ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾ" ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದಾಗ, ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು, ಸಂಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ "ಎಲೈ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ ಕೇಳಿರಿ ನನ್ನ ಕುಲ ಯಾವುದು ಎಂದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇದಾಂತ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇಂಥದೇ ಮತ್ತೊಂದು ತತ್ವಪದದ ಪಲ್ಲವಿ:

ಕುಲ ಮಂಚಿಗಾ ನೇಲ

ಗುಣಮೆ ಕಾರಣಮು

ಕುಲ ಬಿಂದು ಕುಲಮಾಯೆ ಕುಲಮೆಕ್ಕುವೇದಿ?

(ಕುಲವನ್ನು ಏಕೆ ಎಣಿಸುತ್ತೀರಾ. ಗುಣವೇ ಕುಲವು. ಕುಲಬಿಂದು ಕುಲವಾಯಿತು. ಯಾವ ಕುಲ ದೊಡ್ಡದು?)

(ಇಂಥ ತತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಆಯಾ ಪದಗಳ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಭಾವಾರ್ಥ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪದಶಃ ಅನುವಾದ ನೀಡುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಪದಶಃ ಅನುವಾದ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಕನ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ)

೧೦) ಭದ್ರಾದ್ರಿ ರಾಮದಾಸು

ರಾಮದಾಸ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ರಾಮದಾಸನ ರಚನೆಗಳು ಇಡೀ ತೆಲುಗು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಮೊಳುಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ, ರಾಮಭಕ್ತಿ ಪೂರಿತವಾದ ಭಜನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ರಚನೆಗಳೇ ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜಾಕವಿತ್ವ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ ಇರುವುದೇ ರಾಮದಾಸ ರಚನೆಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆರತು ಹೋದ ರಾಮದಾಸನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಲಾರದು.

ಇಲ್ಲಿ ರಾಮದಾಸನನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆತನು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕಾಲವು ಒಂದು. ರಾಮದಾಸು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೫೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಗೋಲಕೊಂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಬುಲ್ ಹಸನ್ ತಾನಾಷಾ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಇದೇ ಸರಿಸುಮಾರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನು ತಮ್ಮ ಪದ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ರಾಯಲಸೀಮೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಗೋಲಕೊಂಡದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೂ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟವದು. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅವಿನಾಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ರಾಮದಾಸುವಿನ ಹೆಸರು ಕಂಚರಗ ಗೋಪನ್ನ. ಈತನು ಇಂದಿನ ಖಮ್ಮಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಲಕೊಂಡ ಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈತನು ಕಂಚಲಿಂಗನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಕಾಮಾಂಬ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಸಂತಾನ. ಗೋಪನ್ನನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಮಭಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ರಾಮತಾರಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿದನು. ಆತನ ರಾಮಭಕ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಗೋಪನ್ನ ಎಂಬ ಹೆಸರು ರಾಮದಾಸು ಎಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಯಿತು.

ರಾಮದಾಸು “ದಾಶರಥೀ ಕರುಣಾಪಯೋನಿಧೀ” ಎಂಬ ಮಕುಟದಿಂದ ದಾಶರಥೀ ಶತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶತಕದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳೂ ರಾಮಭಕ್ತಿ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಧಾರಾಶುದ್ಧಿ ಸರಳವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದು ರಾಮದಾಸುವಿನ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಶತಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮದಾಸುವಿನ ಶತಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಈ ಶತಕದೊಳಗಿನ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳು ತೆಲುಗು ಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲಿದೆ. “ಶ್ರೀ ರಘುರಾಮ ಚಾರು ತುಲಸೀ ದಳರಾಮ” ಎಂಬ ಪದ್ಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬರದ ತೆಲುಗು ಪ್ರಜೆಯಿಲ್ಲ.

ತಾನೀಷಾ ಗೋಲಕೊಂಡವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತುಂಬಾ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದ. ಈತನ ಪ್ರಜಾಹಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಾನೀಷಾ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಅಕ್ಕನ್ನ ಎಂಬ ಸೇನಾನಿ, ಮಾದನ್ನನೆಂಬ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಿದ್ದರು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು. ಕಂಚಲಿಂಗೋಪನ್ನ ಅಕ್ಕನ್ನ ಮಾದನ್ನರ ಸೋದರಳಿಯ, ಗೋಪನ್ನ ಭದ್ರಾಚಲದ ತಹಸೀಲುದಾರನಾಗಿದ್ದ. ಈತನು ಸರಕಾರದ ಹಣದಿಂದ ಭದ್ರಾಚಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗೋಪನ್ನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸದೇ ಹೋದುದರಿಂದ ಅರಸನಾದ ತಾನೀಷಾ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ. ಆನಂತರ ಗೋಪನ್ನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಭಕ್ತನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ. ಗೋಪನ್ನ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ, ದುಃಖದ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳೇ ‘ರಾಮದಾಸು ಕೀರ್ತನೆ’ಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕೀರ್ತನೆಗಳೂ ದಾಸಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದಂತಹುವೇ ಆಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರವಾದ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳು ಯಾವುವೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅರಕೆ ರಾಮದಾಸುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿಹರಿದಿದೆ. ಇದು ರಾಮದಾಸುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದುಃಖದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದ ವೈರಾಗ್ಯ ರಾಮದಾಸುವಿನ ಮೂಲಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಏಟುಕೂರಿ ಬಲರಾಮ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೀರಶೈವ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಅನ್ಯಮಾತುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾ ಹುಟ್ಟಿತು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಭಕ್ತಿ ಆ ರೀತಿಯದಲ್ಲ. ಇದು ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತಿ. ದಾಸಭಾವದಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಆತ್ಮಸಂತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಾಂಶ. ಹಳೆಯ ಸಮಾಜ ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಸಮಾಜ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಈ ಸಂಧಿಯುಗದಲ್ಲಿ “ಭಾರವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನದೇ” ಎಂದು ಪ್ರಪತ್ತಿ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತಿವಾಚ್ಯವಾದಿ ಸಾಗಿದೆ. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ‘ದಾಶರಥೀ’, ‘ಮಾನಸ ಬೋಧ’, ‘ವೇಣುಗೋಪಾಲ’ ಮೊದಲಾದ ಶತಕಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು^೨.

ರಾಮದಾಸು ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ^೩

- ೧) ನಾದ ನಾಮ ಕ್ರಿಯೆ, ರಾಗ ಆದಿತಾಳ
ಪೋಯ್ಯೊಟಪ್ಪುಡು ವೆಂಟರಾದುಗಾ
ಪುಚ್ಚಿನ ವಕ್ಕಯಿನ
ವೆಯ್ಯಾರುಲ ದಾಚುಕೊನಿಯು ನರ್ಥಲ
ಕಿಯ್ಯಲೇನಿ ಲೋಭಲಯ್ಯಯೋ
ಇಚ್ಚಿನ ಮಾತ್ರ ಬಿಚ್ಚೇನು ದೈವಮು
ಹೆಚ್ಚಡಗಿನ ರಾದು
ವಚ್ಚೇಡಪ್ಪುಡು ವೆಂಟಕನೇಮೈನ
ತೆಚ್ಚು ಕೊನಗಲೆದು
.....
.....
.....

(ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕೊಳೆತ ಅಡಿಕೆಯಾದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ಹಣವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬೇಡಿದವರಿಗೀಯದ ಲೋಭಗಳು. ಅಯ್ಯೋ. ನಾವು ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ದೈವ ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರುವಾಗ ನಾವೇನೂ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.)

- ೨) ನಾದನಾಮ ಕ್ರಿಯೆ, ರಾಗ-ಆದಿತಾಳ
ಏತೀರುನ ನನು ದಯ ಚೊಚದವೋ
ಯಿನ ವಂತೋತ್ತಮ ರಾಮಾ
ನಾತರಮಾ ಭವಸಾಗರ ಮೀದನು
ನಲಿನ ದಳೇಕ್ಷಣ ರಾಮಾ
.....
.....
ಕೂರ ಕರ್ಮಮುಲು ನೇರಕ ಚೇಶಿತಿ
ನೇರಮು ನೆಂಚಕು ರಾಮಾ

ದಾರಿದ್ರ್ಯಮು ಪರಿಹಾರಮು ಸೇಯವೇ
ದೈವ ಶಿಖಾಮಣಿ ರಾಮಾ

(ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವೆಯೋ ಏನೋ ಇನವಂತೋತ್ತಮ ರಾಮನೇ. ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಈ ಭವಸಾಗರವನ್ನು ಈಜುವುದಕ್ಕೆ ನಳಿನದಳೇಕ್ಷಣ ರಾಮಾ. ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದೆ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಡ ರಾಮಾ. ನನ್ನ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಯ್ಯಾ ದೈವ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ರಾಮನೇ)

೩) ಧನ್ಯಾಸಿ ರಾಗ-ಆದಿತಾಳ
ತಾರಕ ಮಂತ್ರಂ ಕೋರಿನ ದೊರಕನು
ಧನ್ಯುಡು ನೈತಿನಿ ಓರನ್ನಾ
ಮೀರಿನ ಕಾಲುನಿ ದೂತಲ ಪಾಲಿಟಿ
ಮೃತ್ಯುವು ಯನಿ ನಮ್ಮಕ ಯನ್ನ || ತಾ ||
ಮಚ್ಚಿಕತೋ ನಿತರಾಂತಂಬೂಲ
ಮಾಟಲತೋ ಪಡ ಬೋಕನ್ನ
ಹೆಚ್ಚುಗ ನೂಟಿ ಎನಿಮಿದಿ ತಿರುಪತು
ಲೆಲಿಮಿ ತಿರುಗ ಪನಿ ಲೇದನ್ನ || ತಾ ||
ಮುಚ್ಚಟಗಾ ನಾಪುಣ್ಯ ನದುಲದೋ
ಮುನುಗುಟ ಪನಿಯೇಮಿ ಕನ್ನ
ವಚ್ಚಿಡಿ ಪರ್ವಪು ದಿನ ಮುಲತೋ ಸುಡಿ
ಬಡುಟಿಯು ಮಾನಕಯುನ್ನ

(ತಾರಕಮಂತ್ರ ಬಯಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ದೊರೆಯಿತು. ಧನ್ಯನಾದೆನು. ಆ ಕಾಲಪುರುಷನ ದೂತರ ಪಾಲಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಮೋಹದಿಂದ ಇತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಬೇಡವೋ ಅಣ್ಣಾ. ನೂರೆಂಟು ತಿರುಪತಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅಣ್ಣಾ. ಮುಚ್ಚಟಿಯಾಗಿ ಪುಣ್ಯನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೋ ಅಣ್ಣಾ. ಬರುವ ಪರ್ವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಾರಾವೃತ್ತಿಯಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ)

೪) ಆನಂದ ಭೈರವಿ ರೂಪಕ ತಾಳ
ಕಲಿಯುಗ ವೈಕುಂಠ ಭದ್ರಾಚಲಂ
ನಿಲಯಮು ಸೇವಂತಮು
ಅಲಿವೇಣುಲಾರ ಮೀರಾನಂದಮುಗ ವೇಗ
ವಿಲಸಿತ ಮೈನಟ್ಟಿ ವೇಡುಕ ಚೂಡರೇ

.....

ಚಕ್ಕನಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷುಲು ಪಟ್ಟಣಮಂದು
ಪಿಕ್ಕಟಿಲ್ಲಗೆ ವಿಂತಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣುಲು
ಮಕ್ಕುವತೋ ಪೂಜಲು, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ತಾರ್ಕಿಕ ವೈಷ್ಣವುಲು
ಗಕ್ಕನ ವಾರಿ ಕನ್ನುಲ ಚೂಚಿ
ಎಕ್ಕುವೈನ ಪುಣ್ಯಮೇಮನಿ ತಲ್ಲುದು.

(ಕಲಿಯುಗ ವೈಕುಂಠವಾದ ಭದ್ರಾಚಲ ನಿಲಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಬನ್ನಿ ಸುಂದರಿಯರೆ. ನೀವು ಆನಂದದಲಿ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಅಂದವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಸೇರಲು ವಿಚಿತ್ರಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ತಾರ್ಕಿಕ ವೈಷ್ಣವರು ಪಕ್ಕನೆ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅವರ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ.)

ಭಕ್ತಿ ಪಾರವತ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮದಾಸನದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹಾಡುಗಳು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ತೆಲುಗುನಾಡಿನ ಆ ಬಾಲಗೋಪಾಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಲಿಯುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುವ ದಾಸಯ್ಯಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ರಾಮದಾಸ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈತನ ಬಹುಪಾಲು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ನಾದನಾಮ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಸಾವೇರಿ, ವರಾಳಿ, ಪುನ್ನಾಗ ವರಾಳಿ, ಆನಂದಭೈರವಿ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೀರ್ತನೆಗಳಿವೆ. ರಾಮದಾಸನ ರಚನೆಗಳು ಪದಯಮಕಗಳಿಂದ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

೧೧) ತುಕಾರಾಂ

ತುಕಾರಾಂ ಶಿವಾಜಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಜಾವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಣಿ ತುಕಾರಾಂ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈತನ ಪ್ರಭಾವ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಲ್ಲ ಕವಿ ತುಕಾರಾಂ. ಮಹಮದೀಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ತುಕಾರಾಂ ದೊಡ್ಡವನು.

ಶಿವಾಜಿಯ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ಅದೆಷ್ಟು ಬಲವಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಮಹಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಸೂತ್ರದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದಂತಹವು ತುಕಾರಾಂ ಬೋಧನೆಗಳು.

ತುಕಾರಾಂನ ಪದಗಳನ್ನು ನುಡಿಯದ ಬಾರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತುಕಾರಾಂನ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ದಾರಿಯ ಬುತ್ತಿಯಂಥವು. ತುಕಾರಾಂನ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಂತೆ ಗೌರವಿಸುವ ಭಕ್ತ ಸಮೂಹವೇ ಹುಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು.

೧೬೦೮ರಲ್ಲಿ ಪೂನಾದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ 'ದೇಹು' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈತನು ಶೂದ್ರ, ಧಾನ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು. ಆತನ ಕುಟುಂಬವೇ ಭಕ್ತರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಪಂಡರಾಪುರದ ವಿಶೋಬಾನ ಪರಮ ಭಕ್ತನೀತ.

ಈತ ಶೂದ್ರನೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಆತನ ಹಿರಿತನವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಹಿಸಲಾರದ ಜನ ಈತನು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ದೇಹು ಗ್ರಾಮದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಇಂದ್ರಾಣಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ದೇವರೇ ರಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬ ಕಥೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ.

ತುಕಾರಾಂನ ಬದುಕು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ದುರ್ಭರವಾದ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಆತನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡರು. ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಕೊಂಡು ತುಕಾರಾಂ ವಿಯೋಗ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ. ಆಕೆಯ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣ ಹಸಿವು. 'ಅನ್ನ ಅನ್ನ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಆಕೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು. ತುಕಾರಾಂಗೆ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು.

ಒಂದು ದಿನ 'ಗುರುಮಹಾರಾಜ್' ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹರಿ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಸಂಸಾರ ನಗರವನ್ನು ಈಜುವುದಕ್ಕೆ ಪಾಂಡುರಂಗನೆಂಬ ನಾವೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಈ ಗುರು ಬಾಲಾಜಿ. ಈತನು ರಾಘವ ಚೈತನ್ಯ, ಕೇಶವ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವನಂತೆ. ಇದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚೈತನ್ಯ ಮತ ವೈಷ್ಣವ ಬೋಧನೆಗಳು ತುಕಾರಾಂನನ್ನು ಪ್ರಭಾವಗೊಳಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ತುಕಾರಾಂ ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಆತನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬದುಕು ಅಸಹನೀಯವಾಯಿತು. ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ. ನಾನು ದೇವನಂತೆ ಈತನು ಗುಡಿಗುಂಡಾರಗಳ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈತನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಶಿಗೆ ಹೊರಟ ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಅವರಿಗೊಂದು ಕಹಿಸೋರೆಯ ಕಾಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು "ಇದನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ನೋಡಿ, ಇದೇನಾದರೂ ಸಿಹಿಯಾಗುತ್ತದೋ ಏನೋ ನೋಡೋಣ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದಂತೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ತಾಮ್ರದ ಕಾಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಂಗಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಸಂಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ತುಕಾರಾಂನ ಪದಗಳಿಗೂ 'ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ'ಗಳ ಸೋಂಕು ಹತ್ತಿದೆ. ಆತನು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದ ಆರು ನೂರು ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂಬುದು ಪ್ರತೀತಿ. ಈತ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈತನ ಪದಗಳನ್ನು ಅಭಂಗಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಮತ್ತು ತುಕಾರಾಂ ಅವರ ಮತಗಳನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅವರವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿರುವುದು ಆತುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ತುಕಾರಾಂ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ತುಕಾರಾಂನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆತನು ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದದ್ದು ಒಂದು ಮಧುರಘಟ್ಟ. ತುಕಾರಾಂನ ಅಭಂಗ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಅನುಭವಗಳು ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸರಳ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಬವಣೆಗಳು, ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಇಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು, ಮನೋಧೈರ್ಯವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದಂತಹ ಜೀವನದ ಘಟ್ಟಗಳು, ದಾರುಣವಾದ

ನೈರಾಶ್ಯ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ, ಆನಂದಾನುಭೂತಿ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳೆಷ್ಟೋ ಈ ಅಭಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ತುಕಾರಾಂನ ಹಲವಾರು ಅಭಂಗಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಚಾಟು ಪದ್ಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದೆರಡನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ನಿದ್ರಿಸಿ ಆಸನ್ ಉತ್ತಮ್ ಪಾಪಾಣ

ವರಿ ಆವರಣ ಆಕಾಶಾಚೀ

ತೇ ಧೇ ಕಾಯ ಕರುಣೇ ಕವಣಾ ಚೀ ಆನ್

ವಾಯಾ ಹೋಯ ನಾಶ ಆಯುಷ್ಯಾಚಾ

(ನಿದ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಸಿಗೆಯೇ ಮೇಲು. ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಕಾಶದ ಮೇಲ್ಭಾಗವೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಬಯಕೆಗಳೇಕೆ? ಬಯಕೆಗಳು ಜೀವನವನ್ನು ವೃಥಾ ವ್ಯಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ)

ಯಾತಿ ಹೀನ ನಯೇ ಏಕೋ ಜಯಾವೇದ

ತಯಾ ದಿಲೇ ಪದ ವೈಕುಂಠಿ ಚೀ

ಅತಾಮೀ ಸರ್ವಧಾ ನಾಸ್ತೇಗಾ ದುರ್ಬಳ

ಯಾತಿ ಹೀನ ಕುಳ ದೈನ್ಯ ವಾಣ.

(ಹೀನಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನನಗೆ, ವೇದಗಳಾವುವು ಎಂದು ತಿಳಿಯದ ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೀಡಿರುವೆ ನೀನು. ಪ್ರಿಯ ದೈವವೇ! ಏನಾದರೂ ನಾನೀಗ ದುರ್ಬಲನಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೀ, ವಂಶದಿಂದಾಗಲೀ ನಾನು ಹೀನನಲ್ಲ ದುಃಖಿತನೂ ಅಲ್ಲ)

ದಯಾ ತಿಚೀ ನಾಪ ಭೂತಾಂಚೀ ಪಾಳಣ

ಆಣಿಕ ನಿರ್ಧರಣ ಕಂಟ ಕಾಂಚೀ

(ಕನಿಕರವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಗಳನ್ನು ಅಣಗಿಸುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ)

೧೨) ತ್ಯಾಗಯ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೬೭-೧೮೪೭)

ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ. ಸಂಗೀತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೃತಿಗಳು ಆಪಾತ ಮಧುರವಾದಂತವು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನವು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನ. ತ್ಯಾಗಯ್ಯ-ವೇಮಣ್ಣನ ನಂತರ ಸರಿಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ.

ಈತನು ಬಹು ದೊಡ್ಡಕವಿ, ಸುಧಾರಕನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಈತನನ್ನು ಲೋಕ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಗೀತವೇತ್ತನೆಂದೂ, ಮಹಾಭಕ್ತನೆಂದೂ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿ ಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ, ತ್ಯಾಗಯ್ಯನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ತಂಜಾವೂರಿನ ಬಳಿಯಿರುವ ತಿರುವಾರೂರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಈತನ ತಂದೆ ಕಾಕರ್ಲ ರಾಮಬ್ರಹ್ಮಂ. ತಾಯಿ ಸೀತಮ್ಮ. ಕಾಕರ್ಲ ಕರ್ನೂಲು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ

ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ. ರಾಮಬ್ರಹ್ಮಂ ಅವರ ತಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಟುಂಬ ತಿರುವಾರೂರಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಯಿತು. ತ್ಯಾಗಯ್ಯನ ತಾತ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತಂದೆ ರಾಮಭಕ್ತ. ತಾಯಿ ಭದ್ರಾಚಲ ರಾಮದಾಸನ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ತಂದೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಗೀತ ವಿಧ್ವಾಂಸ. ಇಂಥ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಯ್ಯನಿಗೆ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು. ತಂದೆ ರಾಮಬ್ರಹ್ಮಂ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬೇಕಾದರೆ ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪರವಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. 'ನಮೋ ನಮೋ ರಾಘವಾಯ' ಎಂಬುದು ಈತನ ಮೊದಲ ಕೃತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತೀತಿ.

ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ರಾಮಾಂಕಿತವಾಗಿ "ತ್ಯಾಗರಾಜನುತ" ಎಂಬ ಮಕುಟದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕೃತಿಗಳಷ್ಟೇ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈತನು ಯಾವ ಅರಸನನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸಲಿಲ್ಲ-ಉಂಭವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ. ಈತನ ಬಹುಪಾಲು ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತನು ಶ್ರೀರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತವೆ.

ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ತನ್ನ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಂಧದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ರಚನೆಗಳಿವೆ. ಸಂಗೀತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ತೋರಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದಾಗಿ ಗಾಯಕನ ಮನೋಧರ್ಮಗಳು ರಸಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ತ್ಯಾಗಯ್ಯನ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪ್ರಭಾವ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ರಮಿಂಚು ವಾರೆ ತರುರಾ' 'ಶ್ರೀ ರಾಮ ಪಾದಮಾ' ಮೊದಲಾದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ಭಕ್ತನಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸಂಗೀತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಸೀನ ವೈಖರಿಯನ್ನು ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ಅಸಮಾನ ರಾಮಭಕ್ತ. ಆತನು ರಾಮನನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಅಲೌಕಿಕ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೋಡದೇ ಒಬ್ಬ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾನವನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

"Tyagaraju was a person of great humility and utter self-effacement. He expresses the truths of the Upanishads and Bhagavadgeetha in simple and appealing language. He addresses the Supreme as Rama. The kingdom of God acquired through dellotion in qreotest of all treasures. Tyagavaju of Rama as an integrated person"³¹

ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ರಾಘವನ್ ಅವರು ತ್ಯಾಗಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿನ 'Reformist Zeal' ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ³².

ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ಹೇಗೆ ಭಕ್ತನೋ, ಸಂಗೀತನಿಧಿಯೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಜ ಸುಧಾಕರನೂ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಮೊದಲೆರಡು ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ತ್ಯಾಗಯ್ಯನ ಈ ಮುಖ ಬಹುಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತ್ಯಾಗಯ್ಯನು ರಚಿಸಿದ, ಲೋಕ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರದ ಎರಡು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವು ತಂಜಾವೂರು ಸರಸ್ವತಿ ಮಹಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ³³.

೧) ರಾಗ- ಗುಮ್ಫು ಕಾಂಭೋಜಿ-ಆಟ ತಾಳ

ಚಿದಿವಿತೇನೇ ಜ್ಞಾನಿಯನಾ
ಪದಿಲ ಮೈನವಾಡೇ
ಪರಮಜ್ಞಾನಿಗಾನಿ || ಧೃ ||

ನೀಟಿಕ ಚೇಟುಗಾ
ನಿತ್ಯಸ್ನಾನಮುಲು
ಪಾಟಿಂಚಿ ಚೇಸಿತೇ
ಪರಿಶುದ್ಧಡಾಯನಾ || ೧ ||

ಮಾಟಿಕಿ ತಿರಿಗೇ
ಮನಸು ಚೂಚಿ ನೊಕ
ಚೋಟಿ ನಿಲಿಪಿನವಾಡೇ
ಶುದ್ಧಿಂತೇಗಾನಿ || ೨ ||

ಭಾರಮಂಟಾ ಯೆಂಚಿ
ಪಣತುಲ ತನಯುಲ
ಊರಕ ವಿಡಿಚಿತೇನೇ
ಯೋಗಿ ಅಯೇನಾ || ೩ ||

ಆರು ದಾಮರಲ
ನಂಟಿನ ಕುಂಡಲಿ
ವೇರು ಚೇಸಿನ ವಾಡೇ
ವೀರ ಯೋಗಿ ಗಾನಿ || ೪ ||

ಸರಗುಲು ಫಲಮುಲು
ಮುರಿಯುಚು ತಿಂಟೇನೇ
ಮುಕ್ತಡಾಯೇನಾ || ೫ ||

ಅರಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಿ ನುನ್ನ
ಅಮೃತ ಪಾನಮು ಚೇಸಿ
ಪರತ್ಯಾಗ ಬ್ರಹ್ಮೈನ
ವಾಡೇ ಮುಕ್ತಡುಗಾನಿ || ೬ ||

(ಓದಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ದೃಢವಾದವನೇ ಪರಮಜ್ಞಾನಿ. ನೀರನ್ನು ವೃಥಾ ಪೋಲು ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯ ಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನೇ?. ವೃಥಾ ತಿರುಗುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲಿಸಿದವನೇ ಶುದ್ಧನು ಹೊರತು ಬೇರಲ್ಲ. ಭಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಯೋಗಿಯಾದಾನೆ. ಆರು ದಳಗಳ ಕಮಲವನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿದವನೇ ವೀರಯೋಗಿ. ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು, ಕಂದಮೂಲಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯದಿಂದ ತಿಂದರೇನೇ ಮುಕ್ತನಾಗುವನಾ (ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಮೃತಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರತ್ಯಾಗ ಬ್ರಹ್ಮನಾದವನೇ ಮುಕ್ತ.)

೨) ವಿಟಗಾಳು ತಿರಿಗೇರು
ವೇಪುಲ ಚಂದಮುನ
ಅಟೂ ಇಟೂ ವೆಳ್ಳಾಂಡನೆ(ವೆಲಯಾಂಡು)
ಹರಿಣಲ ವೆತುಕುಚು || ಧೃ ||

ಆಮುಕೊನಿನ ಮೋಹ
ಮನುಗೊಲುಸುಲು ಗಟ್ಟಿ
ಕಾಮುಡನೇ ವೇಟ
ಗಾಡು ಉಸಿಗೊಲುವಗ || ವಿಟಗಾಳು ||

ಚಾಗುಡಿಚಿನ ವೆನುಕ
ಸತತಮು ಸಿಗ್ಗು ಲೇಕ
ಚೀಕಟಿ ವೇಳಲನಕ
ಸೀಮಾಟುಲ ಇಂಡಲೋನ
ಒಕನಿ ಕೊರಡು ತರುಮುಚು
ಒಕನಿ ಪೈ ಒಕಡು ಕವಯುಚು
ಒಕಡು ಮಾರ್ಚಿ ಒಕಡು
ಎಂಗಿಲಿ ಪೇಟಿ ವೇಶ್ಯಲು
ಇಲ್ಲು ವೆಡಲಿ ಗೊಟ್ಟಿನಾಗಾನಿ
ಮುಂಗಿಳ್ಳು ತೊಂಗಿ ಚೂ ಚೇರಾ
ಮುರಿಯು ಚುತ್ಯಾಗಾಧಿರಾಜ

(ವಿಟಪುರುಷರು ತುಂಬಿಗಳ ಹಾಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ವೇಶ್ಯೆಯರೆಂಬ ಹರಿಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಆವರಿಸಿದ ಮೋಹವೆಂಬ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಾಮನೆಂಬ ಬೇಟೆಗಾರ ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು, ಮರ್ಯಾದೆ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಕತ್ತಲೆಯ ಹೊತ್ತು ಎಂಬುದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸುಂದರಿಯರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಓಡಿಸುತ್ತಾ, ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬನು ಬಿದ್ದು, ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಂಜಲ ಪೇಟೆಯ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದರೂ ಅವರ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದತ್ತ ಇಣುಕಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.)

ಮಾನವೀಯತೆ ತ್ಯಾಗಯ್ಯನ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ. ಶ್ರೀರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಆತನು ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಕಷ್ಟ ಕೋಟಲೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯರದ್ದೇ ಎಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 'ನಾದು ಪೈ ಬಲಿಕೇರು ನರುಲು' ಎಂದು ಪರರು ತನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಫಿರ್ಯಾದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇಗಬೇಗ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕಾಲಗತಿ ಆತನನ್ನು ವಿಚಲಿತನನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಕಾಲ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೋವು ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಡಾಂಭಿಕರು ಹೆಚ್ಚಾದರೆಂದು ವಿಷ್ಣುನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಈ ಕಹಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಯ್ಯ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಾದನು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಿ ರೀತಿಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ರಾಗ ಸಾವೇರಿ-ರೂಪಕ ತಾಳ
ಬಲಮು ಕುಲಮು ಯೇಲ ರಾಮ
ಭಕ್ತಿ ಕಾರಣಮು
ವೆಲಯು ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಲೆಲ್ಲ
ವೆಂಟಿ ವಚ್ಚಿ ಗಾನಿ ಮೇನು || ಬ ||

ನೀಟಿ ಕಾಕಿ ಮೀನು ಮುನಗ
ನಿರತಮು ದಯಸ್ಸಾನಮಾ
ತೇಟ ಕನುಲ ಕೊಂಗ ಗೂರ್ಚ
ದೇವ ದೇವ ಧ್ಯಾನಮಾ || ಬ ||

ಪತ್ರಮುಲು ಮೇಯು ಮೇಕ
ಬಲಮೈನ ಯುಪಾಸಮಾ
ಚಿತ್ರ ಪಕ್ಕುಲೆಗಯ ಸೂರ್ಯ
ಚಂದ್ರಲಕು ಸಾಮ್ಯಮಾ
ಗುಹಲವೇಸಿ ಕೋಟುಲಂಟೆ
ಗುಣಮು ಕಲ್ಲು ಮೌನುಲಾ
ಗಹನ ಮುನನು ಕೋತುಲುಂಟೇ
ಘನಮೌ ವನವಾಸಮಾ || ಬ ||

ಜಂಗಮುಲು ಬಲುಕ ಕುಂಟೇ
ಸಂಗತಿ ಮೌನುಲಾ
ಅಂಗಮು ಮುಯ್ಯನಿ ಬಾಲುರು
ಯಪುಡು ದಿಗಂಬರುಲಾ || ಬ ||

ವಲಚು ತ್ಯಾಗರಾಜುವರದು
ವರಭಕ್ತುಲುಸೇಯು ಭಕ್ತ
ಚಿಲಗು ಸಕಲ ಜನುಲ ಕಲ್ಲ
ಚಿಲ್ಲಿ ಕಾಸಾನುಗಾ || ಬ ||

(ಬಲವೇಕೆ? ಕುಲವೇಕೆ, ಭಕ್ತಿ ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ. ನೀರಕಾಗೆ ಮೀನು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಅದು ದಯಾ ಸ್ನಾನವೇ? ಕೊಕ್ಕರೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಅದು ಧ್ಯಾನವೇ?

ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಯುವ ಆಡಿನದು ಉಪವಾಸವೇ? ಹಾರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯೇ? ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರು ಗುಣವಿರುವ ಮೌನಿಗಳೇ? ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ವನವಾಸವಾದೀತೆ? ಜಂಗಮರು ಮಾತಾಡದಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೌನಿಗಳೇ? ತಮ್ಮ ಅಂಗವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದ ಬಾಲಕರು ದಿಗಂಬರದಾರರೇ? ಕಾಪಾಡುವ ತ್ಯಾಗರಾಜವರದನ ವರಭಕ್ತರು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿ ಸಕಲ ಜನರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.)

ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
ಕೋಟಿ ನದುಲು ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯೋ ನುಂಡಗಾ
ಏಟಕಿ ತಿರಗಿವೇ ಓಮನಸಾ

(ಕೋಟಿ ನದಿಗಳೂ ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಎಲೆ ಮನಸ್ಸೇ ನೀನೇಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ತಿರುಗುವೆ)

ವೇಮಣ್ಣನ ಹಾಗೆ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಅಲ್ಲದೇ ಹೋದರೂ, ತುಂಬಾ ಮಧುರವಾಗಿಯೇ ಸುರ್ ಎಂದು ಬರೆ ಎಳೆಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕೀರ್ತನೆ ಶ್ರೀಮಣಿರಾಗ, ಆದಿತಾಳದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಮಂತ್ರ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದವರು ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ವೇದಾಂತ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯ ಭಾವ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆಯಂತೆ.

ಏ ಮಂದುನೇ ವಿಚಿತ್ರಮನು
ಇಲಯೋನ ಮನುಜುಲಾಡೆ
ನೀ ಮಂತ್ರ ಮಹಿಮ ನೆರುಂಗ ಲೇಕ
ಸಾಮಾನ್ಯಲೈ ಬಲ್ಲೇರು ನೀತೋ
ತಾಮಸಂಬು ಚೇತ
ತತ್ತ್ವಮು ಬಲುಕುಚು
ಕಾಮದಾಸು ಲೈ
ಕರುಣಮಾಲಿ ಮದಿನಿ
ಭೂಮಿ ಸಂಚರಿಂಚೆ
ಪೊಟ್ಟಿ ನಿಂಪುಚುನು
ತಾಮೆ ಪೆದ್ದಲಟ
ತ್ಯಾಗರಾಜನುತ

(ಏನು ಹೇಳಲಿ ಇಳಿಯ ಮನುಜರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ತಾಮಸ ಗುಣದಿಂದ ಬಿಡದೆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಾ, ಕಾಮದಾಸರಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.)

ಕಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನಾರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ

ತ್ಯಾಗರಾಜ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ಭಕ್ತಿ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾ ಅಂದಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇ ಕಾರಣ.

೧೩. ಗುರುಚಾಡ

ವಿವರವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೊಡಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಗೆ ವೇಮನ-ಗುರುಚಾಡರ ನಡುವೆ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಸಾಮ್ಯತೆಯೊಂದಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕವಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಡವಾಯಿತು. ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪಂಡಿತರು ತೋರಿದರು. ವೇಮಣ್ಣ “ಕವಿ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ” ಎಂಬ ಉದಾಹರಣೆ ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಗುರುಚಾಡ “ಕವಿಯೇ” ‘ಅಕವಿಯೇ’ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳೂ ಸಹಾ ನಡೆದಿದೆ^{೩೪}. ವೇಮನ-ಗುರುಚಾಡಬ್ಬರೂ ಸಹಾ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಪಥವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದುದರಿಂದ ಅನಾದರಣೆಯೆಂಬ ಮೇಘಗಳು ತಿಳಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು.

ಗುರುಚಾಡ “ಕವಿಯಲ್ಲವೇ?” ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಂತೆ “ಗುರುಚಾಡ ಯುಗ ಕವಿಯೇ? ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳೂ ಸಹಾ ನಡೆದವು. ಡಾ|| ಸಿ. ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಗುರುಚಾಡ, ರಾಯಪೋಲು ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಇಬ್ಬರೂ ಯುಗ ಕವಿಗಳೇ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು^{೩೫}. ಗುರುಚಾಡರ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಗುರುಚಾಡರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆಂದರೆ ಮಹಾ ಕವಿಗಳೆಂದು-ತಿಕ್ಕನ, ವೇಮನ ಮತ್ತು ಗುರುಚಾಡರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಿದರು. ಈ ಮೂರು ಮಂದಿ ಕವಿಗಳನ್ನೇ ಅವರು ಹೆಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳೇ ಕಾರಣವೇ? ಅಥವಾ ಆ ಮೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನಾದರೂ ಇರುವುದು ಕಾರಣವೇ, ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಶ್ರೀಯವರು ವಿವರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ತಿಕ್ಕನ, ವೇಮನ, ಗುರುಚಾಡ ಈ ಮೂವರೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮೂರು ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಪುರಾಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಿಕ್ಕನ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ನುಡಿಪಾಠಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಸೊಂಪಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ವಿಷಯವಾದರೂ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವ ಕಲಹಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಹರಾದ್ವೈತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದುದು - ಇವು ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಕ್ಕನ ಸೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತಿಕ್ಕನನ ದೃಷ್ಟಿ ಅಂದಿಗೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ವೇಮನ ಗುರುಚಾಡರನ್ನು ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವಾಗ ವೇಮನ-ಗುರುಚಾಡ ಅವರ ನಡುವೆ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿವೆಯೇ ಹೊರತು ತಿಕ್ಕನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಲೀ ಸಾಮ್ಯತೆಯಾಗಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕವಿವಿಮರ್ಶಕರೂ ಆದ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ನೂತಲ ಪಾಟಿ ಗಂಗಾಧರಂ ಅವರು “ಗುರುಚಾಡರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ವೇಮನ” ಎಂಬ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ "ವೇಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಮು" ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಲೇಖನವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ^{೩೬}. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಮಾತನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಭಾವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ತಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಗುರುಜಾಡ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಗಂಗಾಧಾರಂ ಅವರು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು, ಮೇಲಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕವಿಗಳನ್ನು, ಹೋಲಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲದೇ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ರಚನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಅವರ ಚೈತನ್ಯದ ಸ್ವಭಾವ, ಅವರು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಓದುಗರು/ ಕೇಳುಗರು ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೂಲತಃ ಗುರುಜಾಡ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವುಕರು. ಸಾಹಿತ್ಯವೇಶ. ತನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದಿನ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿ. "ಪುಸ್ತಕಂಬುಲಲೋನ ಮಾಟಲೇ" ಅಲ್ಲದೇ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಓದಿಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೇ 'ಅನುಭವಮೂಲ'ದಿಂದ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ತತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗುರುಜಾಡರ ರಚನೆಗಳಿಗೆ 'ಕೋಮಲುಲ ಸೌರು' (ಕೋಮಲೆಯರ ಅಂದ) ಇದೆ. ಗುರುಜಾಡ ಅವರ ಅನುಭವ ಅವರು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದು.

ಗುರುಜಾಡ ಮತ್ತು ವೇಮನ ರಚನಾ ಹೇತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಾಣುವ ಮೊದಲ ಸಾಮ್ಯತೆ ಎಂದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ನಿಮಗ್ನತೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಮಗ್ನತೆ ಹೊಂದಿದ ಗುರುಜಾಡ ಅವರು ಆ ಸಮಾಜದಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೂ ವೇಮಣ್ಣನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೂ ಭೇದವಿದೆ.

"ಗುರುಜಾಡ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಚೈತನ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದುದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ^{೩೭}.

ವೇಮಣ್ಣನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಗಳೇನನ್ನೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿಸಿ ತನ್ನ ಪದ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಗುರುಜಾಡರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಆಶುಕವಿತಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವೆಲ್ಲೇರು ನಾರಾಯಣರಾವು ತಮ್ಮ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುಜಾಡರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪದ್ಯದ ಗತಿ ಕುಂಟುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕುಂಟುತನ ತೋಲಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾರಾಯಣರಾವು ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಮಾಡಿದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು^{೩೮} ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರು ಅಭಿನಂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುಜಾಡ ಅವರಿಗೆ ರಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಧ್ವನಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವಿತ್ತೇ. ಹೊರತು ಅಕ್ಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ

ನಾರಾಯಣರಾವು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ^{೩೯}. ವೇಮಣ್ಣನ ಆಶುಕವಿತಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಹಾಗೆ ಗುರುಜಾಡ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಆಶುಕವಿತಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಆಶು ರೀತಿಗಳ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣರಾವು ಈ ರೀತಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಗುರುಜಾಡ ತಮ್ಮ ಕವಿತವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗಾಗಿಯೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ವರ್ಗದವರು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕದ ಓದುಗಣದರು. ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿತು. ಆ ಪ್ರಭಾವದ ಮೊದಲ ಫಲಿತವೇ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಂದುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾಠ್ಯಶೈಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು"^{೪೦}.

ವೇಮಣ್ಣನ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಓದು ಬರಹವಿಲ್ಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು. ಕೇಳುಗರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ರೀತಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಗುರುಜಾಡರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. "ನನ್ನದು ಪ್ರಜಾ ಚಳುವಳಿ, ಯಾರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಾರೆ"^{೪೧}. ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಹೇಳುವಾಗ ಅದು ಗುರುಜಾಡ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತ ಹೇಳಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವರ್ಗವನ್ನೇ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಗುರುಜಾಡ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಜನರು, ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಜನರು ಒಂದೇ ವರ್ಗದವರಲ್ಲ.

ವೇಮಣ್ಣ ಮತ್ತು ಗುರುಜಾಡರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾಜ ಬದಲಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿದರು.

ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಂತೆ, ಗುರುಜಾಡರು ವೇಮನನಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಪಡೆದರೆಂದು ಗಂಗಾಧರಂ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಗುರುಜಾಡರು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಅಭಿಮಾನಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಟವೆಲದಿ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದಂತೆ ಗುರುಜಾಡರ ಕವಿತೆಗಳು 'ಮುತ್ಯಾಲ ಸರಾಲು' ಎಂಬ ಗೇಯ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ (ಪೂರ್ಣಮ್ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದಂತೆ). ಆಟವೆಲದಿ ಮತ್ತು ಮುತ್ಯಾಲಸರಾಲು' ಈ ಎರಡೂ ಭಂದೋರೂಪಗಳು ದೇಶೀಯ ಭಂದೋರೂಪಗಳೇ. ಆಟವೆಲದಿಯನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಜನ ಕವಿಗಳು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದು ವೇಮಣ್ಣನದೇ ಸ್ವಂತದ್ದು. ಮುತ್ಯಾಲಸರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಜಾನಪದಗೀತೆ ಮೂಲವಾದರೂ ಅದು ಗುರುಜಾಡರ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಗುರುಜಾಡರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಭಾವಗಳಿಗೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವಗಳಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸಾಮ್ಯತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಂಗಾಧರಂ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನೀಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ರಾತಿ ಬೊಮ್ಮ ಕೇಲ ರಂಗಯನ ವಲುಪಲು
ಗುಳ್ಳು ಗೋಪುರಮುಲು ಕುಂಭಮುಲುನು
ಕೂಡು ಗುಡ್ಡ ತಾನು ಕೋರುನಾ ದೇವುಡು?”

(ಕಲ್ಲಿನ ಬೊಂಬೆಗಳಿಗೇಕೆ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ದೇವರೇನಾದರೂ ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳನ್ನು, ಅಶನ ವಸನಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾನೆಯೋ?) ಎಂದೂ

ರಾಯಿ ದೇವುಡೈನ ರಾಸುಲು ಮಿಂಗದಾ?
ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ
ಮನಿಷಿ ಚೇಸಿನ ರಾಯಿ ರೆಪ್ಪಕಿ
ಮಹಿಮ ಕಲದವಿ ಸಾಗಿ ಮೊಕ್ಕುತು
ಮನುಷಲಂಟೇ ರಾಯಿರಪ್ಪಲ
ಕನ್ನ ಕನಿಷ್ಠಂ”

(ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಲಿನ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಮಹಿಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ, ಮನುಷ್ಯರೆಂದರೆ ಆ ಕಲ್ಲುಗಿಲ್ಲುಗಳಿಗಿಂತ ಕನಿಷ್ಠ)

– ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವೇಮಣ್ಣನ ಭಾವವನ್ನೇ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗುಹ ಲೋನ ಚೊಚ್ಚಿ ಗುರುವುಲ ವೆದಕಂಗ
ಕ್ರೂರ ಮೈಗಮೊ ಕಂಡು ತಾರಸಿಲಿನ
ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಮದಿಯೆ ಮುಂದುಗಾ ಜೂಪುರಾ |

(ಗುಹೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೋದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ಮೈಗವೊಂದು ಎದುರಾಗಲು, ಮುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗ ಅದೇ ಮೊದಲೇ ತೋರಿಸಿತು)

– ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಸಹಜ ಸುಂದರವಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನೆ ಗುರುಜಾಡರು

“ದೇವುಡೆಕಡೋ ದಾಗೆ ನೆಂಟೂ
ಕೊಂಡ ಕೋನಲ ವೆತುಕುಲಾಡೇವೇಲಾ”

(ದೇವರು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಡಗಿರುವನೆಂದು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದೇಕೆ?) ಎಂದು ವಾಚ್ಯ ಮಾಡಿ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಗುರುಜಾಡ.

ತನದು ನಾತ್ಮಯಂದು ದೈವಂಬು ಗಲುಗಂಗ
ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಲಕೇಲ ತಿರುಗು ನರಡು
ಗಂಧಪುತನ ಕಲನು ಗಾಡ್ಡೆಮೋಸಿನಯಟ್ಟು.

(ತನ್ನ ಆತ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿಯೇ ದೈವವಿರಲಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಗಂಧದ ಚಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತೆಗಳು ಹೊತ್ತಂತೆ)

– ಎಂದು ವೇಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದರೆ,

ಕನ್ನು ತೆರಚಿನ ಕನಬಡಡೋ
ಮನಿಷಿ ಮಾತ್ತುಡಿಯಂದು ಲೇಡೋ
ಎರಾಗಿ ಕೋರಿನ ಕರಾಗಿ ಯೇಡೋ ಮುಕ್ತಿ.

(ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೆ ಕಾಣನೇ, ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರನಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ, ಅರಿತು ಕೋರಿದರೆ ಕರಗಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?)

– ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುಜಾಡ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತು ಭೇದ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆತ್ಮಗಳು ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ”

೧೪. ಕಾಳೋಜಿ

ವೇಮಣ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಮೂರುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕಾಳೋಜಿ ಹುಟ್ಟಿದರು^{೩೩}. ಆದರೆ ವೇಮಣ್ಣ ಈಗ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆತನು ಅಚ್ಚು ಕಾಳೋಜಿಯ ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಳೋಜಿಯವರ ಪೂರ್ತಿ ಹೆಸರು ಕಾಳೋಜಿ ನಾರಾಯಣರಾವು. ಮಿತ್ರರ, ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಕಾಳನ್ನೆ.

ಕಾಳೋಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುವರೆಲ್ಲರೂ ಆತನು ವೇಮಣ್ಣನಂತಹವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆಯುವುದುಂಟು^{೩೪}. ಕಾಳೋಜಿ ಅವರಿಗೆ ‘ಆಧುನಿಕ ವೇಮನ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳೋಜಿಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ವೇಮನ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ವೇಮಣ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಹಳಬನಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಆತನು ಎಂದಿಗೂ ಹಳಬನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಭಿನವ ವೇಮನರು ಹುಟಬರುವ ಅವಕಾಶ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕಾಳೋಜಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ವೇಮಣ್ಣನು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಕಾಳೋಜಿ ವರ್ತಮಾನದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬಂಡದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆದರೂ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಗಳು ಬೋರ್ ಎನ್ನುವಂತೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕಾಳೋಜಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳೆಂದು ತೋರುವ ಕಾಳೋಜಿಯವರ ಯಾವ ಕವಿತೆಗಳೂ ನಮಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಳೋಜಿಯವರ ನಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲಾರವು. ಆದರೆ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೂ ಕಾಳೋಜಿಯವರಿಗೂ ಒಂದು ಮೌಲಿಕವಾದ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅದು ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ವಿಧಾನ (made of reaction). ಅನ್ಯಾಯ, ದುರ್ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಒಂದೇ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನಾದರೂ ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಕಾಳೋಜಿಯವರೇ ವಾಚ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅವನಿ ಜೈಜರಿಗೇಟಿ ಅವಕ ತವಕಲು ಚೂಚಿ
ಎಂದು ಕೋ ನಾ ಹೃದಿನಿ ಇನ್ನಿ ಆವೇದನಲು
ಪರುಲ ಕಷ್ಟಮು ಚೂಚಿ ಪಗಿಲಿ ಪೋವುನು ಗುಂಡೆ
ಮಾಯ ಮೋಸಮು ಚೂಚಿ ಮಂಡಿಪೋವುನು ಒಳ್ಳು
ಪತಿತ ಮಾನವು ಜೂಚಿ ಚಿತಿಕಿ ಪೋವುನು ಮನಸು
ಎಂದು ಕೋ ನಾ ಹೃದಿನಿ ಇನ್ನಿ ಆವೇದನಲು

(ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಏಕೋ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಆವೇದನೆ. ಬೇರೆಯವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಎದೆ ಬಿರಿಯುವುದು. ಮಾಯ ಮೋಸಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೈ ಉರಿದು ಹೋಗುವುದು. ಪತಿತ ಮಾನವರನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಡಿಹೋಗುವುದು ಮನಸು. ಏಕೋ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಷ್ಟು ಆವೇದನೆಗಳು)

ವೇಮಣ್ಣ-(ಮೈನಸ್)ಮತ-ಕಾಳೋಜಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಮತಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಾಳೋಜಿಯವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯಾಂಶಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಕಾರಣ.

೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಅಂದುಕೊಂಡ ಫಲಿತಗಳು ಬಾರದೆ ಹೋದುವು. ದೇಶ ಸೇವೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮೋಸ, ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹೂಟ, ದಗಾ, ದರೋಡೆ, ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪತನ-ಮುಂತಾದವು ಕಾಳೋಜಿಯವರನ್ನು ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸಿದವು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕಿದವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ನಿಜಾಂರ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕಾಳೋಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋರಾಡಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ನಂತರದ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲರುದ್ರನಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಎಂಬುದು ನಶಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡು ನಾಲಗೆಗಳು, ಎರಡು ರೂಪುಗಳು.

ಮಾಯಲೋಕಮು ಮಾಯ ಜನುಲ
ಮನಸು ಲೋಗಲ ಮಾಟ ಯೊಕಟಿ
ಪೈಕಿ ನುಡಿವೆಡು ಪಲುಕು ಒಕಟಿ
ಚೇಯದಲಚಿನ ಚೇಷ್ಟ ಒಕಟಿ

(ಮಾಯಲೋಕದ, ಮಾಯ ಜನಗಳ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಒಂದು ಮಾತು, ಆದರೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನುಡಿಯುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು, ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಬೇರೊಂದು.)

ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಮತಾಚಾರ್ಯರ ಮಾಯಾತೀಷಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟರೆ, ಕಾಳೋಜಿಯವರು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಗುಟ್ಟು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಾಳೋಜಿ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ, ಪರ, ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ.

ಅನೇಕ 'ಇಜಂ'ಗಳಿಗೆ ಆಗರವಾಗಿರುವ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳೋಜಿಯ 'ಇಜಂ' ಯಾವುದು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರೂ ಸಹ ವೇಮಣ್ಣನ ಹಾಗೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುವವರಲ್ಲ. "ಯಾವುದೇ ನಿರ್ವಚನಕ್ಕೆ ಪರಿಧಿಗೆ ಒಗ್ಗುವ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲ ಕಾಳೋಜಿ. ಆತನ ಸೋಸಲಿಷ್ಟು ಕಾಂಗ್ರೇಸಾ? ನಾಸ್ತಿಕನೇ? ನಕ್ಸಲೈಟಾ? ಗಾಂಧಿವಾದಿಯೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಪ್ರಸ್ತುತ".

ಕಠಿಣ? ಕಾರುಣ್ಯಾತ್ಮಕ ಕಾಳೋಜಿ
(ಕಠಿಣ)ಕಾರುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಕಾಳೋಜಿ

- ಸುರಮಾಳಿಷಷ್ಟಿ ಪೂರ್ವ ಸಂಚಿಕೆ.

ಮತದ ಪ್ರಮೇಯವಿದ್ದವರ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿಗಳೆಂಬುವರ ವಾಮಪಕ್ಷಗಳವರ ಆದರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೋ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಳೋಜಿ 'ನಿಬ್ಬತೆ' ಇರಬೇಕೆಂದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಾಳೋಜಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆತನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಮಾನವೀಯತೆ ವೇಮಣ್ಣನಂತೆ ಕಾಳೋಜಿಯವರು ಯಾವ ಭ್ರಮೆಗೀಡು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ತೋಚಿದ್ದನ್ನು, ತಾನು ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು, ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ, ಯಾರಿಗಾದರೂ ನೋವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಲೌಕೈಕವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳೋಜಿ ಅದೆಷ್ಟು ಖಂಡಿತವಾಗಿ, ಕಠಿಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನಯವಾಗಿ ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಚಿಮ್ಮಗಿಲಿನಿ ಕನುಲು ಬ್ರತುಕು
ಕಮ್ಮದನಮು ಚಾಟಲೇವು
ಚಿಮ್ಮಗಿಲಿನಿ ಕನುಲು ಬ್ರತುಕು
ಕಮ್ಮದನಮುನು ಚೂಡಲೇವು
ದಪ್ಪಿತಿರ ಗ್ರೋಲನಿದೇ
ನಿಪ್ಪಾರದು ಮನಸ್ಸು ಮಬ್ಬು
ತಲುಪುಲನ್ನಿ ತೀರನಿದೇ
ತಲುಪು ಲೇವಿ ತೆರಚಿಕೊನವು

(ತೇವಗೊಳ್ಳದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬದುಕಿನ ಸೊಗಸನ್ನು ಸಾರಲಾರವು. ತೇವಗೊಳ್ಳದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬದುಕಿನ ಸೊಗಸನ್ನು ನೋಡಲಾರವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ ತೀರುವವರೆಗೆ ಹೀರದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಬ್ಬು ಕಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ತೀರದವರೆಗೆ ಯಾವ ಕದಗಳೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರವು.)

ವೇಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಅರಸರನ್ನು ಬೈದ. ಕಾಳೋಜಿಯವರು ಆ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರು.

ಕಾಳೋಜಿಯವರ ಕವಿತೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆ ಕಾಳೋಜಿಯವರದು. ತೆಲಂಗಾಣದ ಉಪಭಾಷೆ ಅನೇಕ ಕಾಳೋಜಿಯವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೊಬಗನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ವೇಮಣ್ಣ ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಪಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು, ನುಡಿಹಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪದ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಇರುವರೆಗೂ ಸ್ಥಿರಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಾಳೋಜಿ ತೆಲಂಗಾಣ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರ ಸೊಗಡಿನಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಅಖಿಲಾಂಧ್ರ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಳೋಜಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಹಲವಾರು ಸಾಲುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ, ರಸಗ್ರಾಹಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾಳೋಜಿಯವರು ಲಿಖಿತಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕವಿಯಾದರೂ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಶುಕವಿತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಓದಿದಾಗ ಆಗುವ ಕಾವ್ಯಾನುಭವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಓದಿದಾಗ ಅಥವಾ ಕಾಳೋಜಿಯವರೇ ಓದಿ ಕೇಳಿಸಿದಾಗ ಆಗುವ ಅನುಭವ ದೊಡ್ಡದು. ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ಪಾದಗಳು ಕಿರಿದು, ಕೆಲವು ಪಾದ ಉದ್ದವಾದವು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪಾದಗಳ ಮುರಿದಂತೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕವಿತೆಯ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರಳ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಕಾಳೋಜಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಜೀವಸಲೆಯೂ, ನಿಸರ್ಗದ ರಮಣೀಯತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕಾಳೋಜಿಯವರು ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಪಯರ್ಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯದೆ, ಜೀವಪರವಾದ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ, ಮೈತ್ರಿಯಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವರು ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಲಮು ತೋ ಪನಿಲೇದು, ಗುಣಮು ತೋಡನುಲೇದು
ಅಂದ ಚಂದಾಲತೋ ಅವಶ್ಯಕಮು ಲೇದು
ವಯಸುತೋ ಪನಿಲೇದು, ವರುಸತೋಡನು ಪನಿಲೇದು
ಕಲಿಮಿ ಲೆಮುಲು ರೆಂಡು ಕಲಿಸಿ ಸಯ್ಯಾಟಾಡು
ನಚ್ಚ ಜಿಪುಟಿಕಾನಿ ರಚ್ಚ ಕೀಡುಟಲೇದು
ಮಾನವತ್ವಮು ಮೆರುಗು, ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವು ವೆಲುಗು
ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಂಬು ಮೈತ್ರಿ

(ಕುಲದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಗುಣದೊಂದಿಗೆ, ಅಂದಚಂದಗಳೊಂದಿಗೆ ವಯಸ್ಸು, ವರಸೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ನಲಿದಾಡುವ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಜಗಳ ಮಾಡದೇ, ಪರಸ್ಪರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮೆರುಗು, ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಬೆಳಕು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಸಮಾಜದ ಮೈತ್ರಿ)ಯನ್ನು ಕಾಳೋಜಿ ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ
ನಾನಾ ಇಜಾಲಕಡುಗುನ ಜೂಡ
ನಾ ಇಜಾನಿಕೇ ಅಗುಪಡನು ಚಾಡ - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(ಹಲವಾರು ಇಜಂಗಳ ತಳವನ್ನು, ಬುಡವನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನ್ನ ಇಜಂಗೆ ಕಾಣುವುದು ದಾರಿ) ಇಲ್ಲಿ ನಾ (ನನ್ನ) ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ. ಇಜಂ ಮಾನವತ್ವವೇ. ಅದೇ ಕಾಳೋಜಿಯವರ ಕವಿತೆಯ ಸಾರ ಜೀವ.

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಹೋಲುವ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಒಂದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇತರ ಭಾಷೆಯ ಕವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವಂಥವೇ. ಆ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಕುರಿತು ವಂಗೂರಿಯವರು, ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಲವರು ಹೊಸಕವಿಗಳನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವರೇ ಅಲ್ಲದೇ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ವೇದಾಂತಿಗಳು, ಸುಧಾರಕರೂ ಆದ ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು, ತಂಜಾವೂರನ್ನು ಆಳಿದ ಶಹಜೀ, ತಮಿಳು ಕವಯಿತ್ರಿ ಅಪ್ಪಾಯಿ, ಗ್ರೀಕ್ ಕವಿ ಲ್ಯೂಷಿಯನ್ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ಸಹ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇತರ ಭಾಷಾ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಕರಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಮಿತ್ರರು ದೊರೆಯದಾದಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಗುರುನಾನಕ್.

ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ತುಲನೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳು ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಗ್ಗೇಯಗಾರ ಅನ್ನಮಯ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯನವರು. ತೆಲುಗು ಪಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಹಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಮಾನ ಗುಣವಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದೇಶದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ವರ್ಗದ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಳದ ಜನರ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಬರೆತುಹೋಗಿ ಪ್ರಜಾಕವಿತ್ವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಾದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಎಟುಕುವಂಥವೇ. ಈ ಕವಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದಂತೆ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಅಲಿಖಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಇದೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಐತಿಹ್ಯಗಳೇ ಆಕರಗಳು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) “ವೇಮನ-ರಾಳಪಲ್ಲಿ” - ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನ ಸಂಚಿಕೆ, ೧೯೭೭.
- ೨) ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವಮು - ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟ (ದರ್ಶನಮುಲು-ಮತಮುಲು) ತೆಲುಗು ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಮದ್ರಾಸು, ವಾಲ್ತೇರು ಪು.೧೬೯-೧೭೪, ೧೯೬೨
- ೩) M.Ariel - Journal Asiatique (November-1848) as quoted in Tirukural.
- ೪) Tirukural Intoduction. G.U.Pope
- ೫) Translation by Rev. Drew - Tirukural.
- ೬) It is complicated question as to what are the original works and texts of Kabir. Dr. T.Wari, by his deep and through study, has done a commendable job in clearing this confusion” Dr. Vasudeva Sharan Agarwalis, comment (back cover of Kabir).
- ೭) KABIR, Parasanath Tiwari, Translated by J.P. Uniyal, Forward by B.V. Keskar, National Biography Series, National Book Trust of India, New Dehli, ೧೯೬೭.
- ೮) ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ‘ಕಬೀರು’ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. “ಹಿಂದಿ ಗ್ರಂಥ ರತ್ನಾಕರ್ ಸೀರೀಸ್ ಕಬೀರುಕೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಔರ್ ದಾರ್ಶನಿಕ್ ವಿಚಾರೋಂಕಿ ಆಲೋಚನ”-ಲೇಖಕ. ಡಾ|| ಪಂಜಾರಿ ಪ್ರಸಾದ್ ದ್ವಿವೇದಿ. ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪ್ರಕಾಶಕ. ಹಿಂದಿ-ಗ್ರಂಥರತ್ನಾಕರ್ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಬೊಂಬಾಯಿ-೪, ೧೯೬೩.
- ೯) ವೇಮನ - ವಂಗೂರಿ. ಪು.೧೪೧
- ೧೦) ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಜಿ.ಕೃಷ್ಣ (ಆಂಧ್ರಪ್ರಭ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರದಿಗಾರ) ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು.
- ೧೧) ವೇಮನ : ವಂಗೂರಿ. ಪುಟ. ೧೪೨
- ೧೨) B.V. Keskar, Forward to second edition GURU NANAK - Gopal Singh. National Biography Series. National Book Trust India. New Dehli, ೧೯೬೭.
- ೧೩) ಏಕೋ, ಗುರುನಾನಕ್ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು)ಯಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ೧೪) ಪೊಫೆಸರ್ ಕೆ.ಸುಬ್ಬರಾಮಪ್ಪ: ಚೇಂಬೋಲು ಚಿನ್ನಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಕವಿ ರಚಿಸಿದ ‘ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮಂ’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ ಪರಿಣತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದು. ೧೯೭೩.
- ೧೬) ಪ್ರಜಾಕವುಲು (Great poets of the people) University of Madras, Madras-೫, ೧೯೭೪.
- ೧೭) ವೇಮನ ಪು.೧೩೨.
- ೧೮) ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ತಾಡಿಕೊಂಡ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು ಅವರು ‘ವೀರಬ್ರಹ್ಮಗಾರಿ ಜೀವಿತ ಚರಿತ್ರಮು’, ಜನಂಗುಲ ನಾಗಭೂಷಣದಾಸು ಅವರು ‘ವೀರ ಮಹೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮುಲ ಚರಿತ್ರ’, ಜಕ್ಕುಲ ಸ್ವಾಮಿನಾಥಯ್ಯ ಅವರು. ‘ಬ್ರಹ್ಮಗಾರಿ ಜೀವಿತ ಚರಿತ್ರ’ಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಂತವು ರಜನೀಕಾಂತರಾವು ಅವರು ‘ಆಂಧ್ರ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ ಚರಿತ್ರಮು’ದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಹೋದೆ.

- ೧೯) ‘ವೇಮನ-ವೀರಬ್ರಹ್ಮೇಂದುಲ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣಲು’ - ಪೊಫೆಸರ್ ತೂಮಾಟಿ ದೋಣಪ್ಪ. ಡಾಕ್ಟರ್. ಸಿ.ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿ ಕಳಾಶಾಟ ಸಿಲ್ವರ್ ಜೂಬ್ಲಿ ಸಾವನೀರ್, ೧೯೭೭.
- ೨೦) ಆಂಧ್ರುಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೨೧೩.
- ೨೧) ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವಮು-ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟ, ತೆಲುಗು ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ.
- ೨೨) ಆಂಧ್ರ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರಲ ಚರಿತ್ರಮು, ಪು.೪೪೯.
- ೨೩) ವೇಮನ, ಪು.೧೩೨.
- ೨೪) ಆಂಧ್ರ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರುಲ ಚರಿತ್ರಮು, ಪು.೪೫೩.
- ೨೫) ವೇಮನ, ಪು.೧೩೪
- ೨೬) ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ತ್ವಮುಲು, ಎಸ್.ವಿ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ ಮದ್ರಾಸು. ೧೯೭೮.
- ೨೭) ಆಂಧ್ರುಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರ, ಪು.೨೧೨.
- ೨೮) ಭದ್ರಾಚಲ ರಾಮದಾಸು ಬಂದಿಖಾನಾ (ಪುಟಪಾತ್ ಪುಸ್ತಕ) ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ರಾಜಮಂಡ್ರಿ, ೧೯೭೮.
- ೨೯) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯಮುಲು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಮು, ಗುಂಡೇರಾವು ಹರ್ಕಾರ್, ಪು.೧೮೨. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ೧೯೬೨.
- ೩೦) TUKARAM (Makers of Indian literature) by Bhalachandra Nemade, Sahitya Akademi, New Dehli, 1980.
- ೩೧) Dr. S. Radhakrishnan, Forward to “The Spiritual Heritage of Tyagaraja” - An intraductory thesis by D.V. Raghavan, Sri Rama Krishna Math, Mylapore, Madras.
- ೩೨) The Spiritual Heritage of Tyagaraja, ಪು.೮೪-೧೦೮.
- ೩೩) “ಗುರುಜಾಡ ಅಪ್ಪಾರಾವುಗಾರು”, ಪೊಟ್ಟಪಲ್ಲಿ ಸೀತಾರಾಮರಾವು ಜಯಂತಿ, ಜನವರಿ ೧೯೫೯.
- ೩೪) ಆಧುನಿಕಾಂಧ್ರ ಕವಿತ್ವಮು: ಪ್ರಯೋಗಮುಲು-ಸಂಪ್ರದಾಯಮು.
- ೩೫) ಗುರುಜಾಡ, ಶ್ರೀಶ್ರೀ
- ೩೬) ಸಾಹಿತ್ಯ ಗಂಗಾಲಹರಿ - ಲೇಖನಗಳ ಸಂಪುಟ, ನೂತಲಪಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಧರಂ. ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ರಚನಾತರ ಸಹಕಾರ ಪ್ರಚುರಣ ಸಂಘಂ, ಚಿತ್ತೂರು, ಮೇ, ೧೯೭೬.
- ೩೭) ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣವ ಸ್ವರೂಪಾಲು, ಪು.೭೦.
- ೩೮) ಆಧುನಿಕಾಂಧ್ರ ಕವಿತ್ವವು-ಸಂಪ್ರದಾಯಮು-ಪ್ರಯೋಗಮು ಪು.೨೩೦.
- ೩೯) ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣವ ಸ್ವರೂಪಾಲು, ಪು.೧೦೪.
- ೪೦) ತೆಲುಗುಲೋ ಕವಿತಾ ವಿಷ್ಣವ ಸ್ವರೂಪಾಲು
- ೪೧) ಮುತ್ಯಾಲ ಸರಾಲು, ಪೀಠಿಕ
- ೪೨) ಜನನ ೧೯೧೧.
- ೪೩) ಅರವೈ ಯೇಂಡ್ಲ ಯೋಧುಡು ಕಾಳೋಜಿ-ಷಷ್ಠಿಪೂರಿ ಸಂಚಿಕೆ.

ಅನುಬಂಧ - ೧

ಅನುಬಂಧಗಳು

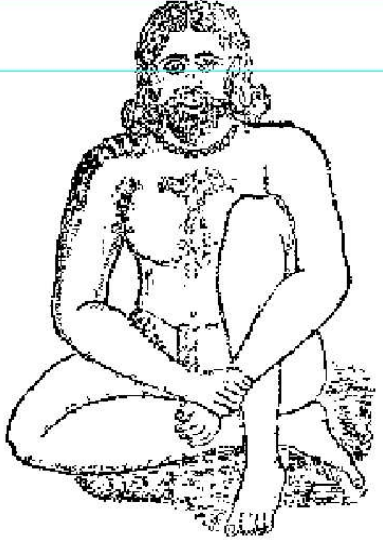

ಚಿತ್ರ ೧

ಚಿತ್ರ ೨

ಚಿತ್ರ ೩

ಚಿತ್ರ ೪

ಅನುಬಂಧ - ೧

ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರತಿರೂಪಗಳು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಊಹಾಚಿತ್ರಗಳು. ಅವು ಕೆಲವೊಂದು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಊಹಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದಂತಹವು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅಂತಹ ಊಹಾಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚಾರ ದೊರೆತು, ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಯಾರಾದರೂ ಆ ಚಿತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ ಜನರು ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಈಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೊಮಱ್ಪಾಜು ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವು ಅವರು ಹಲವಾರು ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದು.

ತಿರುಪತಿಯ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರು, ಅವರ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಾದೇವಿ ಮತ್ತು ತಿರುಮಲದೇವಿಯರೊಂದಿಗಿರುವ ಪಂಚಲೋಹ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ತಿರುಪತಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಐತಿಹ್ಯ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ಈ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಆತನು ರೂಮೀಟೋಪಿ(conical cap) ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವು ಅವರು ಆ ವಿಗ್ರಹ ಮುಖ ಕವಳಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ರೂಮೀಟೋಪಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ತೆಗೆದು ಅದರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಚ್ಚು ಇರುವ ರೂಮಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಆಧಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಂತೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ರಾಬರ್ಟ್ ಸಿವೆಲ್ ನೀಡಿರುವ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ವರ್ಣನೆಗೆ ಇದು ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಈ ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಈಗ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯಾಂಧ್ರ ಭಾಷಾನಿಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇಂದು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲ ಮಾತೃಕೆ ಇದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರಂಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಶಿರ ಮಾತ್ರವಿರುವ ಒಂದು ಶಿಲ್ಪ ದೊರೆತಿದೆ. ಅದು ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ವರ್ಣನೆಗಳಷ್ಟೆ ಆಧಾರ. ಬೇರಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ.

ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕುಡ್ಯ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಚಿತ್ರದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದೇ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ರೂಪವೆಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೆಲುಗು ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ವೇಮಣ್ಣನ 'ವೇಮನ ಯೋಗಿ' ಶಿಲ್ಪ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಸೂಚನೆಗಳೂ, ಆಧಾರಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯೋಗಿಯಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಯೋಗಿಯಾದ ಮೇಲೆ ವೇಮಣ್ಣನು ದಿಗಂಬರನಾಗಿಯೇ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಹುಶಃ ಈ ಅಂಶವೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಇಂದಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಮಂದು ತಾಬುಟ್ಟಿನಪ್ಪುಡು
ಮೊದಲ ಬಟ್ಟಲೇದು ತುದನುಲೇದು
ನಡುವ ಬಟ್ಟಕಟ್ಟ ನಗಬಾಟು ಗಾದಕೋ
ವಿಶ್ವಧಾಬಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ

(ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ. ಸತ್ತಮೇಲೂ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ನಡುವೆ ಬಟ್ಟೆಯುಡುವುದು ನಗೆಪಾಟಲಲ್ಲವೇ?)

- ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯವೂ, 'ನಾಚಿಕೆ' ಇರಬಾರದೆಂದು ಬೋಧಿಸುವ ಇತರ ಪದ್ಯಗಳೂ ವೇಮಣ್ಣ ನಗುವಾಗಿಯೇ ತಿರುಗಾಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಊಹೆಗೆ ಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂಬುದೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ-೧^೦

ವೇಮಣ್ಣನ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರು ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರು ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು? ನಾನು ನೋಡಿರುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ೧೯೨೫ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನ ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಈ ಚಿತ್ರವಿದ್ದಂತೆ ನನಪಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಚಿತ್ರ ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ತಂಜಾವೂರು ಅರಮನೆಯ ಚಿತ್ರಪಟದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು. "By the courtesy of Rao Sahib R. Krishna Rao Bhonsle. M.R.A.S" ಎಂದಿದೆ.

ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಈ ಚಿತ್ರವೇ ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಈಗ ತಂಜಾವೂರು ಸರಸ್ವತೀ ಮಹಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಚಿತ್ರವಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಯಾರೂ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಆ ಚಿತ್ರ ಎಂದಾದರೂ ಇತ್ತೆ? ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದು ಈಗ ಏನಾಯಿತು? ಯಾವಾಗ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು ಮುಂತಾದವು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಪ್ರತಿಗಿಂತಲೂ ಮೂರುವರ್ಷದ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಂದರೆ

೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಶ್ರೀ ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರಿಗೂ ಈ ಚಿತ್ರ ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದರ ಛಾಯಾಚಿತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೨೪ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರಾತು ಕೂಡಾ ಇದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ^೧.

ಶ್ರೀ ಕಟ್ಟಮಂಚಿ ರಾಮಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿಯವರು ತಾವು ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರುವುದಾಗಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಳೈಪಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ^೨.

"Vemana's picture appears in Vanguri Subbarao's 'Life of Vemana' which you ought to read. Sometime ago I discovered the fact that this picture has been widely current in some of the Buzzer editions also..... probably the present Secretary of the Tanjore palace Library is ignorant of the existence of Vemana's picture in the library. When I visited Tanjore I was shown a picture myself and, though I do not know whether it was genuine or not. It was the original from which all other current picture have been derived. The secretary who was there some ten years ago told me it was authentic and pointed out that there was a legend on Vemana having travelled in the southern districts also establishing disciples and mutts. But being confirmed anti-Vyasa I do not believe it; as evidences of this kind are very untrustworthy. The only fact about that picture is that it has been regarded as Genuine and widely copied. As it is reproduced in Vanguri Subbarao's book, you need not trouble the secretary with further correspondence".

ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆಂದರೆ, ೧೯೧೪ರ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಚಿತ್ರ ಅಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದಾಯಿತು^೩.

ಚಿತ್ರ: ೨:

ವಂಗೂರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಚಿತ್ರ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

"ಇದು ೧೯೦೭ರಲ್ಲಿ ಪಮ್ಮಿ ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪನಿಯವರು ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಪೀಠಿಕೆ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರದ ನಕಲು. ಈ ಚಿತ್ರವು ತಂಜಾವೂರು ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಕಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಡಚಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ತಂಜಾವೂರು ಚಿತ್ರಪಟದಲ್ಲಿಯೂ ಹಣ್ಣುಗಳಿವೆ. (ಮುಖ ಚಿತ್ರವಿರುವ ಪೋಟೋದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.) ಇದು ಸದರೀ ಕಂಪನಿಯವರು ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರದ ನಕಲನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರು".

ತಂಜಾವೂರು ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ, ಸಿಪಾಯಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ಅಂಥಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

೧೯೦೭ರಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪೆನಿಯವರ ವೇಮನ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ನೋಡಿದಂತೆ ವಂಗೂರಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೦೮, ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಕಂಪೆನಿಯವರೇ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಈ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಮುದ್ರಣವಾದರೆ ೧೯೦೯ರದ್ದು ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣವಾಗಿರಬೇಕು.

ಪಮ್ಮಿ ತ್ಯಾಗರಾಯಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪೆನಿಯವರು ಸಿಪಾಯಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ವರ್ಣಚಿತ್ರವೂ, ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರವೂ ಒಂದೇ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನುಮಾನ. ಸಿಪಾಯಿಯ ರೆಫರನ್ಸ್‌ನ್ನು ಪಮ್ಮಿಯವರು ಖಚಿತವಾಗಿ ಏಕೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ತಂಜಾವೂರಿನ ಚಿತ್ರ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯ ಮೂಲದಿಂದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಘನತೆಯನ್ನು ತಾವು ಹೊಂದಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಯಾವುದೋ ಒಂದೆರಡು ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎರಡಲ್ಲಿಯೂ ವೇಮನನ ಭಂಗಿ ಒಂದೇ. ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರಕಾರನ ಕೈಚಳಕ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಚಿತ್ರ ೩:

ಇದು ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ರಾಯವರದ ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರ ಬಂದರು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಇದು ಪ್ರತಿಕೃತಿ. “ಇದರ ಮಾತೃಕೆ ಎಲ್ಲಿಯದೋ ತಿಳಿಯದು. ವೇಮನ ದಿಗಂಬರನಾಗುವ ಮುಂಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೇನೋ” ಎಂದು ವಂಗೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿಯವರೇ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಕೂಡಾ ಚಿತ್ರ-೧ವೇ ಮಾತೃಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಪಾರ್ಶ್ವನೋಟದಿಂದ ನಮಗೆ ಕಾಣುವ ವೇಮನನು, ಇಲ್ಲಿ ಎದುರುಗಡೆ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರ ಒಂದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣನು ತನ್ನ ಬಲಮೋಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಲಕೈಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಎಡಮೋಣಕಾಲನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಆಲಂಗಿಸಿರುವಂತೆ ಇದೆ.

ಚಿತ್ರ ೪:

೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ದುರೈಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರು ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ತಮಿಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಂದಿಗೆ ರಚಿಸಿದ ‘ವೇಮನ ಪದ್ಮಿಯಮ್’ ಎಂಬ ೩೧೫ ಪುಟಗಳ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಮುಖಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸೊಂಟದವರೆಗೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿರುವ ಕೂದಲಿನಿಂದ, ಹೊಟ್ಟೆಯವರೆಗೆ ಸಾಗಿದ ಗಡ್ಡದಿಂದ ಕುಳಿತಿರುವ ವೇಮಣನ ರೂಪವಿದು. ಇಲ್ಲಿ ವೇಮಣನಿಗೆ ಕೌಪೀನವಿದೆ. ವೇಮಣನಿಗೆ ಜನಿವಾರ ಹಾಕಿದ ಘನತೆ ಇವರಿಗೆ ದಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇದು ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಅನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರಬಹುದು.

ಇವೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ವೇಮಣನ ಚಿತ್ರಗಳು ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ವೀರಬ್ರಹ್ಮರಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವಂತಹವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಪೋತನನಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಈ ನಡುವೆ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಚಿತ್ರಗಳೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ವೇಮಣನ ಭಾವ ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರದಷ್ಟು

ಕಾಲ ಅವುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಂಜಾವೂರಿನ ಚಿತ್ರವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಇದಮಿತ್ಥಂ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದ ವೇಮಣನ ಮಕುಟ ಹೇಗೆ ಪ್ರಜಾದರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಈ ಚಿತ್ರವೂ ಕೂಡಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಾರದಷ್ಟು ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಚ್ಚನ್ನು ಒತ್ತಿದೆ.

ಮುಖಚಿತ್ರ

‘ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನ’ ಪುಸ್ತಕದ ಮುಖಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತಂಜಾವೂರು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವೇಮಣನು ಕುಳಿತಿರುವ ಭಂಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸೌಕರ್ಯವಾದಂತಿದೆ. ದೀರ್ಘಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೆಂದು ಅದೇ ರೀತಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ವೇಮಣನು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಮೋಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಆನಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತಂಜಾವೂರಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವನೋಟದಿಂದಾಗಿ ಮುಖ ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವೇಮಣನ ಭಾವಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆಯೇ ಏನೋ ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ನೇರವಾಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧) ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೊಮ್ಮರಾಜು ಅವರ ಶತಜಯಂತಿ ಉತ್ಸವ (೧೮೭೭-೧೯೨೩) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ Indian express (೧೯೭೭)ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಬರೆದ “No coloured history for him” ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿದೆ.
- ೨) ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವೇಮಣನಿಗೆ ಉಡುದಾರವಿದೆ. ದಿಗಂಬರನಲ್ಲ. ಕೌಪೀನಧಾರಿ.
- ೩) ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೨೪, ರಕ್ತಾಪತ್ರದ ಒಳಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ “ವೇಮನ ಚಿತ್ರಪಟಮು” (ತಂಜಾವೂರು ಅರಮನೆಯ ಚಿತ್ರಪಟದಿಂದ ತೆಗೆದದ್ದು) ಪ್ರತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ರೂ ೦.೨೦. ಎರಡು ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಟಲಾಗನ್ನು ಬಯಸಿದವರಿಗೆ ಉಚಿತ. ಕೂಡಲೇ ಮೇಲಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ. ಕಮಲಾಕುಟೀರಮು, ನರಸಾಪುರಮು” ೧೯೨೬ರ ವೇಳೆಗೇ ವೇಮಣನ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣನ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ (ನೋಡು; ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಜನವರಿ ೧೯೨೬) ೧೯೨೯ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಿಂದ ನವಂಬರ್‌ವರೆಗಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ “ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರನ ಪಟ”ದ ಜಾಹೀರಾತು ಇದೆ. ಶ್ರೀ ಮರುಪೂರಿ ಕೊಂದಂಡರಾಮಿ ರೆಡ್ಡಿ ಅವರು ‘ವೇಮನ-ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಲು’ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಅನುವಾದ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ “೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುಖಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಖಚಿತವಾದ ಆಕರ ನೀಡಿಲ್ಲ. ನೆನಪಿನ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ? ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ.
- ೪) A letter to Rallapali Anantha Krishna Sarma from Bangalore Camp. 17. Viviani Road, Richard Town, dated 11th May ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿಯವರು ‘ವೇಮನ’ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಯಮಿತರಾದಾಗ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಕಟ್ಟಮಂಚಿಯವರು ಬರೆದ ಐದು ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಐದು

ಪತ್ರಗಳ ಜೆರಾಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ಅವರ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ಬಂಗೋರೆ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು.

- ೫) ೨೬-೩-೧೯೭೨ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಇಪ್ಪತ್ತುಪೈಸೆಯ ಅಂಚೆ ಚೀಟಿಯ ಮೇಲೆಯೂ ತಂಜಾವೂರಿನ ಚಿತ್ರವೇ ಇದೆ. ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಶ್ರೀ ಅಂಟ್ಯಾಕುಲ ಪೈಡಿರಾಜು ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. (ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಗುರಜಾಡ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಇವರೇ) ವೇಮಣ್ಣನ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಹೊರತರುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲೇಖಕರ ಸಂಘ ತುಂಬಾ ಕೃಷಿಮಾಡಿದೆ. ೨೪-೧೦-೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಗೋಷ್ಠಿ, ೨೬-೩-೨೨ರಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಅಂಚೆಚೀಟಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ತಲಸಾನಿ ಪ್ರಸಾದ್, ನಾರ್ಲ, ವಾಕಾಟಿ ಪಾಂಡುರಂಗರಾವು, ರಾವಿಶಾಸ್ತ್ರಿ ಡಾ|| ದೊಣ್ಣಪ್ಪ, ಪುರಿಪುಂಡಾ, ಅಂಟ್ಯಾಕುಲ ಪೈಡಿರಾಜು, ಕೃಷ್ಣಾಬಾಯಿ ಅನಂತಂ, ಸಂಜೀವಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ವೇಮಣ್ಣನ ಅಂಚೆಚೀಟಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಒಂದು ಚಳವಳಿಯಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಅಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಾಚಾರ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಹುಗುಣ, ವೇಮಣ್ಣನ ಅಂಚೆಚೀಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಟ್ರಾಂಡ್‌ರಸೆಲ್, ಟಂಗಟೂರಿ ಪ್ರಕಾಶಂಪಂತಲು ಬಾಯೀವೀರಸಿಂಗ್ ಅವರ ಅಂಚೆಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ವೇಮಣ್ಣನ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಮತ್ತು ಫಸ್ಟ್‌ಡೇ ಕವರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಫಸ್ಟ್‌ಡೇ ಬುಕ್‌ಲೆಟ್ ಮೇಲೆ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. "A poet of the people, a Philosopher of equality and a fighting saint Vemana was unquie in many ways. His teachings have much centemporary relevance for he was dreamer of one world and of the universal brotherhood of man....." ವೇಮಣ್ಣನ ಅಂಚೆಚೀಟಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಮೂರನೆ ಶತಜಯಂತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಯಿತು.
- ೬) ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನಂತೆ ಬ್ಲಾಕ್ ಮೇಕಿಂಗ್ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬ್ಲಾಕ್‌ಷೀಟ್ ಮೇಲೆ ಟ್ರೇಸ್ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರೀತಿ ಕೆತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಇವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಶೀಲಾವೀರಾಜು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅನುಬಂಧ - ೨

ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೇಮಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿ

(‘ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ’ದಿಂದ ಪುನರ್ಮುದ್ರಿತ ನವೆಂಬರ್ ೯, ೧೯೮೦)

ಬೇಟ್ರಾಯ್ ಸಾಮಿ ದೇವುಡಾ - ನನ್ನೇಲುವಾಡ
ಬೇಟ್ರಾಯ್ ಸಾಮಿ ದೇವುಡಾ
ಕದಿರಿ ನರಸಿಂಹುಡಾ ಕಾಟ್ರಾಯ ವೇಮುಡಾ
ಯೇಟ್ಟಿನ ವೇಟಕಾಡ-ನಿನ್ನೇನಮ್ಮಿತ್ತಿರಾ”

ಕದಿರಿ ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗೆ, ಅನೇಕ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಅರಸರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಿಲ್ಪ ವೈಭವಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಎತ್ತರವಾದ ಆಕಾಶ ಗೋಪುರಗಳು, ಸುವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಾಂಗಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ದೇವಾಲಯ ಅನಂತಪುರಂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕದಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಪ್ರಜೆಗಳ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧನ. ಕದಿರಿ ನರಸಿಂಹನೇ ಉಗ್ರನರಸಿಂಹನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಜಾನಪದ ಹಾಡು ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಈ ಹಾಡು ಇಂದಿಗೂ ಕದಿರಿಯ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಮೋಳಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನರಸಿಂಹನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ‘ಕಾಟ್ರಾಯ ವೇಮುಡು’ (ಕಾಡು+ರಾಯ=ಅಡವಿಯ ಅರಸ, ಬೇಟ್ರಾಯ ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲು ದೊಡ್ಡ ದಿಬ್ಬಕ್ಕೆ ರಾಜ. ‘ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ’ ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ದಿಬ್ಬ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ದಿಬ್ಬಗಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ) ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರೀ ‘ವೇಮ’ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು ಇದೆಯೇ) ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲ, ಅಲ್ಲವೆ? ಆತನೇ ಆದರೆ ಆತನನ್ನು ನರಸಿಂಹನ ಅವತಾರವೆಂದು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ? ಉಗ್ರತನದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ.

ಕದಿರಿಗೆ ಆರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಟಾರುಪೆಟ್ಟೆ (ಕಾಟ್ರಾಯ ಪಲ್ಲಿ?) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾಧಿಯಿದೆ.

ವೇಮಣ್ಣ, ವೇಮನ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಈ ಪಾಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಇದ್ದಾರೆ. ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ - ವೇಮನಾರಾಯಣ, ವೇಮನಾರಿ, ವೇಮಕ್ಕ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳೂ ಇವೆ.

ಕದಿರಿ ತೂರ್ಪು ನಂದು ಘನತ ಶೋಭಿಲ್ಲಿಗಾ
ಬರಗು ವರ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿ ವೆಲಸಿ
ಯಚಲ ನಿಷ್ಠ ಗೂಡ ನಮರಿ ಯುಂಡೆದರಯಾ
ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರ ವೇಮ

(ಕದಿರಿಗೆ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಅಚಲ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂಥದಾಗಿದೆ.)

ಕದಿರಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣನಿಗೂ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಗೂ ಮುಡಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಪದ್ಯವೊಂದೇ ಆಧಾರ. ಯಾವುದೇ ತಾಳೇಗರಿ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದ್ಯ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಡಪ ಮತ್ತು ಕರ್ನೂಲು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿದ್ದರು.

೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಎಚ್. ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಎಂಬ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ ಪ್ರಚಾರಕನು ಕಟಾರು ಪಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕಾಲೇಜು ಮ್ಯಾಗಜೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದ. ಈತನು ಬ್ರೌನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು, ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮರು ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅದೇ ಆಶಾಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಅದೇ ಸಂದೇಹಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ.....

ಸುತ್ತಲೂ ದಟ್ಟವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸಾಲು, ಎತ್ತರವಾದ ಬಂಡೆಗಳು ಕಲ್ಲು ಗುಂಡುಗಳು ಮಾಜೀಅರಣ್ಯ ಎನ್ನೋಣ, ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣ ತಿರುಗಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಊಹೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಪುಳಕಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ “ವೇಮಣ್ಣ ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ವರ್ಣಿಸಿದ ಕಾಲುವೆ, ಎರಡು ಕೆರೆಗಳು ಇವೆ. ಮಳೆಗಾಲವಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹನಿಹನಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು, ವೇಮಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಪುನರುದ್ಧರಿಸಿದರೆ, ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಕೂಡಾ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಶಿಸೋಣ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿ ಒಂದು ಗುಡಿ. ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೆಲ್ಲಾ ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಮಾಧಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇತ್ತಂತೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಉಳಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳೆಲ್ಲ ಇತ್ತೀಚಿನವಂತೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಾಯವೆಲ್ಲೂರಿನ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಾಚಾರಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಚಂದಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯೇ ಅಲ್ಲದೇ

ವೇಮಣ್ಣನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಲಾದ ಮರದ ಹಾವುಗೆಗಳು, ವೇಮಣ್ಣನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೀಠ ಇವುಗಳು ಇವೆ. ಈ ಸಮಾಧಿಯು ವೇಮಣ್ಣನದೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಜನರು ಹೇಳುವ ಈ ವೇಮನ, ಮೂಲ ವೇಮಣ್ಣನಲ್ಲವೆಂದೂ, ತುಂಗವೇಮನ ಎಂಬುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೆಂದು ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿಯವರು ನೋಡಿದ ‘ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಚರಿತ್ರೆ’ ಎಂಬ ತಾಳೇಗರಿಗ್ರಂಥ ಈಗ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಪ್ರಕಾರ ತುಂಗವೇಮನ ಎಂಬಾತನು ವೇಮಣ್ಣನ ಶಿಷ್ಯ. ಪಾಠಶಾಲೆ(ಪಾಠ-ರೇಪಲ್ಲಿ)ಯಿಂದ ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದನಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ವೇಮಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿಯೇ ಹೊರತು ತುಂಗವೇಮನನದಲ್ಲ. “ತುಂಗ” ವಂಶದವರೇ ವೇಮಣ್ಣನ ಗುಡಿಯ ಧರ್ಮಕರ್ತರು. ಆಲಯ ಪ್ರಾಂಗಣದ ಮುಂದಿರುವ ಸಮಾಧಿಗಳು ತುಂಗ ವಂಶದವರದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದು ತುಂಗವೇಮನ ಸಮಾಧಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಗವೇಮನನ್ನು ವೇಮಣ್ಣನ ಅವತಾರವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಆರಾಧಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಥೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆಯೋ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ದೋಹದ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ವೇಮಣ್ಣನು ಕವಿಕೆಳ್ಳು ಗೋತ್ರದವನೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಾಡಿ ಕೇಳಿಸಿದನು. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ತಲ್ಲೀನರಾಗಿ ಹಾಡುವವರನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಮೊದಲ ಭಾನುವಾರದಂದು ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. (ಜಯಂತಿಯಾ? ಅಥವಾ ವರ್ಧಂತಿಯಾ? ವೇಮನ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲು ರೆಡ್ಡಿಜನ ಮಹಾಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾದೋಪವಾದಗಳು ನಡೆದಿವೆ.) ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಂಗಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು, ವೇಮಣ್ಣನ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಗಂಗಮ್ಮ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರನ್ನು ಕರುಣಿಸಬೇಕು.

ಅಂದು ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಕೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಯವರಾರೂ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ; ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರದೊಂದಿಗೆ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕರೆದು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದ. ಹುಡುಗರು ಭಯಪಟ್ಟು ಆತನ ಬಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನು ಮಾತ್ರ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಗವಿಯೊಳಗಿನ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತಂದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆತನ ದಾಹವನ್ನು ತೀರಿಸಿದನಂತೆ (ಯಾರಾದರೂ

ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ವೇಮಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿ

ಸಾಹಸದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ “ಅವನು ವೇಮಣ್ಣನೋ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ತಾವು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವುದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಗುರ್ರಂ ವೆಂಕಟರಡ್ಡಿಯವರು ಹೇಳಿದರು) ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ವೇಮಣ್ಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ನೀನು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗುತ್ತಿಯಾ, ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತೀಯೆಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಆನಂತರ ಆತನೇ ವೇಮಣ್ಣನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಗುರುವಾದ ಅಂಬಿಕಾ ಶಿವಯೋಗಿ ಈತನೇ?

ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನನಗಾದ ಅನುಭೂತಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚು. ಜನರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಗುಡಿ ನಲ್ಲಚಿರವುನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇದೆ. ಇದೂ ಕೂಡಾ ಸಮಾಧಿಯೇನಂತೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು “ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದ ಸ್ಥಳ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕದಿರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆರು

ವೇಮನ ಸಮಾಧಿ - ಗರ್ಭಗುಡಿ ದೃಶ್ಯ

ಮೈಲಿ ದೂರಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಚಿರವು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದೆ. ಪುಲ್ಲಾರಡ್ಡಿ ಎಂಬಾತನು ರಾಜನಾದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ನಲ್ಲಚಿರವಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದನಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ನೆಲೆ ನಿಂತು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ವ್ಯವಸಾಯ

ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆತನು ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಸತ್ತನು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಏಳು ದಿನಗಳ ನಂತರ ತಾನು ಬದುಕಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದೂ ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಅದರಂತೆ ಆತನು ಎಂಟನೆಯ ದಿನ ಬದುಕಿ ಬಂದನಂತೆ. “ಹೇಗೆ ಬದುಕಿದೆ ಪುಲ್ಲಾರೆಡ್ಡಿ?” ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದರೆ “ನಾ ಹೆಸರು ಪುಲ್ಲಾರೆಡ್ಡಿ ಅಲ್ಲ ವೇಮನ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿ ‘ಮೂಡಣ’ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದೊರೆಗಳೂ ಸಹಾ ಈತನು ಮಾಡಿದ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದರು; ಗೌರವಿಸಿದರು. ಪುಲ್ಲಯ್ಯ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಕಥೆ, ಉಳಿದ ವೇಮಣ್ಣನ ಕಥೆಗಳ ಹಾಗೆ, ಮೆಕೆಂಜಿ ಬರೆಯಿಸಿದ ಕೊಂಡವೀಡಿನ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಾಗಲೀ, ಪೂರ್ಣಯಾಚಾರಿ, ಪಂಚಾಗ್ನುಲ ಆದಿನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಸಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣಾರಾವು ಅವರ ವೇಮನಯೋಗಿ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ.

ರಸ್ತೆಗೆ ಎಡಗಡೆಗೆ ನಲ್ಲಚಿರುವು, ಬಲಗಡೆಗೆ ವೇಮಣ್ಣನ ಗುಡಿ, ದೇವಾಲಯದವರ ಮನೆಗಳು. ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ಗುಡಿ. ಪಟ್ಟೆನಾಮಗಳಿಂದ ಬಲಗೈ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ, ರೂಮೀಟೋಪಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಎಡಕಾಲನ್ನು ಮಡಚಿಕೊಂಡಂತೆಯೂ ಬಲಗಾಲನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಚಾಚಿರುವಂತೆ ಇರುವ ವಿಗ್ರಹ. ಇದು ವೇಮಣ್ಣನ ಮರದ ವಿಗ್ರಹ. ವರ್ದಿಕೋಣಪ್ಪ ಎಂಬ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಕುಲದವರು ಈಗ ಆ ಗುಡಿಯ ಪೂಜಾರಿ. ಐವತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದ ನಲ್ಲಚಿರವು ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಈತನ ತಂದೆ, ತಂದೆಯ ಕಾಲ ಮುಗಿದು ಮಗನ ಕಾಲ ಬಂದರೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊಸ ಅಂಶಗಳೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ನಲ್ಲಚಿರುವುನಲ್ಲಿಯೂ ವೇಮಣ್ಣ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ವೇಮಣ್ಣ ಜನರ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ವೇಮಣ್ಣನು ಯಾವುದನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲವೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ತುಂಗವೇಮನ, ವೇಮನ ಒಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ. ಈತನು ಸ್ವೋದ್ಭಾಟಿತ (Self-styled) ವೇಮನನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೂ ಇಂತಹ ವೇಮಣ್ಣನಂತಹವರು ರಾಯಲಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ. ಬ್ರೌನ್ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಾಂತಗಳೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ನೂಲು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಿಷ್ಕಪಾಡು, ಗುಂಟೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಇನುಕೊಂಡ, ಕಡಪಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಟ್ಟೇಲು ಮೊದಲಾದುವು.

ಮೂಗ ಚಿಂತಪಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ‘ಮೂಗಚಿಂತಲ’ ಎಂಬುದೇ ಅದೆಂದು ಆರುದ್ರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಗತನ, ಚಿಂತ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ‘ಪಲ್ಲಿ’ ಕುದುರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಊಹೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಬೇಕು. ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವೇಮಣ್ಣನ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಬರುವುದೇನೋ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಥೆಗಳನ್ನು, ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಕಟಾರುಪಲ್ಲಿಯವನು ವೇಮಣ್ಣನಾಗದೆ ಹೋದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿ, ಅಷ್ಟು ಜನಶ್ರುತಿ, ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಾಯಾಮೃಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ‘ಕಂಡಿದ್ದು’ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಕ್ತರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಾಂತಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತರಷ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕಥೆ, ಐತಿಹ್ಯ, ಸ್ಥಳಪುರಾಣಗಳನ್ನು ನಿಜವಾದ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ತಾನು ಇತಿಹಾಸದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ವೇಮಣ್ಣ. ಇಂದಿಗೆ ಆತನ ಸ್ವರೂಪ, ಅಸ್ತಿತ್ವವೆಂದರೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳೇ.

ಮುದ್ರಣದ ನಕಲುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದವರು ಯಾರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಹೋಗಿರುವುದು ಅನ್ಯಾಯ, ಶೋಚನೀಯ)

೧) ೧೮೨೯ Translated by Charles Philp Brown of the Madras Civil Service. THE VERSES OF VEMANA. Moral, Religious and Satirical. Printed at the College Press. Number of Poems ೬೯೪ (ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣದ ವಿವರಗಳು ಇವು)

೨) ೧೮೩೯ Second Edition - greatly extended by C.P. Brown THE VERSES OF VEMANA. Moral, Devout, Mystical and Satirical in the original TELUGU printed by R.TWIGG. At the American Mission press. POPHAM House, MADRAS ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ತೆಲುಗು ವಿಭಾಗದವರು ಮೈಕ್ರೋಫಿಲ್ಮ್ ಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಯೋಗಿ ವೇಮನ ತೆಲುಗು ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಂ, ಎಂಡೋಮೆಂಟ್ಸ್ ಕಮೀಷನರ್ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ತಿಲಕ್ ರೋಡ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ೫೦೦೦೦೧, ಅವರು ೧೯೮೦ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಸಂಪಾದಕರು, ಬಂಗೋರೆ, (ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೆ ಮುದ್ರಣ ಪ್ರತಿ)

೩) ೧೮೪೩ ವೇಮನ ಶತಕಮು. ಲಂಡನ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರೆಸ್ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೨. ೧೮೫೯ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

೪) ೧೮೫೨ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು. ಪ್ರಭಾಕರ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾದದ್ದು. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೬೪. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಕ್ಯಾಟ್‌ಲಾಗ್ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ೧೮೫೯ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೫) ೧೮೫೭ (ನಳ ಸಂವತ್ಸರ, ಫಾಲ್ಗುಣಶು|| ೮) ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ, ಲೇಖಕನ ಪ್ರವಾದ ಜನಿತವಾದ ದೋಷಗಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಭಾಕರ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆ. ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳು I=೪೧೭, II=೪೬೭, III=೨೭೯ ಒಟ್ಟು ೧೧೩೩ ಪದ್ಯಗಳು. ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೆ ಮುದ್ರಣದ ನಕಲು.

೬) ೧೮೫೮ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು Selections from the Verses of the Vemana (in the text and translation of .C.P. Brown) P.P.23, 23, see MORRIS (J.C.) Telugu Selections etc .. pt IV 8° 1417 n.12 ಇದಕ್ಕೆ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಕ್ಯಾಟಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು
೨. ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ರಚನೆಗಳು
೩. ಇತರ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೃತಿಗಳು

ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು

(೧೮೨೯ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನೂರಾರು ವೇಮನ ಪದ್ಯಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.) ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ತೆಲುಗನ ಮನೆಯ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ವೇಮನ ಪದ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಂದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು, ನನಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಮುದ್ರಿತ, ತಾಳಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಾಗದಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ಒಳಗಡೆಯೇ ನೀಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರಗಳು ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಮುಂಬರುವ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವಿವರಗಳಾದರೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು. ೧) ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವುದು. ಪುಸ್ತಕದ ರಕ್ಷಾಪುಟಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭದ ಪುಟಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವುದು ೨) ನೋಡಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು. ೩) ನೋಡದಿರುವಂಥವು ಅಥವಾ ನಾನು ಕೇಳದಂತಹವು (ಯಾವುದೋ ಉದ್ಧರಣೆಯಲ್ಲಿಯೋ, ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿನಲ್ಲಿಯೋ, ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿಯೋ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಂದದ್ದು) ಇಂಥವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ.

ಆ ಕಾಲದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ inner cover detailsಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣದ (೧೮೩೯) ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ತರಿಸುವವರೆಗೆ ಆ ಆವೃತ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲಭ್ಯವೆಂದು ನಿರಾಶೆಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಆ ಆವೃತ್ತಿಯು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಬೇರೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಈ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕಲನಗಳು ಬ್ರೌನ್

- ೭) ೧೮೫೯ ವೇಮನ See Joyes (w) and Seshacharyulu N.Ch. Telugu Series First Poetical reader ..... with selections from Vayamana Pathyam. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಕ್ಯಾಟ್‌ಲಾಗ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.
- ೮) ೧೮೬೩ “ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು” ಚೆನ್ನಸ್ವಾಮಿ ರಾಜು; ಸೂರ್ಯಾಲೋಕ ಪ್ರೆಸ್, ಮದ್ರಾಸು.
- ೯) ೧೮೬೭ “ವೇಮನ ಯನು ಮಹಾಕವಿಚೇ ನೀತಿ, ಭಕ್ತಿ ರಹಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧಮುಗಾ ರಚಿಯಿಂಪ ಬಡಿನವಿ” ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು ನೇಲಟೂರಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅವರಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಿಲಾಸ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮೂರು ಭಾಗಗಳು I=೪೧೭, II=೪೭೪, III=೨೮೦ ಒಟ್ಟು ೧೧೭೧ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ನಕಲು. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏಳು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೧೦) ೧೯೭೧ “ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು” ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ತೂರು ಲೋಕನಾಥ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರ ಕವಿರಂಜನಿ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಂ. ಮೂರು ಭಾಗಗಳು I=೪೧೫, II=೪೭೫, III=೨೮೦ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗೆ ನಕಲು. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೧೧) ೧೮೭೩ “Selections from VEMANA FOR THE USE OF SCHOOL and C.TELUGU. ವೇಮನ ಶತಕಮುಲು ಮೂರು ಭಾಗ. ಇದು ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಚ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. FOURTH EDITION. Published by order of the Director of Public Instruction, MADRAS, printed by W. Pushparaatha Chetty, Kalaratna Karm Press, 103 Armeian Street, 50 pages, 196 poems, Price Anna 2”.
- ೧೨) ೧೮೭೯ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು “ನೀತಿ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಾಗಿ ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಶಾಸ್ತ್ರಲು ಮತ್ತು ಸನ್ ಅವರಿಂದ ಆದಿ ಸರಸ್ವತಿ ನಿಲಯ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಪಟ್ಟದ್ದು, ಮೂರು ಭಾಗಗಳು. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೭೨.
- ೧೩) ೧೮೮೭ “ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು” Verses of Vemana-A Telugu Classic with forward meaning and studies by Atmakamananda Paramahansa. C.Narayana Pillai, Madras.
- ೧೪) ೧೮೯೧ ತ್ಯಾಗರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿ. ಬಿ. ‘ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು’ ಟೌನ್‌ಹಾಲ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮದ್ರಾಸು.

- ೧೫) ೧೮೯೨ “ವೇಮನ ಪದ್ಯಂಗಳ್ (ತಮಿಳಂ) “100 Telugu stanzas of Vemana on Religious, Moral and Philosophic themes. edited in Tamil characters with Tamil Paraphrases by Sitaram Prasad”.
- ೧೬) ೧೮೯೨ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬ ಪಿಳ್ಳೆ. ಎ. “ವೇಮನ ನೀತಿ ವೆನ್ನಾ’ ವೇಮನ ನೀತಿ ಸೂಕ್ತಿಗಳು. ತಮಿಳು ಅನುವಾದ ಪಿ.ಮಂಗಪುಟ್ಟಿ ನಾಯುಡು ಮದ್ರಾಸು.
- ೧೭) ೧೮೯೨ ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು ಸಂಪಾದಕ: ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯ, ಮದ್ರಾಸು.
- ೧೮) ೧೮೯೪ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು “MORAL STANZAS” by the great Telugu poet Vemana. ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು. ವೇಮನೆಂಬ ಮಹಾಕವಿಯಿಂದ ನೀತಿ, ಭಕ್ತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇದು ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧೋಪಾಸಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪಮ್ಮಿ-ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪೆನಿಯವರಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ನಿಕೇತನ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಚುರಣಗೊಂಡಿತು. ಚೆನ್ನಪುರಿ” ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೭೨ ಇದು ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣದ ನಕಲು.
- ೧೯) ೧೮೯೮ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು, ಸಂಪಾದಕ: ದೇವಶಂಕರ್ ವಿಶ್ವನಾಥ್. ಮದ್ರಾಸು.
- ೨೦) ೧೯೦೦ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು, “ಲೋಕೋಪಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ೧೧೫ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ - ಇದು ವೇಲೂರು-ಕನ್ನಯ್ಯದಾಸು ಅವರಿಂದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ, ಮದ್ದಾಲ-ವೇಲೂರು ಭಾಷ್ಯ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರ ಶ್ರೀ ಕುರುಮರ್ತಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಚುರಣಗೊಂಡಿತು”. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದ ಎಂಟು ಭಾಗಗಳ ಪೈಕಿ ಈ ಸಂಪುಟ ಮೊದಲನೆಯದು “ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಲಸ್ವರೂಪಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೌತ್ರನಾದ ವೇಲೂರಿ ಕನ್ನಯ್ಯ ದಾಸನಿಂದ” ಹತ್ತು ಪುಟಗಳಷ್ಟು ವೇಮನನ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದೆ”.
- ೨೧) ೧೯೦೦ “ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು” “ವೇಮನ ಎಂಬ ಮಹಾಕವಿಯಿಂದ ನೀತಿ, ಭಕ್ತಿ, ರಹಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಗ್ರಂಥವು ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧೋಪಾಸಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತ-

- ವಾಗುವುದರಿಂದ ಕಂಭಂಪಾಟಿ ವೇಂಕಟರತ್ನಂ ಅವರಿಂದ - ಇಂಚೂರಿ ಸುಬ್ಬಾರಾಯುಡು ಅವರ ಶ್ರೀ ಕಮಲಾನಂದ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. (ತಾಳೆಗರಿ ಗ್ರಂಥದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ) ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೭೨.
- ೨೨) ೧೯೦೧ ವೇಮನ ನೀತಿ ವೇದಾನ್ತ ರತ್ನಾವಳಿ (ತೆಲುಗು ಪದ್ಯ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ) ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ನಾಯುಡು, ಮದ್ರಾಸು.
- ೨೩) ೧೯೦೧ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು “ಕೊಲ್ಲಾಪುರಂ ಅಗ್ರಹಾರ ನಿವಾಸಿಯಾದ” ಪಮ್ಮಿತ್ಯಾಗಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಂದ ಪ್ರಕಟನೆ. ಮೂರನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೮೦೦. ಇದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರವಿದೆ.
- ೨೪) ವೇಮನ ವೇದಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತಮು. ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಯೋಗಿ ತರ್ಜುಮಾ ಬೋಧಿನಿ. ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೀಠಿಕೆ. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೦೦.
- ೨೫) ೧೯೦೩ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮ್ (ತೆಲುಗು ಪದ್ಯಗಳು-ತಮಿಳಾಚ್ಚು) edited on the basis of C.P. Brown's edition - with Tamil prose translation by ಪುಡುವಾಯಿ ನಾಯಣದಾಸರ್, ಮದ್ರಾಸು.
- ೨೬) ೧೯೦೬ ವೇಮನ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಪದ್ಯಮುಲು. ಮುತ್ಯಾಲ ನರಸಿಂಹಯೋಗಿ. ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ. ಮದ್ರಾಸು-೨ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೩೦೦೨
- ೨೭) SELECTIONS FROM VEMANA. Pub., by P.Thyagaraya Chetty. Printed at Sri Rajarajeshwari Niketan Press, Old Washer Man Pet, MADRAS, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೨೭೭.
- ೨೮) ೧೯೦೮ ವೇಮನ ರತ್ನಮುಲು ಪರಿಷ್ಕರ್ತರು. ರೆಂಟಾಲ ವೇಂಕಟ ಸುಬ್ಬಾರಾವು, ಮೈಲಾಪೂರ್, ಮದ್ರಾಸು. ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦
- ೨೯) ೧೯೦೮ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು “ಟಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯನವರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಪಾತಚಾಕಲಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಮ್ಮಿತ್ಯಾಗಯ್ಯ ಸೆಟ್ಟಿಯವರಿಂದ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ನಿಕೇತನ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು”. ಈ ಗ್ರಂಥ ತುಂಬಾ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ. ೧೩೮ನೇ ಪುಟದವರೆಗೆ ೧೭೬೩ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.
- ೩೦) ೧೯೦೮ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು “ಶ್ರೀ ಮದುಮಾರಮಣ ಚರಣಾರವಿಂದ ನಿಕ್ಷ್ಯಂದಮಾನಮರಂದ ತುಂದಿಲ ಮತ್ತೇಂದಿರಾಯಮಾನ ಸನ್ಮಾನರೂ, ವೇದಾಂತ ಪಂಡಿತರೂ ಆದ ವೇಮನ ಅವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಲೇಖಕ ಪ್ರಮಾದ ಜನಿತ ದೋಷಗಳು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಟಿ.

- ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯನವರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮುದ್ರಣ: ಪಮ್ಮಿತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪುಟ ೧೩೮. ಪದ್ಯಗಳು ೧೭೯೨.
- ೩೧) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: “ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟಲದಾಸು ವಿರಚಿತ ಪದ್ಯಗಳು” ಇಚ್ಛಾಪುರಮು.
- ೩೨) ೧೯೦೯ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ಟಿ. ಗೋಪಾಲಯ್ಯ (ಶಾಂತಾನಂದಯೋಗಿ) ಮದ್ರಾಸು. ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೩೦೦೨
- ೩೩) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಶಾಸ್ತ್ರಲು ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್ ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣಮು, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೭೩ (ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ ನಕಲು).
- ೩೪) ೧೯೧೧ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು (Verses of Vemana - Moral, Religious and Satirical) translated by Charles Philp Brown of the Madras Civil Services Madras. V.Ramaswamy Sastrulu and Sons. ೧೮೨೯ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೌನ್ ಅವರು ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದರ ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ: ಪುಟಗಳು ೨೧೪. ಮೇಲೆ ತೆಲುಗು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಭಾಗಗಳು. ೧) ೨೦೦ ೨) ೨೧೪ ೩) ೨೭೯
- ೩೫) ೧೯೧೩ ವೇಮನೂಕ್ತಿ ರತ್ನಾಕರಮು: “ಇದು ಸರಸ ಚತುರ್ವಿಧ ಕವಿತಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ದುರಂಧರರಾದ ವಾವಿಳ್ಳ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ” ರಾಯವರದ ಪೂರ್ಣಾಚಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳಿವು. ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು ೪೦೩೫.
- ೩೬) ೧೯೧೫ ವೇಮನ ಪದ್ಯ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಬೋಧಿನಿ: ಪೂಡಿ ಪೆದ್ದಿ ಸಾಂಬ ಶಿವರಾವು. ಪಮ್ಮಿತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪನಿ, ಮದ್ರಾಸು.
- ೩೭) ೧೯೧೬ ವೇಮನಾಯುನಿ ಪದ್ಯಪದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಮು” “ಇದು ನೆಲ್ಲೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಮೈಪಾಟಿ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕಾಳಿಕಾ ವರಪ್ರಸಾದ ಕವಿ ವಿಶ್ವಾಭ್ರಾಣ ಶಿವ ಜೀವೈಕೈ ಸಂಧಾನಯೋಗಿ, ಶ್ರೀಮತ್ ಕರೂರಿ ಬಂಗಾರಯ್ಯನವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರ ಧನಸಹಾಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಪಾತಚಾಕಲಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ”. ಇದರಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಚಿತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ವೆರಿವೇಮನ (ಹುಚ್ಚವೇಮಣ್ಣ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.
- ೩೮) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: “ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಕೃತಮು” ಚೆನ್ನಪುರಿ ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಶಾಸ್ತ್ರಲು ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತ” ಮೂರು ಭಾಗಗಳು, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೭೩ ಬ್ರೌನ್ ಅವರ ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣದ ನಕಲು.

- ೩೯) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು(ಆಂಧ್ರ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತ): ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಶಾಸ್ತ್ರಲು ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ಮದ್ರಾಸು. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ. ೨೪೫೭. ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ ಅವರಿಂದ ಪೀಠಿಕೆ.
- ೪೦) ೧೯೨೦ ಶತಕ ರತ್ನಾವಳಿ: ಸಂಪಾದಕ : ರೆಂಟಾಲ ವೆಂಕಟನುಬ್ಬಾ ರಾವು ಬಿ.ಎ. ಬಿ.ಎಲ್. ಹೈಕೋರ್ಟ್ ವಕೀಲರು, ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಡಿಪೋ-ಮೈಲಾಪೂರ್-ಮದ್ರಾಸು. ೨೦೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ೨೦೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ.
- ೪೧) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು : ಪರಿಷ್ಕರಣೆ - ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಅಯ್ಯವಾರು. ಪ್ರಚುರಣ; ಪಮ್ಮಿ ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಂಪೆನಿ. ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣಮು.
- ೪೨) ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: “ಇದು ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ವೇಲೂರು ಕುಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅಮೆರಿಕನ್ ಡೈಮೆಂಡ್ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ” ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣಮು. ಮೂರು ಭಾಗಗಳು ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೭೨, ಪುಟಗಳು ೫೬.
- ೪೩) ೧೯೨೨ ವೇಮನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥನುಭವ ಶಿರೋಮಣಿ: “ಇದು ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರು ಶಂಕರಮಂಚಿ ಲಕ್ಷೀನರಸಿಂಹ ರಾಜಯೋಗೀಂದ್ರರ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನಾದ ಗಂಜಾಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಪುರ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಶ್ರೀ ತಾರಕ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವಿ, ಪೂಡಿ ಪೆದ್ದಿ ಸಾಂಬಶಿವರಾವು ಅದರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಪಾತಶಾಲಕಲಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು”. ಪುಟ. ೫೬.
- ೪೪) ೧೯೨೩ ವೇಮನ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಪದ್ಯಮುಲು: ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಮದ್ರಾಸು.
- ೪೫) ೧೯೨೫ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: (ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತಮು) ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್. ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ ಪೀಠಿಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಮಣಕವುಲು “ವೇಮನಜೀವಿತಮು”
- ೪೬) ೧೯೨೬ ವೇಮ ಪದ್ಧಿಯಮ್ (ತಮಿಳು ಅನುವಾದ) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ನಾರಾಯಣ ದಾಸನ್. ಭಾರತಿ ಪ್ರೆಸ್, ಚೆನ್ನಪುರಿ. ಮುದ್ರಕರು: ಐ. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಚೂಲ್ಯೆ, ಮದ್ರಾಸು.
- ೪೭) ೧೯೨೭ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ಮದ್ರಾಸು.
- ೪೮) ೧೯೨೮ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ಮದ್ರಾಸು.
- ೪೯) ೧೯೨೮ ವೇಮನ ರತ್ನಮುಲು: “ಪಂಡಿತರಿಂದ ತಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು” ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣ. ಕಾಕಿನಾಡ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೫೦೦.

- ೫೦) ೧೯೨೯ ವೇಮನ ರತ್ನಮುಲು: ಪಸುಪುಲೇಟಿ ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ ಅಂಡ್ ಬದರ್ಸ್, ಬುಕ್ ಸೆಲ್ಲರ್ಸ್, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ, ಕಾಕಿನಾಡ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದುದು. ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೭೭
- ೫೧) ೧೯೨೯ ನೀತಿಶತಕ ಸಂಪುಟಮು: ಇದರಲ್ಲಿ ವೇಮಣನ ನೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಲು ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿರಮಣ ಕವಿಗಳ ಪೀಠಿಕೆ.
- ೫೨) ೧೯೩೧ ವೇಮನಯೋಗಿ ಪದ್ಯರತ್ನಮುಲು; ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ ವೀರ ವೆಂಕಯ್ಯ. ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ, ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೦೦
- ೫೩) ೧೯೩೩ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಪುಲಿಪಾಟ ರಂಗಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ರಂಗಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಚೀರಾಲ, ರಾಜಮಹೇಂದ್ರವರದ, ಶ್ರೀ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦೦.
- ೫೪) ೧೯೩೪ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ರಾಮಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಪ್ರಕಾಶನ
- ೫೫) ೧೯೩೪ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ಆರ್.ವೇಂಕಟರಮಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ. ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಚಂದಾ ನಾರಾಯಣ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ, ಸಿಕಂದ್ರಾಬಾದ್, ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೦೦.
- ೫೬) ೧೯೩೫ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: “ಯನ್.ವಿ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ ಆನಂದ ಭಾರತಿ ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೩೨೦೦
- ೫೭) ೧೯೩೭ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು ಟೀಕಾತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತಮು (ಪ್ರಥಮ ಭಾಗ): “The vereses with meanings by Atmakamananda prama hamsa swamy part-1 ಶ್ರೀಮದಖಂಡ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಆತ್ಮಕಾಮಾನಂದ ಪರಮಹಂಸ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ, ದೃಷ್ಟಾಂತಶ್ಲೋಕಗಳೊಂದಿಗೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. (ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣ) ವೆಸ್ವಾರ್ಡ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ ಅವರಿಂದ. ಅಮೆರಿಕನ್ ಡೈಮೆಂಡ್ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಚೆನ್ನಪುರಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಡೆಕ್ಸ್ ಇದೆ.
- ೫೮) ೧೯೩೭ ವೇಮನ ಪದ್ಧಿಯಮ್ (ತಮಿಳುನುವಾದ) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಪ್ರಸಾದ್, ಮುದ್ರಣ: ಮುತ್ತುವಡಿವೇಲ್ ಮೊದಲಿಯಾರ್ ಪೂಮಗಳ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ ಸ್ಪೇಷನ್, ಮದ್ರಾಸು.
- ೫೯) ೧೯೪೧ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು; ನೇದುನೂರಿ ಗಂಗಾಧರಂ(?)
- ೬೦) ೧೯೪೯ ವೇಮನ ನೀತಿಪದ್ಯ ರತ್ನಾವಳಿ; ಸಂಕಲನ, ನೇದುನೂರು ಸೋದರರು, ಪ್ರಿಂಟರ್ ಅಪ್ಪಲಸ್ವಾಮಿ.

- ೬೧) ೧೯೫೫ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ತಾತ್ಪರ್ಯ ಸಹಿತಮು, ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಶಾಸ್ತ್ರಲು ಅಂಡ್ ಸನ್ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಕಟನೆ, ಮದ್ರಾಸು, ಪದ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೭೪೮. ರಾಳ್ಳಪಲ್ಲಿಯವರು ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಪುಸ್ತಕದ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ.
- ೬೨) ೧೯೫೬ ವೇಮನ ಪದ್ಮಿಯಮ್ (ತಮಿಳಾನುವಾದ): ಯೋಗಿ ಶ್ರದ್ಧಾನಂದ ಭಾರತಿ, ಅಡಯಾರ್, ಮದ್ರಾಸು, ತಿರುವನಂತೂರು.
- ೬೩) ೧೯೫೬ ವೇಮನ ಶತಕಮು: ಕೊಂಡಾವೀರಯ್ಯ ಅಂಡ್ ಸನ್.
- ೬೪) ವೇಮನ ನೀತಿರತ್ನಾವಳಿ: ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ, ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ. ಮದ್ರಾಸು ೧ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೧೬.
- ೬೫) ೧೯೫೮ ವೇಮನ ಪದ್ಯರತ್ನಮುಲು. ನೇದನೂರಿ ಗಂಗಾಧರ ಅವರಿಂದ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ ವೀರವೆಂಕಯ್ಯ, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೬೮೦.
- ೬೬) ೧೯೬೦ ವೇಮಗೀತ ಪ್ರಥಮ ಸಹಸ್ರಮು: ಶ್ರೀರಾಮ ನೃಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಕವಿಗಳು(ಗಂಧಂ ಶ್ರೀ ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ಇಚ್ಚಿಂಕಿ ನೃಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿ) ಶ್ರೀ ರಾಮನೃಸಿಂಹ ಗ್ರಂಥಮಾಲ, ತೋಲೇರು, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦೦.
- ೬೭) ೧೯೬೦ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು(ಅಕಾರಾದಿಯಾದಿ) ನೇದನೂರಿ ಗಂಗಾಧರಂ ಅದ್ವಪಲ್ಲಿ ಅಂಡ್ ಕೋ. ರಾಜಮಂಡ್ರಿ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೫೦೦೦. ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನಾ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಅವರು “ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳು ಒಂದು ದಿಸೆಯ (ಪಾರ್ಶ್ವದ) ಸಮಗ್ರರೂಪ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ೬೮) ೧೯೬೧ ವೇಮನ ನೀತಿಪದ್ಯ ರತ್ನಾವಳಿ: ಗ್ರಂಥ ಸಂಧಾತರು; ನೇದನೂರಿ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ, ವೇಂಕಟ ರಾಮಾನುಜಂ. ಎರಡನೆ ಮುದ್ರಣ ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಮದ್ರಾಸು. ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೧೬.
- ೬೯) ೧೯೬೨ ಶ್ರೀರಾಮದೇಶಿಕನ್ ಎನ್.ಎಸ್. “ವೇಮನ ಪದ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಾನುವಾದಃ” (ತೆಲುಗು ಪದ್ಯ, ಅನುವಾದ ಶ್ಲೋಕಗಳು) ಎನ್. ಅನಂತಶಯನಂ ಅವರ ಮುನ್ನುಡಿ. ಬಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣಾರಾವು ಅವರಿಂದ ಪೀಠಿಕೆ, ಮದ್ರಾಸು.
- ೭೦) ೧೯೬೨ ವೇಂಕಟ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶರ್ಮ ಜನಮಂಚಿ, ಟೀಕಾತಾತ್ಪರ್ಯ ಕರ್ತ “ವೇಮನ ಚರಿತ್ರಮು” (ಚರಿತ್ರೆ ಅಲ್ಲ) ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮುದ್ರಣ, ರಾಯಲು ಅಂಡ್ ಕೋ. ಕಡಪ.
- ೭೧) ೧೯೬೨ ವೇಮನ: (ಕನ್ನಡ) ವೆಂಕಟರಾಮಪ್ಪ.

- ೭೨) ೧೯೬೩ ವೇಮನ ಶತಕಮ್(ಸಂಸ್ಕೃತಾನುವಾದ): ಕವಿ ಆರ್.ಎಸ್. ಆರ್. ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ; ವಿದ್ವಾನ್ ರಾಂಪಲ್ಲಿ ಸೀತಾವೀರಾರಾಮಸ್ವಾಮಿ, ಬ್ರಾಡಿಪೇಟೆ, ಪಾಲಕೊಲ್ಲು, ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦.
- ೭೩) ೧೯೬೬ ಶತಕ ಸಂಪುಟಮು. (ವೇಮನ ಶತಕಮು): ನಿಡದವೋಲು ವೆಂಕಟ್ರಾವು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಹೈದರಾಬಾದು.
- ೭೪) ೧೯೬೬ The musings of a mystic (Telugu poems of Vemana rendered in to the english verses) Mir. Mahmood Ali Khan Hyd., forward by K.Bullyya. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦.
- ೭೫) ೧೯೬೭ THE VERSES OF VEMANA (in the Telugu original with english rendering) by C.P. Brown, Andhra Pradesh Sahitya Akademi, Hyderabad, ಮದ್ರಾಸು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿನ ಡಿ. ೧೭೭೪ ಪ್ರತಿಯೇ ಈ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಆಕರ. ಸಂಪಾದಕರು ಡಾ|| ಚಲ್ಲಾ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೧೫.
- ೭೬) ೧೯೭೨ ವೇಮನ ಯೋಗಿ ಪದ್ಯರತ್ನಮುಲು: ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮದ್ರಾಸು-೨, ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೩೫.
- ೭೭) ೧೯೭೨ ವೇಮನ ಪದ್ಯಮುಲು: ಪರಿಷ್ಕರಣೆ; ಉಭಯಭಾಷಾ ಪ್ರವೀಣ ಉತ್ಪಲ ವೇಂಕಟ ರಂಗಾಚಾರ್ಯಲು, ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಎನ್.ವಿ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ. ಮದ್ರಾಸು ೨, ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೧೬೬.
- ೭೮) ೧೯೭೨ ವೇಮನ ಜಯಭೇರಿ: ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನ) ವೇಮಣ್ಣನ ಮೂರನೇಯ ಜಯಂತಿ(೨೬-೩-೭೨) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದ್ದು. ವಿಶಾಖ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲೇಖಕರ ಸಂಘ. ಪ್ರಚುರಣ-೧, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೯೯.
- ೭೯) ವೇಮನ ಶತಕಮ್(ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್): ರಾಂಪಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿ “ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಪಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥ. ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯೇ ಸಂಮುದ್ರಿತಮ್”.
- ೮೦) ವೇಮಗೀತ (ಪ್ರಥಮ ಸಹಸ್ರ, ಸಂಸ್ಕೃತಾನುವಾದ) ನಾಗರಲಿಪಿ ಶ್ಲೋಕ. ಅನುವಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಶ್ರೀರಾಮನೃಸಿಂಹ ಕವಿವುಲು
- ೮೧) ೧೯೭೩ ವೇಮನ ಶತಕಮು: (ತೆಲುಗು ಮೂಲ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನುವಾದ. ವಿದ್ವಾನ್ ಪಿಸಿಪಾಟಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಸಿಕಂದ್ರಾಬಾದು, ೧೦೮ ಪದ್ಯಗಳು.
- ೮೨) ೧೯೭೩ ವೇಮಣ್ಣ ವೇದಂ: “ಆರುದ್ರ ರಸಾರ್ಥವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ” ಯುವಭಾರತಿ. ೫ ಕಿಂಗ್ಸ್ ವೇ. ಸಿಕಂದ್ರಾಬಾದು, ೩.೪೦ ಪದ್ಯಗಳು.

- ೮೩) ೧೯೭೪ ವೇಮಣ್ಣ ವೇದಂ: ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಆರುದ್ರ, ಸ್ವಾತಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಇನ್ನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಪದ್ಯ ಸಮೇತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದೆ. ಇದು ಇನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.
- ೮೪) ೧೯೭೫ ವೇಮನ ಪದ್ಯರತ್ನಮುಲು: ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಗೊಲ್ಲಪೂಡಿ ವೀರಾಸ್ವಾಮಿ ಸನ್. ಶ್ರೀಸೀತಾರಾಮಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮೋಚಿವೀಧಿ. ರಾಜಮಂಡ್ರಿ.
- ೮೫) ೧೯೭೬ ವೇಮನ ಪದ್ಯ ರತ್ನಾಕರಮು: ಬುಲುಸು ವೇಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಅಪರಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಬಾಲಸರಸ್ವತಿ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮದ್ರಾಸು, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ೨೫೦೪. (೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಾವಿಳ್ಳ ಅವರ ಪ್ರತಿಗೆ ಸರಿಸುಮಾರಾಗಿ ಇದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ೨೨೪ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂರು ಪದ್ಯಗಳು ಪುನರುಕ್ತಿಯಾಗಿವೆ)
- ೮೬) ೧೯೮೦ ವೇಮಣ್ಣ ವಾದಂ: ಸಂಕಲನಂ-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಡಾ. ಎನ್. ಗೋಪಿ, 'ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ನೇಪಥ್ಯ' - ಎಂಬ ವಿಪುಲವಾದ ಪೀಠಿಕೆ. ಚೇಕೂರಿ ರಾಮಾರಾವು ಅವರ 'ವೇಮನ್ನ ಆದರ್ಶಂ' ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಹೈದರಾಬಾದು. ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ Hyderabad Book Trust 10-1-17/2. First Floor. Shyam Nagar Hyderabad-500004 ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೦.
- ೮೭) ? ವೇಮನ್ನ ಶತಕಮು: ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವೇಂಕಟ ಶೇಷಕವಿ(A)ಇದು ನೂರು ಪದ್ಯಗಳ ಮುವತ್ತಾರು ಪುಟಗಳ ಕಿರುಪುಸ್ತಕ. ಕರ್ನಾಲ್ ನ ಜೈಹಿಂದ್ ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರಪಂಚ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನುಳ್ಳ "ವೇಮಣ್ಣ" ಎಂಬ ಮುಕುಟಾರ್ಥದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ೮೮) ? ವೇಮಣ್ಣ ಪದ್ಯಗಳ ಹಿಂದಿ ಉರ್ದು ಅನುವಾದ. ಸಂಪಾದಕರು ಎಮ್. ರಾಮಪ್ಪ, ಡಾ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾವು, ಡಾ. ಶ್ರೀ ರಾಮಶರ್ಮ. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೨೩
- ೮೯) ವೇಮನ, ಶೇಷಾಚಾರ್ಯರು First poetical reader with selections from the vaymana pathyam.
- ೯೦) ? ವೇಮನ ಶತಕಮು: ನಾಗೇಂದ್ರ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮಹಾಕಾಳಿ ಸ್ಟ್ರೀಟ್, ಸಿಂಕದ್ರಾಬಾದು.
- ೯೧) ? ಸುಮತಿ ವೇಮನ ಶತಕಾಲು; (ಸಂಸ್ಕೃತಾನುವಾದ) ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಟಿ.ಜಿ. ವರದಾಚಾರ್ಯರು ಎಂ.ಎ. ಪ್ರಕಟನೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಹೈದರಾಬಾದು. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ. ಸುಮತಿ ೧೦೮. ವೇಮನ ೧೦೨.

- ೯೨) ವೇಮನ ಪದ್ಧಿಯಮ್ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ತಮಿಳು) ಶ್ರೀರಾಮದೇಶಿಕನ್.
- ೯೩) ವೇಮನ ಜ್ಞಾನಪದ್ಯಗಳು (ಕನ್ನಡ) ಬಿ. ರಾಮರಾಜು, ಶಿಥಿಲವಾಗಿದೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಆಧುನಿಕ ಶತಕಗಳು

- ೧) ೧೯೫೬ ನಾರ್ಲ, ವಿ.ಆರ್.: "ನಾರ್ಲವಾರಿಮಾಟ" ಪದ್ಯಸಂಪುಟ "ವಾಸ್ತವಮ್ಯ ನಾರ್ಲವಾರಿ ಮಾಟ" ಎಂಬ ಮುಕುಟ, ೪೯೯ ಪದ್ಯಗಳು. ಪು. ೧೩೬ "ಚಿನ್ನಯ್ಯ ಸೂರಿಗೆ ಬೇಸರ ತರಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳು".
- ೨) ೧೯೬೬ ಪೂರ್ವಾಕೃತಂ 'ವೇಮನಾರ್ಯ ಶತಕಮ್'. ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ. ೧೧೭.
- ೩) ೧೯೬೯ ಸುಂದರಂ ರಾಳಪಲ್ಲಿ: "ಆಧುನಿಕ ವೇಮನ ಶತಕಮು" "ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ" ಎಂಬ ಮುಕುಟದೊಂದಿಗೆ ೧೦೧ ಪದ್ಯಗಳು.
- ೪) ೧೯೭೪ ನಾರ್ಲ ವಿ.ಆರ್. "ನವಯುಗಾಲ ಬಾಟ" ನವೋದಯ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ವಿಜಯವಾಡ ೨, 'ನಾರ್ಲವಾರಿ ಮಾಟ' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ಐವತ್ತು ಅರವತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮುಕುಟ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕಲನದ ಹೆಸರೂ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಮುನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೫) "ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮ ವಿನುರವೇಮ" ಮುಕುಟದೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ದೇವುಲಪಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ವೇಮಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳು

ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳು; ತೆಲುಗು-ಇಂಗ್ಲೀಷ್

- ೧) ೧೯೨೨ ಸುಬ್ಬಾರಾವು ಪಂತಲು, ವಂಗೂರಿ: ವೇಮನ (ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಬೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಕಮಲಕುಟೀರ ಪ್ರೆಸ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ನರಸಾಪುರಮು. ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೫೧. ಬೆಲೆ.೨-೮-೦.
- ೨) ೧೯೨೪ ಶಿವರಾವು ದಿಗವಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟ, "ಬಿ.ಎ.ಬಿ.ಎಲ್. ಪೋತನ ವೇಮನಲ ಯುಗಮು(ಆಂಧ್ರವಾಚ್ಯಯ ಯುಗಮುಲು)" ಚೆನ್ನಪುರಿ ರಾಜಧಾನಿ ಕಲಾಶಾಲೆಯವರ ೧೯೨೨ ಸಂವತ್ಸರದ ಪವೆಲ್ ಅಂಡ್ ಮೋರ್ ಹೆಡ್ ಬಹುವಾನ(೧೧೦/-) ಪಡೆದ ತೆಲುಗುಲೇಖನ ವಿಜ್ಞಾನಚಂದ್ರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣಾ ಆಫ್ರಿಕಾಚರಿತಗಳ ಗ್ರಂಥಕರ್ತ. ಶಾರದಾ ಭಂಡಾರ ಮುದ್ರಣಾಲ ಬೆಜವಾಡ ಮುದ್ರಿತ, ಸರ್ವಸ್ಯಾಮ್ಯವೂ ಸಂಕಲಿತ. ೬೪ ಪುಟಗಳು ಬೆಲೆ. ರು. ೦-೮-೦

- ೩) ೧೯೨೮ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ರಾಳ್ಕಪಲ್ಲಿ, 'ವೇಮನ' (ಸರ್. ಆರ್. ವೆಂಕಟರತ್ನ ನಾಯುಡು ಅವರ ದತ್ತಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು) ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಅವರಿಂದ ಪ್ರಕಟನೆ. ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೩೯, ಮೂರನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೪೫, ಇತ್ತೀಚಿನ ಮುದ್ರಣ ೧೯೭೧.
- ೪) 1950 Topa, Iswara: Saint Vemana and his philosophy, Telugu Akademy, Hyderabad.
- ೫) 1958 Krishna Rao G.V., Vemana (his poetry and philosophy); published in 'Half way' the golden book presented to V.R. Narla on his fifty first birthday'.
- ೬) ೧೯೫೮ ವೆಂಕಟಾಪಧಾನಿ, ದಿವಾಕರ್ಲ: 'ವೇಮನ ಯೋಗಿ', (ತೆಲುಗು ಅನುವಾದ ಮೂಲ: ಡಾ|| ಈಶ್ವರ್ ಟೋಪಾ) ದಿ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಕಂ. (ರಿ) ಮದ್ರಾಸು-ತೆನಾಲಿ-ಹೈದರಾಬಾದು.
- ೭) 1969 Narla, V.R.: Vemana (Markers of Indian Litreture Series) Sahitya Akademy. New Delhi.
- ೮) 1969 Narla V.R. "Vemana through western eyes", edited with an introduction, M.Seshachalam & Co. Madras. Machlipetnam. Secunderabad.
- ೯) ೧೯೭೦ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಬಂಡಾರು: 'ವೇಮನ ಚರಿತ್ರೆ', ಪ್ರಕಾಶಕರು; ಶ್ರೀ ನಿರ್ಮಲಶೈವ ಸಾಹಿತಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕ, ನಂಡೂರಿವಾರಿ ವೀಧಿ, ಗಾಂಧಿನಗರ, ಕಾಕಿನಾಡ ಪೂರ್ವಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- ೧೦) ೧೯೭೧ ಕೋದಂಡ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ. ಮರುಪೂರಿ: 'ವೇಮನ-ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ' (ತೆಲುಗು ಅನುವಾದ.) ನೆಲ್ಲೂರು ವರ್ಧಮಾನ ಸಮಾಜದವರ ಪ್ರಕಟಣೆ, ನಾರ್ಲ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ Vemana through western eyes ಪುಸ್ತಕದ ತೆಲುಗು ಅನುವಾದ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೧೧) 1972 Krishna Reddi, D., "Vemana and Samskara" (comparative study) (U.Printed), Thesis submitted to Sr.Venkateshwara University for the Degree of Doctor of Philosophy.
- ೧೨) 1972 Apparao, Gandham: "Great poets of the people" (collection 8 essays): University of Madras-5, INDIA.
- ೧೩) ೧೯೭೪ ಅಪ್ಪಾರಾವು, ಗಂಧಂ. 'ಪ್ರಜಾಕವಲು' (ಎಂಟು ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ) "Great poets of the people" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಅನುವಾದ, ಮದರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮದ್ರಾಸು-೫, ಇಂಡಿಯಾ.

- ೧೪) ೧೯೭೫ ಕೋದಂಡರಾಮಿ ರೆಡ್ಡಿ, ಮರಪೂರು. "ಪ್ರಜಾಕವಿ ವೇಮನಯೋಗಿ": ಪ್ರಪಂಚ ತೆಲುಗು ಮಹಾಸಭೆ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಹೈದರಾಬಾದ್, ೫೦೦೦೪.
- ೧೫) ೧೯೭೯ ಅಪ್ಪಾರಾವು, ಗಂಧಂ: 'ವೇಮಣ್ಣ-ಸರ್ವಜ್ಞ' ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನ. Professor and Head of the Dept., of Telugu University of Madras. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ (ತೃತೀಯ ಪುಷ್ಪ) ಹದಿಮೂರು ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ. ೧೯೦ ಪುಟಗಳು. ಡಾ|| ಗಂಧಂ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಅವರು 'Comparative study of Vemana and Sarvanja' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ತೆಲುಗು ಅನುವಾದ, ಈ ಪುಸ್ತಕ.
- ೧೬) ೧೯೮೦ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರರಾವು, ತ್ರಿಪುರ ನೇನಿ: ವೇಮನ (ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಲ್ಲ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್): ವಿಜಯವಾಡ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ (ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ)

- ೧) 'ವೇಮನ ಚರಿತ್ರೆ' (ದ್ವಿಪದ ಕಾವ್ಯ) ತಾಳಪತ್ರ ಪ್ರತಿ(ಅಮುದ್ರಿತ) ಕಾಕಿನಾಡದಲ್ಲಿರುವ ರಾಂಧ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈಗ ಅದು ಅಲಭ್ಯ. ಕಚಾರುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ರಾಳಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದೂ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.
- ೨) 1913 (?) Ramakrishna Rao. C.: Vemana - the Telugu poet and saint (English) G.A. Natesan and Co. Madras.
- ೩) ೧೯೧೭ ಆದಿನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಪಂಚಾಗ್ನುಲ: 'ಶ್ರೀ ವೇಮನಯೋಗಿ ಜೀವಿತಮು' ವಾವಿಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ಮದ್ರಾಸು. ೩೭ ಪುಟಗಳ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಪುಸ್ತಕ. ವೇಮಣ್ಣನ ಚಿತ್ರವಿದೆ.
- ೪) ೧೯೧೭ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಮು, ಚಿಲಕಮರ್ತಿ: 'ವೇಮನ ಕವಿ': ಕಾದಂಬರಿ.
- ೫) ೧೯೪೮ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕವಿ, ಬಂಡ್ಲೆ: 'ವೇಮನ' (ಪದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಕಾವ್ಯ): ವಿಶ್ವಜ್ಞ ಮಂಡಲಿ, ತೆನಾಲಿ. ಇದು ವೇಮನನ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾವ್ಯ. ಎಟುಕೂರಿ ವೇಂಕಟ ನರಸಯ್ಯನವರು ಪರಿಚಯ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ೬) ೧೯೫೫ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ, ನಾದೆಲ್ಲಮೆಧಾ: "ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಯೋಗೀಯಮು" (ಪ್ರಬಂಧ ಕಾವ್ಯ): ಕೃಷ್ಣಾ ಸ್ಟುಡೆಂಟ್ಸ್ ಪ್ರೆಸ್, ಬಂದರು. ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯಪ್ರಬಂಧ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯ. ನೂರಕ್ಕೂ ನೂರು ಪಾಲು ಪ್ರಬಂಧ ಲಕ್ಷಣಗಳು (ಅಪ್ಪಾರಶರ್ಮನಗಳು ಷಷ್ಠಾಂತಗಳು ಇವೆ.)

- ೭) ೧೯೭೦ ಭಾವನಾರಾಯಣರಾವು, ಚಿಲ್ಲರ: “ಯೋಗಿ ವೇಮನ”: ಸರ್ವೋದಯ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ವಿಜಯವಾಡ.
- ೮) ೧೮೭೧ ಶರ್ಮಾ, ಎನ್.ವಿ.ಎಸ್.: “ವೇಮನ”: ನಗಾರಾ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ನಾರಾಯಣಗೂಡ, ಹೈದರಾಬಾದ್. ವೇಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಜನಜನಿತವಾದ ಕಥೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ರೂಪಿಸಿದ ವೇಮಣ್ಣನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ. ಪುಟಗಳು ೪೦.
- ೯) ೧೯೭೩ ಚಿನ್ನಯ ಬ್ರಹ್ಮಕವಿ: ಚೇಂಬೋಲು. ಬಿ.ಎ.: “ವಿಶ್ವದಾಭಿರಾಮಮು” ೮೨೭ ಪದ್ಯಗಳ ಕಾವ್ಯ; ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ. ಕುಸುಮಹರ ಶ್ರೀನಿಕೇತನಮು, ವೀರಭದ್ರಪುರಮು, ರಾಜಮಂಡಿ-೧.
- ೧೦) ಷೇಕ್ ಫರೀದು ಕವಿ, ಯಂ.: ವೇಮನ: ವಿನುಕೊಂಡ.
- ೧೧) ಗಂಗಾಧರರಾವು ನೇದುನೂರಿ: “ಮಹಾಯೋಗಿ ವೇಮನ ಕವಿ” ಸಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಮದ್ರಾಸು.
- ೧೨) ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್: “ವೇಮನ” (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೮೦೦) “ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಬೋಧಲು”: (ತಮಿಳು) ನಟೀಶ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ, ಮದ್ರಾಸು.

ನಾಟಕಗಳು

ಮುದ್ರಿತ ನಾಟಕಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅಮುದ್ರಿತವಾದ ನಾಟಕಗಳೆಷ್ಟೋ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರೀ ವೇಮೂರಿ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ (ಹೈದರಾಬಾದ್) ಅವರ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಪುರಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು “ವೇಮನ ಹರಿಕಥೆ”ಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

- ೧) ೧೯೩೬ ರಾಘವ ರೆಡ್ಡಿ ಎಲ್.: ವೇಮನರೆಡ್ಡಿ (ಐದು ಅಂಕಗಳ ನಾಟಕ): ವಲ್ಲಭಾಪುರಂ, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಗ್ರಂಥಮಾಲ ಪು.೧೮, ಬೆಲೆ ೧೨ ಆಣೆ.
- ೨) ೧೯೪೭ ಕಾಶೀಪತಿ, ಕಪಿಲ: “ವೇಮನ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ”: ನಾಟಕ ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ, ಉಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ. ೧೯೪೭-೪೮.
- ೩) ೧೯೬೮ ವೇಮಾರೆಡ್ಡಿ ಚಿಟ್ಟೆಪು: (ಕವಿ ದಿಗ್ಗಜ) ವೇಮನ: ಕೊರಿಟೆಪಾಡು, ಗುಂಟೂರು-೨.
- ೪) ೧೯೭೧ ಪಂಚನಾದಂ ಎಂ. ಶ್ರೀ ವೇಮನಯೋಗಿ.: ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಶ್ರೀ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಬುಕ್ ಸೆಲ್ಲರ್ಸ್, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪೇಟೆ, ವಿಜಯವಾಡ, ಈ ನಾಟಕ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ ನಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬುರಾ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಜಿ.ಎಸ್.ಯನ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವೈ. ಬಲರಾಮಮೂರ್ತಿ, ಪೋತೀಪೆದ್ದಿ

ಶರ್ಮ, ಶ್ರೀಮತಿ ಎ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಪಿಸಪಾಟಿ ಸರಸ್ವತಿ, ಷಹೀದಾ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಖ್ಯರು.

ವೇಮನನ ಬಗೆಗಿನ ಲೇಖನಗಳು

- ೧) 1908 Ramalinga Reddy, C.R.: VEMANA THE REFORMER,; An extract from the presidential address at DEVNALA (village in Bijapur district) published in C.R.Reddy ...Nellore Progressive Union, Nellore, 1970.
- ೨) ೧೯೧೦ ವೇಮನ ಸೂಕ್ತಲು.: ಆಂಧ್ರಭಾರತಿ, ಸಾಧಾರಣ: ಶ್ರಾವಣ
- ೩) 1915 Subramaih Pantulu C.R.: “The age of Vemana - Some milestones in Telugu literature”: Vol.II, B.Narasimheshwara Gupta, Madras.
- ೪) ೧೯೨೩ ವೆಂಕಟರಂಗಯ್ಯ.: ಓಂಗೋಲು: “ವೇಮನ” ಆಂಧ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ, ದುಂದುಭಿ. ಆಶ್ವಯುಜ-ಪುಷ್ಯ.
- ೫) ೧೯೨೩ ವಿಶ್ವನಾಥಶರ್ಮ ವೇಮೂರಿ: “ವೇಮನ ಕಾಲಮು”: ಆಂಧ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಾರಸ್ವತಾನುಬಂಧಮು. ದುಂದುಭಿ ಆಶ್ವಯುಜ ಬ || ೨.
- ೬) ೧೯೨೩ “ವೇಮನ ಕುಲಮು ಕುಟುಂಬಮು”: ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ ಸಾರಸ್ವತಾನು ಬಂಧಮು, ದುಂದುಭಿ, ಕಾರ್ತೀಕ ಶು|| ೮.
- ೭) ೧೯೨೩ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶರಾವು, ಗಾಡಿಚರ್ರ ಎಂ.ಎ. ಎಲ್.ಬಿ.: “ವೇಮನ ಕವಿ ಯೋಗೀಂದ್ರರು”: (ವೇಮನ ಜಯಂತಿ ಸಂದರ್ಭವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ವೇಮನ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಲೇಖನ.): ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೨೩.
- ೮) ೧೯೨೪ ತಮ್ಮಯ್ಯ, ಬಂಡಾರು.: “ವೇಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಮು”: (೧೬೫೩-೧೭೨೦) ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ, ಉಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ, ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ, ೧೯೨೪-೨೫.
- ೯) ೧೯೨೫ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವೇಟೂರಿ.: ವೇಮನ ಕಾಲಮು.: ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ. ಉಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ, ಕ್ರೋಧನ. ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯಮಿ.
- ೧೦) ೧೯೨೬ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಬಂಡಾರು: “ವೇಮನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಮು”: ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ. ಉಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ, ಅಕ್ಷಯ.
- ೧೧) 1928 C.R.Reddy letters to Rallapalli Anantha Krishna Sharma on Vemana (English) during Feb., and June 1928. Five letters dated as (I) 9th Feb., 28; (II) 16th April, 28; (III) 8th May, 28; (IV) 11th May, 28; (V) June, 28. ಈ ಪತ್ರಗಳ ಜೆರಾಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿ ಈಗ ನನ್ನ ಬಳಿಯಿವೆ.

- ೧೨) ೧೯೩೦ ಸುಬ್ಬಾರೆಡ್ಡಿ ಕವಿ, ಕಳ್ಳಂ.: ವೇಮನ.: ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ (ಮಾರ್ಚ್) ೧೯೩೦.
 ೧೩) ೧೯೩೦? ವೇಮನ ಭಾರತಿ, ಪ್ರಮೋದಿ ಆಷಾಢ (ಜುಲೈ) ೧೯೩೦
 ೧೪) ೧೯೩೦ ಸೋಮಶೇಖರ ಶರ್ಮಾ, ಮಲ್ಲಂಪಲ್ಲಿ: 'ವೇಮನ': (ರಾಳ್ವೆಪಲ್ಲಿ ರಚನೆ) ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಭಾರತಿ ಪ್ರಮೋದಿ, ಆಷಾಢ (ಜುಲೈ, ೧೯೩೦)
 ೧೫) ೧೯೩೮ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು, ಪುಟ್ಟಪತ್ರಿಕೆ: 'ಆಂಧ್ರಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯುದಯಮು', ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ, ಉಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ.
 ೧೬) ೧೯೪೧ ಸುಬ್ಬರಾಯುಡು, ಜಾಗರಗಲ್ಲು.: 'ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಯೋಗಿ': ತ್ರಿಲಿಂಗ ರಚನೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ, ಮದ್ರಾಸು.
 ೧೭) ೧೯೪೨ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಚೌದರಿ, ಕೊತ್ತ.: 'ವೇಮನ ಯೋಗಿ ತತ್ಕವಿತ': ಭಾರತಿ, ಚೈತ್ರ ಚಿತ್ರಭಾನು (ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೨)
 ೧೮) ೧೯೪೫ ಅನ್ನಾದುರೈ ಸಿ.ಎನ್. (ಭರತನ್): 'ವೇಮಣ್ಣ': ತಮಿಳು ಲೇಖನ. ದ್ರಾವಿಡನಾಡು ಸಂಪುಟ-೪, ಸಂಚಿಕೆ-೨ ದಿನಾಂಕ ೮-೪-೧೯೪೫
 ೧೯) Ramalinga Reddy C.R. An except of Vemana from his opening address at Gunturu on 23d Feb.1946, under the title 'Andhara Mahasabha'. This appeared in Essays and Address of C.R.Reddy by Andhra University from Waltair, 1966, and reprinted in C.R. Reddy on ..... Nelluru Progressive Union Publication in 1970.
 ೨೦) ೧೯೪೭ ಸುಬ್ಬಾರೆಡ್ಡಿ, ಡಿ.ವಿ.: "ವೇಮನ ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಮು"
 ೨೧) ೧೯೪೮ ಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯರೆಡ್ಡಿ, ಜಿ.: 'ನವಯುಗ ವೇಮನ ಪಲಕುಲು' ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ.
 ೨೨) ೧೯೪೯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಕವಿ ಬಂಡ್ಲ.: "ವೇಮಗ್ರಂಥ ಕರ್ತ": ಭಾರತಿ, ವಿರೋಧಿ ಚೈತ್ರ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೪೯.
 ೨೩) 1952(?) Rao, K.R.: "Vemana the Mystic", ತ್ರಿವೇಣಿ.
 ೨೪) ೧೯೫೪ ವೇದಂ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಶರ್ಮಾ; "ವೇಮನ" ಶತಕ ವಾಚ್ಯಯ ಸರ್ವಸ್ವಮು" ಸಂಪುಟಮು ೧. ಮದ್ರಾಸು.
 ೨೫) ೧೯೫೬ ವರಹಾಲರಾವು, ಚಿತ್ತಜಲ್ಲು.: 'ವೇಮನ ಮನೀಷಿ' ಭಾರತಿ, ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೫೬.
 ೨೬) ೧೯೫೭ ಸುಬ್ಬರಾವು, ವಂಗೂರಿ.: 'ವೇಮನ' ಶತಕಕವುಲು ಚರಿತ್ರಮು ಕಮಲಕುಟೀರ್, ನರಸಾಪುರಂ.
 ೨೭) ೧೯೫೮ ಕೃಷ್ಣರಾವು ಜಿ.ವಿ.: "ವೇಮನ-ಆಯನ ಕವಿತ್ವಮು-ವೇದಾಂತಮು"
 ೨೮) 1960 Bhima Sankaram K.: "Vemana-poet of the commonmen". Triveni(?)1960

- ೨೯) ೧೯೬೧ ಶೇಷಯ್ಯ, ಚಾಗಂಟಿ.: ವೇಮನ.: ಆಂಧ್ರ ಕವಿತರಂಗೀಣಿ. ಸಂಪುಟಮು-೬, ಹಿಂದೂಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಗ್ರಂಥನಿಲಯಮು. ಕಪಿಲೇಶ್ವರಮು.
 ೩೦) ೧೯೬೧ ತಮ್ಮಯ್ಯ, ಬಂಡಾರು.: ವೇಮನ ಗೀತ-೧ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ, ೧೯೬೧.
 ೩೧) ೧೯೬೫ ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿ, ಸಿ.: "ನಿತ್ಯ ಜೀವಿತಂಲೋ ವೇಮನ" ವ್ಯಾಸವಾಹಿನಿ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಬುಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್.
 ೩೨) ೧೯೬೫ ಗಂಗಾಧರಂ, ನೂತಲಪಾಟಿ.: "ಗುರಜಾಡಕು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ವೇಮನ" ಭಾರತಿ, ಜನವರಿ ೧೯೬೫.
 ೩೩) ೧೯೬೭ ಕಾಮೇಶ್ವರರಾವು, ಟೇಕುಮಳ್ಳು.: "ವೇಮನ ವಿಷಯಮೇಮಿ" ಆಂಧ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ. ಪರಾಭವ ಗಿಣಿ, ಸಂಚಿಕೆ-೫ ಮಾರ್ಗಶಿರ-ಪುಷ್ಯ.
 ೩೪) ೧೯೬೭ ರಮಣಾರೆಡ್ಡಿ, ಕೆ.ವಿ.: "ವೇಮನ ಗುರಜಾಡ ಶ್ರೀಶ್ರೀ" ಜಯಂತಿ, ಜೂನ್, ೧೯೬೯.
 ೩೫) ೧೯೬೮ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಶರ್ಮಾ, ರಾವೂರು.: "ವೇಮನ ಪದ್ಯಾಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ತೆಲುಗುಲೋ ತಿಟ್ಟು ಕವಿತ್ವಮು)": ಯಂ. ಶೇಷಾಚಲಂ ಅಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ, ಬಂದರು-ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್-ಮದ್ರಾಸು.
 ೩೬) ೧೯೬೮ ಆರುದ್ರ; "ವೇಮನ ಕಡಪಸುಭಾ ಕವುಲು" ಸಮಗ್ರಾಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಂ. ೧೨ನೇ ಸಂಪುಟ. ಎಂ. ಶೇಷಾಚಲಂ ಅಂಡ್ ಕಂಪೆನಿ, ಮಚಲೇಪಟ್ಟಣ- ಮದ್ರಾಸ್. ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್.
 ೩೭) ೧೯೬೯ ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹ.: 'ವೇಮನ': ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅವರ ವೇಮನ ಪದ್ಯಗಳ ಮುದ್ರಣದ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಭಾರತಿ, ಜನವರಿ, ೧೯೬೯.
 ೩೮) ೧೯೬೯ ವೇಮನ ಬ್ರೌನ್ ಸಂಕಲನಂ-ಭಾರತಿ ಜನವರಿ-೧೯೬೯
 ೩೯) ೧೯೭೦ ರಮಣಾರೆಡ್ಡಿ, ಕೆ.ವಿ.: "ವೇಮನ ಕವಿತ್ವಮು", ಜಮೀನ್ ರೈತು.
 ೪೦) ೧೯೭೧ ಶಾಕ್ಯಸಿಂಹ.: 'ವೇಮನ-ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಲು' ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಭಾರತಿ, ನವೆಂಬರ್, ೧೯೭೧.
 ೪೧) ೧೯೭೧ ಕೃಷ್ಣರಾವು, ಜಿ.ವಿ.: 'ವೇಮನ ನವತೋರಣಮು', ತ್ರಿವೇಣಿ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ಮಚಲೇಪಟ್ಟಣ-೧.
 ೪೨) ೧೯೭೨ ಕೃಷ್ಣಾರೆಡ್ಡಿ, ಟಿ.ಎಂ.ಎ.: 'ವೇಮನ ಕವಿತ್ವಮು ಸ್ವಂತಿ' ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೭೨.
 ೪೩) ೧೯೭೨ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ವಿಶ್ವನಾಥ: "ವೇಮನ ಪ್ರಸಕ್ತಿ", "ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಚದವು", ಸರ್ವೋದಯ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ವಿಜಯವಾಡ.
 ೪೪) ೧೯೭೨ 'ವೇಮನ', ಭಾರತಿ, ಜನವರಿ, ೧೯೭೨.

- ೪೫) ೧೯೭೨ ಕೋದಂಡ ರಾಮಿರೆಡ್ಡಿ, ಮರುಪೂರು: ವೇಮನ-ಚೈತನ್ಯ ಲಹರಿ, ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಂಜರಿ, ಯುವಭಾರತಿ. ೫-ಕಿಂಗ್ಸ್‌ವೇ ಸಿಕಂದ್ರರಾಬಾದ್-೩.
- ೪೬) ೧೯೭೨ ಸಾಂಬಶಿವ ರಾವು ಪುಲಿಚೆರ್ಲ: “ವೇಮನ-ಬ್ರೌಣ್ಯಮು” ಭಾರತಿ, ಜನವರಿ ೧೯೭೨.
- ೪೭) ೧೯೭೪ ಬಂಗೋರೆ: “ವೇಮನ ಪ್ರಸಕ್ತಿ” ಸಿ.ಪಿ. ಬ್ರೌನ್, ತಾತಾಚಾರ್ಲ ಕಥಲು: ಯಂ. ಶೇಷಾಚಲಂ ಅಂಡ್ ಕೋ. ಮಚಲೀಪಟ್ಟಿಂ, ಮದ್ರಾಸ್, ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್.
- ೪೮) ೧೯೭೪ ‘ಮನಶ್ರೀ: “ವೇಮನ ದಿಗಂಬರುಡಾ?” ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಆಂಧ್ರಭಾಷಾ ನಿಲಯಮು, ಸ್ವರ್ಣೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ, (೧೯೭೩-೧೯೭೪) ಹೈದರಾಬಾದು.
- ೪೯) ೧೯೭೪ ರಂಗಾಚಾರ್ಯಲು, ಚೆಲಮಚರ್ರ: “ವೇಮನಯೋಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ” ಸ್ವರ್ಣೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ, ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಆಂಧ್ರಭಾಷಾ ನಿಲಯಮು ಹೈದರಾಬಾದು.
- ೫೦) ೧೯೭೪ ಸೀತಾರಾಮರಾವು, ಮಾದಿರಾಜು. ಬಿ.ಎ.ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಅಡ್ಡಕೇಟು: “ವೇಮನ” ಸ್ವರ್ಣೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ. ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಆಂಧ್ರಭಾಷಾ ನಿಲಯಮು, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೫೧) ೧೯೭೪ ಸಾಂಬಶಿವರಾವು ಪುಲಿಚೆರ್ಲ: “ವೇಮನ ಚರಿತ್ರಮು” ಭಾರತಿ. ಜುಲೈ ೧೯೭೯.
- ೫೨) ೧೯೭೫ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಗೊರೆಪಾಟಿ, “ವೇಮನ-ನಾರ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಲೋಕನ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಲು”, “ನವಮೇಧಾವಿ ನಾರ್ಲ”, ದೇಶಿ ಬುಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್ ಪ್ರಕಟಣ, ವಿಜಯವಾಡ.
- ೫೩) ೧೯೭೫ “ಉಳ್ಳೋಕಿ ಸ್ವಾಮುಲವಾರು ವೇಂಚೇಶಾರು ಜಾಗ್ರತ”, ಜನವರಿ ೧, ೧೯೭೫ರ ವಿಶಾಖ ಅಭ್ಯುದಯವಾದಿಗಳು ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕರಪತ್ರ.
- ೫೪) ೧೯೭೬ ಬಂಗೋರೆ: “ವೇಮನ ಪದ್ಯಾಲು ಪರಿಷ್ಕರಣಕು ಬ್ರೌನ್ ಪಡ್ಡ ತಂಟಾಲು” ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಂ, ಪ್ರಚುರಣ, ತಿರುಪತಿ.
- ೫೫) ೧೯೭೬ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾವು, ಕೆ.: ‘ವೇಮನ’ ಆಂಧ್ರಶತಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಕಾಸಮು” ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೫೬) ೧೯೭೬ Appa Rao, G.: “Figures of speech in Vemana”, (Vemana Alankaramulu) Re-printed from Annals of Oriental Research of University of Madras, Vol.XXVI, 1976, 1977.

- ೫೭) ವಿಶ್ವೇಶ್ವರರಾವು, ವೇಮೂರಿ: “ವೇಮನ ರಸ ಸಿದ್ಧಾಂತಮು” ತೆಲುಗು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೭೭.
- ೫೮) ೧೯೭೭ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: “ವಿಶ್ವಕವಿ ವೇಮನ್ನ-೧ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ, ೧೭ ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೭೭.
- ೫೯) ೧೯೭೭ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: ವಿಶ್ವಕವಿ ವೇಮಣ್ಣ-೨ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ, ೨೪ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೭೭
- ೬೦) 1977 Sastri, V.V.S. Professor of Ayurvedic College, “Medical Knowledge of Vemana”, Buliteen of Indian Institute of History of Medicine, January and April 1977, Hyderabad.
- ೬೧) ೧೯೭೭? ದೋಣ್ಣಪ್ಪ ತೂಮಾಟಿ: “ವೇಮನ ವೀರಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಲ ತಾತ್ವಿಕ ಧೋರಣಲು” ಸಿ.ಆರ್. ರೆಡ್ಡಿ ಕಾಲೇಜು ಸಾವನೀರು.
- ೬೨) ೧೯೭೭ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: “ವೇಮನ ಪದ್ಯಾಲ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಬ್ರೌನ್ ಕೃಷಿ ವಿವೇಚನ”, ಪರಿಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ, ಎರಡನೆಯ ಸಂಚಿಕೆ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೭೭ ತೆಲುಗು ಶಾಖೆ. ಉಸ್ತಾನಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಮು, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೬೩) ೧೯೭೭ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: “ವೇಮನ ಕವಿ ಕಾದಾ?” ವೀಚಿಕೆ, ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೭೭
- ೬೪) ೧೯೭೭ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಚಲ್ಲಾ.: “ವೇಮಸೂಕ್ತಲು” ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಗ್ರಂಥಮಾಲ-೫, ನಾಗಾರ್ಜುನನಗರ್, ಕೊಡಂಬಾಕಂ, ಮದ್ರಾಸ್ ೨೪.
- ೬೫) ೧೯೭೭ ರಾಮರಾಜು. ಬಿ.: “ವೇಮನ”, ರಂಜನಿ, ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆ. ಎ.ಜಿ. ಆಫೀಸು, ತೆಲುಗುಸಾಹಿತಿ ಸಮಿತಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೬೬) ೧೯೭೭ ಆರುದ್ರ: “ವೇಮನ-ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ” ಅನಂತರಾಗಂ. ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಂ ಸಂಪಾದಕುಲು: ಆರ್ವಿಯಸ್ ಸುಂದರಂ, ಘಟ್ಟಮರಾಜು, ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ. ಶಿವಲೆಂಕೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿ. ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿ. ೫೩೭, ೨ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ತ್ಯಾಗರಾಜನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೨೮.
- ೬೭) ೧೯೭೭ ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಸುಂಕರ, ಎ.ಜಿ. ಆಫೀಸು, ತೆಲುಗುಸಾಹಿತಿ ಸಮಿತಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೬೮) ೧೯೭೮ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಯ್ಯ, ಗುಂಟಿ: ವೇಮನ ಪ್ರಸಕ್ತಿ” “ಕುಲತತ್ವಂ ಪೈ ದ್ವಜಮೆತ್ತಿನ ತೆಲುಗುಕವಿತ್ವಂ” ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್, ಜನವರಿ ೧೯೭೮.
- ೬೯) ೧೯೭೮ ವೇಮನನ ಬಗ್ಗೆ ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿಯವರ ಎರಡು ಪೀಠಿಕೆಗಳು. “ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕೆಲು”: ಸಂಪಾದಕರು, ಘಟ್ಟಮರಾಜು ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ, ಆರ್ವಿಯಸ್ ಸುಂದರಂ, ರಾಳ್ಯಪಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿ, ಜಿ.ಎನ್. ರೆಡ್ಡಿ ಪೀಠಿಕಾರ್ಚನ, ವೇಮನನ ಪದ್ಯಮುಲು, ೧೯೭೭ ವಾವಿಳ್ಳ

ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪೀಠಿಕೆ. ೨೧ ಪುಟ. ವೇಮನ (ರಾಳ್ವಪಲ್ಲಿ) ೧೯೨೮ 'ವೇಮನ ಚರಿತ್ರಮು' ಬಂಡಾರು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪೀಠಿಕೆ. ೧೯೭೦.

- ೭೦) ೧೯೭೮ ಆರುದ್ರ: "ವೇಮನಗಾರಿಪೈ ಜೈನ ಪ್ರಭಾವ", ನಿವೇದಿತ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, ೧೯೭೮.
- ೭೧) ಗೋಪಿ ಎನ್.: "ವೇಮನ ಪದ್ಯಾಲಯೋ ಧಾರಣಾನುಕೂಲ ಶಿಲ್ಪಂ" ವಿವೇಚನ, ಪರಿಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಸಂಚಿಕೆ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೭೮ ತೆಲುಗು ಶಾಖೆ, ಉಸ್ಮಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೭೨) ೧೯೭೯ ಗೋಪಿ ಎನ್.: "ವೇಮ ಪದ್ಯಾಲಯ-ಕವಿತ್ವತತ್ತ್ವ ನಿರೂಪಣ", ಪರಿಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ, ಸಂಚಿಕೆ ನಾಲ್ಕು, ತೆಲುಗುಶಾಖೆ, ಉಸ್ಮಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೭೩) ೧೯೮೦ ವೆಂಕಟರೆಡ್ಡಿ ಗುಟ್ಟಂ: "ವಿಷ್ಣುವಯೋಗಿ ವಿಶ್ವ ಕುಟುಂಬ ಅಯಿನ ವೇಮಣ್ಣ ಪೈನ ಧರ್ಮ ಸಂದೇಹಾಲು", ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ, ಆದಿವಾರಂ ಅನುಬಂಧ, ೨೨-೬-೧೯೮೦.
- ೭೪) ೧೯೮೦ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: "ವೇಮನ ಪದ್ಯಾಲ ಪ್ರತುಲು-ಪರಿಷ್ಕರಣ", ಭಾರತಿ, ಆಗಸ್ಟ್, ೧೯೮೦.
- ೭೫) ೧೯೮೦ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: "ವೇಮ ಪದ್ಯಾಲ ಪರಿಷ್ಕರಣ-ಬ್ರೌನ್ ನೇಪಥ್ಯ ಕೃಷಿ" ಭಾರತಿ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, ೧೯೮೦.
- ೭೬) ರಜಾಹುಸ್ಸೇನ್, ಎ.: "ವೇಮನ್ನ ಪೈನ ಧರ್ಮ ಸಂದೇಹಾಲಕು ಸಮಾಧಾನಲು" ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ (ಆದಿವಾರಂ, ೧೨-೧೦-೧೯೮೦)
- ೭೭) ೧೯೨೩-೪೫ ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೨೩; ಮಾರ್ಚ್ ಮೇ ೧೯೨೪; ಫೆಬ್ರವರಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೨೯; ಜನವರಿ, ಮಾರ್ಚ್, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೩೩ - ಈ ಅವಧಿಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಾರ್ತೆಗಳು. 'ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಮಲ್ಲಿಡಿ ಸತ್ತಿರೆಡ್ಡಿ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಯವರಂನಿಂದ ೧೯೨೩ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನಡುವೆ ಪಕ್ಷಪತ್ರಿಕೆಯಾಯಿತು. ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೆಲವು ಸಂಪುಟಗಳು ಕಾವಲಿಯ ಜವಹರು ಭಾರತಿ ಕಾಲೇಜು ಲೈಬ್ರರಿ, ತಿರುಪತಿ ಓರಿಯಂಟ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಯಾವಾಗ ನಿಂತುಹೋಯಿತೋ ತಿಳಿಯದು. ಪತ್ರಿಕೆ ೧೯೪೫ರ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಕೊನೆಯದು. ಆನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ವೇಮನನನ್ನು ಕುರಿತು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು

- ೧) ೧೯೨೪ ಪೆರುಮಾಳ್ಳು ನಾಯುಡು, ಮೇಘಾದ್ರಿ. "ವೇಮನ ಪ್ರಶಂಸೆ" ಐದು ಪದ್ಯಗಳು. "೧೯-೧-೨೪ರಂದು ಶನಿವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ ಚಮನ್ ಪೀಲುಖಾನಾ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ವೇಮನ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ವತಿಯಿಂದ ನಡೆದ 'ವೇಮನ ಜಯಂತಿ' ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀ ಶತಾವಧಾನಿ ಜಂಧ್ಯಾಲ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಸಿಟಿ ಕಾಲೇಜು ತೆಲುಗು ಪಂಡಿತರು)ಗಳಿಂದ ಓದಲ್ಪಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳು" ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ. ಜುಲೈ ೧೯೨೪.
- ೨) ೧೯೨೬ ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿ ಗುಪ್ತ, ದೋಮಾ: "ವೇಮನ ಯೋಗಿತಾರಾವಳಿ", ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಪದ್ಯಗಳು: ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ (ಫೆಬ್ರವರಿ, ೧೯೨೬).
- ೩) ೧೯೨೬ ಜಾಷುವಾ, ಗುಟ್ಟಂ: "ವೇಮ ಯೋಗೀಂದ್ರಮು" ಪದ್ಯಗಳು ಭಾರತಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ಜೂನ್ ೧೯೨೬.
- ೪) ೧೯೨೭ ಖಾಸಿಂ ಅಲಿ ಷಾ: "ಶ್ರೀ ವೇಮನ ಯೋಗೀಂದ್ರ ತಾರಾವಳಿ" ೨೨ ಪದ್ಯಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೨೭.
- ೫) ೧೯೨೭ ಸೀತಾರಾಮ ಚೌಧರಿ, ತಮ್ಮಲ: "ವೇಮ ತಾರಾವಳಿ" ಆಂಧ್ರಪತ್ರಿಕೆ, ಉಗಾದಿ ಸಂಚಿಕೆ ಪ್ರಭವ, ೧೯೨೭.
- ೬) ೧೯೨೭ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಶರ್ಮ: "ವೇಮನ್ನಗಾರಿ ನೈವೇದ್ಯಂ" ೮ ಪದ್ಯಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೭ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ವೇಮಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ವೇಮಣ್ಣನನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೭) ೧೯೨೭ ಕೃಷ್ಣರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕಾಶಿಭಟ್ಟ "ವೇಮನ ತಾರಕಮು" ೨೭ ಪದ್ಯಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ. ನವೆಂಬರ್ ೧೯೨೭.
- ೮) ೧೯೨೭ ರಘುನಾಥಾಚಾರ್ಯಲು, ಶ್ರೀರಂಗಂ ನಲ್ಲಾನ್ ಚಕ್ರವರ್ತುಲ.: "ವೇಮನ ತಾರಾವಳಿ" ಭಾರತಿ, ಪ್ರಭವ, ಕಾರ್ತೀಕ ನವೆಂಬರು, ೨೭.
- ೯) ೧೯೨೮ ಚೆನ್ನಾರೆಡ್ಡಿ, ಚಿಮಿಕಲ, "ವೇಮನ" ೨೬ ಪದ್ಯಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೯.
- ೧೦) ೧೯೨೯ ಬಸಿವಿರೆಡ್ಡಿ, ನಲ್ಲಮಲ್ಲಿ: "ವೇಮನ ಪ್ರಸ್ತುತಿ". ೪ ಪದ್ಯಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೯.
- ೧೧) ೧೯೨೯ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಶರ್ಮ, ಸೋಮಂಚಿ: "ವೇಮನ ಸ್ಮರಣಮು" ಮೂರು ಸಾಲುಗಳ ಹಾಡುಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಫೆಬ್ರವರಿ, ೧೯೨೯.
- ೧೨) ೧೯೨೯ ನಾರಾಯಣರೆಡ್ಡಿ ಓ.: "ಶ್ರೀಮನ್ನಹಾಯೋಗಿರಾಜ ವೇಮನ ಕವೀಂದ್ರ ಧ್ಯಾನಮು", ಒಂಭತ್ತು ಪದ್ಯಗಳು, ರೆಡ್ಡಿರಾಣಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ೧೯೨೯.

- ೧೩) ೧೯೭೭ ಶೇಷಾರಾವು, ಮಡುಪು.: “ಯೋಗಿ ವೇಮನ” ಹಾಡು, ರಂಜನಿ, ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆ. ಎ.ಜಿ.ಆಫೀಸು, ತೆಲುಗುಸಾಹಿತಿ ಸಮಿತಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೧೪) ೧೯೭೮ ಗೋಪಿ, ಎನ್.: “ವೇಮನ” ಕವನಗಳು, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚಂ, ನವೆಂಬರ್, ೧೯೭೮.

ಉಪಯುಕ್ತ ರಚನೆಗಳು: ತೆಲುಗು

- ೧) ೧೯೦೯ ಪೆರುಮಾಳಯ್ಯ, ತಂ.ತೇವ.: ಪರಿಶೋಧಿತ ಶ್ರೀ ಮದಾಂಧ್ರ ಮಹಾಭಾರತಮು (ಶಾಂತಿ, ಅನುಶಾಸನಿಕ, ಅಶ್ವಮೇಧ, ಆಶ್ರಮವಾಸ, ಮೌಸಲ, ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾವಿಕ, ಸ್ವರ್ಗೋಪಾಸನ ಪರ್ವಗಳು) ವೇಮೂರು ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ಪ್ರಕಾಶಕರು.
- ೨) ೧೯೨೨ ನಾಗೇಶ್ವರರಾವು, ಕಾಶೀನಾಥನಿ: ಪ್ರಕಾಶಕರು: “ಆಂಧ್ರವಾಜ್ಞಯ ಸೂಚಿಕೆ” ಪ್ರಕಟಿತ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ.
- ೩) ೧೯೨೬ ವೀರೇಶಲಿಂಗಂ ಪಂತುಲು.: “ಮಾಕ್ಮಿಲನ್ ಕಥಾ ವಾಚಕಮುಲು”, ಎಳನೆಯ ಕಥಾವಾಚಕ, ಮಾಕ್ಮಿಲನ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಲಿ. ಮದ್ರಾಸು, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ.
- ೪) ೧೯೩೦ ಸುದರ್ಶನದಾಸು, ಕೇಶವ.: “ಕಬೀರದಾಸ ಚರಿತ್ರಮು” ರಾಮಸಿಂಗ ಪಮ್ಮಿ-ತ್ಯಾಗರಾಯ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರಿ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ ನಿಕೇತನ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ೫) ೧೯೩೧ ವೀರಭದ್ರರಾವು, ಚಿಲುಕೂರಿ “ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯಲು” ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಎಸ್.ಎ. ನರಸಿಂಹಮು. ರಾಜಮಹೇಂದ್ರವರಮು.
- ೬) ೧೯೪೧ ರಾಮಲಿಂಗಾರೆಡ್ಡಿ, ಕಟ್ಟಮಂಚಿ: “ಕವಿತೆತ್ತತ್ವ ವಿಚಾರಮು” ವಾವಿಳ್ಳ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್.
- ೭) ೧೯೪೧ ವೀರಾಸ್ವಾಮಯ್ಯಂಗಾರು, ಏನುಗುಲ: “ಕಾಶೀಯಾತ್ರ ಚರಿತ್ರ”, ದಿಗವಲ್ಲಿ ಶಿವರಾವು, ವಿಜಯವಾಡ-೧
- ೮) ೧೯೪೯ ಕಾಮೇಶ್ವರರಾವು, ಭಮಿಡಿಪಾಟಿ “ತ್ಯಾಗರಾಯ ಆತ್ಮವಿಚಾರಂ” ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್: ಅದ್ದೇಪಲ್ಲಿ ಅಂಡ್ ಕೋ. ಸರಸ್ವತಿ ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್, ರಾಜಮಹೇಂದ್ರವರಮು.
- ೯) ೧೯೫೩ ಬಲರಾಮಮೂರ್ತಿ, ಏಟುಕೂರಿ: “ಆಂಧ್ರುಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರ”. ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ವಿಜಯವಾಡ-೨
- ೧೦) ೧೯೫೪ “ಆಂಧ್ರ ದರ್ಶಿನಿ” ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರ ಪ್ರಚುರಣಾಲಯಮು ವಿಜಯವಾಡ.
- ೧೧) ೧೯೫೫ ಅಪ್ಪಾರಾವು ಗುಜಾಡ: “ಮುತ್ತಾಲ ಸರಾಲು” ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರ ಪ್ರಚುರಣಾಲಯಮು ವಿಜಯವಾಡ.

- ೧೨) ೧೯೫೮ ರಜನೀಕಾಂತರಾವು, ಬಾಲಾಂತ್ರಪು, “ಆಂಧ್ರ ವಾಗ್ಗೆಯಕಾರುಲ ಚರಿತ್ರಮು”, ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರ ಪ್ರಚುರಣಾಲಯಮು, ವಿಜಯವಾಡ.
- ೧೩) ೧೯೬೧ “ಶಬ್ದ ಕಲ್ಪದ್ರುಮಃ”, ಮೋತಿಲಾಲ್ ಬನರಾಸಿದಾಸ್, ಡಿಲ್ಲಿ, ೬.
- ೧೪) ೧೯೬೧ ಸೀತಾಪತಿ, ಗಿಡುಗು, “ತೆಲುಲೋ ಛಂದೋ ರೀತುಲು”
- ೧೫) ೧೯೬೨ “ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯಮುಲು”, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೧೬) ೧೯೬೨ “ವಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವಸ್ವಮು” ಸಂ.೭, ತೆಲುಗು ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೧೭) ೧೯೬೩ ವೀರಭದ್ರರಾವು, ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ: “ಸಿ.ಪಿ. ಬ್ರೌನ್ (೧೭೯೮-೧೮೮೪)” ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೧೮) ೧೯೬೩ ಹಜಾರೀಪ್ರಸಾದ್, ದ್ವಿವೇದಿ: “ಕಬೀರ್ ಕೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಔರ್ ದಾರ್ಶನಿಕ ವಿಚಾರೋಂಕಿ ಆಲೋಚನಾ” (ಹಿಂದಿ) ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಹಿಂದಿ ಗ್ರಂಥ ರತ್ನಾಕರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಬೊಂಬಾಯಿ-೪.
- ೧೯) ೧೯೬೬ “ಬ್ರೌನ್ ತೆಲುಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟು” ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೨೦) ೧೯೬೬ ಮಾಧವಶರ್ಮ, ಪಾಟಿಬಂಡ, “ಮಹಾಭಾರತಂಲೋ ಛಂದಶಿಲ್ಪಮು” ೧-೮-೩೭/ಎ, ಚಿಕ್ಕಡಪಲ್ಲಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್-೨೦.
- ೨೧) ೧೯೬೬ ಅಶ್ವತ್ಥರಾವು, ಕಲಗೋಡು, “ಸರ್ವಜ್ಞನಿ ವಚನಮುಲು” ಅನುವಾದಮು. ಕನ್ನಡ ಮೂಲಮು ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು-ಕವಿರಾಜ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಜಾರ್, ರಾಯದುರ್ಗಂ, ೪೯೧ ವಚನಗಳು.
- ೨೨) ೧೯೬೯ ಗೋಪಿಚಂದ್, “ತತ್ವವೇತ್ತುಲು” ಸಂಪುಟ ೨, ದೇಶಿ ಕವಿತಾ ಮಂಡಲಿ, ವಿಜಯವಾಡ.
- ೨೩) ೧೯೬೯ ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯಲು, ಬಹುಜನಪಲ್ಲಿ, “ಶಬ್ದ ರತ್ನಾಕರಮು” ಮದ್ರಾಸ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಬುಕ್ ಅಂಡ್ ಲಿಟರೇಚರ್ ಸೊಸೈಟಿ. ಪುನರ್ ಮುದ್ರಣ.
- ೨೪) ೧೯೬೯ ಶ್ರೀಶ್ರೀ, “ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯಂ” ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟ, ವಚನವಿಭಾಗ, ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಷಷ್ಠಿಪೂರ್ತಿ ಸನ್ಮಾನ ಸಂಘಂ, ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂ.
- ೨೫) ೧೯೭೧ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮೀ ಆರುದ್ರ (ಸಂಪಾದಕಿ) ನರಸಿಂಹರಾವು, ಎಂ.ವಿ.ಎಲ್. (ಸಹಾಯ ಸಂಪಾದಕಿ) “ತಾಳ್ಮಾಕವಾರಿ ಪಲುಕು ಬಳ್ಳು” ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೨೬) ೧೯೭೧ ಅಪ್ಪಲಸ್ವಾಮಿ, ಪುರಿಪುಂಡಾ (ಪರಿಷ್ಕೃತ) “ಸಾರಸ್ವತ ವ್ಯಾಸಮುಲು” ಸಂ.೪, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.

- ೨೭) ೧೯೭೪ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ರಂಜನಂ, ಖಂಡವಲ್ಲಿ; ಬಾಲೇಂದು ಶೇಖರಂ, ಖಂಡವಲ್ಲಿ, “ಆಂಧ್ರುಲ ಚರಿತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ” ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಬಾಲಸರಸ್ವತೀ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ನಂ.೬, ಸುಂಕುರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ವೀಧಿ, ಮದ್ರಾಸು-೧
- ೨೮) ೧೯೭೪ ತಿಕ್ಕನ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಕೋಶಮು-೨ ಸಂಪುಟಗಳು. ಸಂಪಾದಕರು, ಅಬ್ಬೂರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವು. ಭದ್ರಿರಾಜು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ದಿವಾಕರ್ಲ ವೆಂಕಟಾವರ್ಧಾನಿ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೨೯) ೧೯೭೪ “ಅರವೈಯೇಂಡ್ಲ ಯೋಧುಡು ಕಾಳೋಂಜಿ” ಷಷ್ಠಿಪೂರ್ತಿ ಅಭಿನಂದನ ಸಂಚಿಕೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಆಂಧ್ರ ಭಾಷಾನಿಲಯಂ, ಹೈದರಾಬಾದ್.
- ೩೦) ೧೯೭೭ Brown C.P. “ಆಂಧ್ರ ಗೀರ್ವಾಣ ಭಂದಮು” the prosoday of the Telugu and Sanskrit languages explained (reprint of 1827 edition with introduction and notes) Sri Venkateshwara University, Tirupathi, 1977, collobration with State Archieves, Hyderabad.
- ೩೧) ೧೯೭೭ ವೀರಾಜು, ವಡ್ಡಾದಿ “ಶ್ರೀ ಪೋತುಲೂರಿ ವೀರಬ್ರಹ್ಮಗಾರಿ ಜೀವಿತ ಚರಿತ್ರ” ಪ್ರಕಾಶಕರು ಎನ್.ವಿ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ. ಮದ್ರಾಸು.
- ೩೨) ೧೯೭೮ “ಭದ್ರಾಚಲ ರಾಮರಾಸು ಬಂಧಿಖಾನಾ” ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ರಾಜಮಂಡ್ರಿ.
- ೩೩) ೧೯೭೮ ನಾರಾಯಣರಾವು, ವೆಲ್ಲೇರು, “ತೆಲುಗು ಲೋ ಕವಿತಾ ವಿಪ್ಲವಾಲ ಸ್ವರೂಪಂ” ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್: ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರ ಪ್ರಚುರಣಾಲಯಮು, ವಿಜಯವಾಡ-೪.
- ೩೪) ೧೯೭೮ “ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತತ್ವಮುಲು” ಎನ್.ಎ. ಗೋಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ಕೋ. ಮದ್ರಾಸು-೧.
- ೩೫) ಪ್ರತಾಪರೆಡ್ಡಿ ಸುರವರಂ, “ಆಂಧ್ರುಲ ಸಾಂಘಿಕ ಚರಿತ್ರ” ಆಂಧ್ರ ಸಾರಸ್ವತ ಪರಿಷತ್ತು, ಹೈದರಾಬಾದ್.

ENGLISH

- 1) 1905 TAVERNIERS TRAVELS IN INDIA. Published in London in 1697, Republished by the “Bangabasis” office 38-2, Bhowani Charan Dutt’s Street, Calcutta
- 2) 1806 Dubois, Abbe J.A. “HINDU MANNERS, CUSTOMS AND CEREMONIES” 1806, Traslated by Henry K. Beauchamp, Third Edition, Oxford at Clarendon Press.

- 3) 1912 A CATALOGUE OF THE TELUGU BOOKS IN THE LIBRARY OF THE BRITISH MUSEUM. Compiled by L.D. Barnett, M.A. Litt & Keeper on the Dept. of Oriental printed book and mss. London.
- 4) 1922 Murray, J.Middleton, THE PROBLEM OF STYLE, London, Oxford University Press, first edition 1922, reprinted in 1961 and 1965.
- 5) 1938 REPORT OF THE MADRAS ESTATES LAND ACT COMMITTEE, Part I, printed by the Superintendent, Government Press, Madras
- 6) 1939 DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE TELUGU MANUSCRIPTS IN THE GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, Madras, Vol.VII, Satakas (Nos. 1467-1833). By S. Kuppuswami Sastri and P.H. Subramanya Sastri.
- 7) 1948 Rose Benil Wiliam (Editor), THE READERS’S ENCYCLOPEDIA. Thomasy Crowell Company, New Delhi.
- 8) 1953 Steinberg S.N. (Editor) CASSELL’S ENCYCLOPEDIA OF LITERATURE Vol.I, Cassels & Company, London.
- 9) 1955 Kabit, Humayun, ‘OUR HERITAGE’, Asian Publishing House, Bombay
- 10) 1956 Cadwell Christopher, ‘ILLUSION AND REALITY’.
- 11) 1959 Sundara Sarma V. (compiled by) ‘A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE TELUGU MANUSCRIPTS IN THE TANJORE MAHARAJA SARFOJI’S SARASWATI MAHA LIBRARY’, Tanjor.
- 12) 1961 Russel, Betrand, ‘THE INPACK OF SCIENCE ON SOCIETY’, Blackie & Sons (India) Limited. Bombay, Calcutta, Madras, First edition 1952, Seventh edition 1961.
- 13) 1962 Sewel, Robert, “FORGOTTEN EMPIRE”, National Book Trust of India, Delhi.
- 14) 1966 Raghavan D.V. “THE SPIRITUAL HERITAGE OF TYAGARAJA” (Thesis). Sri Rama Krishna Matt, Mylapore, Madras
- 15) 1967 Gopal Singh, “GURU NANAK” National biography Series, National Book Trust India. Second edition, New Delhi.

- 16) 1967 Parasnath Tiwari, "KABIR" Translated by I.P. Vniyal. Forward B.V. Keskar, National Biography Series, National Book Trust India, New Delhi.
- 17) 1970 Sambamurthy P. "GREAT COMPOSES II THYAGARAJA", Second edition,. The Indian Music Pblishing House, Madras-1.
- 18) 1971 'TIRUKKURAL' Lectures (1959-60 to 1968-69) in two parts, Part I Madras University. Tamil Department Publication, Tirumati Sornmamal Ednowment Lecturers.
- 19) 1972 "TIRUKKURAL" G.V. Pope, W.H. Drew., John Lararue and F.W. Ullis. The South India Saiva Siddhanta Works, Publishing Societies Tennelly Limited, 1/40, Prakasham Saalai, Madras-1.
- 20) 1974 Katre, S.M. "INTRODUCTION TO INDIAN TEXTUAL CRITICISM", Deccan College, Poona.
- 21) 1974 Broan, C.P. "ENGLISH TELULU DICTIONARY" Reprint of 1853 edition. Andhra Pradesh Sahitya Akademy, Hyderabad.
- 22) 1975 Venkataswami, Kavali, "BIAGRAPHICAL SKETCHES OF THE DEKKAN POETS" (Frist Published in 1829). Edited with introduction and notes by C.V. Ramachandra Rao, M.A., Ph.D., Published by the Nellore Progressive Union, Nellore.
- 23) 1975 Bawa, V.K. (Editor) "SOME ASPECTS OF DECCAN HISTORY", Institute of Asian Strudies, Hyderabad, Report on Seminars.
- 24) 1975 Thepperudra Swamy, "BASAVESHWARA", Makers of Indian Literature', Series, Sahitya Akademi, New Delhi.
- 25) 1978 Brown, C.P., "LITERARY AUTO-BIOGRAPHY OF C.P. BROWN", Chief editor, G.N. Reddy, Editor: "Bangorey', Sri Venkateshwara University, Tirupati, A.P.
- 26) 1979 "A HISTORY OF INDIA" K. Antonova G. Bongard, G. Kotovsky, in two Books, Book 1, Progress Publishers, Moscow, Translated from the Russian by Katharine Judelson.
- 27) 1980 Balachandra Nemade, "TUKARAM", Makers of Indian Literature, Sahitya Akademi, New Delhi.
- 28) "MECKANZIE MANUSCRIPTS" Vol. 142, Government Oriental Manuscripts Library, Madras.

